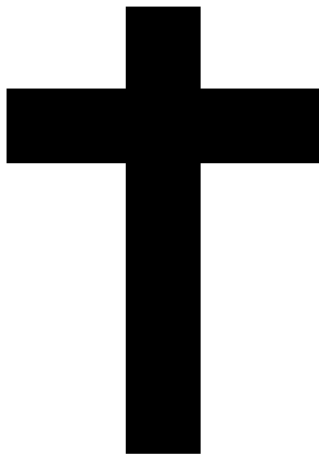

Píívyéébé ihjyu:
jetsocríjyodítýú
cáátúnuháámi

New Testament in Bora (PE:boa:Bora)

Píivýéébé ihjyu: jetsocríjyodítýú cáátúnuháámi
New Testament in Bora (PE:boa:Bora)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bora

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Boara [boa], Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Bora

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
6f878dbd-e896-5e27-b788-1442926dfc48

Contents

Matéo	1
Mááco	54
Róóca	86
Jóáa	139
Héécho	178
Romááno	224
1 Coríítio	243
2 Coríítio	263
Gáárata	275
Epéétsio	282
Piripéétse	289
Corotséétse	294
1 Tetseronitséétse	299
2 Tetseronitséétse	303
1 Timotéo	306
2 Timotéo	312
Tíito	316
Piremóó	319
Heeberéo	321
Tsajtiágo	336
1 Péédoro	341
2 Péédoro	347
1 Jóáa	350
2 Jóáa	355
3 Jóáa	356
Jóódaá	357
Apocaríhtsi	359

MATÉO

Matéó Jetsóodítýú cáátúnuháámi

Jetsocríjtó ihdé múnáaívu
(Rc 3.23-38)

¹ Dabíi, Aavaráa, Íjcyámútsiúvúj tsiiménémúhaabéhjáa Jetsocríjtó Íjcyáábé ihdé múnáaívu ílluúme:

² Diibyéhjáa Aavaráa tsiimavá Itsáake. Aabéhjáa Itsáa tsiimavá Jacóóboke. Aabéhjáa Jacóóbó tsiimavá Jodáake tsíjtyehji Íñahbémuma.

³ Aabéhjáa Jodáa tsiimavá Tamáadívú Pááreé, Tsááraa, Íjcyámútsikye. Aabéhjáa Pááre tsiimavá Ejróoke. Aabéhjáa Ejróó tsiimavá Aráake.

⁴ Aabéhjáa Aráa tsiimavá Aminadáake. Aabéhjáa Aminadáa tsiimavá Naatsóoke. Aabéhjáa Naatsóó tsiimavá Tsamóoke.

⁵ Aabéhjáa Tsamóó tsiimavá Bóoke Raáadívú. Aabéhjáa Bóo tsiimavá Obéেকে Róótídivu. Aabéhjáa Obéé tsiimavá Itsaíkye.

⁶ Aabéhjáa Itsaí tsiimavá ávyéjuube Dabíikye. Aabéhjáa Dabíí tsiimavá Tsaromóoke Oría táabadívú.

⁷ Aabéhjáa Tsaromóó tsiimavá Roboáake. Aabéhjáa Roboáa tsiimavá Abíake. Aabéhjáa Abíá tsiimavá Áatsákeé.

⁸ Aabéhjáa Áatsa tsiimavá Jotsapáake. Aabéhjáa Jotsapáa tsiimavá Joráake. Aabéhjáa Joráa tsiimavá Otsíake.

⁹ Aabéhjáa Otsí tsiimavá Joatáake. Aabéhjáa Joatáa tsiimavá Acáake. Aabéhjáa Acáa tsiimavá Etsekíake.

¹⁰ Aabéhjáa Etsekí tsiimavá Manatséেকে. Aabéhjáa Manatséé tsiimavá Amóoke. Aabéhjáa Amóó tsiimavá Jotsíake.

¹¹ Aabéhjáa Jotsí tsiimavá Jeconíake tsíjtyehji Íñahbémuma. Téjyúhjáa Babiróónía múnáa hójtsi méihdeéjte ijraéemu.

¹² Aaméhjáa diityé hójtsi pañétú Íjchívyéné boone Jeconía tsiimavá Tsaratiéেকে. Aabéhjáa Tsaratiéé tsiimavá Tzorobabéেকে.

¹³ Aabéhjáa Tzorobabéé tsiimavá Abióoke. Aabéhjáa Abióó tsiimavá Eriakíikye. Aabéhjáa Eriakíí tsiimavá Atsóoke.

¹⁴ Aabéhjáa Atsóó tsiimavá Tsadóoke. Aabéhjáa Tsadóó tsiimavá Akíikye. Aabéhjáa Akíí tsiimavá Erióoke.

¹⁵ Aabéhjáa Erióó tsiimavá Ereatsáake. Aabéhjáa Ereatsáa tsiimavá Matáake. Aabéhjáa Matáa tsiimavá Jacóóboke.

¹⁶ Aabéhjáa Jacóóbó tsiimavá Jotséেকে Maaríá tajíi Íjcyáábeke. Aanéhjáa diille Maaríá tsiimavá Jetsóoke, 'Pájtyetétsoóbe' nééiyóné 'Críjtoó' némeíbyeke.

¹⁷ Éhduméhjáa Jetsóó ihdé múnáaívu. Diibyéhjáa muurá Aavaráaívu tsiimavá tsáápiíkye. Aabéhjáa dsíjívénetu díbyé hajchíyjuco cámaavéné éhniíñevu. Aabéhjáa idyé dsíjívénetu díbyé hajchíyjuco cámaavéné. Ehdúhjáa icyóhbodu 'camácámá' llyaatéhjycámé 14-ihjyúvá Dabíiúvuke ditye tsiimávanévújuco. Áabeúvudítýúhjáa idyé llyaatéhjycámé téhdunéré 14-ijyúva. Ájyúhjáa diityéké Babiróónía múnáa méénucátsítýu ityáhhámeke tsajtyé íñíjyúvu. Téjyúúhjáa idyé ditye llyaatéhjycáné téhdunéré 14-ijyúvá úújeténáa Críjtoréjuco tsiimávámeíñe.

Jetsocríjtoke Maaríá tsiimaváne
(Rc 2.1-7)

¹⁸ Íllúhjáa muurá teene Jetsocríjtoke tsáápille tsiimaváne: Díbyéj tsíjyúhjáa Íjcyáille Maariake Jotséé áabajáa ityáábavaki. Áronáacáhjáa dityétsíi úcújcatsítýuné ihdére tsúúca Maaríá eevá Píívyééberéhjáa ihdyu Ípííchoj tééveri pícyoóne.

¹⁹ Aabéhjáa diibye Jotséé ímiáábé íjcyánéllii tsá ímílléturó ehdu nééllema íjcyane. Áánéllíihyéhjáa íjtsámeíbyé ílluréjuco dílléke íhvéjtsóiyóné múha wáájácútúnáaaca. Aabéhjáa tsá ímíllétú míamúnáake iwáájácútsóné muhdú dílle Íjcyane.

²⁰ Ááneríhjáa díbye ítsámeíhjáyánáa níjkyéj múnáajpi ityúwá pañe díbyedívú bóhówááveebe néehíi:

–Jótsej, Dabíiúvú tsiiménémúhaabe u Ijcyáabej, tsá muhdú u ijtšámefityú dítyáaba Ijcyáille Maariadítyu. Tsá muurá dille éévaane imityúné Ijcyatúne. Muurá ihdyu Píivýéébere Íapííchoj tééveri pícyoone éévalle. Ahdícyane ihdyu wa duucu dííllekej.

²¹ Muurá tsiimáváille wájpíikye. Áábe mémei Jetsóó díbye ihyájkímuke ímítyuháñetu pájtyetésóíñéllíhýe. Ehdúhjáa níjkyéji múnáajpi néé Jotséeke ityúwá pañe.

²²⁻²⁵ Ahdújucóhjáa díbye ipyéene díílleke újcujéné ihjyávu. Áálekéhjáa tsá díbye dómáycotú dille tsiimávátúné hajchóta. Aanéhjáa tsúuca dille tsiimáváabeke meménuube Jetsóodívu. Ehdúhjáa pajtyéné Píivýéébe ihjyú uubálle múnáajpíj tééveri íllu néhdújuco:

Wájpíikye újjetúné badsíčajca éévaáhi. Aane tsiimáváille wájpíikye. Áábe mémei Emanoée, ‘Ijcyabe Píivýéébe méémaá’ nééiyóne.

Ehdúhjáa Píivýéébe ihjyú uubálle múnáajpíj tééveri néhdújuco tene pájtyene.

2

Waajácu múnáa Jetsóoke újjeténe

¹ Aanéhjáa Jodéa íiñújivu díbyeke tsiimávámé Beréé coomívú Heróódé téené íiñúji avyéjuube Ijcyánaáaca. Áijyúhjáa nuhba tsáhícyánéjcutu tsaate mícúruu waajácu múnáa tsáame wajtsí Jerotsaréevu.

² Aaméhjáa técoomí múnáake nééhií:

–¿Kíá díbye éhneva jodíómú avyéjuube Ijcyáíbyeke tsáápille tsiimávaabe? Muurá íñe nuhba tsáhícyánéjcuri muha meíjcyame maájtyumí tsúuca díbye Ijcyane úúbálléné mícúruwáke. Áánéllíi muha metsáá díbyeke medúúrúvávame.

³ Aanéhjáa idyé téhdure Heróódé tsúuca waajácúhi. Aanéhjáa díbyeke tsíwárejcaró pámeere teene Jerotsaréé múnáamájucu.

⁴ Áánéllíihyéhjáa pihjyúcuube pámeekéréé llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojtéke. Áámekéhjáa díloobe kíavú díbye Pájtyetétsoobe Ijcyáíbyeke dítye tsiimávaíñé némeíhícyáne.

⁵ Áánéllíihyéhjáa néémeé:

–Beréevu Jodéa íiñújiri Ijcyácoomívu. Íllúhjáa muurá Píivýéébe ihjyú uubálle múnáajpi caatúnúhi:

⁶ Jodéa íiñújiri íhtsútú coomíji Ijcyánetu tsá Íatéréecóomí Beréé Ijcyatúne. Muurá ámuha teene Beréé múnáa tahñéjé meíjcyámedítýu tsaapi Ijcyáá ámúhá avyéjuube ámúhake téhméíbye.

⁷ Ehdúhjáa dítye úúbállénéllíi Heróódé píuvá wáajácúratúné dítye mícúruu waajácu múnáake. Áámekéhjáa díloobe ímíñeúvú mújyútújucóhjáa ímichi mícúruwa bóhówaavéne.

⁸ Átsihdyúhjáa teene Beréevu iwállóómeke neébe:

–Cána mepééne ímíñeúvú méwaajácute dílbye tsiiméneke. Aane ámuha dílbyeke maájtyúmícooca oke méúúbálleco téhdure o dúúrúvaté dílbyeke.

⁹ Ehdúhjáa ávyéjuube Heróódé dítyémá ihjyúvátsihdyu idyé pehíjcyámé dílbye mícúruwá tujkévetu. Aaméhjáa tsúuca tétshívu újjetenáa díbyévu Ijcyátsíí hallúvú mícúruwa táchtúreevéhi.

¹⁰ Ááneríhjáa mítyane ímíjyuvéme.

¹¹ Aaméhjáa tééj pañevú úcaavémé újjeté tsiiju Maariama Ijcyáábéwúudívu. Áábéwúukéhjáa duurúvámé ímíñmóóbánema. Átsihdyúhjáa bohbanúmé dílbyéwúuke óoroó, íjtsiéétsoo, míraá, éhdunévu.

¹² Áané boonéhjáa Píivýéébe dítyéké ityúwá pañe néé Heróódé Ijcyáhullétú dítye íoómíjyúcoótuki. Ahdújucóhjáa dítye óomíñe íiñújivu tsiéllétúréjuco.

Jetsóoma tsiíjumútsí Ejíhtó íiñújivu úmíváne

¹³ Aaméhjáa tsúuca íiñújivu óomíñe déjuvu idyé tsiíñe níjkyéji múnáajpi Jotséedívú ityúwá pañe íbóhówáavéne néé dílbyeke:

–Maájkyéne méumívá dítyáábá níhýoma Ejíhtó íiñújivu. Aame ámuha méíjcyáá téhulle ámúhake o néené hajchóta. Muurá Heróódé néhcoó aadi tsiiménéwúuke idsíjívétsoki.

¹⁴ Ahdújucóhjáa dítye íájkyéne péene tépejcojuco teene Ejíhtó íiñújivu.

¹⁵ Áhulléhjáa icyahíjcyámé dílbye Heróódé dsíjívétúné hajchóta. Ehdúhjáa pajtyéné Píivýéébe ihjyú uubálle múnáajpíj tééveri íllu néhdújuco:

Ejíhtori Ijcyáábeke ó píuvá Hájhíwúuke.

Ávyéjuube Heróódé tsiimédívú llíhýánútsóne

¹⁶ Aanéhhjáa Heróóde ávyetá ihnáho cayóbaávaté diiye waajácu múnaa tsíelletúréjuco óómiñeri. Áanemáhhjáa Ijcyaae líihyánutsó wapímúj tsíimeedívú mñíeécú pijcyábatu lííñevu Ijcyáméhhjidípívu, diiyéhhjáa waajácu múnaa mñíeécú pijcyábájuco ípyéé mñícúruwáke íátyúminetu Ijcyáne ééveri Ijcyáméhhjidívu. Teenéhhjáa Berée múnááj tsíimeedívú líihyánútsóobe técoomí únúri Ijcyáméj tsíimemájúco.

¹⁷ Ehdúhhjáa pajtyéne Pívyéébe ihjúy uubálle múnáajpi Jeremía illu néhdújuco:

¹⁸ Ramáa Ijcyátsihyi dsijívé maatyóba mélleebóhi. Rakyéé muurá tahjcyá íááchimúhá ijraéemuj tsíimé dsijíveneri. Aalle tsá ímilletú dílleke mebohíjtsóne.

¹⁹⁻²⁰ Aanéhhjáa diiye Heróóde tsúuca dsijívénellii níjkyéji múnáajpi tsiíñe Ejíhtovu Jotséedívú ityúwá pañe íbohówaávéne néehíi:

—Maájkyéne wa meóómí ámuha ijraéémú íññújuvu. Tsúuca dsijívémé tsíiménéwúukée dsijívétsóllehhjcyáme.

²¹ Ahdújucóhhjáa dítye óómiñe íññújuvu.

²² Áronáacáhhjáa diiye Heróóde cápáyóóvé líllyéjuco Akyeráo teene Jodéa íññúji avyéjuube Ijcyane Pívyéébe íwáájácúne íllyé téhullévú ípyééiyóneri. Áanéllíihyéhhjáa Gariréa íññújívuréi péeme Pívyéébe diiyéké ityúwá pañe téhullévú dítye péétyúné nééneíllíihye.

²³ Aaméhhjáa úújeté Natsaréevu diibyéhjáa Jetsóo Natsarée múnáajpi Ijcyaiñé tsúucájatújuco Pívyéébe ihjúy uubálle múnaa néhhjcyádújuco.

3

*Tsojtsó múnáajpi Jóaa úwaabóne
(Mc 1.1-8; Rc 3.1-9; Ja 1.19-28)*

¹ Téjyúhhjáa Jóaa tsojtsó múnáajpi úwáábohíjcyá míamúnáake Jodéa íññújiri íñneubará pívyétútsihyi.

² Íllúhhjáa úwáábohíjcyaaabe:

—Méihvéjtsó ímityé ámuha meicyahíjcyáne. Áane ámúhá íjtsaméi mécápáyóóvé ímíánejuvuréjuco. Muurá níjkyéjiri Ijcyaae Pívyéébe íavyéúejte meijcyá meke újcuíñé tsúuca méhdivu píhhjucóóhíi.

³ Diibyéhjáa Jóaadityu Pívyéébe ihjúy uubálle múnáajpi Itsaía néehíi:

Méllééboó íñneubará pívyétúné íññújiri Ijcyaae keeváwu illu úwaabóne: “Méimibáávyé ímityú ámuha meicyahíjcyánetu tsaímíyéjuco ámuha meijcyámeke Ávyéjuube íátyumívaki.”

⁴ Aanéhhjáa diiye Jóaa camééllómú ihjinetu meénúmeíñé wajyámúnema Ijcyáábéj píñetú ócájmííñé chíucunúhi. Aabéhhjáa tséréémuke dohhjcyáhi. Téhduréhhjáa ímúhojpácýó ádohíjcyaaabe.

⁵ Áábé úwáábohjáa illéébúacunú tsáacunúhhjcyámé pahúllévátú Jerotsarée múnaaa, pámeere teene Jodéa íññúji múnaa, Joodááj píhíri Ijcyáne íññúji múnaa, Ijcyame.

⁶ Áamedityúhhjáa muhdú íicyahíjcyanéhhjí úúbállémeímyekéjuco díbye tsótsóhhjcyané teene Joodáatu.

⁷ Ájyúhhjáa tétsihyi mítyame paritéó ímyémé Ijcyáha múnáama, tsadotséó ímyémé Ijcyáha múnaa Ijcyame idyé ímíllerá téhdure itsótsótsámeíñé peecútére. Árómekéhhjáa íllure tsijpájuube. Neebéhjápeé:

—Ávyeta ámuha íñmíyméméjéte meijcyámeke çmúha ámúhake néé peecútéré ámuha teene meméénúneri mepajtyetéiyóné Pívyéébe meke méimítyuháñé hallútú ícúbáhraíñé méumíwari Ijcyánetu?

⁸ Ímiááné ámuha metsótsótsámeíñé meimílléhajchíi ímityúné ámuha meicyahíjcyané meihvéjtsóne ímiáámeréjuco meijcyá téeneréjuco ámuhadítýú íbohówaúacunúki.

⁹ Tsá múu néétune: “Muha muurá Aavaráaúvúj tsíiménémúhaabe meijcyámeke tsá íná múuhake pajtyéityúne.” Tsá múu ehdu ihjúvatúne. Muurá íñe néwayúné Ijcyáronetu Pívyéébe ípívyéjtsóiyá tsíjtyeke Aavaráaúvúj tsíiménémúháabeke.

¹⁰ Aabe muurá téhnehíjcyá ímityúmeke íwáágoóíñé éhne múúne tsaapi íbájtsoháñetu ímiñe néévátuhéhhjí íllóne cóvajtsódu.

¹¹ Muurá ihdyu ímiááné ámúhake ó tsótsóhhjcyá nújpácýori ámúhá ímityú ámuha meihvéjtsómé íjtsaméi tsíhduréjuco cápáyóóvémeke. Áanetu ihdyu Ijcyaae táhboone úwáábóihye ávyeta táehníñevu íhtsútuube Ijcyáabeke íjtyuhápáájjubaré o tácóriúcu dífbyedívú o píhhivétyúroóbe. Diiye ihdyu ímiááné cáhcújtsómé pañévú pícyoó Pívyéébe Apíicho. Áanetu cáhcújtsótuume cúújúwá pañévú waagóóihye.

¹² Aabe muurá míamúnáake íimíbájhómeke dówajcároó ímityúmedityu. Ááne tsaímíyé pícyóóiiybe diitye ímiáámeke. Áánetu ímityúmeke waagóóiiybe cúújúwá pañéwú éhne múúne tríígotu íimíúhjí meújúúne íatéréne téjuuhójíma mecóvajsódu. Ehdúhjáa paritséómuke neebe Jóáá.

Jetsóó tsójtótsámeiñe
(Mc 1.9-11; Rc 3.21-22)

¹³ Téjyúhjáa Gariréá iñújitu Jetsóó péé Joodáavu Jóáa téhulle íjcyáabe éllewu dífbyedívú itsójtótsámeiki.

¹⁴ Áronáacáhjáa Jóáa néé dífbyeke:

—¿Aca muhdú cáábyerá uke ó tsójtsoo oke u tsójtsoyóóbeke?

¹⁵ Áronáacáhjáa neebe dífbyeke:

—Áronáa ihdyu ú méénuú tehdu Píivyéébé ímillédújuco.

Ehdúhjáa díbye néénéllí Jóáa tsojtsó dífbyeke.

¹⁶ Aabéhjáa itsójtótsámeitsihdyu íjchívyeebe íténáa cáámetu Píivyéébé Apííchó íjuuúdu bóhówaavéné niityé dífbyedívu.

¹⁷ Ánáacáhjáa idyé téhullétúré cáámetu Píivyéébe nééhií:

—Áánu Hájchíwúuke o wájuúúbedi mítyane ó imíjyúúhií.

4

Jetsóoke Naavéné mávárijhóne
(Mc 1.12; Rc 4.1-13)

¹ Aanéhjáa Jetsóó tsójtótsámeiñe boone Píivyéébé Apííchó dífbyeke tsajtyé íñéubá píivyéetúne iñújivu téhullévú Naavéné dífbyeke ímávárijhóki.

² Aabéhjáa téhulle 40 coojívájuco májchótuube íjcyaaabe ajoyábáavatéhi.

³ Áábekéhjáa Naavéné imújtátsóro nééhií:

—Bo ímiáané Píivyéébé Hajchí u íjcyáhajchíí íu nééwáyutu pááaho dípívyéjtsóne majchoj.

⁴ Áronáacáhjáa neebe dífbyeke:

—Muurá Píivyéébé waajácúháámitu nééneé: “Tsá apááñéré májchó tájpi meíjcyatúne. Muurá téhdure Píivyéébe meke néhdu meíjcyame téene tájpi méíjcyáhi.”

⁵ Ehdúhjáa Jetsóó áñújúnéllí tsajtyéébé dífbyeke Jerotsaréevuréjuco. Áábemáhjáa nériivymútsí cáamevu duurúvájá hallúvu.

⁶ Átsihvúhjáa idyé neebe dífbyeke:

—Áyu cána ímiáané Píivyéébé Hajchí u íjcyáhajchíí íchihdyu cátsííñívyé baavújuco. Muurá dífbyé waajácúháámitu nééneé:

Píivyéébe wáallo níjkyéjí múnáake uke dítye ityéhme íiná uke ípájtyétuki. Aabe tsá íñéúbatú u wápújúúvéityúne.

⁷ Ehdúhjáa Naavéné nééronáa idyé Jetsóó néé dífbyeke:

—Téhdure muurá nééne dífbyé waajácúháámitu: “Tsá Máavyéjuube Píivyéébeke memávárijhóityúne.”

⁸ Ehdúhjáa Jetsóó nééronáa íhvéjtsótuube tsiíñe tsajtyé dífbyeke caméhbaú níjcaúvu. Áhbaú níjcaútúhjáa úújétsoobe páneere ííñújí avyéjuvu.

⁹ Áánemáhjáa neébe:

—Páneevuré íñeevu uke ó ájcuú u mímóúúvéne oke u dúúrúváhajchíjyju.

¹⁰ Áánéllíihyéhjáa Jetsóó dífbyeke nééhií:

—Díhne óhdityu, Náve Naavénej. Muurá Píivyéébé waajácúháámitu nééneé: “Máavyéjuube Mépiivyéébekéré medúúrúvábéke méíicúvéiyáhi.”

¹¹ Ehdúhjáa Jetsóó néénetu ílluréjuco díbye íhvétsoíñé dífbyeke. Ááne boonéhjáa níjkyéjí múnáaréjuco dífbyeke íicuvéne.

Jetsóó úwáábótkénúne Gariréá iñújijí múnáadityu
(Mc 1.14-15; Rc 4.14-15)

¹² Aanéhjáa téjyju tsojtsó múnáajpi Jóáake dítye cúvéhoojánúné uubállé Jetsóó iwáájácúne péé Gariréá iñújivu íhcyóómi Natsaréevu.

¹³ Ácoomíyíhjáa wahájchotaré íjcyáne íñeebe Capenaóovu, teene Gariréá iñújiri íjcyané unéúcóbá úniri Tsaboróoo, Netarií, íjcyané dohjíba múnáa íñújicú úniri íjcyácoomívu.

¹⁴ Ehdúhjáa pajtyéné Píivyéébé íhjúyú uubáalle múnáajpi Itsalá íllu néhdújuco:

15 Jodiómú Ijcyátúné míamúnaa ijcyá Gariréá unéú ijcyátsihyi Joodáá úníuri, Tsaboróoo, Netariíi, Ijcyané dohjíba múnáá iñúúcuri.

16 Aame icyahíjcyá idáátsówu éhne múúne cúúvétsihyi mejjcyadu ímiáájú wáájácutúmé wágóóóvéiyóme. Árómema tsúuca ijcyájúcooróné ditye pájtyetéiyóné uwááboju. Ehdúhjáa Itsaía néehíi.

17 Aanéhjáa Jetsóó úwáábótujkénuube néehíi:

—Méihvéjtsó ímityú ámuha meicyahíjcyáne. Ááne ámuhá íjtsaméi mécapayóóvé ímiánejcúvuréjuco. Muurá tsúuca níjkyejiri Ijcyaae Píivyéébe íavyéúejte Ijcyáimyeke újcúúñe éévé úújetéhi. Ehdúhjáa Jetsóó úwáábótujkénuube néehíi.

4-meva ímamyémú Ijcyáimyeke Jetsóó újcyane

(Mc 1.16-20; Rc 5.1-11)

18 Aabéhjáa Gariréá unéú úníuri péhíjcyaae úújeté tsaatétsi íñáhbema amómeke tsínuhíjcyámútsidívu. Tsáápi méméhjáa Tsimóo Péédoro. Áánetúhjáa tsípi mémé Aderée.

19 Áámútsikyéhjáa neébe:

—Ookéréjuco meúraávye. Muurá íñe amómé lliiñája múnáajetési ámuhtsi mejjcyámútsikye ó pícyoó míamúnaakéréjuco Píivyéébedívu ámuhtsi meibúwáávetsóíñé wákimyéivu.

20 Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii teenémáyé íjtsínuuháñé íhvéjtsóne peemútsi dífbyemáyéjuco.

21 Átsihdúhjáa éhniíñewúuri ájtyúmiibe tsíjtyetsi íñáhbema Jacóóboo, Jóááá, Ijcyamútsi cááni Tsebedéoma ihmííné pañe íjtsínú pájáábohíjcyamútsikye. Áámútsikyéhjáa idyé píúvaabe.

22 Aamútsihjyáa téhdure ihmíínema cáánikye íhvéjtsóne péé dífbyemáyéjuco.

Jetsóo mítyámeke úwaabóne

(Rc 6.17-19)

23 Páneeree Gariréá iñúújiri muuha ímamyémuma Jetsóó úwááboobéré pehíjcyá míamúnaake díityé píhcyáávejááné pañévu. Úwáábohíjcyaaébe ímiáájú Píivyéébe avyéjtu Ijcyané uwááboju díityéke. Aabée bóhíitsohíjcyá páhduvaré nééne chémeháñeri chéméméhjike.

24 Ehdúu díbye méénuhíjcyánéhjáa páneere Tsííríá iñúúji múnáa iwáájácúne tsívahíjcyá dífbye éllevu páhduvaré nééne chémeháñeri chéméméhjike: Avyéháñeri Ijcyámeke, naavémú ípañe Ijcyámeke, méívatéméhjike, íjpi vááúmeityúneri chéméméhjike. Áámekeké bóhíitsohíjcyaaébe.

25 Ávyetáa pahúllévaré múúhama díbye péhíjcyáhulle mítyame míamúnaa dífbyeke úráávyehíjcyá Gariréaa, Decááporii, Jerotsarée, Jodéá iñúúji, Joodáá tsiñéjcuu, Ijcyátsíhji múnáa.

5

Cáméhbáú hallúvú Jetsóó úwaabóne

1 Aamée dífbyedívu píhcyáávénéllii cáméhbáú hallúvú ácuúveébe.

2 Áábedívu muha mepíhcyáávémeke pámeekéré úwááboobe néehíi:

Muhdú nééné míamúnaa ímí Ijcyane

(Rc 6.20-23)

3 Maímijyu ditye Ijcyane idátsó Píivyéébe icyanéjcu piáábóhuri tsúúrámehíjcyáme. Muurá tehdu néémé wáábyuta dífbye avyéju.

4 Maímijyu ditye Ijcyane idátsó kímóhcó nénehji pátyehíjcyáme. Muurá Píivyéébe tehdu nénehji pájtyémeke ímjyúúvetsóhi.

5 Maímijyu ditye Ijcyane ‘mityáhmityá’ néétume ímí tsaíibuwaré icyahíjcyáme. Píivyéébébe díityéké íajcuíñé nééné iñúúji muurá díityé wáábyuta.

6 Maímijyu ditye Ijcyane Píivyéébe ímíllédú íjcyáíyóneri tsúúrámehíjcyáme. Muurá tehdu néémeke piááboobe díbye ímíllédú éhniíñévu ímí ditye íjcyaki.

7 Maímijyu ditye Ijcyane pamévakéré ídaatsólléne piáábohíjcyáme. Muurá tehdu néémedi téhdure Píivyéébe ídáatsóvéne piabóhi.

8 Maímijyu ditye Ijcyane panévatúré ímiááméré íjcyáíyóneri tsúúrámehíjcyáme. Muurá tehdu nééme tsaímíyé dífbyema Ijcyáhi.

9 Maímijyu ditye Ijcyane tsaímíyé pamévamáyé íjcyáíyóneri tsúúrámehíjcyáme. Muurá tehdu néémeke ímiááné Píivyéébe dílló ítsíímedi.

10 Maímijyu ditye Ijcyane ímiáájú Píivyéébe néhdújuco ímí iúráávyénéé déjúcotu ícúbáhrámehíjcyáme. Muurá ehdu néémé wáábyuta dífbye avyéjú Ijcyá níjkyejiri.

11 Maímijyu ámuha mejjcyane tahñéjté ámuha mejjcyané déjúcotu míamúnaa ámúhadi ícúbáhrámedi iúúhívaténe nehniwu állíuháñé ihjyúvahjcyáme.

12 Muuráhjáa ehdu nénehji éjjuúvú téhdure Píivyéébé ihjyú uubálle múnáake patyééhjcyáhi. Ahdícyane tehdu nénehji ámúhake pájtyérónáa íllure méimíjyuhjcyaco. Muurá tehdu ámuha meícúbáhrámehjcyáne áhdó ávyeta íiné imíjyaú ámuha mejjcyaa níjkyéjiri.

Píivyéébeke wáájácútúme uwáábojte
(Mc 9.50; Rc 14.34-35)

13 Aame ííñújiri ámuha mejjcyá cánáamadu. Muurá teene cánáama íímúnéllii meke píaabóhi. ¿Aca íímútuca meke píaabóiyóne? Tsáhaá. Muurá tehdu tene néeca mewáágoóné míamúnaa ííteíñuhjcyáiyáhi. Ahdu ámuha oke meúráávyénetu meihvetéhajchíí waagójtéréjucó ámuha mejjcyáíne.

14 Muurá peetédu ámuha mejjcyá ííñújiri ímiáájú ámúhadítýú bóhówaúcunúhijcyáme. Muurá tsácoomi cámeéhbáú níjcauri íjcyacóómí tsá téévetúne.

15 Áhdure peete tsá mújyú tsíeménevu maávojhácóítýuróne. Muurá ihdyu cáamevu íboohówátsihvu mépcyóó tene íajchúcunúki.

16 Ahdu ámuha menéeme ihdyu óví ímiáánéré ámuha meméénúnetu mébóhówaúcunú teene íajtyúmíne tsíjtye íávýéjútso dúúrúvaméré níjkyéjiri íjcyabe Méécáániky.

Píivyéébé taúhbaju Jetsóó úwaabóne

17 Állíúúme ihdyu méjtsúcunúdí Píivyéébé taúhbaju, dííbyé ihjyú uubálle múnáape úwáábohíjcyanehjji, íjcyane o tútávajtsóvaabe o tsááne. Muuráhjáa ihdyu o tsáá muhdú teene taúhbaju néhijcyané ímíñeúvú míamúnáadvú o bóhówájtsoki.

18 Aane ímiááneturé ámúhake o néé muurá Píivyéébé taúhbaju tsá mújyú wágóóóvéityú páneere níjkyéjima ííñúji wágóóóvéronáaaca. Muurá páneere dííbyé waajácúháámitu néhijcyanehjji pájtyeé muhdú tene néhijcyádújucó.

19 Muurá tsaate dííbyé taúhbajúúnetu íhtsúnéwu íjcyaroné cáhcújtsotúme múhdurá dáíívehíjcyámé tsá ávyéjúúlléméityú dííbyé avyéjuvu. Áanetu panévare dííbyé taúhbajúúné ímí cáhcujtsómé téjijtojucó míamúnáake úwáábohíjcyámé dííbyé avyéjú níjkyéjiri íjcyanevú avyéjúúlléméíhi.

20 Muurá ímiááné ámúhake o néé eene taúhbajúúné uwáábojtémá parítséómú múhdurá ícyahjcyádú ámuha mejjcyáhajchíí tsá mújyu ámuha mejjcyáityú Píivyéébé avyéjúepte.

Cááyóba ímityúné íjcyánetu Jetsóó úwaabóne
(Rc 12.57-59)

21 Muurá ámuha méwaajácú éjjuúvúvú ámúhá íhdé múnáávúke íllu némeíñe: “Tsá mú míamúnáake dsíjívétsotúne. Muurá tehdu néémema íñáhooíñé tene ímíbájchoméíñe.”

22 Áhdure ámúhake o néé tsaate íñahbéjtedívú cáyobáávateróné muurá téhdure ápíchó díityé hallúri. Áhdure idyé tsaate ehdíívá tsíjtye néhajchíí díityémá ímityúné ímíbájchojte teene ímíbájchohi. Áhdure tsíjtyeke ávyéta néhni úhbámé hallúri ápíchó teene cújúwá pañévú dítye wágóóóvéiyóne.

23-24 Áánéllii mú díñahbéébema ímityúné ámuhtsi medáíívéjcsatsíhajchíí ímíbáchójcsatsíhi. Ájju ihdyu Píivyéébeke dúúrúvámehjcyátsihvu tsíeméné u tsájtyéneri u dúúrúvané ímí íjtsúcunúúbe.

25 Téhdure mú tsaatémá ámuha ímityunéhjí dítye ímíbájchóhullévú metsátyéjcsatsíhajchíí téhullévú iúújetétúné ihde ímíñeúvú cánáájánújcsatsí ávyéjújtedívú ámuha mecúvéhojánútsójcsatsíyuki.

26 Ímiááneturé ámúhake o néé tsá muurá cúvéhóójatu ámuha mejjchívyéityuró páneere ámuha maáhdótúhajchíjyu.

Ihdícyámema míamúnaa dómácójcsatsínetu Jetsóó úwaabóne

27 Tsúuca muurá ámuha méwaajácú éhnehjáa éjjuúvú méíhdé múnáávúke Píivyéébe íllu úwaabóne: “Tsá mú íhdícyámema dómácójcsatsíyúne.”

28 Áhdure idyé ámúhake o néé muurá tsaapi pevénéré tsáápíledi úmúúpívyérónáa tsúuca dííllema mú dómácójcsatsídyú ímityúné méénuube íjtsaméí pañe.

29 Ahdícyane díhyálluri u íténéri ímityúné u méénúyóneri u úmúúpívyéhajchíí mú waagóó teú. Óvíjyucó ihdyu tsau díhyállu u wájýrou wágóoovéné u ímíjpyeté tsájju múúne páneere díjpi ímí néeroobe cújúwá pañévú u wágóóóvénaaca.

³⁰ Áhdure díhyójsiri ímityúné u méénune uke tútávatsóhajchíí múu waagóó téhojtsi. Óvíjyucó ihdyu téhojtsi u wájýurohójsí wágóoovéné u ímíjpyeté tsáijyu múúne páneere díjpi ímí nééroobe cúújwá pañévu u wágóóóvénááca.

Táábávájcatsímýé wágóóójcatsítyuróné Jetsóó úwaabóne
(Mt 19.9; Mc 10.11-12; Rc 16.18)

³¹ Áhdure muurá tsúuca ámuha méwaajácú ámúhá ihde múnáaúvuké Píívyéébe Moitsééúvuj tééveri íllu úwaabóne: “Tsaapi múu méwakyé íhvéjtsócooca dílleke ajcú teene úbálléné waajácúhaamívu.”

³² Áronáa ámúhake o nées muurá tsaapi méwakyé ímityúnévu méénutsó tsíjpiima ícyahjycátúrólleke díbye íhvéjtsolle tsíjpiike tájiváneri. Áhdure díbye dílleke táábávaabe ímityúné meenú méwamájíí tsíjpi táábama íjcyáneri.

Melhjyvádújuco meméénúiyóné Jetsóó úwaabóne

³³ Áhdure idyé muurá ámuha méwaajácú éjyuuúvu ámúhá ihde múnáaúvuke Píívyéébe Moitsééúvuj tééveri íllu úwaabóne: “Tsane múu ímiááneturé ímyéénuíñé Píívyéébe lléébónáa dífbye mémé idyómajcóné meenú muhdú íñéhdújuco.”

³⁴ Áronáa ámúhake o nées téeméné ámuha meméénútki. Tsá múu néétune: “Bo óví níjkyeji muhdú íjcyá o állíhajchíjyu.” Muurá Píívyéébe ávyéjúr teene.

³⁵ Áhdure tsá múu néétune: “Bo óví íñuji muhdú íjcyá o állíhajchíjyu.” Muurá Píívyéébe éhnéré idyé teene íñuji. Áhdure idyé tsá múu néétune: “Bo óví Jerotsarée muhdú íjcyá o állíhajchíjyu.” Muurá Píívyéébe íhtsútuube ávyéjuube íjcyáábe cóómíyé técoómi.

³⁶ Áhdure idyé díhñiwau íjcyároutu tsá múu néétune: “Bo óví muhdú táhñiwau íjcyá o állíhajchíjyu.” Muurá u nééjuri tsá tsájíubaré llíjcyáítyuró díhñiwácutu. Áhdure tsá tsájíubaré cúúvénúítyuró u nééjuri.

³⁷ Áánéllíi múu ímiáánéjuco íjcyane ápáhajchíí nééhií: “Éé ímiááné tehdujuco teene.” Áánetu ímiááné íjcyatúné múu ápáhajchíí nééhií: “Tsáhaa tehdu néénejíivari.” Ehdú ílhjyváné tsá múu éjkétsotú Píívyéébedítyu. Muurá tehdu melhjyváné Naavenedítyuré tsááhií.

Mepíámeítyuróné Jetsóó úwaabóne
(Rc 6.29-30)

³⁸ Áhdure muurá ámuha méwaajácú éjyuuúvu ámúhá ihde múnáaúvuke tsiíñe Píívyéébe Moitsééúvuj tééveri íllu úwaabóne: “Tsáápiike íhyálluu tsíjpi bóhdúcutúbe hálluu téhdure bóhdúcutúveéhi. Áhdure tsáápi íhwájí wápíyuúcutúbeéhjí wápíyuúveéhi.”

³⁹ Áronáa ihdyu ámúhake o nééhií: Tsá múu ámúhake ímityúné tsaate dáríívéhajchíí píámeítyúne. Áhdure tsaate ámúhake méénúhajchíí tsá múu píámeítyúne.

⁴⁰ Áhdure idyé tsaate ámúhama tsane íimbájcho ípíúvámedítyú ámúhá caamééja dójtúcúhajchíí múu íñá nééuturé íhvejtsó téhdure hállújea ámúhá tsuucójá díbye itsájtyeki.

⁴¹ Téhdure tsaate ámúhake ‘múúhá píchutátú múúhake mépiáábó wahájchotáwu’ néhajchíí múu tsajtyé díityémá ehnííñévujuco.

⁴² Áhdure tsaate ámúhake tsiíñé piáábó táúmelhajchíí múu piáabóhi. Áhdure tsaate ámúhake tsíméné bóónétu íóómíchoíñé táúmelhajchíí múu ajcúhi.

Meke múnáájtsórómeke mewájyune Jetsóó úwaabóne
(Rc 6.27-28, 32-36)

⁴³ Muurá ámuha méwaajácú míamúnaa íllu úwáábócatsíhijcyáne: “Uke wájýumemáyé múu wájýujcatsíhi. Áánetu uke múnáátsohíjcyámeke tsá múu wájýutúne.”

⁴⁴ Áronáa ámúhake o nééhií: Ámúhake múnáájtsórómeke múu wájýúhi. Áhdure ámúhake múhdurá dáríívérómé hállúvu múu piááboju táúmei Píívyéébeke.

⁴⁵ Áijyu ihdyu ámuha méjycyáá ímiááné ámúháj Caani níjkyéjiri íjcyáábej tsíime. Díbye muurá núhbake ajchutsó pámeere ímityúróméhjima ímiááméllíihye. Áhdure níjyaba állétsohíjcyaae ímiájíjto úráavyehíjcyámema téjijto úráavyehíjcyátúróméllíihye.

⁴⁶ Muurá ámúhake wájýumekéré ámuha mewájýuhajchíí tsá ímiá wájýú tene íjcyatúne. Ehdú ámuha mewájýujcatsíñé tsá Píívyéébe ímí ámúhadívu íjtsúcunúttúne. Muurá ímityúmé íjcyarómé téhdure díityéké wájýúmeke wájýúhi.

⁴⁷ Áhdure ámúhake ímí náhbévahíjcyámemáyé ímí ámuha melhjýváhajchíí tsá ámuha ímiáámé meíjcyatúne. Muurá téhdure Píívyéébeke wáajácúturómé ímí íjcyámema ímí íhjíwájcatsíhi.

⁴⁸ Áhdícyane ímiááméré múu íjcyá ámúháj Caani níjkyéjiri íjcyaae ímiáábé íjcyadu.

6

Ímiáánéré meméénune Jetsóó úwaabóne

¹ Tsá múu míamúnaa ámúhadi iúllévenúkíyé méénutú ímiájíjtó ámuha meúraavyéne. Muurá tehdu ámuha meméénúhachíí níjkyéjiri íjcyaae ámúháj Caani tsá ímí ámúhake íjtsúcunútyúne.

² Áánéllii múu ídáátsómeke ipíaabóné tsá úbálléjcatsityú eene ímityúmé bañú múnaa íjcyame méénuhíjcyádu. Diitye muurá teene méénuhíjcyá pihcyáávejááné pañévu, ulléjijitónéj pñévu, míamúnaa ímiáámé ditye íjcyane íjtsúcunúkíye. Aane téénetu ámúhake ímiááneturé o néé apááñéré tééne áhdójuco íjcyane míamúnaa diityéké dúúrúvahíjcyáne.

³ Áánéllii múu tsaatéké píaabó téévéneúvúre.

⁴ Áíjyu ihdyu ámúháj Caani pane wáájácuube ímí ámuha meméénuhíjcyané ííténe tééne áhdó ámúhake píááboóhi.

Pívyéebema meihjyuváné Jetsóó úwaabóne

(Rc 11.2-4)

⁵ Áhdure tsá múu Pívyéebema ámuha meihjyúvácooca eene diitye ímiáámeúvúdu bañú múnaa íjcyame méénuhíjcyádú méénutúne. Muurá eene pihcyáávejááné pañévu ulléjijitóné úniúvú Pívyéebema íhjúvuhíjcyámé míamúnaa íítérokíye. Aane ímiááneturé diityédítýú ámúhake o néé apááñéré tééne áhdójuco íjcyane míamúnaa diityéké dúúrúvahíjcyáne.

⁶ Áánéllii ihdyu múu dílbyema íhjúvúvácooca ímijcómó pañévu iwátáháávéne íhjúvú múha wáájácútúnááca. Áíjyu ihdyu ámúhake píáábóíbye.

⁷ Áhdure idyé tsá múu íhdcyanéhjiré íhjúvatú dílbyema íhjúvúvácooca. Pane tsá múu bíwáánéré wápihtsúcuuhíjcyatú dílbyeke wáájácutúmé méénuhíjcyádu. Muurá itsúcunúhíjcyámé ditye bíwáánéré wápihtsánuhíjcyánetu díbye diityéké íllééboone áñújciyóne.

⁸ Áhdícyane tsá múu diityédú néétune. Muurá ihdyu Méécaáni tsúuca waajácú íiná méhdityu píhtone dílbyekéi metáúmeítyúrónááca.

⁹ Áánéllii múu íllu íhjúvú dílbyema:

Múúháj Caani níjkyéjiri u íjcyaaabej, uke muha máávyéjujtsó dúúrúvamére.

¹⁰ Aabe ihdyu díavyéjuvu múúhake dúúctúne u ímíllédú múúhake túkevéjtsó ífñújiri muha meijcyámeke muhdú níjkyéjiri u méénuhíjcyádu.

¹¹ Aabe ihdyu óví múúhake majchóvú ú ácuuhíjcyá pajjyuvaré tééne tájpi muha meijcyaki.

¹² Áhdure muha ímityúné meméénuhíjcyané múúhadi dídáátsóvéne dáabajívé múúhake ímityúné méénuhíjcyámedi muha meídáátsóvéne teene maábájívéhíjcyádu.

¹³ Áhdure múúhake íhvéjtsótuubéré píáábohíjcyá mávaríjchojúúnevu muha metáhjátsámeítyuki. Muurá íhtsútuube múijyú muhdú u íjcyáítyuube páné avyéjuubéré ú íjcyáhi. Áyu tehjújuco. Ehdú múu Pívyéebema íhjúvúváhi.

¹⁴ Áhdícyane muurá ámúháj Caani níjkyéjiri íjcyaaabe ámúhadi íídáátsóvéne ábájívéé ámuha ímityúné meméénuhíjcyané tsijtye ámúhama ímityúné méénuhíjcyané diityédí ámuha meídáátsóvéne maábájívéhíjcyádu.

¹⁵ Áánénetu ámuha diityédí meídáátsóvéntúhájchíí téhdure tsá díbye ámúhadi ídáátsóvéityúne.

Pívyéebema meihjyúvácooca tsáíjyu majcho meáwañe Jetsóó úwaabóne

¹⁶ Áhdure múu ámuha tsáíjyu dílbyema meihjúva majcho maáwácooca tsá kehódóméhjiiúvú íjcyatú eene bañú múnaa íjcyame míamúnaa iúllévenúkíyé ícyahíjcyádu. Muurá ímiááneturé o néé apááñéré tééne áhdójuco íjcyane míamúnaa diityédí úllévenúhíjcyáne.

¹⁷⁻¹⁸ Áhdícyane dílbyema ámuha meihjúva majcho maáwácooca tsá múu boohówaneúvú méénutúne. Óví ihdyu dílbyere ámúháj Caani waajácú tehjújuco ámuha meméénuhíjcyáne. Áíjyu muurá ámúhake píáábóíbye.

Ímí níjkyéjiri meijcyané uwáábo

(Rc 12.33-34)

¹⁹ Tsá múu ífñújiri íehnéváyóneri tsúúrameítyú múhájchótá tééne tájpi ámuha meijcyáíyóneríjivari. Muurá ámuha tééne tájpi meijcyáronéhjí ámúhadívú tútávááveéhi. Áhdure naní múnaa ámúhadívú ícúbáhraáhi.

²⁰ Áánéllii múu tsúúrameí níjkyéjivú Pívyéébe ámúhake ávyéjuutétsóíñeri. Teene ihdyu tsá múijyú muhdú ámúhadívú íjcyáityúne. Áhdure tsá téhulle naní múnaa íjcyáityú ámúhá avyéjú ámúhadívú tútávájtsóiyóme.

²¹ Muurá kénejcú éhniíñevu ímí ámúhake pájtyénéjcuríyéjuco ámuha meíjívíveíñe.

Meálluúúúúú peetéúú nééneé
(Rc 11.34-36)

²² Muurá ámúhá hálluúúné peetéúú nééneri ámuha ímíáánéré meíténeri metsúúrámeihajchíí teene ámúhadítúú bóhówaúúúúúú.

²³ Áánetu ímityúnéré ámuha meíténeri metsúúrámeihajchíí tééneturé ámuha meíbóhówaúúúúúú. Ájyju muurá Píívyéébé icyánéjcuéjte ámuha meíjycaróné tsáhájucó wáájácúmeítúúúúúú illuréjuco ámuha metútáváávénéllíihye.

Míjítócúú meúraavyéné tsá ímityúne
(Rc 16.13)

²⁴ Tsá muurá tene ímítyuró mítyétsikyé ámuha maávyéjuubéváne. Muurá tsáápiikyéré ímí ámuha meíícúvéiyá cáábyeké éhniíñevu ámuha mewájyúúúbeke. Áánetu tsíjpiyo ícúvérateube ímíchi ámuha mewájyúúúbe. Ehdú néénéllíí tsá tene ímityúú Píívyéébeke meúraavyénéé metsúúrámeíñé mítyane meéhnéváyíóneri.

Ihñéjteke Píívyéébe téhmene
(Rc 12.22-31)

²⁵ Ahdícyane ámúhake o néé tééne tájpi ámuha meíjycáneriyé meíjycánuútu majchoo, adoo, wájyamu, íjycáneri. ¿Aca páneere íná ámúhadi íjycáne tájpi tsáimíyé ámuha meíjycáiyáhi? Tsáhá, muurá íjycáné tsane tééne tájpi éhniíñevu ímí meíjycane.

²⁶ Cáhawáá meíjtsúucunu wahpéjteke bajtsóubaré mújyúú meénúúrómeké díibye ámúháj Caani níjkyéjiri íjycáabe máchótsóhíjycáne. Aanéjji muurá díityé éhniíñevu ámuha míamúnaa mewájyúmeíhi. Áámeke ámúhake Píívyéébe tsá íñetúú píhtótsóityúne.

²⁷ ¿Aca íjycáabe tsaapi ámúhadítúúúúúú éhniíñevu cáámenútsámeíyoóbe? Íjycáábejívári.

²⁸ Aanéjji óvjyacóóné ámuha meíjtsámeihijycáné ámuha mewájyamúúváyíóneri. Cáhawáá meíjtsúucunu wajcóháñé múhdutúú pívyehíjycáné pevétaré íjycaróne.

²⁹ Muuráhjáa ávyéjuube Tsaromóó tsíjtye ávyéjúté éhniíñevu íjycáráóobé avyéjúú wájyámu ímí tsá úújetétúú teene wajcóháñé ímívu.

³⁰ Ehdú muurá Píívyéébe tsáimíyé téhmehíjycá wajcóháñé wahájchotaré ímíñe íllúhwuúré tsúúca chémene. Aabéjji awáá muurá ámúhake éhniíñevu tsáimíyé téhmeíhi. Ehdú teéne, ámuhá cáhcujtsópityúné míamúnaaj.

³¹ Ehdú muurá páneere Píívyéébe tájpiyé íjycáhi. Áánéllíí tsá múú néétune: ¿Aca íná íñe mémájchoóhi? ¿Aca íñemá íñe mewájyamúú meújúcuúhi? Tsá múú ehdú íjtsámeítúúúúúú Píívyéébe íjycátúúcoocájívári.

³² Muurá ihdyu Píívyéébeke cáhcújtsotumé ehdú íjtsámeíhi. Áánetu tsá ámuha tehdu menéjúcootúne. Muurá ámúháj Caani níjkyéjiri íjycáabe waajácúú íná ámúhadítúúúúúú píhtone. Aabe ihdyu ámúhake píááboóhi.

³³ Áánéllíí múú tsane ámúhadítúúúúúú píhtóroneri ícúvetumé tsúúrámeihijycá múhdutúú tsáimíyé Píívyéébeke iúráávyéne dííbye avyéjuvu iúccáávéyíóneri. Ájyju muurá tsá ámúhake díbye íñetúú píhtótsóityúne.

³⁴ Áánéllíí tsá múú íjtsámeítúúúúúú muhdúú ámúhá úmíwa íjycáneri. Múú íjycájycóójiri muhdúú íjycáneriyé íjtsámeíhi. Muurá Píívyéébe ámúhake píáábohíjycáá panévaturé pajcóójívare.

7

Tsíjtye múhdurá íjycáneri meihjyúváyíuróne
(Rc 6.37-38, 41-42)

¹ Ahdícyane tsá múú tsíjtye múhdurá íjycáneri íhjúvátúú Píívyéébe ámúhake íñéétu téhdure ímityúme ámuha meíjycane.

² Muurá tsíjtyeke ámuha ímityúné medáíívéhajchíí téhdure ámúhake Píívyéébe méénuú muhdúú ámuha díityéké meméenuhíjycádu.

³ ¿Aca íveekí ámuha meíjycánuhíjycá ámúhá nahbémú hálluúúné pañe wááhyéwuúné íjycáneri ámúhá hálluúúné pañe úménébááné íjycane wáájácúmeítúúme?

⁴ Muura úménébááné ámúhá hálluúúné pañe íjycame tsá ámúhá nahbémuke ámuha menééítyuróne: “Cána muha ámúhake mebóhdo eene wááhyene ámúhá hálluúúné pañe íjycane.”

⁵ ¿Ávyeta bañú múnaa ámuha meíjycame pánehjídúú ímíáámeúvúúúú ámuhá! Tujkénú méwaagóoméí eene úménébááné ámúhá hálluúúné pañe íjycane botsíí ímí ámuha máájtyumímé

mebóhdo teene wááhyene ámuhá nahbémú hálluúúné pañe íjcyane. Ehdu nééne tsá múu tsaate wahdíiváné imityúwu méénúneri íjyácutúú tsáijyu múu éhniíñevu imityúné ámuha meméénuhjicyáme.

⁶ Tsá muurá ámuha ímiáánevu oohímyeke maájcútyuró bóónétu íllure ámuhákye dígújcúiyómeke. Áhdure muurá tsá ícyááve méénímudívú ámuha mepóvíhjúcútyuró íllure téuhji tádíríhcoíyómedívu. Ehdu nééne tsá múu ímiáájú Píivyéébe uwaáboju bañúháñé úwáábotúne.

Píivyéébeke piááboju metáumeñe
(Rc 11.9-13; 6.31)

⁷ Múu táumeí Píivyéébeke tééne tájpi ámuha meicyahjicyané ámuhákye díbye íajcuki. Métsúúraméí ími ámuha mejjcyáiyóneri ámuhákye díbye ipiááboki. Áhdure metáuméí ámuhákye díbye ityúkévjtsoki.

⁸ Muurá tééne tájpi íjcyáne táumeímyeke ájcuúbe. Ími íjcyáiyóneri tsúúrameímyeke piááboobe. Díbyeke túkévjtsosoju táumeímyeke túkévjtsosoobe.

⁹ ¿Aca íjcyámé tsaate ámuháditýú íjtsiméné majcho táumeícyooa nééwayúvúré ájcúiyóme?

¹⁰ Áhdure ¿aca amóóbeke tetsi táumeíñaá íñimiyédívúré ájcúiyóme?

¹¹ Muurá imityúmé ámuha míamúnaa mejjcyarómé méimíllé ímiáánevúré ámuháj tsíimeke maájcune. Aanéjii awáá muurá ámuháj Caani níjkyéjiri íjcyaaabe imíllé díbyeke ámuha metáumeímyeke ímiáánevúré íajcune.

¹² Muurá ámuha méimíllé míamúnaa ími ámuháma íjcyane. Áánéllii múu íéhnéjcutu díityémá ímiááméré íjcyá dítye téhdure ámuháma ímiáámé íjcyaki. Ehdu muurá Píivyéébe meke úwaabó Moitsééúvú waajácúháámitu, téhdure tsijtye dífbyé ihjyú uubálle múnáá waajácúhaamínetu meke úwaabóne.

Imiájijto
(Rc 13.24)

¹³ Múu íhnáhó íuráávyé néérojijto úraavyé níjkyejívú meúújetéjijto. Muurá íjcyajijto tsíjijto tsaimíyé mejjcyajijto. Áronáa téjijto meúraávyerómé níhñéétsihvúré méícúbáhrámeíhi. Árojijto muurá mítyame úraavyéhi.

¹⁴ Áanetu íhnáhó íuráávyé néérojijto meúraavyémé meúújeté múijyú muhdú mejjcyáitýuhullévu. Ájijto uhjéméré úraavyéhi.

Muhdú mejjcyánetu méwaajácúmeí muhdíivamé mejjcyane
(Rc 6.43-44)

¹⁵ Tsáma téihbúwá mejjcyá állíu múnáa Píivyéébe ihjyú uubálle múnáadi díllómehjicyámeke. Muurá pánehjídú éhne imíwu obééjámú íjcyadu ímiáámeúvúdu ámuhákye nahbévahjicyá ávyeta báju oohímyédú néémeé.

¹⁶ Muurá téévetúné tééméjte íjcyánetu méwaajácú állíu múnáaré dítye íjcyane. Cáhawáá méjtsúcutunuj, tsá muurá múijyú wacyónejke baaco nééváityuróne. Tsá áteréhe múijyú ímiáané nééváityuróne.

¹⁷ Áhdure ímiááhé tsá múijyú áteréene nééváityuróne. Ááneturé méwaajácú keehé ímiááhé íjcyane.

¹⁸ Muurá oove íjcyane nééváné uméhé tsá nééváityuró áteréene oove íjcyatúne. Áhdure oove íjcyatúné néévahjicyahe tsá ímiáané nééváityuróne.

¹⁹ Áánéllii múúne áteréhe meíllóne mécójavtsóhi.

²⁰ Aane muurá úmehéené méwaajácú keehé ímiááhé íjcyane íñéévatúre. Ahdu íivane cáhawáá óví ámuha méwaajácú állíu múnáake muhdú dítye íjcyánetúre.

Píivyéébe íavyéjuvu újcuímye
(Rc 13.25-27)

²¹ Muurá oke ávyéjuubévahjicyarómeke tsá pámeekéré níjkyejiri íjcyaaabe Méécááni Píivyéébe íavyéjuvu újcuityúne. Muurá ihdyu díbye ímíllédú íjcyámekéré újcuímye íavyéjuvu.

²² Muurá muhdú míamúnaa ícyahjicyané ímbájchómeícyooa mítyame oke ávyéjuubévaá íllityénemáye. Aame oke neéhi: “Ávyéjuubej, muurá muha díuwaáboju méúwáábohjicyáhi. Aame dímyémeri muha méwáámíuhjicyá naavémuke tsaaté pañétu. Ehdu muha dímyémeri méméénuhjicyá méénúráityurónéhji.”

²³ Ehdú oke ditye néerónáa ó neé diityéke: “Íllure ámuha máallíhi. Keenéiyó ámuhakye o wáájacúne. Muurá ímityúné ámuha méicyahíjcyáhi. Aame meíné óhdityu.” Éhdure ó neé diityéke.

Mítyétsi íahpa ánúmeíñetu íjcyáné uwááboju
(Mc 1.22; Rc 6.47-49)

²⁴ Áhdícyane íñe caabyé o úwaabóné illéébóné tehdújuco íjcyaaabe muurá éhne múúne wáájacúnéjcuube cóhpétsihvu ihjya méénuubédu.

²⁵ Muurá ávyéta cóhpé ihjya díbye méénúnáa kíjyébama níjyaba mítyane álléneri téhiñe íhnáhó cáájávéróneri tsá muhdú teja íjcyatú ávyéta cóhpé nétsihvu díbye mééúnéllíñe.

²⁶ Áánetu íñe o úwaabóné lléébójúcoóroobe ímí íjcyatúube muurá éhne múúne wáájacúnéjcuúube cóhpétsihvu néwáyúúhá hallúvúré ihjya méénuubédu.

²⁷ Muurá íhdícyátsihvúré díbye ihjya méénúnáa níjyaba ávyéta íhnáhó kíjyébama íjcyáneri téhiñe cáájavéné teeya wáájoa cáhvyabáhi.

²⁸ Ehdúu Jetsóó úwáábóneri ullévenúme.

²⁹ Ávyétá ímí úwáábohíjcyaaabe diityéké tujkévéwu ávyéjuube múúne íhjuvájítójuco. Tsáháa díbye úwáábohíjcyatú táuhbájú uwáábojte úwáábohíjcyádu.

8

Íjpi chájáávéébeke Jetsóó bóhítsóne
(Mc 1.40-45; Rc 5.12-16)

¹ Aabéé Jetsóó teene cámeéhbáutu nítyéébeke mítyame míamúnáa úraavyéhi.

² Áánáacáa tsaapi íjpi chájáávebe dífbye éllewu itsááne dífbye lliíñéwu ímímóúúvéne neé dífbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿aca muhdúiyó teene oke u bóhítsóne?

³ Áánéllíihyé neébe:

—Mu ihdyu tehdújucoj. Ehdúu neébere dífbyeke dócárájcóneri tsúúca bóhíñe.

⁴ Áábeké neébe:

—Tsáma tsaatéké dúúbáledí íñe muhdú u bóhíñe. Tsaapéhdúré llúúváabe éllewu péene dífbyedíwu dúhjétsámeityeco. Ááne Moítsééúvúu néhdu Píívyéébeke tsíméneri ú ícúvéé téénetu míamúnáa iwáájácu u bóhíjucóone. Ehdúu Jetsóó neé dífbyeke.

Tsodáhómú avyéjuúbe únú múnáájpike Jetsóó bóhítsóne
(Rc 7.1-10)

⁵ Átsihdyúu muha Jetsóoma Capenaóovu meúújeténáa romáánómú tsodáhómú avyéjuube dífbye éllewu itsááne piáábó táúmeíhi.

⁶ Neebépeé:

—Ávyéjuúbej, táúníu múnáajpi chémeebe ávyétá íhnáhó ícúbáhrámeíhi. Aabe tsáhájucóo íjpi wááúmeityúne.

⁷ Áánéllíihyé Jetsóó neéhií:

—Cána bo o péé o bóhíitso dífbyeke.

⁸ Áánéllíihyé neébe:

—Avyéjuúbej, muurá íñe tsíjtye múnáajpiyé o íjcyaaabe ídátsó o neébe jávú tsá u ááhívéityuróne. Áánéllíi ihdyu uke o neé íchíhdyuré u íhjuváné tujkéveri díbye íbóhíki. Muurá ó cáhcujtsó díbye bóhíñe.

⁹ Muurá táavyéjujte oke táuhbáné ó méénuhíjcyáhi. Áhdure tsodáhómuke o táuhbáné méénuhíjcyáme. Muurá tsáápiike diityédítúyú tsíllewu o wáállóócooca peebe téhulléwu. Áhdure tsáápiike o píúvácooca tsaábe. Áhdure táúníu múnáájpike tsíménevu o táuhbáné méénuúbe. Áhdícyane ó waajácú u néécooca táúníu múnáajpi bóhíñe.

¹⁰ Ehdúu dífbye tsodáhómú avyéjuube neéneri úllévenútsihdyu neebe tétsihyi íjcyámeke:

—Ímíááneturé o neé tsá muurá tsáápiubaré tamúnáa íjraéémudítúyú cáhcujtsotú íñe áánu cáhcujtsódu.

¹¹ Ehdú muurá pahúllevátú tsaámíyé mítyame íjraéémú íjcyáturómé íñe áánu romáánómuube cáhcujtsódu ímí Píívyéébeke cáhcujtsómye. Aame dífbye avyéjuvu úcaavémé nahbévájcátsíí majchóháñeri Aavaráa, Itsáa, Jacóóboo, íjcyámema.

¹² Áánetu íjraéémudítúyú mítyame wágóóové icyuuvétsíí pañévu Píívyéébe avyéjuto ímichi diityé wáábyuta íjcyárónetu. Aame tétsihyi ícúbáhrámeímyé tahíjcyaa íhwañeene íhdónema.

¹³ Ehdúu íñéené boonétú tsiíñe neebe dífbye tsodáhómú avyéjuúbeke:

—Áyu wa dípye díhjyávú. Óví ihdyu u cáhcujtsódu íjcyane úuma dífúníu múnáajpi bóhíñí.

Ehdúu Jetsóó neéné tujkéverihjyáa tsúúca bóhiibe.

Péedoró báabeke Jetsóó bóhiitsóne

(Mc 1.29-31; Rc 4.38-39)

¹⁴ Áhdurée díbyema muha Péedoró javu mepéénáa diibye Péedoró baabe áívyeri chémelle icyuwájá pañe.

¹⁵ Áálekée Jetsóó íhyójsitu ékééveneri tsúúca bóhiille múúhake májchotsóhi.

Mítýameke Jetsóó bóhiitsóne

(Mc 1.32-34; Rc 4.40-41)

¹⁶ Tépejcoó Jetsóó éllevu tsivámé naavémú ípañe íjcyáneri chéméméhjike. Áámé pañétúu íjchívyétsoobe diityéke. Áhdurée tsííne chémeri íjcyámeke bóhiitsoóbe.

¹⁷ Ehdúu Jetsóó méénuhíjcyá téjyju Píívyéébé íhjúu uubáalle múnáajpíhjáa Itsaía íllu néhdújuco: “Díbyere méhdítu páhduvaré neéne chémeháñe waagóóhi.” Ehdúhjáa Itsaía néhdújuco díbye méénuhíjcyáne.

Jetsóoke úuraavyéné ímílleróme

(Rc 9.57-62)

¹⁸ Áábedívúu téjyju mítyanéjuco míamúnaa píhcyáávénéllii múúhake neebe muha únéúcóba tsíñéjcvu mepájtyeki.

¹⁹ Áánáacáa tsaapi taúhbájú uwááboobe díbye éllevu itsáane neéhií:

—Uwááboóbej, ó ímíllé úumaye o péhíjcyáne kíávú u péhullévújuco.

²⁰ Áánéllihyée Jetsóó néé díbyeke:

—Muurá iyámé óowamu íjcyarómé íhyéjúnema téhejújé pañe icyúwaki. Áhdure wahpéjté íjcyá icyuwáitsihjíma. Áánetu muurá íñe Míamúnáajpidívúu o ípívyéveebe tsá tahjyáúbamáyé o íjcyatúne.

²¹ Áijyúree idyé tsaapi díbye déjuri péhíjcyámedítu néé díbyeke:

—Ávyéjuúbej, ói o péé líhíyo éllevu. Óví ihdyu mújyú óhdivu dsíjiveebe úumáyéjuco o úllehíjcyaki.

²² Ááronáacáa Jetsóó néé díbyeke:

—Óvi ihdyu tsamééré ímiájíjtó úráávyetúmé cúúújcatsí idsíjívcoóca. Wa ihdyu ookéréjuco duráávyej.

Kíjyébama nohji Jetsóó íhvetétsóne

(Mc 4.35-41; Rc 8.22-25)

²³ Átsihdíyúu muha múnneri mepéé únéú tsíñéjcvu.

²⁴ Áánáacáa ávyéta tsíjpa neéné kíjyébani mítýane nohji íjcyane múúhake pámaúcuíyáhi. Áijyúu Jetsóó cuwáhi.

²⁵ Áábekée muha ícúu maákyéjtsóne menéhií:

—Íavyéjuúbej, meke pájtyetétso! ¡Tsúúca mémájcánuúhi!

²⁶ Áánéllihyée neebe múúhake:

—¿íñneriami ámuha méíllityé ayájú íhnáhóhajaj? ¡Tsáháikyéha ímí ámuha mecáhújtsotú Píívyébeke!

Ehdúu múúhake íñétsihdyu kíjyébama nohji íjcyane úhbaabe tene íhvetéki. Áhdújucoó tene íhveténé dáíhañéréjuco.

²⁷ Ehdúu téjyju Jetsóó méénúneri muha meúllévenúne ménéjcatsíhi:

—¿Muubáami aabye íjcyáabeke muhdú kíjyébama nújpacyo lleéboj?

Tsaaté pañe naavémú íjcyane

(Mc 5.1-20; Rc 8.26-39)

²⁸ Aanée tsúúca muha tsíñéjcuévú méúújeté Gadáará íiñújivu. Áánáacáa díbyeke mítýetsi cáhdahíró naavémú ípañe íjcyamútsí níjkyénéj píñnérehjáa ícyahíjcyamútsi. Aamútsíhjáa apíchówu néémutsi tétsii ícyahíjcyanéllii tsá múha tétsii úllehíjcyatúne.

²⁹ Aamútsí Jetsóoke kévádíjcyó ílluú:

—¡Múhtsikye ihdyu pátsárijcyodí Píívyéébé Hajchi u íjcyáabe! ¡Tsáhái muurá ícúbáhaméi éévé íjcyatúne!

³⁰ Áijyúu tétsíj píñhíri mítýame jéémú meenímú majchóri.

³¹ Áánéllihyée naavémú diityétsi pañe íjcyane Jetsóoke neéhií:

—Múúhake íjtyétsi pañétú u wáagóóhajchíí aatye méenímú pañévuréjuco muha meújcaméíñe.

³² Áánéllihyée neebe diityéke:

—Wa ihdyu méújcaméí diityé pañévu.

Ahdújucóo ditye iijchívyéne újcámeíñé diityé pañévuréjuco. Aamée únéú pañévu cáhtsíñibámé májcanúhi.

³³ Ehdúu méénímuke tene pájtyéneri diityé tehmejté ávyétá ihnáhó íllityéhi. Áánemáa ícúú tétstíj pihírí jcyáméhji éllevu idsínéne úúballémé muhdú tene pájtyene.

³⁴ Áánéllihyéé pámeere tsáacunú Jetsóo éllevu. Aamée díbyeke néé tétshdyu muha mepéékí.

9

Íjpi vááúmeityúúbeke Jetsóo ímjpyetétsóne
(Mc 2.1-12; Rc 5.17-26)

¹ Ahdújucóo muha meóómiñe biwáhhullévuré múúhá coomívu.

² Átsihyí muha meijcánáa Jetsóo éllevu tsaate tsivá íjpi vááúmeityúúbeke ííbotári. Aamée díbyeke cáhcujtsóné iwáájácúne díbyeke ííténe neébe:

—Llíhij, wa ílluréjuco dímjyúúvej. Muurá tsúuca úhdi o ídáátsóvéne dímityú ó ábájívéjucóóhi. Ahdícyane tsáhájucó íná díhyallúrí jcyájúcootúne.

³ Ehdúu Jetsóo nééne tsaate taúhbájú uwáábojte ílléébóne ííbuwááné pañe nééhií:

—¿Aca íveekí eene aabye ímityúné ihjyúvá Píívyéébe ímí díbyedívú íjtsucunúnejíívari?

⁴ Ehdúu ditye íjtsámeíñé Jetsóo iwáájácúne néé diityéke:

—¿Aca íveekí ámuha ímityúné óhdityu méíjtsámeíhi?

⁵ ¿Aca muhdú ámuha oke méíjtsucunúhi? Áánerá o píivyété míamúnáadi o ídáátsóvéne diityé ímityuháñé diityémá o ímíbjachóne. Áánéllí o píivyété áánúke o nééneé: “Úhdi o ídáátsóvéne dímityú úuma o ímíbjachóhi.” Áhdure o píivyété o nééneé: “Dímíjpyetene dípye.”

⁶ Ahdícyane cáhawáá óví ámuha máájtyumí Míamúnáájpidívú o ípivyéévebe muhdú o méénune.

Ehdúu diityéké íñétsihdyu tsiñe neebe díbyeke:

—Dímíjpyetene eene dííhbotámá dípye dihjyávu.

⁷ Ahdújucóo díbye pééneé.

⁸ Ehdúu Jetsóo méénúneri míamúnáa íllityéne Píívyéébeke ávyéjutsó dúúrúvaméré díbyé íhtsúturi díbye ehdu méénúnéllihye.

Matéoke Jetsóo újcyne
(Mc 2.13-17; Rc 5.27-32)

⁹ Tsáijyúu Jetsóo oke Matéoke ájtyumí múúhá íiñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíidsike o áhdótsóhíjcyátsihyí o íjcyáábeke. Aabéé oke nééhií:

—Ookéréjuco duráávyej.

Ahdújucóo o pééne díbyemáyéjuco.

¹⁰ Áábemáa téjyju tahjyávu muha mémajchóhi. Áhdurée tsijtye téenere dsíidsí áhdótsó múnáa múúhama majchóhi. Áhdurée tsijtye ímityúme íjcyá múúhama.

¹¹ Áámekéé ííténe paritséómú néé múúhake:

—¿Aca íveekí eene ámúhá uwááboobe majchó aatye ímityúmema?

¹² Aanée Jetsóo ílléébóne néé diityéke:

—Tsá muurá taabóóbé bóhíime tsaímíyé jcyámeke táábotúne. Muurá ihdyu chéméméhjikéré tááboobe.

¹³ Cáhawáá ímíñéúvú meéévé ámuha mewáájácu Píívyéébé waajácúháámitu tsátsii nééneé: “Muurá tsá apáañéré o ímíletú ámuha oke Píívyéébeke iyámedi meíícúvehíjcyáne. Téhdure o ímíllé ámuha pamévamáyé meídaatsólléjcatsíñe.” Ahdícyane tsáháa ímíáámé wáábyú o tsáátune. Muuráhjáa ihdyu ímityúme wáábyú o tsáá diityéké téénetu o ímíabávyétsó Píívyéébé ícyánejcúvuréjuco ditye ííbúwááveki. Ehdúu Jetsóo néé paritséómuke.

Jetsóo mamyémú majcho áwatýune
(Mc 2.18-22; Rc 5.33-39)

¹⁴ Áhdurée tsáijyju tsojtsó múnáajpi Jóáá mamyémú Jetsóo éllevu itsááne díbyeke dílló tsáijyju Píívyéébema ílhjyúvácooca majcho íawahíjcyánetu. Néémépeé:

—¿Aca íveekí tsáijyju muha paritséómuma Píívyéébema meílhjyúvácooca majcho mááwahíjcyánáa tsá dímamyémú áwahíjcyatúne?

¹⁵ Áánéllihyéé neebe diityéke:

—¿Aca tsaapi ityáábávacooca wáñehjivaténevu díbyé miñútso múnaa tsáame kímóóvíyá díbyedívú iwájtsoooca? Ehdú néene támamyémú tsá kímóóvéityuró diityémá o íjcyané hajchóta. Áronáa ihdyu ímiáané íjcyaiñé diityédítú o pééiñe. Ájyu ihdyu óví muhdú íñehajchíí awámye.

¹⁶ Tsá muurá tene ímityú wájamu tsúúcáaja béhbátu mepájaabóne. Muurá íllure teeja menjtyúcooca éhniñévu táváajcároba.

¹⁷ Áhdure idyé tsá tene ímityú béjpacyo bínojpácyo mepícyoone tsúúcáau miiñéne cahpáyú pañévu. Muurá béjpacyo iúhtsaráúúvéhulle táváajcó tsúúcáau. Ájyu muurá wágóoovéné tsanéécújuco bínojpácyo cahpáyú. Áanéllii ihdyu béjpacyo mepícyoó bééú pañévuré muhdú tsanéécú íjcyátuki. Ehdú néene tsá tene ímityú íhdééne uwááboju béhné uwáábóju pañévu meúacóne.

Tsaatépíke Jetsóó bóhiísóne
(Mc 5.21-43; Rc 8.40-56)

¹⁸ Ehdúu Jóáa mamyémuma Jetsóó íhjyúvánáa tsaapi avyējuube wajtsí múúhadívu. Aabée díbyé lliiñévu ímímóúúvéne néé díbyeke:

—Ájyúwa íhyajchíí óhdivu dsíjivéhi. Áronáa ó waajácú dille óoma tsiiñe bóhiñé u péébe dílléke u dócárájcóneri.

¹⁹ Áanélliihyéé téhullévu péébema muha mepéhií.

²⁰ Aamée muha téhullévu mepéénaacáhjáa tsáápille 12 pijcyábájuco dílléke ichémé tujpácyo íhvetépitýneri ícúbáhrámeíhíjcyalle piihivé Jetsóodívú idyéju éhnejcutu.

²¹ Aalléhjáa dómajcó díbyé wajyamú ‘muurá éhne iwajyamú íjcyaroné o dómajcóhajchíí ó bóhiíhi’ íñéénema. Éhdúhjáa íjtsámeíñe dómajcolle díbyé wajyamú.

²² Aanéhjáa iwáajácúne díllédívú iyévoóvéne neébe:

—Ínerí kímóóvedíñe, Wáhaj. Muurá Pívyéébeke ímí u cáhcujtsódújuco íjcyalle íñe tsúúca u bóhiíne.

Éhdúu Jetsóó néénemáyé ímiáané tsúúca bóhiílle.

²³ Aamée muha tsúúca meúújeté diibye avyējuube Jáiro javu. Áanáacáa mítyane tééjá pañe míamúnaa kímóóveri íjcyame máátyóba májtsí méénuhíjcyáhi.

²⁴ Áámekée Jetsóó néehíí:

—Cána méjchívyéi áachívuj. Muurá tsá dille dsíjivetúne. Íllure cúwalle.

Éhdúu Jetsóó néeneri íllure goocómé díbyedi.

²⁵ Áámekée tééjá pañétú íjchívyétsóné boone iyéjuco díbye iúcáávéne dílléwúúwú hójtsitu ékééveténeri tsúúca bóhiílle.

²⁶ Ehdúu Jetsóó méénúné uubállé páneere tééne íiñúji múnaa waajácúhi.

Hállúvátumútsikye Jetsóó ímjpyetésóne

²⁷ Aanée tétsihdyu muha tsúúca meóomíñáa mítyétsi hállúvátumútsi múúha déjutu dsíneríyé tsáámutsi díbyedi wánjcyámeíhi. Íllúu neemútsi:

—¿Múhtsi bo dídaatsóvé Dabíúwúj tsíiménémúhaabe u íjcyáabej!

²⁸ Aanée muha meícyahíjcyávú mewájtstíshvu Jetsóó dílló diityétsikye:

—¿A ámuhtsi mecáhcujtsó ámuhtsikye o ímjpyetésóiyóné ámuhtsi hálluúúne? Áanélliihyéé neemútsi:

—Ééé Ávyējuubej, muhtsi mecáhcujtsóhi.

²⁹ Ehdúu dítyétsi nééneíli diityétsikye íhyálluúúné idyócárájcóne neébe:

—Ámuhtsi mecáhcujtsódújuco íjcyane tsúúca ámuhtsi hálluúúné ímjpyetéhi.

³⁰ Ahdújucoo ímiáané tsúúca íhyálluúúné ímjpyetémútsi tsáimiyéjuco ítene. Áámútsikyé bójcyuube muucá teene dítyétsi iúúbállétuki.

³¹ Áronáacáhjáa tétsihdyu óomímútsi péé úbálléjcatsímútsíyé pámeekéré tétsíhji múnáake.

Íhjyúvátúúbeke Jetsóó íhyyúvatsóne

³² Áámútsi déjuvúu idyé tsaate tsívá íhjyúvátúúbeke Jetsóó éllevu naavéné ípañe íjcyáabeke.

³³ Áábé pañétúu diibye naavéneke díbye íjchívyétsóné boone tsúúca íhjyúvájúcoóbe. Ááneríi míamúnaa iúllévenúne néehíí:

—Ávyeta tsá mújyú ehdu néene múha méhdityu méénune maájtýumitúne.

³⁴ Áronáacáa parítséomú néehíí:

—Aadi muurá eene naavémuke íchívyétsóhíjcyá pañétúejpi naavémú avyējuube píáábóneríe.

Míamúnáadi Jetsóó idáátsovéne

³⁵ Ehdúu Jetsóó cómiñeri úwááboobéré pehíjcyá míamúnáake Píivýéébe avyéjutu Ijcyáné úwááboju diityé pihcyáávejááné pañévu. Aabée bóhíitsohíjcyá panéva chémeháñeri Ijcyáméjhike. Téhdurée ihjyáhañévíré tsaatéké úwááboobéré pehíjcyáhi.

³⁶ Aabée idáátsovehíjcyá míamúnáadi éhne múúne obééjámú ítyehméébema Ijcyatúmé idáátsovu Ijcyadu nééme dílbye éllevu tsáamedí.

³⁷ Áamedítýúu neebe múúhake:

—Imiáané mítyame míamúnáa Ijcyá Píivýéébe avyéjumu ditye úcáávéiyóné úwááboju úwááboméiyóme. Áronáa tééne úwáábojte tsá pahdu Ijcyatúne.

³⁸ Áánéllii múu táúmeí páné aabájaabéré Ijcyaae Píivýéébeke díbye éhniñínevu úwáábojtéké ípícyo ditye úwáábo tsíjtyeke dílbye avyéjumu ditye úcááveki.

10*12-meváké Jetsóó meménú ímamyémú ditye íjcyaki*

(Mc 3.13-14; Rc 6.12-16)

¹ Aanée téijyu Jetsóó muuha ímamyémuke pihjyúú 12-meva muha meíjcyámeke. Áámekée múúhake ájcuube íhñáhootu dílbye mémeri tsaaté pañétú naavémuke muha meíjchívyétsohíjcyaki, panéva chémeháñeri Ijcyámeke muha mebóhíitsohíjcyaki.

²⁻⁴ Aamée muuha ílluúme: Tsimóo Péédooroo, íñahbe Áderéee, Tsebedéó hájchimútsí Jacóóboma Jóáámutsii, Perípee, Batoroméee, Tomáaa, íñújí avyéjúúbe wáabyutaa dsíídsike o áhdótsohíjcyaae oo Matéoo, Apéó hajchi Tadeó dílbyere 'Rebéo' némeíbyee, cananíjtámúejpi Tsimóoo, diibýee Jetsóodívú bóónétu méénútsíiibye Jóóda Ijcaríóótee, éhdume.

Ímamyémuke úwáábovu Jetsóó wáalloóne

(Mc 6.7-13; Rc 9.1-6)

⁵ Éhdúmekée múúhake Jetsóó úwáábovu iwáalloómeke íllu pítyajcóhi:

—Tsáma ihdyu mépehdí jodíómú Ijcyatúmé íñújínévu. Áhdure Tsamáaría íñújí meúújedíñe.

⁶ Ijraéémú pañévíré métsajtyécó íñe úwááboju éhne múúne obééjámú mújtame idáátsovu Ijcyadu néémé pañévu.

⁷ Aame meúwáábohíjcyaco níjkyéjiri Ijcyaae Píivýéébe míamúnáake íavyéjumu újcúíñe éévé tsúúca úújeténe.

⁸ Áhdure mébóhíitsohíjcyaco dsíjívéméjhike, íjpi chájááveneri chéméméjhike, páhduvaré nééne chémeri Ijcyáméjhike. Áhdure tsaaté pañe naavémú Ijcyámeke méwaagóohíjcyaco. Ehdú tamyémeri táihñáhari ámuha meméénúíñévu ámúhake ó ajcú pevénére. Áánéllii tsá ámuha maáhdótsoítýú ámuha diityéké mepíáábonéhji.

⁹ Aame ihdyu métsajtyédí dsíídsike.

¹⁰ Áhdure métsajtyédí tsíjyahji ámúhá wajyámúúnee, ámúhá májchoo, ámúhá tühápajínee, éhdune. Ámúhá cuujúí Ijcyaróné métsajtyédíñe. Ámuha mepíaabóméré ámúhake píáábohíjcyaa panévatúre.

¹¹ Aame múu tsácoomívú úúújetécooca nehco tsaatéké ámuha tétsii meíjcyáné hajchótá ímí ámúhake pícyóóímyeke.

¹² Aane tsaaté javu ámuha meúújetécooca múu ímíñévu ihjyúvá diityéma.

¹³ Aame ímílléhajchíí múu diityémá Ijcyá ámúhaj tééveri diityéké Píivýéébe ípiááboki. Áánetu ditye ímíllétúhajchíí tsáhájucu múu ícúvetú diityédi.

¹⁴ Téhdure tsácoomí múnáa ámuha diityéké meúwáábóiyónéhmáyé ímíllétúhajchíí méíicuvéjúcohdi diityédi. Ílluréjucu ámúhá tuhááñe íñú mépíchóújca méicyó 'tsá múúhá hallurí tene Ijcyatú ámúhake muha meúwáábóiyóné ámuha meímílléte' nééiyóne. Ááne tsíéllévuréjucu mépeeco tétsihdyu.

¹⁵ Muurá ímiááneturé o néé tehdu nééme ícúbáhrámeíñe éhnée Tsodóómaa, Gomóóraa, Ijcyácoomícyu múnáa ícúbáhrámeíñe ehniñínevu muhdú míamúnáa ícyahíjcyáné diityémá ímbájhóméicyóca.

Jetsóoke úraavyémé ícúbáhrámeíñe

¹⁶ Áhdícyane íñe ámúhake ó wallóo obééjámuke bájú oohímýe pañévu mewáalloóiyódu. Aane ihdyu wájácútsi méjcyaco éhne múúne íñímýe ícúí meke pállócoíñúdu. Áronáa ihdyu tsá múu muucá tútávájtótúne. Imiááméré múu Ijcyá íjuumu Ijcyadu.

¹⁷ Aame ihdyu tsáma ímíchi méjcyaco. Muurá tsaate ámúhake túkevjtsojté éllevu ítsajtyémeke pihcyáávejááné pañévu wápáájcoóhi.

18 Áhdure ámúhake tsajtyéimye ávyéjuté éllevu óhdityu íjcyáné uwááboju ámuha meúwáábohíjcyáné hallútu. Áijyu téhdure tétsihvu ámuha diityéké meúwááboó jodiómú íjcyátúróméke.

19 Aane ámúhake ditye ékéévécooca tsá múu áábímyeityú muhdú íhjuváiñeri. Muurá ihdyu Pívyéébere ámúhake tükévétsoo ámuha meíhjuvákí.

20 Tsá ámúhá íjtsaméityu tsááne ámuha meíhjuváiityúne. Muurá ihdyu ámúháj Caani Pívyéébe Apííchó ámúhá pañe íjcyané ámúhake tükévétsoóneri ámuha meíhjuváihi.

21 Aane muurá míamúnaa ávyétá imityú dáriívécátsíhi. Muurá tsané nahbému íjcyarómé líihyánújcátsíhi. Áhdure cáánimu íjcyarómema líihyánújcátsíimye.

22 Áhdure mítyame ámúhake múnáájtsoo oke ámuha meúráávyéné déjúcotu. Aane ehdu néeronéhjí tsaímíyé nihéétsihvúré áábucúmé ihdyu pájtyéteéhi.

23 Áhdure tsácoomí múnaa ámúhake imityúné dáriívéhajhíí múu técoomítyú péé tsícoomívurjúco. Muurá íñe Míamúnáájpidívúu o ípívyéévebe ímiááneturé ámúhake o néé tsáíñe ó tsááíñe ámúháí pámeekéré íjraéémuke íñe óhdityu íjcyáné uwáábojúvú mewáájácútsótúnáaaca.

24 Muurá tsaapi mamye tsá íuwaáboóbé ehniíñevu íjcyatúne. Áhdure tsané avyéjúúbé únú múnáájpi tsá díbyé ehniíñevu íjcyatúne.

25 Aane muurá íñe ámúhá avyéjuube o íjcyaróobe o ávyéjúúllémeityúhájhíí téhdure tsá ámuha maávyéjúúllémeityúne. Muurá oke Betsebóodívú ímyéménúúbeke állíu múnáájpidi díllóhíjcyáme. Aaméííva muurá ámúhake íavyéjúúllétúne téhdure díllóhi.

Pívyéébedi múu íllityéhi

(Rc 12.2-7)

26 Áronáa ihdyu maáábímyeídí míamúnaa ámúhake meénuíyóneri. Muurá tehdu nénehjí ámúhake pátyehíjcyáné tsá tétsihvúré níjkéváityúne. Muurá páneere íñá meméénuhíjcyáné bóhówááveéhi.

27 Áánéllíi íñe ámúhake o néhíjcyáné múu tsíjtyeke úúballéhi. Tsá idyé úúballétúmé ámuha meíjcyáityúne.

28 Áhdícyane tsá múu áábímyeityú míamúnaa ámúhake dsíjívetsóiyóneri. Muurá tsá ditye pívyetétú ámúhake íwáágóoyóné Pívyéébedítyu. Apáábyéré ihdyu díibye pívyeté ámúhake íwáágoóné ávyeta mújyú ámuha meíjchívyéityúmé meícúbáhrámeíyóné cuujúwá pañévu. Áánéllíi múu apáábyedíyé Pívyéébedi áábímyeíhi.

29 Muurá coomícomútsí mítyétsíwuúcu tsájíhwuúré áhdóméhi. Ehdu áyá áhdómeyíómedítyú muurá tsá tsaapi ámúháj Caani Pívyéébe wáájácútúnáa dsíjívéityuróne.

30 Aabe muurá páneere ámúhá níwájúíñe íjcyaróné waajácú múhdújívá íjcyane.

31 Áánéllíi tsá íñeri ámuha maáábímyeityúne. Muurá díitye coomímú wájýumeíñe ehniíñevu ámuha mewájýumeí Pívyéébedívu.

Jetsóoke meúraavyéné metóónútyuróne

(Rc 12.8-9)

32 Muurá oke íúraavyéné toónúmeityúmeke ó bóhówájtsóo níjkyéjiri íjcyaae Líihíyodívú.

33 Áánetu íllure toónúmeíhíjcyámé hallúvú ó úúballé Líihíyoke tahñéjté ditye íjcyatúne.

Jetsóó hallútú míamúnaa tsáílléjycátsíñe

(Rc 12.51-53; 14.26-27)

34 Aane méjtsúncunúdí íñíjívúu o tsááne míamúnaa tsaímíyé íjcyaki. Muuráhjáa ihdyu o tsáá táhallútú ditye ítsáílléjycátsíki.

35 Muurá tsaapi tsaríllé cááníkye oke díbye cáhcújtsóné hallútu. Áhdure tsáápille tsaríllé tsíjjuke tééné hallútu. Áhdure íbáábeke íaaja tééné hallútúré tsarílléhi.

36 Ehdu muurá tsamééré múnáátsójcátsíí oke tsaate imúnáadítyú cáhcújtsóné hallútu.

37 Muurá oke íwájýúné ehniíñevu tsamééré cáánímuma ítsíime wájýujcátsíhájhíí tsá ímiááne tahñéjté ditye íjcyatúne.

38 Áhdure oke íúraávyéné déjúcotu ícúbáhrámeíyóné ímíllétúmé tsá tahñéjté íjcyatúne.

39 Muurá íñíjiri ímíllédúré íjcyáneri tsúúrámeímyé wágóóveéhi. Áánetu ookéréjuco ímí íúraávyéneri tsúúrámeímyé pájtyéteéhi.

Tsíjtyeke ímí meícúvené Pívyéébe ímí íjtsúcutúne

(Mc 9.41)

40 Muurá ámuha táwákímyeí meméénúmeke ícúvéme okéé wáalloobe Líihíyomájúco múhtsíkye ícúvéne.

⁴¹ Aame tsaímíyé Píivýéébé wákimyéí meénúmeke íicuvémé tééne áhdo újcuú tsaíhduré diityéma. Áhdure idyé tsijtye Píivýéébeke úráávvehíjcyámeke tsaímíyé íicuvémé tééne áhdo újcuú tsaíhduré diityéma.

⁴² Aane diitye táuráávye múnáake núpácyo díívanévú ájcume téhdure újcuú tééne áhdo.

11

*Tsojtsó múnájpi Jóáa Jetsóo éllevu wáloomútsi
(Rc 7.18-35)*

¹ Ehdúu Jetsóo muuha 12-meváké iúwáábótsihdyu péé tsiéllu tééne iíñújí comíñevu téhulle iúwááboki.

² Áánacáhjáa cúvéhóójari tsojtsó múnájpi Jóáa íjcyaaabe tsúúca waajácú ehdu Jetsóo meénuhíjcyáne. Áánéllíhíhíjyáa wálooobe míityétsikye ímamyémudítýú dííbye éllevu.

³ Aamútsíi neevá dííbyeke:

—¿Ava diibyéjucu uu Pájtyetétsoobe éhneváa ííñújívú u bóhówáávéííbyeke muha meítsohíjcyaaabej? ¿Mityá tsáhái diibye u íjcyatúnej?

⁴ Ehdúu dítyétsí Jetsóoke nééronáa neebe diityétsikye:

—Meóómííne méuubállé Jóááke ííne muhdú o úwááboobe meénúráníyúronéhjí o meénune ámuhtsi maájtyumíne.

⁵ Méúúbálleco hállúvátuméhjí hálluvájucóone, úllétuméhjí úlléjucóone, íjpi chájááveneri chéméméhjí bóhííne, lléébótuméhjí tsúúca lléébone, dsíjívémé tsiííne bóhííne. Áhdure méúúbálleco ídáátsóméhjíke pajtyéteju tsúúca úwáábómeííne. Énehjí páneere méúúbálleco dííbyeke.

⁶ Maímijyu ihdyu oke cáhcujtsómé íjcyanej.

⁷ Ehdúu íñéené boone diityétsi déjuvu neebe múúhake diibye Jóáádityu:

—¿Acáa Jóáa íñéubará píivýétúné iíñújiri íjcyáábedívú ámuha mepíhcyáávehíjcyácooca muhdú ámuha méjítúcunú dííbyeke? ¿A ámuháa méjítúcunú éhne múúne úmehe kíjyébari vááúmeídyú páhduvaré dííbyé íjtsaméí nééneé?

⁸ ¿A tsané ímíyée úcámeíhíjcyaaabe? Muuráhjáa tehdu iújcámeícyá tsá íhdícyátsihyi díbye íjcyáityuróne. Muuráhjáa ávyéjúté jaaháñé pañéíyo dííbye. ¿Aané muubá ímíááné dííbye?

⁹ ¿Mityá Píivýéébé íhjúy uubáalle múnáajpí dííbyej? Ímíááné diibyéjucu. Áronáacáa tsíjtyé ehnííñevu dííbye.

¹⁰ Dííbyedítýú muurá Píivýéébé waajácúháámitu nééneé:

Ó pícyoó dííhde tsáápiikye díbye iúúbáalle míamúnáake dítye ímíbáávyéne ímí uke íwáátsúcúpéjtsoki.

¹¹ Aane ímíááné tsá dííbyedu tsijtye néétune. Áronáa níjkyéjiri íjcyaaabe Píivýéébé avyéjútédítýú ídáátsoobe íjcyároobe avyéjúúlléméí diibye Jóáa ehnííñevu.

¹² Diibyée muurá Jóáa úwáábótsihdyu ííne ícyoocávú teene Píivýéébé avyéjuvu iúcaavéné ímíllémema ténejcu ímíllétumé múhdurá ícyahíjcyáhi.

¹³ Muuráhjáa pámeere Píivýéébé íhjúy uubáalle múnáa éjjuuvú íjcyame téjjuútújucu íhjuvavahíjcyáné dííbyé avyéjuri. Áhdurée Moitséevúvú íhjuvavahíjcyá téénetu. Áámé níhñéjpiyée muurá diibye Jóáa bóhówaavéhi.

¹⁴ Aane ámuha mecáhcújtsóhájchíí mecáhcújtsó Jóáa Eriá íjcyane éhnée Píivýéébé íhjúy uubáalle múnáa tsiííne díbye bóhówáávéííne néhíjcyaaabe.

¹⁵ Aane íhdyu óví ímíááné lléébone icyáhcújtsóne tehdu íjcyáhi.

¹⁶ Ahdícyane ¿aca muutédivú ííne ámuha ícyoocá múnáake ó meménúiyáhi? Íhya tsiímedivuj. Muurá múúne lláhájtsiri íícume úbhácatsíhíjcyádú ámuha páhduvaré médaríívémeíhíjcyáhi.

¹⁷ Muurá múúne íllu úbhácatsíhíjcyáme: “Chíiyoró mellíjchúrónáa tsá ámuha meímíllétú mewáhtsine téeneri. Áhdure máatyóba májtsi memájtsívarónáa tsá ámuha meímíllétú mekímooovéne.” Ehdú múúne tsiíme úbhácatsíhíjcyámé íjcyadu muurá ámuúha.

¹⁸ Muuráhjáa Jóáa tsá mítyane máchohíjcyatúne. Áhdurée tsá díbye ádohíjcyatú búnojpácyo. Áánétú dííbyedítýú ámuha ménehíjcyá mééííbye íjcyáábé pañe naavéné íjcyánéllii ehdu díbye nééneé.

¹⁹ Áábé boonétú o bóhówaavé Míamúnáajpidívú o ípívyéevébe. Aabe panévare o májchoobe téhdure o adó bínojpácyo. Áánetu idyé ílluréjucu óhdítýu ámuha menéhíjcyáné oova majchópíwu adópíwu o nééneé. Áhdure ámuha óhdítýu ménehíjcyá oova ávyéjútúbé

wáábyuta íjcyáne dsíídsí ahdótso múnaa ímityúmé íjcyámedívú o náhbévahíjcyáne. Áronáa tene pánéévénetú méwaajácuú keená ímiááné íjcyane. Ehdúu neebe Jetsóo.

*Lléébópityúné míamúnaa
(Rc 10.13-15)*

²⁰ Aabée tsáijyu íhjuvá mityane méénúráityúronéhjí ímyéénuhíjcyá coomíji múnáadítýú ditye ímityú íhvejtsópityúnetu.

²¹ Neebépeé:

—íMáidáátsoju tsáma tene pájtyeíñé Coratsíi, Betsáidaa, íjcyácoomícyu múnáake! Muurá íñe méénúráityúronéhjí o méénuhíjcyánée Tííroó, Tsidóoo, íjcyácoomícyuvu o méénuca tsúúca téjyúré técoomícyu múnaa ímityú íhvejtsóne ímiánejcúvuréjucu íbúwáávéiyóne. Aamée muurá íatérééjahjívú íújcámeíñe bállíjyuri ávúhcúiyá teene íhvejtsóne uubáalle.

²² Áánéllíi muurá ditye ícúbáhrámeíñe ehniíñevu ícúbáhrámeímye diitye Coratsíi, Betsáidaa, íjcyácoomícyú múnaa muhdú míamúnaa ícyahíjcyáné Píivyéébe nihñéétsihvuré diityémá ímbájhócoóca.

²³ Ahdu muurá téhdure Capenaáo múnáake pajtyeíñe eene múhdumé ‘mityáhmítýá’ tsíñáávehíjcyámeke. Íjtsúcunúmeúbá íhstútúúvéiyóne. Áanára íllure wágóóóveímyé cúújúwá panévu. Muurá íñe méénúráityuróné o méénuhíjcyánée Tsoodóoma múnaama éjyuuúvú o méénuca ímityú íhvejtsóne ímíjpyetéiyóme. Aacáa muurá ícyoocápi íjcyáyocóómí.

²⁴ Aane muurá diitye Capenaáo múnaa ávyetá íhnáhó ícúbáhrámeíi técoomí múnaápe ícúbáhrámeíñe ehniíñevu Píivyéébe muhdú míamúnaa ícyahíjcyáné ímbájhócoóca.

*Méimítyutu meke Jetsóó állíjchútsóne
(Rc 10.21-22)*

²⁵ Téjyúu Cááníma íllu íhjuvávaábe:

—Ayúju Táácááni Píivyéébeéj, níjkyejíi, íñíjujii, íjcyane páné aabájaabéré u íjcyaaábej, uke téhdújtsóoberé ó duurúvá ímiáájú idáátsojtédívuré u bóhówátsohíjcyáné hallúvu. Áánetu téhdújucu tsá waajácu múnaa íjcyane ítsúcunúmeíhíjcyámedívú u bóhówájtsoú teéne.

²⁶ Ahdícyane íhdyu, Líi, óví ehdu teene muhdú u ímillédu.

²⁷ Ehdúu Cááníma íhjuvúvátsihdyu neébe:

—Muuráhjáa íhdyu Líhíyó oke picyóó tajtyééveri míamúnáake iwáájácútso muhdú diityédítýú íjtsámeíñe. Tsá muurá múha wáájácútú dílbyé Hajchi o íjcyáábé íjtsaméi. Apáábyéré dílbye Líhíyó waajácu muhdú o íjcyane. Áhdure idyé apáábyéré ó waajácu muhdú dílbye íjcyane. Áhdure teene tsaatédívú u bóhówájtsoóméré waajácuhi.

²⁸ Ahdícyane cáhawáá ookéréjucu méuráávyé ídátsó múhdurá ámuha meícyahíjcyánetu ámúhake o állíjchútsoki.

²⁹ Muurá íñe ídátsó tsaííbuwáaré o íjcyaaabe ámúhake o úwaabóné tsáma mewáájáne tehdu méíjcyaco. Áijyu íhdyu íñe ímíjyaú ámuha méíjcyaaáhi.

³⁰ Tsaáháturo tene íhnáhootú ehdu ámúhake o neéne ámuha meuráávyéiyóne. Ehdúu neebe Jetsóo.

12

*Wáyééévejcóójí Jetsóó mamýémú méénune
(Mc 2.23-28; Rc 6.1-5)*

¹ Áábemáa muha wáyééévejcóójí úmihéj píinétú mepájtyeme maájyabáávaténéllíi ba-jtsóháñetu metújcúne mémajchóhi.

² Aanée paritéómú ííténe neé dílbyeke:

—¿Aca íveekí eene aatye dímamýémú meenu íjcyoojii wáyééévejcóójí meméénúityuróné?

³ Áronáacáa Jetsóó neé diityéke:

—¿Aca tsá ámuha meéévehíjcyatú tsáijyúu íajyabáávaténéllíi íñahbéjtema téhdure Dabíitúvú méénune Píivyéébe waajácúháamitu cáátuváne?

⁴ Muuráhjáa duurúvájá pañévu íúccáávéne ímajchóityuróné Píivyéébe ícúvé páaa tééjá pañévu pícyámeíhíjcyáné apáámyéré llúúvájte máchohíjcyánetu majchóme.

⁵ Áhdure ¿aca tsá ámuha meéévehíjcyatú Moitsééúvúu téhaamíturé cáátunúne duurúvájá pañé wákimyéi múnaa llúúvájte wáyééévejcóójí íjcyaróné wáyééévéityuróné? Aane muurá ditye téjcoojii wáyééévetúné tsá ímityúné íjcyatúne.

⁶ Aanéjii awáá muurá teene duurúvaja ávyejúúllémeíñe ehniíñevu táavyéju.

7 Muurá Píivyéébé waajácúháámitu nééneé: “Ó imíllé ámuha pamévamáyé meídaatsólléjcatsíñe. Tsá o imíllétú apááñéré oke ámuha iyámeke mecóvájtsóneri meícutévehjcyáne.” Aane muurá ámuha imí mewáájácuca tsá menéétsóityuró imityúné méénútúrómedívu.

8 Muurá íñe Míamúnáájpídívú o ípívyéévéébellii téhdure téjcooji wáyéévejcóóji. Ehdúu Jetsóó néé paritséómuke.

*Tsáápi hójtsi Jetsóó ímjpyetétsóne
(Mc 3.1-6; Rc 6.6-11)*

9 Átsihdyú dífbyema muha méúcaavé téjcooji pihcyáávéjá pañévu.

10 Áájá pañéé tsaapi tsánejcúehójtsi íhyójtsi múhdurá néébéé. Áánaacáa tsaate tétsihyi íjcyame Jetsóodívú íñéétsóro néé dífbyeke:

—¿A imí tehjúco teene íjcyooji wáyéévejcóóji tsaate chémémeke mebóhítsóiyóne?

11 Áánéllihyéé neebe díityéke:

—¿Aca wáyéévejcóóji ámuha jééú obééjá wáhyéjú pañévu áákityéébeke tsá ámuha meíjchívyétsóityuróne? Muurá ámuha méíjchívyétsóiyáhi.

12 ¿Aanéjji awáá muurá díibye obééjá wájyúmeíñe ehnííñe wájyúmeíñe! Aane muurá tsá muhdú tene néétu wáyéévejcóóji ímiááné íjcyane meméénnune.

13 Ehdúu díityéké íñétsihdyu neebe dífbyeke:

—Muúbej, cána íllévu cújúúvé díhyótsiij.

Ahdújucóo díibye cújúúvénemáyé téhojtsi ímjpyetése.

14 Átsihdyú paritséómú ípyéénemáhhjáa pítyácójcatsí muhdú Jetsóoke idsíjívétsoíñe.

Jetsóó méénuíñe tsúucajátíjucu némeíñe

15 Aanéé iwáájácúne péjúcoóbe. Áábekéé mítyane míamúnáa úráávyémedítýú chéméméhjike bóhítsóobe.

16 Áánemáa díityéké bóíjcyuube dítye muucá íúúbállétuki.

17 Ehdúu díityéké bóíjcyuube Píivyéébé íhyyú uubáalle múnáajpíhyyáa Itsaía dífbyedítýú íllu néhdújucu:

18 Áánu imí táwákimyéí méénuhíjcyáa téénevu o pícyoóbe. Áábeke o wájyúnéllii ó imíjytú dífbyedi. Áánéllii Táapííhó dífbyé pañévu ó pícyoó tééne piáabori díbye pámeekéré míamúnáake íúúbáalle muhdú táíjtsaméí íjcyane.

19 Aabe tsá ‘mityáhmtyá’ íhyyúvátýú míamúnáama.

20 Áhdure tsá ídáátsóméhjike díbye éhdiáválléityúne. Áhdure íhstútúnetu cahcújtsótú pañe cahcújtsórómedítýú tsá díbye ‘óvíjyacóome’ nééityúne. Ehdú páneere ímjpyetétsóibye íávyéjuutéjyju.

21 Áábedívú pamévá míamúnáaré cátsípáaveéhi.

Ehdúhhjáa Píivyéébé íhyyú uubáalle múnáajpi Itsaía Jetsóodítýú nééhií.

*Jetsóoke Naavéné píaabóné tsaate nééneé
(Mc 3.20-30; Rc 11.14-23; 12.10)*

22 Áábe éllévúu tsáápiikye tsivámé naavéné ípañe íjcyáábeke. Aabée íhyyúvátuube íjcyaae idyé tsá hállúvatúne. Áábekéé Jetsóó ímjpyetétsoobe tsúuca íhyyúváhi. Áhdurée hállúvájúcoóbe.

23 Ááneríi tétsihyi íjcyame íllévenúne néjcatsíhi:

—¿Aca tsá díibyejucu áánu Dabíiúvúj tsiménémúhaabe Críjto íjcyatú éhneváa tsááiibye?

24 Ehdúu tsaate nééne paritséómú ílléébóne néjcatsíhi:

—Aadi muurá naavémuke waagóohjcyá míamúnáa pañétú díitye naavémú avyéjuube Betsebóó píáábóneríye.

25 Aanéhhjáa Jetsóó iwáájácúne nééhií:

—Muurá tsané avyéjute tsajjítóré íjtsámeityúmé imityúné idyáíívéjcatsíñe ílluréjucu íhvejtsóné íavyéju. Áhdure tsája múnáa imityúné idyáíívéjcatsíñe ílluréjucu wáchájánújcatsíñe.

26 Ahdú nééne ¿aca muhdú íivane Naavéné íhyájkíyé íjcyáábeke tsíjpiikye waagóóiyáhi? Muurá tehdu imyéénuca ílluréjucu díbye íavyéjú újovéjtsóiyóne.

27 Aane muurá ámuha menéé Betsebóó píáaboríyé dífbyeéjté naavémuke o wáágóohjcyáne. Áánetúhaca ¿múúbé píáaborí ámuhá mamyému waagóohjcyá díitye naavémuke? Áyu cána oke menej. Tsá muurá ámuha menééityuró Betsebóó píáabori dítye wáágóohjcyáne. Íllure ámuha mémujtá ehdu óhdityu meíhyyúváneeri.

²⁸ Muurá ihdyu Píivýéébé Apííchó oke piáábóneri ó waagóohjýcý naavémuke tsaaté pañétú téénetu ámuha mewáájácuro tsúúca dííbyé avyéjú íññújiri ámuháma jýcýájucóóne.

²⁹ Tsá muurá tsáápi éhné dííbyé já pañétú múha tsájtýéíturó dííbyeke tétsihdyu bóáyotúmére. Muurá ihdyu dííbyeke tujkénú ibóáyoca botsíi tsajtyéiyómé dííbye éhne. Áronáa tsáhábú muurá díbye ihñe múhdivú íhvéjtsóíturóne. Ahdu íivane tsá Naavéné oke piáábóíturó dííbye hájkímuke o wáámíuki.

³⁰ Muurá oke ipíaabóné ímilletúmé táwákimyéí íllure ímíllé óhdivu ityútávajtsóne. Aame tahñéjté jýcýáiyómeke íllure óhdivu mütátsohjýcýáhi.

³¹⁻³² Muurá panévaré ímityúné míamúnaa méénuhjýcýaronéhjí Píivýéébe ábájííveé díityédí ídáátsóvéenema. Áhdure íñe Míamúnáájpidívú o ípívýéévéébedítýú ímityúné íhýjývárómedi ídáátsóvéííbye. Áánetu ihdyu dííbyé Apííchotu ímityúné íhýjývahjýcýamedi tsá díbye mújýú ídáátsóvéítýúne.

*Íñéévalu méwaajácú keehé ímiááhé jýcýane
(Rc 6.43-45)*

³³ Muurá bajtsóháñetu ímiááhé ímí neeváhi. Áánetu átéréehé tsá ímí néévatúne. Ááneturé méwaajácú keehé ímiááhé jýcýane.

³⁴ Ahdu íivane jímiáámejííva ámuha ímí méihýjýváiýa íññimyé múeméjteré ámuha mejýcýame? Muurá ímityúné íññibúwá pañe jýcýamedítýú tééneré íjchívyéhi.

³⁵ Muurá ímiáábé ímiáánéré ihýjývá ímiá íjtsaméí ípañe jýcýanéjucó. Áánetu ímityuube ímityúnéré íhýjývá ímityúné íjtsaméí ípañe jýcýanéjucó.

³⁶ Aane muurá pámeere míamúnaa úúbállé Píivýéébeke muhdú íhýjývahjýcýanéhjí díbye páneere muhdú dítye ícyahjýcýané díityémá ímbájchócoóca.

³⁷ Muurá tsáápiitsámá ímbájchóíi bye muhdú dítye íhýjývahjýcýádújucó. Ímiáánéré íhýjývahjýcýámé hallúrí tsá íñá jýcýáítýúne. Áánetu ímityúné íhýjývahjýcýámé ícúbáhráméíhi. Ehdúú Jetsóó néé paritséómuke.

*Míamúnaa Jetsóoke néé díbye méénúráítýuróné imyéénuki
(Mc 8.12; Rc 11.29-32)*

³⁸ Aameé tsiíñe taúhbájú uwáábojtemá Jetsóo éllevu itsááne néé dííbyeke:

–Uwááboóbej, cána bo méénúráítýuróné meenu muha maájtyúmíne menéé ímiááné dí-
íbyéjucó Crijto Pájtyetétsoobe u jýcýane.

³⁹ Áánéllíihýé neébe:

–jíveekí ámuha méimíllé teene o méénune ámuha mecáhcújtsokjííivari? Óví ihdyu Píivýéébé íhýjý uubálle múnáajpi Jonáake pájtyedu nééne oke pájtyénetu ámuha méwaajácú díiíbyéjucó míamúnáake o pájtyetétsoobe o jýcýane.

⁴⁰ Muurájháa amóóbé pañe téhí déjúcóri jýcýaabe 3 coojíva. Ahdu muurá íñe Míamúnáájpidívú o ípívýéévéébeke dítye cúúuube íññújí pañe 3 coojíva o jýcýátsihdyu tsiíñe ó bóhíhi.

⁴¹ Aane muurá Níníbé cóómi múnáa amúhadívú néétsóó íñe ícyooca jýcýané míamúnaa ámuha mecáhcútsóhjýcýátúmedívú Píivýéébe míamúnaa muhdú ícyahjýcýané ímbájchócoóca. Muurájháa técoomí múnáa díbye Jonáaúvú úwaabóné ícyáhcújtsóne ímbaavyé ímityúné ícyahjýcýanetu. Áánáa dííbyetúvú ehniíñevu o jýcýaabe amúhakye o úwááboróné jíveekí tsá ámuha oke mecáhcútsóhjýcýatúne?

⁴² Áhdure tsáápille tsiíñe íññújí múnáalle amúhadívú néétsóóhi. Muurájháa tsíhýullétú tsaalle Tsaromóó úwaabóné ílléébokí. Aallé muurá ímí cáhcújtsóhi. Áánáa dííbyetúvú ehniíñevu o jýcýaabe o úwaabóné jíveekí tsá ámuha mecáhcútsóhjýcýatúne?

*Ípyéé íjchívyémé pañéúvú tsiíñe naavéné óómíñe
(Rc 11.14-26)*

⁴³ Muurá naavéné tsaaté pañétú íjchívyeebe pehíjýcýa íjýcýáitsíí néhcoobére. Aabe íjýcýáiyotsíí íájtyúmítúnéllíi íllu íjtsámefhi: “Tsiíñe éhne bíwáábé pañéúvúré ó óómíí ópé o íjchívyéébé pañéúvú.”

⁴⁴ Áhdújucó muurá óómíi bye ájtyumíváné díiíbye ípyéé íjchívyéébeke ímíwú pevéebé éhne múu jaa llíjyahdu néébeke.

⁴⁵ Áánéllíi múúne nahbévaabe tsiijtye 7-meváké ehniíñevu ímityúmeke díityémá tsiíñe úcááve dííbyé pañéúvú. Áabeke muurá íhdeé ícúbáhrané ehniíñevu ícúbáhraabe. Ehdú muurá ímityúmé jýcýame ídátsó ícúbáhráméíhi.

Jetsóoke tsijju díbyé nahbémuma újcutéróne

(Mc 3.31-35; Rc 8.19-21)

⁴⁶ Ehdúu Jetsóó íhjuvúnáa íñahbémú tsíijuma díbye éllevu tsáame wajtsí tétsihvu áachívu. Aamée imíllé íhjuvúné díbyema.

⁴⁷ Aanée tsaate úúballé díbyeke. Néémépeé:

—Áátye éhstihyi áachi díñahbémú dútsíijuma íjcyamévá imíllé úúma íhjuvúné.

⁴⁸ Áronáacáa neebe díityéke:

—¿Aca caatyé táatsíijúú, táñahbémuu, táñaallémuu, íjcyame?

⁴⁹ Ehdúu íñétsihdyu múúhake úúbácyunúúbéré nééhií:

—Áánerá téhdure ámuha pámeere waháromú, táñahbémú, táñaallémú, méijcyá íñe múhdumé tahñéjté ámuha méijcyame.

⁵⁰ Muurá Lihíyó níjkyéjiri íjcyáábeke cáhcujtsómé díbye imíllédú íjcyame ímiáané tahñéjté táñahbémú, táñaallémú, waháromú.

13

Tsaapi bájtsónetu íjcyáné uwááboju

(Mc 4.1-9; Rc 8.4-8)

¹ Ehdúu Jetsóó díityéké nétsihdyu muha díbyema méijcyájatu mepéé únéú úníúvu.

² Átsihyi muha méijcyánáa idyé mítyane míamúnaa píhcyaaévucóó dífbyedívu. Aamée téhíwájú hallúri íjcyánáa míñe pañévu úcááveébe.

³ Aabée téémí pañétú díityéké mítyane panévatu úúwaabóné úúballéhíjcyá tsíeménéhjitu. Téjyúu tsaapi bájtsónetu úwááboobe íllu úúballéhi:

—Tsaapíhjáa íwajcyóhá tríígoúhá bájtsoobe íllure wávarájcóhi.

⁴ Aanéhjáa díbye wávarájcónetu tsáuhji juuváj píñévu dójcone coomímú méhdojéhi.

⁵ Áané tsiúhíhjáa néwayúúné raahóvu dójcoúhji ícúúwuuré íñe tétsii íñu imíchi íjcyátúnéllíhye.

⁶ Áróhiibájhjáa chemé núhbá allóócóri hállúháñeríyé tébajkyéjii íjcyánéllíhye.

⁷ Áané tsiúhíhjáa tshji íjcyátsihvu dójconé hallúvu tene wááménéneri íñeróné duhcúvatéhi.

⁸ Áánetúhjáa ihdyu tsáuhji dójco ímívu íñuui nétsihvu. Aanéhjáa ímívu píívyénetu tsáhiibáji neevá mítyane. Áané tsihiibájhjáa lííñévuéré neeváhi. Áané lííñévuéréjucóhjáa tsihiibáji néévane.

⁹ Aane ihdyu óvi lééébove icyáhcuútsóne tehdu íjcyáhi.

Jetsóó úwáábó túhútsóhíjcyáne

(Mc 4.10-12; Rc 8.9-10)

¹⁰ Ehdúu díbye néénéllii muha díbyeke menééhií:

—¿Aca íveeki tsíeménetu ú úúballéhíjcyá u úwaabóne?

¹¹ Áanéllíhyé múúhake neébe:

—Muurá ihdyu ehdu ó úwáábohíjcyá Píívyéébe ámúhake íwáájácútsó muhdú íavyéjii íjcyánévu. Áánetu oke cáhcújtsótúmeke tsá díbye wáájácútsotú téénevu eene ámúhake íwáájácútsódu.

¹² Muurá ímiáájú imíllémedívu bóhówájtsóíbye éhniíñevu dítye íwáájácúki. Áánetu teene ímíllétúmedívu tsá díbye bóhówájcaayóityúne. Tsáijyu múu áyánewu dítye wáájácúroné muurá íllure dojtúcuíbye díityédítyu.

¹³ Ehdu néénéllii muurá o úwaabóné tsíeménéhjitu ó úúballéhíjcyáhi. Muurá o úwaabóné lééébójucoorómé ícyahíjcyá lééébótúmeúvúdu. Áhdure teene ájtyúmíjucoorómé ícyahíjcyá ájtyúmítúmeúvúdu.

¹⁴ Ehdu ícyahíjcyámé Píívyéébe íhjuu uubálle múnáajpíi Itsaía íllu néhdújuco:

Uwáábó lééébójucoorómé tsá cáhcújtsóityúne. Áhdure íajtyumíjucooróné tsá dítye wáájácúityúne.

¹⁵ Dítye íjtsaméi ímí néétúnéllii tsá dítye ímíñéúvu lééébohíjcyatúne. Aame ícyahíjcyá wáájácúmeityúme éhne múúne hállúvatúme íjcyadu. Aaméjvíva tehdu óhdi íjyáacunúmekéjii ó ímjpyetétsoiyáhi.

Ehdúu neebe Itsaía.

¹⁶ Áánetu ihdyu ímí ámuha melléébónéllii tsúúca méwaaajácú íiná tene nééiyóne. Áhdure muurá ámuha maájtyumíné tsúúca méwaaajácú íiná íjcyane. Áanéllii ihdyu méimíjyúu tééneri.

17 Muuráhjáa éjjuuúvú ijcyame Píivyéébé ihjyú uubálle múnáama tsijtye Píivyéébeke úráavyehíjcyámé imíllehíjcyará íájtymíné íñe icyooca tsúúca ámuha maájtymíne. Áronáacáa tsá téjjuu diityédívú tene ajtyúmídú néétune. Áhdurée imíllehíjcyarómé illéébone íñe icyooca ámuhákye o úwáábohíjcyáné uwááboju. Áronáacáa tsáhái téjjuu tene bóhówáávetúne.

Tsaapi bájtsónetu úuwaabóné Jetsóó bóhówajtsóne
(Mc 4.13-20; Rc 8.11-15)

18 Cáhawáá imíñeúvú meijtsó bajtsó múnáájpídítýú íjcyáné uwááboju íñá nééiyóné o bóhówajtsóne.

19 Muurá níjkyéjiri íjcyaae Píivyéébé avyéjutu íjcyáné uwááboju tsaate lléébójúcooróné Naavéné diityédívú mútátsohíjcyáhi. Aane nééiyóné eene juuváj píinévúhjáa dójcoúhjí coomímú méhdojéne.

20-21 Áánetu teene illéébone tsúúca ímí úraavyéjúcoorómé páhduvaré nééné mávaríjchojúúné íjcyanéhjí íábucújúcoótúnetu íllurjúco teene ihvejtsóne. Aane nééiyóné eene néwayúúnehjáa íjcyátshvu dójcoúhjí imíwu íñíeróné núhbá allóócori chémene. Ehdú muurá patyéhíjcyáné ímí cáhcújtsótúmema.

22 Áánetu tsaate tsúúca ímí tééné uwááboju llééborómé mítyane íjí avyéjuriyé itsúúrameíñéllíi ténéjcu ábájíivehíjcyáhi. Aane nééiyóné eene tshují pañévúhjáa dójcoúhjí íñíeróné íllure dúhcúvaténe.

23 Áánetu ihdyu íjcyámé tsaate teene illéébone cáhcújtsómé ímí tehdújuco úráavyehíjcyáme. Aame muurá eene imíwuúhjáa íñíjui nétsihvu dójcoúhjí íñíedu. Áamedítýú íjcyámé tsaate éhníñevu ímí Píivyéébeke úráavyehíjcyámé eenéhjáa teene tríígóhiibáné imíwu píivylene mítyane néévadu néémeé. Áánetu íjcyámé tsaate ihsútáwu ímí Píivyéébeke úráavyehíjcyámé eenéhjáa llííñevúré nééváhiibájídú néémeé. Áamedítýú muurá íjcyámé tsaate diityé llííñevúréjuco úraavyémé eenéhjáa máihtsúnéré nééváhiibájídú néémeé. Ehdúu Jetsóó bóhówajtsó bajtsó múnáájpídítýú íjcyáné uwááboju.

Tríígójí pañé bíivatu íjcyáné uwááboju

24 Téhdurée tsiíñe úwááboobe tsaapi íúmihe bájtsónetu. Neebépeé:

—Muurá Píivyéébé avyéjú tsaapíhjyáa íúmihe bájtsójúdu.

25 Dibyéhjáa íbájtsójéne óómíñe déjuvu tsaapi dífbyeke múnáátsohíjcyaae bájtsójé bíiva tríígo díbye bájtsóné raahóri.

26 Aanéhjáa keemévé teene ímiááné ikyéémévéne nééváné tujkéveríye.

27 Aanéhjáa díibye tépallí aabájáábé únú múnáa iúújéjéne néé dífbyeke:

—Ávyéjuúbej, áaneráhjáa ímiáánéré méúmihe mebájtsónáa ¿kiátú íjcyane bíiva íñé tééné raahóri?

28 Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Tsaapiúbá oke múnáátsohíjcyaae ehdu meenúhi. Áánéllíihyéhjáa nééme dífbyeke:

—Cána muha mewáámíuki. ¿Mityá óví íjcyáne?

29 Ehdúhjáa dítye néénéllíi neébe:

—Tsáhaá. Muurá ámuha teene metábáhcýóhajchíí bajtsóháñé ámuha métútávájtsóohi.

30 Áánéllíi ihdyu óvjyucóí méihvéjtsóíñé tsanéécú ikyééméveki. Tsanéérei teene ímiááne néévá maááhívétsócooca ámuhákye ó neé ámuha metábáhcýóné pájtsuuhójí mechíjchu mecóvájtsoki. Áánetu ihdyu ímiááné maááhívétsóne ímíñeúvú mépicyoóhi. Ehdúu Jetsóó úwaabó tsaapi íúmihe bájtsónetu.

Mojtáátsá neeváúwútu íjcyáné uwááboju
(Mc 4.30-32; Rc 13.18-19)

31 Áhdurée tsiíñe úwááboobe 'mojtáátsa' némeíñé uméhetu. Neebépeé:

—Téhdure idyé muurá Píivyéébé avyéjú ehne múúne 'mojtáátsa' némeíñé neeváúwu tsaapi bájtsone íñé imíjyaú ávyetá mítyáhé kéémevédu.

32 Muurá panévá neváúúné llííñevúré íjcyaróúwútu íñíhe keemévé panévá bajtsóhééné ehníñevu bájú uméhedúhe. Ááhé pañévú muurá wahpéjté íjcyóváhi. Ehdúu Jetsóó úwaabó mojtáátsáhetu.

Pááá ooríchetu íjcyáné uwááboju
(Rc 13.20-21)

33 Téhdurée pááá ooríchetu úwááboobe nééhií:

—Muurá tsáápille hariínállíjyutu pááa imyéénúcooca áyanéwu tééné ooríchetu pícyooróné páneeréjúco óríchódú idyé teene Píivyéébé avyéjú.

Jetsóó úwáábóné tsíeménéhjitu úúbálléhjycyáne
(Mc 4.33-34)

³⁴ Ehdúu Jetsóó tsíeménéhjitu úúbállénej tééveri úwáábohíjcyá míamúnáake ímfíteúvú iwáájácútsó iná úwááboju nééiyóne. Tsáháa díbye pevénéré úwáábohíjcyatúne.

³⁵ Ehdúu úwáábohíjcyaae Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpíhjíyáa illu néhdújuco: Muurá tsíeménéhjitu o úúbállénej tééveri ó waajácútsóo táuwaáboju iná nééiyóne. Muurá ó bóhówájtsóo íñee íñújima páneere Píívyéébe ípívyéjtsóijyújuco íjcyáronéhjí múha wáájácútnéhjí.

Ehdúhjáa Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpi néhdújuco Jetsóó úwáábohíjcyáne tsíeménéhjitu.

Bíivátú íjcyáne uwááboju Jetsóó bóhówájtsóne

³⁶ Átsihdyúu illuréjuco míamúnáake ípityájcóne díbye ááhívu péeneé. Áhulévúu muha dííbyeke menéehíi:

—Áyu cána múúhadívú bóhowájtsó úmihé pañe bíiva íjcyánetu íjcyáne uwááboju iná nééiyóne.

³⁷ Áanéllihyée múúhake neébe:

—Eene ímiá bájtsó bájtsoobe muurá oo Míamúnáájpidívúu o ípívyééveébe.

³⁸ Áánetu teene úmihe 'páneere íñújiri míamúnáa íjcyane' nééiyóne. Muurá eene ímiá bájtsó Píívyéébé avyéjéjte íjcyane nééiyóne. Áánetu bíiva 'Naavéné icyánécúryé íjcyáne míamúnáa íjcyane' nééiyóne.

³⁹ Áánetu eene tépallí múnáájpkíye ímúnáájtsóne bíiva bájtsoobe muurá páñetu dííbye Naavéne. Áánetu 'íñe íñújima páneere illuréjuco níjkévaíñé' nééiyóné eene bajtsóháñé ááhívétsómeíñe. Áánetu díitye eene bajtsóháñé ááhívétsómé 'níjkyéji múnáa íjcyane' nééiyóne.

⁴⁰ Muurá éhne múúne úmihé pañe bíiva mepihñune mecóvájtsóódú pajtyéíñe díitye Naavéné icyánécúejtéma. Aame wágóóové cújújwá pañévú íñe íñújiri múhdurá míamúnáa icyahíjcyáne díityémá níjkévacoóca.

⁴¹ Muurá Míamúnáájpidívúu o ípívyéévebe ó táúhbaá tahñéjté níjkyéji múnáake díitye íhdyúétsihvu ípíhjúcu díitye ímítyúmeke táavyéjéjétké ímítyúnejtúvú íbúwátsohíjcyámeke.

⁴² Áameke cújújwá pañévú díitye wájojcómé tééwá pañe íjcyame íhwáñeene íhdóne taá íícúbáhrámeíñeri.

⁴³ Áánetu íhdyu Píívyéébe ímillédú icyahíjcyámé dííbyé avyéjú pañe íjcyame cádiúcúnuú éhne múúne nuhba cóójéjpi ájchúcunúdu. Aane íhdyu óvíí ámúhadítýú llééboome icyáhújtsóne tehdu íjcyáhi.

Ímíwu nééné tsíeménetu íjcyáne uwááboju

⁴⁴ Téhdure idyé Píívyéébé avyéjú illúu:

—Tsaapíi tsátsii íñújii pañe ávyétá mítyáne wájyúmeíñé tsíeméné íájtyumíne tétsihvúré íhvétsoíñúhi. Áánerli ímíjyúúvéne páneere ítsíeméné íñáhjíhénúne dsíídsíma tétsii íñújii áhdoobe íiyéjuco téenema íjcyaki.

Ímíwu nééné neewáyutu íjcyáne uwááboju

⁴⁵ Téhdure muurá Píívyéébé avyéjú éhne múúne tsaapi náhjíhe múnáajpi ímíwu nééné neewáyúúne mítyane áhdótsámeíhjí néhcohíjcyádu.

⁴⁶ Aabe muurá tsau íájtyumícooca páneere ítsíeméné íñáhjíhénúne dsíídsíma teeu áhdóhi.

Tsínucóóhotu íjcyáne uwááboju

⁴⁷ Téhdure Píívyéébé avyéjú éhne múúne tsíínúuri amómeke meújcu.

⁴⁸ Muurá múúne tsínú múnáa ítsínúmeke técoohóríyé téhí únúvú itsájtyéne píhcyú ímiá amómeke. Áánetu doorátújétké illuréjuco díitye wámíúúne.

⁴⁹ Ehdú muurá pajtyéíñe míamúnáama Píívyéébe páneere íñújii níjkévátsoóca. Muurá níjkyéji múnáa dówájcaróo ímiáamedítýú ímítyúmeke.

⁵⁰ Áameke cújújwá pañévú díitye wájojcómé tééwá pañe íjcyame íhwáñeene íhdóne taá íícúbáhrámeíñeri.

Béhnéma tsúúcánéécú ímíwu nénéécútu íjcyáne uwááboju

⁵¹ Ehdúu Jetsóó úwááábóné níjcáutu néé múúhake:

—¿A ícyooca ámuha mélleebójucoó iná nééiyóné o úwáábohíjcyáne? Áanéllihyée muha menéé:

—Ééé Ávyéjúúbej, ímí muha mélleebó ícyooca iná tene nééiyóne.

⁵² Áánélliihyéee neebe múúhakey:

–Muuráhjáa tujkénúene Píívyéébé táúhbaju úwáábohíjcyámema ícyooa tsúúca íjcyáné míñéecu uwáábó íhdéénema béhne Píívyéébé avyéjutu íjcyane. Aane muurá teene íhdéene Píívyéébé waajácúháámí pañe íjcyáhi. Áánetu íñe béhne ámúhadívú ó bóhówátsohíjcyáhi.

Jetsóó Natsaréeri úwaabóne

(Mc 6.1-6; Rc 4.16-30)

⁵³ Ehdúu Jetsóó tsíeménéhjitu iúúbállénej tééveri iúwaabóné níjkevádú muha mepéé tétsihdyu.

⁵⁴ Aamée muha méúújeté Natsaréevu dibyée píívyéecoomívú. Áijyúu idyé úwaabójúcoobe tétsíi múnáake pihcyáávújá pañévu. Áábedíi iúllévenúne néjcatsímeye:

–¿Aca kiátú aabye iújcúné waajácuri panévaré méénúráítýúronéhjí méénúhíjcyáhi?

⁵⁵ ¿Aca tsá éhne aabye úméhewááné wákímyéi múnáájpi hajchi íjcyatúne? ¿Aca tsá éhne tsíiju Maaríá íjcyatúne? Muurá dífbyé nahbému Jacóóboo, Jotséee, Tsimóoo, Jóódaá, éhdume.

⁵⁶ Áhdure muurá íñaallémú íchihyi. Aabéjíi muhdú ¿kiátú waajácú ehdu nénehji mú méénune?

⁵⁷ Ehdúhjáa dífbyedítýú íñéene tsá ditye cáhcútsohíjcyatú díbye díityéké úwáábohíjcyaróne. Áámekeé neébe:

–Tsiytye muurá ihdyu avyéjuullé Píívyéébé ihjyú uubálla múnáájpiíkye. Áánetu íhyájkímú íjcyarómé tsá ávyejúúllétú dífbyeke.

⁵⁸ Ehdúu dífbyeke ditye cáhcútsohíjcyatúnéllii tsá éhniíñevu díbye méénújúcootú méénúráítýúronéhjí tétsihvu.

14

Tsojtsó múnáajpi Jóáa dsíjívéne

(Mc 6.14-29; Rc 9.7-9)

¹ Aanéhjáa dífbyedítýú tsaate úúballé Gariréá iíñújí avyéjuube Heróódeke.

² Áánélliihyéhjáa neebe iúnú múnáake:

–Tsáijyu múune tsojtsó múnáajpi Jóáa tsiíñe bohíhí. Téénéllii muurá eene piivyéteebe méénúráítýúronéhjí imyééne.

³ Dífbyéee muurá Heróóde néjuri dsíjívetsómé Jóáakeé. Muuráhjáa dífbyedívú iékéévetsóne úwááñéhji íchíjchútsóbedívú cuvéhoojánútsóobe. Ehdúhjáa méénuube íñahbe Perípé taaba Herodía dífbyemáyéjuco íjcyalle néjuri.

⁴ Dífbyéhjáa Heróódeke illu nehíjcyaae Jóáa íñáhbé táábama díbye íjcyánetu:

–Tsá muurá tene ímityú díñáhbé táábake u táábaváne.

⁵ Ehdúhjáa díbye nehíjcyáné hallútú imílléroobe téijyuréjuco idsíjívetsóné dífbyeke. Áronáacáhjáa nuhnévebe Píívyéébé ihjyú uubálla múnáajpi díbye íjcyane iwáájácúne miamúnaa dífbyeke ávyejúúlléhíjcyánélliihye.

⁶ Áijyúhjáa ítsímávajcójí úújeténéllii díbye Heróóde wáñehjívatéhi. Áané pañéhjáa ídsídúelle Herodía ajoywá wahtsí pámeere úúbámé úmíwávu. Aanéhjáa dífbyeke ávyéta ímí pájtyéneri ímíjyúúvebe mítyane.

⁷ Áánélliihyéhjáa dílleke neebe íná dílle dífbyeke táúmeíñevu íájcuíñé ímiááné állítyuubére.

⁸ Áánélliihyéhjáa tsíju úwaabódújuco dílle néene dífbyeke:

–Ó imíllé oke u ájcune tsojtsó múnáajpi Jóáa núvaúvú bohtájiri.

⁹ Ehdúhjáa dílle néene kímóhcó dífbyeke pajtyéráhi. Áronáacáhjáa íállítyúné díbye néene pámeere dífbyé uubámé lléébójúcoónéllii tehdu méénuube.

¹⁰ Aabéhjáa tsúúca tsaatéké wallóó díbye Jóáa cuvéhóójari íjcyáabeke ditye ikípíyúucuté íhñíwau.

¹¹ Áhdújúcójháa péeme ikípíyúucújeu tsívane bohtájiri. Ááuvúhjáa ajcúmé dílle bádsíjcájake. Ááuvúhjáa ájculle tsíjjuke.

¹² Áánélliihyéhjáa dífbyeúvú mamýmú tsáame dífbyeúvú íitémeho iújcúje ne cuuúhi. Átsihdyúhjáa Jetsóo éllivu ípyéene úúballémé ehdu Jóáake tene pájtyene.

Majcho mítyámedívú Jetsóó úújetétsóne

(Mc 6.30-44; Rc 9.10-17; Ja 6.1-14)

¹³ Átsihdyúu muha mepéé míñeri tsíhyullévú múha íjcyatúhullévú múúhaye meíjcyároki. Áronáacáhjáa tsúúca miamúnaa waajácújucoó kiávú muha mepééneé. Áhullévújúcójháa ditye péécunúne íjchityu pacóómivá múnaäre.

¹⁴ Aanée téhullévu muha meúújeténáa mííné pañétú Jetsóó íjchívyeebe iitécunú tétsihyíjyucó míamúnáácóbaúvú íjcyane. Áámedíi ídáátsóvéne bóhíitsoobe chéméméhíkéhjáa dítye tsájtýemeke.

¹⁵ Ájyúu tsúúca cívéhrejuco tene neénéllii muha menée dífbyeke:

—Tsúúca cívéhrejuco teene múubará íjcyátútsihyi meíjcyánaáaca. Ílluréjuco walló íjtyéke íchííj píihíri íjcyájáhji múnáadítýu tsíeméné újycune dítye imájchoki. Muurá tsá imájchoma dítye íjcyatúne.

¹⁶ Áánélliihyée neebe múúhake:

—Ívéemekéami ó walloóij. Ámuháyé bo mémajchótsoj.

¹⁷ Áánélliihyée muha menée dífbyeke:

—Árónáa méhíi tsáhojtsíhovaré páahóónema mítyétsiye amóóbemútsi.

¹⁸ Áánélliihyée neebe múúhake:

—Áyu cána metsívaj.

¹⁹ Ehdúu múúhake iñéene dítyéké neebe dítye iáchúbaki. Átsihdyúu teene páahóóné amóóbemútsima iékéévéne téhdújtsoobe Píívyébeke cáamevu icyárúúvéne. Áánemáa teene idyóhdáhnunévú múúhake díbye ájcune muha méwajtú pámeekére.

²⁰ Aanée muha memájchónetu pámeere méoovéhi. Áánétúu coéváné 12-rujtsívá úvérujtsíñe wáhpe.

²¹ Aamée eene dítyémá muha memájchome wajpíímuré 5,000-meváubáhhjáa walléémuháñema tsíime éévéméítyúrónáaca.

Nújpácýó hallúri Jetsóó úllene

(Mc 6.45-52; Ja 6.16-21)

²² Ááné boonétúu Jetsóó múúhake neé muha dífbyé ihde míneri mepájtýe tsíñejcúeúvú díbyéi míamúnáake pítyájcóné hajchóta.

²³ Aabéhjáa dítyéké ípítyájcótsihdyu péé iye múha íjcyátúhullévu cáméhbaúvú Píívyéebema íihjyúvaki. Aabéhjáa íjyúnú téhullévu.

²⁴ Áánáacáa muha tsúúca píínéuríjyucó meíjcyánaa ávyétá ihnáhó kíjyébama nohji múúhake wájojcóhi.

²⁵ Aaméikyée muha mepéépiñáa cóóji pañévú díbyéhjáa Jetsóó tsájucóó múúhá tujkévetu nújpácýó hallúri úlleebére.

²⁶ Áábekéé muha maájtýúmíne meíllityéne menéjcatsíhi:

—ÍÁyúúj, naavénécobáubá bo eene aabye tsáá métujkévetuj!

²⁷ Árónáacáa neebe múúhake:

—ÍMéíllityédíñe, oóre!

²⁸ Áánélliihyée Pééodoro neé dífbyeke:

—Ávyéjuúbej, áyu cána ímiááné díbyéjuco u íjcyáhajchíí o péé díéllevu ehdu nújpácýó hallúri.

²⁹ Áánélliihyée neébe:

—Cáhawáá dichaj.

Ahdújucóo Pééodoro mínetu nítyeíñúné nújpácýó hallúri úlleebéré dífbye éllevu.

³⁰ Árónáacáa kíjyeba ávyétá ihnáhó neéneri íllityéne ílluréjuco díbye búuuvéne. Aabée dífbyedi wánjcyámeífbyé neéhí:

—ÍÁvyéjuúbej, oke ihdyu pájtýetétso!

³¹ Áánélliihyée íhyójsitu iékéévébeke neébe:

—¿Aca íveekí tsá oke ímí u cáhcújtsotúne?

³² Aamútsíi mííné pañévú úcáávénáa tsúúca kíjyeba íhvetéhi.

³³ Ájyúu pámeere téemí pañe muha meíjcyame Jetsóó líiñévú memíhmoúbáne menéehí:

—Ímiáánéjucóha ihdyu Píívyéébé Hajchí uú.

Chéméméhíjke Jetsóó bóhíitsóné Genetsarée íñújiri

(Mc 6.53-56)

³⁴ Ehdúu muha únevu mepájtýeme meúújeté Genetsarée íñújivu.

³⁵ Aanée tétsíi múnáa Jetsóoke iwáájácúne úúballé pahúllévaré tééné íñújívú múnáake. Aamée tsívahíjcyá chéméméhíjke díbye íbóhítsóki.

³⁶ Aamée dífbyeke neé íwajyámúubávúré díbye idyómájcótsó íbóhííki. Ahdújucóo ímiááné dífbyeke íwajyámutu dómajcóméjuco bóhíhíjcyáne.

15

*Ímichi ìnà míamúnáake tútávajtsóne
(Mc 7.1-23)*

¹ Áhdurée tsájyju Jerotsaréetu paritséómuma taúhbájú uwáábojte Jetsóo éllevu itsááne néé dífbyeke:

—¿Aca íveeki dínamyémú tsá meénuhíjcyatú méihde múnááúvúu úwáábohíjcyádu?

² Tsá muurá ditye nítyámeihíjcyatú imájchóííñé ihde Píívyéébé úmíwávú múúne meimíbájhómeííñé meméénune.

³ Áánéllíihyée neebe díityéke:

—Árónáa muurá téhdure Píívyéébé taúhbaju nééne tsá ámuha melléébohíjcyatú ámuháye meipívyéjtsóné uwááboju ámuha meuráávyehíjcyánéllíihye.

⁴ Muurá dífbye taúhbaju nééhií: “Ámúháj caanímuke múu iwájyúne avyéjuulléhi. Áánetu íllure caánímuke tútávátsohíjcyámé ihdyu óvi dsíjívéhi.”

⁵ Ehdú muurá tene neéronáa ámuha tsíífejcvúvúré méúwáábohíjcyáhi. Muurá ámuha ménehíjcyá tsaapívá caánímútsikye ípíaabóné ímíllétúhájchíí nééiyóne: “Tsá o píívyetétú ámútsikye o píaabóne. Muurá ámútsikye o píáábóiyódú íivane Píívyéébékérejuco o íicuvéne.”

⁶ Aanévá ehdu íhjúvúváróobé hallúrí tsá ìnà íjcyatú díityétsikye díbye píáábótúrónáaaca. Ehdú muurá ámuha méúwáábohíjcyáhi. Aame muurá ámuha Píívyéébé taúhbaju íllure méwaagóohíjcyá ámuháye meipívyéjtsóné uwááboju ámuha meuráávyehíjcyánéllíihye.

⁷ Ímíáámeúvúdí ámuha méícyahíjcyá bañú múnáa ámuha meíjcyame. Muuráhjáa ímíáánéjuco Píívyéébé íhjúvú uubáalle múnáajpi Itsaía ámúhadítýú nééneé:

⁸ Íjtye oke ávyéjútsohíjcyará hállúéjuriye. Tsá ávyeta íííbúuri oke ditye ávyéjútsohíjcyatúne.

⁹ Íllure íállííne oke duurúvahíjcyáme. Aame íiye ípívyéjtsóné uwáábojútúné úráávyehíjcyá pánehíjídú tátyaúhbajútúné úráávyéúvúdu.

¹⁰ Ehdúu íñétsihdyu Jetsóo tsííñe pámeere tétsii íjcyámeke nééhií:

—Ímíñeúvú mélleebúccunúco ìnà nééiyóné ámúhake o nééíñe ámuha mewáájácuki.

¹¹ Muurá panévare míamúnáa óóvene tsá díityéké tútávajtsotúne. Muurá ihdyu díitye íííbúwá déjúcoturé ímítýúné íjtsaméí tsááne díityéké tútávajtsóhi.

¹² Ehdúu díbye néééllíi muha dífbyeke menééhií:

—¿Aca ú waajácurá eene ehdu u nééne aatye paritséómuke ávyéta tsáríyé pájtyene?

¹³ Áánéllíihyée neebe múúhake:

—Muurá múúne úmíhé pañétú mépée mebájtsótúné uméhé íííñehe metábahjúcúne méwaagóóhi. Ehdú muurá níjkyéjiri íjcyaae Líhíyó avyéjúeje íjcyatúme ímítýú ícyahíjcyámé wágóóóveéhi.

¹⁴ Áeméjé íjcyámedi tsá meíicúvéítýuróne. Muurá éhne múúne hállúvatúme íjcyadu tsá ditye wáájácúmeítýúne. Muurá tsahdúré hállúvatúme íjcyame tsátyéjcatsíyómé tsaméhíjjuco áákityéiyóné wáhyéju dííváné pañévu. Ahdu muurá díitye. Ehdúu Jetsóo nééhií.

¹⁵ Átsihdyúu Péédoro néé dífbyeke:

—Áyu cána bo múúhadívú bóhowájtso peiyené u nééne uwááboju ìnà nééiyóne.

¹⁶ Áánéllíihyée neébe:

—¿Aca ihdyu eene ámuha meíjcyarómé tsá mewáájácútu ìnà tene nééiyóne?

¹⁷ Muurá panévare meóóvehíjcyanéhjí pevénéré méjpiítýu pajtyéhi.

¹⁸ Áánetu ihdyu míamúnáa íííbúwá déjúcoturé ímítýúné íjtsaméí tsááne díityéké tútávajtsóhi.

¹⁹ Muurá díityé íííbúwá déjúcotu íhívyehíjcyáné panévare ímítýúné íjtsaméí ílluúne: Ditye dsíjívétsócatsíhíjcyanéhjí, ditye íhdícyámema dómácócatsíhíjcyanéhjí, ditye nanícyatsíhíjcyanéhjí, ditye állícyatsíhíjcyanéhjí, ditye tsíjtyedi néhni íhjúvúvahíjcyanéhjí.

²⁰ Énehji ihdyu díityéké tútávajtsóhi. Tsá eene Píívyéébé úmíwávú ímííbájhómeíiyóné íhyójtstene níjtyámeítýúme májchone díityéké tútávajtsotúne. Ehdúu Jetsóo néé múúhake.

*Tsííñé ííínújí múnáalle Jetsóoke cáhcujtsóne
(Mc 7.24-30)*

²¹ Átsihdyúu muha mepéé Tííroó, Tsidóoo, íjcyácoomícyú íjcyáné ííínújivu.

²² Átsihíhjúyáa íjcyalle Canáa múnáalle Jetsóo éllevu tsáá íllu wáníjcyámeíllére:

—Ávyéjúubej, Dabííúvúj tsíménémúhaabe u íjcyaaabej, óhdi ihdyu dídaatsóve. Ájyúwa naavené ípañe íjcyalle ávyétá íhnáhó ícúbáhrámeíhi.

²³ Ehdúu dílle neéronáa tsá díbye ìnà néétu díílleke. Áánéllíihyée muha dífbyeke menééhií:

—Áálleke piáábó dille ióómiki. Íjyévé medéjutu wáníjcyámeílléré tsááhií.

²⁴ Áánéllihyéé neébe:

—Tsáháa tsíjtye múnaa jodíóúmú íjcyátúmeke o piáábo o tsáátune. Muuráhjáa ihdyu Píivyéébe oke wallóó íjraéémuke o piáábo éhne mútúne obééjámú mújtadu néémeke.

²⁵ Ehdúu Jetsóó néerónáa ídátsójkímyeílléré dífbyé lílhiéńvú imímóúúvéne nééhií:

—ÍÁvyéjuúbej, árónáa óvíjyuco ihdyu oke piáábo!

²⁶ Árónáacáa neébe:

—Tsá muurá tsaapi ítsíímedítýú majcho idyójtúćune oohímýekéréjuco téénevu ájćúćtyuróne.

²⁷ Árónáacáa neéle:

—Ihdýuhde tehdújućoóro, Avyéjuúbej. Árónáa muurá mútúne oohímýé íjcyarómé majchó íaabájate májchónetu dójćónéwuúji.

²⁸ Áánéllihyéé neebe dífilleke:

—Ímíáánéha oke, muulle, u cáhcujtsóhi. Ahdícyane ihdyu óví uke ó piáabóhi.

Ehdúu Jetsóó dífilleke nééné tujkéverihjýa tsúuca díllé ajuwá bohíjucóóhií.

Páhdúváré nééne chémeháñeri chéméméhjike Jetsóó bóhiítsóne

²⁹ Átsihdyúu muha tsiíne Gariréa unévu mepééme tétsihvu meúújeténáa páhbaú hallúvú áćúúveébe.

³⁰ Áábedívúu idyé mútyane míamúnaa píhcyaaavémé tsivácunú páhdúváré néeneri chéméméhjike: Úllétúméhjike, hállúvátúméhjike, íhjuvátúméhjike, pevéviiújí néméhjike, tsíjtye tsiíńéemeneri chéméméhjike. Áámécóbaúvukée bóhiítsóhíjcyaaabe.

³¹ Áánerí míamúnaa ullévenúhíjcyá eenéé íhjuvaváhíjcyatúmé tsúuca íhjuvavájucóóneri, páviiújí náméhji ímíjpyeténeri, ulléhíjcyatúmée tsúuca ulléjucóóneri, hállúvátúmé hálluvájucóóneri. Áánemáa duurúvámé muha mecáánívhájjcyaaabe Píivyéébeke.

Majcho mýtýamedívú Jetsóó úújetétsóne

(Mc 8.1-10)

³² Ááné boonétúu Jetsóó múúhake nééhií:

—Mítýane ó ídáátsové íjtye tsúuca pápíhchúúj coojívájucó mééma íjcyamedívú imájchó óúúvéneri. Aane tsá o ímíllétú májchótúmeke o wállóóíyóne. Tsáíjyú múu juuvávýuré chéméiyómé ájyaháñeri.

³³ Áánéllihyéé muha menéé dífbyeke:

—Árónáa ěkiátú meújćunetu mémájchótsóiyá áyámekejííva múubará íjcyátútsihyi meíjcyame?

³⁴ Áánéllihyéé múúhake neébe:

—ěAca múhduná méhdi majcho? Áánéllihyéé muha menééhií:

—Íjcyané 7-hova páahóónema áyánéwu amóme.

³⁵ Áánéllihyéé neebe dítye íáhcúbaki.

³⁶ Áánemáa teene páahóónema amómeke íékéévéne téhdújtsoobe Píivyéébeke. Átsihdyúu idyóhdáhínunévu múúhake ájcuube muha mewájtu díityéke.

³⁷ Áánée imájchóne pámeere tsaímíyé óóvénetu coéváné 7-rujtsíva.

³⁸ Áánée díitye májchome wajpíímúré 4,000-meváubáhjáa walléémuháñema tsiime éévemeityúrónáacáa.

³⁹ Ehdúu imájchótsóne boonétú botsíi wállóobe díityéke. Átsihdyúu muha míñneri mepéé Máádará cóómí íjcyáhullévu.

16

Parítsóómuma tsadotsóómú Jetsóoke néé méénúráityuróné díbye imyéénuki

(Mc 8.11-13; Rć 12.54-56)

¹ Áíjyúu parítsóómuma tsadotsóómú tsáá Jetsóo éllevu. Áamée dífbyeke imújtátsóro néé íévéhoowávú méénúráityuróné díbye imyéénuki.

² Árónáacáa neebe díityéke:

—Muurá cuuvé pañe níjkyeji tújpañúnetu ámuha méwaajácú tsíjcyooji ímí nééíñe.

³ Áánetu cúúvénetu teji tújpañúcooca ámuha méwaajácú téjcooji ímityuj cóóji íjcyaiñe. Ehdú muurá ámuha ímíáámeúvúđú méwaajácú muhdú néjyú muhdíívané cóóji íjcyaiñe. Árome ěíveeki tsá ámuha mewáajácútu óke iwállóone tsúuca ámúhake Píivyéébe páhdúváré nénehji imyéénúneri úúballéjúcohíjcyaróne?

⁴ Aame ámuha ímiáamejii žíveeki méimíllé méénúráityuróné o méénune téénetu oke ámuha mecáhčújtsokjiižvari? Óvli ihdyu Píivýéébé ihjýu uubálle múnáajpii Jonáake pájtyedu nééne oke pájtyénetu ámuha méwaajácú ímiááné diibyéjuco o íjcyane. Ehdúu Jetsóó diityéké nééne boone muha diityédítýú mepéé tsíílleuvúréjuco.

*Paritséómú uwáábójuu Jetsóó ímamyémuke téíbúwajtsóne
(Mc 8.14-21)*

⁵ Aameé únéú tsiñéjcuvu muha meúújetétsihvu méítsaavé múúha májchóhjáa muha maábájiivéne.

⁶ Áánáacáa Jetsóó múúhake nééhií:

—Téiibúwá méíjcyaco. Méíícúvedí paritséómuma tsadotséómu éhné pááá ooríchori.

⁷ Ehdúu múúhake dibye néénéllii muha ménéjcatsíhi:

—Méubáhjané médóviyjcyó páááhóubáre metsívátúnéllii ehdu meke neébe.

⁸ Ehdúu muha meíjtsámeíñé iwáájácúne neébe múúhake:

—Žíveeki ámuha apááñeriyé meíjtsámeí memájchó mééma íjcyátúneri? Áánélliihyéha ihdyu tsá ímí ámuha oke mecáhčújtsotúne.

⁹ Žmuhdú wáajácúpityúmé ámuúha? ŽA tsá ámuha mewáájácútú éhnéé 5-hováturé páahóónetu 5,000-meváké o májchótsónetu pívarujtsívá pátyeevéne?

¹⁰ Áhdure žaca tsá ámuha méítsáávetú éhnéé 4,000-meváké 7-hováturé o májchótsónetu múhdúrujtsívá cóeene meújcune?

¹¹ Aane žmuhdú íivane tsá ámuha mewáájácútú tsííñeriyé ámuúhama o ihjýuvaróné ámuúhake o nééneé: “Méíícúvedí paritséómuma tsadotséómu éhné pááá ooríchori?”

¹² Ehdúu dibye néénetu bótšii muha mewáájácúuvé ímiááné téénetu dibye múúhake nééne. Ihdyuhacáa paritséómuma tsadotséómú uwáábó múhdurá nééne múúhake mújtsátšóyónetu muha metéhmémeí dibye múúhake nééneé.

*Pééodoro néé mépájtyetéébé Jetsóó íjcyane
(Mc 8.27-30; Rc 9.18-21)*

¹³ Átsihdyúu muha ‘Tsetsaréa Pirípo’ némeí cóómí íjcyáné iíñújivu meúújetétsihvu múúhake neébe:

—Žaca muubá o íjcyane míamúnaa óhdityu nehíjcyá íñe Míamúnáajpidívúu o ípívyéévébedítýu?

¹⁴ Áánélliihyéé muha menééhií:

—Tsaate nehíjcyá tsojtsó múnáajpi Jóáava tsiíñe bóhiibe u íjcyane. Áánetu tsijtye nehíjcyá éjjuuúvu ícyahíjcyámé Píivýéébé ihjýu uubálle múnáadítýú Eríaa, Jeremíaa, íjcyámútsidítýú tsaapi u íjcyane.

¹⁵ Ehdúu muha menéénéllii múúhake neébe:

—ŽÁcooca ámuha muubá o íjcyane menééhií?

¹⁶ Áánélliihyéé Pééodoro nééhií:

—Muurá uu Críjto míamúnáake u pájtyetétsoobe ímiáábé Piivýéébé Hajchi.

¹⁷ Áánélliihyéé neébe:

—Tehdújuco, maímijyúhde tsáma uu Tsimóó Jonáa hajchi u íjcyaaábe. Óvli Píivýéébe uke píaabóhi. Tsá muurá míamúnaa uke tükévéjtsóneri ehdu u ihjýuvatúne. Muurá ihdyu níjkyéjiri íjcyaaabe Llihiyóré uke tükévéjtsóneri ehdu ú ihjýuváhi.

¹⁸ Áábeke téhdure uke o néé Pééodoro dimyémé íjcyane ‘nééwayu’ nééiyóne. Muurá nééwayu íñá wááótuúdu u néébe ú íjcyaa múhdumé oke cáhcújtsómedítýú ímichi ídyéjúcójpi. Áánéllii muurá tahñéjté íjcyámeke tsá íñá muhdú méénútyuróne. Muurá dsíjvejúcoorómé tsiíñe bóhiíhi.

¹⁹ Áhdure uke ó picyóó dijtyééveri míamúnaa iwáájácú muhdú níjkyéjiri íjcyaaabe Píivýéébé avyéjújte íjcyaiñe. Aane íñe ííñújiri múhdurá ícyahíjcyáné míamúnaa díuwaáboju cáhcújtsotómé tsá téénejte íjcyatú níjkyéjiri íjcyaaabe Píivýéébe néhdújuco. Áánetu teene cáhcújtsómé ímí ícyahíjcyámé téénejte íjcyá díbyere néhdújuco.

²⁰ Ehdúu íñééné boone múúhake neébe muha muucá meúúbállétu ímiááné diibyéjuco Críjto mépájtyetétsoobe dibye íjcyane.

*Ídsíjveíñé Jetsóó úúballéne
(Mc 8.31-9.1; Rc 9.22-27)*

²¹ Átsihdyúu múuhakye úúbáleebe muhdú Jerotsaréevu péébeke túkevjtsojtémá llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, Ijcyame íícúbáhráné njcáutu dífbyeke dsíjívetsóifne. Ároobe 3 coojívatu tsiíne íbóhííneé úúbáleebe.

²² Áánéllihyéé Pééodoro múuhadítú idyówajcáróobe neéhií:

—Tsáha Ávyéjuúbej, kiá Píivyéébe Ijcyánáa íiná uke pájtyeéhi. Tsá íiná uke pájtyeítúyúne.

²³ Ehdúu Pééodoro néerónáa Jetsóó íllure dífbyeke uhbáhi. Neebépeé:

—Ídihne óhdityu Náve Naavéne! Ílijyévéne oke u túhútsohjcyáne! Muurá míamúnáa íjtsaméiyé dípaíne Ijcyánéllíi tsá u wáájacutú muhdú Píivyéébe óhdityu íjtsámeíne.

²⁴ Átsihdyúu neebe múuhakye:

—Tsaate oke iúraavyéné ímillémé óví ímillédú íicyahjcyánetu íhveténe úraavyé wájýumeityúmeré íícúbáhrámeiyóné paíne.

²⁵ Muurá ímillédú ííñújiri íjcyáiyóneriyé tsúúrameíhijcyámé tsá pájtyeítúyúne. Áánetu teene íhvéjtsóne ookéréjucó ímí iúráávyéíñeri tsúúrameíhijcyámé pájtyeééhi.

²⁶ ¿Aca íínetú meke píáábóiyóné tsáijyu múu mewágóóóvénéa mítyane meéhneváne? ¿Mityá íjcyané tsane mepájtyeítúyóné ehniíñevu tsaímíyé meíjcyáiyóney?

²⁷ Muurá oo Míamúnáajpidívúu o ípívyéévebe Llihíyó avyéjuma ó tsaá dífbyeéjé níjkyéji múnáama. Áijyu muurá pámeere újcuú muhdú íicyahjcyáne áhdo.

²⁸ Muurá ímiááné ámúhadítú tsáhái tsaate dsíjívéityú táavyéjú bóhówaavéné ájtyúmitúme. Ehdúu Jetsóó néé múuhakye.

17

Jetsóó tshdyúreevéne

(Mc 9.2-13; Rc 9.28-36)

¹ Átsihdyúu 6 coojívatu tsajtyéébe Pééodoroo, Jacóóboo, íñahbe Jóááa, éhdúmeke caméhbaúvú múha íjcyátúhullévu.

² Áhullévúhjáa díityédívú tshdyúréevebe. Íyúumíhjáa ajchúacunú cóójíjepi nuhba ajchúacunúdu. Áhduréhjáa íwajyámú ávyeta cádiúacunú peetédu.

³ Áánáacáhjáa Moitséee, Eríaa, Ijcyamútsí dífbyedívú bóhówáávémútsima ihjyúvaábe.

⁴ Áánéllihyééhjáa Pééodoro neéhií:

—Ávyéjuúbej, íMaimijyu ihdyu mee íchihyjí! Ahdícyane u ímílléhajchíí metsu meméénu 3-wava nújuwááné dihñéwaa, Moitsée éhwaa, Ería éhwaa, éhdune.

⁵ Ehdúhjáa Pééodoro íhjóvúnáa ojtso ávyeta ajchúacunúne díityédívú níityéhi. Ááné pañétúhjáa Píivyéébe neéhií:

—Áánu muurá Hájchíwúuke o wájýuúbedi mítyane ó ímíjyúhíí. Áábeke ihdyu tsáma méllééboco.

⁶ Ááneríhjáa mítyane íllityéne íhvóhobáme.

⁷ Áánéllihyééhjáa Jetsóó díityéke dócárájcoobéré neéhií:

—Méíllityédííne. Méíjyocúúve.

⁸ Ahdújucóhjáa íjyócúúvéne tsiíne ditye íitérónáa tsáhájucó múha íjcyatúne. Iiyéjucóhjáa Jetsóó tétsíhyi.

⁹ Ehdúhjáa díityédívú itsihdyúrévéne oomívú díityéke neébe:

—Tsáma méúúballedííneí muuca ííne ámuha maájtyumíné Míamúnáajpidívúu o ípívyéévebe o dsíjívvebe tsiíne o bóhútténe hajhóta.

¹⁰ Áánéllihyééhjáa néeme dífbyeke:

—¿Ácooca muhdú íívane taúhbájú uwáábojte nehjcyá Eríava tsiíne bóhówááveííne míamúnáake pájtyeétsóíbye bóhówááveííne íhdéwu?

¹¹ Áánéllihyééhjáa neébe:

—Ééé, ímiáánéjucóhdéé tene némeííne Ería bóhówááveííne míamúnáake pájtyeétsóíbyé úmíwari díbye díityéke íhdénu dífyema.

¹² Ahdújucóo muurá díbye bóhówaavéné tsojtsó múnáajpi Jóáa eenéé Ería díbye íjcyane némeííbye. Áróobekéé muurá míamúnáa avyéjúúllétumé múhdurá dárííveíhijcyá múijyú ookéréjucó Míamúnáajpidívúu o ípívyéévéébeke idyáííveídyu.

¹³ Ehdúhjáa Jetsóó néénetu botsíí díitye 3-meva waajácú tsojtsó múnáajpi Jóááúvudítú díbye nééneé.

Méiváteri chéméébeke Jetsóó bóhútsóne

(Mc 9.14-29; Rc 9.37-43)

¹⁴ Aamée tsúuca tsiíne wajtsí múuhadívu.

¹⁵ Áanáacáa tétsihyi mítyane míamúnaa íjcyámedítýú tsaapi Jetsóó líiínevéú ímímóúúvéne née dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, cána ihdyu óvíjyucó hájchíwúudi dídaatsóvej. Mítýane ícúbáhrámeíhíjcyaaabe imyéivaténeri. Aabe ápíchó áákityéhíjcyá cúújúwá pañévu. Tsáijyu áákityéhíjcyaaabe téhí pañévu.

¹⁶ Aane íne íjtye dímamýému éllevu díityéva óoma íbóhítso o tsívaróóbeke tsá ditye bóhítsoúne.

¹⁷ Áánéllíihyée neébe:

—Juhúúj, múhdúré míamúnaáhana ihdyu ímiáané ámuuha Píivýéébeke cáhcujtsópityúme! Aane íne ¿múhájchótá ámúhá muhdúré o áábúcuéne ámúhake o úwáábohíjcyá ímíneúvú ámuha mecáhcújtsoki? Ehdú múhake íñéshdyu neébe:

—Áyu cána bo íllevu metsívaj.

¹⁸ Áhdújucóo ditye tsájtyéébe pañe naavené íjcyáábeke díbye úhbanetu díbye íjchivýene. Áané boonée tsúuca ímíjpyetéébe.

¹⁹ Áané boonétúu muha tsamééré mejjcyátsihvu dííbyeke menéehí:

—¿Aca íveekí tsá muha mepíivýetétú mejjchívýetsóné naavéneke eene u méénuhíjcyádu?

²⁰ Áánéllíihyée neebe múuhake:

—Ámuha Píivýéébeke ímí mecáhcújtsótúnéllíi tsá ámuha mepíivýetétú tehíivane meméénúiyóne. Muurá ímiááneturé ámúhake o née mojtáátsá neeváúvu áyá néérou muhdú kéémevédú ímí ámuha Píivýéébeke mecáhcújtsoca muurá cámehbáú íinéiyá tsíhtsihvu ámuha menééjuri. Ehdú ímí Píivýéébeke ámuha mecáhcújtsoca tsá íiná ámúhadívú túhúútyuróne.

²¹ Muurá ihdyu téeméjpiikye mewáágóo májchotúme Píivýéébeke piáábó métáúmeíhi. Ehdú Jetsóó née múuhake.

Ídsíjiveíñé tsiíne Jetsóó úúballéne

(Mc 9.30-32; Rc 9.44-45)

²² Áhduréé Gariréa íiñújiri muha mejjcyánaa tsiíne múuhake neébe:

—Míamúnáájpidívú ípíivýéevéébedívú muurá tsaapi ékéévetsoo ímítýumeke.

²³ Áábeke ditye dsíjívétsoobe muurá 3 coojívatu tsiíne bóhíhi. Ehdú díbye íhjuvvané ídátso múuhake pajtyéhi.

Duurúvájá wáabyuta pamévakéré ditye áhdotsóne

²⁴ Aamée Capenaóovu muha meúújeténáa duurúvájá wáabyuta dsíidsike áhdótsohíjcyámé tsá múuha éllevu múuhake íáhdótsoki. Aamée Pééedoróke née Jetsóodítýu:

—¿Aca tsá ámúhá avyéjuube áhdóitýú duurúvájá wáabyuta pamévare áhdohíjcyáne?

²⁵ Áánéllíihyée Pééodoro née díityéke:

—Íhdýúí áhdóíbye. Ehdú ditye nééne Jetsóoke íúúbálle Pééodoro dííbye éllevu tsájá pañévu úcáávrónáa íhdére népéjtssoobe dííbyeke:

—¿Aca muhdú ú íjtsúcunúhi, Tsímój? ¿Muucá múúne áhdótsohíjcyámé ávyéjujte? ¿A íiñúji múnáakére? ¿Mítýá tsiíne íiñúji múnáakej?

²⁶ Áánéllíihyée neebe Pééodoro:

—Muurá múúne tsiíne íiñúji múnáakéré áhdótsohíjcyáme.

Áánéllíihyée Jetsóó néehí:

—Aanéjíí ¿muhdú tsiíne íiñúji múnáájpiúbájíí ó áhdoóhi?

²⁷ Árónáa ihdyu o áhdotúné múhdurá ditye íjtsúcunútu cáhawáa píjcyúté úneuj. Aane u píjyúcuúbé íhjuú pañe tsaji dsíidsíji u ájtyúmíjívú ú áhdóteé mééma tsamútsímájucó. Ehdú Jetsóó née Pééedoróke.

18

Jetsóoke ímamýémú dílló caabyé íhtsútuube díityédítýú íjcyáiyóne

(Mc 9.33-37; Rc 9.46-48)

¹ Áijyúu muha Jetsóoke menéehí:

—¿Aca caabyé múuhadítýú íhtsútuube íjcyáa níjkyéjiri íjcyaaabe Píivýéébe avyéjuri muha mejjcyácoóca?

²⁻³ Áánéllíihyée tsiíménévúuke ípiúváábeke múuháj píñénuvú ípícyóóne neébe:

—Ímiáané ámúhake o née íjtye tsiíme ínéikyé wáájacutúme íjcyadu ámúhá íjtsaméí cápáyóóvétúhájchíí tsá ámuha mejjcyáitýú Píivýéébe avyéjujte.

⁴ Muurá Píívyéébe avyéjúeje idáátsóméhjiúvú tsiméwuúmú íjcyadu néeme íjcyá íhtsútujte.

⁵ Muurá íñe áánu ídátso tsimene íjcyadu táuráavye múnaa idáátsóméhjiúvú néemeke íícúvehíjcyámé ookéjucu íícúvene.

Tsaatéké ímityunévu meíbúwajtsóné ápíchó nééené
(Mc 9.42-48; Rc 17.1-2)

⁶ Áánetu botsíi oke cáhcujtsómé ídátso tsiméwuúmúduréi néemedítýú tsaatéké ímityunévu íbúwátsohíjcyámekéubá múu apáhajchíí íjkyééháñetu néwáyúcobané íóhbáñúmeke wájojó móóá pañévu apíchó díityé úmíwa nééne íhdétu.

⁷ Jíveekíami íñe ííñújiri ímityúmé íjcyame ténejcúvú tsíjtyeke íbúwátsohíjcyaj! Árómeke ihdyu máidáátsoju tene pájtyeíñe.

⁸ Ahdícyane ámúhá hojtsíneri ímityúné ámuha meméénuhíjcyáhajchíí múu kípyújúcmeí téhojtsíji. Áhdure ámúháj tuháañeri ímityúne éllevu ámuha mepéhíjcyáhajchíí múu kípyújúcmeí téjtuháji. Muurá ihdyu ímí ámuha méjcyaa ámúháj píityu tsátsihjítsá íjcyájúcoóturómé ámuha mepájtyetéhajchííjyu. Áánetu muurá ídátso ámuha méjcyaa ímí ámúháj píiháñe néérome mújyju áabatéítýúnéj cuujúwá pañévu ámuha mewágóóóvéhajchííjyu.

⁹ Áhdure ámúhá hálluúúneri ámuha maájtyumíné ímityúné meméénuhíjcyáhajchíí méwaagóó téuhji. Muurá ímí ámuha méjcyaa tsánejcúéuhjí íjcyájúcoóturómé ámuha mepájtyetéhajchííjyu. Áánetu ídátso ámuha méjcyaa tsauúcumu ámuha mejcyarómé cúújúwá pañévu mewágóóóvéhajchííjyu.

Obééjá mújtánetu íjcyáné uwááboju
(Rc 15.3-7)

¹⁰ Ahdícyane tsá múu tsiméwuúmú íjcyadu idáátsóméhjiúvú nééne cahcútso múnáake éhdiiváletúne. Muurá íjcyámé díityé tehmejté níjkyéji múnaa Llihíyoma díbyeke díityé hallúvú piááboju táumeíhíjcyáme.

¹¹ Muuráhjáa Míamúnáájpídívú o ípívyééveebe o tsáá ímityuháñé mújtátsómeke o pájtyetétsoki.

¹² ¿Aca tsáápi obééjámú 100-meva íjcyamedítýú tsaapi mújtaca tsá díbye ímunáajte 99-meváréjucu íjcyámeke tsátsihvu ípícyóóne néhcóityuró díbyeke? Muurá néhcóiyóobe.

¹³ Aane muurá díbyeke íajtyúmíne mítyane ímjyúúvéíyoobe pámeeréé íjcyácooca ímíjyúúné ehniíñevu.

¹⁴ Ahdu muurá níjkyéjiri íjcyaae Meéecáani tsá ímilletú díbyé uráavye múnaa ídátso tsiméwuúmú íjcyadu néemedítýú tsáápiubaré wágóoóvene.

Tsíjtyema múhdurá mejcyane meímíbáchójcatsíñe
(Rc 17.3)

¹⁵ Ahdícyane ámuha cahcútso múnáadítýú ímityúné tsaapi ámúhama méénúhajchíí múu íiye díbye íjcyátsihvu bóijcyú téénetu díbye illéébóhajchíí íimíbaávyeke.

¹⁶ Aane díbye lléébótúhajchíí múu pívámevájucu ímíñeúvú íhjuváné díbyema.

¹⁷ Aame néerone díbye táhjálléhajchíí múu pámeeréjucu cahcútso múnaa idyóbéévene íhjuváné díbyema. Áámeke idyé díbye táhjálléhajchíí múu íllurájucu íhvejtsóné íhdícyaabédurájucu díbye íjcyaki.

¹⁸ Muurá ímíááné ámúhake o néé muhdú níjkyéjiri íjcyaae Píívyéébe néhdújucu íñe ííñújiri míamúnáake ámuha metúkévétsohíjcyádú ámuha mejcyaiñe.

¹⁹ Áhdure idyé ámúhake o néé mítyétsi tsane íjtsámeíñe hallúvú Llihíyó Píívyéébe níjkyéjiri íjcyáábeke piáábó táumeíhajchíí muurá piáábóíbye díityétsikye.

²⁰ Muurá Píívyéébeke cáhcujtsómé pívááturómé tamyémeri píhcyáávéméj píne oo díityéké o piááboki.

²¹ Ehdúu Jetsóó néenélíi Péédoro néé díbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿aanéhaca íñe múhdújyúvú ó ídáátsóvéiyá óoma ímityúné méénúmedi? ¿A 7-ijyúva?

²² Áánéllíihyé neébe:

—Tsáhaá, pájyuvaré múu ídáátsové uke ímityúné méénúrómedi.

Ídáátsóvéiyóné ímíllétúúbedítýú íjcyáné uwááboju

²³ Muurá níjkyéjiri íjcyaae Píívyéébe pámeemáyé íavyéjú ímíbájchoó tsané avyéjuubéhjáa íhyájkímú pevénéré díbyedítýú náhjihénuhíjcyáné díityémá ímíbajchódu.

²⁴ Tujkénúhjáa ímíbájchóroobe mítyane pevénéré díbyedítýú náhjihénuhíjcyáábema.

²⁵ Áronáacáhjáa tsá díbye píivyetétú teene íinetú íáhdóiyóne. Áánélliihyéhjáa díibye íavyéjuube néé tsaatéké dííbyedívú íñáhjíhenuíñé páneere íhñééhjíma ítsíímemájuco teene múhdutú díbye áhdóityúrónélliihye.

²⁶ Áánélliihyéhjáa díibye íúnú múnáajpi dííbyé lliiñéví ímímóúúvéne dííbyedívú ídátsojímíyeeíñe néehíi: “Ávyéjuubej, cána ehdícyáróné pañeí daabúcu íñe úhdityu o náhjíhenuhíjycáné uke o áhdohíjycatúne. Ukéi chooco o áhdoo páneere.”

²⁷ Ehdúhjáa díbye néénéllii dííbyedi ídáátsovéne tsáhájuco díbye áhdótsotúne. Áábé hallúríhjáa tsá íná íjcyájúcootúne.

²⁸ Ehdúhjáa íavyéjuube dííbyema ímbájchótsihdyu péébe cábuuvé tsaapi íñahbéébedívú téhduréhjáa dííbyedítú áyánéwu íñáhjíhenuíñé áhdohíjycátúúbedívú. Áábekéhjáa íjkyéétu íéékévéne neébe:

—Ó ímíllé ícyoocaré oke u áhdone óhdityúu u náhjíhenuíñe.

²⁹ Áánélliihyéhjáa téhdure dííbye lliiñéví ímímóúúvéne ídátsojímíyeeíñe néeroobe dííbyeke: “Muúbej, cána íhdyu óvjyucóí daabúcu tsáryíóné pañe teéne. Ukéi íhdyu chooco o áhdooíhi.”

³⁰ Áronáacáhjáa tsá díbye ímíllétú ídáátsovéne dííbyedi. Ílluréjucóhjáa díbye cúvéhoojánúne dííbyeke. Aabéhjáa cúvéhoojía pañe íjcyá dííbyeke íáhdótúné hajchóta.

³¹ Ehdúhjáa íñahbéébeke díbye dáriivéné tsijtye íñahbéjteke ídátso pájtyénéllii íavyéjúúbeke úúballémé múhdú dííbyeke tene pájtyene.

³² Áánélliihyéhjáa íavyéjuube píuvá dííbyeke. Áábekéhjáa népéjtsóobe: “Uu táúnú múnáajpi, ¿íveeki ávyétá ímítyuube uu? Úhdíi muurá o ídáátsovéne o íhvejtsó páneere ávyétá mityáné óhdityu u náhjíhenuíñe u áhdohíjycatúne.

³³ Ahdu muurá díñahbéébedi u ídáátsovéne u íhvejtsóiyá páneere úhdíi o ídáátsovéne o íhvejtsódu.”

³⁴ Ehdúhjáa íavyéjuube dííbyeke íñéene ílluréjucó icyáyobáavaténe icyúvéhoojánúúbedívú ícúbáhratsóné teene díbye áhdótúné hajchóta.

³⁵ Ehdú muurá ámúhake méénuíbye Llíhíyó níjkyéjiri íjcyaaabe ámuha ímíáánéjucó ámúhá ííbúuri ámúhá náhbedi meídátsovétúhachííjyu.

19

*Táábávajcatsímyé wáágóójcatsítuyuróné Jetsóó úwaabóne
(Mc 10.1-12; Rc 16.18)*

¹ Ehdúu Jetsóó nétsihdyu muha mepéjucóó Gariréatu Jodéá íñúújvu Joodáá tsiñéjcvu.

² Áhullée mityane míamúnaa úráavyehíjycá dííbyeke. Áámedítúúu chéméméhjike bóhíitsohíjcyaaabe.

³ Áijyúu tsaate paritséomú dííbyeke ímújtátsooro dííbye éllevu ítsááne néehíi:

—¿A tehdújucó tsaapi méwákye íhvejtsóiyóné íhdícyáné hallútúre?

⁴ Áánélliihyé neébe:

—¿Aca tsá ámuha meévéhíjycatú Píivyéébe waajácuháámi? Muurá téhaamítú caatúváné díbyeé páné íhdéene ípíivyéjtsóné níjcaúvú téhdure ípíivyéjtsóné wajpii, wallee, íjcyane múhdú tene íjcyaidyújucó.

⁵ Áánemáa muurá téijyújucó díbye néene wajpi wáleeke ityáábavállema íñeíñé cáánímútsidítú dííllémáyéjucó íjcyá tsahéecoréjucó tsáápiye íjcyáiyódu.

⁶ Aamútsí muurá mítyétsi íjcyáromútsi tsahéecoréjucó íjcyáíñé Píivyéébe ípíivyéjtsódújucó. Áánéllii tsá tsaate ityáábávajcatsícyooca dówáávétyuróne.

⁷ Ehdúu Jetsóó néénéllii néeme dííbyeke:

—Áánaacaráhjáa ¿íveeki Moitsééúvú úwáabohíjycá metáábavárolleke meíhvejtsóiyóné teéne waajácuháámi mecáátúnúhaamívú maájcnema?

⁸ Áánélliihyé neébe:

—Muuráhjáa íhdyu eene ámuha meíjcyadu dítye cáhcujtsópítúynéllii ehdu nehíjcyaaabe tehdú tene néétúrónáaca. Tsáháa Píivyéébe tehdú teene ípíivyéjtsotúne.

⁹ Áánéllii ámúhake o néé tsaapi mewa ímityúné tsíjtyéhjíma méénútúrólleke íhvejtsóne tsíjpilekérejúco táábaváhachíi muurá ímityúné méénuube íveeki méwamájií tsíjpilema íjcyáneri. Áhdure idyé tsaapi íhvejtsólleke táábavaabe ímityúné meenuhi.

¹⁰ Ehdúu Jetsóó néénéllii muha menéehíi:

—Ímí tehdújúcooro teene táábávajcatsí nééronáa tsíñejcutú múhdurá teéne. Áánélliihyéubá óvjyácóoyóné teéne.

11 Áánéllihyéé neebe múúhake:

—Árónáa tsá pamévaré pívyetétú tehdu ijcyane. Apáámyéré ihdyu Pívyéébe pícyohdújuco íjcyane pívyeté tehdu ijcyane.

12 Muurá ijcyámé tsaate ípyéé ípívyeevédújuco wáalleema íjcyáiyóné pívyetétúme. Áhdure ijcyámé tsaate míamúnaaré méénúnetu wáalleema íjcyane pívyetétúme. Áánetu ihdyu tsaate ímíllé íyeejtéré íjcyane íná túhújtsotúme níjkyéjiri íjcyabe Pívyéébé avyéjújte íjcyáneriyé ííjíveki. Ahdícyane ihdyu óví caatyé íyeejtéré íjcyane ímíllémé tehdu ijcyáhi. Ehdúu Jetsóó néé múúhake.

Tsíméké Jetsóó llúúvanúne

(Mc 10.13-16; Rc 18.15-17)

13 Áijyúu tsaate ítsíimeke tsivá dílbye élleu díbye díityé hallúvú piááboju ityáúmeí Pívyéébeke. Áánéllihyéé muha menéé íínevú dítye tsíméké tsíivane íllure dílbye ítyúhújtsoki.

14 Árónáacáa neebe múúhake:

—Óvi ihdyu tsiváme. ¿Íveekí ámuha mécátuhtsóhi? Muurá díitye tsíime íjcyadu néémé wáabyuta Pívyéébé avyéjú íjcyá níjkyéjiri.

15 Ehdúu ínéene díityéké dócárájcoobéré Pívyéébeke piáábó táúmeí díityé hallúvu. Ááné boonétúu tétsihdyu muha mepéé tsíéllévuréjuco.

Ováhtsá Jetsóoma íhjuvávane

(Mc 10.17-31; Rc 18.18-30)

16 Tsáijyúu téhdure tsaapi ováhtsá ehnéva múnáajpi íjcyabe Jetsóo élleu itsáane néehí:

—Uwááboóbej, ímiáábé u íjcyabe cána oke díne muhdú o íjcyáiyóné múijyú o dsíjívécóóityúne bóhí o újcuki.

17 Áánéllihyéé neébe:

—¿Aca íveekí eene oke ú dílló ímiáábedi? Muurá ihdyu apáábyéré Pívyéébe ímiáábe. Ahdícyane cáhawáa dílbyé taúhbajúúné néhdu díicya múijyú u dsíjívécóóityúne bóhí u újcune u ímílléhajchíjyú.

18 Áánéllihyéé neébe:

—¿Aca keená teene dílbyé taúhbajúúne? Áánéllihyéé úúbállebe teene taúhbaju íllu nééneé:

—Tsá múu míamúnáake dsíjívetsotúne. Tsá múu íhdícyámema dómacójcatsityúne. Tsá múu nánívátúne. Tsá múu állíuutúne.

19 Múu avyéjuullé díicyáánímútsikyé. Pamévakeré múu wajyú muhdú u wájyúmeídyu.

20 Ehdúu Jetsóó néénéllíi neébe:

—Muuráhjáa ihdyu táayáábedityuré tehdújuco o ícyahíjcyáne. ¿Mityá íjcyanéi tsiíne íná o méénúiyónej?

21 Áánéllihyéé neébe:

—Ihdyu panévatúré ímiáábé u íjcyane u ímílléhajchíí dítsieméné náhjíhénúne ídáátsóméhjike piáábo. Ájyú ihdyu ímiááné u ávyéjúúteé níjkyéjiri íjcyabe Pívyéébé avyéjuvu. Aane cáhawáa ehdu méénúne ookéréjuco duráávyej.

22 Ehdúu Jetsóó néene kímóhcó pajtyé dílbyeke mítyane díbye éhnévánéllíihye. Aabée ílluréjuco péene kímóveebére.

23 Áánéllihyéé Jetsóó néé múúhake:

—Ímiááneturé ámúhake o néé ehnéva múnaa íhtsútúnetu úcáávéiyóné Pívyéébé avyéjuvu.

24 ¿Aca muhdú caméélló ánéétóhéjutu pajtyeyáhi? Áhdure ¿aca muhdú díitye ehnéva múnaa Pívyéébé avyéjuvu úcáávéiyáhi?

25 Ehdúu díbye nééneri muha meúllévenúne menéehí:

—¿Aca ihdyu múhdutúrá pajtyeteyóme?

26 Áánéllihyéé múúhake ííténe neébe:

—Tsá muurá míamúnaa pívyetétú iye ípájtyetétsámeíne. Árónáa Pívyéébe píivyeté díityéké ípájtyetétsóné íná dílbyedívú túhúútúnéllíihye.

27 Áánéllihyéé Pééodoro néehí:

—Ávyéjuúbej, muuráhjáa páneere muha meíhvéjtsóne uukéréjuco meúraavyéne. ¿Aane muhdúí íne teéne? ¿Íná muha meújcuú téené hallúvu?

28 Áánéllihyéé múúhake neébe:

—Ímiááneturé ámuáhake o née páneere tsíhdyuréjuco ímbáávyécooca Míamúnáájpídívú o ípívyéévebe o ávyéjuutéíñe. Ájyu idyé ámuha téhdure méjcyaa 12-hava ámuha múnáa íjraeémú íjcyámé avyéjujte.

²⁹ Muurá páneere íjcyátshjima imúnáake íñahbémuu, íñallémuu, cáanimuu, méwamyuu, ítsíimee, íjcyáromeke ípícyoíñúne ookéréjuco iúráávyéné wákimyéi méénume éhniíñevu tsaimíyé íjcyaa mújyú muhdú íjcyáityumeréjuco.

³⁰ Áronáa ihdyu téihbúwá méjcyaco. Muurá íñe ícyooca íhtsutúme íjcyame ídátsó téjyu waagóojte íjcyaaí. Áané lliiñévú íñe ícyooca ídaatsómé ávyéjúúteéhi.

20

Tsaate wákimyeíñetu íjcyané uwááboju

¹ Muurá Píivyéébe níjkyéjiri íjcyaaabe pámeemáyé íavyéjú ímbájchoó éhne múúne tsaapi íumihé wákimyéi múnáama diityé wákimyéi ímbajchódu. Tsaapíhjyaa muurá íumihé pañétú ówa ditye íááhívétso cúúvéneturé nehco wákimyéi múnáake.

² Aanéhjáa tsúuca íjycúmeke neebe 10-haamívá tsájcooji íáhdóíñe. Áánemáhjyaa wallójucoobe ditye iwákimyeiki.

³ Áané boonétúhjyaa idyé cójíhréjuco neénáa tsiíñe tsíjtyeke nehcotéébé úújeté tsaate tsátsii pevétaré íjcyamedívu.

⁴ Áamekéhjáa neébe: “Ámuúhaj, óoma méwákimyeityé táumihé pañe. Ámuáhake ímí ó áhdóóhi.” Ahdújucóhjyaa ditye wákimyeityéne.

⁵ Áané boonétúhjyaa idyé tsiíñe cójíjpiñe péébe újcyjé tsíjtyeke. Átsihdyúhjyaa tsiíñe péébe újcyjé tsíjtyeke.

⁶ Áané boonétúhjyaa ávyetá cuuvé pañéjuco péébe úújeté tsaate pevétaré íjcyamedívu. Áamekéhjáa neébe: “Íveeki wákimyeityúme ámuha pevétaré?”

⁷ Áanéllihyhjáa neémeé: “Muhdú muha múuhakye táuhbánejí íná muha méwákimyeiyáhi.” Áanéllihyhjáa neébe: “Ané óoma mepéene méwákimyeityé táumihé. Ámuáhake ímí ó áhdóóhi.” Ahdújucóhjyaa ditye pééne díbyema.

⁸ Áané íjyúnuvúhjyaa diitye wákimyéi múnáa tehmeébeke neébe: “Áyu illuréjuco wákimyéi múnáake dááhívétsokeke dahdo. Nihñérené úcáávémedítýú ú áhdótujkénúhi. Áané boonétúí ú áhdóó tujkénuné úcáávémeke.”

⁹ Ahdújucóhjyaa díbye eené ávyetá nihñéjteré cuuvé pañe úcáávémedítýú áhdótujkénúné tsáápiitsáké 10-haamívá díbye tépallí múnáajpi néhdunéjuco.

¹⁰ Aanéhjáa diitye eené tujkénú cúúvéneturé úcaavémé ííténe íjtsámei díbye áhdóíñe éhniíñevu pájcoojiré ditye wákimyeíñéllihye. Áronáacáhjyaa diityéké téhduneré 10-haamívá áhdóóbe.

¹¹ Aanéhjáa múhdurá diityéké pájtyenélii tépallí múnáájpídítýú líihycámeímye.

¹² Áamedítýúhjyaa tsaapi neé díbyeke: “Aca muhdú íivane aate ícyoocárené cuuvé pañe úcáávémeke ú ahdó íñe muha cójíhajchótá állócohíváneri mewákimyeímyeke u áhdodúnere.”

¹³ Áanéllihyhjáa neebe díbyeke: “Muúbej, ¿acáne tsá o neétu téhdune 10-haamívá ámuáhake o áhdóíñe tsájcooji wákiméi? Áánerá tsáháturo ímityúné ámuáhake o dáriívetúne.

¹⁴ Ahdícýane wa eene uke o áhdone dékéévéne dípyej. Muurá ihdyu ó ímíllé áyánéwu wákimyeíyómema tsahdúnéhjiré o áhdone pámeekére.

¹⁵ ¿Aca tsá u wáájacutú o ímíllédú o áhdóiyóné tadsíidsídivú? Anéjívva oke ú neéiyá múhdurá o dáriivéne. Áhdure tsá u nómiutááváityuró pámeemáyé ímiáábé o íjcyáneri.” Ehdúhjyaa neebe tépallí múnáajpi díbyeke.

¹⁶ Ahdícýane íñe ícyooca íiye íhtsutúme íjcyane ítsúcunúmeihijcyámé nihñéétsihvu ídátsó waagóojte íjcyaaí. Áané lliiñévú íñe ícyooca ídaatsómé ávyéjúúteéhi. Muurá mítyámeke táavyéjú wákimyeívu o újcúromedítýú uhjéméré ímí teene úraavyémé ávyéjúúteéhi. Ehdúú Jetsóó úwaabó tsaapi iwákimyei múnáama diityé wákimyei ímbájchónetu.

Ídsíjveíñe tsiíñe Jetsóó úúballéne

(Mc 10.32-34; Rc 18.31-34)

¹⁷ Átsihdyúu múúhaye 12-meva Jerotsaréevu díbyema mepéénáa juuvávyú múúhakye neébe:

—Mepéé íñe Jerotsaréevu.

¹⁸ Ácoomívú muurá Míamúnáájpídívú o ípívyéévébedívú tsaapi llúúvájte avyéjujtemá táuhbájú uwáábojteké óhdivu ékéévetsoóhi. Aame neé oke ídsíjívétsoíñe.

¹⁹ Áábeke muurá oke ihvéjtsóimyé jodíóimú íjcyátúmé hójtsí pañévu. Aame óhdi iúúhívaténe oke imyéénúúbeke íllurējuco wátyétyéhcuíñé páwachekevu o dsíjiveki. Ároobe tsiíñe ó bóhí 3 coojívatu. Ehdúu Jetsóó neé múúhake.

Jacóóbomútsíj tsiíju Jetsóoma ihjyuváne
(Mc 10.35-45)

²⁰ Tේjyúu Tsebedéó taaba Jetsóo éllevu itsááne íllímutsi Jacóóboo, Jóááá, íjcyamútsí múúhama íjcyámútsikye ipíúváne dílbyé lliiñévu mí móuuvé píáábó ityáúmeiki.

²¹ Áállekéé neébe;

—¿íínetú uke o píaabóné ú imílléhi?

Áánéllihyéé neéle:

—Ó imíllé íjtyetsi hájchíwúumútsí úúma páñétúétsihyi íjcyane díavyéjuri u íjcyácoóca.

²² Áronáacáa neebe dílleke:

—Ávyeta tsá u wáájacutú íiná u táúmeíñe. Ehdúu dílleke íñétsihdyu díityétsikye neébe:

—¿Aca ámuhtsi ávyetá íhnáhó méícúbáhrámeíyá muhdú o ícúbáhrámeídyu?

Áánéllihyéé neemútsi:

—Ééé, muhtsi méícúbáhrámeíyáhi.

²³ Áánéllihyéé neebe díityétsikye:

—Ímiáánéhde ámuhtsi méícúbáhráméíhi. Áronáa ihdyu páñétúétsihyi táavyéjuri o íjcyácooca tsá oore ámuhtsikye táúniúvu o pícyóóityuróne. Muurá ihdyu Llihiyóré pícyoó caatyéké iwábyújtsómeke.

²⁴ Ehdúu Jetsóoma dítyétsi íhgyuváne múúhake díityétsi nahbéjté 10-meva muha meíjcyámeke tsári pajtyéhi.

²⁵ Áronáacáa múúhake ipíúváne neébe:

—Ámuha muurá méwajácú íñe ííñújiri íjcyané avyéjujte pamévare íhtsutúmé íjcyane ímílléne.

²⁶⁻²⁷ Áánetu ihdyu íñe ámuha tsúúca tahñéjté meíjcyame tsá múu tehdu neétune. Ámúhadítý tsaapi íboohówaabe íjcyane ímíllebe múu íñahbéjteke íicuvé íñe muhdú Míamúnáájpídívú o ípívyéveebe o méénuhíjcyádu.

²⁸ Tsáháa muurá o tsáátu íhtsútuube avyéjuube o íjcyáábeke míamúnáa oke íicúveki. Muuráhjáa ihdyu o tsáá díityéké o píaabódú íjcyaaabe díityé wájyuri o dsíjive teene cáhcujtsómé ipájtyetéki.

Hállúvátúmútsikye Jetsóó ímíjpyetétsóne
(Mc 10.46-52; Rc 18.35-43)

²⁹ Aamée Jericóotu muha mepéémeke mítyane míamúnáa úraavyéhi.

³⁰ Ájyúu hállúvátúmútsí juuvá úniri ácuúcutnúhíjcyamútsí tétsihdyu Jetsóoma muha mepájtyene iwáájácúne kéévánécoba neé dílbyeke:

—ÍÁvyéjuúbej, Dabíiúvúj tsiíménémúhaabe u íjcyáábej, múhtsidi ihdyu óvíjyuco dídaatsóvel!

³¹ Ehdúu dítyétsi neénéllii tétsii íjcyame uhbá cúúvéhulléré dítyétsi íjcyaki. Árónerí íicúvétumútsi éhmiíñevúré tsiíñe neéhi:

—ÍÁvyéjuúbej, Dabíiúvúj tsiíménémúhaabe u íjcyáábej, múhtsidi ihdyu óvíjyuco dídaatsóvel!

³² Áánéllihyéé Jetsóó íjyócuúvéne neé díityétsikye:

—¿íiná ámuhtsi méimílléhi?

³³ Áánéllihyéé neemútsi:

—Ávyéjuúbej, muhtsi méimíllé mahálluváne.

³⁴ Ehdúu dítyétsi neénéllii mítyane ídáátsóveebe díityétsidi. Áánemáa díityétsikye íhyálluúúné díbye dócárájcónetu tsaimíyé íitéjúcoomútsi. Aamútsí dílbyekéréjúco úraavyéne.

21

Jerotsarée pañévú Jetsóó úcaavéne
(Mc 11.1-11; Rc 19.28-40; Ja 12.12-19)

¹ Aamée muha méwajtsí Jerotsarée píihíriyējuco Bepajée cóomí úniri Orívo báju íjcyátsihvu. Átsihdyúu Jetsóó wallóo mítyétsikye múúhadítý técoomívu.

² Áámútsikyeé neébe:

—Écoomi ípíihíré cóomityu óoma méujcúté íayáne íjju íllíma íjcyaaabe dóhjinúmeíbyeke. Áábeke metsíñaáyóne métsívaco.

³ Aane tsaate ámuhtsikye ‘ívéémútsikyé ámuhtsi métsíñaáyó’ néhajchíí méneéco: “Ávyéjuubéne múhtsikye néénéllihye. Ícúiyévané ihdyu óómíchóíibye.” Ehdúu neebe diityétsikyé.

⁴ Ehdúu pajtyéné Píivyéébé ihjyú uubálle múnáajpíhjáa illu néhdújuco:

⁵ Tsíóó cóómi múnáake mene: “Ámúha éllevu ámúhá avyéjuube tsaá ídaatsóné íayáne íijú hájchí hallúri.”

Ehdúhjáa neebe Píivyéébé ihjyú uubálle múnáajpi.

⁶ Aamútsíi tsúúca újcujé diibye íayáne íijuke illíma Jetsóó néhdújuco.

⁷ Áábé hallúu wájamúúnetu muha meíhbóné hallúvú inéérívyéne péjúcoóbe.

⁸ Áijyúu mítyane míamúnaa íjcyame íhbó íwajyámuunévú juúva. Tsaaté wáyaúúnevu íhbóhi.

⁹ Aamée díibye ma péé tsuulléri íjcyamee, idyéjuri íjcyamee, ehdu. Aamée wáñécohíjcyá:

—Íñóóooj, máávyejútsó áánu Dabíiúvúj tsiiménémúháábekel! ¡Maímijyu díbye Píivyéébé mémeri tsáanééj! ¡Íñóóooj, máávyejútsó caame íjcyaae Píivyéébeke! Ehdúu iwáñéjcoóne nehíjcyáme.

¹⁰ Aabée Jerotsaréevu úcááveneri pámeere técoomí múnáa íbóríbaavémé nééhií:

—¿Múamí tsáma aátyej?

¹¹ Áánéllihyée tsaate nééhií:

—Áánerá aabye Jetsóó Píivyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Gariréa íiñújuri íjcyacóómi Nat-sarée múnáajpi.

Duurúvájá pañétú náhííhe múnáake Jetsóó bóayóne

(Mc 11.15-19; Rc 19.45-48; Ja 2.13-22)

¹² Ááné boonétúu duurúvájá pañévú náhíhénújcatsímeye téjá pañétú bóayoóbe. Wájjcoobée dsiídsike cápáyócohíjcyámé metsáwááne. Áhdurée íjúúmuke náhíhénuhíjcyámé acúúvéihcyúné wájjócoóbe.

¹³ Áánemáa neebe diityéke:

—Muurá Píivyéébé waajácúháámitu nééneé: “Íjya tahjya tééjá lliñévú míamúnaa óóma íhjúvuhíjcyáijya.” Aaja ¿íveekí ámuha naní múnáa jaríyéjuco medíllone?

¹⁴ Áijyúu tééjá pañe hállúvátúméhíjima ímí úllehíjcyátuméhí íjcyame díibyeke piáábó táúmeímeye ímjpyetétsoóbe.

¹⁵ Ehdúu téjyu meénuube meénuráiyúronéhji. Áijyúu tsiime wáñécohíjcyá: “Íñóóooj! Átsihdyúu nehíjcyáme: ¡Máávyejútsó aadi Dabíiúvúj tsiiménémúháábekel!” Aanée llúúvájte avyējútémá táúhbájú uwáábojte tsári íjtsúcunúne Jetsóoke nééhií:

—¿A ú lleebo eene aatye néhíjcyáne?

¹⁶ Áánéllihyée Jetsóó nées diityéke:

—Éée. ¿Aca tsá múijyú ámuha meéévetú Píivyéébé waajácúháámí téénetu íhjuvávane? Íllu muurá nééneé:

Pámeere díibyeke duurúvahíjcyá tsiime ñohñóríyéi íjcyarótsíwúújimájuco.

¹⁷ Ehdúu Jetsóó diityéké nééné boonétú muha mepéé Jerotsaréetu Betáániávurájuco. Áhullée tépejco muha mécuwáhi.

Higyéerahe Jetsóó pítyuutsóne

(Mc 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Ááné tsitsíivevúu cúúvénéturé muha tsiíne Jerotsaréevu meóómíñaá Jetsóó ajoyábáavatéhi.

¹⁹ Aabée juuvá únútu íjcyaha higyéerahe úújéjerá ‘néévahéubáhaja’ inéénema. Áronáacáa tsá tehe néévatúne. Áánéllihyée ílluréjuco díbye teehe pítyúútssoobe nééneé:

—Níhñécunu ílluréjuco u chéméhíye ¿íveekí tsá u néévatúne?

Ehdúu díbye néénemáyé tsúúca íjtoíñuhe.

²⁰ Áánéríi muha meúllévenúne menéé díibyeke:

—¿Aca muhdú eene ehe higyéerahe peecúteré tsúúca cheméhi?

²¹ Áánéllihyée neebe múúhakey:

—Muurá ímiááne ímíñevúvú ámuha mecáhújtsoca tsá apáañéré íñe higyéerahe o chémétsónéméné ámuha meméénútyuróne. Téhdure muurá ámuha menééjuri tsane cámehbáú íñeiyá móááj píñévu.

²² Ahdícyane muurá páneere íiná Píivyéébeke ámuha metáúmeíñé ámúhakey ájcuúibye ímiááneturé ámuha ímí mecáhújtsóhájchíjyu.

*Jetsóó ihtsútu**(Mc 11.27-33; Rc 20.1-8)*

²³ Átsihdyúu idyé tsiíne duurúvájá pañévu díbye úwáábónáa pañétúejte llúúvájte avyėjújtémá túkevjtsojte díbye éllevu itsááne néehí:

—¿Aca múúbé ihtsúturí u íjcyabe eene ehdu nénehji ú méénuhíjcyáhi?

²⁴⁻²⁵ Áánéllihyéháa neebe diityéke:

Áhdure ¿acáa múha néėjuri Jóaa tsótsohíjcyá cáhcújtsómeke? ¿A Píivyéébeé, mityá míamúnaáree néėjuri téené wákimyeí méénuhíjcyáabej? Áyu cána oke máañújcuj. Ámuha oke máañújcúhahchíi botsíi ámúhake ó neé múúbé ihtsúturí ténehji o méénuhíjcyáne. Áánéllihyé tsamééré néjcatsíhi:

—Muurá ‘Píivyéébeé néėjuri tsótsohíjcyáabe’ menéhajchíi meke nééíyoobe: “¿Áábekéráhháa íveeki tsá ámuha mecáhcújtsotúne?”

²⁶ Áánetu ‘míamúnaáree néėjuri’ menéhajchíi meke diitye míamúnaa téené hallútu méénúiyáhi. Muurá pamévare cáhcujtsó ímiáánéjucóo Píivyéébe íhjuu uubálle múnáajpi díbye Jóáávu íjcyane.

²⁷ Ehdúu íñéjcatsíneri íñúhnévéne íllure nééme dífbyeke:

—Maáhuú, tsá muha mewáájacutúne.

Áánéllihyé neebe diityéke:

—Aanéjiiiva idyé ámúhake ó neé múúbé ihtsúturí o méénuhíjcyáne.

Tsáapi hájchímútsidítu íjcyané uwááboju

²⁸ Átsihdyúu tsiíne Jetsóó diityéke néehí:

—¿Muhdú ámuha méjtsúcunú tsiíne ámúhake o úúbálleíne? Tsaapíhjáa íllímútsidítu ámiáábeke néehí: “Líhij, cána íhychíi méúmihe wákimyeítiej.”

²⁹ Áronáacáhháa neebe: “Tsá o ímíllétúne.” Áronemáhháa bóónétu wákimyeíteébe.

³⁰ Átsihdyúhháa bónéébeke neebe téhdure. Áánéllihyéháa neebe: “Juúuj Líhij, tehdújuco. Óvíi ó wákimyeítéhi.” Áronáacáhháa tsá díbye wákimyeítetúne.

³¹ Aanée ¿caabye diityetsidítu cáhcujtsó cáánikyeé? Áánéllihyé nééme dífbyeke:

—Tujkénúejpíhjáa cáhcujtsóhi.

Átsihvúu neebe diityéke:

—Ímiááneturé ámúhake o neé muurá múhdurá ícyahíjcyané walléémuma méiíñúji avyėjúúbe wáabyuta dsídsike áhdótsohíjcyámé ímityúme íjcyarómé ímjpytéte ámúhajtane Píivyéébe avyėjúejtéréjucó íjcyaki.

³² Muuráhháa tsojtsó múnáajpi Jóaa ámúhake úwáábohíjcyará ímityúne ámuha meicyahíjcyané meíhvéjtsóne Píivyéébe ícyánejcúvuréjucó ámuha meíbúwááveroki. Áronáacáa tsá ámuha mecáhcútsohíjcyatú dífbyeke. Áánetúu ihdu muurá diitye ímiááné ímityúme íjcyarómé dífbye úwáábó ícyáhcújtsóne ímjpytéhí. Áánaacáa ¿muhdú íveeki tsá ámuha teene melléebójucoorómé meímíjpytetúne?

*Úmihé tehme múnaa múhdurá dárívémeíñetu íjcyané uwááboju**(Mc 12.1-12; Rc 20.9-19)*

³³ Cáhawáá melleebúcunu tsiíne ámúhake o úúballéne: Tsaapíhjáa íúmihe óova íbájtsone mijcónúhi. Áánemáhháa tsátsii ímbájchoobe tééne néévá dótsúhcúmeítsíi. Áhduréhjáa jáhvu méénuube cáámé cónhaúvú tééja pañétú tépalli téhmémeijya. Ápallívuúhháa tsaatéke ítyéhmétsóne aahivetéébe tsiíne íñúji.

³⁴ Aabéhjáa tsúuca tene néévane íwáájacútsihvu wallóo íúnú múnáake diityémá ditye iwállóoro téénetu dífbye éhné íjcyadúne.

³⁵ Áronáacáhháa íllure méénúpejtsómé diityéke. Tsáápiikyéhjáa néwayúúnevu aamúme. Áánetúhháa tsíjpiikye dsíjívetsóme.

³⁶ Ááne boonétúhháa idyé tsiíne wálloobe pívámevákéjucó. Árómekéhjáa idyé méénúpejtsóme.

³⁷ Áané nihñévuréhjáa wálloobe íllíkyeréjucó ‘íhya hájchíwu íjcyánéllii dífbyeke avyėjúúlléiyóme’ íñéénema.

³⁸ Áronáacáhháa dífbyeke íájtyúmíne néjcatsímye: “Aabye muurá ílílyéjucó íñe cááníñúiyóne. Áánéllii metsu dífbyeke medsíjívétso mehnéréjucó tene íjcyaki.”

³⁹ Áhdújucóhháa íekéévébeke ditye tépallítu íwávu itsájtyéne dsíjívetsóne.

⁴⁰ Ehdúu íúúbállétsihdu neebe diityéke:

—¿Aane íñe diibye úmihé aabájaabe itsáacooca muhdú meénuu diityéké eenée tépallívu díbye téhmétsoíñúme ímityúné dáríívemeímyeke?

⁴¹ Áánélliihyéé neémeé:

—Íhya ihdyu diityéké idáátsóvétuubéré idsíjívetsóne tsíjtyekéréjuco téhmétsoíñe tépallívu botsi teene bajtso kéémévécococa tsáneevu díbbyeke ájcúúmyeke.

⁴² Ehdúu dítye neéronáa neebe diityéke:

—¿Ca tsá ámuha mújyú meéévetú Píívyéébe waajácúháámi? Muurá tsátsihdyu neéneé: Tsaúpe neéwayu jááháñe wákimyéi múnaa íñéhnílléne wáágóórou pícyámei ímichi tééutu jaa éjkéiu. Muurá ihdyu Píívyéébere ehdu meenu tehjújuco.

Ehdu muurá Píívyéébe waajácúháámitu neéneé.

⁴³ Aane ámúhake o neé Píívyéébe avyéjú ámúhá wáábyuta íjcyájúcootúne. Muurá ihdyu tsijtye ími óoma íjcyámé wáábyutáréjuco teéne.

⁴⁴ Muurá teeu neéwayúdu o neébedítýú íjcyáne uwááboju cáhcújtsotúme mújtaáhi. Áamedívu muurá o cáyobáávatécococa ílluréjuco dítye wágóóóveíñe.

⁴⁵ Ehdúu Jetsóó tsímenéhjitu úwaabóné llúúwájté avyéjútémá paritséómú waajácújúcoó diityéké díbye lléboobóne.

⁴⁶ Áánélliihyéé ímílléromé díbbye iwáágoóné tétsihdyu. Áronáacáa nuhnévémé Píívyéébe íhjúyú uubálle múnáajpi díbye íjcyane míamúnáa néhíjcyáneri íllityénema.

22

*Táábávajcátsí wañéhjitu íjcyáne uwááboju
(Rc 14.15-24)*

¹ Áhdurée tsiíñe Jetsóó úúballé muhdú Píívyéébe íavyéjú pámeemáyé ímibájchoíñe.

² Neebépé:

—Tsáné avyéjuubéhjáa ílli táábáváné wañéhjivu míñutsó mítyane míamúnáake.

³ Ááme éllévúhjáa wálloobe ínúu múnáake dítye íñéete dítye itsájúcoóki. Aaméhjáa úúbáletterónáa tsá dítye ímíllétú itsááne.

⁴ Áánélliihyéhjáa tsíjtyeke tsiíñe iwáallóomeke neébe: “Méneete táuubámyeke dítye itsááne íñe ocájímú tutacóóné idyóóvaki.”

⁵ Ahdújúcójháa ípyééne dítye úúbállerónáa idyé tsá dítye ímíllétú itsááne. Ícúvetúméhjáa iwákimyéiháñevúre péécunúhi. Tsaatéhjáa péé íúmihénevu. Tsijtyéhjáa péé náhjihévu.

⁶ Áánétúhjáa tsijtye íllure diityédí ícúbáhrámeke dsíjívetsóhi.

⁷ Aanéhjáa ílluréjuco diibye ávyéjúúbeke mítyane cáyobáávatétsóne. Áánélliihyéhjáa ítsodáhómuke táuhbaabe dítye diityéké idsíjívetsóne diityé cóómí icyátsuhjácoki.

⁸ Áané boonéhjáa idyé tsijtye ínúu múnáake neébe: “Tsuúca íñe hájchívu táábáváné wañéhji májchoháñe méénúmejyúcoorá téénevu tsáameke memájchótsóiyóne. Ávyeta ímíllétyúmekéhjáa o míñutsójúcoorómé íñe tsá tsáátu meéllevu. Árone ihdyu óvi tehjújuco tsá dítye tsáátune, ímiáámejíí tsááiyáhi.

⁹ Ahdícyane cána étsihjívú mepééne ámuha maájtyúmidúmeke méuubállé dítye itsáákí.”

¹⁰ Ahdújúcójháa dítye pahúllévávú ípyééne pámeekéré íájtýúmidúmeke míñutsóne ímityúróméhjimáye. Aaméhjáa tsuúca tsáame teeja wahpéhi.

¹¹ Áame éllévúhjáa díbbye ávyéjuube ípyééne ájtyumí tsaapi íhdícyámáyé íwajyámuma diityéj páne íjcyáábeke.

¹² Áábekéhjáa neébe: “Muúbej, ¿acáne íveekí íñe áterééjamáyé u tsáá béhjávu úcáávéne tsáátuúbe?” Ehdúhjáa ávyéjuube díbbyeke néénéllii tsá díbye íñá neéttune.

¹³ Áábedítýúhjáa ínúu múnáake neébe: “Áánúke íjtyúháacyuma íhyójtscu mechíjchúne áachívú peete íjcyátúhullévú mépícyóhjí téhulle díbye ityáá íhwañe íñdónema.”

¹⁴ Ehdú neéne muurá íñe ímiááné páme wáábyutáréjúcooro Píívyéébe avyéjú íjcyáronévú uhjéméré úcááveéhi.

*Íñújí avyéjúúbe wáábyuta dsídsike dítye áhdotsóne
(Mc 12.13-17; Rc 20.20-26)*

¹⁵ Ehdúu Jetsóó úwaabóné paritséómú itsárálléne pítyácójcátsí muhdú díbbyedívú íñéétsoíñe.

¹⁶ Áánemáhjáa Heróóde ícýánéjúcujtémá tsaatéké íhdiyu wallóomé díbbye éllévu dítye íñéete muhdúhjáa díbbyedítýú ípityácójcátsíñe. Aamée itsááne díbbyeke néehíí:

—Ávyéjuúbej, muha méwajaácú ímiáábé u íjcyane állíútuúbe. Aabe muurá ú uwáábohíjcyá ímiááné keená Píívyéébe míamúnáadívú tújkevéélléjító tsijtye múhdurá úhdívu

íjtsúcunúróneri íícúvétuubére. Árómeke muurá pámeekéré tsahtúré ú ijtsúcunú muhdú ditye íjcyane u túhúúllétúnéllíhye.

¹⁷ Aabe ihdyu cána múuhakye díñe díicyánécutuj: ¿A tehdújuco ávyéjuube romáánómuube íjcyáábé wáábyta dsíidsike ditye áhdótsohíjcyané maáhdóiyónej, mityá tsáhaáj?

¹⁸ Ehdúu íllure dífbyeke imújtátsóro ditye díllone iwáájácúne neebe díityéke:

—Ávyeta mía bañú múnaa ámuha pánehjídú ímiáámeúvúdú mejcyame ¿íveekí íllure oke ámuha memújtátsóro mémávárijchóhi?

¹⁹ Áyu cána oke méuujétsó dsíidsíjívuj.

Ahdújucóo ditye tsájívu úújetsóné dífbyeke.

²⁰ Áájítúu húmi náávee, memee, íjcyane ííténe neebe díityéke:

—¿Aca múhúmi nááv ééne? Áhdure ¿mumémé eene tééjitu?

²¹ Áánéllíhyéé nééme dífbyeke:

—Tséétsá húmi nááve. Áábe méméré íñe tééjitu.

Áánéllíhyéé neebe díityéke:

—Ané wa ihdyu díhye Tséétsáke mááhdohíjcyá dífbye éhnéjuco íjcyanévu. Áánetu ihdyu Píivyéébeke máácuhijcyá dífbye wáábyta íjcyanévu.

²² Ehdúu Jetsóo díityéké nééneri iúllévenúne ílluréjuco ditye pééne tétsihdyu.

Dsíjívémé muhdú tsiñe bóhíne tsaate díllone

(Mc 12.18-27; Rc 20.27-40)

²³ Ááné boonéé téjcoojíré tsadotséomú tsáá dífbye éllevu medsíjívémé tsiñe mebóhíne cáhcútsotúme.

²⁴ Aamée néé dífbyeke:

—Ávyéjuúbej, Moitsééúvúhjáa muurá néé tsaapi méwadívu tsíimávátuube dsíjívéhajchí íñahbéréjuco dílleke táábávaíñé dífbyeréjuco itsíimáva dílledivú íñahbeúvúu tsíimáváiyoéne.

²⁵ Aanée íjcyámé múuhadítyú 7-meva tsané nahbému. Áámé amíaabée ityáábávároléjtane dsíjívé tehdú tsíimávátuubére. Áálekée bóneebéréjuco táábaváne.

²⁶ Aroobée idyé dsíjívé téhdure tsíimávátuube dílléjtane. Aanée ehdu pámeere 7-meva tsaapíllekéré táábavarómé dsíjívé dílléjtane.

²⁷ Aanée nihñévúré díílleréjuco dsíjívéne.

²⁸ Aane cána múuhakye díñe ¿cáabyé taabá ímichi dílle íjcyáíñé tsiñe ditye bóhícoóca?

²⁹ Áánéllíhyéé neebe díityéke:

—Íllure ámuha mémujtá Píivyéébe íhtsútuube íjcyáábé waajácúháámitu tene úwaabóné ámuha mewáájácútúnéllíhye.

³⁰ Muurá dsíjívémé tsiñe bóhíjyú páneere cápáyóóveé tsíhdyuréjuco. Tsáhájucó muurá míamúnaa táábávácatsítýúne. Muurá pámeere téjyú íjcyáa níjyéjy múnaáduréjuco.

³¹ ¿Aca tsá ámuha meéévehíjcyatú Píivyéébe waajácúháámi? Muurá téhaamítú nééneé:

³² “Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyámé Píivyéébe ó íjcyáhi.” Ehdú muurá Píivyéébe néénetu méwaajácú ditye íjcyane. Muurá ditye íjcyátuca tsá dífbye nééítyuró díityé Píivyéébe íjcyane.

³³ Ehdúu Jetsóo díityéké nééneri ullévenúme muhdú dífbyé tujkéveeju íjcyáneri.

Ímichi páñétúejúúcu táuhbajúúcu

(Mc 12.28-34)

³⁴ Aanée parítséomú iwáájácúne íiyéjuco píhcyaavéné dífbyedívu.

³⁵⁻³⁶ Áamedítýúu tsaapi táuhbájú uwááboobe Jetsóoke imújtátsóro nééhií:

—Ávyéjuúbej, ¿aca teene Píivyéébe táuhbajúúnetu keená ímichi páñétúene?

³⁷ Áánéllíhyéé neébe:

—“Múu wajyú Dípiivyéébe Díavyéjuube íjcyáábeke ávyeta díííbúutúré páneere muhdú u íjcyáneri dííjtsaméiyi.”

³⁸ Eene muurá ímichi páñétúene Píivyéébe táuhbajúúnetu.

³⁹ Áánetu tsiñe nééhií: “Pamévakéré múu wajyú muhdú u wáyúmeídyu.”

⁴⁰ Éneecu ímichi páñétúenéécú Píivyéébe Moitsééúvuj tééveri pícyóóné táuhbajúúnetu. Áneecu néhdú mejcyáhajchíí tsúúca méjicyá dífbyé íhjúu uubálle múnaápe úwáábohíjcyádu. Ehdúu Jetsóo néé dífbyeke.

Muubá Críjto íjcyane

(Mc 12.35-37; Rc 20.41-44)

⁴¹⁻⁴² Aamée díitye parítséomú píéétúmeke tsiñe neébe:

—¿Aca mujtšiménémúhaabé Críjto íjcyáiyóné ámuha méijtsúcunúhi?

Áánélliihyé neémeé:

—Dabíúvúj tšiménémúhaabéiyo muurá díbye.

⁴³ Áánélliihyé neébe:

—¿Aané idyé muhdú ívane diibye Dabíúvúj íjtsiménémúhaabe íjcyáíbyeke dílló íavyéjúbedi? Muuráháa ihdyu Píívyéébé Apííchóré dííbyeke túkévéjtsóneri neebe dííbyedítyu:

⁴⁴ Ávyéjuubée néé Táavyéjúúbeke: “Cána táúniúvú díicya dímunáake o táhjáne hajchóta.”

⁴⁵ Ehdúu muurá Dabíúvúj néé Críjtodítyú íavyéjuube díbye íjcyane. Aane muhdú íjcyáiyooobe dííbyeúvúj tšiménémúhaabe.

⁴⁶ Ehdúu Jetsóó díityéké nééne íáñjúcútúnéllii tsáhájuco tšiiñe dítye díllójúcootúne.

23

Paritséómuma taúhbájú uwáábojtéké Jetsóó núcójpívetsóne

(Mc 12.38-40; Rc 11.37-54; 20.45-47)

¹ Áijyúu idyé pámeere tétsii muha meijcyámeke Jetsóó neéhií:

² —Muurá taúhbájú uwáábojtémá paritséómú íjtsúcunúmeí Píívyéébé Moitsééuvuj téeveri méénúné taúhbájú uwáábojte íjcyane.

³ Ímiáánéhde tehdújucu dítye úwáábohíjcyáne. Aane melléébbone mécahcújtso. Áronáa ihdyu eene múhduhjírá dítye ícyahíjcyánetu tsá múu íívatúne. Muurá ímí úwaabójúcooromé tsá tehdu íjcyatúne.

⁴ Aame míamúnáama tsíñéhjí taúhbájúúné ípívyétsohíjcyá díitye páñetu íjcyarómé teene úráávyénejíva awáá muhdú dítye iúráávyeki.

⁵ Muurá páneere íná imyééñune méénuhíjcyámé míamúnáa díityéké imítýajtsokíye. Aame muurá eene Píívyéébé ihjyu icyáátúnúné waajácúhaamínevu pícyámeíhíjcyá íñéjuwáánetu íumicóónetu. Áhdure eene tsíjtyé wajyámúnúné ehniíñevu íwajyámúnúné icyáméjtsójácobájivu úcámeíhíjcyáme.

⁶ Aame muurá wañéhjíné pañe imíllé íboohówátsihjívúré imájchone. Áhdure píhicyáávejááné pañe íjcyácooca imíllémé ímítsíjívúré íacuuvéne.

⁷ Téhdure imíllémé míamúnáa díityéké íavyejuúlléne patsíhjíwávúré uwáábojtédí díllone.

⁸ Áánetu ámuha tahñéjté meijcyame tsá múu tehdu neéttune. Tsá múu íjyácunútú míamúnáa ámúhake uwáábojtédí díllóiyóneri. Muurá ámuha tsahdúré tsané nahbémú meijcyamé uwááboobe apáábyéré oo Críjtoó.

⁹ Áhdícyane tsá ámuha múúbaké mecááníváityú ííñújiri. Muurá níjkyéjiri íjcyaae apáábyéré ámúháj Caáni.

¹⁰ Áhdure tsá múu díllótsámeítyú ávyéjútédi. Muurá oo apáábyéré ámúhá avyéjuúbe.

¹¹ Muurá ihdyu tsíjtyeke íicuvémé ímiááné íjcyá íhtsutúmé íboohówajte.

¹² Aame idáátsóméhjíúvú tsaííbuwáré íjcyame ávyéjúúteéhi. Áánetu íiye íhtsutúmé ávyéjútje íjcyane némeíhíjcyámé íllure núcójpívétsáméíhi.

¹³ Aane máidáátsoju ámúhake tene pájtyeíñé bañú múnáa pánehjídú ímiáámeúvúdú ámuha taúhbájú uwáábojtémá paritséómú meijcyámeke. Muurá níjkyéjiri íjcyaae Píívyéébé avyéjúeje íjcyáiyómeke íllure ámuha mémávárichohíjcyá múhdurá ténejcu ámuha meúráávyénélliihye. Áánéllii tsá ámuha dííbye avyéjúeje meijcyáitúne.

¹⁴ Ááneréi íjcyáiyónáa ¿íveekí ámuha pííbájyujte walléemudítýú médotuhíjcyá íhjyáháñe? Ááne ehdu ámuha meméenuhíjcyánéhjí núcójpí ulléjijtóné úniúúnevu ámuha meijcyáne Píívyéébema cááménécobájíúvú méihjyúvahíjcyá wáajácúratúne. Ehdú ámuha medárííveimeíhíjcyáné déjúcotu muurá ávyétá íhnáhó ámuha méicúbáhráméíhi.

¹⁵ Téhdure íveekí ámuha pahúllevá múnáake úwááboméré mépehíjcyá ámúhá uwááboju múhdurá nééne dítye iúráávyeki. Muurá ímítýumeke ehniíñevúré ámuha métútávátsohíjcyá múhdurá meúwáábóneri. Áánéllii díityé hallúrí apíchó cúújúwá pañévú dítye wágóóovéíñé ímichi ámúhá lííñé íjcyane.

¹⁶ Máidáátsoju ámuuha ehne múúne hállúvatúmé tsíllevu tsátyejcátsíiyódú menéeme tsá mewáajácúmeítyú muhdú Píívyéébeke meúráávyéiyóne. Aame ámuha ménehíjcyá duurúvája mémerívá tsane ámuha meméenuíñé menéerone ámuha meméénútoróné muhdú neéttune. Áánetúvá ihdyu tééjá pañéene óórótu méénúmeíñe mémeri tsane ámuha meméenuíñé menéerone ámuha meméénútúhájhíí ímítýúné ámúhá hallúrí íjcyane ámuha ménehíjcyáhi.

17 Aame ímiááné ámuha méijycá éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu wáájácúmeityúme. ¿Aca keená ímichi máavyéjúúlléiyáhi? ¿A teene tééjá pañéene óórótu méénúmeíñéhjij, mityá teeja duurúvaja ímichi tééja tájji páñéenehjí íjcyajaj?

18 Áhdure ámuha ménéhjycá Píivýéébé ícúvúv covájtsómeíñé wáiji mémerívá tsane ámuha meméénuíñé menéérone ámuha meméénúturóné muhdú neétune. Áanetúvá ihdyu dííbyé ícúvúv mémeri ámuha tsane meméénuíñé menéérone ámuha meméénúthajchíí ímityúné ámúhá hallúrí íjcyane ámuha ménéhjycáhi.

19 Aame ímiááné ámuha méijycá éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu wáájácúmeityúme. ¿Aca keená ímichi máavyéjúúlléiyáhi? ¿A teene Píivýéébé ícúvúv, mityá teene wáiji ímichi tééjij hallúvú tene covátsómeíñéhjycáíjij?

20 Muurá tééjij mémeri tsane imyéénuíñé tsaate nééne dómajcó páneeréjuco múhduná tééjijene íjcyánéhjimájucó.

21 Áhdure idyé duurúvaja mémeri tsane imyéénuíñé ditye nééne dómajcó páneeréjuco tééjijene íjcyanéhjí Píivýéébe mememájucó ímichi dííbyé wáábyuta tene íjcyánéllíihye.

22 Áhdure níjkyéji mémeri tsane imyéénuíñé ditye nééne dómajcó Píivýéébejúco dííbyé avyéjú tene íjcyánéllíihye.

23 ¡Áhdícyane máidáátsoju ámúhakye tene pájtyeíñej! Muurá tehjújuco ámuha Píivýéébeke méicúveróné ámúhá bájtsori. Áronáa ámuha mécoevahíjycá teenéjuco awáá taúhbájutu pañétútsíí íjcyane Píivýéébeke ámuha meúrúávýéne tsaimíyé meíjycame tsíjtyeke mepiáábóiyóne. Ehdú ámuha tsanéhjíjuco meméénúiyóné tsá meméénuhjycatúne.

24 Aame muurá ámuha éhne múúne hállúvatúmé tsíllelu tsátyéjcatsíiyódu wáájácúmeityúme. Muurá éétebáwu íjcyaróóbeke ámúhá ádu pañétú ámuha mewáágoomé ¿iveekí caméélloke wáágoótúmé dííbyemáyé ámuha máádohíjycáhi?

25 ¡Máidáátsoju ámúhakye tene pájtyeíñej! Muurá ámúhá lliyíhllóné, ámúhá bohtámú, ámuha ménítyuhjycará ímíwu. Áronáa ténéhjí pañévu ámuha mepícyohíjycá ímityúné naníyí ámuha meúcuíhíjcyanéhjí.

26 Aame ámuha ímiááné hállúvatúmé íjcyadu menééme tujkénú méímibáávýé ámúhá íbuwááné íjtsaméí ímiáámeréjuco ámuha meíjycane ámúhadítýú íbóhówaucunúki.

27 ¡Áronáa ihdyu máidáátsoju ámúhakye tene pájtyeíñej! Muurá ámuha pánehjídú ímiáámédu éhne múúne níjkyéné pañe nehníwu néérone pánehjídú hállu ímíwu meíítedu.

28 Ehdú ámuha meícyahíjycá míamúnáama pánehjídú ímiáámeúvúdu tsanééré ímityúné íjtsaméí ámúhá pañe íjcyane.

29 ¡Áámeke ámúhakye máidáátsoju tene pájtyeíñej! Íveekí ámuha éíjyuúvúu ditye dsíjívétsohíjycámé Píivýéébé ihjyú uubálle múnáaúvú níjkyéné méícyáávétsohíjycá ímiáámevúa díityéúvú íjcyanéllíihye.

30 Ááne ámuha ménéhjycáhi: “Éíjyuúvúu méíhdé múnáaúvú íjcyáijyu meíjycaca muurá tsá medsíjívétsoítýuró Píivýéébé ihjyú uubálle múnáake.”

31 Ehdú ámuha menééneri muurá ámúháyé meúúbállémeí díityéúvukéé dsíjívétsohíjycámeúvúj tsiiménémúhaabe ámuha meíjycane.

32 Áhdícyane wa ihdyu oke meméénú ámuha meímillédu ámúhá íhdé múnáaúvúu méénuhjycádú díityédúré ámuha menéémeé.

33 Ávyeta muurá ámuha ííñimýmúeméjte. ¿Aca ámuha méijtsúcunú cúújúwatu ámuha mepállójcóiyóne?

34 Áánéllíi ícyooa ó pícyóóroo ámúhama tsíjtyeke Píivýéébé ihjyú uwáábojte pane wáájácúmeke ámúhá uwáábojte íjcyáímyeke. Árómeke muurá ámuha meúrúávýehíjycáá pátsárijcyoméré pacóomívaríye. Áamedítýú muurá tsaatéké ámuha mewátsíhcyúú pihcyáávejááné pañévu. Ááne tsááteke ámuha médsíjívétsoó páwachékevu mewátýéyhácúneri.

35 Ehdú ámuha menéénéllíi ámuha pámé hallúríyé teene éíjyuúvúu ímiá uwáábojtéké ditye dsíjívétsohíjcyanéhjí. Muurááhjáa Abéé ímiáábé íjcyáábeke íñahbéré dsíjívetsóhi. Áané boonée tsíjtye Píivýéébé ihjyú uubálle múnáake ámúhá íhdéjte dsíjívetsóhi. Atsíhdyúu nihñéré dsíjívetsómé Berekiá hajchi Tsacariake duurúvájama Píivýéébé ícúvúv covátsómeíñéhjycáné wáiji ráhoúcnúnúsihvu.

36 Aane ímiááné ámúhakye o néé ehdúu éíjyu múnáaúvú dáriívémeíhíjycáné muurá ámúhá hallúrí íñe ícyooa ámuha meíjycámé hallúri.

Jerotsarée múnáake Jetsóó kímoovéne
(Rc 13.34-35)

³⁷ Ahdícycane ámuúha Jerotsarée múnaja, ¿íveekí ámuha méllihyanúpetsohíjycá Píivýéébé ihjyú uwáábojtéke? ¿íveekí ámuha diityéké néwayúúnevu mááámuhíjycáhi? Muurá imílléroobe ámuhakye iújune ehne múúne cáraca ítsíimeke íhñúwáacyú lliiñévu újucu. Áronáa ¿íveekí tsá ámuha meímillehíjycatúne?

³⁸ Áané déjucotu muurá ámuha cóomí ápajyúrjúco íjycáiñe.

³⁹ Ahdícycane ámuhakye o néé téhdure oke ámuha maájtyumíjucóóityúné tsiíne o tsááiñévujuco. Téjyju muurá ámuha oke maájtyúmíne méneéhi: “Maímijyu áanu Píivýéébe mémeri tsááneju.”

24

Duurúvaja wágóóovéñé Jetsóó nééneé
(Mc 13.1-2; Rc 21.5-6)

¹ Aabée Jetsóó duurúvájá pañétú muha meíjchívyénáa múúha tsúúlleríjyco péébeke muha mépiúvá téjahji imíwu méénúmeíñé muha meíiteki.

² Aamée muha meíitémeke neébe:

—¿A ámuha méíite imíwu duurúvaja méénúmeíñe? Muurá ímiááneturé ámuhakye o néé ehdu nééroja wácávyáhcámeíñe.

Jetsóó tsááiñé ihde pájtyeíñehji
(Mc 13.3-23; Rc 21.7-24; 17.22-24)

³ Átsihdyúu muha oríwó bajúvú mepétsihvu ácuúvéébeke áábánéwu muha menéehíi:

—Cána múúhakye duubállé mújyú tene pájtyeíñé eene múúhakye u nehíjycanéhji. ¿Aca íñetú muha méwajácuú íñuji níjkévaíñeréjuco u tsááiñe píhíjucóóne?

⁴ Áanéllihyée neebe múúhakye:

—Éhdu néeme tsáma wajácútsi méjycaco ámuha maállítsámeítyu állíu múnáadívu.

⁵ Muurá o tsááiñe tsúuca píhícooca íjycáiñyé mítyame óhdi díllómeímye. Aame nehíjycáa díibyejuco Críjto íjycane. Aane mítyame cáhcújtsoó bañúháñe.

⁶ Áhdure íjycáiñé méénujcátsí pahúllváre. Áronáa méllityeídíñe. Muurá tsáhái téjyju o bóhówáavéityúne. Áronáa ihdyu ehdu nénehji tujkénú pájtyeéhi.

⁷ Muurá tsáné íñúji múnaja méénujcátsí tsííñé íñúji múnáama. Ájyju íjycáiñé ájyabáanema cheméháñe. Áhdure pahúllváre íñuji vááúméíhi.

⁸ Ehdu déjucóovéñé ícúbáhraméi íñújiri.

⁹ Ájyju muurá ámuha tahñéjté meíjycané hallútú cáhcújtsotúmé ámuhakye ítsárrilléne ámuhadí ícúbáhraáhi. Aame ámuhadítýú tsaatéké dsíjívétsoóhi.

¹⁰ Ájyju muurá mítyame ámuhadítýú oke cáhcújtsoromé tsáhájyco oke cáhcújtsóityúne. Aame ámuhakye ítsárrilléne ámuhadítýú méénútsoó tsíjtyeke.

¹¹ Áhdure idyé téjyju mítyame állíu múnaja díllóméi Píivýéébé ihjyú uubálle múnáadi. Áámedítýú mítyame állítsáméíhi.

¹² Ehdu páhdváre ímityúné íjycánetu mítyame tsáhájyco wájyucatsítyúne.

¹³ Áánetu ehdu néerónéhji pañe Píivýéébeke íhvéjtsotúmé tsaímíyé íjycame ihdyu pájtyeteéhi.

¹⁴ Muurá teene díbyé avyéjtu íjycané uwááboju ímiáájú pámeekéréi íñújiri íjycané míamúanáake waajácútsáméíhi. Ájyju ihdyu botsíi ó tsaá páneere ílluréjuco ínjkévaki.

¹⁵⁻¹⁶ Muurá duurúvájatu tsátsii íñé ímityúné úújétyútsihvu tsane ímityúné úújeténé Píivýéébeke ávyéta tsáryé pájtyeéhi. Ahdícycane teene ámuha maájtyúmícooca méwáácumúco cámehábuñevu Jodéa íñúji múnaja ámuha meíjycame. Ehdúu ímiááné tene pájtyeíñé muurá Daniéré tsúucajátýjuco néene Píivýéébé ihjyú uubálle múnájpi íjycáabe. Aane éevehíjycámé íhya waajácújucóó íná íjycáiñe.

¹⁷ Ahdícycane téjyju áachi íjycame íucaavéjúcohí ímíjcohó pañévu tsíeméné iújcuki.

¹⁸ Áhdure íumíhé pañe íjycame íoomíjyúcohí ihjyávú íwajyámu éllevu.

¹⁹ ¡Máidáátsoju tsáma tene pájtyeíñé téjyju walléémú éévájtema tsíjtye ñohñóryíei ítsííméwuúmu íjycámeke!

²⁰ Áanéllíi ihdyu Píivýéébe meíhíjyúvaco wáyeévejcoóji ehdu tene ámuháma ípájtyétuki, áhdure tsúcohíváneri úúníjyájyju níjyáháñé lliine ámuha mewáácumútuki.

21 Muurá téjju íjcyáiñe ávyetá ihnáho ícúbáhrameí iñee íññuji ípívyéévetsihdy mújyú ícyahjycatúne. Áané boonétu ihdy tsáhájucó mújyú tehdu néené ícúbáhrameí íjcyáitúne.

22 Aane muurá Pívyéébe oke wállóótuca pámeere dsíjívéiyáhi. Áánéllii ícúu tsiíne oke wállóóibye ihñéjte wájyuri.

23 Aane tsúuca tene píihícooca íjcyáimye tsaate illure iállíñe 'tsúuca Críjto tsájucóóhi' nééimye. Áámeke tsáma wajácútsi mejjcyáne mécáhcújtsodíñe.

24 Muurá íjcyáimye állíu múnna iye Críjtodi díllómeimye. Áhdure muurá díllómeimye Pívyéébe ihjy uubálle múnáadi. Aame pívyéeteé méénúráitúronéhji imyééne. Ááneri muurá mújtátsoimye míamúnáake Pívyéébedítu. Tsájyju múne téhdure mújtátsoiyomé ímiáané díbyeéjtéjucó íjcyáromeke.

25 Aane iñe ámúhake ó úúballé íhdéjucó ehdu tene pájtyeíñe ámuha metéibúwááveki.

26 Áhdícyane tsaate ámúhake 'éje, áadi éhille Críjtoó' néhajchíí mépehdí téhullévu. Áhdure dítye ámúhake 'áadi éhjá pañe Críjtoó' néhajchíí mécáhcújtsodí éhduhji dítye ámúhake néérone.

27 Muurá ihdy éhne múne chijchi ááméjtu níjnéniíñévuju rórihyácódú ámúhake ábájínéjcuíñe Míamúnáájpídívú o ípívyéévebe tsiíne o bóhówááveíñe.

28 Áábedívú muurá óhdivu táuráávye múnna píhcyááveé éhne múne tsíméjpi dsíjívéébedívú áñumu píhcyaaavédu.

Jetsóó tsáácooca pájtyeíñéhji

(Mc 13.24-37; Rc 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

29 Ehdu ícúbáhrameí pájtyéne boone cójjejpi nuhba illuréjucó áabatéiñe. Áhdure péjcoéjpi tsáhájucó ájchútyúne. Ájyju míicuru dójcoo cáámetu. Ehdu páneere íévéhóówari íhtsútunéhji íjcyane mujtábara íjcyáahi.

30 Ájyju tsúuca Míamúnáájpídívú o ípívyéévebe páneere táihtsútú táavyéjuma ojtsó pañétú ó bóhówááveéhi. Ááneri muurá oke cáhcújtsotúmé íññújiri íjcyame illityéne taáhi.

31 Aabe téjyju níjkyéji múnáake ó táuhbaa dítye kéévánécoba illíjchu írojrócó pámeere múhdumé íññújiri íjcyané míamúnna tahñéjte óhdivu ípíhcyááveki.

32 Cáhawáá méjtsúcunu hígyéérahej. Muurá itsóúúvéne tsiíne tehe béhjívánetu méwaajácu píjcyaba píihjucóóne.

33 Áhdu néene iñe ámúhake o nénehji pájtyénetu ámuha méwaajácuú tsiíne o tsááiñe éévé tsúuca úújeténe.

34 Muurá ímiááneturé ámúhake o néé ehdu nénehji pájtyeíñe iñeí íññújiri míamúnna íjcyápíñáaaca.

35 Muurá iñe íññújima páneere íévéhóówari íjcyanéhji wágóóóveéhi. Áánetu iñe ámúhake o néhijcyané tsá mújyju wágóóóvétyúne.

36 Áronáa ihdy o tsááiñe éévé tsá múha wáájacutúne. Níjkyéji múnna íjcyaromé tsá wáájacutúne. Téhdure pañetu Pívyéébe Hajchi o íjcyároobe tsá o wáájacutúne. Apáábyéré ihdy Llihíyó waajácu mújyú tsiíne oke iwállóoíñe.

37 Muuráhjáa Noéé íjcyáijyju íjcyané míamúnáake tene pájtyeduré pájtyeíñe Míamúnáájpídívú o ípívyéévebe tsiíne o tsááiñe.

38 Muuráhjáa téjyju íjcyane íññuji cáájávéíñe ihde 'íñéjuu' iñéene ícyahjycá ímíllédú wañéhjineri táábavajcátsiyi. Ehdúu ícyahjycámé tsúuca Pívyéébe íññuji cáájávetsóíñéllii Noéé íhmíñe pañévu úcáávétsihvúju.

39 Aamée ehdu ícyahjycáneríyé túhuuvémé wáájacúmeityúnáa tsúuca páneere íññuji cáájávénetu tsáhájucó dítye pívyetétú muhdú ípájtyeténe. Áhdure ívane muurá míamúnna ímíllénéhjíryé íjcyánáa Míamúnáájpídívú o ípívyéévebe tsiíne o tsááne ábájínéjcuú dítyéke.

40 Téjyju muurá míityétsi wákímyeíhíjycámútsídítú tsáápiikye wáájácúratúné o újcúnetu tsjipi tétsihvúre coévaáhi.

41 Áhdure tsaatépi cáátsohíjycámúpidítú tsáápílleke o újcúnetu tsjípille coévaá tétsihvúre.

42 Áánéllii tsáma téihbúwá méjycaco tééne íjtsúcunúre. Muurá tsá mewáájacutú mújyú o tsááiñe ámúhá avyéjuube o íjcyáabe.

43 Muurá tsaapi ihjya cúwátuube téhme péjcovéiyá naní múnna tépejco díbye éhnénéhji nánííñe iwáájacuca. Aabe muurá tsá náníchóityuro íhñénehjivu.

44 Áhdu tsáma téihbúwá méjycaco naní múnáake tsaapi téhmeiyódu. Muurá ámuha méjtsótúnáa ó tsáá Míamúnáájpídívú o ípívyéévebe.

*Tsaatétsi wákímyeíñetu íjcyáné uwááboju
(Rc 12.41-48)*

⁴⁵ Muurá tsaapi tsaímíyé íavyéjúúbema wákímyeíbyeke pícyoobe íhyájkímú tehmeébedívu. Aabe diityéké ímí ícuvé tééne tájpi dítye íjcyáíñéhjitu.

⁴⁶ Ahdíciane maímijyu díbye íjcyane íwákímyeíyi íjcyáábeke íavyéjuube ájtyumívaábe.

⁴⁷ Aane ímíááné ámúhake o neé ímíáábé íjcyáábeke íavyéjuube íhñévu téhmetsóne.

⁴⁸ Áánetu íjcyaae tsaapi ímítyuube íavyéjuube ‘íicúí óómítyúné’ íñééne íwákímyéí íbúwá íjcyátuúbe.

⁴⁹ Ehdú neébe muurá íllure íhyájkímuke imyéénúne ímíllédú wañéhjineríyé pehíjcyá tsíjtyéhjima lííyícyáveebere.

⁵⁰ Aabe ehdu ícyahíjcyánáa muurá íavyéjuube óómíbye tuvááová díbyeke díbye íjtsótúnáaáca.

⁵¹ Áábeke muurá ílluréjuco díbye íhnáhó ícúbahráné ímityúmé bañú múnáa pánehjídú ímíáameúvúdú íjcyámeke imyéénudu díbye ityáá íhwañe íhdónema. Ahdu muurá pajtyeíñe míamúnáama tsiíñe o tsáácoóca.

25

Bádsíjcadítyú íjcyáné uwááboju

¹ Muurá idyé níjkyéjiri íjcyaae Píívyéébé avyéjú tsaatéhjáa 10-meva bádsíjca tsáápillé taji íjcyáíbyeke peetémá téhmehíjcyádu.

² Diityédítyúhjáa 5-meva ímuhdúrejte. Áánetúhjáa téhduméré 5-meva ímíajte.

³ Aaméhjáa dítye ímuhdúrejte tsá tsájtyetú ícyuujúwájpacyóné ípyééte ípáñénuíñe.

⁴ Áánetúhjáa íhdyu ímíajte tsajtyé ícyuujúwájpacyóne.

⁵ Aaméhjáa wájtspítýúúbeke tépejco ítyéhmejhíjcyáróne ícyúwávénéllí ílluréjuco cúwane.

⁶ Áronáacáhjáa tsúuca pécójpíne tsaate kéévánécoba neéhií: “íTsuúca tsaabe ámuha metéhmehíjcyaael ¡Wa mécáhdahíroj!”

⁷ Ahdújucóhjáa dítye íájkyéne íicúí íjcyátsíívyéjucóóné ípyééteháñema.

⁸ Áánáacáhjáa dítye ímuhdúrejte cuujúwájpacyó tsúuca óuuvéhi. Áanéllíthyéhjáa dítye ímíajtéke neeróme: “Cána óvíjyoco múúhake amúhá cuujúwájpacyotu tsánéhwuúvu maájcu. Tsúuca múúhadívu múúhá cuujúwájpacyó óuuvéhi.”

⁹ Áronáacáhjáa neéme dítyéke: “Tsáhaá. Muurá ehdu meméénúhahchíí méhdivu óúúveíñé tsaméhjídívújuco. Wa íhdyu tsiíñe máahdótej.”

¹⁰ Ahdújucóhjáa dítye ahdóvíí pééne hallúrí tsúuca wájtshíbema dítye úcaavéné teeja díbye wáñéhjívatéjyá pañévu. Áámé hallúvúhjáa ílluréjuco díbye tééjá íleehówá wátajcóné múha íúcaavéjucóótuki.

¹¹ Ááné boonéréjucóhjáa dítye ímuhdúrejte iwájtshíne ílééhowa díbye ípááyúcióro wátótóhcoméré neéneé: “íÁvyéjuúbej, Ávyéjuúbej, múúhake paayúcu!”

¹² Áronáacáhjáa neebe dítyéke: “Tsá o wáájacutú amúhake.”

¹³ Ehdúu íúúbálléne múúhake Jetsóó neéhií:

—Téhdú amúhake tene ípájtýtu tsáma ímíñévu méjcyátsíívyéne oke méitsohíjcyaco. Tsá muurá mewáájacutú mújyú tsiíñe o tsááíñe Míamúnáájpidívú o ípívyééveebe.

*Dsíídsitu íjcyáné uwááboju
(Rc 19.11-27)*

¹⁴ Téhdure níjkyéjiri íjcyaae Píívyéébé avyéjú wákímyeí tsané avyéjuube tsííñé íñíjyí íááhíveté íwákímyeí múnáadívú ídsíídsike téhmétsoíñúdu.

¹⁵ Tsáápihdívúhjáa pícyoíñuube 5,000-jíva, tsíjpihdívúhjáa 2,000-jíva, tsíjpihdívúhjáa 1,000-jíva. Ehdúhjáa dítyéké íjtsúcunúndunéhjí iwájtúne peebe dítyédítyu.

¹⁶ Áané hallúríhjáa díbye 5,000-jívamá íjcyaae náhjihe meenú téenema. Áanérlhjáa lííyaatésobe díbyema tsiíñe éhniíñevu 5,000-jíva.

¹⁷ Áhduréhjáa idyé tsijpi 2,000-jívamá íjcyaae náhjihe imyéénúneri lííyaatésó tsiíñe éhniíñevu téhdunéré 2,000-jíva.

¹⁸ Áánetúhjáa tsijpi 1,000-jívaré díbye ájcuíñuube íllure cuúú teene dsíídsi wákímyeíchótuúbe.

¹⁹ Áánáacáhjáa dítye avyéjuube tsúuca wájtshí dítyédívu. Aabéhjáa ímíbjchóvá dítyémá teene dítyéké ítyéhmetsoíñúne dsíídsi muhdú dítye téhmene.

²⁰ Tujkénúhjáa ímbájchoobe 5,000-jivávúu iájcutúbema. Aabéhjáa néé dííbyeke: “Ávyéjuúbej, okée ehne 5,000-jivávúu u ájcune muurá íñeé. Áánétújoco íñe tsiíñe éhniíñevu téhdunéré 5,000-jiva o lílyaatétsóne.”

²¹ Áánéllihyéhjáa neebe íavyéjuube dííbyeke: “Tehdújoco, ávyeta ímiáábé uu ímí tehdújoco u wákímyeíbye. Muurá múhdurá néérone ímí ú tehméhi. Áánéllii ícyooa éhniíñevu íjcyane díhyójtí pañévu ó íhvétsoó u téhmeki. Ahdícyane óví illuréjoco u ávyéjuuténe.

²² Áábé boonétúhjáa tsijpi 2,000-jivávúu ityéhmeétsóóbema idyé ímbájchoobe. Aabéhjáa idyé néé dííbyeke: “Ávyéjuúbej, okée ehne 2,000-jivávúu u téhmetsoíñéne muurá íñeé. Áánétújoco íñe tsiíñe éhniíñevu téhdunéré 2,000-jiva o lílyaatétsóne.”

²³ Áánéllihyéhjáa idyé neebe íavyéjuube dííbyeke: “Tehdújoco, ávyeta ímiáábé uu ímí tehdújoco u wákímyeíbye. Muurá múhdurá néérone ímí ú tehméhi. Áánéllii ícyooa éhniíñevu íjcyane díhyójtí pañévu ó íhvétsoó u téhmeki. Ahdícyane óví illuréjoco u ávyéjuuténe.”

²⁴ Ehdúhjáa tsaatétsima ímbájchótsihdyu íñeebe ípyée 1,000-jivávúré iájcutúbedívu. Aabéhjáa íllure néé dííbyeke: “Ávyéjuúbej, ópée ó waajácú múhdurá u néébe uure u wákímyeíñe hallúvú dsíídsijike u ékéévehíjcyatúne. Muuráhjáa íhtsútúnetu o lílyaatétsóne dsíídsijí páneere úhdívúré u újcutíyáhi.

²⁵ Áánéllihyéé íllure ó cuuú didsíídsike. Aane íñe didsíídsi.”

²⁶ Áánéllihyéhjáa íavyéjuube néé dííbyeke: “ÍÁvyeta ímítyuube uu óvéhe múnáajpi táwákímyéi múnáadítu! ¿A éhdurée ú meenu teene tadsíídsike ‘o wákímyeítúroobe dsíídsijike o ékéévehíjcyáné’ u néénema?

²⁷ Aanéhdée ihdyu dítye dsíídsike téhmehíjcyájáábá pañévúré ú pícyóóiyá tene óóma illílyaatéki. Aacáa muurá ícyooa ó wajtsíiyá éhniíñevuúvújoco tene lílyaaténaáaca.”

²⁸ Ehdúhjáa dííbyeke íñétsihdyu neebe tsaatéké tétsihyí íjcyameke: “Áábyedítú eene 1,000-jiva íjcyane dsíidsi medójtúcúne maájcu áádíkya eene 10,000-jiva idsíídsí íjcyáábeke.

²⁹ Muurá múúne íñe lílyaatétsómeke éhniíñevu tsiíñe máajcu dítye illílyaatétsoki. Áánetu íñe pevénéré pícyohíjcyamedítú illuréjoco medójtucúné páneere díityédí íjcyaróne.

³⁰ Ahdícyane áádíkya íñeubárá óóma wákímyeítúúbeke méwaagóte peete íjcyátúhullévú díbye ityáá íhwáñe íhdónema.”

Pámeere míamúnáama ímbájchoju íjcyañe

³¹ Muurá Míamúnáajpidívúu o ípívyéveebe mújyú tsiíñe o tsáácooca ó tsaá íhtsútuubéréjoco avyéjuube o íjcyaaabe tahñéjté níjkyéji múnáama. Áijyu táavyéjú íjyáwá hallúrí ó ácuúnuúhi.

³² Áábédívú óhdvu páneere íñújiri íjcyáné míamúnáa pícyáávemedítú ó dówajcároó tsaatéké íhdyúétsihvúré ehne múúne obééjámudítú cáavarámuke ítyehméébé dówajcároó.

³³ Aame díitye obééjámudi o díllome óóma íjcyáahi. Áánetu cáavarámudi o díllome tsiélléré íjcyáahi.

³⁴ Áijyu eene óóma íjcyámé avyéjuube o íjcyaaabe díityéké ó neéhi: “Muuráhjáa Líhíyó ámuhákye íñúji ípívyéjtsótúné íhdéjoco ityújkevéléemeke wábyujtsódtújoco íñe ámuha óóma táavyéjuri.

³⁵ Muuráhjáa o ájyabáávatéébeke ámuha oke mémáchótsohíjcyáhi. O ádíóyóneríi o íjcyáábeke ámuha oke méichohíjcyáhi. Wáajácúrátuube úlléebéré o péhíjcyáábeke ámuha oke méúwátsohíjcyá ámuhá jaaháñevu.

³⁶ O wájamúúvatúúbeke ámuha oke máajcu wájamúvu. O chéméébeke ámuha oke méúújehíjcyáhi. Cúvéhójaríi o íjcyáábeke ámuha oke méúújehíjcyáhi.”

³⁷ Ehdú o néénéllii muurá díitye ímiájté óóma íjcyame oke neéhi: “Ávyéjuúbej, ¿acáa mújyú u ájyabáávatéébeke uke muha mémájchotsóhi? ¿Mújyúhjáa ádípiyi u íjcyáábeke uke muha méjchóhi?

³⁸ ¿Áhdurée mújyú múha uke wáajácútuube u úlléébeke uke muha méúwátsohíjcyá múuhá jaaháñevu? ¿Mújyúhjáa u wájamúúvatúúbeke uke muha máajcu wájamúvu?

³⁹ ¿Acáa mújyú u chéméébeke uke muha méúújehíjcyáhi? Áhdure ¿acáa mújyú cúvéhójaríi u íjcyáábeke uke muha méúújehíjcyáhi?”

⁴⁰ Ehdú muurá oke dítye néénéllii ó neé díityéke: “Muuráhjáa ihdyu ehdu ámuha tahñéjteke ítécutútméré panévatúré nepiáábohíjcyáneri ookéjoco ámuha méúúvehíjcyáne.” Ehdú ó neé óóma íjcyámeke.

⁴¹ Áánetu óhdítu tsiélléré íjcyámeke ó neéhi: “Méíne óhdítu ámuhá ímítú níjcaúvú ámuha méwágóóveímye. Muurá ámuha méwágóóveé íhyájkímuma Naavéné wágóóóveíñe cuujúwá pañévu mújyú ámuha méjchívyéítúhullévú.

⁴² Muuráhjáa tsá ámuha oke memáchótsohíjcyatú o áyjabáavatéébeke. Tsáháa ámuha oke meíchohíjcyatú ádópiyi o íjcyáábeke.

⁴³ Áhdurée wáájácúrátuube o úlléébeke tsá ámuha oke mecúwátsohíjcyatú ámúhá jaaháñevu. O wájamúúvátúúbeké tsá ámuha oke maájcútu wájamúvu. Tsáháa ámuha oke meúújehíjcyatú o chéméébeke. Tsáháa ámuha oke meúújehíjcyatú cúvéhóóari o íjcyáábeke.”

⁴⁴ Ehdú o néenélii muurá oke neeímye: “Ávyéjuúbej, áronáacáa tsá mújyú uke muha maájtyúmitú o áyjabáavatéébe ádópiyi u íjcyáábeke. Tsáháa mújyú úlleberé u péhíjcyáábeke uke muha maájtyúmitúne. Áhdurée tsá mújyú muha maájtyúmitú wájamúúvátuube u íjcyáábeke. Áhdurée tsá muha mewáájácútu u chémene. Áhdurée tsá muha mewáájácútu cúvéhóóari u íjcyane. Aanéjívarii muhdú uke muha mépiáábóiyáhi.”

⁴⁵ Ehdú oke ditye néenélii ó neéhi: “Muuráhjáa tahñéjeteke ámuha mepiáábohíjcyátúneri téhdure ookéjucó ámuha meéhdíwállehíjcyáne.” Ehdú ó neé óhdityu tsiélléré íjcyámeke.

⁴⁶ Aame illuréjucó wágóóoveíñé mújyú nájkéváityúné ícúbáhrámeíhullévu. Áanetu ihdyu ímiáámé pájtyeteé muhdú íjcyáityúmeréjucó íné ímíjyáú íjcyáki.

26

Jetsóoke iékééveíñé ditye pítyácójcatsíñe

(Mc 14.1-2; Rc 22.1-2; Ja 11.45-53)

¹ Ehdúu Jetsóó íñéené boone tsiíñe múúhake neéhií:

—Muurá mújyoojícúturéjucó pájtyeté wañéhji lléevaíñe.

² Áané pañe muurá Míamúnáájpidívúu o ípívyévéébedívú tsaapi ékéévetsoó tsaatéke. Aame oke dsíjívétsoó páwachékevu iwátýetyéhcúneri.

³ Aanéhjáa ímiááné téjyú teene wañéhji tujkéveri páñétúejpi llúúvájte avyéjuube Caipáa jávú pihcyaavémé tsiytye llúúvájte avyéjúttee, túkevjtsojtee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame.

⁴ Aaméhjáa pítyácójcatsi muhdú dííbye hallúvú iállíñe dííbyeke iékééveíñé idsíjívétsoki.

⁵ Aaméhjáa néjcatsíhi:

—Tsáhái íñe wañéhji pañe tehdu meméénúityú míamúnáake meííbórinúiyónéliihye.

Pácúúcjúpácýori tsáápille Jetsóoke ihñiwau múrijchóne

(Mc 14.3-9; Ja 12.1-8)

⁶ Ájyúu muha Betáániári Tsimóó dííbyere ‘Ahlláriho’ némeíbyé jari.

⁷ Áanáacáa tsáápille tsáá Jetsóó éllevu pácúúcjúpácýó mítyane áhdóméjápácýoma. Ájpacýorí múrijcholle ihñiwau majchóri íjcyáábeke.

⁸ Aanée múúhake tsaríwu pájtyénélii muha menééhií:

—Íveekíami aalle ícúbahra pácúúcjúpácýorij?

⁹ Muurá téjpacýo menáhjihénúne dsíídsiri mépiáábóiyá idáátsóméhjike.

¹⁰ Ehdúu muha menéjcatsíñe illéébóne múúhake neébe:

—Íveekí ámuha méihjyúvá áamyédityu? Muurá ihdyu tehjújucó dille méénune.

¹¹ Muurá diitye idáátsojtee tsá kíávú ámúhadítýú pééityúne. Áanetu tsá múhajchótá ámúhama o íjcyáityúne.

¹² Áanéllii oke téjpacýorí múrijcholle oke ditye cúúúíñé ihde tájpi íimíbajchóne.

¹³ Aane ímiáánéturé ámúhake o neé íñe tajtyéeveri míamúnaa pájtyetéíñé uwááboju úwáábohíjcyámé muurá idyé teene úúbálléné pámeere ííñújiri íjcyané míamúnaa waajácúúhi. Ehdúu Jetsóó neé múúhake.

Jóóda Ijcarióóté Jetsóodívú ékéévetsoíñe

(Mc 14.10-11; Rc 22.3-6)

¹⁴⁻¹⁵ Aanéhjáa téjyú Jóóda Ijcarióóté tsaapi muuha 12-meva mejcyáméejpi íjcyáarooobe mújyúrá llúúvájte avyéjúttee éllevu ípyéene neeté diityéke:

—¿Aca múhduná íñe oke ámuha mááhdóiyá ámúhake Jetsóodívú o wáájácútsone?

Ehdúhjáa díbye néenélii áhdómé 30-jíva.

¹⁶ Aanéhjáa diityémá ípítýácójcatsíñe tsúúca íimíbáchójcatsíñélii ítsámeíhíjcyaaabe muhdú dííbyedívú iékéévetsoíñe.

Ímamyémuma Jetsóó májchone

(Mc 14.12-25; Rc 22.7-23; Ja 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷ Aanée teene pájtyeté wañéhji óorítýune pááá májchómehíjcyané wanéhji tújkévajcóójí muha Jetsóoke menééhií:

—¿Kíávú ú ímíllé wañéhji májchó muha meméénune?

18 Áánélliihyéee neebe múúhake:

—Cáhawáá mepe Jerotsaréevu ehne tsúúca wájácú ámuha menéébe jávu. Áábeke méneeco tsúúca muhdú o íjcyáíne éévé píihjúcóónéllii dííbye jávú ámúhama íne wañéhjí o pájtyéíne.

19 Ahdújucóo tsaate múúhadítýú ípyééne teene majcho dííbye jávú méénune.

20 Ááné íjyúnuvúu tsúúca muha mémajchó dííbyema.

21 Átsihvúu neebe múúhake:

—Ímiááneturé ámúhake o néé íjcyaae tsaapi ámúhadítýú óhdivu méénútsóíbye.

22 Ehdúu díbye múúhake neéne ávyétá kimóhcó múúhake pajtyéhi. Áánélliihyéee muha pámeere menéé dííbye:

—Ávyéjuúbej, ¿aca caabyé íne ehdu uke muha méméénúhi, a oó?

23 Áánélliihyéee múúhake neébe:

—Íne tsají pañévré muhtsi dííbyema memájchoobe ehdu oke méénúhi.

24 Ehdu ímiááne oke pajtyéíne Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébeke tsúúcajátújucóo Píívyéébe íwaajácúháámitu néhdújuco. Árónáa ihdyu máidáátsoju tene pájtyéíne ehdu oke méénúbeke. Tsáháa ihdyu díbye íjcyáityuróne.

25 Ehdúu díbye néénéllii dííbye Jódóa eenéhjáa dííbyedívú méénútsóíbye néé dííbye:

—Ávyéjuúbej, ¿a oo tehdu uke ó méénúij? Áánélliihyéee neebe dííbye:

—Éee, uu muurá ehdu oke ú méénúhi.

26 Ehdúu íñétsihdyu pááaho íékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Áánemáa idyóhdáhínunévú múúhake iwájtúne neébe:

—Íne tájpi nááv éjcyane memájcho.

27 Áhdurée idyé ado íékéévéne téhdújtsoobe. Áánevu múúhake íajcúne neébe:

—Íne tátyujpácyo nááv éjcyane maádo.

28 Aane úúballé íne muhdú ámuha meicyahjcyáné pityájcoju o dsjíveneri tsíhdyuréjuco cápáyóóveíne. Ahdícyane tátyujpácyó wágóóóveé páme wájyuriyé múhdumé teene cáhcujtsómé ímítýú íábáíívémeiki.

29 Aane ámúhake o néé ícyoocátú tsiíne ámúhama o ádjúcóóityúné óovajpácyó mújyú Llihiyó avyéjuriyéjuco meijcyácooca tsiíne maadóíñévújuco. Ehdúu Jetsóó néé múúhake.

*Jetsóó úúballé Pééodoro tóónúmeííne
(Mc 14.26-31; Rc 22.31-34; Ja 13.36-38)*

30 Aamée teene pajtyété wañéhjí majtsjyú muha memájtsívátsihdyu mepéé orívó bajúvu.

31 Átsihvúu múúhake neébe:

—Ípejco muurá ámuha pámeere ílluréjuco óhdityu metsújááveíñé pahúllevávu. Muurá Píívyéébe waajácúháámitu neéne: “Obééjámú tehmeébeke o dsjívetsóné boone ílluréjuco dítye mújtaíñé pahúllevávu.” Ehdú muurá neéne Píívyéébe waajácúháámitu.

32 Árónáa ihdyu o dsjívéebe tsiíne o bóhííne ó peé ámúhá ihde Gariréavu.

33 Áánélliihyéee Pééodoro néehí:

—Íhya ihdyu íjtye uke íhvétsoóhi. Áánetu ihdyu tsá uke o íhvétsoóityúne.

34 Áánélliihyéee neebe dííbye:

—Árónáa ímiááneturé uke o néé ípejcoju oke u uráávyeróné u tóónúíñé caracái májtsívátúné ihde 3-ijyúva.

35 Áánélliihyéee Pééodoro néehí:

—Muurá tsá o tóónúmeíityúne. Óvíjyuco ihdyu néhi oke dítye dsjívetsóné tééne hallútu. Ehdúu pámeere muha méneerá dííbye.

*Píívyéébema Jetsóó íhjuváne
(Mc 14.32-42; Rc 22.39-46)*

36 Aamée tétsihdyu muha mepééme méúújeté ‘Getsemaní’ némeítsihvu. Átsihvúu Jetsóó néé múúhake:

—Íchíyéi meijcyá Píívyéébema o íhjuvatéki.

37 Aabée múúhadítýú tsajtyé Pééodorómá Tsebedéó hájchimútsikyé.

38 Áámedívúhjáa ávyétá íhnáhóré kímóóvémeíbyé néé díityéke:

—Muhdú íhya o dsjívéíúvúduréjuco oke táíbuwa. Ahdícyane cána íchihdyuréi oke metéhmej. Árónáa ihdyu mécúwadíñe.

39 Ehdúhjáa íñéene peebe díityédítýú éhniíñéwuúvu. Átsihvúhjáa ímímóúúvéne Píívyéébema íhjuvaabe néehí:

—Ayúju Táácáaniŋ, muhdú u néhahchíí óvŋyacóóné o ícúbáhrámeíñe. Áronáa idyé tsá o ímillédú u méénútyúne. Wa ihdyu muhdú u ímillédú óoma meénuj.

⁴⁰ Ehdúhjáa íhŋyúvátsihdyu óómibye wajtsí cuwári ŋcyámedívu. Aabéhjáa néé Péédoróke:

—¿Aca tsá eene ámuha cuwa maáábúcutú oke metéhmeŋi?

⁴¹ Imíchi bo meŋcyáne cúwávetúmé Pívyéébema méihŋyúvahŋcyá ámuhákye dibye ipiáábo ímityunévú ámuha metáhjátsámeityuki. Muurá ímiááné ámuha meímíllérá tsaimíyé meŋcyane. Áronáa tsá ámuha méihnáhootú tehdu meŋcyáiyóne.

⁴² Ehdúhjáa diityéké íñéene tsiíñe óómibye biwáhullévure. Áanemáhjáa idyé tsiíñe Pívyéébema íhŋyúvaabe nééhíi:

—Ayúju Táácáaniŋ, muhdú u néhahchíí óvŋyacóóné o ícúbáhrámeíñe. Áronáa ihdyu óví muhdú u ímillédú óoma ú meenúhi.

⁴³ Átsihdyúhjáa idyé tsiíñe tsáabe wajtsí biwáhdúré cuwári ŋcyámedívu. Ávyetáhjáa tsá cuwa ditye áábúcutúne.

⁴⁴ Áámedihŋyáa ícúvétuube tsiíñe oomí biwáhullévure. Áanemáhjáa idyé tsiíñe Pívyéébema íhŋyúvaabe piéhdúré tujkénú íhŋyuvádu.

⁴⁵ Átsihdyúhjáa tsiíñe diityé éllevu itsááne neebe diityéke:

—Áyu icyooca ihdyu ílluréjucu mecúwáiyóne. Áronáa Míamúnáájpidívu o ípívyéévéébedívú tsaapi ímityúmeke ékéévetsóíñe éév tsúuca úújetéhi.

⁴⁶ Ahdícyané ílluréjucu metsu. Muurá tsúuca tsaabe óhdivu méénútsóíbye.

Jetsóoke ditye ékeevéne

(Mc 14.43-50; Rc 22.47-53; Ja 18.2-11)

⁴⁷ Ehdúhjáa Jetsóó néénáa tsúuca tsaatémá Jóóda wajtsí tétshvu llúúvájte avyéjujtemá túkevŋtsojte wállóónéllíi tsáámeé. Aamée tsáá ímyéénucátsiháñé nñtsúmuma cávaájcoháñema.

⁴⁸ Ácoocáhjáa íhdéjucu Jóóda nééne diityéke:

—Cáabyeké o chóhchócuube diibyéjúcoói.

Áábeke meékéévéne métsajtyéco.

⁴⁹ Ehdúhjáa diityéké ipítyajcódújucu dibye Jetsóó éllevu itsááne dííbyeke nééené:

—Ávyéjuúbej, ¿a áánu úúj? Ehdúu néébere chohchócutú dííbyeke.

⁵⁰ Áánéllihyée Jetsóó néé dííbyeke:

—Muúbej, ¿aca íveeki ehdu oke ú meenúhi? Áronáacáa tsúuca dííbyeke íékéévéébe tsajtyéme.

⁵¹ Ááneréjucóo tsaapi múúhadítýú ínñtsúwari wállórhŋjúcúné llúúvájte avyéjuúbé únú múnáájpi núúmiho.

⁵² Áánéllihyée dííbyeke Jetsóó nééhíi:

—Pícyo téhbabýá pañévú dínñtsúwa. Muurá nñtsúmuri méénújcatsímyé téwáhŋiriyé dsíjívéeŋi.

⁵³ ¿Aca tsá u waájácutú o ímílleca icyoocaré Llihýoke o táúmeíyóné nŋkyéji múnáa oke ipájtýetésokí?

⁵⁴ Muurá íllu oke ditye méénútúhahchíí ¿muhdúikyé pajtyéiyóné tsúucajátújucóo Pívyéébe néhŋcyáné dííbyé waajácúháámitu cáátuváne?

⁵⁵ Ehdúu dííbyeke íñétsihdyu neebe dííbyeke ékéévémeke:

—¿Aca muhdú ehne múúne ímityúné méénuhŋcyáabe éllevu ditye tsáhdú ámuha metsáa taéllevu nñtsúmuma cávaájcoháñema? Áánerá íhyajchótá ámuháŋ piñe o ŋcyaae duurúvájá pañévú ámuhákye ó úwáábohŋcyáhi. Áróóbeke keená ámuha oke meékéévehŋcyáne.

⁵⁶ Áronáa ihdyu tehjújucu ámuha meméénune Pívyééé íhŋyú uubálle múnáápe tsúucajátújucu néhŋcyáné dííbyé waajácúháámitu néhdújucu tene ipájtýeki. Ehdúu Jetsóó néénáa ílluréjucu muha mewááne tétshdyu dííbyéjtane.

Túkevŋtsojte úmíwari Jetsóó ŋcyane

(Mc 14.53-65; Rc 22.54-55, 63-71; Ja 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Aamée awáá tsajtyéjucóo dííbyeke llúúvájte avyéjuube Caipáa jávu tééjari pañétúejte avyéjujte ŋcyáme éllevu.

⁵⁸ Áánacáhjáa Péédoro dííbyeke úráávyeebe pehŋcyá diityé kemúellére. Aabéhjáa úújeté pañétúejpi llúúvájte avyéjuúbé já llahájsívújucu. Aabéhjáa tétshiyi tééjá tehme múnááj piñévú úújeté tétshidyu íite muhdú ditye Jetsóoke méénuñe.

⁵⁹ Áánacáhjáa diitye avyéjujte íjtsámeí muhdú dííbyé hallúvú íállíñe dííbyeke idsíjívétsoíñe.

⁶⁰ Áronáacáhjáa tsá ditye pívyetétú muhdú díbyé hallúvú iállíyóne. Míyaméróhjáa diitye díbyé hallúvú állíhíjcyáme.

⁶¹ Áánéj piínévúhjáa tsaatétsi úúballé díbyé hallúvú íllúu díbye neéneé:

“Muurá Píivyéébe duurúvaja o wácávyáhcoja ó piivyété tsiíne 3 coojívatúré o pánééevetsóne.”

⁶² Ehdúhjáa dityétsi úúballénéllii llúúvájte avyéjuube neé Jetsóoke:

—¿Aca íveeki tsá iná u neétu aatyétsi díhyallúvú úúballénetu?

⁶³ Áronáacáhjáa cúúvéhulléré díbye. Áánélliihyéhjáa tsiíne neebe díbyeke:

—Ímiá Piivyéébe mémeri uke o neé ímiááneturé múúhake u úúbálleki: ¿A ímiááné diibyéjuco uu Críjto Píivyéébe Hajchij?

⁶⁴ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Éé, diibyéjuco oó. Aane cáhawáá óví ámuha méwaaajácú Míamúnáájpidívúu o ípívyééveebe íhtsútuube Píivyéébe úníuri o íjcyane. Aabe muurá tsiíne o tsáácooca o bóhówááveé ojtso pañétu.

⁶⁵ Ehdúhjáa Jetsóo néenélii diibye llúúvájte avyéjuube íwajyámú dóváríjcyámeíbyéré néehíí:

—Áanu ¿íveeki Píivyéébedi uuhívatéhi? Ahdícyane ínélliihyécó tsijtye éhníínevu díbyé hallúvú úúballéiyáhi. Muurá íne ámuha melléébóneriyé uuhívatéébe Píivyéébedi.

⁶⁶ ¿Áábeke muhdú ámuha méjtsúacunúhi?

Áánélliihyéhjáa neémeé:

—Muurá ímiááné ímityúné ihjyúvaábe. Áánélii ílluréjuco díbye dsíjívéíne.

⁶⁷ Ehdúhjáa ínéne díbyeke méénuméré íhyúmi únichihcyúhi.

⁶⁸ Aanéhjáa tsaate díbyeke imyéénune néehíí:

—Ehdu idyé Críjto u íjcyaaabe cána waajácú caabyé uke méénune.

Péédoro tóónúmeíne

(Mc 14.66-72; Rc 22.56-62; Ja 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Áánáacáhjáa Péédoro lláhájsiri ácuúacunúhíjcyáábe éllevu tsáápille tééja múnáá únú múnáalle ípyéene neé díbyeke:

—Úpée idyé ehne Jetsóoma ú ícyahíjcyá Gariréa múnáájpiíma.

⁷⁰ Áronáacáhjáa pámeere tétsihyí íjcyame lléébónáa íllure ityóónune neébe:

—Tehdu o wáájácúúbedjíí óoma ú ihjyúváhi.

⁷¹ Ehdúhjáa ityóónútsihdyu lláhájsi lleehówá íjcyáhullévú péébeke idyé tsíjpille íájtýmíne tétsihyí íjcyámeke neéehíí:

—Áánúu muurá idyé ícyahíjcyá Natsarée múnáajpi Jetsóoma.

⁷² Áánélliihyéhjáa idyé tsiíne tóónuube neéehíí:

—Eje, tsá o wáájácúú díbyeke. Muurá Píivyéébe waajácú o állityúne.

⁷³ Ááné íllúhwúréhjáa tsijtye díbyeke neéehíí:

—Áánerá ímiááné diibyéjuco uu Jetsóo mamyé múejpi. Muurá díhjúture muha méwaaajácú diibyéjuco u íjcyane.

⁷⁴ Ehdúhjáa ditye nénéllii tsiíne ityóónune llíhcyámeíbyéré néehíí:

—Ímiááneturé tsá o wáájácúú muubá Jetsóo íjcyáábeke! ¡Muurá Píivyéébe waajácú o állityúne!

Ehdúhjáa díbye neérónáa tsúúca cáraca májtsiváhi.

⁷⁵ Áánetúhjáa botsíi ítsáávebe Jetsóope díbyeke neéne ímiááné díbyé uráávye múnáajpi íjcyaróné díbye tóónúíne cáracámúí májtsivatúné íhde 3-íjyúva. Aabéhjáa áachívú icyájtúcuííne ílluréjuco tááne ávyétá íhnáho ímiááné ityóónune ítsááveneri.

27

Pirááto éllevu Jetsóoke ditye tsájtýene

(Mc 15.1; Rc 23.1-2; Ja 18.28-32)

¹ Ááné tsitsívevúhjáa pámeere llúúvájte avyéjútémá túkevétsojte pítyácójcatsí ímííneúvú muhdú Jetsóoke idsíjívétsoíne.

² Áábekéhjáa idyóhjíunúubeke tsajtyémé tééne ííñújí ávyéjuube Pirááto éllevu díbye muhdú ínéé díbyedítyu.

Jóoda Ijcaríóóté dsíjívéne

³ Áánetúhjáa diibye Jóóda tsúúca dííbyedívú imyéénutsóójúccóónéllii botsíi ítsaavé íveeki ímityúné imyéénune. Áánemáhjaa diibye llúúvájte avyéjútémá túkevétsojte íjcyáme éllevu peebe dítyéé áhdone dsiidsi 30-jíva íjcyane ióómíchoki.

⁴ Aabéhjáa neeté diiýéke:

—Íveeki ímityúné ó meenú íné imityúné meénútúúbedívú o llííhyanútsóííneri.

Árónáacáhjáa néeme dííbyeke:

—Máhdúníhyaáj, muhdú idyé diibye llúúvájte avyéjútémá túkevétsojte tsiííne állíjyucóó dííbyé hallúvu.

⁵ Ehdúhjáa dííbyeke dítye néénéllii teene dsiidsi ílluréjucó díbye duurúvájáj piínévé wácháacároné. Átsihdyúhjáa tsátsihvu ípyééne ílluréjucó díbye íkyéjtúhityu ióhbáyúmeííneri dsíjívéne.

⁶ Aanéhjáa teene dsiidsi llúúvájte avyéjute iújcyúne nééhií:

—Tsá ííne dsiidsi Píívyéébé wáabyuta mepícyohíjcyáné pañévé mepícyóóityu dsíjívétso áhdó tene íjcyánéllííhye.

⁷ Áánemáhjaa bóónetu íjtsámeimyé téenema íáhdóííne tsátsii ííñuji 'Llííhllóné nijcyó múnáájpi ííñúji' némeítsíi tétsihdyu tsiííne ííñúji múnáa dsíjívémeke icyúúuhíjcyaki.

⁸ Téénéllii muurá icyoocápi tétsii mémé 'Tújpácyo hájtsi'.

⁹⁻¹⁰ Ehdúu pajtyéne Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáájpihjáa Jeremíá íllu néhdújucó: "Ujcyámé íjraéémú dsiidsi dííbyeke idsíjívétso éne áhdó 30-jíva. Áánema áhdómé tsátsii ííñuji 'Llííhllóné nijcyó múnáájpi ííñúji' némeítsíi." Ehdúhjáa muurá íhdétújucó Jeremíá téénetu nééneé.

Piráátó úmíwari Jetsóó íjcyane

(Mc 15.2-5; Rc 23.3-5; Ja 18.33-38)

¹¹ Aanéhjáa tsúúca Jetsóoke tsajtyéjucóómé tééne ííñúji ávyéjuube Piráátó éllevu. Aabéhjáa népejtsó dííbyeke:

—¿A uu jodíómú avyéjuube? Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Ééé, diibyéjucó oó.

¹² Aanéhjáa tétsihvu idyé diibye llúúvájte avyéjútémá túkevétsojte tsiííne állíjyucóó dííbyé hallúvu. Árónáacáhjáa tsá díbye ínéubá nééte diiýéke.

¹³ Áánéllíihyéhjáa Piráátó néé dííbyeke:

—¿A ú lléébora aatye ímityúné úhdityu íhjuváne?

¹⁴ Árónáacáhjáa tsá díbye áñújcutúne. Áíjyúhjáa diibye ávyéjuube Piráátó dííbyeke íiná nééteube ílluréjucó úllévenúne.

Jetsóoke dítye dsíjívétsoííne

(Mc 15.6-20; Rc 23.13-25; Ja 18.39-19.16)

¹⁵ Aabéhjáa diibye Piráátó pajjyua teene pajtyéte wañéhjí pañe íchívyétsohíjcyá cívéhóójari íjcyámedítýu tsáápi hallúvú dítye íhjuvábekéjucó.

¹⁶ Aanéhjáa téjyju 'Barabáa' némeíbyé cívéhóójari ávyeta ímityuube íjcyáábeke pámeere wáájácuúbe.

¹⁷ Aanéhjáa tétsihvu dóbéévémeke diibye Piráátó nééhií:

—¿Cáábyeké o ácádsíjcaáyóné ámuha méimílléhi? ¿A Barabáake, mityá Jetsóoke dííbyere 'Críjto' némeíbyekej?

¹⁸ Ehdúhjáa diiýéké díloobe íllure Jetsóodi íñómíutááváne dítye ehdu dííbyeke dáriívéne íwáájácúnema.

¹⁹ Aabéhjáa íavyéjú íjyáwá hallúri íjcyáábeke tsaate úúballé mewa íllu nééneé: "Állíuube íhdyu tsáma Jetsóoke ímityúné meénudí íné imityú meénúúbekéjívna dííbyé hallúri tene íjcyátuki. Ípyeýcóné ávyétá apííchó ó tuwá dííbyé íhdéhacáneécu." Ehdúhjáa mewa nééne úúballémé dííbyeke.

²⁰ Árónáacáhjáa llúúvájte avyéjútémá túkevétsojte pámeere tétsihvu píhcyáávémeke néé dítye Barabáa hallúvúré íhjuvúva díbye íjchívyeki. Áánetúhjáa néeme Jetsóó hallúvú dítye ínéé díbye dsíjívéííne.

²¹ Áámekéhjáa tsiííne neebe Piráátó:

—¿Aanéhacá ímíááné cáábyeké o ácádsíjcaáyóné ámuha méimílléhi?

Áánéllíihyéhjáa néémeé:

—Muha méimíllé Barabáakéré u íjchívyetsóne.

²² Áánéllíihyéhjáa neébe:

—¿Ácooca muhdú ó meénuú Jetsóoke Críjto íjcyáábeke?

Áánéllíihyéhjáa pámeere nééhií:

—jDíbyedívú ihdyu wátyétyehcútsó páwachékevu!

²³ Áánéllihyéhjáa neébe:

—¿Aca iná imityúné méénuúbe?

Árónacáhjáa tsiiñe éhniñnevúré kéévánécoba neémeé:

—jMuúbe wátyétyehcútsó díbyedívu!

²⁴ Ehdúhjáa ditye neénéllii tsáhájucó díbye ímbájchotú Jetsóó icyánéjcu. Aabéhjáa apíichówuúrējuco ditye íboríabáávénéllii nújpacyo ityáúmeíjpacyori pámeere ítténa ihyótsicu níjtyámeíbyéré nééhí:

—Árone néhi tsá táhallúri tene íjcyáityú eene íñé imityú méénútuúbeke ámuha medsíjívetsóñe. Ámúhá hallúríyei teéne.

²⁵ Áánéllihyéhjáa neéme díbyeke:

—jÓvi néhi ihdyu pámeere mútúháj tsiiménémúháábemájucó múúhá hallúri teene díbyeke muha medsíjívetsóne!

²⁶ Ehdúhjáa ditye neénéllii tsúuca íjchívýetsoobe Piráátó Barabáakére. Áánemáhjáa Jetsóodívú iwátsihcyútsóne dítyedívurējuco díbye íhvejtsóné dítyéréjucó iwátyétyéhcú páwachékevu.

²⁷ Áábekéhjáa díbyé já pañevú tsodáhómú íááhívetsóóbedívú píhcyaaavéhi.

²⁸ Aaméhjáa díbyé wajyámúúné ityácórijcóne uácó tújpájácoba neéne wajyámuvu.

²⁹ Áhduréhjáa tsuhjúuuhónetu imyéénúné cháhiúwavu íávohjácóóbeke éjejcállómé úméheívu. Áánemáhjáa díbyé líiñevú imíhmoúbáné iúúhívaténemáyé wáñejcómé:

—jÑóóooj! Átsihdyúhjáa nehíjcyame: Áánu muurá jodíómú avyējuúbe.

³⁰ Áhduréhjáa díbyé hallúvú iúntyójcóne díbyedi íjcyai uméhéyi íllaáyojhíjcyámé íhñíwáutu.

³¹ Ehdúhjáa díbyedi iúúhívaténé níjcautu teeja wajyámúcoba díbyedítýú ityácóriúccúne páñétúeja iwajyámuvuréjucó ditye úacóne. Áánemáhjáa tsajtyémé páwachékevu iwátyétyéhcúíhullévurējuco.

*Páwachékevu ditye Jetsóoke wátyétyehcúne
(Mc 15.21-32; Rc 23.26-43; Ja 19.17-27)*

³² Aaméhjáa péeme cábuuvé Tsiréene múnáajpi Tsimóodívu. Áábekéhjáa íhbutsóme Jetsóoke iwátyétyéhcúíwachékevu.

³³ Aaméhjáa úújeté tsátsihvu heeberéomú ihjyúri ‘Niwáupáaji’ neéiyóné ‘Góógota’ némeítsihvu.

³⁴ Átsihvúhjáa Jetsóoke íjchoromé bíinojpácýo paapáwu neénetu iúménújpácýotu. Aanéhjáa ípíhjáccúrone tsá díbye ádotúne.

³⁵ Áábekéhjáa tsúuca wátyétyehcúmé téwachékevu. Áánemáhjáa tsodáhómú néhcójcatsi caatyé éhjáhjí díbyé wajyámúúné íjcyaiñé iwátújcatsíki. Ehdúu pajtyéné tsaapíhjáa Píívyéébe íhjúu uubáalle múnáajpi íllu néhdújucó: “Táwajyámúúné caatyé éhjáhjí íjcyaiñé íñéhójcatsíñe wátújcatsímeye.” Ehdúhjáa muurá neebe Píívyéébe íhjúu uubáalle múnáajpi.

³⁶ Aaméhjáa tétsihvúré dítye tsodáhómú íáhcúbáne téhmehíjcyá díbyeke.

³⁷ Áábé níwáú caamééhullétúhjáa téwachéketu picyóómé tsieménetu icyáátunúné íllu neéene: “Áánu Jetsóó jodíómú avyējuúbe.”

³⁸ Téhduréhjáa téjyju tsaatétsi ímityúmútsikye wátyétyehcúmé díbyé únútu panéjcvatú íjcyáwachékéécutu.

³⁹ Aanéhjáa díbyeke úújejmé díbyedi iúúhívaténe ‘wamíwami’ nehíjcyáhi.

⁴⁰ Áábekéhjáa neémeé:

—Ehdíívaabé eene ú nehíjcyá duurúvaja u wácávyáhcoja 3 coojívatúré tsiñe u pájáávétsoñe. Áyu cána bo pájtyetétsaméi eene éwachékevu uke ditye wátyétyéhcúnetu ímiáané díbyējuco Píívyéébe Hajchi u íjcyáhajchíjyju.

⁴¹ Téhduréhjáa idyé llúúvájte avyējuutee, taúhbájú uwáábojtee, túkevjtsojtee, íjcyame iúúhívaténemáyé néjcatsíhi:

—Tsjtyekéé ímiáané pátyetétsohíjcyaaabe. Árónáa tsáháhaca díbye píívyetétú iye ípájtyetétsaméíñe.

⁴² Aabe cána bo óví ímiáané mee íjraémú avyējuube íjcyáhajchíí éwachéketu ditye wátyétyehcúné ityábáhcýumeíñe pájtyeté botsi díbyeke mecáhcújtsóne díbyeéjterējuco meíjcyaki.

⁴³ Muurá Píívyéébedívú cátsípáávehíjcyaaabe. Aabe cána bo óví díbyeke pájtyetétsó ímiáané díbye némeíhíjcyádú díbyé Hajchi díbye íjcyáhajchíjyju.

44 Áhduréhjáa dííbyé úníutu dítye wátyétyéhcumútsí uuhívaté dííbyedi.

Jetsóó dsíjivéne

(Mc 15.33-41; Rc 23.44-49; Ja 19.28-30)

45 Téijyúhjáa cójípínétú íjyunúné cuuvé tujkévevújuco.

46 Áijyúhjáa Jetsóó ávyétá ihnáhó wánjicyámeíbyé nééhí:

—Eriíj, Eriíj, ¿rama tsabataáni? —Tápiivyéébej, Tápiivyéébej, ¿íveekiami oke ú ihvejtoj? Ehdúhjáa nééiyóné ehdu neébe.

47 Aanéhjáa tsaate tétsihyi íjcyame ehdu díbye wánjicyámeíñé illéébóne nééhí:

—Éje, aadi Eriadi wánjicyámeí Píivyéébé ihjyú uubáalle múnáájpiúvudi.

48 Áanélliihyéhjáa tsaapi íicúí idsiíneíñúne wájámubádú nééne bíínójpácýó kiwátyetu iééníyojéné úmehéí njcáutu ipícyoonévú cújuuvé díbye ííháróki.

49 Árónáacáhjáa tsijtye néé dííbyeke:

—Óvíjyacóone, dáácudíñe. Bo óví Eriá pájtyetétsová dííbyeke.

50 Áanáacáhjáa tsiíñe ávyétá ihnáhó iwánjicyámeítsihdyu illuréjuco díbye dsíjivéne.

51 Áané tujkéverihjyáa duurúvájá pañétú pañétúétsíí watájcó wájámúwácoba dóchéreevé cáámetu baavújuco panéjucuvávu wájtahnécu. Áhduréhjáa téijyú ííñuji vááúmeíñeri néwáyúcobané wáhcabáhi.

52 Áhduréhjáa njkyene wáhcabánetu cahcújtso múnáape dsíjivehíjcyámé tsiíñe bóhíime íjchívyécunúhi.

53 Aaméhjáa Jetsóó bóhííne boone Píivyéébe cóómí Jerotsaréevu péémeke mítyame ájtyumíhi.

54 Áánétúhjáa eene dííbyeke téhmehíjcyané tsodáhómú íavyéjúubemáyé ávyétá mítyané íllityé téijyú ííñuji vááúmeíñema tsiíñehji pájtyene íájtyúmíneri. Áánemáhjáa néémeé:

—¡A ihdyúha ímíáané Píivyéébé Hajchi áánuú!

55 Áijyúhjáa tsaate walléémú kémuélléturé íítehíjcyá dííbyeke dítye dsíjívetsóné dííbyemáa Gariréá ííñújitu tsáame dííbyeke íicúvehíjcyáme.

56 Áámemáhjáa íjcyámé Maaría Madarénaa, Jacóóboma Jotséemútsí tsiíju Maaríaa, Tsebedóó hájchimútsj tsíjjuu, éhdume.

Jetsóó íitémeho dítye cúúune

(Mc 15.42-47; Rc 23.50-56; Ja 19.38-42)

57 Áané íjyúnúvúhjáa Jotséé Arimatéa cóómí múnáajpi íhtsútuube íjcyaae Jetsóoke úráavyehíjcyaae péé Pirááto éllevu.

58 Aabéhjáa táumeí dííbyeke dííbyeúvú íitémeho icyúúuki. Áanélliihyéhjáa neebe ítsodáhómuke dítye íájcuiki.

59-60 Aabéhjáa tééhoúvuke íbíjínúne cuúú béhéjuréhjáa íhllii nééwájitu íbóhdótsóhéjú pañévu. Áánemáhjáa nééwáyúcobávú téheju iwátájcoíñúne péjúcoóbe.

61 Áané boonéhjáa tétsíyé téhejú úníuri Maaría Madarénamúpi tsjípille Maaríama ácuúcunúhíjcyáhi.

Jetsóó njkye dítye téhmené

62 Áané tsijcyóóíhjáa teene pajtyeté wañéhjí lléevá tujkénujcoójí díitye llúúvájte avyéjuté má paritseómú péé Pirááto éllevu.

63 Aaméhjáa néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, muha méítsaavé téallújáupe 3 coojívatu tsiíñe íbóhííñé nééneé.

64 Áanéllii cána cóhpejtsótsó ímíñeúvú dííbyé njkyévuj. Ááne ímíñeúvú tehmeétsó téhajchótá 3 coojívá dííbyé mamyémú pejco íllure íñánjyéne míamúnáake 'tsúúca muurá Jetsóó éhneé dítye dsíjívetsóobe tsiíñe bóhííhi' íñééneri éhníñevu meke íállíuúnútki.

65 Áanélliihyéhjáa Pirááto néé díityeke:

—Aané wa ihdyu aatyé tsodáhómuma mepéene mécohpejtsó ámuha meímillédu.

66 Áhdújucóhjáa dítye tsaatémá ípyééne teeu nééwayu icyóhpéjtsóutu cáátunúné múha teene idyómájóctuki. Áánemáhjáa díitye tsodáhómuke téhmetsoíñúne.

28

Jetsóó dsíjiveebe tsiíñe bóhíine

(Mc 16.1-8; Rc 24.1-12; Ja 20.1-10)

¹ Aanéhjáa wáyeeéwéjcoójí tsiijyú tsiíñé tsemáanaréjucó déjúcoóvejcoójí cúúvénéturé Maaria Madarénamúpi tsíjille Maariama úújeté teene níjkyeé.

² Áanáacáhjáa íñuji íhnáhó vááúmeí níjkyéji múnáajpi nítyéné tujkéveri. Aabéhjáa teene níjkyé watájcó nééwáyúcoaba icyávihiyícyúne tééú hallúvú ácuuvéhi.

³ Áábé wajyámúhjáa ávyeta tsitsíwu néébé ámítsaráhócó éhne múúne chijchi rórihcyódu.

⁴ Áábedihjáa diitye tsodáhómú ténijkye téhmehíjcyarómé ávyetá íhnáhó íllityéne íjcyafíñú múú dsíjívédu.

⁵ Aabéhjáa néé diityépi Maariamúpike:

—Méíllityédíñe. Muurá ó waajácú ámuhipi meúújévaróné Jetsóoke éhneé páwachékevu ditye wátyétyéhcúneri dsíjívéebeke.

⁶ Áronáa tsáhájucó dibye níkyéhéjú pañe íjcyájucóotúne. Tsúúca tsiíñe bohíjúcoobe ípyée íñéhíjcyádújucó. Cáhawáá idy méuujévá íñe dityée dífbyeke pícyohéjú ívéhéjjuréjucó íjcyane.

⁷ Ahdícyane íícúí mepééne méuubállé dífbyé mamýémuke tsúúca dibye tsiíñe íbóhííne diityé ihde péjucóóné Gariréavu téhullévú diityémá íájtyúmíjcatsiki. Ééneréne ihdy ó imíllé ámúhpíke o úúballéne.

⁸ Ahdújucóhjáa íícúí dityépi dsíneríyé pééne múúha éllevu múúhake yúúbálleki. Aamúpihjáa íllityéróne mútyane ímíjyuuvéhi.

⁹ Áamúpidívúhjáa Jetsóó íbóhówáávéne diityépike díllóhi. Áánéllíihyéhjáa íícúí dífbyéj tuháacyuvu waamúpi dífbyeke idyúúruváne.

¹⁰ Áamúpikéhjáa neébe:

—Méíllityédíñe. Wa ihdy íícúí mepééne méuúballété tsijtye tahñéjteke ditye ípyée Gariréavu téhullévú muha maájtyúmíjcatsiki.

Múhdurá tsodáhómú úúballéne

¹¹ Aamúpihjáa pééne tujkéveri tsodáhómú dífbyé níjkye téhmehíjcyamedítýú tsaate péé ímunáá coomívu. Aaméhjáa úúballété llúúvájte avyéjuytéke muhdú tene pájtyene.

¹² Ááné lliíñetúhjáa túkevéjtsójtémá íúúcjatsíñe pítyáócjatsímýe muhdú íñééíne Jetsóópe bohíjúcoóityúné íñéhíjcyáneri íñéétsámeítýuki.

¹³ Aaméhjáa mútyane diitye tsodáhómuke íáhdóne nééhíi:

—Tsáma ménehíjcyaco “pejcoóhjané muha mecúwaíñúné hallúrí ímamyémuré újcujé Jetsóó íitémeho.”

¹⁴ Aane néhi méiíñújí ávyéjuube iwáájácúne ámúhadívú cáyobáávatéhajchíi muha ámúhá hallúvú méihjyúvaá díbye muhdú ámúhake ímyéénútuki.

¹⁵ Ahdújucóhjáa diitye tsodáhómú ditye áhdónéllíi íllure íállííne néhíjcyané ímamyémuré Jetsóó íitémeho újcujéne. Aane muurá ícyoocápi ehdu tsaate tamúnaa jodíómú úúbállehíjcyáhi.

Múhdú ditye wákímyeííñe ímamyémuke Jetsóó nééneé

(Mc 16.14-18; Rc 24.36-49; Ja 20.19-23)

¹⁶ Aanée muha 11-mevaréjucó dífbyé mamýémú mejcyame mepéé Gariréa íñújí caméhbaúvú múúhakeé díbye néhbaúvu.

¹⁷ Aamée muha tétsihvu dífbyedívú meúújetémé méduurúvá dífbyeke tsaate múúhadítýú díbye bóhííne cáhcújtsótúrónááca.

¹⁸ Áronáacáa múúhake neébe:

—Muurá Píivyéébe oke pícyóó páneere ííñujíi, níjkyejíi, íjcyané avyéjuube o íjcyaki.

¹⁹ Ahdícyane óví ámuha pahúllevá íñújííne múnáadívú métsújáúú táuwaáboju. Aane cáhcujtsómeke tééné uubállé métsótsóhíjcyaco Mééecááni mémerii, Íapíícho mémerii, tamýémeri, íjcyane.

²⁰ Áámeke ihdy ímíñeúvú méúwááboco tátyaúhbaju néhdu ditye íjcyaki. Aabe muurá ámúhamáyé ó íjcyaa pájyuvaré ííñují níjkévanévújucó. Áyu tehdújucó.

MÁÁCOÓ Mááco Jetsóodítýú cáátúnuháámi

*Tsojtsó múnáajpi Jóáa úwaabóne
(Mt 3.1-12; Rc 3.1-9, 15-17; Ja 1.19-28)*

1 Íllúu tujkéváné Píivýéébé Hajchi Jetsocrijtó mepájtýetéíñe méénúné uwááboju.
2 Píivýéébé ihjýu uubálle múnáajpíhjáa Itsaiaúvú caatúnú íwaajácúháámitu tsúúcajátújuco tsojtsó múnáajpi Jóáádítýu íllúu:

Ó pícyóó díhde tsáápiikye dibye iúúbálle míamúnáake ditye ímíbáávyéne ímí uke íwáátsúúcúpéjtsoki.

3 Aane méllééboó íñéubará píivýétúné íiñújiri íjcyaae keeváwu íllu úwaabóne: “Mémíbáávyé ímítýu ámuha meícyahíjcyánetu tsaímíyéjuco ámuha meíjcyámeke Ávyéjuube íájtýmívakí.” Ehdúhjáa Itsaia íwaajácúháámitu caatúnú Jóáádítýu.

4 Ahdújucóhjáa dibye íñéubará píivýétúné íiñújiri úwáábohíjcyáné míamúnáake ditye ímítýúné íjcyahíjcyáné íhvéjtsóne ímiánejcúveréjuco íbúwááve díityé ímítýu íábáííwémeíkí, áané uubállé ditye itsójtótsámeíkí.

5 Pahúllévátúhjáa Jodéa íiñúji múnáadítýu píhcyáávehíjcyámé dííbyedívú dííbyé uwáábó ílléébúacuníkí. Téhduréhjáa Jerotsarée múnáadítýu mítyame píhcyáávehíjcyáhi. Áamedítýuhjáa ímítýúné ímyéenuhíjcyáné úúbállémeke tsótsóhíjcyaae Joodáatu.

6 Aanéhjáa díibye Jóáa camééllómú íhjínetu méénúmeíñé wajyámúúnema íjcyáábéj pínetú ócájmííhéhé chíucunúhi. Aabéhjáa tséréémuke dohíjcyáhi. Téhduréhjáa ímúhojpacýó ádohíjcyáabe.

7 Aabéhjáa úwááboobe nehíjcyáhi:

–Muurá íjcyaae tsijpi táhboone úwáábóíibye táehnúíñevu íhtsútuube íjcyáábeke íjtyúhápáájíubaráé o tácoríúcu dííbyedívú o pííhívéítýuroóbe.

8 Muurá ámúhake nújpacýori ó tsótsóhíjcyáhi. Áánetu ihdyu díibye ámúhá pañévu pícyóó Píivýéébé Apíícho.

*Jóáádívu Jetsóó tsójtótsámeíñe
(Mt 3.13-17; Rc 3.21-22)*

9 Téjyúhjáa Jetsóó péé Gariréa íiñújiri íjcyacóómí Natsaréetu díibye Jóáa éllevu Joodáatu dííbyeke dibye itsójtótsoki.

10 Aabéhjáa tsúúca dibye tsójtótsíhdyu íjchívyeebe íténáa cáámetu Píivýéébé Apííchó níityé dííbyedívú íjuuudú nééneé.

11 Áanáacáhjáa idyé cáámetu Píivýéébe nééhíí:

–Uu Hájchíwúuke o wájyúúbedi mítyane ó ímíjyúúhíí.

*Jetsóoke Naavéné mávárijchóne
(Mt 4.1-11; Rc 4.1-13)*

12 Ehdúhjáa dibye tsójtótsómeíñé boonétú Píivýéébé Apííchó dííbyeke tsajtyé íñéubá píivýétúné íiñújívu.

13 Áhulléhjáa íjcyaae 40 coojívá apáámyéré iyámé íjcyáhulle. Áábekéhjáa téhullévú Naavéné mávárijchóóbeke níjkyéji múnáa píáábohíjcyáhi.

*Jetsóó úwáábótújkenúne
(Mc 4.12-17; Rc 4.14-15)*

14-15 Aanéhjáa téjyú tsojtsó múnáajpi Jóááke ditye cúvéhoojánúné boonétú Jetsóó péé Gariréavu. Áhullé múnáakéhjáa Píivýéébé avyéjuvu muhdú meucáávéííñé úwááboobe nééhíí:

–Tsúúca Píivýéébe íavyéjéjte íjcyáímyeke újcúíñe éévé úújetéhi. Ahdícýane ílluréjuco méihvéjtsó ímítýúné ámuha meícyahíjcyáne. Ááne ámúhá íjtsaméí ímiánejcúveréjuco mecápáyóóvéne mecachújtsó íñe mepájtýetéíñe uwááboju. Ehdúhjáa Jetsóó úwáábóhi.

*4-meva ímamyémú íjcyáímyeke Jetsóó újcune
(Mt 4.18-22; Rc 5.1-11)*

16 Aabéhjáa Gariréa unéu únuri péébe úújeté Tsimóomútsí íñahbe Aderéema amómeke tsínuhíjcyámútsídívu.

17 Áámútsíkyéhjáa neébe:

—Ámuhtsij, ookéréjuco méuráávyé. Muurá íñe amomé lliñhája múnáajtétsí ámuhtsi meijcyámútsikyé ó pícyoó níamúnáakéréjuco Píívyéébedívú ámuhtsi meíbúwáávésóíñé wákimyéivu.

¹⁸ Ehdúhjáa Jetsóó néenélii teenemáyé ijtsínuuháñé íhvéjtsóne peemútsí dífbyemáyéjuco.

¹⁹ Áamútsímáhhjáa péébe éhniñéwuúvú úújeté Tsebedéó hájchímútsí Jacóóboo, Jóááa, íjcyamútsí ihmíñé pañe ijtsínuuháñé pájáábohíjcyamútsídívu.

²⁰ Áamútsikyéhjáa idyé díbye píúvánhélii ihmíñé pañe cáani Tsebedéoma ípíáábojte íjcyamedítýú peemútsí dífbyemáyéjuco.

Tsáápi pañétú naavéneke Jetsóó wáágoóne
(Rc 4.31-37)

²¹ Éhdúmekéhhjáa íjcyámema Jetsóó úújeté Capenaóovu. Aabéhjáa téhulle wáyeévejcóójí pihcyáávájá pañétú úwaabóhi.

²² Áaneríhjáa mítyane ullévenúmé ávyetá tujkévé ávyéjuube múúne íhjuvávájító díbye íhjuvávneri. Tsáháhjáa díbye íhjuvatú taúhbájú uwaábojte íhjuvávájcyádu.

²³⁻²⁴ Ájyúhjáa tééjá pañe tsaapi naavéné ípañe íjcyaaabe kévádijcyó illu dífbyeke:

—íJseto Jetsóó, Natsarée múnáajpi u íjcyaaábe! ¿íveeki múúhake ú pátsárijcyóváhi? ¿Mityá múúhake ú waagóovaj? Muurá uke ó waajácú ímiáábé Píívyéébé Hajchi u íjcyane.

²⁵ Áanéllihyéhjáa neebe dífbyeke:

—íCúúvéhulléré dífbya! íDíjchivye áádí pañétu!

²⁶ Áaneréjucóhhjáa naavéné wáníjcyámeíbyéré íjchivyéne dífbyé pañétú ávyetá íhnáhó dífbyeke íáméjcatsíchónema.

²⁷ Ehdúhjáa Jetsóó méénúneri pámeere íillityéne néehíí:

—¿Múhdutúami aabye ehdu meénuj? Ávyetáha ímiááné tsíhdyure dífbyé uwaáboju. Muhdú naavémú íjcyarómé íjchivyé díbye néenetu.

²⁸ Ehdúhjáa díbye méénúné uubállé tsújjaavé páneere Gariréa íiñújiri.

Tsimóo Péédoró báábeke Jetsóó bóhútsóne
(Mt 8.14-15; Rc 4.38-39)

²⁹ Átsihdyúhjáa pihcyáávájá pañétú péeme tsaméhjí Jacóóboo, Jóááa, íjcyame Tsimóoma Aderémútsi jávu.

³⁰ Ájyúhjáa Tsimóo baabe áíivyeri chémene úúballémé Jetsóoke.

³¹ Áanéllihyéhjáa díllé éllevu ípyéene íhyójtistu díbye íjyócujárólle tsúúca íbóhíine díityéké májchotsóhi.

Mityámeke Jetsóó bóhútsóne
(Mt 8.16-17; Rc 4.40-41)

³² Aanéhjáa tsúúca meíjyunúrónáa tsívahíjcyámé dífbye éllevu naavémú ípañe íjcyáméhhjima tsíñéhjiri chéméméhhjike díbye íbóhútsóki.

³³⁻³⁴ Mityaméhjáa técoomí múnáa tééjavu tsáamedítýú páhduvaré nénéhji chémeri íjcyámeke bóhútsóhhjicyaábe. Áhduréhjáa tsaaté pañe naavémú íjcyámeke waagóohíjcyaaábe. Aaméhjáa díitye naavémú muubá díbye íjcyane nééiyónáa tsá díbye díityéké íhvéjtsotú dítye íhjuvávaki. Waajácúmhjáa dífbyeke.

Jetsóó úwaabó pahúllévare Gariréa íiñújí pañe
(Rc 4.42-44)

³⁵ Áané tsítsíivevúhjáa pejcójuco técoomítýú díbye péene tsátsíhvu Píívyéébema íhjuvávaki.

³⁶ Áábekéhhjáa Tsimóo íñahbéjtema néhcotéhi.

³⁷ Aaméhjáa íájtyúmííbeke néehíí:

—Míamúnáa uke néhcóhhjicyáhi.

³⁸ Áanéllihyéhjáa neebe díityéke:

—Árónáa metsu éhcóomíjívú mepéé técoomíji múnáake idyé ó úwááboki. Muuráhjáa ímichi téenélii o tsááhíí.

³⁹ Aabéhjáa pihcyáávejááné pañétú pahúllévá múnáa Gariréa íiñújiri íjcyámeke úwáábohíjcyá tsaaté pañe naavémú íjcyámeke wáagóoobere.

Íjpi chájáávébeke Jetsóó bóhútsóne
(Mt 8.1-4; Rc 5.12-16)

⁴⁰ Áábé lliñévúhjáa íjpi chájáávebe ímímóúúveténe néé dífbyeke:

—¿Aca muhdúiyó teene oke u bóhútsóne?

⁴¹ Áanéllihyéhjáa dífbyeke ídyócaráucunúne dífbyedi ídáátsóvéne neébe:

—Mu ihdyu tehdújucoj.

⁴² Ehdúhjáa díbye néenemáyé tsúúca bóhiibe.

⁴³ Áábekéhjáa neébe:

—Dúúbálledí tsaate juuváyí uke pájtyémeke íñe muhdú u bóhiine.

⁴⁴ Tsapéhduuré llúúváábe éllevu péene dífbyedívú dúhjetsámeityeco. Ááne Moitséeúvúu néhdu íñe u ímjpyeténé hallúvú Píivyéébeke tsiéméneri ú íícúveé téénetu míamúnaa iwáájácu tsúúca u bóhíjucoóne.

⁴⁵ Ehdúhjáa díbye bójycyúrónáa pámeekéré juuváyí ipájtyedúmeke úúbálleebe muhdú íbóhiine. Aaméhjáa mítyane Jetsóodívú píhcyáávehíjycánéllii tsáhájucu díbye píivyetétú múhduú cóomí pañévu íucáávíyóne. Áánélliihyéhjáa pehíjycyaabe imíchi dítye jycyátútsihjírye. Ároné pañéhjáa pahúllévátú dífbyedívú píhcyáávehíjycáme.

2

Íjpi vaaúmeityúúbeke Jetsóó bóhiitsóne

(Mt 9.1-8; Rc 5.17-26)

¹ Ehdúhjáa tsúcájá tsiéllé íjcyátsihdyu tsiíñe óomiiybe Capenaóovu. Áané uubálléhjáa idyé íicúúvuúré tsúúca waajácúmé técoomí múnaa.

² Aaméhjáa dífbyedívú píhcyaaavémé díbye íjcyaja wáhpécunúmeke úwááboóbe.

³ Áánáacáhjáa 4-meva tsivá íjpi vaaúmeityúúbeke dífbye éllevu.

⁴ Áronáacáhjáa tsá dítye píivyetétú íúújetétsóné mítyane míamúnaa jycyánélliihye. Áánélliihyéhjáa cáámetu díbye íjcyátsíi tujkévetu idyóhejúrone botsíi dífbyeke niityétsóme.

⁵ Aaméhjáa ímí cáhcujtsóné iwáájácúne neebe Jetsóó dífbyeke:

—Llíhij, tsúúca úhdi o ídáátsóvéne díimítýú ó ábájíivéjucóóhií.

⁶⁻⁷ Ehdúhjáa díbye néénetu tétsihyi íjcyame taúhbájú uwáábojte néjcatsíhi:

—¿Aca íveekí aabye ehdu ihjyúvú Píivyéébe ímí dífbyedívú íjtsúcunúnejíivari? Muurá ihdyu apáábyeré Píivyéébe píivyeté míamúnáadítýú ímítýú iwáágoóné díityedí ídáátsóvéne.

⁸ Ehdúhjáa Jetsóodítýú dítye néjcatsíñe iwáájácúne neebe díityéke:

—¿Íveekí ímítýúné óhdítýu ámuha méjtsámehi?

⁹ ¿Aca muhdú ámuha oke méjtsúcunúhi? Áánerá ó píivyeté míamúnáadi o ídáátsóvéne díityé ímítýuháñe díityémá o ímbajchóne. Áánéllii ó píivyeté áánúke o nééneé: “Úhdi o ídáátsóvéne díimítýú úuma o ímbajchóhi.” Áhdure ó píivyeté o nééneé: “Dímíjpyeténe dííhbotámá dípye dihjyávu.”

¹⁰ Áhdícýane cáhawáá óví ámuha máájtyumí Míamúnáájpidívúu o ípíivyéévebe muhdú o mééneune.

¹¹ Ehdúhjáa íñétsihdyu neebe dífbyeke: Llíhij, dímíjpyeténe eene dííhbotámá dípye dihjyávu.

¹² Ehdúhjáa dífbyeke Jetsóó néenemáyé tsúúca ímjpyeténe íhbotámá péjúcoobe pámeere íiténáaaca. Ááneríhjáa mítyane íúllévenúne Píivyéébeke idyúúrúváne néémeé:

—Ávyeta tsá mújyú ehdíivane maájtyúmitúne.

Revíkye Jetsóó újcyune

(Mt 9.9-13; Rc 5.27-32)

¹³ Áané boonétúhjáa tsiíñe Jetsóó péé únéú únívú ímamyémuma. Áhullévúhjáa idyé dífbyedívú píhcyáávémeke úwááboóbe.

¹⁴ Átsihdyúhjáa péebe úújeté Apéó hajchi Revíi ííñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíidsike íáhdótsohjycyátsihyi ácuúcumtúbedívu. Áábekéhjáa neébe:

—Muúbej, ookéréjuco duráávyey.

Áhdújucoóhjáa díbye péene dífbyemáyéjuco.

¹⁵ Áábe jávúhjáa Jetsóó téjyju majchó ímamyémuma. Áámemáhjáa téhdure tsiytye majchó tééneere ávyéjúúbé wáábyuta jcyáne dsíidsí áhdótso múnaa. Áhduréhjáa jcyámé tsiytye ímítýumé díityéma. Mítýaméhjáa dífbyema pehíjycyáhi.

¹⁶ Ehdúhjáa díbye díityémá májchone ííténe taúhbájú uwáábojtemá paritsóomú néé dífbye mamýémuke:

—¿Aca íveekí eene ámúhá uwááboobe majchó aatyé ímítýúméhjima?

¹⁷ Aanéhjáa Jetsóó illéébóne néé díityéke:

—Tsá muurá taabóobé bóhiime tsaimíyé jcyámeke táábotúne. Muurá ihdyu chéméméhjikeré tááboóbe. Áhdícýane tsáháa ímiáámé wáábyú o tsáátune. Muuráhjáa

ihdyu ímityúme wáábyú o tsáá diityéké o ímíbbáavyétso Píívyéébé icyánejcúvuréjuco ditye ííbúwááveki. Ehdúhjáa Jetsóó néé paritséómuke.

Jetsóó mamýémú majcho áwatyúne
(Mt 9.14-17; Rc 5.33-39)

¹⁸ Tsáiyúhjáa tsojtsó múnáajpi Jóáá mamýémuma diitye paritséómú mamýémú Píívyéébema ílhjúva majcho áwahíjcyáhi. Aanéhhjáa Jetsóó éllevu ipyééne tsaate dífbyeke nééhií:

—¿Aca íveeki dímmamýémú majcho áwátúnáa Jóáá mamýémuma paritséómú mamýémú tsáiyju áwahíjcyáhi?

¹⁹ Áanéllihyéhjáa diityéké neébe:

—¿Aca tsaapi táábávané wañéhjivu tsáame ikímóóvéne majcho áwáiyáhi? Muurá teene wañéhjí aabájaabe diityémá íjcyánáa tsá ditye áwáiyuró majcho. Ehdu nééne támamýémú tsá majcho áwáiyuró diityémá o íjcyáne hajchóta.

²⁰ Muurá ihdyu íjcyaiñé diityédítýú o pééiñe. Áiyju ihdyu óví muhdú íñéhajchíí tsáiyju awámye.

²¹ Tsá muurá tene ímityú tsúúcáaja wáiyamu béhbátu mepájaabóne. Muurá teeja meníjtyúcooca éhniíñevu íllure távájjáróba.

²² Áhdure idy tsá tene ímityú béjpcáyo bíinojpcáyo mepícyoone tsúúcáau míhénéu cahpáyu pañévu. Muurá béjpcáyo íuhtsaráúúvéhulle távájjó tsúúcáau. Áiyju wágóoovéné tsanéécújuco bíinojpcáyoa cahpáyu. Áanéllii béjpcáyo mépañénu béú pañévúré muhdú tsanéécú íjcyátuki. Ehdu nééne tsá tene ímityú íhdééné uwááboju béhné uwáábójú pañévu meúacóne. Ehdúhjáa Jetsóó nééhií.

Wáyéévejcóójí Jetsóó mamýémú méénune
(Mt 12.1-8; Rc 6.1-5)

²³ Aabéhhjáa tsáiyju ímamýémuma pajtyé úmihéj píinétú wáyéévejcóójí. Áiyjúhjáa ímamýémú bajtsóháñetu ujcú ímajchoki.

²⁴ Áanéllihyéhjáa paritséómú néé dífbyeke:

—¿Aca íveeki aatye dímmamýémú meenu íjcyoojii wáyéévejcóójí meméénútyuróne?

²⁵ Áronáacáhjáa neébe:

—¿Aca tsá ámuha meéévehíjcyatú tsáiyjúu íajyabáávaténéllii íñahbéjtema Dabíitúvú téeméné meénune Píívyéébé waajácuháámitu cáátuváne?

²⁶ Muuráhhjáa Abiatáa llúúvájte avyéjuube íjcyáiyju duurúvájá pañévu íúccáávéne ímajchóityuróné Píívyéébé ícúvé páaa tééjá pañévu pícyámeihíjcyané majchómé apáámyéree llúúvájte máchohíjcyáne.

²⁷ Áhduréhjáa neébe:

—Muurá wáyéévejcóójí íjcyá míamúnaa ímí téjcoojii íjcyaki.

²⁸ Áanéllii Míamúnáájpidívu o ípívyéévébé wáabyuta téhdure téjcoójii.

3

Tsáápi hójtsí Jetsóó ímíjpyetétsóne
(Mt 12.9-14; Rc 6.6-11)

¹ Átsihdyúhjáa Jetsóó ímamýémuma tsiíñe úcaavé píhcyáávéjé pañévu. Áájá pañéhjáa tsaapi múhdurá íhyójtsi néébeé.

² Aanéhhjáa téijju wáyéévejcóójí íjcyánéllii tsaate dífbyedívúré íítehíjcyá ‘áádíkye éhne ímíjpyetétsóíbye’ íñéene téénej tééveri dífbyedívú íñéétsóroki.

³ Áánacáhjáa dífbyeke neébe:

—Muúbej, cána dichaj.

⁴ Áhdújucóhhjáa díbye péeneé. Áábedtyúhjáa neebe pámeere tétsii íjcyámeke:

—Ámuúhaj, ¿a tehdújuco tsaatéké mepiáábóiyóné íjcyoojii wáyéévejcóójii, mityá tsáhaáj? ¿A mépájtyetétsóiyá tsaate dsíjiveri íjcyámeke téjcoojii íjcyaróne, mityá méíhvéjtsóiyá ditye idsíjive wáyéévejcóójí íjcyánéllihíjcyé?

Ehdúhjáa Jetsóó díllone tsá ditye áñújcutúne.

⁵ Aanéhhjáa dífbyeke tsariwu pajtyéráhi. Áronáacáhjáa idyé ídátso íjtsúcunúúbé ditye dífbyeke cáhcújtsotúne. Átsihdyúhjáa neebe díbye múhdurá íhyójtsi néébeke:

—Muúbej, cána íllevu cújúúvé díhyójtsí.

Áhdújucóhhjáa díbye cújúúvénemáyé téhojtsi ímíjpyeténe.

⁶ Ehdúhjáa Jetsóó méénune paritséomú ííténe tétsihdyu péeme Heróóde hájkímuma pítýácójcatsí muhdú dífbyeke idsíjívétsoíñe.

Mítýane míamúnaa Jetsóodívú pihyaavéne

⁷ Áronáacáhjáa tétsihdyu ímamyémuma peebe únéú úníúvu. Áábekéhjáa mítýane míamúnaa úraavyé Gariréá iññúji múnaa.

⁸ Aabéhjáa méénuráitýúronéhjí mítýane méénúné uubállé tsújaavé pahúllevávu. Áánéllihyéhjáa mítýame tsáácunú pahúllevátú Jodéá iññújituu, téené iññújiri íjcyacóomí Jerotsaréetuu, Idoméá iññújituu, Joodáá tsiñéjcutuu, Tííroó, Tsidóoo, íjcyané iññújicutuu, íjcyane dífbyeke íájtýúmiki.

⁹ Ehdúhjáa mítýane míamúnaa Jetsóodívú pihyaavéjúccónéllii neebe ímamyémuke ditye mñne ímíbájcho témí pañéúvú iúccáaveki.

¹⁰ Mítýanéhjáa díbye chéméméhjike bóhíitsohíjcyánéllii ávyetáréjuco ditye dífbyedívú pihyaáavehíjcyáne. Aaméhjáa ímíllehíjcyá dífbyeke ídyómajcóné íbóhíiki.

¹¹ Áíjyúhjáa tsaate pañe naavémú íjcyame dífbyé lliiñéúvú míómóúúvémé pañétú kéévánécoba néémeé:

—jUu muurá Píívyéébé Hajchi!

¹² Áánéllihyéhjáa díityéké neebe ditye tsiñe tehdu íhjíyúvátuki.

12-meváké Jetsóó meménú ímamyémú ditye íjcyaki

(Mt 10.1-4; Rc 6.12-16)

¹³ Átsihdyúhjáa peebe cámeháúvú íjtsúcunúúmema.

¹⁴ Áámedítýúhjáa meménuube 12-meváké dífbyé uwááboju úwáábomé péhíjcyáímyeke.

¹⁵ Áámekéhjáa ájcuube íhñáhootu ditye chéméméhjike íbóhíitsohíjcyaki, naavémú tsaaté pañe íjcyámeke ditye iwáágóohíjcyaki.

¹⁶⁻¹⁹ Aaméhjáa ílluume: díibýéhjáa Jetsóó Tsimóoke Pééedoródivú méménúbee, Tsebedéó hájchímútsí Jacóóboma Jóáámútsikyéhjáa dífbyere chíhjí hájchímútsídívú méménúmsíi, Aderéee, Perípee, Batoroméee, Matéoo, Tomáaa, Apéó hajchi Jacóóboo, Tadéoo, cananjítámúejpi Tsimóoo, díibýéhjáa Jetsóodívú méénútsíiibe Jóóda íjcyarióótee, éhdume.

Jetsóoke Naavéné píáábohíjcyané tsaate nééneé

(Mt 12.22-32; Rc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Áámemáhjáa Jetsóó tsúúca oomí ípyéee íjcyahíjcyájávu. Áánaacáhjáa tsúúca mítýane míamúnaa pihyaavé tétsihvu. Áámedítýucóhjáa túhuuvémé tsá ímájchóiyónéhjí éllure íjcyatúne.

²¹ Aanéhjáa iwáájácúne dífbye hájkímú tsáa dífbyeke tétsihdyu itsájtýéroki. Íjtsúcunúméhjáa díbye méívaténe.

²² Téhduréhjáa mítýame tétsihyí taúhbjáú uwáábojte Jerotsaréetu tsáame néé dífbyedítýu:

—Áadí pañe mía naavémú avyéjuube Betsebóo. Téénéllii muurá eene díbye píáábóneri tsaaté pañétú naavémuke waagóohíjcyáabe.

²³ Áánéllihyéhjáa Jetsóó díityéké nééhí:

—¿Aca múhdutú díibye Naavéné íiye waagóoméíyáhi?

²⁴ Muurá tsané avyéjute tsajíjtóré íjtsámeítýúmé páhdúváré idyáíívéjcatsíhajchíí íllure wáchájánújcatsí íavyéjutu.

²⁵ Áhdure tsáa múnaa tsajíjtóré íjtsámeítýúmé páhdúváré idyáíívéjcatsíhajchíí ílluréjuco íhjíyátú wáchájánújcatsíñe.

²⁶ Ahdu ívane muurá Naavéné íhyájkímukéré iwáágóoca íllure pírujtsóiyá díityéjúcooíyó íavyéjéjte íjcyáiyómeke. Tehdu ímyéénuca íllure íavyéjú újvóvéjtsóiyóobe.

²⁷ Tsá muurá tsaapi íhstútuúbé tsíeméné dífbyé já pañétú múha tsájtýétyuró dífbyeke tétsihdyu bóáyotúmére. Muurá íhdyu dífbyeke tujkénú íbóáyoca botsíi tsajtyéiyómé dífbyé tsíeméne. Áronáa tsáhábá muurá díbye íhñe múhdívú íhvéjtsóiyuróne. Ahdu ívane tsá Naavéné oke píááboítýuró dífbye hájkímuke o wáámíuki.

²⁸ Ímíááneturé ámúhake o néé panéváré ímityúné míamúnaa méénuhíjcyáronéhjí Píívyéébe abájííveíñé díityédí ídáátsóvénema. Áhdure ímityúné óhdítýu ditye íhjíyúvahíjcyáronéhjí abájííveííbye.

²⁹ Áánetu íhdyu dífbyé Apííchotu ímityúné íhjíyúvahíjcyámedi tsá díbye mújyú ídáátsóvéítýúne. Aane tsá mújyú díityémá ímíáávyéítýúne.

³⁰ Ehdúhjáa díityéké neebe dífbyé pañe naavéné íjcyane ditye néénéllíihye.

Jetsóoke tsijju dííbyé nahbémuma újcutérone
(Mt 12.46-50; Rc 8.19-21)

³¹ Áanáacáhjáa tétsihvu tsijju dííbyé nahbémuma wajtsí áachi éhnejcúvu. Aaméhjáa tsaatéké neé dítye dííbyeke iñéé díbye iúújéva díityéke.

³² Áhdújucohjáa tsaate dííbyé únúri íjcyame neéne dííbyeke:

—Díitsííju díñahbémuma ukéva néhcome éhtsíhyi áachi.

³³ Áronáacáhjáa neebe díityéke:

—¿Aca caatyé tátsííjuú, táñahbémuu, táñaallémuu, íjcyame?

³⁴ Ehdúhjáa iñéene íúnúri ácutjatyémeke ííténe neébe:

—Áánerá téhdure ámuha waháromú táñahbémú táñaallémú méijcyá íñe múhdumé tahñéjté ámuha méijcyame.

³⁵ Muurá Píivyéébeke cáhcujtsómé díbye ímillédú íjcyame ímiááné tahñéjté táñahbémú, táñaallémú, waháromu. Ehdúhjáa Jetsóó díityéké néehíi.

4

Tsaapi bájtsónetu íjcyáné úwááboju
(Mt 13.1-9; Rc 8.4-8)

¹ Aabéhjáa tsiíñe únúvú úwáábóobedívú idyé mítyane míamúnaa píhcyáávénellii míine pañévu iúcaávéne téemí pañeturéjuco díbye úwaabóné díityéke.

²⁻³ Átsihvúhjáa mítyane tsíeménéhjitu úwááboobe néehíi:

—Ámuúhaj, cáhawáá mélleebúconuj:

Tsaapíhjáa íwajcyohá trígoúúhá bájtsóobe íllure wávarajcói.

⁴ Aanéhjáa díbye wávarajcónetu tsáuhji juuváj píñévu dójcone coomímú méhdojéhi.

⁵ Áané tsíuhjéhjáa dojco néwayúúné raahóvú íñu ímíchi íjcyátútsihvu. Áuhjéhjáa ícúúwuuré íñé tétsii íñu mítyane íjcyátúnéllíhye.

⁶ Áróhiibájéhjáa chemé núhbá allóocori hállúháñeríyé tébajkyéjí íjcyánéllíhye.

⁷ Áané tsíuhjéhjáa dojco tsuhjí pañévu. Áané hállúvúhjáa teene tsuhjí wááménéneri íñeróné dúhcúvaténé tsáhájucó neévatúne.

⁸ Áánetúhjáa ihdyu tsáuhji dojco tsátsii ímíwu íñuují nétsihvu. Aanéhjáa tsaímíyé píivyene ímíwu neeváhi. Tsáhiibájéhjáa uhjénéré neeváhi. Áánetúhjáa tsíhiibájí kémú neeváhi. Áané tsíhiibájéhjáa éhniíñevu mítyane neeváhi.

⁹ Ehdúhjáa tsaapi bájtsone iúúbállétsihdyu neebe díityéke:

—Ehdu teéne. Aane ihdyu óví lléébome ícyáhújtsóne tehdu íjcyáhi.

Jetsóó úwáábó túhujtsóne
(Mt 13.10-17; Rc 8.9-10)

¹⁰ Aanéhjáa bóónétu íyee íjcyátsihvu ímamyémuma tsijtye tétsii íjcyame dílló muhdú neéiyóné teene tsaapi bájtsónetu díbye úwaabóne.

¹¹ Áanéllíhyéhjáa neebe díityéke:

—Muurá ihdyu ámuhadívú Píivyéébe bóhówátsohíjcyá ámuha mewáájacu muhdú dííbyé avyéjú íjcyane. Áánetu eene tsíeménéhjitu ó úwáábohíjcyá oke cáhcújtsotúmedívú tene íbóhówáávéntuki.

¹² Muurá o úwaabóné lléébójúcoorómé ícyahíjcyá lléébtómeúvúdu. Áhdure teene ájtyumíjúcoorómé ícyahíjcyá ájtyumítúmeúvúdu. Áámé ímítyuháñé muurá tsá ímbáávyéityúne. Ehdu neénéllii ó úwáábohíjcyá tsíeménéhjitu.

Tsaapi bájtsónetu úwaabóné Jetsóó bóhówajtsóne
(Mt 13.18-23; Rc 8.11-15)

¹³ Átsihdyúhjáa neebe díityéke:

—¿Aca ihdyu tsá ámuha mewáájacútu tsaapi bájtsónetu o úwaabóné ína neéiyóné? ¿Aca múhdutúrá ámuha mewáájacu tsiíñe téhdure nénehjitu ámuhakye o úwaabóne?

¹⁴ Muurá eene tsaapíhjáa trígoúúhá wávarajcódú neéne íñe tsaapi ímiáájú úwááboobéré pehíjcyáhi.

¹⁵ Aane tsaate ímí lléébójúcoorómeke Naavéné téénetu mútátsohíjcyáhi. Aane muurá neéiyóné eene juuváj píñévúhjáa dójcouhjí coomímú méhdojéne.

¹⁶⁻¹⁷ Áánetu teene ílléébone tsúúca ímí úraavyéjúcoorómé páhduvaré neéne mávaríjchojúúné íjcyanéhjí íábucújucóótúnetu ílluréjuco teene íhvejtsóne. Aane neéiyóné eene néwayúúnéhjáa íjcyátsihvu dójcouhjí ímíwu íñeróné núhbá allóocori chémene. Ehdu muurá patyéhíjcyáné ímí cáhcújtsótúmema.

18-19 Áánetu ímiá uwááboju tsúúca ímí llééborómé mityane íjǵi avyējuriyé itsúúrameíñéllii illurējuco tenejcu ábájǵívehjcyáne. Aane nééiyóné muurá eene tshujǵi pañévúhjáa dójcouhǵjǵi íñferóné illure dúhcuvaténé néévájúcootúne.

20 Áánetu ihdyu ijcyámé tsaate tééné uwááboju illééboone cáhcujtsómé ímí tehdujúco úráávyehjcyáme. Aame muurá eene imíwuúhjáa íñuujǵi nétsihvu dójcouhǵjǵi íñēdu. Áámedítýú muurá ijcyámé tsaate eenéhjáa uhjénéré nééváhiibájǵidú néémeé. Áánetu ijcyámé tsijtye eenéhjáa kéémú nééváhiibájǵidú néémeé. Áánetu ijcyámé tsaate eenéhjáa ávyétá mityané nééváhiibájǵidú nééme ímiáánējuco ímiáájú icyáhcujsóné ímí úráávyehjcyáme. Ehdúhjáa Jetsóó néé diityéke.

*Peetétú ijcyáné uwááboju
(Rc 8.16-18)*

21 Áhduréhjáa neebe diityéke:

—ǵA múúne peete mepéététsóne mēpicyóó tsíeméné lliiñévu? Tsáhaá. Muurá ihdyu mepéététsóne cáámevu mēpicyóó tene íájchúcnúki.

22 Ehdu nééne muurá Píivýéébe uwááboju bóhówajtsó páneere muhdú meicyahjcyáne. Muurá íñe teevétari meméénuhǵjcyaróné tsá wáájácúratúné jcyáityúne. Muurá páneere waajácúmeíhi.

23 Aane ihdyu óví llééboone icyáhcujsóné tehdu ijcyáhi.

24 Téhduréhjáa tsiíñe neébe:

—Ímiñéuvú tsáma méjǵtsoco íñe ímiá uwááboju tsúúca ámuha mewáájácújúcoóne. Muurá teene ámuha mewáájácújúcoorómé múhdurá medárǵíveimeíhachǵí Píivýéébe tsáhájúco ámúhadi íicúvéityúne. Áánetu tsúúca iwáájácúné ímí úráávyémeke éhniíñevu waajácútsóiibye.

25 Muurá ímiáájú ímíllémedívú bóhówajtsóiibye éhniíñevu ditye ímiñéuvú iwáájácuki. Áánetu teene ímíllétúmedívú tsá dibye bóhówajtsóityúne. Ááne tsáijyu múu áyanévu ditye wáájácúroné dojtúcuíibye diityédityu.

Tríigo bájtsómeíñetu ijcyáné uwááboju

26 Téhduréhjáa neebe diityéke:

—Muurá tsaapi bajtsó tríigoúhú íwajcyóha.

27 Aane íbúwajǵi dibye jcyánáa keemévehjcyá pajcójívaré dibye wáájácútúné hallúri.

28 Ehdu muurá íñújǵiri ímí bajtsóháñé píivylene icyéémévène tsúúca wajcǵo íñéevá ípíivýéveíñéjúco. Aane tsúúca neeváhi.

29 Aane kéémécocca illurējuco áábájaabe újcune. Ehdu muurá pajtyéíñe Píivýéébe avyéjújétema. Muurá diityéké dibye újcúíñe éévé úújetécocca újcúiibye diityéke.

*Mojtáátsá neeváúwúutu ijcyáné uwááboju
(Mt 13.31-32; Rc 13.18-19)*

30 Téhduréhjáa tsiíñe neebe Jetsóó diityéke:

—ǵAca íñetú íñe tsiíñe ámuéhake ó úwááboó Píivýéébe avyéjú?

31 Muurá dílbyé avyéjú éhne múúne 'mojtáátsa' némeíñe uméhé neeváú kémúútúróúwu mebájtsou mityáhécoba kéémévedu. Muurá pahévá neváúúné lliiñéuvúré tééhé neeváú ávyétá ayáúwu.

32 Áróúwu muurá mebájtsou íñíne keemévé mityáhécoba pahéváre bajtsóhééné ehniíñevu. Ááhé wájácávané hallúvú muurá wahpéjé píhtobáhi. Ahdu muurá teene Píivýéébe avyéjú.

*Jetsóó úuwaabóné tsíeménéhjitu úúballéne
(Mt 13.34-35)*

33 Ehdúhjáa Jetsóó míamúnáake úuwaabóné tsíeménéhjitu úúballéhjcyá muhdú ditye lléébóiyódu.

34 Tsáháhjáa dibye pevénéré úwáábohǵjcyatúne. Áronáacáhjáa ihdyu ímamyémuke ímiñéuvú waajácútsóhǵjcyabe íiná tene nééiyóné.

*Kíjyébama nohǵi Jetsóó íhvetétsóne
(Mt 8.23-27; Rc 8.22-25)*

35 Ááné íjyúnuvúhjáa neebe ímamyémuke:

—Métsu éhnejcúéuvú mepéékií.

36 Ahdújucóhjáa tétsihíyé tsijtye jcyánáa ditye pééne tsíñejcúéuvú míñeri. Áámemájucóhjáa idyé tsaate íhminéneri pééneé.

³⁷⁻³⁸ Aaméhjáa pínééuri íjcyánáa ávyétá ihnáho kíjyébari mítyane nújpacyo nóhjne úcaavé diitye míne pañévu. Aanéhjáa ipamáávéiyóneri iillityéne diitye ímamyémú idyējuri cúwahíjcyáabeke íákyéjtsóne néehi:

—ÍÁvyéjuúbej, tsúúca mémájcánuúhi! ¿A tsá íñe meke u pájtyetétsoityúne?

³⁹ Áanéllihyhjáa íákyéne úhbaabe kíjyébama nohji íjcyane. Neebéhjapéé:

—Íijyévéne, díhvéte!

Ahdújucóhjáa tene íhveténé dáíhañéréjuco.

⁴⁰ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—¿Íveeki ayájú ihnáhora ámuha meíllityéne? Tsáháhaca bo ámuha Píivyéébeke ímí mecáhújtsotúne.

⁴¹ Ehdúhjáa diityéké díbye neéronáa íllure íllityémé néjcatsíhi:

—¿Muubáami aabye íjcyáabeke muhdú kíjyébama nújpacyo lleéboj?

5

Tsáapí pañe naavéné íjcyane
(Mt 8.28-34; Rc 8.26-39)

¹ Aaméhjáa tsúúca úújeté tsíñejuúvu Gadáará íñújuvu.

² Aanéhjáa dítye cátsúúvénemáyé Jetsóo íjchívyéhi. Áabe éllévuhjáa tsaapi níjkyénéj píne ícyahíjcyaaabe tsáa ípañe naavéné íjcyáabe.

³ Aabéhjáa ávyéta tsíjpá néébeke tsá múha píivyetétú íékeevéne. Úwááñehíhjáa íjcyáróneri tsá múha díbyeke chíjchúutyuróne.

⁴ Tsáijyúhjáa tsúúca díbyeke chíjchújúcohijcyarómé íjtyúháacyuma íhyójtscu. Áronéhjáa távúdcóhíjcyáabe. Tsáháhjáa múha díbyeke muhdú meénúityuróne.

⁵ Aabéhjáa cójihajchótá pécóhajchótá íhjuúcunúúbéré pehíjcyá níjkyénéj píne. Áané tsáijyúhjáa cámevájuñeri pehíjcyaaabe néwayúúnetu wápújúhcaméíbyére.

⁶ Aabéhjáa tsíhyulléturé Jetsóoke íájtyúúmíbe éllevu dsínéríyé ipyééne mímóúúveté díbyé lííñévu.

⁷ Áánemáhjáa kéévánécoba neebe díbyeke:

—¿Íná óhdityu ú ímíllé íhtsútuube Píivyéébe Hajchi Jetsóo u íjcyáabe? Uke Píivyéébe mémeri o néé óhdi u ícúbáhrátuki.

⁸ Ehdúhjáa naavéné díbyé pañétú néé Jetsóoke díbyéhjáa díbyeke ‘díjchivye áadí pañétú’ néénéllíhye.

⁹ Áábekéhjáa Jetsóo néehií:

—¿Aca muubá dímyéme? Áanéllihyhjáa neébe:

Tamyémé Píváánejeji mítyame muha meíjcyánéllíhye.

¹⁰ Aanéhjáa diitye naavémú néé Jetsóoke díbye diityéké iwáágóotu tsíhyullévú téené íñújitu.

¹¹ Áihjyúhjáa tétsihyi jéémú meenímú majchóri.

¹² Áanéllihyhjáa díbyeke néémeé:

—Múúhake ihdyu wallo aatyé meénímú pañévuréjuco.

¹³ Ahdújucóhjáa díbye wállóónéllí díbyé pañétú íjchívyéne meénímú pañévuréjuco dítye újcámeíñe. Aaméhjáa dítye méívatétsómé 2,000-meváubáhhjáa íjcyame cámevájuto únéú pañévú cáhtsíñibámé májcanúhi.

¹⁴ Ááneríhjáa diitye tehméjté iillityéne ícúí tétsí múnáake úúballéhi. Áanéllihyhjáa téhullévú péecunúme íájtyúmi muhdú tene pájtyene.

¹⁵ Aaméhjáa úújeté díbye eené ípañe naavémú ícyahíjcyaaabe tsúúca iwajyámúúnema íjcyaaabe pevésihjíduréjuco ácuúcunúúbedívu. Ááneríhjáa íllityéme.

¹⁶ Aanéhjáa tétsihyi íjcyame úúballé diityéké muhdú tene pájtyene.

¹⁷ Aanéhjáa múhdurá íjtsúcunúéllí nééme Jetsóoke díbye téené íñújitu ipyéé tsíéllévuréjuco.

¹⁸ Áanéllihyhjáa Jetsóo ipyéé míne pañévú úcáávéebeke díbye eené ípañe naavémú ícyahíjcyaaabe néé díbyemáyéjuco ipyéékií.

¹⁹ Áronáacáhjáa neebe díbyeke:

—Tsá u pééityú óómaá. Díhyájkímú pañévuré péene duubállé diityéké muhdú Píivyéébe úhdi ídáátóvéne uke ímíjpyetétsoéne.

²⁰ Ahdújucóhjáa díbye íhyájkímú pañévú ipyééne úúballéné páneere muhdú Jetsóo díbyeke bóhítsóné Decááporí íñújiri íjcyácomíji múnáake. Ááneríhjáa ávyetaré ullévenúme.

*Tsaatépíke Jetsóó bóhiitsóne**(Mt 9.18-26; Rc 8.40-50)*

²¹ Aanéhjáa Jetsóó ímamyémuma biwánejcúvúre úújetenáa idyé tsúúca míamúnaa pihcyaaavé dífbyedívú únéú úníúvu.

²² Átsihvúhjáa 'Jáiro' némeíbyé wajtsí pihcyáávújá avyējuube íjcyaaábe.

²³ Aabéhjáa dífbyé lliíñévú ícyánoovéváne nééhií:

—Ájyúwa ávyeta dsíjiveríjyuco íjcyánéllii uke o néé u dócárájcoté dille óoma íbóhiíki.

²⁴ Ahdújucóhjáa Jetsóó dífbyema péébeke mítyane míamúnaa úraavyé ávyeta ráautúne.

²⁵ Áámé pañéhjáa tsáápille 12 pijcyábájyuco díílleke íchémé tujpácýó íhvetépítýúneri ícúbáhrámeíhíjcyalle.

²⁶ Aalléhjáa bañúháñé taabójtédívú ityáábótsámeíñé áhdohíjcyá ihñénehjívú 'pirúhpirújyuco'. Ároné pañéhjáa íllure ávyetélle.

²⁷ Aalléhjáa muubá Jetsóó íjcyane iwáájácúne míamúnáa raahótú dífbye éllevu ípyééne dífbyé wajyámú dómajcý 'muurá dífbyé wajyámú íjcyaroné o dómájcóhahjíí ó bóhiíhi' íñéenema.

²⁸ Ehdúhjáa íjtsámeíñé dómájcólle dífbyé wajyámu.

²⁹ Áánetúhjáa ímiááné tsúúca bóhiille tsaímíyējuco lliíñémuúcunúmeíñé.

³⁰ Aanéhjáa Jetsóó waajácú tsaate bóhiine dífbyé wajyámú idyómájcóneri. Áánélliihyéhjáa iyévóóvéne néébe díityéke:

—¿Caatyé ámuha táwajyámutu oke médómajcóhi?

³¹ Áánélliihyéhjáa ímamyémú nééhií:

—¿Aca muhdú míamúnaa wahdyúre néétúnáa ú dilló múha uke dómajcóné?

³² Ehdúhjáa dítye néerónáa pahúllewa íiteebe íájtyúmi caatyé dífbyeke dómajcóné.

³³ Áánélliihyéhjáa eenéé dífbyeke dómájcólle íillityéneri úúvécunúlléré dífbyé lliíñévú ímímóúúveténe úúballé dífbyé wajyámú idyómajcóné.

³⁴ Áánélliihyéhjáa neebe díílleke:

—Wáhaj, ímí Píivyéébeke u cáhcujtsódú íjcyalle tsúúca ú bohííhi. Ahdícýane wa dípye tsaímíyējucoj.

³⁵ Ehdúhjáa Jetsóó díílleke néénáa tsaate pihcyáávújá avyējuube Jáiro jatu tsáame úúballévá dífbyeke ídsíwu dsíjívécúóne. Nééméhjáa dífbyeke:

—Tsúúca dáájyüwa dsíjívéhi. Aane íñélliihyécó ú tsájtyeé aabye uwáábóóbeke.

³⁶ Ehdúhjáa dítye nééneri ícúvétuube Jetsóó néé Jáiroke:

—Kímóóvedíñé. Píivyéébekekéré cahcújtso.

³⁷ Ehdúhjáa íñéene tsá dífbye ímíletú pámeere dífbyema pééneé. Apáámyéréhjáa péé dífbyema Pééodoroo, Jacóóboo, dífbyé nahbe Jóááa, éhdume.

³⁸ Aaméhjáa pééme úújeté mítyane míamúnaa tééjá pañé táhíjcyámedívu.

³⁹ Áámekéhjáa Jetsóó neetéhi:

—¿Ííneríami ámuha metaj? Áánerá tsá dille dsíjívétúne. Muurá íllure cúwalle.

⁴⁰ Ehdúhjáa dífbye nééneri íllure goocóme. Áámekéhjáa tééjá pañétú íjchívyétsóne íiyējuco dífbye úcaavéné díílléwúúvúj caanimútsii, díitye 3-meva ímamyémuu, íjcyámema.

⁴¹ Aanéhjáa díílléwúúvúke íhyójtisu íékéévéne néébe:

—Taríta cómi, 'Wáhaj, dájkyeé' nééiyóne.

⁴² Ehdúhjáa dífbye néénemáyé éhne múu cuwátú maájkyevádú íbóhiíne tsúúca úllege 12 pijcyábáhjáa íjcyalle. Ááneríhjáa míamúnaa ávyetaré ullévenúhi.

⁴³ Áámekéhjáa Jetsóó bóijcyú muucá dítye teene úúballétuki. Átsihdyúhjáa neebe dítye ímájchótso díílleke.

6*Jetsóó Natsaréeri úwaabóne**(Mt 13.53-58; Rc 4.16-30)*

¹ Átsihdyúhjáa ímamyémuma óómíbye ípyéé ípívyéné íiñújivu.

² Aabéhjáa wáyéévejcóójí pihcyáávújá pañévú úwaabóné mítyame ílléébóneri dífbyedi íullévenúne nééhií:

—¿Kíatúami aabye ehdívaíñé panévare wáájacúnej? ¿Aca múhdutú píivyéteebe méénuráítyúronéhjí ímyéénune?

³ Áánerá úmehewááné wákimyéi múnáajpi diibye Maaríá hajchi. Áábé nahbémújuco muurá Jacóóboo, Jotséee, Jóódaá, Tsimóoo, éhdume. Téhdure muurá íñaallémú ijcyá ichihyi méjpiíne. Ehdúhjáa diibyedítú íñéene tsá ditye ávyejúúletú díibyeke.

⁴ Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Íhdyújuco tsáma Píivyéébé ihjyú uubálle múnáajpi íjcyaróóbeke díibye íiñúji múnáa ihyájkímú íjcyarómé tsá ávyejúúletú tsíjtye múnáa íjcyarómé ávyejúúlléébeke.

⁵ Ehdúhjáa tétsíi múnáa díibyeke cáhcújtsótúnéllii tsá díbye tétsihvu mítyane méénuráityúronéhjí méénutúne. Apááñéréhjáa chéméméhjike idyócarájcóneri bóhíitsohíjcyaaábe.

⁶ Ílluréhjáa ullévenúúbé ditye díibyeke cáhcújtsótúnéri. Áánélliihyéhjáa técoomí únuri íjcyájáhji múnáakéréjuco díbye úwááboobéré péhíjcyáne.

Ímamyémuke uwáábovu Jetsóo wáalloóne

(Mt 10.5-15; Rc 9.1-6)

⁷ Aabéhjáa tsáijyu ímamyémú 12-meva íjcyámeke uwáábovu wallóo mítyétsícyutsáké pahúllévávu. Áámé pañévúhjáa pícyoobe itsíjpa díibye mémeri tsaaté pañe naavémú íjcyámeke ditye iwáágoohíjcyaki.

⁸⁻⁹ Áámekéhjáa neebe ditye itsájtyétu ícyahpáyuu, imájchoo, idsíídsii, íjcyane. Apááñéréhjáa neebe ditye ípyéé íhyallúejáhji íwajyámúnee, íjtyúhápaajínee, ícyuujuúii, íjcyánema.

¹⁰ Áámekéhjáa neébe:

—Tsaátsihvu ámuha tsaaté javu meúújetéjaríyé méíjcyaco tsiéllévu ámuha mepéétúné hajchóta.

¹¹ Áane tsátsii múnáa ámúhá uwáábó cátuhtsóhajchíi múu ámúháj tuhááñeri íjcyáne ííñú píchóújcaméi diityédívu, ‘tsá múúhá hallúri tene íjcyatú ámúhakye muha meúwáábóiyóné ámuha mecátuhtsóné’ nééiyóné. Áane múu péé tsiéllévuréjuco. Muurá múhdumé ámúhá uwáábó cátuhtsómé ávyétá íhnáhó ícúbáhráméii muhdú míamúnáa ícyahíjcyáne ímbájchómecyooca éhnée Tsodóómaa, Gomóóraa, íjcyácoomicyu múnáa ícúbáhrámeíñé ehnííñevu.

¹² Ehdúhjáa ímamyémuke téíbúwájtsoobe uwáábovu iwáallóomeke. Aaméhjáa úwáábohíjcyá míamúnáake ditye ímityúné ícyahíjcyané íhvéjtsóné íjtsaméi ícyápáyóóve ímiánejcúvuréjuco.

¹³ Téhduréhjáa tsaaté pañe naavémú íjcyámeke waagóohíjcyáme. Chéméméhjikhéhjáa dúúrúbájpácyori íhñíwaúné ditye pípájhóneri bóhíhíjcyáme.

Tsojtsó múnáajpi Jóáa dsíjivéne

(Mt 14.1-12; Rc 9.7-9)

¹⁴ Ehdúhjáa Jetsóo méénuhíjcyané uubállé ávyéjuube Heróódé iwáájácúne néehíi:

—Tsojtsó múnáajpi Jóáa éhnée dsíjiveebéubá tsiíñe bohíhíi. Muurá téénéllii píivyéteebe méénuráityúronéhjí imyéénune.

¹⁵ Áánetúhjáa tsíjtye néehíi:

—Tsáhaá, muurá ihdyu Eriá diibye Píivyéébé ihjyú uubálle múnáajpi éjyuuúvú ícyahíjcyaaábe.

Áánetúhjáa tsíjtye néehíi:

—Áánerá ihdyu béébére diibye Píivyéébé ihjyú uubálle múnáajpi éjyuuúvú ícyahíjcyáméejpi.

¹⁶ Ehdúhjáa ditye néénéllii tsiíñe Heróódé néehíi:

—Tsáha bóhoj, muurá ihdyu diibyejuco tsojtsó múnáajpi Jóáa éhnée íhñíwaúnú o kípíyúúctsoobéha tsiíñe bóhíibe.

¹⁷⁻¹⁸ Diibyéhjáa muurá Heróódé taábavá ítyónúllekére íñahbe Perípé taaba Herodíake. Aanéhjáa ímityúné íjcyane Jóááuvu díibyeke nehíjcyané hallútú cuvéhoojánútsoobe úwáñehííñeri íchíjchútsóóbedívu.

¹⁹ Téhduréhjáa diille Herodíá díibyeúvuke tééné hallútú íñéhnílléne imíllé idsíjívetsóné.

²⁰ Áronáacáhjáa tsá diille píivyetétú muhdú díibyeke idsíjívétsóiyóné diibyéhjáa Heróódé Píivyéébeejpi díbye íjcyáneri íillityéne díílleke téhmehíjcyanélliihye. Áánélliihyéhjáa díbyeúvú íhgyúvanéhjí tsaríyóné pañe lleebúacunúhíjcyaaábe.

²¹ Áronáacáhjáa diille Herodíá tsúuca díibyedívu líihyánútsóohi. Diibyéhjáa Heróódé ítsímávajcójí úújeténé wáñehjínúhi. Ááne éllévúhjáa píhgyúcuube ípiáábojte, ítsodáhómú avyéjyte, Gariréa íiñúji íhtsútújte, éhdúmeke.

²² Ááméj píñévúhjáa dííllé ajyúwá bádsíjcaja wáhtsane imíwu íjtsúacunúúbé diibye Heróóde. Áhduréhjáa díibyeke náhbénúné avyéjyte ímí íjtsúacunúhi. Áánélliihyéhjáa díílleke neébe:

—Iná u ímilléné oke táuméí ávyeta ímiááné állítyuube uke o ájcuki.

²³ Ehdúhjáa Heróóde néé dílleke ímiááneturé iná dille táumeínevu íajcuíne. Neebéhjáa ávyeta íavyéjú íjcyáronetu tsahdúnéécú dílleke íajcuíne teene dille táumelhajchííjju.

²⁴ Áanélliihyéhjáa tsííju éllevu ipyééne neetéle:

—¿Aca Wa iná íne ó táumeíyáhi?

Áanélliihyéhjáa neelle dílleke:

—Táuméí tsojtsó múnáajpi Jóáá níwau ikípíyuúcuúvú uke díbye íajcuki.

²⁵ Ahdújucóhjáa dille dífbye éllevu ipyééne neééte:

—Ó imíllé bohtájiri oke u ájcune tsojtsó múnáajpi Jóáá níwauvu.

²⁶ Ehdúhjáa dille nééne dífbyeke kímóhcó pajtyeráhi. Áronáacáhjáa eene dífbyeke náhbénúné avyéjute lléébónáa dílleke iállítyúné íneénelli tsá díbye ‘tsáhaa’ neééte.

²⁷ Áanélliihyéhjáa ícúí itsodáhómudítý tsáápiike walloobe cúvéhóójá pañe íjcyáabeke íhñíwau ikípíyuúcuúne díbye itsívaki.

²⁸ Ahdújucóhjáa díbye ipyééne ikípíyuúcuúne bohtájiri itsívaúvú ájcuváné dílleke. Aaúhjáa tsajtyéllé tsííju éllevu.

²⁹ Ehdúhjáa tsojtsó múnáajpi Jóáávu dsíjivéhi. Áané uubálléhjáa ímamyémú illéébóne újcuje dífbyeúvuke icyúúuki.

Majcho mityámedívú Jetsóó úújetétsóne

(Mt 14.13-21; Rc 9.10-17; Ja 6.1-14)

³⁰ Áanáacáhjáa Jetsóó mamyémú úwáábomére ipyéhíjcyátsihdyu tsúúca óómimye tsiíne píhcyaavé dífbyedívu. Aaméhjáa úúballé dífbyeke páneere muhdú téhulle imyéénuhíjcyanéhíjji.

³¹ Áámekéhjáa neébe:

—Cána metsu múha íjcyátúhullévú mepéé mewáyéééveki. Ehdúhjáa neebe ímamyémuke ‘rááho neééte’ míamúnaa tsaate péénetu tsíjtyeréjucó dífbyedívú píhcyáávehíjcyanélliihye. Áámediyéhjáa íjcyame tsá imájchóíyónéhíjji éllevu íjcyatúne.

³² Áanélliihyéhjáa péeme mñneri múha íjcyátútsíi tujkévetu.

³³ Árómekéhjáa mityame ájtyumí kiávú dítye pééneé. Áhullévújucóhjáa ícúí dítye pacóómivátúré péécunúné íjchityu. Aaméhjáa díityé íhdéré úújeté kiávú dítye pétsihvu.

³⁴ Aaméhjáa tétsihyíjyucó íjcyámedívú Jetsóó úújeténe. Áámedihyáa idáátsóveebe éhne múúne ítyehméébema íjcyatúme obéjámú íjcyadu idátsó díityéké íiténélliihye. Áámekéhjáa imyéénuhíjcyadú úwaabójucoobe mityane panévátúre.

³⁵ Aanéhjáa cúvéhréjucó néénéllii ímamyémú néé dífbyeke:

—Muhdú cúvéhréjucó teene íchii múbárá íjcyátútsihyi meíjcyánaáaca.

³⁶ Ílluréjucó wallo aatyéké íchíj píhíri íjcyájáhji múnáadítý tsíeménéuba újcune dítye imájchoki.

³⁷ Áanélliihyéhjáa neébe:

—Ámuháyé bo mémajchótsó díityékej.

Áronáacáhjáa néémeé:

—¿Aca íhya tsiíne maáhdone pámehdívúré úújetéiyáhi?

³⁸ Áanélliihyéhjáa neébe:

—¿Aca múhduná majcho méhdií? Cáná méuvánuj.

Áanélliihyéhjáa néémeé:

—Íjcyánéha 5-hova páahóónema míityétsi amóóbemútsi.

³⁹ Áanélliihyéhjáa neebe míamúnáake dítye íáhcúba páhadsíjji.

⁴⁰ Ahdújucóhjáa dítye áhcubáne. Tsáhadsíjji múnááhjáa 100-mevátsa. Áánetúhjáa tsíhyadsíjji múnáa 50-mevátsa.

⁴¹ Aanéhjáa páahóónema amóóbemútsikye íekéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke cáámevu icyárúúvéne. Áané boonétúhjáa idyóhdáhínúne neebe ímamyémuke dítye iwájtu pámeekére.

⁴² Aanéhjáa imájchónetu pámeere oové tsaímíye.

⁴³ Áánetúhjáa cóevané 12-rujtsívá úvérujtsíne wáhpé.

⁴⁴ Aaméhjáa díitye eenéé tétsihvu májchome 5,000-meva.

Nújpacýó hallúri Jetsóó úllene

(Mt 14.22-27; Ja 6.16-21)

⁴⁵ Átsihdyúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke dítye dífbye íhde únéú tsiñéjucvu mñneri ipyééne íúújeté Betsáidávú díbye míamúnáake pítyájcóné hajchóta.

⁴⁶ Aanéhjáa diityéké ipityájcóne peebe cámeháuvú Píivyéebema íhjuývaki.

⁴⁷ Áanáacáhjáa diitye ímamyémú péeme pínééúvújuco íjyunúne.

⁴⁸ Áámekéhjáa díbye íiténáa kíjyeba nóhji wájojcómé íhtsútúnetu bóhdámeihjycyáhi. Ááme déjutúhjáa pejcójuco díbye péene núpácyó hallúri úlleebéré diityéké pájtyeíñúibyedu.

⁴⁹ Áábekéhjáa íajtyúmíne íllityémé wánjcyámeí naavénekéré iwáabyúnema.

⁵⁰ Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—jMéllityédíñe, oórel!

⁵¹ Aabéhjáa diityé pañévu úcáávenemáyé kíjyeba íhveténeri ullévenúme.

⁵² Tsáháikyéhjáa dítye ímí díbyeke cáhcújtsotú díbyeé ihde majcho mítyámedívú úújetétsórónáaaca.

*Chéméméhjike Jetsóó bóhútsóné Genetsarée íññjiri
(Mt 14.34-36)*

⁵³⁻⁵⁴ Aaméhjáa tsíñejuceúvú Genetsarée íññjivu úújetémeke tétsíi múnaa íajtyúmíne waajácú diityémá Jetsóó íjcyane.

⁵⁵ Áánemáhjáa úbálléjcatsímýé tsúúca díbye téené íññjivu wájtsine. Áánéllihyéhjáa pahúllévátú chéméméhjike tsivámé díbye éllevu.

⁵⁶ Aabéhjáa patsíhjiváríryé íjcyámeke úwááboobéré pehíjcyá cómíñeri íjcyámeke, íyeeétsihjiri íjcyajáhji múnáake, úmihéneri íjcyámeke. Átsíhji múnáahjáa idýé chéméméhjike pícyohíjcyá díbye pájtyétsihjivu. Áánemáhjáa nehíjcyámé díbyeke díbye diityéké iwajyámúbávuré idyómájcótsó dítye íbóhíki. Ahdújucóhjáa díbyeke iwajyámú dómajcóméjuco bóhíhíjcyane.

7

*Ímichi íñá míamúnáake tútávajtsóne
(Mt 15.1-20)*

¹ Aanéhjáa Jetsóodívú tsájyju parítséómuma taúhbájú uwáábojte Jerotsaréetu tsáame píhcyaavéhi.

² Aaméhjáa íiténáa díbyé mamýemudítýú tsaate íhyójtsine níjtyámeityúmé majchóhi. Aanéhjáa múhdurá íjtsucúnúme íhdé múnáaúvú meénuhíjcyádú dítye méénutúne.

³ Diityéhjáa Píivyéebedívú ímíbájcóméíñéjuco ímajchóíñé ihde íhyójtsine nítyámeihjycyáne. Tsáháhjáa dítye májchóityuró níjtyámeityúmé téené uwááboju íuráávyénéllíhýe.

⁴ Tsíeménéhjáa íñáhíhénújétsihdyu wájtsime íñjtyámeityúhachíí tsá máchohíjcyatúne. Ímajchoháñé ímyéenuhíjcyanéhíhíhjáa nítyuhíjcyáme. Ahduréhjáa icyúwaháñé nítyuhíjcyáme. Áánétúhjáa íjcyané mítyane tsíñehji dítye méénuhíjcyané ítyútávajtsámeíñé ímíjpyetéki.

⁵ Aanéhjáa íuraavyepíñéllíi diitye parítséómuma taúhbájú uwáábojte néé Jetsóoke:

—¿Aca íveekí dímamýémú tsá nítyámeihíjcyatú ímajchóíñé ihde íhdé múnáaúvú uwááboju néhdú?

⁶ Áánéllihyéhjáa neebe diityéke:

—Ámuha pánehjídú ímíáameúvúdu bañú múnaa ámuha meíjcyame. Ímíáánéhacáa Itsaíaúvú Píivyéebé íhjuú uubálle múnáajpi ámúhadítýú néehíí:

Íjtye oke ávyéjútsohíjcyará hállúéjuriye. Tsá ávyeta íñbúuri oke dítye ávyéjútsohíjcyatúne.

⁷ Íllure íállíñe oke duurúvahíjcyáme. Aame íye ípívyéjtsóné uwáábojúúné úráávyehíjcyá pánehjídú tátyaúhbajúúné úráávyeyúvúdu.

Ehdúu muurá Itsaíaúvú caatúnú ámúhadítýu.

⁸ Aame ámuha tsá meícúvehíjcyatú ímichi keená Píivyéebé taúhbaju íjcyáneri eene íhdityuré íjucúné íjtsaméí míamúnáa úwáábohíjcyáneríyé ámuha meícúvehíjcyanéllíhýe. Muurá eene líyihlóné níjtyú állíuré íjcyane dítye úwaabóné ámuha meúrúávyehíjcyáhi. Téhdure tsíñehji állíuré dítye méénune ámuha meúrúávyehíjcyáhi.

⁹ Téhduréhjáa tsíñe neebe Jetsóó diityéke:

—Ámuha míamúnáadítýuré tsáané uwáábó meúrúávyéne ¿íveekí tsá Píivyéebé taúhbájuri meícúvehíjcyatúne?

¹⁰ Íllúu muurá Píivyéebe néé Moitsééuvuj tééveri: “Ámúháj caanímuke múu iwájýúne avyéjuulléhi. Áánetu cáanímuke tútávátsohíjcyámé íhdyu óvi dsíjívéhi.”

¹¹ Ehdú díbyé taúhbaju néerónáa muurá ámuha méúwáábócatsíhíjcyá tsaatéva cáanímútsikye nééíyóne: “Tsá o píivyetéú ámúhtsikye o píaabóne. Ámúhtsikye o píáábóiyóú ívane Píivyéebekéréjuco o ícúvehíjcyáne.”

¹² Aanéva ehdu íhjuúváróobé hallúri tsá íñá íjcyatú diityétsikye díbye píáábótúrónáaaca.

13 Ehdu muurá ámúhá íjtsaméiyuré tsáané uwáábó ámuha meúráávyéne tsá Píívyéébe taúhbájuri meíícúvehíjcyatúne. Áánetu íjcyané mítyane tsiíne állúnéhjí ámuha meméénuhíjcyáne.

14 Ehdúhjáa íñétsihdyu tsiíne neebe diityéke:

–Ímíñeúvú mélleebúcunu ámúhakee íiná o nééne ámuha mewáájácuki.

15 Muurá panéváre míamúnaa májchoróné tsá diityé ííbúwá íjtsaméi tútávajtsotúne. Áánetu ihdyu diityé íbuwáané déjúcoturé néhnyju tsááne diityéke tútávajtsóhi.

16 Aane ihdyu óví llééboome icyáhcújtsóne tehdu íjcyáhi.

17 Ehdúhjáa diityéke íñééne peebe ímamyémuma tsáaávu. Átsihvúhjáa dífbyeke dillómé íiná neéiyóné ehdu díbye úwaabóne.

18 Áánéllihyéhjáa neebe diityéke:

–¿Aca ihdyu ámuha meíjcyarómé tsá mewáájácutú íiná tene neéiyóné? Muurá panéváre memáchohíjcyanéhéjí tsá meke tútávajtsotúne.

19 Tehdu teene majchótú ímítyúné íjtsaméi tsááneíjvári. Muurá pevénére méjpiítyu pajtyéne. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabó panéváre majchóháñé dooháñema ímí nééne maawáiyuróne.

20-22 Átsihdyúhjáa idyé tsiíne neébe:

–Muurá ihdyu míamúnáa ííbúwá déjúcotu ílluune ímítyúné íjtsaméi tsááne diityéke tútávajtsóhi: ihdícyáméhjíímáyé dítye dómáccóatsíhíjcyáne, dítye dsíjívétsóatsíhíjcyáne, dítye nánihíjcyáne, tsíjtye éhneri dítye úmúúpívyehíjcyane, dítye állícyatsíhíjcyáne, panévá oove íjcyatúné dítye óóvehíjcyáne, dítye nómiutáávahíjcyáne, dítye tsíjtyedi íhnyúvahíjcyáne, dítye mítyákímíyehíjcyáne, dítye múhdurá ítsamehíjcyáne.

23 Énehjí ihdyu míamúnáa ííbúwá déjúcotu tsááne diityéke tútávajtsóhi. Ehdúhjáa neebe Jetsóó ímamyémuke.

*Tsiíñé íñújí múnáalle Jetsóoke cáhcujtsóne
(Mt 15.21-28)*

24 Átsihdyúhjáa idyé peebe diityémá Tííroó, Tsidóoo, íjcyácoomícyú íjcyané íñújívu. Aaméhjáa tsáaavu úújeténaa tsá díbye ímílléturó múha wáájacúné kiá díbye íjcyane. Árónáacáhjáa tsá díbye téévehíjcyatúne.

25 Áánéllihyéhjáa íícúiyé waajácúmé tétsihvu díbye wájtsine. Aanéhjáa tsúúca tsáápille tsáa dífbye éllevu ídsí pañe naavéné íjcyalle.

26 Aalléhjáa mímoúuvévá dífbyé lliíñévu Tsiropeníítsiá íñújí múnáalle tsíjtye múnáalléré íjcyárolle. Áánemáhjáa Jetsóoke neelle díbye iwáágóo naavéneke ídsí pañétu.

27 Árónáacáhjáa neebe díílleke:

–Tujkénúí tahájkímuke o píáaboóhi. Tsá muurá tsaapi ítsíímedítýú majcho idyójtútcúne oohímíyee ájccútyuróne.

28 Áánéllihyéhjáa neelle dífbyeke:

–Ihdýhde tehdujúcooro, Ávyéjuubej. Árónáa muurá múúne oohímíyé íjcyarómé majchó tsiíme ímájchotu dójccótsówaahyéjí.

29 Áánéllihyéhjáa neebe díílleke:

–Tehdujúco, muúllej. Ahdícyane wa dípye dihjývuj. Tsúúca muurá ícyooca dáájyuwa bohíjucóó. Tsáhájucó dííllé pañe naavéné íjcyatúne.

30 Ahdújucóhjáa pééle úújeténé ídsídivu pevétsíhjiduréjuco icyúwá pañe tódsiúcunúlledivu. Tsáhájucóhjáa naavéné dííllé pañe íjcyájucóotúne.

Lléébótuube íhnyúvátúúbeke Jetsóó ímíjpyetétsóne

31 Aanéhjáa tétsihdyu Tíírótu Jetsóó ímamyémuma péé Tsidóovu. Átsihdyúhjáa Gariréa unéuvúréjuco pééme pajtyé Decáápori íñújítu.

32 Aaméhjáa tsúúca tétsihyíjyucó íjcyánáa tsaate tsivá dífbye éllevu lléébótuube íhnyúvátúúbeke díbye ímíbájkóhi.

33 Áábekéhjáa diityédítýú tsátsihvu itsájtýéébeke íhyójtswári íñúhejúúcu íbórfíjcyóne íúúnyí dífbyé níjjiwa pípájchoóbe.

34 Áánemáhjáa cáamevu icyárúuvéne tsíjpanécoba íállíjchúne dífbyeke neébe:

–¡Epáata! ‘Dííhúhejúúcu dímíbáávyéne lleébo’ neéiyóné.

35 Ahdújucóhjáa díbye tsúúca llééboobe tsaímíyéjuco íhnyuváne.

36 Aanéhjáa ájtyúmímeke bóíjcyuube dítye tsíjtyeke íúúballétuki. Árónáacáhjáa úúballéme.

37 Áánerfhjáa ávyétá íhnáhó íúllévenúne neémeé:

—Panévárehaca ihdy ímiááné piivyéteebe. Íñúhejúúné lléébótúmekéha piivyéteebe il-
léébotsóne. Áhduréha íhjúvátúmeke piivyéteebe íhjúvatsóne.

8

Majcho mítyámedívú Jetsóó úújetétsóne
(Mt 15.32-39)

¹ Aanéhjáa idyé mítyane míamúnaa Jetsóodívú pihcyáávemedi tsá ñná íjcyatú ditye májchóiyóne.

² Áánélliihyéhjáa neebe ímamyémuke:

—Mítyane ó ídáátsové íjtye míamúnaa tsúúca 3 coojívájucó meéema íjcyame imájchoma íjcyájúcoótúneri.

³ Muurá májchótúmeke íhjáhañéví o wállóhahjíí juuvávúré chéméiyómé áyáháñeri. Muurá tsaatésáhjí tsíhnyullé múnaa.

⁴ Ehdúhjáa díbye néénéllii ímamyémú néé díbyeke:

—Árónáa çkiátú meújucúnetu diityéké mémájchótsóiyá múubará íjcyatútsihyi meíjcyame?

⁵ Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—çAca múhduná méhdi majcho?

Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Íjcyané 7-hova páahóone.

⁶ Áánélliihyéhjáa neebe míamúnaa íachúbaki. Áánemáhhjáa teene páahóoné íekéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Átsihdyúhjáa idyóhdáhínunéví ájcuube ímamyémuke ditye iwájtu diityéke.

⁷ Téhduréhjáa amómé íjcyá áyanéwu diityédi. Áané hallúvúhjáa téhdure ityéhdújtsoone neebe ditye iwájtu.

⁸ Áánétúhjáa pámeere óóvénetu coéváné 7-rujtsívá úvérujtsíne wáhpé.

⁹⁻¹⁰ Aanéhjáa diitye 4,000-mevábáhhjáa íjcyámeke imájchótsóné boone diityéké ípityájcoíñúne péjucóomé míñneri ímamyémuma Damanóótá íñújívúréjuco.

Jetsóoke paritséomú néé díbye méénúráityuróné imyéénuki
(Mt 16.1-4; Rc 12.54-56)

¹¹ Ájyúhjáa idyé paritséomú péé Jetsóo éllevu díbyema ityáhjáçatsíki. Aaméhjáa díbyeke imújtátsóro néé íévéhoowávú méénúráityuróné díbye imyéénuki.

¹² Aanéhjáa múhdurá díbyeke pájtyénéllii neébe:

—çíveekí ámuha méimillé méénúráityuróné o méénune? Tehdu oke ámuha menéénéllii o méénúiyónejíivari.

¹³ Ehdúhjáa diityéké íñéene tsiíne ímamyémuma péjucóobe únéú tsiñéçuvu.

Paritséomú uwábójuu Jetsóó ímamyémuke téíbúwajtsóne
(Mt 16.5-12)

¹⁴ Téjyúhjáa ímamyémú ábájíivé majcho itsájtyéiyóne. Áámedíhjáa tsáhoore ípaaáho.

¹⁵ Áánacáhjáa Jetsóó diityéké néehíí:

—Téííbúwá tsáma méíjcyaco. Méíçúvedí eene pááá ooríchó Heróódema paritséomu éhne íjcyáneri.

¹⁶ Ehdúhjáa díbye néénéllii ímamyémú néçatsíhi:

—Majchóne metsívátúnélliihyéubá ehdu meke neébe.

¹⁷ Ehdúhjáa majchoré ditye íjtsúcunúné iwájácúne neébe:

—çAca muhdú ívane majcho meéema íjcyatúné ámuha ménéçatsíhi? Ihdyúbá ávyetá muhdurá amúhá íbuúúné néeme íhyajchótá tsá ámuha mewáájacúpityú táuwaábo.

¹⁸ Áánerá amúhá hálluúnema amúhá núhejúúnema ámuha meíjcyaróméubá tsá maátyúmíhíjcyatú ínehjí o méénuhíjcyáne. çíveekí tsá ámuha melléébohíjcyatú o úwaabóne? çMityá tsá ámuha méitsaavéjúcootú majchóo muhdú o méénune?

¹⁹ Muuráhjáa 5-hovaré páahóoné íjcyaróné ó úújetétsó 5,000-meva íjcyarómedívu. Áánetúu coéváné çmúhdúrujtsívá wáhpé éhne mépihjúçúhi?

Áánélliihyéhjáa néémeé:

—12-rujtsívá wáhpé muurá mépihjúçúhi.

²⁰ Áhduréhjáa neébe:

—Ácooca éhne 7-hova páahóoné íjcyaróné 4,000-mevádívú o úújetétsóiyu çmúhdúrujtsívá téene pájtyé mépihjúçúhi?

Áánélliihyéhjáa idyé néémeé:

—Téhdunéréé 7-rujtsíva wáhpé mépihjúúcuhi.

²¹ Ehdúhjáa díityéké inéetsihdyu neébe:

—¿A ícyooca tsúuca ámuha méwaajácú iná nééiyóne pááá oorichotu o ihjyuváne?

Hállúvátúúbeke Jetsóó ímíjpyetétsone

²² Átsihdyúhjáa úújetémé Betsáidávu. Áánaacáhjáa díbye éllevu tsaate hállúvátúúbeke itsíváne néé díbye íimibájcho díbyeke.

²³ Áánélliihyéhjáa díbyeke íhyójsitu iékéévéne técoomítú tsátsihvu itsájtýéébeke íhyálluúúcu iúúniyi pípájchoóbe. Áánemáhjáa idyócárájcone dílloobe díbyeke muhdjúúcu díbye ítene.

²⁴ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muhdú ó ítē míamúnaa úllécunúné úmehéénédu.

²⁵ Áánélliihyéhjáa tsiíne Jetsóó díbyé hállúúúcu dócárájconetu botsíi tsáimiyéjuco díbye ítene.

²⁶ Áábekéhjáa ihjývú iwállóone neebe técoomí múnáake díbye iúúbállétuki.

Péedoro néé mépájtýetéébé Jetsóó íjcyane

(Mt 16.13-20; Rc 9.18-21)

²⁷ Áhduréhjáa tsáijyu Jetsóó ímamyémuma péé ‘Tsetsaráe Pírípo’ némeí cóomí úniúúcuri íjcyame wáábyu. Áijyúhjáa juuvávúú díityéké dílloobe muubá díbye íjcyane díbyedítú míamúnaa néhijcyáne.

²⁸ Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Tsaate nehíjycá tsojtsó múnáajpi Jóáa tsiíne bóhíbe u íjcyane. Áánetu tsijtye nehíjycá éjyúúvúu ícyahíjycámé Píivyéébé íhjúú uubálle múnáadítú Eriá tsiíne bóhíbe u íjcyane.

²⁹ Ehdúhjáa dítye néénéllii díityekeréjuco díbye díllone:

—¿Ácooca ámuha muubá o íjcyane menéehí?

Áánélliihyéhjáa Pééodoro nééhií:

—Muurá uu Críjto míamúnáake u pájtýetésoóbe.

³⁰ Ehdúhjáa Pééodoro díbyeke néénetu bóijcyuube dítye muucá iúúbállétuki.

Ídsíjívēñé Jetsóó úúballéne

(Mt 16.21-28; Rc 9.21-27)

³¹ Téjyúhjáa ímamyémuke úúballébe Jetsóó Míamúnáájpídívúu ípívyéévebe muhdú ícúbáhrámeíñe. Úúballébéhjáa muhdú túkevjtsojtee, llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame díbyeke iávyejúúllétúne dsíjívétsoobe 3 coojívatu tsiíne íbóhíñe.

³² Ehdúhjáa díbye néénéllii Pééodoro díbyeke íhdyúétsihvu idyówajcáróóbeke néé ehdu díbye íhjúúvátuki.

³³ Áánélliihyéhjáa díbyedítú iyévóóvéne tsijtye ímamyémuke íiteebéré díbyeke uhbáhi. Neebéhjápeé:

—Ídíhne óhdityu Náve Naavénej! Muurá tsá u wáájácutú muhdú óhdityu Píivyéébe íjtsámeíñe. Míamúnáá íjtsameíyē dípañe.

³⁴ Ehdúhjáa díbyeke íñééné boonétú pámeere tétsihyi íjcyámeke neébe:

—Tsaate oke iúraavyéné ímillémé múu ímillédú ícyahíjcyánetu íhveténe oke úraavyé wájyumeityúme tééné déjúocotu ícúbáhrámeíyóné pañe.

³⁵ Muurá ímillédúré ícyahíjycámé tsá pájtýetéíyúne. Áánetu ihdyu ímillédú ícyahíjcyané íhvetjtsóne ookeréjuco úraavyémé pájtýetééhi.

³⁶ ¿Aca ínetú meke píáábóiyóné tsáijyu múu mewágóóóvnéna mítyane meéhneváne?

³⁷ ¿Mityá íjcyané tsane mepájtýetéíyóné ehniíñevu tsáimiyé meíjcyáiyóné?

³⁸ Muurá oke iúraavyéné núcojpillémeke téhdure ó nucójpilléé Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe. Áhdure táuwááboju tsíjtyeke iúúballéiyóné núcojpillémeke téhdure ó núcojpilléé níjkyéji múnáama tahñéjté ujcúvavu o tsáácooca.

9

¹ Téhduréhjáa tsiíne neebe díityéke:

Muurá ímiááné ámuhadítú tsáhái tsaate dsíjívéíyú Píivyéébé avyéjú íhtsútú ájtyúmitúme.

Jetsóó tshdyúreévéne

(Mt 17.1-13; Rc 9.28-36)

² Átsihdyúhjáa 6 coojívatu peebe caméhaubúvú apáamyemáyé Péédooroo, Jacóóboo, Jóááa, éhdúmema. Áamedívúhjáa tsíhdyuréévebe.

³ Íwajyámúhjáa ávyeta tsítsij íjcyaja ajchúncunúhi. Tsáhábá múha téhdu ímí níjtyúityuró wájamu.

⁴ Áanáacáhjáa Eriama Moitséemútsí tétsihvu diityédívú bóhówáávémuútsima Jetsóó ihjyúváhi.

⁵ Ááneríhjáa Pééodoro iúllévenúne néé dífbyeke:

—ÍÁvyéjuúbej, maímijyu ihdyu mee íchihyij! Ahdícyane métsu méméénu 3-wava nújuwáané ámúhá aha dihñéwaa, Moitsée éhwaa, Eriá éhwaa, éhdune.

⁶ Ehdúhjáa íllityéné pañe íñéene tsá Pééodoro wáájacutúne. Áhduréhjáa íñahbététsí íllityéhi.

⁷ Áanáacáhjáa ojtsó diityédívú níityéné pañétú Píivyéébe neéhií:

—Áánu Hájchíwu mítyane o wájuúbeke tsáma mélléeboco.

⁸ Áánéllihyéhjáa íterómé íñéubará íjcyatúne. Téhduréhjáa Moitséemútsí Eriama tsáhájucu íjcyatúne. Apáábyeréjucóhjáa Jetsóó tétsihyi.

⁹ Átsihdyúhjáa dítye oómíñáa Jetsóó bójicyú dítye muucá teene iúúbállétu Míamúnáajpidívú ípívyéévebe ídsíjívétsihdyu tsiíñe bóhíitúné hajchóta.

¹⁰ Ahdújucóhjáa tsá dítye muucá úúbállétu teene. Aaméhjáa ihdyu tsamééré díllócatsíhijcyá muhdú dsíjivebe tsiíñe bóhííñe.

¹¹ Átsihdyúhjáa néeme dífbyeke:

—¿Ácooca muhdú ívane taúhbájú uwáábojte nehíjcyá Eriá tsiíñe íjcyaiñe míamúnáake pájtyetétsóíbye bóhówáávéíñe íhdéwu?

¹² Áánéllihyéhjáa neébe:

—Éé, ímíáanéjucóhdeé tene némeíñe Eriá bóhówáávéíñe míamúnáake pájtyetétsóíbyé úmíwari díbye diityéké íhdénu dífbyema. ¿Muhdúta néene óhdityu Míamúnáajpidívú o ípívyéévébedítú Píivyéébe waajacúháámituj? Muurá néene míamúnáa oke íavyejuúllétúne óhdi ícúbáhraíñe.

¹³ Aanée muurá ímíáané íjcyájucóoroobe tsojtsó múnáajpi Jóáa eenée Eriá díbye íjcyane dítye nehíjcyaa. Áróobekée míamúnáa íéhdíiválléne íllure ícúbáhrahíjcyáhi. Áánemáa díbye néerone tsá dítye cáhcútsóhíjcyatúne. Ehdúu Píivyéébe waajacúháámitu tene nehjújucu dífbyeke tene pájtyene. Ehdúhjáa neebe Jetsóó 3-meva ímamyémuke.

*Tsáapíwúú pañétú naavéneke Jetsóó wáágoóne
(Mt 17.14-21; Rc 9.37-43)*

¹⁴ Aaméhjáa tsúuca ímunáajtemá tsijtye mítyame íjcyamedívú wajtsíhi. Áanáacáhjáa taúhbájú uwáábojtemá diitye ímamyémú táhjácatsíhijcyáhi.

¹⁵ Aaméhjáa dífbyeke íajtyúmíne íicúu dífbye éllevu ípyééne dífbyeke duurúváhi.

¹⁶ Áámekéhjáa neébe:

—¿íínerí ámuha métáhjácatsíhijcyá támamyémuma?

¹⁷ Ehdúhjáa díbye neerónáa tsaapi néé diityéj píinétú dífbyeke:

—Ávyéjuúbej, áánu hájchíwúú pañe naavéné íjcyaae íhjyúvátúúbeke ó tsivá díéllevu óoma u ímbájchoki.

¹⁸ Muhdú íhya dífbyeke díbye méénúcooca baavu áakityéébe íhjyútú uráhtsaba íjchívyécooca íhwáñe íhdóne cópenúhíjcyaa. Áánéllí íñe íjtye dímamyémuke ó neerá dítyévá óoma dífbyé pañétú iwáágóoroki. Áronáa tsá dítye píivyetétúne.

¹⁹ Áánéllihyéhjáa Jetsóó néé ímamyémuke:

—juhúú, múhduré míamúnáami ámuha Píivyéébeke cáhcujtsópityúme! Aane íñe ¿múhájchótá ámúhá muhduré o áábucúne ámúhakye ó úwáábohíjcyá ámuha mecáhcújtsoki? Ehdúhjáa diityéké íñééne neébe:

—Áyu cána bo íllevu metsívá dífbyekej.

²⁰ Ahdújucóhjáa dífbyéwúke dítye tsájtyene dífbye éllevu. Áanáacáhjáa naavéné Jetsóoke íajtyúmíne dífbyeke ávyeta wáírohjácoobe áakityé baavújucu. Aabéhjáa baari cávíhyíñúmeífbyeke íhjyútu uráhtsaba íjchívyéhi.

²¹ Aanéhjáa Jetsóó néé cááníkyeé:

—¿Aca múhájchótájucu íllu díbye íjcyane?

Áánéllihyéhjáa neébe:

—Tsiíménédítyuré ehdu dífbye.

²² Tsáijyu muurá cúújúwá pañéwú díbye íjcaáyoobe tsúúca dsíjívéhíjcyáiyáhi. Áané tsáijyú téhi pañéwú díbyeke wááhíjcyáábe. Aane cána ihdyu u pívyetéhajchíí múúhadi dídáátsóvéné múúhake piááboj.

²³ Áánéllihyéhjáa Jetsóó néé díbyeke:

—¿A o pívyetéhajchíijyu? Ú eene ihdyu ímiááné oke u cáhcújtsóhahchíí tehjújuco uke o piááboíñe. Tehdu íñá óhdivu túhúúnejívari.

²⁴ Áánéllihyéhjáa neébe:

—Uke muurá ó cáhcújtsóhi. Áánéllii oke piáábó éhniíñevu uke o cáhcújtsoki.

²⁵ Aanéhjáa mítyane míamúnaa píhcyáávénaa Jetsóó naavéneke úhbaabe nééhií:

—¿Nave Naavénej, eene muhdú áádíwúuke u dáriíveebe íhjuvátuube lléébótúúbé pañétú uke o néé u íjchívyeki! ¿Aabe dohmíjyúcohdí díbyé pañévu!

²⁶ Áánéllihyéhjáa naavéné wáníjcyámeíbyéré díbyeke tsiíñe ávyétá íhnáho iwáíróhcone íjchívyéhi. Áané boonéhjáa coévaabe dsíjívéebedu. Aanéhjáa mítyame íjtsúcunú tsúúca díbye dsíjívéjucóóne.

²⁷ Áronáacáhjáa Jetsóó íhyójsitu íjyócujáróobe tsaímíyéjuco.

²⁸ Áané boonéhjáa tsájaavu aahíveebe ímamyémuma. Átsihvúhjáa tsamééré íjcyátsihvu néé díbyeke:

—¿Aca íveeki muhdú nétsihdyu tsá muha mepívyetétú meíjchívyetsóné naavéneke eene u íjchívyetsódu?

²⁹ Áánéllihyéhjáa neébe:

—Muurá ihdyu téeméjpiikye mewáágóo májchotúmé Pívyéébeke piáábó métátúmeíhi. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

Ídsíjívetíñe tsiíñe Jetsóó úúballéne

(Mt 17.22-23; Rc 9.43-45)

³⁰ Átsihdyúhjáa péeme pajtyé Gariréa íñújitu. Áijyúhjáa tsá Jetsóó ímíllétú múha wáájacúné dítye téeneri pájtyene.

³¹ Ímílleebéhjáa apaámyekéréi ímamyémuke íúwaabóne. Téjyúhjáa úúballébe Míamúnáájpidívú ípívyéévébedívú tsaapi ímítyúmeke ékéévétsóóbeke dítye dsíjívétsoobe 3 coojívatu tsiíñe íbóhííñe.

³² Ehdúhjáa díbyeke dítyéké úúballené tsá dítye wáájacutú muhdú nééíñe ehdu díbye nééneé. Aanéhjáa díbyeke ímíñeúvú ídílloiyóné nuhnévehíjcyáme.

Jetsóoke ímamyémú dílló caabyé íhhtsútuube dítyédítú íjcyáiyóne

(Mt 18.1-5; Rc 9.46-48)

³³ Átsihdyúhjáa Capenaóovu péeme úújeté tsájaavu. Átsihvúhjáa Jetsóó dítyéké nééhií:

—¿Íñerí ehne ámuha táhjájcatsímýéré métsahíjcyá juuváyi?

³⁴ Áronáacáhjáa tsá dítye añújcutú caabyé dítyédítú íhhtsútuube íjcyáiyóneríhjáa ityááhjájcatsíñéllíhýe.

³⁵ Áánéllihyéhjáa íácúúvéne neebe dítyéke:

—Ámúhadítú íhhtsútuube íjcyane ímíllebe óví tsíjtyeke ícúvéhi.

³⁶ Ehdúhjáa dítyéké íñéene tsííménéwúuke icyájaabúcuñe neébe:

—Éje, áánu muurá tsíímene ídátsóhreé.

³⁷ Ahdu muurá táuráávyé múnaa ídátsó néémeke ícúvéhíjcyámé ookéjuco ícúvéne. Aane tsá idyé ookére. Tehdure oké wállóóbekéjuco dítye ícúvéne. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

Meke tútávájsotúmé meke piabóne

(Mt 10.42; Rc 9.49-50)

³⁸ Áhduréhjáa tsáijyu Jóáa néé díbyeke:

—Ávyéjuúbej, tsáápiikye muha májtyumí tsaaté pañe naavémú íjcyámeke dímyémeri wáágóohíjcyáábeke. Áábeke muha mébóijcyuíñú tsíjpiye íjcyaaabe íveeki tehdu méénúnéllíhýe.

³⁹ Áronáacáhjáa Jetsóó nééhií:

—¿íveeki ámuha mébóijcyúhi? Muurá eene tamyémeri méénúráítyúronéhí méénuhíjcyáméubá tsá óhdityu ímityúné íhjuváiityuróne.

⁴⁰ Muurá meke piabómé tsá meke tútávájsotúne.

⁴¹ Ahdícyane tsaate ámuha tahñéjté meíjcyámeke nújácyo díívanéwú tamyémeri íjchome muurá téene áhdó íñé ímíjyaú íjcyaaáhi.

Tsaatéké ímityunévu meíbúwajtsóné ápihó nééneé
(Mt 18.6-9; Rc 17.1-2)

⁴² Áanetu botsíi oke cáhcujtsómé idátsó tsiiméwuúmúdurí néémedítý tsaatéké ímityunévu íbúwátsohíjcyámekéubá múu apáhahjíí íjkyééháñetu néwayúcobáné íóhbáñúmeke wájojó móóá pañévu ditye ícúbáhrámeíyóné ihdétu.

⁴³⁻⁴⁴ Áhdícyane ámuhá hojtsíneri ímityúné ámuha meméénuhíjcyáhahjíí múu kípyújúcmeí téhojtsíji. Muurá ímí ámuha méjicyaá tsánejcúéhójsima íjcyájúcoóturómé ámuha mepájtyetéhahjííjy. Áanetu idátsó ámuha méjicyaá tsahójsícuma ámuha meijcyarómé mújyú áabatéityúnéj cuujúwá pañévu mewágóóóvéhahjííjy. Áronáa ihdyu tééwá pañe íjcyame tsá muhdú íjcyáityúne.

⁴⁵⁻⁴⁶ Téhdure ámuháj tuháñneri ímityúne éllevu ámuha mepehíjcyáhahjíí múu kípyújúcmeí téjtuháji. Muurá ímí ámuha meijcyáá tsajtúháácuma íjcyájúcoóturómé ámuha mepájtyetéhahjííjy. Áanetu idátsó ámuha meijcyáá tsajtúháácuma ámuha meijcyarómé mújyú áabatéityúnéj cuujúwá pañévu mewágóóóvéhahjííjy. Áronáa ihdyu tééwá pañe íjcyame tsá muhdú íjcyáityúne.

⁴⁷⁻⁴⁸ Áhdure idyé ámuhá hálluúneri ámuha maájtyumíné ímityúné meméénuhíjcyáhahjíí méwaagóoméí téuhji. Muurá ímí ámuha méjicyaá tsánejcúéuma íjcyájúcoóturómé Píivyéébé avyéjuri ámuha meijcyáhahjííjy. Áanetu idátsó ámuha méjicyaá tsaúúcuma ámuha meijcyarómé mújyú áabatéityúnéj cuujúwá pañévu mewágóóóvéhahjííjy. Áronáa ihdyu tééwá pañe íjcyame tsá muhdú íjcyáityúne.

⁴⁹ Muurá pámeere tééwá pañe íjcyámedi tééwaj cúvá búúúveéhi. Áanetu Píivyéébeke íicúvehíjcyámeke ímjpyetétsoiibe ehne múúne cánáama heeco ímjpyetétsoú.

⁵⁰ Muurá cánáama íimúnéllii meke píaabóhi. Áanetu íimútuca tsá ínetú tene píáábóityuróne. Ahdu teene Píivyéébé uwááboju cánáamadú. Aane ihdyu óví ámuhá pañévu ámuha méujcú tsaimíyé ámuha menábhéwájtsáiki. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabó ímamyémuke.

10

Táábávájtsáimyé wáágóójtsáitýuróné Jetsóó úwaabóne
(Mt 19.1-12; Rc 16.18)

¹ Aabéhjáa Jetsóó Capenaóotu péé diitye ímamyémuma Jodéa íiñújivu Joodáa tsiñéjcuvu. Áhullévúhjáa idyé míamúnaa díbyedívú píhcyáávéméke ímyéénuhíjcyádú úwááboóbe.

² Ájyúhjáa paritseómú díbye éllevu itsááne díbyeke ímújtátsóro dilló tsáápilleke íhdícyané hallútúré áju wáágóóné tehdújuco néhahjííjy.

³ Áánélliihyéhjáa neébe:

—¿Muhdútáhjáa Moitsééúvú nehíjcyá téenetuj?

⁴ Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Muuráhjáa nehíjcyáabeúvú díllekévá tééne waajácúhaamívú maájcyúne meíhvéjtsóiyóne.

⁵ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muuráhjáa ihdyu eene ámuha meijcyadu ditye cáhcujtsópítyúnéllii ehdu nehíjcyabe tehdú tene néétúrónáaca.

⁶ Muuráhjáa Píivyéébe páné íhdéene ípívyéjtsóné níjcaúvú téhdure ípívyéjtsó wajpii, wallee, íjcyane muhdú tene íjcyáidyújuco.

⁷⁻⁸ Áánélliihyé muurá neebe wajpi ityáábávacooca íineíñé cáánímútsídítý díllemáyéjuco íjcyá tsahéecoréjuco tsáápiye íjcyáiyódu.

⁹ Aamútsí mútyetsí íjcyáromútsí tsahéecoréjuco íjcyáíñé Píivyéébé ípívyéjtsódújuco. Áánéllii tsá tsaate ityáábávájtsáicyooca dówáávétýuróne.

¹⁰ Ehdúhjáa íñééne boonétú tsájaavu ímamyémuma úújetéébeke tsiíñe dillómé teéne.

¹¹ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá tsaapi méwakye íhvéjtsóne tsíjpiílekéréjuco ityáábáváhahjíí ímityúné meenú mewa ímúbááné íjcyánáa tsíjpiílemáyéjuco íjcyáneri.

¹² Áhdure idyé walle ájyúke íhvéjtsóne tsíjpiíkyéréjuco ityájíváhahjíí ímityúné meenú áju ímúbááné íjcyánáa tsíjpiímáyéjuco íjcyáneri.

Tsiiméké Jetsóó llúúvanúne
(Mt 19.13-15; Rc 18.15-17)

¹³ Téjyúhjáa tsaate ítsíimeke tsivá díbye éllevu díbye diityé hallúvú píááboju Píivyéébeke ityáúmeíki. Áronáacáhjáa ímamyémú néé ínevé ditye ítsíimeke tsíivane.

¹⁴ Ehdúhjáa ímamyémú nééne tsári íjtsúcunúne neebe diityéke:

—Óvi ihdyu tsiváme. ¿Íveeki ámuha mécatuhtsóhi? Muurá diitye tsiime íjcyadu néémé wáabyuta Píivyéébe avyéju.

¹⁵ Aane ímiááneturé ámúhake o néé éhne múúne teetsi tsiimene ími meke cáhcujtsódú Píivyéébeke cáhcujtsotúmé tsá díibyé avyéjújte íjcyatúne.

¹⁶ Ehdúhjáa íñéene tsiiméke cájáábíuubéré piáábó táumei diityé hallúvu.

*Ováhtsá Jetsóoma íhjuváne
(Mt 19.16-30; Rc 18.18-30)*

¹⁷ Átsihdyúhjáa díbye péeyónáa tsaapi dííbye éllevu dsinériyé itsáane dííbye lliiñévu imímóúúvéne néé dííbyeke:

—Uwááboóbej, ímiáábé u íjcyaaabe cána oke diñe muhdú ó íjcyáiyóné mújyú o dsíjívéjúcódóityúne bóhí o újcuki.

¹⁸ Áanéllihyéhjáa neébe:

—¿Aca íveeki ímiáábedi oke ú díllóhi? Muurá ihdyu apáábyéré Píivyéébe ímiáábe.

¹⁹ Aane muurá tsúuca ú waajácú dííbyé tauhbajúúné illu nééneé: Tsá múu íhdícyámema dómácójcatsítúne. Tsá múu miamúnáake dsíjívétsotúne. Tsá múu nánivatúne. Tsá múu állíuutúne. Múu avyéjuullé díícyáánimútsikye.

²⁰ Ehdúhjáa Jetsóo nééneelli neébe:

—Uwááboóbej, tehdújuco muurá ihdyu o ícyahíjcyané táayáábedityúre.

²¹ Ehdúhjáa díbye néene Jetsóo ími íjtsúcunúne néé dííbyeke:

—Árónáa íjcyanéi tsane. Ditsieméné náhjihénuéne piáábó ídáátsóméhjike. Ájyju ihdyu ú ávyéjúúteé níjkyéjiri íjcyaaabe Píivyéébe avyéjuvu. Aane cáhawáá ehdu méénúne ookéréjuco duráavyej.

²² Ehdúhjáa Jetsóo néene kimóhcó pajtyé dííbyeke mítyane díbye éhnéváneelliíhye.

²³ Aabéhjáa kimóveebéré péeneri Jetsóo iúllévenúne néé ímamyémuke:

—Muurá mítyane éhnevámé íhtsútúnetu Píivyéébe avyéjuvu úcáávíyáhi.

²⁴ Ehdúhjáa díbye néeneri ímamyémú iúllévenúneelli tsiíne neébe:

—Ámuúha Llihímuj, íhnáhóóné ímiááané éhnéva múnaa Píivyéébe avyéjuvu úcáávíyóóné ditye téeneriyé tsúúrámehíjcyánéllíhye.

²⁵ ¿Aca muhdú caméélló ánéétóhéjutu pajtyéiyáhi? Áhdure ¿aca muhdú diitye éhnéva múnaa Píivyéébe avyéjuvu úcáávíyáhi?

²⁶ Ehdúhjáa díbye néeneri iúllévenúne tсамééré néjcatsíhi:

—¿Aca ihdyu múhdutúra pájtyetéiyóme?

²⁷ Áanéllihyéhjáa neébe:

—Ímiáánéjucóhde míamúnáa tsá píivyetétú iye ípájtyetétsámeíne. Árónáa Píivyéébe píivyeté díityéke ípájtyetétsóné íiná dííbyedívu túhúútúnéllíhye.

²⁸ Áanéllihyéhjáa Péédro neé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, muuráhjáa páneere muha meíhvéjtsóne uukéréjuco meúraavyéne.

²⁹⁻³⁰ Áanéllihyéhjáa neébe:

—Tehdújuco. Muurá ímiááneturé ámúhake o néé tsaate íjcyátsíhji, íñahbémuu, íñallémuu, cáánimútsii, méwamyuu, ítsíimee, íjcyámeke tsánejcúvú íhvéjtsóne Píivyéébe wákíméi méénume íne imíjyaú íjcyáñé íñé íñújiri. Aame muurá ájtyumí tsíjtyeke díityémá íñahbéváimeke íñahbémutú íñallémúdu cáánimútsídyú ítsíimédu néeme téhdure ookéréjuco úráávíyeme. Aame téené déjúcotu ícúbáhrámehíjcyáahi. Árónáa ihdyu nihñévuré újcyumé mújyú ídsíjívéjúcódóityúne bóhí tsiíjírjúco íñjuji Píivyéébe ípívyéjtsóji hallúri íjcyaki.

³¹ Muurá íñe ícyooa íhtsutúmé íjcyame ídátsó téjyju waagóojte íjcyáahi. Áané lliiñévu íñe ícyooa ídaatsómé ávyéjúúteéhi. Ehdúhjáa Jetsóo néé ímamyémuke.

*Ídsíjívéíñé tsiíne Jetsóo úúballéne
(Mt 20.17-18; Rc 18.31-34)*

³² Améhjáa Jerotsaréevu péeme dííbye déjuri pehíjcyá íllityécunúmére. Áamekéhjáa tsátsihvu imíjyojcaróne tsiíne úúballébe muhdú técoomívú dííbyeke tene pájtyeíñe.

³³ Neebéhjáa diityéke:

—Mepéé íñe Jerotsaréevu. Ácoomívú muurá Míamúnáájpidívu o ípívyévéébedívu tsaapi llúuvájté avyéjjetémá tauhbájú uwáábojteké óhdívu ékééevétsóohi. Aame oke íékéévéébeke jodíómú íjcyátúmé hójtsí pañévu íhvéjtsóo oke ditye ídsíjívétsoki.

³⁴ Aame óhdi iúúhívaténe oke úníchíhcyméré iwápáájcoóbeke dsíjívétsóohi. Ároobe tsiíne ó bóhí 3 coojívatu.

Jacóobomútsí Jóáama Jetsóoke táúmeíñe
(Mt 20.20-28)

³⁵ Áábekéhjáa tsáiyju Tsebedéó hájchímútsí Jacóoboma Jóáámutsi nééhií:

—Uwááboóbej, muhtsi méimíllé tsane uke metáúmeíñe.

³⁶ Áánéllihyéhjáa neébe:

—¿íñá ámuhtsi méimílléhi?

³⁷ Áánéllihyéhjáa neemútsi:

—Muhtsi méimíllé u ávyéjuutécooca díúniúvú múhtsikye u ácuycároné úúma muhtsi maávyéjuutéki.

³⁸ Áánéllihyéhjáa neébe:

—Ávyeta tsá ámuhtsi mewáájácútú íñá metáúmeíñe. ¿Aca ámuhtsi méicúbáhrámeíyá muhdú o ícúbáhrámeídyu?

³⁹ Áánéllihyéhjáa neemútsi:

—Ééé, muhtsi méicúbáhrámeíyáhi.

Áánéllihyéhjáa neébe:

—Ímiáánéhde ámuhtsi méicúbáhráméíhi.

⁴⁰ Áronáa tsá ámuhtsikye táúniúvú oore o pícyóóityuróne. Muurá ihdyu Llihíyóré táúniúvú pícyoó caatyéké iwábyújsómeke. Éhduréhjáa añújuube Jetsóó diityétsikye.

⁴¹ Aanéhjáa íñahbéjté 10-meva íjcyame illéébóne cayóbaávaté diityétsidívu.

⁴² Áronáacáhjáa Jetsóó diityéké nééhií:

Ámuha muurá méwajácú íñújiri íjcyané avyéjujete íñnáhó ityáúhbájcatsíñe táhjácatsíhijcyáne.

⁴³⁻⁴⁴ Áánetu ihdyu ámuha tahñéjté meíjcyame tsá múu tehdu neétune. Ámúhadítýú íhtsútuube íjcyane ímillebe múu pamévakéré píaabóhi.

⁴⁵ Muuráhjáa íñe Míamúnáájpidívú o ípívyéveebe tsá o tsáátu íhtsútuube ávyéjuube o íjcyáábeke míamúnaa oke íicúveki. Ópée o tsáá diityéké o píaabóné diityé wájuryi o dsíjive múhdumé teene cáhcujtsómé ípájtýeteki.

Hállúvátúúbeke Jetsóó ímíjpyetétsóne
(Mt 20.29-34; Rc 18.35-43)

⁴⁶ Aabéhjáa Jericóori íjcyátsihdyu diitye ímamyémuma tsiéllévuréjuco péémema mítyame pééhií. Áanáacáhjáa dítye pééjú úníuri Timéó hajchi Batiméó hállúvátuube ácuucunúbé táúmeíhijcyá píáábo.

⁴⁷ Aabéhjáa tétsihvu díbye Natsarée múnáajpi Jetsóó píihine iwáájácúne kéévánécoba nééhií:

—¿Jetsóó Dabíiúvúj tsiiménémúhaabe u íjcyaaabe óvíjyuco ihdyu óhdi dídaatsóve!

⁴⁸ Ehdúhjáa díbye néénéllii tsaate néé cúuvéhulléré díbye íjcyaki. Áronáacáhjáa éhniíñevuré tsiíñe neébe:

—¿Dabíiúvúj tsiiménémúhaabe u íjcyaaabe óvíjyuco ihdyu óhdi dídaatsóve!

⁴⁹ Áánéllihyéhjáa Jetsóó tétsihvu íjyócutúvéne nééhií:

—Méne díbye ítsáá taéllevu.

Ahdújucóhjáa díbyeke dítye nééneé:

—Uke píúvaábe. Wa dichaj.

⁵⁰ Ahdújucóhjáa ícúú íwajyámú hállújea ityácórívéné díbye cátsíñiivyné díbye éllevu.

⁵¹ Áábekéhjáa neébe:

¿íñá u ímílléhi?

Áánéllihyéhjáa neébe:

—Ávyéjuúbej, ó ímíllé o hálluváne.

⁵² Áánéllihyéhjáa Jetsóó néé díbyeke:

—Tehdújuco. Oke u cáhcujtsódu íjcyaaabe tsúúca u hálluváhi.

Ahdícyane wa ílluréjuco dípyej. Ehdúhjáa Jetsóó díbyeke nééneemáyé ítétjúcoóbe. Aabéhjáa díbyemájjuco pééneé.

11

Jerotsarée pañévú Jetsóó úcaavéne
(Mt 21.1-11; Rc 19.28-40; Ja 12.12-19)

¹ Aaméhjáa úújeté Jerotsaréej píihíri Bepajéema Betáaniá coomícyú úníuri orívo bájú íjcyátsihvu.

² Átsihdyúhjáa Jetsóó mútyétsikye ímamyémudítýú ípíihíre coomívú iwállóómútsikye nééhíí: —Écoomi ípíihíre cóomityu óoma méujcúté íayáne íjúwuúke. Múikyé dííbyedi úllétuube dóhjíváábeke metsíñaáyóne métsívaco.

³ Aane tsaate ámuhtsíkye ívéébeke ámuhtsi métsíñaáyó' néhajhíí méneéco: “Ávyéjuubéne néénéllíi muhtsi méujcúváhi. Ícúiyévané ihdyu óómíchóííbye.”

⁴ Ahdújucóhjáa péémutsi úújeténé dííbyedívú juuvá úníutu tsaaté já llahájtí mójcó lleehówá úmíwatu dóhjíváábedívú.

⁵ Áábekéhjáa dítyétsi tsíñaáyórónáa tsaate néjucóó:

—¿Aca ívéébeke ámuhtsi métsíñaáyó kiávú metsájtýeki?

⁶ Áánéllíihyéhjáa neemútsi díbyéé úwaabódu. Áánéllíihyéhjáa íhvejtsómé dítyétsi ítsájtýeki.

⁷ Áábekéhjáa dítyétsi úújetétsóóbé hallu wájamúúnevu dítye íhboné hallúvú Jetsóó íñérívyéne péehíi.

⁸ Áábé úmíwáhjáa mítyame míamúnaa juuva íhbó wájamúúnema wájuuhóónevu.

⁹ Aaméhjáa dííbyema péeme tsuulleríi, idyéjurií, íjcyame wáñécohíjcyá:

—¿Íñóóooj, maímijyu áánu Píívyéébe mémeri tsááneéj!

¹⁰ ¿Íñóóooj, máávyejútsó áánúke Dabííúvúj tsiiménémúhaabe ímíá ávyéjuube íjcyáábeke! ¿Maímijyu Píívyéébe méema íjcyanej! Ehdúhjáa iwáñéjcoone nehíjcyáme.

¹¹ Aanéhjáa Jetsóó Jerotsaréevu úcááveebe duurúvájávú íááhívéne tééjá pañe panévare íííéíñúne péjucóó Betáániávú cúvéhréjuco tene néénéllíihye.

Higyéerahe Jetsóó pítyuutsóne

(Mt 21.18-19)

¹² Ááné tsííjyúhjáa Betáániátú dítye óómíñaá Jetsóó ajoyáávatéhi.

¹³ Aabéhjáa tsíhyulléturé ájtyumí higyéerahe juuvá úníutu íjcyaha ímíwu háámívahe. Ááhe éllévúhjáa míjyóóveebe 'néévahéubáhaja' íñéénema. Áronáacáhjáa tsá téijyu tehe néévatu íñééváyó rááhori íjcyátúnéllíihye.

¹⁴ Ááné hallútúhjáa ílluréjuco díbye teehe pítyúútsóobe nééneé:

—Óvíárohe tsáma tsííñe u néévahíjcyádú ú neevá níhñécunu ílluréjuco u chéméihye.

Ehdúhjáa díbye néene ímamyémú lleebóhi.

Duurúvájá pañétú náhjíhe múnáake Jetsóó bóayóne

(Mt 21.12-17; Rc 19.45-48; Ja 2.13-22)

¹⁵ Átsihdyúhjáa úújetémé Jerotsaréevu. Áíjyúhjáa Jetsóó duurúvájá pañétú boáyó tééjá pañévú náhjíhénúcatsímýeke. Dsíídsikéhjáa cápáyócohíjcyámé metsáwááné wájójcoóbe. Ahduréhjáa íjúúmuke náhjíhénuhíjcyámé acúvewááné wájójcoóbe.

¹⁶ Áánemáhjáa neebe múha tééjá pañévú íñáhjíhénújúcóótuki.

¹⁷ Átsihdyúhjáa neebe dítyéke:

—Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Íjya tahjya tééjá líiñévú míamúnaa óoma íhjuváhíjcyáijya.” Aaja ¿íveekí ámuha naní múnáá jaríyévú medíllone?

¹⁸ Ehdúhjáa Jetsóó méénúné uubállé llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwaábójte iwáájácúne ímíllerá dííbyeke ídsíjívetsóne. Áronáacáhjáa nuhnévéme míamúnáadi dítye ímí dííbyé uwaábó íjtsúcunéllíihye.

¹⁹ Ááné íijyúnuvúhjáa tépejcojuco Jetsóó pééne técoomítýú ímamyémuma tsíéllévuréjuco.

Higyéerahe chémene

(Mt 21.20-22)

²⁰ Aaméhjáa tsíijyu cúúvéneturé díbyéé pítyúútsóhe higyéerahe íjcyátsihdyu pájtyénáa ímamyémú ájtyumí tehe tsucájaaháñé tébajkyéjimájucó chémene.

²¹ Átsihvúhjáa Péédoro ítsaavé tétsihdyú dítye pájtyénáa Jetsóó teehe úhbane. Áánemáhjáa neébe:

—Éje Uwááboobej, éhnéé u pítyúútsóhéha íhye tsúuca cheméhi.

²² Áánéllíihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Ehdu ámuha meméénuhíjcyá ímíñeúvú mécahcújtsó Píívyéébeke.

²³ Muurá ámúhadítýu tsaate ímíááné ímí cáhcujtsómé éhbau cámebháú nééiyá téhbau íííne móóáj pñnévu. Ahdújuco muurá téhbau íñéiyóne.

²⁴ Ahdícýane muurá páneere Píívyéébeke ámuha metáúmeíñé píáábojívú ámúhake ájcuíbye ímíááné ámuha mécahcújtsóhajhíjyu.

²⁵ Áronáa ihdyu múu tujkenú ímbáchójcatsí tsaatémá ímytú ámuha medáñívcatsíhajchíjyu. Ájyu ihdyu ámúháj Caani níjkyéjiri íjcyaae ámúhadi ídáátsóvéne ílluréjucu ábájíveíñé ámuha ímytúné meméénune.

²⁶ Áánetu ímytúné ámúhake méénúmedi ámuha meídáátsóvétúhajchíí téhdure tsá díbye ámúhadi ídáátsóvéityúne. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

Jetsóó ihsítu

(Mt 21.23-27; Rc 20.1-8)

²⁷ Aaméhjáa Jerotsaréeri íjcyánáa duurúvájá pañe íjcyáábedivú llúúvájte avyéjuytee, taúhbájú uwáábojtee, túkevjtsojtee, íjcyame píhcyaavéhi.

²⁸ Aaméhjáa néé díbyeke:

—¿Aca múúbé ihsíturi u íjcyaae eene ehdu nénehji ú méénuhjcyáhi?

²⁹⁻³⁰ Áánéllihyéhjáa neebe diityéke:

—Áhdure ¿acáa múha nééjuri Jóaa tsótsohjcyá cáhcújtsómeke? ¿A Píívyéébeé, mityá míamúnaaré neéjuri téené wákimyéí méénuhjcyaaé? Áyu cána oke máañújcúhajchíí botsí ámúhake ó neé múúbé ihsíturi ó méénuhjcyáne.

³¹ Áánéllihyéhjáa tsamééré néjcatsíhi:

—Muurá ‘Píívyéébeé neéjuri tsótsohjcyaaé’ menéhajchíí meke neéíyoóbe: “Áábekéráhhjáa ¿iveeki tsá ámuha mecáhcújtsotúne?”

³² Áánetu ‘míamúnaaré neéjuri’ menéhajchíí meke míamúnaa téené hallútú méénúiyáhi. Muurá pamévaré cáhcújtsó ímíáánéjucóo Píívyéébe íhju uubálla múnáajpi Jóaa íjcyane.

³³ Ehdúhjáa néeneri íñúhnévéne néemé:

—Maáhuúj, tsá muha mewáájacutúne.

Áánéllihyéhjáa Jetsóó néehí:

—Aanéjííva idyé ámúhake ó neé múúbé ihsíturi ó méénuhjcyáne.

12

Úmihé tehmé múnaa múhdurá dáñívémeñetu íjcyáné uwááboju

(Mt 21.33-46; Rc 20.9-19)

¹ Ájyúhjáa Jetsóó tsíménéhjitu uwááboobe néehí:

—Tsaapíhjáa íumíhe tsanééré óova íbájtsoné mijcónúhi. Áánemáhhjáa tsátsii ímbájchoobe téene neévá dótsúhcúmeñtsíi. Áhduréhjáa tépallíj piínévú méénuube jáhwu cáámé cónaúvú tééjá pañétú tépalli téhmémeñjya. Ehdúhjáa ímyééné tsaatéké tépallívú ityéhmetsoñíúne aahívetéébe tsííñe íñúji.

² Aanéhjáa tsúúca tépalli neévane iwáájacútsihvu wáalloobe íúnú múnáájpiikye díbyema ditye iwáallóoro díbye éhné íjcyadúne.

³ Ahdújucóhhjáa péeróobeke ditye íllure méénúpéjtsónetu díbye óomíñe léveébe.

⁴ Áánéllihyéhjáa tsíjpiikyéréjucu díbye wálloróobeke téhdure néwayúúneri íñíwáutu ityúúvatsóóbedi íllure uuhívatéme.

⁵ Ároné pañéhjáa tsíjpiikye díbye wállóobeke ílluréjucu ditye dsíjívetsópejtsóne. Áronáacáhhjáa tsiíñe wáalloobe pívamevákéjucu. Áámekéhjáa idyé ímyéénúpéjtsóne tsaatéké dsíjívetsóme.

⁶ Áané boonéhjáa ílli apáábyteréjucu cóevané mítyane díbye wájyuúbe. Áábekéréjucóhhjáa díbye wállóone ‘íhya hájchíwu íjcyánéllii díbyeke avyéjúúlléiyóme’ íñéénema.

⁷ Aabéhjáa bóhditéébeke íátyúúmíne néjcatsímye: “Aabye muurá ílliyéjucu íñe cáánítúiyóne. Áánéllii metsu díbyeke medsíjívétso mehnéréjucu tene íjcyaki.”

⁸ Ehdúhjáa íñéjcatsíñe ídsíjívetsóóbeke waagóomé íhyóvé pañévu.

⁹ Ehdúhjáa Jetsóó diityéke íúúbállétsihdyu néehí:

—¿Aane íñe diibye úmihé aabájaabe itsáacooca muhdú méénuu eeneé tépallívú díbye téhmétsóñíúme ímytú dáñívémeñjyeme? Muurá diityéke dsíjívetsóíbye téené hallútu. Áane tsíjyekeréjucu díbye téhmétsóñíú tépallívú.

¹⁰⁻¹¹ ¿A tsá ámuha mújyú meéévetú Píívyéébe waajácúháami? Muurá téhaamítú neéneé: Tsaúu néewayu jááháñe wákimyéí múnaa íñéhnílléne wáagóórou pícyámeí ímichi tééutu jaa éjkeú. Muurá ihdyu Píívyéébere ehdu meenu téhdújucu.

¹² Ehdúhjáa diitye llúúvájte avyéjuytee, taúhbájú uwáábojtee, túkevjtsojtee, íjcyameke Jetsóó lléboóbóné hallútú ímílleromé díbyeke tétsihdyu iwáágoóne. Áronáacáhhjáa nuhnévéme Píívyéébe íhju uubálla múnáajpi díbye íjcyane míamúnaa néhíjcyámedi íllityénema. Aaméhjáa ílluréjucu péneé.

Ítñújí avyējuúbé wáábyuta dsíidsike ditye áhdotsóne

(Mt 22.15-22; Rc 20.20-26)

¹³ Áané boonétúhjáa paritséomú wallójcatsí Heróódé icyánéjcutéjtémá dílbye élleu ditye iñéete muhdú dílbyedítýú ipítýácócatsíhijcyáne. Ehdúhjáa íjtsámeímyé díbye muhdú áñújcutnetu dílbyedítýú iñéétsóroki.

¹⁴ Aaméhjáa neeté dílbyeke:

—Uwááboóbej, muha muurá méwaajácú ímíáábé u íjcyane állíútuúbe. Aabe ú úwáábohíjcyá kéjijtó Píivyébe miamúnáadítýú ímí íjtsúcumújijtó tsijtye múhdurá úhdivu íjtsúcumúróneri íicúvétuubére. Árómeke muurá pámeekéré tsahdúré ú íjtsúcumú muhdú ditye íjcyane u túhúúllétúnéllíihye. Aabe cána múúhake diñe dícyánéjcutuj. ¿A tehdújuco ávyéjuube romáánómuube íjcyáábé wáábyuta dsíidsike ditye áhdótsóhijcyáné maáhdóiyóne, mityá tsáhaáj?

¹⁵ Ehdúhjáa dílbyeke díllómé íllure ímújtsátsooki. Aanéhjáa iwáájácúne neebe diityéke:

—¿Íveekí íllure oke ámuha memújtátsoo mémávárijchóhí? Áyu cána oke méuujétsó dsíidsíjívuj.

¹⁶ Ahdújucóhjáa ditye tsájihcobávú ájcune dílbyeke. Áájítúhjáa húmi náávee, memee, íjcyane ííiténe neebe diityéke:

—¿Aca múhúmi náávé íñéé? Áhdure ¿mumémé íñe tééjitu?

Áánéllíihyéhjáa néémeé:

—Ávyéjuube Tséétsá húmi nááve. Áábe méméré eene tééjitu.

¹⁷ Áánéllíihyéhjáa neebe diityéke:

—Ané wa ihdyu dílbye Tséétsáke mááhdohíjcyá dílbye éhnéjuco íjcyanévu. Áánetu ihdyu Píivyébeke máácuéhíjcyá dílbye wáábyuta íjcyanévu.

Ehdúhjáa Jetsóo diityéké néeneri íllure ullévenúme.

Dsíjívémé muhdú tsiíñe bóhiine tsaate díllone

(Mt 22.23-33; Rc 20.27-40)

¹⁸ Téijyúréhjáa idyé tsadotséomú péé dílbye élleu medsíjívémé tsiíñe mebóhiine cáhcújtsotúme.

¹⁹ Aaméhjáa néé dílbyeke:

—Ávyéjuúbej, Moitséetúvúhjáa muurá néé tsaapi méwadítýú tsiímávátuube dsíjívéhajchíí íñahbéréjuco díllíle táábávaíñé dílbyeréjuco itsíímáva díllédítýú íñáhbeúvúu tsiímáváyóne.

²⁰ Aanéé íjcyámé 7-meva tsané nahbému. Áámé amíaabée ityáábávároléjtane dsíjívé tsiímávátuubére.

²¹ Áané boonéé bónebe díllíle táábávároobe idyé dsíjívé díllédítýú téhdure tsiímávátuubére. Áábé bonéebekéé idyé téhdure pajtyéne.

²² Ehdúu pámeere tsané nahbému 7-meva íjcyame díllíle ityáábáválledítýú tsiímávátumé dsíjívéhíjcyáhi. Aanéé nihñévíuré díllíleréjuco dsíjívéne.

²³ Aane cána múúhake diñe ímichi ¿cáábyé taaba dílle íjcyáíñé tsiíñe ditye bóhícoóca?

²⁴ Ehdúhjáa ditye néenéllíi Jetsóo nééhí:

—Íllure ámuha memújtá Píivyébe íhtsútuube íjcyáábé waajácúháamitu muhdú tene úwaabóné ámuha mewáájácútúnéllíihye.

²⁵ Muurá dsíjívémé tsiíñe bóhícooca páneere tsíhdyuréjuco cápáyóveíñe. Tsáhájucu téijyu miamúnaa táábávácatsíhijcyáné íjcyáitýúne. Muurá téijyu pámeere íjcyáá níjkyéji múnáaduréjuco.

²⁶ ¿Aca tsá múijyú ámuha meéévetú Píivyéébe waajácuháami? Íllúu muurá Píivyéébe Moitséeke néé uméhéwu pééécunúné pañétú dílbyema íihjyúvácoóca: “Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyámé Píivyéébe ó íjcyáhi.”

²⁷ Ehdúu Píivyéébe néénetu muurá méwaajácú ditye íjcyane. Muurá ditye íjcyátuca tsá díbye nééitýuro diityé Píivyéébe íjcyane. Aanéjíva íllure ámuha memújtáhi.

Páñétúejúúcu taúhbajúúcu

(Mt 22.34-40)

²⁸ Ehdúhjáa Jetsóo tsadotséomuma táhájacatsíñé tsaapi taúhbajúu uwááboobe íleebúcumúhi. Aabéhjáa ímí diityéké Jetsóo áñúcuéhíjcyánéllíi néé dílbyeke:

—¿Aca teene Píivyéébe taúhbajúúnetu keená ímichi páñétúene?

²⁹ Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Ímichi muurá pañétuene taúhbajúnetu néehii: “Ámuuha ijraéemuj, muurá Máavyéjuube Mépiiyyéébe apáábyéré ihtsútuube ijcyáhi.

³⁰ Áánéllii múu díbyeke Dpiiiyyéébé Diavyéjuube Ijcyáábeke wajyú ávyeta díííbúutúré páneere muhdú u Ijcyáneri dííjtsaméiyi.” Ehdú néene ímichi pañétuene teene taúhbajúnetu.

³¹ Áánetu tsiiñe néehii: “Pamévakéré múu wajyú muhdú u wáyúmeidy.” Íñeecu muurá ímichi pañétueneéécú taúhbajúnetu.

³² Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii diibye taúhbájú uwááboobe néé díbyeke:

—Ávyéjuubej, tehdújucu u néene ímiááné tsáapiye Píívyéébe Ijcyane apáábyéré ihtsútuube Ijcyáábe.

³³ Áábeke ímiááné mewájyúiyá ávyeta méííbúutúre páneere muhdú meíjcyáneri méíjtsaméiyi. Áhdure tsíjtyeke mewájyúiyá muhdú mewájyúmeidy. Ehdú muurá meíjcyane ímí ijtšucunúúbé íñe díbyeke meícuvéné panévaré díbyé úmíwáwú mecóvátsohjycyáné ehniíñevu.

³⁴ Ehdúhjáa dibye tsaímíyé áñújcnéllii Jetsóó néé díbyeke:

—Tsúuca muurá Píívyéébe avyéjuejpíjyúcooíyó úu.

Ehdúhjáa díbyeke Jetsóó nééné boone tsáhájucu múha díbyeke tsiiñe díllotúne.

Muubá Críjto Ijcyane

(Mt 22.41-46; Rc 20.41-44)

³⁵ Téjyúhjáa duurúvájá pañe Ijcyámeke uwááboobe íhdityúré néehii:

—¿Aca íveeki taúhbájú uwáábojte nehíjcyá Dabíúvúj tsiiménémúhaabe Críjto Ijcyáíñe?

³⁶ Ááneráhjáa Píívyéébé Apííchóré díbyeúvuke túkévéjtsóneri neébe:

Ávyéjuube néé Táavyéjúúbeke: “Cána táúniúvú díicya dímunáake o táhjáné hajchóta.”

³⁷ Ehdúhjáa muurá neebe Dabíúvú Críjto dítyú Íavyéjuube dibye Ijcyane. Aanéjii ¿muhdú íivane Dabíúvú tsiiménémúhaabe Ijcyáiyooobe Críjtoó?

Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóné ímí díityéké pájtyénéllii lleeúbucunúme.

Taúhbájú uwáábojtéké Jetsóó núcójpívetsóne

(Mt 23.1-36; Rc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Tehduréhjáa tsiiñe uwááboobe néehii:

—Ámuúhaj, téííbúwá tsáma meíjcyaco. Tsá múu íivatú eene aatye taúhbájú uwáábojte míamúnáa díityéké íavyejuúllekiyé cááméjácobájí úcámeíhjycyánetu.

³⁹ Muurá píhcyáávejááné pañévu íúccáávecooca imíllémé íbohówátsihjívúré íacuvéne. Áhdure teene píhcyááveháñe májchó májchómeicyooca imíllémé ímitsihjívúré ímájchone.

⁴⁰ Aame píibájyujte walléemudítýú dótuhjycyá díityé jaaháñe. Ehdú muurá ímyéénúné núcójpí cááménécóbaúvú íhjyúvahjycyarómé Píívyéébema. Árome muurá tééné déjúcotu ícúbáhráméíhí. Ehdúhjáa Jetsóó néehii.

Ídátso nééle píibájyulle dsíídsike pícyóone

(Rc 21.1-4)

⁴¹ Téjyúhjáa duurúvájá pañe Píívyéébé wáabyuta dsíídsike dítye pícyohjycyábá únuri dibye ácuucunúnáa téhbá pañévu pícyóomé teene dsíídsi. Dsíídsíváméhjáa mítyanéjji pícyóóhí.

⁴² Áánáacáhjáa píibájyulle ídátso pícyóó míjhwuúcúre.

⁴³ Aanéhjáa ííténe ímamyémuke neébe:

—Áámye muurá píibájyulle ídátso néérolle pícyóó páme ehniíñevúre.

⁴⁴ Muurá aatye pícyóó mítyane ídsíídsívánetu áyanéwuúji. Áánetu pícyoolle páneere tééne tájpi íjcyáiyóne.

13

Duurúvaja wágóóovéñe Jetsóó nééneé

(Mt 24.1-2; Rc 21.5-6)

¹ Aaméhjáa duurúvájá pañétú íjchívynéna Jetsóoke ímamyémudítýú tsaapi néehii:

—Uwááboobej, aca íñé ímíjyaú eene duurúvaja néwayúúnetu méénúmeíhí.

² Áánélliihyéhjáa neébe:

—¿A ímíwu ú íitéhí? Ároja muurá wácávyáhcáméíhí.

Jetsóó tsááíñe íhde pájtyéíñehji

(Mt 24.3-28; Rc 21.7-24; 17.22-24)

³ Átsihdyúhjáa péeme tééjáj píihírí oríivo bájú Ijcyátsihvu.

⁴ Átsihvúhjáa Jetsóó ácuúncunúubeke Péédooroo, Jacóóboo, Jóááa, Aderéee, Íjcyame neéehi:

—Cána múuhake duubállé múijú tene pájtyeiñé eene múuhake u nehíjcyanéhi. ¿Aca íinetú muha méwaajacuú tsúuca tehdu tene pájtyeiñe?

⁵ Áánélliihyéhjáa neebe diityeke:

—Ehdu neéme tsáma wajácútsi méijcyaco ámuha álliu múnáadivú maállítsámeityuki.

⁶ Muurá o tsááíne tsúuca píihícooca Íjcyaimyé mítyame óhdi díllómeímye. Aame nee diibyéjucu Críjto íjcyane. Aane mítyame cáhcújtsoó bañúháñe.

⁷ Áhdure téijyu Íjcyaiñé méénujcátsi pahúlleváre. Ááneri méíllityédíñe. Ehdu pájtyeiñe páneere ílluréjucu nijkéváiñé ihde.

⁸ Muurá tsáné iññúji múnáa méénujcátsi tsíiñé iññúji múnáama. Áijyu íññuji vááúméí pahúlleváre. Áhdure áyaba Íjcyaaíhi. Ehdu déjúcoóveíñé ícúbáhraméí íññújiri.

⁹ Áánéllii téihbúwá méijcyaco. Muurá oke ámuha mecáhcújtsoné hallútú pihcyáávejááné pañévú ámúhake imyéénúmeke tsajtyéimye ávyéjúté éllevu. Aame muurá ámuha méúwááboó diityeke.

¹⁰ Muurá íñe pájtyéteju pámeekéeri íññújiri Íjcyané míamúnáake úwáábóméíhi. Áijyu ihdyu ó tsaa páneere ílluréjucu inijkévaki.

¹¹ Áhdícyane ávyéjúté éllevu ditye ámúhake icyuvéhoojánu tsájtyeococa tsá múu íjtsámeityú muhdú íhijyuváiñeri. Muurá ihdyu Píivyéébere ípííchoj tééveri ámúhake tükévjtsoneri ámuha méihijyuváahi.

¹² Áhdure téijyu tsané nahbémú íjcyarómé ímityúné dáríívécátsíhi. Aame tsamééré tsíjtyedivú táúhbájcátsíhi. Muurá ítsime íjcyarómedivú cáánimu táúhbaá tsijtye dityeké idsíjívetsoki. Áhdure idyé ítsime íjcyarómé cáánimudivú táúhbaáhi.

¹³ Áhdure cáhcújtsoómé ámúhake tsaríllé tahñéjté ámuha meijcyámeke. Aane ehdu neérónéhi páñe Píivyéébeke íhvéjtsotómé tsaimiyé nihñéétsihvuré Íjcyame ihdyu pájtyeteéhi.

¹⁴ Áhdure muurá duurúvájatu tsátsii íñe imityúné újéjtyútsihvu imityúné újjeténé Píivyéébeke ávyéta tsári pájtyeéhi. Aane ihdyu ámuha maájtyúmícooca méwááacunúo cámehábuñevu Jodéa iññúji múnáa ámuha meijcyame. Ehdúu muurá tene pájtyeiñé tsúucajátújucu Píivyéébe íhijyú uubálla múnáajpi Daniéeré neéene. Aane éevehíjcyámé íhya ihdyu waajácújucóó íñá Íjcyaiñe.

¹⁵ Áhdícyane téijyu áachi Íjcyame íucaavéjúcohdi ímijcóhó pañévú tsíeméné íjucuki.

¹⁶ Áhdure íumihé pañe Íjcyame íoomíjyúcohdi íhijyávú íwajyámu éllevu.

¹⁷ ¡Máidáátsoju tsáma tene pájtyeiñé téijyu walléemú éevájtema tsijtye ñohñójtéeri ítsííméwuúumú íjcyámeke!

¹⁸ Áánéllii Píivyéébema méihijyúvaco tsúcohíváneri úúnijyáijyu tene ipájtyetu níjyáháñé líiñe ámuha mewááacunútki.

¹⁹ Muurá téijyu Íjcyaiñé ávyéta íhnáhó ícúbáhraméí íñe íññuji ípíivyéévétsihdyu múijyú ícyahíjcyatúne. Áané boonétú ihdyu tsáhájucu múijyú téhdu neéne ícúbáhraméí Íjcyatúne.

²⁰ Aane muurá Píivyéébe oke wállóotuca páneere dsíjívéiyáhi. Áánéllii ícúu tsiíñe oke wállóoíbye íhñéjte wájyuri.

²¹ Aane tsúuca tene píihícooca íjcyaimyé tsaate íllure íállíñe ‘tsúuca Críjto tsájucóohí’ neéimye. Áámeke wajácútsi meijcyáne mecáhcújtsodíñe.

²² Muurá íjcyaimyé álliu múnáa iye Críjtodi díllómeímye. Áhdure díllómeímye Píivyéébe íhijyú uubálla múnáadi. Aame píivyéteé méénurátúronéhi imyéénune. Ááneri muurá míamúnáake mújtátsoimye Píivyéébedityu. Tsáijyu múúne téhdure mújtátsoiyómé ímiáané dííbyeéjtéjucu íjcyárómeke.

²³ Aane íñe tsúuca ámúhake ó úúballé íhdétújucu ámuha metéíbuwááveki.

Jetsóo tsáácooca pájtyeiñéhi

(Mt 24.29-35, 42-44; Rc 21.25-36)

²⁴ Ehdu ícúbáhraméí pájtyené boone coójieppi nuha ílluréjucu áabatéiñe. Áhdure péjcojeppi tsáhájucu ájchúityúne.

²⁵ Áijyu mícuro dójcoó cáámetu. Ehdu páneere íevéhóowari íhtsútunéhi Íjcyane mujtáraba Íjcyaaíhi.

²⁶ Áijyu tsúuca Míamúnáajpidivú o ípíivyéévebe páneere táhtsútú táavyéjuma ojtsó pañétú o bóhówááveéhi.

²⁷ Aabe ó táúhbaá níjkyéji múnáake ditye ípíhijyúcu óhdivu tahñéjteke pahúllevaré íññújiri, níjkyéjiri, íjcyámeke.

²⁸ Cáhawáá méijtsúcunu higyéerahej. Muurá itsóúúvéne tsiíne tehe béhjívánetu méwaajácú píjcyaba píihjucóóne.

²⁹ Ahdu néene íñe íyoooca ámúhake o nénehji pájtyénetu tsúúca ámuha méwaajacúú tsiíne o tsááiñe éévé úújetéjucóóne.

³⁰ Aane ímiááné ámúhake o néé ehdu nénehji pájtyeíñe íñújirí miamúnaa íjcyápíñáaaca.

³¹ Muurá íñe íñújima páneere íévéhóowari íjcyanéhjí wágóóóveéhi. Áánetu íñe ámúhake o néhijyané tsá mújyú wágóóóvéityúne.

³² Áronáa ihdyu tsiíne o tsááiñe éévé tsá múha wáajácúúne. Níjkyéji múnaa íjcyarómé tsá wáajácúúne. Téhdure páñetu Píívyéébé Hajchí o íjcyaroobe tsá o wáajácúúne. Apáabyéré ihdyu Llihýó waaajácú mújyú tsiíne oke iwáallooíñe.

³³ Ahdícyané tsáma téihbúwá tééne íjtsúcunúré meíjcyáne méihjyúvahíjcyaco Píívyéébema. Muurá tsá mewáajácúú mújyú tsiíne o tsááiñe.

³⁴ Muurá tsaapi tsiíñe íñúji íááhíveté ínúu múnáake pícyoíñú ihjyávu tsáné wákimyéivu ditye téeneri íjcyá díbye téhulle íjcyané hajchóta. Áámedívu muurá tsáápiikye ityéhmetsoíñúróóbeke tsá díbye néetu mújyú itsááiñe. Ahdu tsá ámúhake o néetu mújyú tsiíne o tsááiñe.

³⁵ Ahdícyané téihbúwá meíjcyáne tééne íjtsóré meíjcyaco. Muurá ávyeta tsá mewáajácúú mújyú ámúhá avyéjuube o íjcyaaabe o tsááiñe. Tsáijyu múúne tsájcooji o tsáá cuuvé pañe, mityá cúúvénetúrej, mityá pécójpíñej, mityá cóójí pañévuj. Ávyeta tsá mewáajácúúne.

³⁶ Áánéllii múu téihbúwá tééne íjtsóré íjcyá ámúhake o túvaaoávatu pevétaré íñá méénutúme cuwáryé ámuha meíjcyámeke.

³⁷ Ehdu íñe ámúhake o néé pámeere tahñéjté ámuha íjcyámeke. Ahdícyané tsáma tééne íjtsóré meíjcyaco. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

14

Jetsóoke íekééveíñé ditye pítyácójcatsíñe
(Mt 26.1-5; Rc 22.1-2; Ja 11.45-53)

¹ Áijyúhjáa pajtyéte wañéhjí óórityúne pááá máchómeíhíjcyané wañéhjí míjcyoojícúutúréjuco lléeváíñáa llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojte íjtsámei muhdú íállíñe Jetsóoke íekééveíñé idsíjívetsoki.

² Áronemáhjáa néjcatsímýe teene wañéhjí pañéi tehdu imyéénútu miamúnáake íibórinúyónéllíihye.

Pácúúújpácýori tsáápille Jetsóoke íhñíwau múríjchóne
(Mt 26.6-13; Ja 12.1-8)

³ Áijyúhjáa Jetsóó ímamyémuma Betáániári Tsimóó díbyere 'Ahláriho' némeíbyé jari. Aaméjhjáa tééjari majchóri íjcyánaa tsáápille tsáá mútyane áhdómeíñe pacúúújpácýoma. Aalléjhjáa téjpacýóri díbyé nííwau múríjchóhi.

⁴ Aanéjhjáa ímamyémuke tsaríwu pájtyéñéllii néjcatsímýe:

—jíveekíami aalle ícúbahra pácúúújpácýori tsáné píjcyábá mewákímyeíñe áhdodúné áhdómeíjpacýorij?

⁵ Muurá téjpacýo menáhjíhénúne dsíídsiri mépíaabóiyá ídáátsóméjhíke.

⁶ Ehdúhjáa díllledítýú ditye néérónáa Jetsóó néé díityéke:

—Óvi íjcyalle. jíveekí ehdu ámuha méihjyúváhi? Muurá tehdujúco dille mééne.

⁷ Muurá díitye ídáátsojte tsá kiávú ámúhadítýú pééityúne. Áánetu tsá múhajchótá ámúhama o íjcyáityúne.

⁸ Áánéllii muurá oke téjpacýóri múríjcholle oke ditye cúúúíñe ihde tájpi íimíbajchóne.

⁹ Aane ímiááné ámúhake o néé íñe tajtyééveri miamúnaa pájtyetéíñe uwááboju úwáábohíjcyámé muurá idýe teene úúballéné pámeere íñújirí íjcyané miamúnaa waaajacúúhi. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

Jóoda Íjcaríóóté Jetsóodívú íekéévetsóíñe
(Mt 26.14-16; Rc 22.3-6)

¹⁰ Áijyúhjáa Jóoda Íjcaríóóté díbyé mamýémú 12-meva íjcyámééjpi íjcyaroobe mújyurá llúúvájte avyéjúté éllewu ipyééne díityéké neeté díbyedívú íekéévetsóíñe.

¹¹ Ááneríhjáa mútyane íimíjyúúvéne imíllémé díbye íáhdone. Ehdúhjáa tsúúca díityémá ípityácójcatsíñe ílluréjuco díbye íjtsámeíñe muhdú díbyedívú íekéévetsóíñe.

*Ímamyémuma Jetsóó májchone**(Mt 26.17-29; Rc 22.7-23; Ja 13.21-30; 1Co 11.23-25)*

12 Aanéhjáa teene pajtyété wañéhji óorityúne pááá ditye máchohíjcyané wañéhji obééjáuúmuke tsájaatsá múnaa dsíjívétsohíjcyané wañéhji tújkévajcójí Jetsóoke ímamyémú néehíí:

—¿Aca kiávú ú imíllé wañéhji májcho muha meméénune?

13 Áánéllihyéhjáa tsaatétsikye neébe:

—Cáhawáá Jerotsarévu mepej. Ácoomíyí ámuhtsi tsaapi líyíhyori nújpañújéébeke maájtyúmiíbema mépeéhi.

14 Aabe tsájá pañévu úcáávéébe déjuto meúcáávéne tééja múnáájpike méneéco: “Uwááboobéne múhtsikye néé kiáváhané íchii mójcho íjcyane tééhó pañévu díbye múúhama pajtyété wañéhji májchó májchóihyo.”

15 Ájyu ámuhtsikye úújétsóibye tsahe imíwu córíhócoba néého cáámééjiri íjcyahóvu. Ááhó pañévu méméénuco méema majcho. Ehdúhjáa neebe diityétsikye.

16 Ahdújucóhjáa dityétsí péene técoomívu. Aamútsihyáa ímiáané muhdú díbye néhdújuco iúújeténe tééhó pañévu méénune teene majcho.

17 Ááné iijyúnuvúhjáa Jetsóó tétsihyíjyuco pámeemáyé ímamyémuma.

18 Aanéhjáa tsúúca imájchótsihvu neebe diityéke:

—Ímiááneturé ámułhake o néé íjcyaa tsaapi ámułhadítýú óhdivu méénútsóibye.

19 Aanéhjáa kímóhcó diityéké pájtyénéllii pámeere néé díbyeke:

—¿Aca caabyé ehdu uke muha méméénuúhi, a óó?

20 Áánéllihyéhjáa neébe:

—Íñe tsájí pañévré muhtsi díbyema memájchoobe ehdu oke méénuúhi.

21 Ehdu ímiááne oke pajtyéíñe Míamúnáájpidívu o ípívyéévéébeke tsúúcajatújuco Píívyéébe waajácúháámitu tene néhdújuco. Áronáa ihdyu máidáátsoju tene pájtyeíñe ehdu oke méénúúbeke. Tsáháa ihdyu díbye íjcyátyuróne.

22 Ehdúhjáa diityéké íñétsihdyu pááaho iékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Áánemáhjáa idyóhdáíhínunévu diityéké iwájtúne neébe:

—Íñe tájpi náávé íjcyane memájcho.

23 Áhduréhjáa ado iékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Áánevúhjáa díbye ájcune adóme.

24 Áámekehjáa neébe:

—Íñe tátyujpácyo náávé íjcyane úúballé muhdú míamúnaa ícyahíjcyané pityájcoju o dsíjíveneri tsíhdyréjuco cápáyóovéíñe múhdumé oke cáhcujtsómé ípájtyeteki.

25 Aane ímiááneturé ámułhake o néé ícyocátú tsiíñe ámułhama bínojpacýo o ádójucóóityuné Píívyéébe avyéjuri meíjcyácooca tsiíñe maádóíñévujuco.

*Péedoro tóónúmeíñe Jetsóó úúballéne**(Mt 26.30-35; Rc 22.31-34; Ja 13.36-38)*

26 Aaméhjáa teene pajtyété wañéhji majtsíjyú imájtsívátsihdyu péé oríívó bajúvu.

27 Átsihvúhjáa Jetsóó néé ditye ímamyémuke:

—Ípyejco muurá ámuha pámeere ílluréjuco óhdivu metsújááveíñe pahúllévavu. Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééne: “Obééjámú tehmeébeke o dsíjívétsoné boone ílluréjuco ditye mújtaíñe pahúllévavu.” Ehdu muurá néene Píívyéébe waajácúháámitu.

28 Áronáa ihdyu o dsíjíveebe tsiíñe o bóhíne ó peé ámułhá ihde Gariréavu.

29 Ehdúhjáa Jetsóó ímamyémuke néénéllii Pééedoro néehíí:

—Íhya ihdyu íjtye uke íhvétsoóhi. Áánetu ihdyu tsá uke o íhvétsoóityúne.

30 Áánéllihyéhjáa neebe díbyeke:

—Ímiááneturé uke o néé muurá ípyejcójucó tahñéébe u íjcyaroné u tóónuíñe 3-íjyúvú cáracáí mújyúcu májtsívátúné ihde.

31 Áronáacáhjáa Pééedoro néehíí:

—Muurá tsá o tóónúmeítyúne. Óvíjyucó néhi ihdyu oke ditye dsíjívétsoné téené hallútu. Ehdúhjáa pámeere neerá díbyeke.

*Píívyéébema Jetsóó íhjuváne**(Mt 26.36-46; Rc 22.39-46)*

32 Aaméhjáa úújeté ‘Getsemaní’ némeítsihvu. Átsihvúhjáa Jetsóó néé diityéke:

—Íchiyíei meíjcyá Píívyéébema o íhjuvatéki.

³³ Áánemáhjáa tsajtyéébé Péédooroo, Jacóóboo, Jóááa, éhdúmekére. Áámedivúhjáa ávyetá ihnáhó kímóóvémeíbye.

³⁴ Áánemáhjáa neébe:

—Muhdú ihya o dsijívéiúvúduréjuco oke tááibuwa. Ahdícyané cána íchihyúréi oke metéhmej. Áronáa ihdyu mecúwadiñe.

³⁵ Ehdúhjáa iñéene peebe éhniñéwuúvu. Átsihvúhjáa imímóúúvéne Píívyéébema ihjyúvaabe muhdú tene néhajchíí ícúbáhrámeityuki.

³⁶ Íllúhjáa ihjyúvaábe:

—Ayúju Táácáániíj, tsá muurá iiná u túhúúllétúne. Ahdícyané muhdú u néhajchíí óvjyácóóné o ícúbáhrámeíñe. Áronáa idyé tsá o ímillédú u meénútyúne. Óví ihdyu muhdú u ímillédú óoma ú meenúhi.

³⁷ Ehdúhjáa Píívyéébema ílhjyúvátsihdyu óómibye cuwári íjcyámedívú iwájtisine néé Péédooróke:

—¿Aca éene ú cuwáhi, Tsímoj? ¿Íveeki tsá cuwa u áábúcutú oke u téhmeki?

³⁸ Imíchi bo meíjcyáne cúwávetúmé Píívyéébema méihjyúvahíjcyá ímityunévú ámuha metáhjátsámeityuki. Muurá ímiááné ámuha méimíllerá tsaímíyé meíjcyane. Áronáa tsá ámuha méihnáhootú tehdu meíjcyáiyóne.

³⁹ Ehdúhjáa diityéké iñéene bíwáhullévuré ipyééne tsiíñe Píívyéébema ihjyúvaabe piéhduré tujkénúu ílhjyuvádúre.

⁴⁰ Átsihdyúhjáa tsiíñe péébe úújeté téhdure cuwári íjcyámedívú. Ávyetáhjáa mityane cuwa diityéké íjcyame tsá dífbyema ílhjyúváiyónéhji éllevu íjcyatúne.

⁴¹ Aabéhjáa diityéedí íulléjéróne tsiíñe Píívyéébema ihjyúvatéhi. Átsihdyúhjáa ihdyu óómibye diityéké néehí:

—Áyu, ícyoca ihdyu ílluréjuco mecúwáiyóne. Áronáa Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedívú tsaapi ímityúmeke ékéévétsóíñe éévé tsúúca úújetéhi.

⁴² Ahdícyané ílluréjuco metsu mepéékií. Muurá tsúúca tsaabe óhdivu meénútsóíbye.

Jetsóoke dítye ékeevéne

(Mt 26.47-56; Rc 22.47-53; Ja 18.2-11)

⁴³ Ehdúhjáa Jetsóó néenáa tsúúca tsaatémá Jóóda wajtsí tétsihvu llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, túkevítsojtee, íjcyame wállóónéllíi tsáámeé. Aaméhjáa tsáá ímyéénujcátsiháñé nítsumuma, cávaájcoháñema.

⁴⁴ Ácoocáhjáa íhdéjuco diityéké Jóóda nééneé:

—Cáábyeké o chóhchócuube díibyéjúcooí. Áábeke meékeévéne métsajtyéco.

⁴⁵ Ehdúhjáa diityéké ípítyajcódújuco Jetsóó éllevu ipyééne díbye néétene:

—Uwááboobej, ¿a áanu uu’? nééberéhjáa chochcúú díbyeke.

⁴⁶ Ááneréjucóhjáa dítye íékéévéébeke tsájtylene.

⁴⁷ Áronáacáhjáa tsaapi dífbye mamýémudityú ínít súwari wállóríhjúcú llúúvájte avyéjute únú múnáájpi núúmiho.

⁴⁸ Áámekéhjáa Jetsóó néehí:

—¿Aca muhdú íivane éhne múúne ímityúné meénuhíjcyáábe éllevu dítye tsáhdú ámuha metsáá taéllevu nítsumuma cávaájcoháñema?

⁴⁹ Áánerá íhyajchótá ámúháj piine o íjcyaaabe duurúvájá pañe o úwáábohíjcyáábeke keená ámuha oke meékeévéhíjcyáne. Áronáa ihdyu tehjújuco ámuha meméénune Píívyéébé ihjyú uubálle múnáape tsúúcajátújuco néhíjcyané dífbye waajacúháámitu néhdújuco tene ipájtýeki.

⁵⁰ Ehdúhjáa Jetsóó néenáa ímamyémú ílluréjuco wurúvájá pañe o úwáábohíjcyáábeke keená ámuha oke meékeévéhíjcyáne. Áronáa ihdyu tehjújuco ámuha meméénune Píívyééááne dífbyéjtane.

Tsáápiikye dítye ékéévéroobe pállójcóne

⁵¹ Áánáacáhjáa tsaapi ováhtsá íéveho íjcyaaabe wájjámubávú idyóvíívyéne pehíjcyá diityé déjutu.

⁵² Áábekéhjáa dítye ékévéronáa tehba diityé hójtsí pañévú iwááoíñúne waabe pevêhoréjuco.

Túkevítsojté úmíwari Jetsóó íjcyane

(Mt 26.57-68; Rc 22.66-71; Ja 18.12-14, 19-24)

⁵³ Aanéhjáa tsúúca Jetsóoke tsajtyémé llúúvájte avyéjúube éllevu. Áánáacáhjáa tsijtye llúúvájte avyéjutee, túkevítsojtee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame píhcyaaavéjucóó tétsihvu.

⁵⁴ Áijyúhjáa Péedoro díbyeke úráavyebee pehíjcyá diityé kemúellére. Aabéhjáa úújeté lláhajtsívuré tétsihyi tééjá tehmejté íjcyuújwatu píhmihíjcyáme élletu ípíhmiki.

⁵⁵ Áánáacáhjáa ávyéjute ítsámeihíjcyá muhdú Jetsóó hallúvú iállííne díbyeke idsíjívétsoííne. Árónáacáhjáa tsá ditye pívyetétú muhdú díbyé hallúvú iállííyóne.

⁵⁶ Ávyetáhjáa mítyame díbyé hallúvú páhduvaré álliyómé báñúmeihíjcyáhi.

⁵⁷⁻⁵⁸ Árónáacáhjáa tsaate téhdure díbyé hallúvú iállííne néehíi:

—Áánu muurá nehíjcyá míamúnaáváa meénuja duurúvaja iwácávyáhcóne tsíjyaréjuco imyéénuííne míamúnaa meénútuja. Aajává pánéévétsóíbye 3 coojívatúre. Ehdú ihjyúvahíjcyáabe.

⁵⁹ Ehdúhjáa ditye néerone tsá cáhcújtsómeityúne.

⁶⁰ Árónáacáhjáa llúuvájté avyéjuube diityéj píñétú íjyóócúúvéne néé Jetsóoke:

—ǵíveeki tsá u añújcutú aatyé díhyallúvú ímítyunéhjí úúballéne?

⁶¹ Árónáacáhjáa tsá íiná díbye néétune. Áánéllihyéhjáa tsiíne neebe díbyeke:

—ǵA ímiáané díbyéjuco uu Críjto ímiáábé Pívyéébé Hajchi?

⁶² Áánéllihyéhjáa neebe:

—Éé, díbyéjuco oó. Aane méwaajácú íne Míamúnáájpídívú o ípívyéévebe íhtsútuube Pívyéébé úniuri o íjcyane. Aabe muurá tsiíne o tsáácooca ó bóhówááveé ojtsó pañe.

⁶³ Ehdúhjáa Jetsóó nééne ávyéta tsárí pajtyé diibye llúuvájté avyéjúúbeke. Áánéllihyéhjáa íwajyámúúné dówárijcyámeíbyeré néehíi:

—Ávyeta tsáhájucó meímíletú tsijtye éhniíñevu díbyé hallúvú tsiíne úúballéne.

⁶⁴ Muurá íne ámuha melléébóneriyé ǵíveeki uuhívatéébé Pívyéébedi? Aane ǵmuhdú ámuha méijtsúcunúhi?

Áánéllihyéhjáa pámeere néé ílluréjuco díbye dsíjívéííne.

⁶⁵ Ehdúhjáa ditye néénéllii tsaate díbyé hallúvú úníchíhcyumeré íhyúmi íbñjínúúbeke imyéénuíne néehíi:

—Áyu cána waajácú caabyé uke meénune.

Téhduréhjáa duurúvájá tehmejté díbyeke wábáajcóhi.

Péedoro tóónúmeííne

(Mt 26.69-75; Rc 22.56-62; Ja 18.15-18, 25-29)

⁶⁶ Aanéhjáa Péedoro lláhajtsiri íjcyánáa llúuvájté avyéjúúbé únú múnáadítýú tsáápille tsááhíi.

⁶⁷ Aalléhjáa díbyeke píhmírí íjcyáábeke íítehíjcyáróne néehíi:

—Úpée idyé éhne ú ícyahíjcyá Jetsóoma Natsarée múnáájpiima.

⁶⁸ Árónáacáhjáa íllure ítyóónúne neebe:

—Tehdu o wáajácúúbedíjíí óoma ú ihjyúváhi. Ehdúhjáa íñéene lláhajtsí mójcó lleehówavu íjyóócúúvetéébe.

Áánáacáhjáa tsúuca cáraca májtsíváhi.

⁶⁹ Aabéhjáa tétsihvu úújetéébeke tsiíne ííténe tétsihyi íjcyámeke neéle:

—Áánu muurá idyé tsaapi Jetsóó mamyé múejpi.

⁷⁰ Árónáacáhjáa idyé tsiíne tóónúbe. Ááné íllúhwuréhjáa idyé tsjtyeréjuco nééne díbyeke:

—Áánerá ímiáané díbyéjuco uu Jetsóó mamyé múejpi. Muurá eene Gariréa múnáa íhjuvadáu u íhjuvánéturé méwaajácú díbyéjuco u íjcyane.

⁷¹ Ehdúhjáa ditye néénéllii tsiíne ítyóónúne líhcyámeíbyeré néehíi:

—Éje, ímiááneturé tsá o wáajácúú díbyeke eene ámuha óoma díbyedi méihjyúváábeke.

⁷² Ehdúhjáa díbye néénaa tsiíne cáraca májtsívá míjyúújuco. Áánetúhjáa ítsáávebe Jetsóope díbyeke íllu nééne: “Muurá 3-íjyúvá ú tóónúmeíí tahñéébé u íjcyaróné cáracáí míjyúú mújtsívátúné íhde.” Ehdúhjáa Jetsóó nééne ítsáávéne ílluréjuco díbye táane ávyetá íhnáho.

15

Píráato éllévu Jetsóoke ditye tsájtýene

(Mt 27.1-2, 11-14; Rc 23.1-5; Ja 18.28-38)

¹ Ááné tsítsíínevúhjáa llúuvájté avyéjujtee, túkevétjsojtee, taúhbjáú uwáábojtee, íjcyame tsiííne dóbeevéhi. Aaméhjáa Jetsóoke dóhjíuri tsajtyé ávyéjuube Píráato éllévu.

² Aabéhjáa díllópejtsó díbyeke:

—ǵA ímiáané uu jodíómú avyéjúúbe?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ééé, diibyéjuco oó.

³ Áánáacáhjáa llúúwájté avyéjujte dííbyé hallúvú mítyane ímityúné úúballéhi.

⁴ Áánélliihyéhjáa Piráátó tsiíne dííbyeke nééhií:

—¿Aca íveekí eene tsá u añújcutú aatyé díhyallúvú ímityunéhjí úúballéne?

⁵ Ehdúhjáa díbye Jetsóoke nééronáa tsá díbye añújcutúne. Áánerihjáa iúllévenúne tsáhájucó díbye iiná néétune.

Jetsóoke dítye dsíjívétsoíne

(Mt 27.15-31; Rc 23.13-25; Ja 18.38-19.16)

⁶ Teenéhjáa pajtyeté wañéhjí pañe paíjyuvaré ávyéjuube Piráátó tsáápiikye ichívyétsohíjycá cívéhóojari íjcyámedítýú dííbyé hallúvú míamúnaa íhjúvúwáabekéjuco.

⁷ Aanéhjáa téjyu íjcyaaabe dsíjívétso múnáajpi 'Barabáa' némeííbyé cívéhóojá pañe tsijtye dsíjívétso múnáama.

⁸ Áánáacáhjáa tsúuca tétsihvu míamúnaa píhcyaaavémé imyéenuhíjycádú táumejyucóó Piráátóke díbye íjchívyétso tsáápiikye diityédítýu.

⁹ Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Íhya ámuha méimíllé ámuha jodíómú avyéjúúbeke o ácásíjcaayóne.

¹⁰ Ehdúhjáa neebe diityéké illure íñómíutááwáne llúúwájté avyéjujte ehdu dííbyeke dáriivéné iwáájácúnema.

¹¹ Áronáacáhjáa diitye llúúwájté avyéjujte néé tétsihvi íjcyámeke dítye Barabáa hallúvuré íihjúva dííbyekéré díbye íjchívyétso cívéhóojatu.

¹² Áánélliihyéhjáa diibye Piráátó néé diityéke:

—¿Ácooca eene jodíómú avyéjuube díbye íjcyane ámuha menéhíjycáábeke muhdú méméénuúhi?

¹³ Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Dííbyedívú ihdyu páwachékevu wátyétyehcútso.

¹⁴ Áánélliihyéhjáa neébe:

—¿Aca iiná ímityúné méénuúbe?

Áronáacáhjáa tsiíne kéévánécoba néémeé:

—¡Mutúbe, wátyétyehcútsó dííbyedívú!

¹⁵ Áánélliihyéhjáa awáa íjchívyétsoobe cívéhóojatu Barabáakéré diityémá ímí íjcyane íimíllénema. Áánemáhjáa Jetsóodívú iwápáájcoótsone íhvétsoobe diityédívú diityéréjuco iwátyétyéhcu páwachékevu.

¹⁶ Áábekéhjáa tsodáhómú dííbyé já llahájtisvu itsájtýéébedívú píhcyaaavéhi.

¹⁷ Aaméhjáa dííbyeke uácó wáiyamu duujínuúú nééjavu. Áhduréhjáa tshjúuuhónetu imyééúné चाहíwawu ávohjácomé dííbyeke.

¹⁸ Áánemáhjáa wáñejcómé:

—¡Ñóóooj, áanu jodíómú avyéjuúbe!

¹⁹ Ehdúhjáa íñéene dííbyeke úníchíhcyuméré illaáyohíjycá úméhéyi íhñíwáutu. Áánemáhjáa dííbyé lliíñévu ímíhómóúbáne ávyéjútsohíjycámé illure dííbyedi iúúhívaténema.

²⁰ Ehdúhjáa dííbyedi iúúhívaténé boone tácoriúcúmé teeja duujínuúú nééjaá. Áánemáhjáa uácómé páñétúeja dííbyé wajyámuvuréjuco. Átsihdyúhjáa tsajtyémé dííbyeke páwachékevu iwátyétyéhcutíhullévu.

Páwachékevu dítye Jetsóoke wátyétyehcúne

(Mt 27.32-44; Rc 23.26-43; Ja 19.17-27)

²¹ Aanéhjáa téhullévu péeme cábuuvé tsiréene múnáajpi Arejáadorómá Róópómútsj caani Tsimóó íúmihétú tsáábedívú. Áábekéhjáa íhbutómé Jetsóoke iwátyétyéhcutíwachékevu.

²² Aaméhjáa úújeté tsátsii 'Niwáupááji' nééiyóné 'Góógota' némeítsihvu.

²³ Átsihvúhjáa Jetsóoke íjchorómé 'mííraa' némeííne duurúbájpácýoma bíínojpcácýo íuménúnetu. Áronéhjáa tsá díbye ádotúne.

²⁴⁻²⁵ Áábekéhjáa tsúuca wátyétyehcúmé páwachékevu ááméjutúréi nuhba íjcyánaaáca. Ááné boonéhjáa tsodáhómú nehcojcatsi caatyé dííbyé wajyámúúné újcuíne.

²⁶ Aanéhjáa dííbyé níwáú caamééhullétú téwachéketu picyóómé tsíeménetu icyáátunúné illu nééneé: "Áánu jodíómú avyéjuúbe."

²⁷ Téhduréhjáa téjyu tsaatétsi ímityúmútsikye wátyétyehcúmé dííbyé úníutu panéjcuvatú íjcyáwachékéécutu.

²⁸ Ehdúhjáa ímityúmútsima díbyeke wátyétyehcúmé Píivyéébe íwaajácúháámitu illu néhdújuco: “Ímityúme raahóri dsíjívéiibe ímityúúbedi ditye díloobe.”

²⁹ Aanéhjáa díbyeke úujejémé díbyedi iúúhívaténemáyé ‘wamiwami’ nehíjcyáhi. Áanemáhjáa néemeé:

–Ehdívaabévaa eene duurúvaja u wácáyáhcoja 3 coojívatúré tsiíne ú pájáávétsóiyáhi.

³⁰ Áyu cána bo pájtyetétsaméj.

³¹ Téhduréhjáa llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojte díbyedi iúúhívaténe néjcatsíhi:

–Tsjtyekée muurá ímiááné pátyetétsohíjcyáabe. Áronáacáha tsá díbye píivyetétú iibe ipájtyetétsámeíne.

³² Aabe cána óví ímiááné diibyéjuco Críjto mee íjraéémú avyéjuube íjcyáhahchíí eene éwachekevúne ditye wátyétyehcúné ityábáhcýumeíne pájtyeté bottsí díbyeke mecáhcújtsoki.

Téhduréhjáa díbyé úníutu ditye wátyétyehcumútsí uuhívaté díbyedi.

Jetsóó dsíjívéne

(Mt 27.45-56; Rc 23.44-49; Ja 19.28-30)

³³ Téjyúhjáa cójijpíinétú íjyunúné cuuvé tujkévenújuco.

³⁴ Áanáacáhjáa Jetsóó ávyetá íhnáhó illu wáníjcyámehi:

–Eróij, Eróij, ¿rama tsabataáni? Tápiivyéébej, Tápiivyéébej, ¿íveekíami oke ú íhvejtsoj? Ehdúhjáa néeyóné ehdu neébe.

³⁵ Aanéhjáa tétsihy íjcyámédítýú tsaate illéébóne néehíi:

–Éje, aadi Eriadi wáníjcyámeí Píivyéébe íhyjú uubále múnáájpiúvudi.

³⁶ Áanéllíihyéhjáa tsaapi ícúú wájámubádú néene bínojápácýo kiwátyetu iéeníyojéné úmehéí níjcáutu ipícyoonévú cújuuvé díbye ííhároki. Áanemáhjáa neébe:

–Bo óví Eriá nítyétsová díbyeke.

³⁷ Áanáacáhjáa tsiíne ávyetá íhnáhó iwáníjcyámeítsihdyu ílluréjuco díbye dsíjívéne.

³⁸ Áané tujkéveríhjáa duurúvájá pañétú pañétúétsíí watájcó wájámúwácoba dóchereevé cáámetu baavu panéjcvávú wajitahnécú.

³⁹ Aanéhjáa tsodáhómú avyéjuube tétsihy íjcyáabe ájtyumí muhdú díbye iwáníjcyámeíne dsíjívéne. Áanetúhjáa neébe:

–Á ihdyúha ímiááné áanu Píivyéébe Hajchi.

⁴⁰ Aanéhjáa tsaate walléémú díbyeke ditye dsíjívetsóné tsíhyulléturé ítehjcyáhi. Áamemáhjáa íjcyámé Maaría Madarénaa, tsiíne Maaría Jacóóboma Jotséemútsíj tsíjjuu, Tsaroméé, éhdume.

⁴¹ Diityéhjáa muurá Gariréri díbye íjcyácooca díbyeke píáábohíjcyámé téhullétú díbyema tsáá Jerotsaréevu. Áamemáhjáa téhdure íjcyámé tsijtye walléémú díbyemáa tsáámeé.

Jetsóó ítémeho ditye cúúune

(Mt 27.57-61; Rc 23.50-56; Ja 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Aanéhjáa wáyeeévéjcoójíllíi ditye ímbájkímyehíjcyajcoójí pejco íhstútuube Jotséé Ari-matéa cóomí múnáajpi péé Pirááto éllevu, téhdure Jetsóoke cáhcújtssoobe Píivyéébe avyéjú ítsohíjcyáabe. Aabéhjáa díbye Piráátóke táúmeí díbyeúvú ítémeho icyúúuki.

⁴⁴ Ááneríhjáa íllure Piráátó ullévenú ‘a ímiááné íhya dsíjívéjúcoobe’ íñéénema. Áanemáhjáa tsodáhómú avyéjúúbeke ipíúváne díloobe ímiááné díbye dsíjívéjúcoháhchíí iwáájácuki.

⁴⁵ Aabéhjáa úúballé ímiááné tsúuca díbye dsíjívéne. Áanéllíihyéhjáa Piráátó néé díbye Jotséeke díbye újcyúne icyúúuki.

⁴⁶ Ahdújucóhjáa díbye téwachéketu tééhoúvuke íñítyétsóne bíjínúné imíwu néené wájámuba íáhdóbari. Áanemáhjáa néewájitu bóhdómeíne níkyéhéjú pañévú icyúúúne wátájcoobe néewayúvu.

⁴⁷ Aanéhjáa Maaría Madarénamúpi tsíjpille Maaría Jotséemútsíj tsíjímá ájtyumí díbye cúúune.

16

Jetsóó dsíjívéebe tsiíne bóhúne

(Mt 28.1-10; Rc 24.1-12; Ja 20.1-10)

¹ Aaméhjáa wáyeeévejcoójí pejco díille Maaría Madarénaa, Jacóóbój tsíjju Maaría, Tsaroméé, éhdume ahdó pácúúújpacýoné Jetsóó ítémeho itsójtsootéki.

² Áanemáhhjáa tsíjyu tsííñe tsemáánaréjucó tǔjkévajcǔójí pejcǔjucó dííbyé nijkyévú péeme úújeté tétsihvu tsúúca nuhba ájchúnáaaca.

³ Aaméhjáa néjcatsihi:

—¿Aca múha íñe méema téhejú watájcó nééwayu íñétsoóhi?

⁴ Áronáacáhjáa íitécunúmé téhejú úmíwari teu íjcyájúcootúne.

⁵ Aaméhjáa téhejú pañévu úcaavémé ájtyumí tsaapi ováhtsá ímiánéjcuri ácuúcunúúbeke. Áábé wajyámúhhjáa cááméjácoba nééja ávyéta tsitsi. Áábedihjyáa íllityéme.

⁶ Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—Méíllityédíñe. Muurá ó waajácú ámuha menéhcone Natsarée múnáajpi Jetsóoke éhnée páwachékevu ditye wátyétyéhcuúbeke. Áronáa tsá díbye íchii íjcyájúcootúne. Tsúúca bohjúcoóbe. Cáhawáá méuujévá íchii díbyeé íjcyatsíí pevétsíiyéjucó íjcyane.

⁷ Ahdícyane méuúballété Péédorómá tsíjtye dííbyé mamyémuke tsúúca tsííñe díbye bóhíjucóone. Méneeco díbye péjucóóné Gariréavu diityé ihde téhullévú diityémá íátyúmíjcatsí diityékée íñéhíjcyádújucó.

⁸ Ehdúhhjáa díbye néénemáyé wájucóómé íllityéneri úúvécunúmére. Aaméhjáa tsá muucá úúballétu mítyane íllityénéllíihye.

Maaríá Madarénadívú Jetsóó bóhówaavéne

(Ja 20.11-18)

⁹ Aanéhjáa íbóhíjucóójí cúúvenetúré Jetsóó bóhówaavé Maaríá Madarénadívú dííllé pañétúu 7-meváké naavémuke iwáágóóllédívu.

¹⁰ Aalléhjáa úúballété dííbyé mamyému dííbyeke kímóóvehíjcyámeke.

¹¹ Áronáacáhjáa tsá díílleke ditye cáhcújtsotúne.

Ímamyémudítýú mítyétsídívú Jetsóó bóhówaavéne

(Rc 24.13-35)

¹² Aanéhjáa dííllédívu íbóhówáávéne boonétú tsííñe bóhówáávebe tsíhdyuréjucó mítyétsi ímamyémudítýú juuváyí péhíjcyámútsídívú.

¹³ Aamútsíhhjáa ídyé tsíjtye íñahbéjteke úúballeróné tsá ditye cáhcújtsotúne.

Muhdú ditye wákímyeíñe ímamyémuke Jetsóó nééneé

(Mt 28.16-20; Rc 24.36-49; Ja 20.19-23)

¹⁴ Átsíhdyúhhjáa bóhówáávebe pámehdívuréjucó ímamyémudívú 11-mevaréjucó íjcyame ma-jchóri íjcyámédívu. Áamekéhhjáa uhbáichoobe ímiáané bóhíibeke íájtyumíné tsíjtye úúballeróné ditye cáhcútsóhíjcyátúné hallútu.

¹⁵ Átsíhdyúhhjáa neebe diityéke:

—Ahdícyane óví ámuha pámeekéré ííñújiri íjcyané míamúnáake méúwaabó ditye pájtyetéíñé uwááboju.

¹⁶ Aane lléébone ímiáané icyáhcújtsóné uubállé tsójtsótsámeímyé ihdyu pájtyéteéhi. Áánetu cáhcújtsotúmé wágóóóveéhi.

¹⁷ Aane oke cáhcújtsómé tamyémeri waagóó tsaaté pañe naavémú íjcyámeke. Téhdure tsíjtyé ihjyu ílléébótúrójuri íhjúvaímye.

¹⁸ Téhdure ííñimyémuke ditye ékééverómé tsá íñá méénútyú diityéke. Téhdure námíjtya ádorómé tsá dsíjívéityúne. Aame chéméméhjike bóhíitsohíjcyaaíhi.

Níjkyejívú Jetsóó pééneé

(Rc 24.50-53)

¹⁹ Ehdúhhjáa Jetsóó ímamyémuke néené boonétú tsúúca Píivyéébe dííbyeke ujcú níjkyejívú díbye íávyejuuté dííbema.

²⁰ Áábe déjувúhhjáa ímamyémú uwáábohíjcyá pahúllévare teene dííbyé uwááboju. Aaméhjáa dííbyere píáábóneri méénurátyúronéhjí méénuhíjcyá dííbyé uwááboju iwáájácúmeíki. Áyu tehdújucó

RÓÓCAÁ Róóca Jetsóodítýú cáátúnuháámi

Íhju tújkeváne

¹⁻² Tsúúca muurá tsaate uwáábojte muhdúhjáa Jetsóó méjpiine úllejéné pañetu ájtyumímé tééné uubállé caatúnuhjýcýá ímí tehdújuco.

³ Aane ícyooa ó ímíllé ooréjuco tééné uubállé o cáátunúné uke o wájuube Téóópíró éllevu, diityékée o díllóhýcýánéj piínévú téhdure páneere ímí ídyéjúcotu tsúúca o wáájácúnéllíihye.

⁴ Aane ó ímíllé tééné uubállée dítye méénune u lléébohýcýáné ímíñeúvú u wáájacúne.

Tsojtsó múnáajpi Jóáa tsímávameíñe

⁵ Jodéá íiñújí avyéjuubébjáa Heróódé íjýcýajyu íjýcaabe tsaapi llúúváabe Tsacariá Abiámúbe. Áábé táaba mémébjáa Eritsabéé Aróój tsímémémúháábéelle íjýcalle.

⁶ Áámútsikyéhjáa Píivýéébe ímí íjtsúcunú díbyé taúhbaju néhdújuco dítyétsí íjýcánéllíihye. Aamútsíhýjáa tsá íñetú néétsámeítýú míamúnáadívu.

⁷ Áronáacábjáa íhdyu tsá dítyétsí tsímávátú mewa Eritsabéé ajchíbá íjýcánéllíihye. Áané pañévúhjáa ídyé tsúúca kéémemútsíjyco diityétsi.

⁸ Aanébjáa tsáijyu díibye Tsacariá íjýcáha múnáake dómajcóné llúúvájte Píivýéébe úmíwávú pácúúcu pééttésohýcýáne.

⁹ Aanébjáa imyéenuhjýcýádú nehcómé caabyé díitye llúúvájtedítýú pañétúétsihvu úcááveíñe. Aanébjáa díibye Tsacariáke dómajcóné díbye úcááveíñe pañétúétsihvu duurúvájá pañévú teene imyéwu cúvaane díbye ípyééttétsoki.

¹⁰ Aanébjáa díbye pééttétsóné tújkeveri tsaate áachi íjýcame Píivýéébema íhýjúváhi.

¹¹ Áanáacábjáa díibyedívú níjkyéji múnáajpi bóhówaavé teene dítye pééttésohýcýáné wáájí íjýcátsihvu.

¹² Áábekébjáa íájtyúmíne mítyane íllityéébe.

¹³ Áronáacábjáa neebe díibye Tsacariáke:
—Díllityédíñe. Tsúúca muurá Píivýéébe uke lleebó díibyema u íhýjúvahýcýáne. Ahdícýane muurá dítyáaba Eritsabéé tsímáváa wájpíkye. Áábeke ú meménuú Jóáádivu.

¹⁴ Ááneri muurá mítyane ú ímíjyúúveéhi. Áhdure tsijtye ímíjyúúveéhi.

¹⁵ Aabe daachi Píivýéébedívú íhtsútuube íjýcaabe tsá bíinojpacýo ádítyúne. Áhdure tsííñé avyéjpacýoné tsá díbye ádítyúne. Muurá tsíjújú ííbúwá pañeréí íjýcáróóbé pañe tsúúca Píivýéébe Apííchó íjýcáahi.

¹⁶ Aabe mítyámeke íjraéémudítýú Ávyéjuube Píivýéébe ícýánejcúvú íbúwáávétsoóhi.

¹⁷ Muurá tsaatéké ítsímémáyé cáánímuke díbye ímbáávýetsómé tsáimiyéjuco íjýcaíñe. Áhdure lléébohýcýátúróméke ímbáávýetsóíbye. Ehdú muurá Ávyéjuube Jetsóó íhde míamúnáake ímbájchóíbye dítye ímí díbyeke iwáátsúcúpéjtsó Eriáúvumáa ícýahýcýáné Píivýéébe Apííchóré dííbyeke túkévéjtsóneri.

¹⁸ Ehdúbjáa níjkyéji múnáajpi néénéllíi díibye Tsacariá néé dííbyeke:

—¿Aca múhdutú tehdú óoma íjýcaíñe? Muurá tsúúca kéémemútsíjyco muhtsi átyáábama.

¹⁹ Áanéllíihýéhjáa neebe dííbyeke:

—Muurá Píivýéébe oke wallóó ínúu múnáajpi Gaabriéé o íjýcáábeke díélllevu uke ímíá uubállé o méénuki.

²⁰ Ahdícýane ícyooatú tsáhájucó u píivýetéítýú u íhýjvuváné dááchikyé tsíjju tsímávánévújuco íveekí uke o úúballéné u cáhcújtsótúnéllíihye. Ehdú úuma pajtyéíñe íéévé úújetéijyu.

²¹ Ehdúbjáa néeneri Tsacariá duurúvájá pañe íjýcáábeke míamúnáa áachítýú ítyéhméróne múhduréjúco íjtsámeíñe ícúí díbye tsáátúnéllíihye.

²² Aabébjáa íjchivyédú ímíáané tsáhájucó píivýetétú íhýjvuváne. Íhyótsíríyécúóhjáa díbye úbáhcýohýcýáné díityémá íhýjúvaróne. Aanébjáa íjtsúcunúmé tsleméné dííbyedívú bóhówaavéné tééjá pañévu.

²³ Aabébjáa dííbyeke tene dómajcodújcoojívá tééjá pañe iwákímyeíñe péjúcúo íhýjávu.

²⁴ Áané boonétúhjáa ímíáané tsúúca mewa Eritsabéé eeváhi. Aallébjáa íhýjátú tsá úlléjúcootú tsáhojtsí nuhbáva.

²⁵ Aallébjáa nehýcýáhi:

—Íhya óhdi míamúnáa íhýjúvahýcýánetu íhveté íñe íllu óoma Píivýéébe meenuhi.

Jetsóó tsíimávameiñe nǎjkyéji múnájpi úúballéne

²⁶ Aanéhjáa tsúúca 6 nuhbávájucó dille íjcyánáa idyé Píivýéébe tsiñne wallóó nǎjkyéji múnájpi Gaabriééke Gariréari íjcyacóómí Natsaréevu díbye iúújeté wájpiikyéi úújétulle Maariake.

²⁷ Díllekéhjáa Jotséé áabajáá ityáábáva Dabiúuvúj tsiiménémúhaabe íjcyaaábe.

²⁸ Aabéhjáa nǎjkyéji múnájpi dílle éllevu ipyééne néé díllleke:

—Maímijyu ihdyu u íjcyanej. Muurá Píivýéébe uke tujkéveellé tsijtye walléémú ehniíñevu.

²⁹ Ehdúhjáa díbye nééneri illure iúllévenúne íjtsámeíllé iná nééiyóné ehdu díbye néeneri.

³⁰ Áronáacáhjáa neebe díllleke:

—Díhllyédiñe. Muurá Píivýéébe uke tujkéveelléhi.

³¹ Ahdícyane ú éévaáhi. Aane u tsiimáváabeke ú meménuú Jetsóodívu.

³² Aabe íhtsútuube íjcyaa Páñétúejpi Píivýéébe Hajchi íjcyaaábe. Áabeke Píivýéébe ávyéjútsoó dífbyé ihde múnájpi Dabiúuvuke íavyéjútsoódu.

³³ Aabe íjraéémú avyéjuube íjcyaa mújyú cápáyóóvéityuube.

³⁴ Ehdúhjáa díbye néénéllii dílle Maariá néé dífbyeke:

—¿Aca muhdú ó éévaá wájpiima o íjcyáallejívvari?

³⁵ Áanéllihyéhjáa neébe:

—Muurá ihdyu íhtsútuube Píivýéébere Íapíichojo tééveri ehdu úuma méénuúhi. Áanéllii díbye u tsiimávaabe dífbyé Hajchíyé íjcyaaáhi.

³⁶ Téhdure muurá dílle Eritsabéé tsiimávaá tsáápiikye tsúúca kéémelléjucó íjcyárolle. Tsúúca muurá 6 nuhbávájucó dille éévine ajchíá íjcyárolle.

³⁷ Tsá muurá iná Píivýéébedívú túhuutúne. Páneere píivýéteébe.

³⁸ Áanéllihyéhjáa Maariá néehi:

—Muurá dífbyeke ó íicúvehíjcyáhi. Aabe ihdyu óví eene oke u néhdu óoma meenuúhi. Ehdúhjáa dílle nétsihdyu íllurájucó nǎjkyéji múnájpi pééneé.

Maariá Eritsabééke ááhivéne

³⁹ Átsihdyúhjáa íicúye muhdúj coojívatúrá dílle Maariá péé Jodéa iñújiri íjcyané caméhbáuri íjcyacoomívu.

⁴⁰ Aalléhjáa Tsacariake íááhivéne dífbyé taaba Eritsabééke duurúváhi.

⁴¹ Áané tujkéverihyáa dílle Eritsabééke íjtsiiméné vááúmei íhbaú pañe. Áanáacáhjáa Píivýéébe Apíichó tsúúca díllé pañe.

⁴² Aalléhjáa kéévánécoba néé Maariake:

—Muurá tsijtye walléémú ehniíñevu uke Píivýéébe tujkéveelléhi. Aabe u tsiimáváabeke ímí pícyoó panévatúre.

⁴³ Aalle ¿muhdú ídátsohíváalle oke ú aahíevá Táavyéjuube Táapjtyetéébe íjcyáífbyéj tsiiju u íjcyalle?

⁴⁴ Muurá oke u dúúruváváné tujkéveri tápañe tsiimene vááúmei ímíjyúúvénej pééve.

⁴⁵ Ahdícyane ihdyu maímijyu u íjcyane eene uke Píivýéébe tujkéveélléné u cáhcujtsódu íjcyalle. Muurá ímiáané méénuúibye úuma muhdú uke íñéhdú.

⁴⁶ Ehdúhjáa Eritsabéé néénéllii Maariá néehi:

Ávyetaré táííbúuri ó duurúvá Píivýéébeke.

⁴⁷ Aabe Táapjtyetétsoobe mítyane oke ímíjyúúvétso táííbuu.

⁴⁸ Muurá íñe dífbyé ícúve múnáale ídátso o néérolleke oke ítsááveébe. Ahdícyane ícyocátú pámeere míamúnaa óhdi ímíjyuuvéhi.

⁴⁹ Muurá Píivýéébe ímiáábé íhtsútuube íjcyaaabe tajtyéeveri meenu ímí tehjújucó.

⁵⁰ Aabe pámeere míamúnáadítýú múhdumé dífbyeke ávyéjúúllémeke píaabó díityédí íídáátsóvéneema.

⁵¹ Muurá ávyétá íhtsútú nénehji imyéénúneri mítyájkímyeímyeke núcójpívétsoobe.

⁵² Áhdure íhtsútujte ávyéjútédítýú íavyéjú idyójtúne ávyéjuutétsoobe ídáátsóméhjikéréjucó.

⁵³ Muurá ímiááneriyé tsúúráméihíjcyamedívú éhniíñevu bóhówájtsóobe teéne. Áanetu íhtsutumé ehnéva múnáa téeneriyé tsúúráméihíjcyámeke tsá díbye ímiáánevu ájcutúne.

⁵⁴⁻⁵⁵ Muurá íhñéjté íjraéémú meíjcyámeke ídaaatsólléne íhvéjtsótuubéré meke píáábohíjcyá mújyú nǎjkévaitýúné éhnhéjía méidé múnájpi Aavaráúvuke pámeere íjtsiiménémúháábema íñéhdújucó.

Ehdúhjáa neelle Maariá.

⁵⁶ Aalléhjáa pápíhchúú nuhbává Eritsabéema íjcyátsihdyu oomí íhjávu.

Tsojtsó múnáajpi Jóáake tsiiju tsíimaváne.

⁵⁷ Aanéhjáa Eritsabéé tsúuca itsíimáváiñe éévé úújetédú tsíimavá wájpiikye.

⁵⁸ Áijyúhjáa díille hájkímuma tsijtye téneri ímíjyúúwéne duurúvá dílle tsíimaváne Píivyéébere díilleke píaabóné iwáájácúnema.

⁵⁹ Aaméhjáa tsúuca íhoyotsítú pápíhchúúj coojívájucó íjcyáábéwúuke íñaméhó níjcaúemííhé kíhdyahíróhi. Áanemáhjáa imíllerómé dííbyéwúuke imyémenúné cáani Tsacaría déjuri.

⁶⁰ Arónáacáhjáa tsiiju néehíi:

—Tsáhaá, Jóáa dííbye méme.

⁶¹ Áanéllíihyéhjáa néeme díílleke:

—Áronáa tsá teene dídyohjíba múnáa mémé íjcyatúne.

⁶² Ehdúhjáa íñéene cáánikye úbahcyómé díbye imyémenú keená ímíllenévu.

⁶³ Áanéllíihyéhjáa cáani Tsacaría tsíméné ityáúmeíñetu caatúnú 'Jóáa dííbye mémé íjcyaaíhi' íñéeneé. Áaneríhjáa pámeere ullévenúhi.

⁶⁴ Áijyúhjáa tsúuca íhjúvaabe Píivyéébeke duurúváhi.

⁶⁵ Áaneríhjáa teene Jodéa íñújí caméhbaúne múnáa iúllévenúne úbálléjcatsíhi.

⁶⁶ Áanemáhjáa Jóáadityu néemeé:

—¿Aca íhya íñe íhtsútuubéí dííbyéwu? Muurá Píivyéébe ímí dííbyeke íjtsúcunúhi.

Píivyéébeke Tsacaría dúúruváne

⁶⁷ Aanéhjáa téjyu dííbye cáani Tsacaría Píivyéébé Apíichó ípañe íjcyaaabe dííbyeke dúúruvaabe néehíi:

⁶⁸ Maímijyu íhdyu mee íjraéémú ávyéjuube Píivyéébe íjcyanej. Muurá meke píááboobe mepájtyeteki.

⁶⁹⁻⁷⁰ Muurá íicúve múnáajpi Dabíúvúj tsíménémúháábedítýú pícyóiiybe tsaapi íhtsútuube meke pájtyetétsóiiybe tsúúcajátújucóo íhjúú uubálla múnáaj tééveri íñéduú.

⁷¹ Aabe meke pájtyetétsoó mémunáadítýu.

⁷² Muuráhjáa méíhdé múnáaúvudi ídáátsóvéne díityéké íhvéjtsótuube píaabó muhdú díityéké íñéhdújucó.

⁷³⁻⁷⁵ Muuráhjáa téhdure méíhdé múnáajpi Aavaráaúvuke ímiááneturé neebe meke mémunáadítýú ípájtyetétsoíñe ínerí íllityétúmé dííbyekéréjucó meíicúve mújyú níjkéváitýune.

⁷⁶⁻⁷⁷ Ehdúhjáa íhjúvátshídyu dííbye íllíwúuke neébe:

Ahdícyane uu hájchíwu ú íjcyaa íhtsútuube Píivyéébé íhjúú uubálla múnáajpi. Aabe dííbyeéjteke ú ímbáávyetsoó Ávyéjúubé íhde dítye iwáájácu tsúuca díityé ímítyuháñe Píivyéébe díityéadí ídáátsóvéne ábájíiveíñe dítye ípájtyeteki.

⁷⁸ Muurá meke ídaatsólléne cáámetu wállóóiiybe tsáápiikye meéllevu mepájtyetéíñe méema méénúííbyeke.

⁷⁹ Aabe muurá waajácútsóo ímiájíjtóvú eene iwágóóóvéyojíjtóré úráávyehíjcyámé ídátsó cúúvétsii múu íjcyadu wáájácúratúmé ícyahíjcyámeke. Ehdú muurá ímiájíjtóvú meke waajácútsóiiybe tsaimíyé méjcyaki. Ehdúhjáa neebe Tsacaría.

⁸⁰ Aanéhjáa dííbye tsíimene tsaimíyé píivyeébe íjcyá Píivyéébe ímíllédu. Aabéhjáa ícyahíjcyá íñéubará píivyéébe íñéújiri ímúnáa íjraéémú dííbyeke ímíñéúvú wáájácútsíhvújucó.

2

Jetsóoke Maaría tsíimaváne

(Mt 1.18-25)

¹ Áánetúhjáa Maaría tsúuca tsíimáváiñe pííhínáa páñétúejpi ávyéjuube Tséétsa Aogójtó táuhbá pámeere imyémeháñe ícyáátúnútsámeiki.

² Téjyúhjáa Tsííríá íñújí avyéjuube Tsiréénio íjcyánáa méénútuujkénúmé teene páme méméré cáátúnúmeííñe.

³ Áanéllíihyéhjáa pámeere pehíjcyá ímichi íñújí comíñevu imyémeháñe ícyáátúnútsoki.

⁴⁻⁵ Aanéhjáa Jotséé díille mewa Maaría éévállema péé Garíríá íñújí Natsaréetu Jodéa íñújiri íjcyacóómí Beréevu Dabíúvúu tsíimávámeítsíhvu imyéme ícyáátúnútsó dííbyeúvúj tsíiménémúhaabe íjcyánéllíihye.

⁶ Aanéhjáa tétsii dítyétsí íjcyánáa tsúuca Maaría tsíimáváiñe éévé úújetéhi.

⁷ Aalléhjáa tujkénúejpi íjcyáábeke itsíimáváne wájámubááneri íbíjínúúbeke tódsícaró jéémú éébutáwá pañévu kíá dítyétsí íjcyáiyotsí íjcyátúnéllíihye.

Jéémú tehmé múnaa Jetsóoke ááhivéne

8-9 Áanáacáhjáa técoomi únuri tsaate obééjámuke téhmehjcyámedívú tépejco níjkyéji múnáajpi bóhówaávébedítýú Píivýéébé ámitsaráhcó diityéké ájchúcunúneri mítyane íllityéme.

10 Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—Méíllityédíñe. Muurá ímiá uubállema o tsáá ámuha éllevu pámeere mítyane ímíjyúúvéíñé uubállema.

11 Muurá tsúuca ámuhá avyējuube ámuhákye pájtyetétsoíbyeke tsáápille tsíimavá Dabíiúvú coomívu.

12 Aabe wájyamubááneri bíjínúmeíbyé jéémú éébutáwá pañe íjcyáabeke ámuha maájtyúmínéturé méwaaajácuú diibyējuco íjcyane.

13 Áanáacáhjáa diibye níjkyéji múnáajpi únúvú tsiytye mítyame díbyé nahbéjté bóhówaavéhi. Aaméhjáa Píivýéébeke dúúruvámé nééhí:

14 Maímijyu Píivýéébe níjkyéjiri íjcyaaábej. Muurá íññjiri íjcyané míamúnaa dibye ímillédú íjcyame tsáimiyējuco íjcyaiñé íiná diityé hallúri íjcyájúcootúme.

15 Aaméhjáa níjkyéji múnaa tsúuca péené boone diitye jéémú tehméjté néjcatsíhi:

—Cána bo metsu mepéé Beréevu Píivýéébe meke úúballéné maájtyúmiki.

16 Ehdúhjáa íñééne íicúí téhullévú péeme ímiáané ájtyúmité diille Maaríaa, Jotséee, diibye tsíiménévu jéémú éébutáwá pañe íjcyáabee, íjcyámeke.

17 Aaméhjáa díbyeke íajtyúmíne úúballé níjkyéji múnáajpi díbyéwúudítýú néééne.

18 Áaneríhjáa ulléventúme.

19 Aanéhjáa Maaríake íñé ímíjyaú pájtyelle téeneri ítsámeíhijcyáhi.

20 Átsihdyúhjáa diitye jéémú tehméjté oomí Píivýéébeke ávyéjútjoméré diityéké tene némeídyújuco tene íjcyanéíliihye.

Jetsóoke dítye mémenúne

21 Aanéhjáa 8 coojívá íjcyáábéwúuke íñaméhó níjcáúemííhé kíhdyahírome. Átsihvúhjáa díbyeke meménúme Jetsóodívú níjkyéji múnáajpihjáa Maaríake dílléi éévátúné íhdéjuco néhduú.

22 Téijyúhjáa diille Maaríá ímbájchoméíñe éévé úújeténéllíi péeme Jerotsaréevu Moitsééuvuj téeveríhjáa Píivýéébe néené taúhbaju néhdu ímyéénuki. Áhduréhjáa téijyu Jetsóoke Píivýéébé hójtsí pañévú pícyoomútsi.

23 Ehdúhjáa meenúme Píivýéébé taúhbaju íllu néhdújuco: “Tujkénú pamévaré wájpiikye tsíimávaabe Píivýéébé wáabyutáábé íjcyááhi.”

24 Aamútsihjáa tsajtyé Maaríá ímbájchoméíñe hallúvú Píivýéébeke íicúvéíñé mítyétsi wahpéjtsikye díbyé taúhbaju íllu néhdújuco: “Múu toómehémútsiúbake íjúúumútsiúbake tsívá ímbájchoméíñe íicúve.”

25 Téijyúhjáa Jerotsaréeri ímiáábé íjcyaaabe Tsimeóó tsáimíyé Píivýéébe ímillédú ícyahíjcyaaabe ítsohíjcyá íjraéémuke ímbáávyétsóíbye tsááiñe.

26 Áábé pañéhjáa Píivýéébé Apííchó íjcyane úúballé díbyeke díbyéi dsíjívétúnáa Píivýéébe wálooíñé meke pájtyetétsoíbyeke.

27 Aabéhjáa Píivýéébé Apííchóré tükévéjtsóneri péé duurúvajúvu. Áanáacáhjáa Jetsóówúuma tsíijumútsi úcaavé tééj pañévú Píivýéébé taúhbaju néhdújuco díbyéwúuke ímyéénuki.

28 Áhullévúhjáa diibye Tsimeóó díbyéwúuke íihbúcúne Píivýéébeke dúúruvaabe nééhí:

29 Ayúju Píivýéébej, tsúuca íñe oke ú ájtyúmitsó oké u néénevu díicúve múnáajpi o íjcyáabeke. Ahdícýane óví íllurējuco o dsíjívéne.

30-31 Tsúuca ó ájtyumí múúhake pájtyetétsoíbyeke pámeere míamúnáadívú u bóhówaávétsóóbeke.

32 Aabe peetédu néébe téhdure íjraéémú íjcyátúróné míamúnáake ímiájijtóvú waajácútsóohi. Áhdure íhñéjté íjraéémuke ávyéjútsoíbye.

33 Ehdúhjáa Tsimeóó íhjúvávneri tsíijumútsi ullévenúhi.

34 Téhduréhjáa diityétsi hallúvú piáábó táumeíbyé ímí dítyétsi íjcyaki. Átsihdyúhjáa neebe Maaríake:

—Áánúditýu íjcyane muurá mítyame memúnáa íjraéémudítýú éhniíñevu tútáváaveéhi. Aame íllure díbyeke ehdiívallé ávyéjútletúme. Áronáa íjcyáimíyé tsaate díbyeke cáhcujtsóme.

35 Ehdú díbyeke tene pájtyécooca waajácúmeíñe muhdú míamúnáa tsáapiítsá íjtsaméi íjcyane. Ájyu teene páneere u íitene uke tsíijuke ávyétá kimóhcó pájtyeé díibúutu. Ehdúhjáa neebe Tsimeóó Maaríake.

³⁶⁻³⁷ Áhduréhjáa íjcyalle tsáápille kéémelle Atsée dohjíba múnáajpi Panoéeúvú ajoyúwá Áánaa. Aalléhjáa bádsíjcaja íjcyácooca ityáíwáábema íjcyá 7 pijcyábáre. Aanéhjáa tsúuca 84 pijcyábájuco ipíibajyúúvatétsihdyu íjcyalle tsá íínehíjcyatú duurúwájatu. Pajiyuvárehjáa Píívyéébeke dúúrúvalléré ihjyúvahíjcyá díbyema. Tsáíjyúhjáa áwahíjcyalle majcho díbyema íihjyúwácooca. Aalléhjáa Píívyéébere tükévéjtsóneri íhdéjuco íiná pájtyeíñé úúbállehíjcyalle tétsihvu itsááne duurúwá Píívyéébeke.

³⁸ Ááné boonéhjáa úúbállelle Jetsóó Mépájtyetétsoobe íjcyájucóóné pámeere Jerotsarée múnna ipájtyetéíñe ítsohíjcyámeke.

Natsaréevu dítye óomiñe

³⁹ Ehdúhjáa Píívyéébé taúhbaju néhdu Jetsóój tsííjómútsí imyéénúné boone oomí Gariréa íiñújivu íhcyóómi Natsaréevu.

⁴⁰ Aanéhjáa Jetsóó Píívyéébé piáábójú pañe tsaímíyé píívyeebe panévaré waajácúhi.

Duurúwájá pañe Jetsóó íjcyane

⁴¹⁻⁴² Aabéhjáa tsúuca 12 pijcyábá íjcyáábema tsííjómútsí péé Jerotsaréevu pajtyeté wañéhjivu ténevá pijcyábádú ípyéhíjcyádújuco.

⁴³ Aanéhjáa téené pajtyétavu díityétsídítýú coévaabe Jerotsaréevu dítyétsí wáájácútúné hallúri.

⁴⁴ Íjtsúcunómútsíhjáa díbye péjucóóné tsaatéma. Áánemáhhjáa tsájcoojíjuco ípyeéróne néhcóromútsí díbyeke ímúnáa pañe. Téhduréhjáa tsíjtye iwáájácúmé pañe néhcóromútsí.

⁴⁵ Árónemáhhjáa tsííñe óómímútsí Jerotsaréevu díbye néhcovu.

⁴⁶ Aamútsíhjáa ájtyumí 3 coojívatu duurúwájá pañe taúhbájú uwaábojtéj píine ácuúcunúúbé dítye íhjúwávcatsíñe lléébúcnúhíjcyáábeke. Aabéhjáa téhdure díllóhíjcyá íjcyánéjcutu díityéke.

⁴⁷ Ááneríhjáa ávyeta ullévenúme muhdú kémúúbejííva wáájácúneri. Téhduréhjáa díbyeke dítye díllone díbye áñúcuhijcyáneri ullévenúme.

⁴⁸ Áhduréhjáa tsííjómútsí díbyeke íájtyúmíne ullévenúhi. Áábekéhjáa tsííju nééhíí:

—Llíhij, ¿aca íveekí ehdu múhtsikye ú dáriivéhi? Muurá muhtsi díícyáánidy neébema uke ménéhcohíjcyá tsíñehjírjúco íjtsámelmútsíyе.

⁴⁹ Áánéllíihyéhjáa neebe díityétsikye:

—¿Aca muhdú íivane oke ámuhtsi ménéhcohíjcyáhi? ¿Aca tsá ámuhtsi mewáájácútu Llíhíyó wákímýéiyi o íjcyaidyújuco o íjcyane?

⁵⁰ Ehdúhjáa díityétsikye díbye nééne tsá dítyétsí wáájácútu íiná íñééiyóné ehdu díbye nééneé.

⁵¹ Aabéhjáa botsí díityétsima oomí Natsaréevu. Aabéhjáa ícyahíjcyá tsaímíyé díityétsima muhdú dítyétsí ímillédu. Aanéhjáa ímíwu tsííju íjtsúcunúneri ítsámelhíjcyáhi.

⁵² Aabéhjáa tsúuca kééméveebe mítyanéjuco wáájacúúbeke ímí Píívyéébe íjtsúcunúúbeke téhdure míamúnna ímí íjtsúcunúhi.

3

Tsojtsó múnáajpi Jóáa úwaabóne

(Mt 3.1-12; Mc 1.1-8; Ja 1.19-28)

¹ Téjyúhjáa 15 pijcyábájuco Tibéerio páñétúejpi ávyéjuube íjcyánáa Póótsio Piráátó Jodéa íiñújí avyéjuube. Áánetúhjáa Heróóde Gariréa íiñújí avyéjuube. Áánetúhjáa íñahbe Perípé Itoréaa, Taraconíte, íjcyáné íñújícú avyéjuube. Áánetúhjáa Ritsaníá Abiríníá íiñújí avyéjuube.

² Áánetúhjáa Anáama Caipámútsí páñétúejtési llúúwájté avyéjujtési. Téjyúhjáa Tsacariá hajchi Jóáa íñeubará píívyétúné íiñújiri íjcyáábeke Píívyéébe neé díbye íúwááboki.

³ Áhdújucóhhjáa díbye úwááboobéré péhíjcyáné patsíhjíva múnáakeré Joodáa únuri íjcyáné íñújíne múnáake. Nehíjcyaabéhjáa dítye ímítyuháñé íhvéjtsóne Píívyéébe icyánejcúvurjúco ííbúwáávéne itsójtsótsámei Píívyéébe díityédí íídáátsóvéne díityé ímítyú íllurjúco íábájíveki.

⁴ Ehdúhjáa Jóáa úwáábohíjcyá Píívyéébé íhjúu uuballe múnáajpi Itsaíaúvú íllu néhdújuco: Méllééboó íñeubará píívyétúné íiñújiri íjcyaa keeváwu íllu úwaabóne: “Méímibáávyé ímítyú ámuha meícyahíjcyánetu tsaímíyéjuco ámuha meíjcyámeke Ávyéjuube íájtyumívaki.

⁵ Méímibáávyé ámuhá íjtsáméí éhne múúne juuva nehníwu nénéhjiri pééroju meímibájchoju ímí tsatújkevéréjuco íjcyadu.

⁶ Muurá Píívyéébe wáalloo meke pájtyetétsoóíbyeke pámeere míamúnna íájtyúmiki.”

⁷ Ehdúhjáa Jóáa úwáábohíjcyánéllii tsaate peecútéré dífbyedíwú itsójsótsámeí tsáámeke neébe:

—ÍÁvyeta mía ííñiyémúeméjé ámuúha! ¿Múha ámuúhake néé peecútéré ámuha metsójsótsámeíñeri mepállójcóiyóné Píivyéébe meke méimítyuháñé hallútú ícúbáhraíñé méumíwari íjcyánetu?

⁸ Tujkénúí méuujétsó ímiááné Píivyéébé icyánejcúvuréjuco ámuha meíbúwaavéné mewáájácu ímiááné tehdújuco ámuha meíjcyane. Tsá ámuha menémeítyuró Aavarááuvúv tsiiménémúhaabe ámuha meíjcyánéllii iná ámuúhake pájtyéítyúne. Muurá íñe néwayúúné íjcyárónetu Píivyéébe ípívyéjtsóiyá tsijtye Aavarááuvúv tsiiménémúháabeke.

⁹ Aabe muurá téhmehíjcyá ímítyúmeke iwáágoóíñé éhne múúne tsaapi íbájsotu ímiñe néévátuhéhjí úwáájiri íillóne cówajtsódu.

¹⁰ Ehdúhjáa díbye néénéllii tsaate néé dífbyeke:

—¿Aanéhaca muhdú muha méíjcyáiyáhi?

¹¹ Áanélliihyéhjáa neébe:

—Wájyamúúvámé ájcúiyá tsájaavu tsaate wájyamúúvátumeke. Áhdure majchómá íjcyame ájcúiyá ímájchoma íjcyátumeke. Ehdúhjáa neebe díityéke.

¹² Téhduréhjáa tsaate ávyéjútúbé wáábyuta dsíísike áhdótsohíjcyámé itsójsótsámeí dífbye éllewu ípyééne néé dífbyeke:

—Uwááboóbej, ¿aca muhdú muha méíjcyáiyá ímí Píivyéébéme meíjcyaki?

¹³ Áanélliihyéhjáa neébe:

—Tsá ííñújí avyéjútúbé taúhbaju nééné ehniñevu ámuha maáhdótsohíjcyáítyuró míámúnáake.

¹⁴ Áhduréhjáa tsaate tsodáhómú néé dífbyeke:

—¿Ácooca muha muhdú méíjcyáiyáhi?

Áanélliihyéhjáa idyé neébe:

—Tsá tsaaté éhné peecútéré ámuha medótúcuhíjcyáítyuróne. Áhdure tsá tsaaté hallúvú ámuha maállítyuróne. Áhdure ámuúhake múhduná dítye ámuhá wákimyéí áhdone múu ímí íjtsúcunú tehdújuco.

¹⁵ Ehdúhjáa díityéke Jóáa nénéllii dífbyedítyú míámúnáa íjtsámeí tsáijyu múu díibyéjuco míámúnáake pájtyetétsóiiibe díbye íjcyane.

¹⁶ Áronáacáhjáa neebe díityéke:

—Muurá ihdyu ámuúhake ó tsótsohíjcyá núpácyori. Áánetu íjcyaaabe tsijpi táhboone úwáábóiiibe táehniñevu íhtsútuube íjcyáábeke íjtyúhápáájíubaré o tácoríúcu dífbyedíwú o píihívéítyúroóbe. Díibye ihdyu ímiááné cáhcújtsómé pañéwú pícyoó Píivyéébé Apíicho. Áánetu cáhcújtsótúmeke cújúwá pañéwú waagóóiiibe.

¹⁷ Muurá dówajcáróváiibe ímítyúmedítyú ímiáámeke éhne múúne bíwá pañétú trígo meújcyne maááhíwetsódu. Muurá ímiáámeke íjtcúne ímítyúmeke waagóóiiibe cújúwame múijyú áabatéítyúwá pañéwú éhne múúne trígo néévá meújcyúné boone téhiibájí bíwámá mecówajtsódu.

¹⁸ Ehdúhjáa Jóáa ímiáájú úwáábohíjcyá míámúnáake.

¹⁹ Aabéhjáa ávyéjuube Heróódeke néé íveekí ímiñejíí íñahbe Perípé táábake díbye táábaváne. Téhduréhjáa neebe díbye tsiñehjí ímítyúné méénuhíjcyane.

²⁰ Ehdúhjáa Jóáa úwaabóné ílléébóiyótsihwu íllure dífbyedíwú téené hallútú cuvéhoojánútsóobe. Áánerihjáa ehniñevúré ímítyúné méénuúbe.

Jetsóó tsójsótsámeíñe

(Mt 3.13-17; Mc 1.9-11)

²¹ Aanéhjáa Jóáa míámúnáake tsótsohíjcyáábedíwú téhdure Jetsóó tsójsótsámeíhi. Aabéhjáa Jetsóó Píivyébéme ihjyúvánáa cáámetu dífbyé Apíichó íjuuúdu bóhówaavéné niityé dífbyedíwú.

²² Áanáacáhjáa Píivyéébe néé cáámetu:

—Uu Hájchíwúuke o wájyútúbédí mítyane o imíjyúúhií.

Jetsóó ihde múnáaúvu

(Mt 1.1-17)

²³ Aanéhjáa Jetsóó 30 píjcyábá íjcyaaabe botsíi tujkénú íwákimyéi. Aabéhjáa tene némeíhíjcyádú Jotséé hajchí. Áánetúhjáa Jotséé Erií hajchí.

²⁴ Áánetúhjáa Erií Matáá hajchí. Áánetúhjáa Matáá Revíí hajchí. Áánetúhjáa Revíí Mééki hajchí. Áánetúhjáa Mééki Jááná hajchí. Áánetúhjáa Jáána tsijpi Jotséé hajchí.

²⁵ Áánetúhjáa Jotséé Matatíá hajchi. Áánetúhjáa Matatíá Amóó hajchi. Áánetúhjáa Amóó Naóó hajchi. Áánetúhjáa Naóó Ééri hajchi. Áánetúhjáa Ééri Nagái hajchi.

²⁶ Áánetúhjáa Nagái Máá hajchi. Áánetúhjáa Máa tsijpi Matatíá hajchi. Áánetúhjáa Matatíá Tsemeí hajchi. Áánetúhjáa Tsemeí Jotséé hajchi. Áánetúhjáa Jotséé Jodáá hajchi.

²⁷ Áánetúhjáa Jodáá Joanáá hajchi. Áánetúhjáa Joanáá Réétsá hajchi. Áánetúhjáa Réétsa Tsorobabéé hajchi. Áánetúhjáa Tsorobabéé Tsaratiéé hajchi. Áánetúhjáa Tsaratiéé Nééri hajchi.

²⁸ Áánetúhjáa Nééri Mééki hajchi. Áánetúhjáa Mééki Áádi hajchi. Áánetúhjáa Áádi Cotsáá hajchi. Áánetúhjáa Cotsáá Emodáá hajchi. Áánetúhjáa Emodáá Ééré hajchi.

²⁹ Áánetúhjáa Ééré Jotsoéé hajchi. Áánetúhjáa Jotsoéé Erietséé hajchi. Áánetúhjáa Erietséé Joríí hajchi. Áánetúhjáa Joríí Matáá hajchi. Áánetúhjáa Matáá Revíí hajchi.

³⁰ Áánetúhjáa Revíí Tsimeóó hajchi. Áánetúhjáa Tsimeóó Jodáá hajchi. Áánetúhjáa Jodáá Jotséé hajchi. Áánetúhjáa Jotséé Jonáá hajchi. Áánetúhjáa Jonáá Eriakíí hajchi.

³¹ Áánetúhjáa Eriakíí Meréá hajchi. Áánetúhjáa Meréá Maináá hajchi. Áánetúhjáa Maináá Matatáá hajchi. Áánetúhjáa Matatáá Natáá hajchi.

³² Áánetúhjáa Natáá Dabíí hajchi. Áánetúhjáa Dabíí Itsaíí hajchi. Áánetúhjáa Itsaíí Obéé hajchi. Áánetúhjáa Obéé Bóó hajchi. Áánetúhjáa Bóó Tsamóó hajchi. Áánetúhjáa Tsamóó Naatsóó hajchi.

³³ Áánetúhjáa Naatsóó Aminadáá hajchi. Áánetúhjáa Aminadáá Aráá hajchi. Áánetúhjáa Aráá Ejróó hajchi. Áánetúhjáa Ejróó Páaré hajchi. Áánetúhjáa Páaré Jodáá hajchi.

³⁴ Áánetúhjáa Jodáá Jacóóbó hajchi. Áánetúhjáa Jacóóbó Itsáá hajchi. Áánetúhjáa Itsáá Aavaráá hajchi. Áánetúhjáa Aavaráá Taréé hajchi. Áánetúhjáa Taréé Nacóó hajchi.

³⁵ Áánetúhjáa Nacóó Tseróó hajchi. Áánetúhjáa Tseróó Ragáó hajchi. Áánetúhjáa Ragáó Perééké hajchi. Áánetúhjáa Perééké Hebéé hajchi. Áánetúhjáa Hebéé Tsáará hajchi.

³⁶ Áánetúhjáa Tsáára Caináá hajchi. Áánetúhjáa Caináá Apatsáá hajchi. Áánetúhjáa Apatsáá Tséé hajchi. Áánetúhjáa Tséé Noéé hajchi. Áánetúhjáa Noéé Raméé hajchi.

³⁷ Áánetúhjáa Raméé Matotsaréé hajchi. Áánetúhjáa Matotsaréé Enóó hajchi. Áánetúhjáa Enóó Jaréé hajchi. Áánetúhjáa Jaréé Mararéé hajchi. Áánetúhjáa Mararéé Caináá hajchi.

³⁸ Áánetúhjáa Caináá Enóó hajchi. Áánetúhjáa Enóó Tsééte hajchi. Áánetúhjáa Tsééte Adáá hajchi. Aabéhjáa diibye Adáake Píívyéébe ípívyéjtsó tujkénú ííñúbatúre.

4

Jetsóoke Naavéné mávárijhóne
(Mt 4.1-11; Mc 1.12-13)

¹ Aanéhjáa Jetsóó pañe Píívyéébé Apííchó íjcyaahe Joodáatu óómííbyeke téenere tsajtyé ííneúbá píívyétúné ííñújivu.

² Áhullévúhjáa Naavéné mávárijhó dííbyeke. Áíjyúhjáa 40 coojívájucu májchótuube téhulle íjcyaahe ajyábáávatéhi.

³ Áábekéhjáa diibye Naavéné néehíi:

—Bo ímiáané Píívyéébé Hajchi u íjcyáhajchíí íu nééwáyutu pááaho díívyéjtsóne majchoj.

⁴ Áánéllíihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Tsá apáañéeré majchó tájpi meíjcyatúne.”

⁵ Ehdúhjáa Jetsóó néené boonétú dííbyeke tsajtyéébé caméhbaúvu. Átsihdyúhjáa úújétssoobe páneere ííñújí avyéjuvu.

⁶⁻⁷ Áánemáhjáa neebe dííbyeke:

—Íñe páneevúre uke ó ájcuú u mímóúúvéne oke u dúúrúváhajchííjyvu. Muurá tahñe páneere íñe ímíwu néene íhtsútunéhjí íjcyane. Áánevu muurá o ímíllémeke ó ájctúiyáhi.

⁸ Áánéllíihyéhjáa idyé neebe Jetsóó dííbyeke:

—Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Máavyéjuube Mépiivyéébekéré medúúrúváábeke méíicúvéiyáhi.”

⁹ Ááne boonétúhjáa idyé dííbyeke tsajtyéébé Jerotsaréevu. Áánemáhjáa duurúvájá hallúvú cáámevu itsájtyéébeke néébe:

—Áyu cána ímiáané Píívyéébé Hajchi u íjcyáhajchíí íchihdyu cátsiñíívyé baavújuco.

¹⁰⁻¹¹ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Píivýéébe wáloó nǎjkyéji múnáake uke ditye ityéhme ñná uke ipájtyétuki. Aabe tsá ñnéúbatú u wápúúúvéityúne.

¹² Ehdúhjáa Naavéné Jetsóoke néénéllii neébe:

—Téhdure muurá Píivýéébé waajácúháámitu nééneé: “Tsá Máavyéjuube Píivýéébeke memáváríjchóityúne.”

¹³ Aanéhjáa tsiñne imáváríjchóiyóné ipíivýetéjúcóótúnéllii ñlluréjuco díbye íhvétsoñúné dífbyeke.

Jetsóó úwáábótujkénúné Gariréá iññúji múnáadityu
(Mt 4.12-17; Mc 1.14-15)

¹⁴ Átsihdyúhjáa óómíbye Jetsóó Gariréá iññújivu Píivýéébé Apííchó dífbye pañe íjcyaaábe. Ájijyúhjáa díbye méénúné uubállé tsújaavé páneere tééné iññújiri.

¹⁵ Aabéhjáa tééné iññújiri íjcyané pihcyáávejááneri úwááboobéré péhíjcyáábeke duurúvahíjcyáme.

Jetsóó Natsaréri úwaabóne
(Mt 13.53-58; Mc 6.1-6)

¹⁶⁻¹⁷ Átsihdyúhjáa peebe Natsaréevu ípyéé ipíivýeécoomívu. Aabéhjáa imyéénuhíjcyádú wáyéévejcoóji pihcyáávéjé pañevú eevé Píivýéébé ihjyú uubállé múnáajpi Itsaíauvú waajácúhaamívú ditye ájcuháámi. Íllúhjáa díbye éévetsíí néehíi:

¹⁸ Píivýéébé Apííchó óoma íjcyáhi. Aabe oke picyóó ímiájító wáájácútúmeke o úúbálleki.

Muurá ídátso ícyahíjcyámé ímítyúnéhjí pañe éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu ícubáhrajte. Áánetu díityéké ó íjchívyétsoóhi.

¹⁹ Áámeke ó úúbállé Píivýéébe díityémá ditye pájtyetéíñe méénune.

²⁰ Ehdúhjáa nêtsii íéévéne boone téhaamívú téjéjá wákimyéi múnáájpike íájcyúne ácutúveébe. Áábedívúhjáa pámeere téjéjá pañe íjcyame ullévenúhi.

²¹ Átsihdyúhjáa neebe díityéke:

—Ehdúu Píivýéébe íwaajácúháámitu nééne éévé tsúúca úújetéhi. Aane muurá tsúúca ámuha melleebó o éévene.

²² Ehdúhjáa Jetsóó díityéké nééne pámeere ímí íjtsúcunúhi. Aaméhjáa íúllévenúne néjcatsíhi:

—¿Aca tsá éhne áánu Jotséé hajchi íjcyatúne?

²³ Átsihdyúhjáa neebe díityéke:

—Behtyu ámuha oke ménééhi: “Taabóóbé u íjcyaaabe bo uure tááboméji.” Ehdú muurá ámuha ménéé ñllu ámuha oke ménééiyóné: “Capenaóó cóómíyí méénúráítyúronéhjí u méénuhíjcyádú cána meenu ícyoomíyí awáá úpée u píivýecóómíyí.”

²⁴ Átsihdyúhjáa tsiñne neébe:

—Cáhawáá ímiááneturé ámúhake o néékií: Tsá muurá cáábyekéikyé Píivýéébé ihjyú uubállé múnáadityu iññúji múnáa ávyejúúlléityuróné.

²⁵ Muuráhjáa íjraéemú pañe mityame píibájujyte walléemú íjcyará Eriaúvú Píivýéébé ihjyú uubállé múnáajpi íjcyácoóca. Téjyúu ájyaba tééné iññújiri 3 píjcyábáj piñevú daari íjcyánaáaca.

²⁶ Áronáacáa tsá Píivýéébe wálootú Eriaúvuke díityé éllevu díbyéé díityéké nééne ditye lléébóityuróné íwáájácúnema. Áanemáa wáloobe Tsidóó iññújiri íjcyacóómí Tsarétari íjcyané piibájuúlle éllelvuré dífbyeke.

²⁷ Téhdurée íjcyámé mityame íjpi chajááveri chémeme Eritséóuvú Píivýéébé ihjyú uubállé múnáajpi íjcyáijyu. Árómedityúu tsá tsáápíuba bóhítsámeityúne. Apáábyéree Tsíriá iññúji múnáajpi Naamáa bóhítsámeí Eritséodívú ípyéé ícyáhcujsóódújuco íjcyaaábe.

²⁸ Ehdúhjáa Jetsóó néénetu cayóbáavatémé pámeere pihcyáávéjé pañe íjcyame.

²⁹ Áanemáhjáa dífbyeke íjchívyetsómé técoomi íjcyané caméñháutu dífbyeke íwááóroki.

³⁰ Áronáacáhjáa mújyurá péjúcoóbe.

Tsáápi pañétú naavéneke Jetsóó wáagoóne
(Mc 1.21-28)

³¹ Aabéhjáa péé Gariréá iññújiri íjcyacóómí Capenaóovu. Átsii múnáakéhjáa úwááboobe wáyéévejcoóji.

³² Aaméhjáa ullévenúhíjcyá muhdícyanéjcuri tujkévéwu díbye úwáábóneri.

³³ Ájijyúhjáa íjcyaaabe tsaapi tétsihyi pihcyáávéjé pañe naavéné ípañe íjcyaaabe.

³⁴ Aabéhjáa kéévánécoba néehíi:

—¿Jesó Jetsóoj, Natsarée múnáajpi u íjcyaaábe! ¿íveeki múúhake ú pátsárijcyóváhi? ¿Mityá múúhake ú waagóovaj? Muurá uke ó waajácú ímiáábé Píivýéébé Hajchi u íjcyame.

³⁵ Ehdúhjáa naavéné dífbyé pañétú íhjúvánéllii Jetsóó néé dífbyeke:

—¡Cúúvéhulléré díícyá! ¡Díjchivye áádí pañétu!

Ahdújucóhjáa díbye íjchivyéné díityéj pñnévú íjcaáyóóbedityú dííbyeke tútávájtsótuubere.

³⁶ Ááneríhjáa pámeere iúllévenúne néjcatsíhi:

—¿Aca múhdutú díbye néhdújuco naavémú íchívyehíjcyáné tsaaté pañétu?

³⁷ Ehdúhjáa díbye méénuhíjcyáné uubállé tsújaavé pámeere tééné iññúji múnáadívu.

Péedoró báábeke Jetsóó bóhítsóne

(Mt 8.14-15; Mc 1.29-31)

³⁸ Aanéhjáa píhcyáávájá pañétú íjchivyedú Jetsóó péé ímamyémuma Tsimóo jávu. Áánacáhjáa dííbyé baabe áívyeri chéménéllii dííbyeke nééme díbye íbóhítsoki.

³⁹ Ahdújucóhjáa díbye teene cheme úhbánetu díílleke tene pájtyene. Aalléhjáa íbóhííne díityéké májchotsóhi.

Mítýameke Jetsóó bóhítsóne

(Mt 8.16-17; Mc 1.32-34)

⁴⁰ Ájyúhjáa meíjyunúrónáa tsívahíjcyámé páhduvé nééne chémeri chéméméhjike dííbye éllu. Áámekéhjáa idyócarájcóneri bóhítsóhíjcyáabe.

⁴¹ Aanéhjáa tsaaté pañétú díbye naavémuke íjchívyetsómé nehíjcyáhi:

—Uu muurá Píívyéébé Hajchí.

Waajácméhjáa ímiááné díibyéjuco Pájtyetétsoobe díbye íjcyane. Áámekéhjáa neebe tsiííne dítye tehdu íhgyuvájúccóotuki.

Jetsóó úwaabóné pahúllévéré Gariréá iññúji pañe

(Mc 1.35-39)

⁴² Aanéhjáa tsitsíívevu Jetsóó péé técoomítýú tsiéllu múubará íjcyátúhullévu. Árónacáhjáa míamúnaa néhcoméré péeme úújeté dííbyedívu. Aaméhjáa wájyurá dííbyeke díbyéi ípyéetu díityédítýu.

⁴³ Árónacáhjáa neebe díityéke:

—Árónáa ó imíllé téhdure tsícyoomíji múnáake o úúballéné Píívyéébé avyéjuto íjcyáné uwaáboju. Muuráhjáa téénéllii Píívyéébe oke wallóóhi.

⁴⁴ Ahdújucóhjáa díbye úwááboobéré péhíjcyáné Gariréá iññújiri píhcyáávejááné pañe.

5

Mítýane amómeke dítye újcune

(Mt 4.18-22; Mc 1.16-20)

¹ Tsáijyúhjáa Jetsóó Genetsaréé unéú únuri íjcyánáa mítýane míamúnaa dííbyedívu píhcyáavé Píívyéébé uwaáboju ílléébúccunúne ímíllénema.

² Áánacáhjáa ájtyúmiibe míneecu íevemíicú tééú únuri cátsuhjúcunúmíicú témíicú aabájatéhjáa ítsínúcoohóné iñjtyu íjchívyéné boonémíicú.

³⁻⁴ Aanéhjáa Tsimóo éhmí pañévu íúccávéne neebe dítye áyanévu dííbyeke pñnéehívú icyátújcaáyoki. Aabéhjáa téémí pañétú díityéké úwáábótsihdyu néé Tsimóoke:

—Áyu cána ílluréjuco ípañétsí métsínúútej.

⁵ Áánélliihyéhjáa Tsimóo néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ávyetáne péccóhájchótá muha métsínuurómé tsá meújcutú tsáapíúbake. Árónáa íhdyu u néénéllii tsiííne muha métsínúúhi.

⁶ Ahdújucóhjáa tsínuume mítýane újcune amómeke. Ávyetáhjáa tsínucóóhó ílluréjuco móhtobáné díityé padúúcuri.

⁷ Áánélliihyéhjáa íhyótsínéri bómihcómé íñahbéjté íhdyúémiri íjcyámeke dítye ípiáábotéki. Ahdújucóhjáa péemema dítye íjchívyetsóne. Aanéhjáa ávyeta íhmínéécú buúúvetu.

⁸ Ááneríhjáa díbye Tsimóo Péedoró iúllévenúne Jetsóó lliíhévú ímímóúúvéne néehíi:

—Ávyéjuúbej, ímítyuube o íjcyáabe tsá díúnuri o íjcyáítyuróne.

⁹ Ehdúhjáa neebe ávyetá mítýané amómeke újcúnéri iúllévenúnema.

¹⁰ Téhduréhjáa íñahbéjtétsí Tsebedéó hájchimútsí Jacóóboma Jóáámutsi ullévenú tééneri. Árónacáhjáa Jetsóó néé Tsimóoke:

—Tsájúrévedííne. Muurá íñe amómé lliíhájja múnájpi u ícyahíjcyáabe ícyoocátú míamúnáakéréjuco Píívyéébé icyánejcúvú u íbúwáávétsoííne.

¹¹ Áánélliihyéhjáa icyátúúvétsihvúré páneere íhvéjtsóne Jetsóomáyéjuco dítye pééneé.

Íjpi chájáávéébeke Jetsóó bóhiitsóne
(Mt 8.1-4; Mc 1.40-45)

12 Aabéhjáa Jetsóó tsácoomíyí Ijcyánáa tsaapi Ijpi chájááveebe tsáábe dífbyeke íátyúúmííbé liiínévú imímóúúvéne néehíí:

—Ávyéjuúbej, zaca muhdúyó teene oke u bóhiitsóne?

13 Áánéllihyéhjáa Jetsóó dífbyeke dócárájcoobéré néehíí:

—Mu ihdyu tehdujucoj.

Ehdúhjáa díbye néénemáyé tsúuca bóhiíbe.

14 Áábekéhjáa boíjcyuube díbye muuca iúúbállétu muhdú íbóhiíne. Neebéhjáa dífbyeke:

Tsapéhduré llúúváabe éllevu péene dífbyedívú dúhjétsámeityeco. Ááne Moitséeúvúu néhdu Píívyéébeke tsiémeneri ú íicúveé téénetu míamúnaa iwáájácu u bóhiíjucóone.

15 Ehdúhjáa díbye néérónáa tsúuca pámeere tééne uubállé waajácúhi. Áánéllihyéhjáa mítyane míamúnaa píhcyáávehíjcyá dífbyé uwáábovu díbye diityéké íbóhiítso dítye cheméméhjitu.

16 Áronáacáhjáa diityédítýú múha Ijcyátúhullévú péhíjcyaaabe Píívyéébema íhhyúvaki.

Íjpi vááúmeityúúbeke Jetsóó bóhiitsóne
(Mt 9.1-8; Mc 2.1-12)

17 Aabéhjáa Jetsóó tsáijyu úwáábohíjcyánáa Ijcyámé tétsihyi paritséómuma taúhbájú uwáábojte Gariréaa, Jodéaa, Ijcyáné íñújícútu pahúllévátú tsáámeé. Áhduréhjáa Ijcyámé tsaate Jerotsaréetu tsáámeé. Aaméhjáa íténáa Jetsóó Píívyéébe íhnáhoori bóhiítsohíjcyá cheméméhjike.

18 Áánaacáhjáa tsaate tsivá íibotári Ijpi vááúmeityúúbeke. Áábekéhjáa imílleromé Jetsóó tsájá pañe Ijcyáábe éllevu itsátyene.

19 Áronáacáhjáa tsá dítye píivyetéú múhdutú iúcááváyóné mítyane míamúnaa Ijcyánéllíihye. Áánéllihyéhjáa cáamevu íñéríívyéne dífbyé tujkévetu idyóhejúróhéjutu níityétsómé dífbyeke míamúnááj píínévú.

20 Aaméhjáa ímí cáhcujsóné iwáájácúne neebe Jetsóó dífbyeke:

—Muúbej, tsúuca úhdi o ídáátsóvéne díimítýú ó ábájíivéhi.

21 Ehdúhjáa Jetsóó néene taúhbájú uwáábojtémá paritséómú illéébóne néjcatsíhi:

—¿Muubáami aabye íveekí ímityúné íhhyúvú Píívyéébe ímí íjtsúcunúnejíivari? Tsá muurá míamúnáa ímityuháñé mewáágoóityuróne. Apáabyéré ihdyu Píívyéébe píivyeté teene iwáágoóne.

22 Ehdúhjáa dítye néjcatsíñé Jetsóó iwáájácúne néé diityéke.

—¿Aca íveeki ehdu ámuha méjtsámeíhi?

23 Áánerá ó píivyeté míamúnáadi o ídáátsóvéne diityé ímityuháñé diityémá o ímíbjachóne. Áánéllíi ó píivyeté áánúke o nééneé: “Úhdi o ídáátsóvéne díimítýú úúma o ímíbjachóhi.” Áhdure ó píivyeté o nééneé: “Dímíjpyeténe dípye.”

24 Ahdícyane cáhawáá óvíi ámuha máájtyumí Míamúnáájpidívú o ípívyééveebe muhdú o méénune.

Ehdúhjáa íñéene díibye Ijpi vááúmeityúúbeke neebe:

—Dímíjpyeténe eene dííhbotámá dípye díhjávu.

25 Ehdúhjáa Jetsóó néénemáyé diityéj píínétú íjyócutúvéne péjúcoobe íhhyávú Píívyéébeke dúúrúvaabére.

26 Ááneríhjáa pámeere tétsihyi Ijcyame iúllévenúne téhdure duurúvú Píívyéébeke. Aaméhjáa itsájúrévéne néehíí:

—¿Aca muhdú aabye meke ullévenútsóhi?

Revíkye Jetsóó íjcyane
(Mt 9.9-13; Mc 2.13-17)

27 Átsihdyúhjáa péébe Jetsóó ájtyúmité Revíkye íñújí avyéjúúbé wáabyuta dsíidsike íáhdótsóhíjcyátsihyi ácuucunúúbeke. Áábekéhjáa neebe:

—Muúbej, ookéréjuco duráávye.

28 Ahdújucóhjáa díbye páneere imyéénuhíjcyáné íhvéjtsóne dífbyemáyéjuco pééneé.

29 Aabéhjáa Jetsóoma wáñehjíváté íhhyávú. Áánevúhjáa díbye mííntsumé mítyame tsáá tsijtye íñújí ávyéjúúbé wáabyuta Ijcyáne dsíidsí ahdótsó múnaa. Áhduréhjáa tsijtyehji Ijcyá tétsihyi diityéma.

30 Áánéllihyéhjáa paritséómú taúhbájú uwáábojtémá néé dífbyé mamýmuke:

—¿Aca íveekí ámuha ménahbévá aatyé ímiáámemájíivari?

³¹ Áánélliihyéhjáa Jetsóó nééhií:

—Tsá muurá taabóóbé bóhiime tsaimiyé néemeke táábotúne. Muurá ihdyu chémémekéré tááboóbe.

³² Ahdícyane tsáháa ímiááme wáábyú o tsáátune. Muuráhjáa ímityúme wáábyú o tsáa diityéké o ímbáávyetso Píivyéébé icyánejcúvurejuco ditye íbúwááveki.

Jetsóó mamyé mú majcho áwatyúne

(Mt 9.14-17; Mc 2.18-22)

³³ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii néeme dííbyeke:

—¿Aca íveekí Jóáá mamyémuu, paritséomú mamyémuu, íjcyame tsáijyu majcho áwahíjcyá Píivyéébema íihjyúvácoóca? Áronáa muurá dímamyé mú tsá tehdu méénuhíjcyatúne.

³⁴ Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—¿Aca tsaatétsí táábávajcatsíñé wañéhjivu tsáameke ámuha majchótú mááwáchóiyáhi? Ehdu néene támamyé mú tsá majcho áwáityuró diityémá o íjcyané hajchóta.

³⁵ Muurá ihdyu íjcyaiñé diityédítýu o pééiñe. Áijyu ihdyu óví muhdú íñéhajchíí awámye.

³⁶ Ehdúhjáa íñéene boone diityéké úwááboobe nééhií:

—Tsá muurá tene ímityú béhbátu tsúúcáaja wáiyamu mepájaabóne. Muurá íllure éhniíñevu táváajcároba.

³⁷ Áhdure tsá tene ímityú béjpacýo bíinojpacýo mepícyoone tsúúcáau míhèneu cahpáyú pañévu. Muurá béjpacýo iúhtsaráúuvéneri táváajcá tsúúcáau. Áijyu muurá wágóoovéné tsanéécújuco bíinojpacýoo, cahpáyuu, íjcyane.

³⁸ Áánéllii béjpacýo mépañénu bééú pañévúre.

³⁹ Muurá tsúúcáajpacýoré iádone ímillémé tsá áadóityuró béjpacýo bíinojpacýo tsúúcáajpacýoré ímí diityédítýu néénélliihye. Ehdúhjáa neebe Jetsóó dityéke.

6

Wáyeéévejcóójí Jetsóó mamyé mú majcho íjcyane

(Mt 12.1-8; Mc 2.23-28)

¹ Aabéhjáa tsáijyu wáyeéévejcóójí ímamyé muma úmihéj píinetú pájtyénáa bajtsóháñetu ujcúmé ímájchoki.

² Aanéhjáa paritséomú ííténe néé diityéke:

—¿Aca íveekí ehdu ámuha mémeenú íjcyoojí wáyeéévejcóójí meméénúityuróne?

³ Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé diityéke:

—¿Aca tsá ámuha meéévehíjcyatú tsáijyúu íajyabáavaténéllii íñahbéjtema Dabíiúvú téeméné méénune Píivyéébé waajácúháámitu cáatuváne?

⁴ Muuráhjáa duurúvájá pañévu iúcáávéne ímájchóityuróné Píivyéébé ícúvú pááa majchómé apáámyéré llúúvájte máchohíjcyáne.

⁵ Áhduréhjáa neebe diityéke:

—Muurá íñe Míamúnáajpidívu o ípívyéévéébé wáábyuta téhdure téjcoojí wáyeéévejcóójí.

Tsáapi hójtsí Jetsóó ímíjpyetétsóne

(Mt 12.9-14; Mc 3.1-6)

⁶ Tsáijyúhjáa téenere wáyeéévejcóójí píhcyáávéjá pañévu Jetsóó úwaabóhi. Áánáacáhjáa tsaapi tsánejcúehójtsí íhyójtsi múhdurá néébe tétsihyi.

⁷ Áánélliihyéhjáa taúhbájú uwaábojtemá paritséomú Jetsóodívúré íítehjýá dííbyeke téjcoojí díbye bóhiítsóhajchíí téénej tééveri ímityuube díbye íjcyane íñééroki.

⁸ Ehdúhjáa ditye íjtsámeíñé iwáájácúne Jetsóó néé díbye múhdurá íhyójtsi néébeke:

—Muúbej, cána dichaj.

Ahdújucóhjáa díbye péene díbye éllevu.

⁹ Áábedítýúhjáa neebe diityéke:

—Ámúhake ó díllóo tsane: ¿Aca tsá íjcyoojí wáyeéévejcóójí mepíáábóityuró tsaatéke tsíméné pájtyémeke, mityá méíhvéjtsóiyá ditye idsíjivekij?

¹⁰ Ehdúhjáa íñéene diityéké ííteebéré néé dííbyeke:

—Muúbej, cána íllevu cujúúvú díhyótsíj.

Ahdújucóhjáa díbye cujúúvúenemáyé téhojtsí ímíjpyeténe.

¹¹ Ehdúhjáa Jetsóó méénune dííbyeke múnáatsohíjcyámé ííténe ávyétá íhnáhó cayóábávatéhi. Áánemáhjáa pítyácójcatsímyé muhdú dííbyeke ímyéénuíñe.

12-meváké Jetsóó meménú ímamyémú ditye íjcyaki
(Mt 10.1-4; Mc 3.13-19)

¹² Tějyúhjáa Jetsóó caméhaúvú péébe Pívyéébe íhyúvápéjcovéhi.

¹³ Ááné tsitsiínevúhjáa pihjyúcuube díbyema péhíjcyámeke. Áámedityúhjáa újcuube 12-meváké páñtúejte ímamyémú íjcyame úwáábóméré péhíjcyáimeke.

¹⁴⁻¹⁶ Aaméhjáa illúume: Tsimóóhjáa íjcyáabeke téhdure Péedoródívú díbye méménúúbee, íñahbe Aderéee, Jacóóboo, Jóááa, Perípee, Batoroméee, Matéoo, Tomáaa, tsijpi Jacóóbó Apéó hajchii, cananíjtámúejpi Tsimóoo, Jacóóbó nahbe Jóódaá, tsijpi Jóóda Ijcarióóté bóónétúhjáa dííbyedívú méénútsóíbyee, éhdume.

Jetsóó mítyámeke úwaabóne
(Mt 4.23-25)

¹⁷ Aaméhjáa teene caméhaútu tsáame wajtsí ítyujkévetsihvu. Ájyúhjáa mítyane míamúnaa Jetsóó úwáábó illéébucunú tsáacunú pahúllévátú teene Jodéá iññújitu Jerotsaréetuu, Tírótuú, Tsidóotuu, íjcyane. Aaméhjáa tsivá chéméméhjike díbye íbóhítsoki.

¹⁸ Áámedityúhjáa tsaaté pañe naavémú íjcyámeke díbye wáágóóné boone tsaímíyējuco ditye ícyahíjcyáne.

¹⁹ Pamévaréhjáa chéméméhjí imílléhíjcyará díbyeke idyómajcóné tsaatéhjáa díbyeke idyómajcóneríyé bóhíhíjcyáné íajtyúminéllíhye.

Muhúú nééné míamúnaa ímí íjcyane
(Mt 5.1-12)

²⁰ Aanéhjáa Jetsóó ímamyémuke ííténe nééhí:

—Maímijyu ihdyu ámuha idaátsóméhjúúvú menéeme meijcyanej. Muurá tehdu néémé wáabyuta Pívyéébe avyēju.

²¹ Maímijyu ámuha meijcyane díbye imíllédú ámuha meijcyáíyóneri metsúúrámehijcyáme. Muurá ámúhake piááboobe tehdu ámuha meijcyaki. Maímijyu ámuha meijcyane kímóhcó nénehjí ámúhake pátyehíjcyáme. Pívyéébe muurá ámúhake ímjyúúvetsóhi.

²² Muurá íñe Míamúnáájpídívú o ípívyéévéébejté ámuha meijcyáné déjúcotu oke cáhcújtsotumé ámúhake tsarílléhi. Aame tsá ámúhake llééboityúne. Ámúhake áteréejtédí idíllóne nehniwu íhyúvahíjcyáime ámúhadítyu. Árome ihdyu maímijyu ámuha meijcyanej.

²³ Muuráhjáa téhdure éjyúúvú díitye íhdé múnáaúvú Pívyéébe íhyú uubálle múnáadi ícúbáhráhíjcyáhi. Ahdu ámúhake ditye dáriíveróné pañe óví ámuha illure méimíjyúúhí. Muurá ámuha meícúbáhrámeíñe áhdó íñe ímjyau Pívyéébe ámúhake pícyoóhi.

²⁴ Áánetu ihdyu íhtsutumé ehnéva múnáa téeneríyé tsúúrámehíjcyámeke maídaátsoju tene pájtyeíñej. Muurá téeneri ditye ímjyúúveróné níjkévaá díityéma.

²⁵ Ehdú íñe ímjyau panévaturé ícyahíjcyámeke maídaátsoju tene pájtyeíñej. Muurá ídátso díityéma níjkévaíñe íñe ímjyau ditye ícyahíjcyaróne. Muurá ímjyau íjcyarómema níjkévaíñe kímóóvevúrejuco.

²⁶ Áhdure ditye ávyejúúlléhíjcyámeke maídaátsoju tene pájtyeíñej. Ehdúu muurá díitye íhdé múnáaúvú iye Pívyéébe íhyú uubálle múnáadi díllómeimeke tsaate ávyéjútsohíjcyáhi.

Meke múnáájtsorómeke mewájyune Jetsóó úwaabóne
(Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷ Ahdícyane ámuha oke melléébucunúmeke o néé ámuha mewájyune ámúhake múnáájtsorómeke. Áhdure ámúhake tsaríllérómeke múu piabóhi.

²⁸ Téhdure múu ámúhadítyú ímityúné íhyúvárómema tsaímíyé íhyúváhi. Téhdure ámúhake áábohíjcyarómé hallúvú múu táumeí piáábó Pívyéébeke.

²⁹ Áhdure tsaate ámúhake méénúhajchíí tsá múu piámeityúne. Téhdure ámúhá wajyámú dííwane ditye ámúhadítyú újcuuhajchíí múu íhvejtsó tsiijya ditye ítsajtyeki.

³⁰ Áhdure ámúhake tsíeméné táumeimeke múu ajcúhi. Áhdure tsaate ámuha éhné náníhajchíí tsá múu díllotúne.

³¹ Áhdure pamévamáyé ámuha ímí meijcyane méimílléhajchíí múu ícyánéjcutu ímiááméré íjcyáhi.

³² Muurá ámúhake wájyúmekéré ámuha mewájyúhajchíí tsá ímiá wájyú tene íjcyatúne. Muurá ímityúné míamúnaa íjcyarómé téhdure díityeké wájyúmemáyé wajyújcatsíhi.

³³ Téhdure ámúhama ímiáámé íjcyámemáyé ámuha ímiáámé meijcyáhajchíí tsá tene ímityúne. Muurá ímityúme íjcyarómé tehdu meenúhi.

³⁴ Áhdure ámuhakye tsíeménevu ájcúmekéré tééne cápayóóvére ámuha maájcúhajchíí tsá tene ímityúne. Muurá ímityúme íjcyaróme tsaatéké tsíeménevu ájcu ditye ipíámeíkíye. Ahdu tsá múu néétune.

³⁵ Ámuhakye múu néhnílléromeke iwájýúne panévaturé ditye píhtónéhjitu píaabó ditye ámuhakye píámeíityúrónáaaca. Ehdu ámuha mepíáábóhajchíí íhtsútuube Píívyéébej tsíímé ámuha mejcyame íiné imíjyaú méjcyaaíhi. Muurá Píívyéébe ímityúme íjcyarómeke íídaatsólléne píáábohíjcyáhi.

³⁶ Áhdícyane óví ámuha pamévakéré meídaatsólléne mepíáábohíjcyá Méécááni Píívyéébe méénuhíjcyádu.

*Tsijtye múhdurá íjcyáneri meíhjúvátýuróne
(Mt 7.1-5)*

³⁷ Tsá múu íhjúvátú tsijtye múhdurá néémedi Píívyéébe ámuhakye íñéetu téhdure ímityúme ámuha mejcyane. Tsá múu tsíjtyedi ícúbáhratú Píívyéébe ámuhádi ícúbáhrátuki. Téhdure ámuhakye ímityúne tsaate méénuróne múu íhvejtsó íná díityéké méénutúmeré téhdure Píívyéébe ámuhakye íiná ímyéénútuki.

³⁸ Múu píaabó múhdurá nééromeke téhdure Píívyéébe ámuhakye ipíááboki. Muurá ímíáámeke píáaboobe. Aabe muurá ámuha muhdú tsíjtyeke mepíáábohíjcyádúre ámuhakye píáaboóhi.

³⁹ Téhduréhjáa tsiíñe Jetsóó úwáaboobe nééhí:

—¿Aca tsaapi hállúvátuube tsijpi téhdure néébeke tsajtyeíyá tsiéllevu? ¿Aca tsá tsamútsíyé áákityéítyuró wáhyéju dííváné pañévu?

⁴⁰ Tsá muurá tsaapi mamye díbyeke úwáábohíjcyáábé ehniíñevu wáájacútúne. Muurá ihdyu páneeré íníjkévacooca botsíi díbye wáájacúdú wáájacuúbe.

⁴¹ ¿Aca íveekí ámuha méjýacúnúhíjcyá ámuhá nahbémú hálluúnéne pañe wááhyéwuúné íjcyáneri ámuhá hálluúnéne pañe úménébááné íjcyane wáájacúmeítyúme?

⁴² Muurá úménébááné ámuhá hálluúnéne pañe íjcyane tsá ámuhá nahbémuke ámuha menééítyuróne: “Cána muha ámuhakye mebóhdo eene wááhyene ámuhá hálluúnéne pañe íjcyane.” ¡Ávyeta bañú múnaa ámuha mejcyame pánehíjídú ímíáámeívúdú ámuhá! Tujkénú méwaagóoméí eene úménébááné ámuhá hálluúnéne pañe íjcyane botsíi ímí ámuha maájtyumímé mebóhdo teene wááhyene ámuhá nahbémú hálluúnéne pañe íjcyane. Ehdu nééne tsá múu tsaate wahdííváné ímityúwu méénúneri íjýacúnútú tsáijyu múu éhniíñevu ímityúné ámuha meméénuhíjcyáme.

*Muhdú mejcyánetu méwaajácúmeí muhdíívamé mejcyane
(Mt 7.17-20; 12.34-35)*

⁴³ Tsá muurá oove néévahíjcyáné uméhé nééváítyuró átéréene oove íjcyatúne. Áhdure oove íjcyatúné néévahíjcyáné uméhé tsá mújýú nééváítyuró oove íjcyane.

⁴⁴ Muurá íñéévaturé méwaajácú uméhééne kééméhéhíj íjcyane. Tsá muurá mújýú tsúhjívahe nééváítyuró híígoó. Áhdure tsá mújýú wacyónejke nééváítyuró baáco.

⁴⁵ Ahdu ívane muurá ímíáámé ííbúwá pañe ímíá íjtsaméí íjcyanéjuco ditye íhjúváne. Áánetu ímityúme íhjúvává ííbúwá pañe ímityúné íjtsaméí íjcyanéjuco. Muurá muhdú ííbúuúné íjtsaméí íjcyadújuco ditye íhjúváne.

*Míityétsi ánúmeíñetu íjcyáné uwááboju
(Mt 7.24-27)*

⁴⁶ ¿Íveekí ámuha oke Ávyéjúúbedi médíllóhíjcyá ámuhakye o nééne ámuha melléébóne tehdu mejcyámejívári?

⁴⁷ Cáhawáá ámuhakye o úúballe muhdú tahñéjté oke lléébome íjcyane.

⁴⁸ Muurá tsaapi ánúmeíbyé cóhpéj nétsihdyu ávyéta pañe ítséhdíhvejújiri íapíhajcúné wáduhcúhi. Aaja tsá nújpabya wááoítyuró ávyéta cóhpé teja méénúmeíñéíllíhíye. Ehdu muurá tahñéjté oke lléébome íjcyáhi.

⁴⁹ Áánetu o nééne cáhcújtsotúme íjcyá éhne múúne tsaapi ímíñeévú íhjúvává apíhajcúné wáduhcútuja díbyedívú nújpabya wááóné boone díbye ídátsó íjcyadu.

7

*Tsodáhómú avyéjúúbé únú múnáájpkíye Jetsóó bóhítsóne
(Mt 8.5-13)*

¹ Ehdúhjáa míamúnáama Jetsóó íhjúvávátsihdyu péé ímamyémuma Capenaóovu.

² Ácoomíyíhjáa romáánómú tsoáhómú avyējuúbé únú múnáajpi díbye wájýú néébe ávyeta chémeebe dsíjiveríjyucu.

³ Áánáacáhjáa díbye íavyējuube tsúuca waajácú Jetsóó técoomíyí íjcyane. Áánélliihyéhjáa tsaatéké túkevjtsojtédítýú wáalloobe díbye éllevu díbye íbóhíitso íúnú múnáájpiiky.

⁴ Ahdújucóhjáa díyte ípyééne néétene:

Ímiááb díbye tsoáhómú avyējuúbe. Áábeke íhya ihdyu tehjújuco u píááboíñe.

⁵ Muurá ímí meke wájýuube íjraéémú meíjcyámeke. Muuráhjáa díbye nééjuri mépíhcyááveja méénúmeíhi.

⁶ Ehdúhjáa díyte néénéllii Jetsóó péé diityémá téhullévu. Aaméhjáa píihíjucóónáa tsiíñe tsoáhómú avyējuube wallóó tsíjtyekéréjuco íñahbévajtédítýú díyte íñéete díbyeke:

—Ávyējuubej, tsáhaváne ávyeta díbye jávú u úújetétyú ídátsó díbye néénélliihye.

⁷ Téénélliihyevané tsá díbye páñetu úuma íhjuvátetúne. Áánélliihyevané ihdyu íchihyúré ú néé díbyé únú múnáajpi íbóhíiki.

⁸ Muurévá téhdure tsíjtye íavyējuute díbyeke nééne méénuhíjcyaaabe. Áhdurévá ítsodáhómuke díbye táuhbánéjuco díyte méénuhíjcyáne. Téhdurévá íúnú múnáajpi díbye néhdújuco méénuhíjcyáne.

⁹ Ehdúhjáa díbye tsoáhómú avyējuube nééne díyte úúbálléneri Jetsóó ullévenúhi. Áánemáhjáa pámeekéré tétsihyi íjcyámeke ííténe neébe:

—Muurá tamúnaa íjraéémú íjcyáromedítýú tsá tsáápíuba ehdu oke cáhcújtsotú eene romáánómuube íjcyároobe cáhcujtsódu. Ehdúhjáa neebe Jetsóo.

¹⁰ Aanéhjáa díbye tsoáhómú avyējuube wáalloome téhullétú wájtsime ájtyumívá tsúúuca díbye íúnú múnáajpi bóhíibeke.

Dsíjívéebeke Jetsóó bóhíitsóne

¹¹ Átsihdyúhjáa Jetsóó ímamyémuma Naívu péébema tsíjtye mítyame pééhií.

¹² Aaméhjáa técoomívú úújetémé ájtyumí tsáápille píbájyúllé hajchi apáábyéré íjcyaae dsíjívéebe cúúutemeke.

¹³ Áamedíhjáa Jetsóó ídáátsóvéne díilleke nééhií:

—Kímóóvedíñe.

¹⁴ Ehdúhjáa íñééne teene íítémeho díbye ékééveténéllii teehe íhbumé íjyócuuvéhi. Aabéhjáa néé tééhoúvuke:

—Llíhi, dácuúve.

¹⁵ Ehdúhjáa díbye néénemáyé tsúuca íácúúvéne íhjuváabe diityéma. Aanéhjáa Jetsóó tsííjuke néé dílle ítsájtye díbyeke íhjuváu.

¹⁶ Ááneríhjáa pámeere tétsihyi íjcyame ítsájuréévéne Píívyéébeke dúúruvámé nééhií:

—Ícyooca ihdyu Píívyéébe íhjuú uubáalle múnáajpi íhtsútuube mééma íjcyáhi. Téhduréhjáa nééméé:

—Muurá íñe Píívyéébe píaabó íhñéjeteke.

¹⁷ Ááné uubálléhjáa páneere Jodéa íiñúji múnáadi tsújaavéhi. Aanéhjáa téhdure tsííñé íiñújine múnáa waajácúhi.

*Tsojtsó múnáajpi Jóáa Jetsóo éllevu wáloomútsi
(Mt 11.2-19)*

¹⁸ Ehdúhjáa díbye méénuhíjcyané tsojtsó múnáajpi Jóáake ímamyémú úúbálléhi.

¹⁹ Áánélliihyéhjáa diityédítýú mítyétsikye wáalloobe dítyétsi ídílloté díbyeke díibyējuco éhneváa míamúnáake pájtyetétsóibye tsááiibye íjcyáhajchí íwáájácuki, áánetu díibyējuco íjcyátúhajchíí tsíjpiikyé ítyéhmeki.

²⁰⁻²¹ Aamútsihjáa Jetsóodívú úújeténáa bóhíitsohíjcyaaabe mítyámeke páhduvaré nééne chémeháneri chéméméhjike. Naavémúhjáa tsaaté páñe íjcyámeke waagóohíjcyaaabe. Áhduréhjáa hállúvátuméhjike ímípyetétsohíjcyaaabe. Áábekéhjáa neemútsi:

—Tsojtsó múnáajpi Jóáa múhtsikye wallóó díéllevu uke muhtsi medílló ¿ava díibyējuco uu Pájtyetétsoobe éhneváa íiñujívú tsááiibye? ¿Mityá tsáhái díbye u íjcyatúne?

²² Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé diityétsikye:

—Wa meóómíñe méuubállé díbyeke muhdú o úwááboobe méénuráityúronéhjí o méénune ámuhtsi maájtyumíne. Páneere méúúbálleco hállúvátuméhjí hálluvájucóóne, úllétuméhjí úlléjucóóne, íjpi chájááveméhjí bóhíine, lléébótuméhjí tsúuca lléébone, dsíjívémé tsiíñe bóhíine. Áhdure méúúbálleco ídáátsóméhjike pájtyéteju tsúuca úwááboméíñe.

²³ Maímijyu ihdyu oke cáhcujtsómé íjcyanej.

²⁴ Ehdúhjáa Jetsóó néé Jóáa wállóómútsikye. Aamútsíhjáa óómíñé boone diibye Jóáádityu neébe:

—¿Acáa Jóáa íñeubará píivýétúné iññújiri íjcyáábedívú ámuha mepíhcyáávehíjcyácooca muhdú ámuha méijtsúcunú díibyeke? ¿A ámuháa méijtsúcunú éhne múúne úmehe kíjyébári vááúmeidyú páhduvaré díibyé íjtsaméi neéneé?

²⁵ ¿A tsaímíyee úcámeihíjcyáabe? Muuráhjáa tehdu iújcámeicyá tsá ihdícyátsihyi díbye íjcyáityuróne. Muuráhjáa ávyéjúté jaaháñé pañéiyo díibye. ¿Aanéé muubá ímiááné díibye?

²⁶ ¿Mityá Píivýeébé ihjyú uubáalle múnáajpíi díibyej? Ímiááné díibyejúco. Áróónacáa tsíjtyé ehniññevu díibye.

²⁷ Díibyedityú muurá Píivýeébé waajácúháámitu neéneé:

Ó pícyoó dáhde tsáápiikye díbye iúúbáalle míamúnáake ditye ímíbáávyéne ímí uke iwáátsúcúpéjtsoki.

²⁸ Aane ímiááneturé tsá díibyeđu tsijtye neéetune. Áróóna níjkyéjiri íjcyáabe Píivýeébé avyéjútédityú ídáátsoobe íjcyároobe avyéjúúlléméi díibye Jóáa ehniññevu.

²⁹ Ehdúhjáa Jetsóó neénetu ávyéjúúbé wáabyuta íjcyáne dsíidsí ahdótso múnáama tsijtye múhdumé Jóáádivu tsójtsótsámeimyé waajácú ímiáábé Píivýeébe íjcyáabe tehdujúco méénune.

³⁰ Áánétúhjáa paritséomuma taúhbájú uwáábojte Jóáádivu tsótsójsámeityúmé illure ehdiívallehíjcyá téhdure Píivýeébe diityémá méénúiyóne.

³¹ Áámekéjhjáa Jetsóó néehíi:

—¿Aca muutédívú íñe ícyoocá múnáake ó meménúiyáhi? Íhya tsiimedivuj.

³² Muurá múúne lláhájsiri ícume úhbácatsíhíjcyádú ámuha páhduvaré médaríivémeihíjcyáhi. Muurá múúne illu úhbácatsíhíjcyáme: “Chiíyóroó mellíjchúrónáa tsá ámuha meímilletú mewáhtsine tééneri. Áhdure máátyóba májtsí memájtsivárónáa tsá ámuha meímilletú mekímoovéne.” Ehdu múúne tsiime úhbácatsíhíjcyámé íjcyadu muurá ámuúha.

³³ Muuráhjáa tsojtsó múnáajpi Jóáa tsá májchópityúne. Áhdurée tsá díbye bíinojpácýó ádohíjcyatúne. Áábedityúu ámuha ménehíjcyá mééíbye íjcyáábé pañe naavéné íjcyánéllii ehdu díbye neéneé.

³⁴ Áábé boonétú ó bóhówaavé Míamúnáajpidívú o ípívyéveébe. Aabe panévaré o májchoobe téhdure ó adó bíinojpácýo. Áánetu idyé illuréjúco óhdityu ámuha menéhíjcyáne oova májchópíwu adópíwu o neéneé. Áhdure ámuha óhdityu ménehíjcyá oova ávyéjúúbé wáabyuta íjcyáne dsíidsí ahdótso múnáa ímityúmé íjcyámédívú o náhbévahíjcyáne.

³⁵ Áróóna muurá Píivýeébeéjté íjcyámédityú bóhówaavéné díbye diityémá méénuhíjcyáne. Ehdúhjáa Jetsóó néé paritséomuma taúhbájú uwáábojteke.

Jetsóó paritséomúúbema májchone

³⁶ Aanéjhjáa tsaapi paritséomúejpi Tsimóo Jetsóoke míñutsó díbye ihjyávú díibyema imájchoki. Ahdújucóhjáa péebema dityétsi májchone.

³⁷ Áanáacáhjáa tsáápille técoomíyí ímityulle íjcyalle Jetsóó tééjari íjcyane iwáájácúne péé tééjavu imyéwu cuvááné pacúúcjápcýoma.

³⁸ Aalléjhjáa díibyé lliiñévu icyánoovéváne tááhií. Aanéjhjáa imáátyori díibyéj tuháacyú ípíjchóné íhñiwácoriyé ípáacyúné boone téjtuhacyú ichóhchóne teene pácúúcjápcýoríyéjúco dille múrijchóne.

³⁹ Ehdúhjáa dille Jetsóoke méénune diibye eené díibyeke ihjyávú tsájtyeebe íñténé illu íjtsámeihí: “Muurá ímiááné Píivýeébé ihjyú uubáalle múnáajpi áanu íjcyaca waajácúiyá aalle muhdíivallé íjcyalle díibyeke ehdu méénune. Muurá ávyeta múhdurá díille.”

⁴⁰ Ehdúhjáa díbye íjtsámeíñé iwáájácúne Jetsóó néé díibyeke:

—Tsimó uke ó neé tsane.

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Bo ihdyu oke díñe, Ávyéjuúbej.

⁴¹ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tsaatétsíhjáa dsíidsí táúmeí tsáápiikye. Áámútsídityúhjáa tsaapi ujcú 500-jíva. Áánétúhjáa tsijpi ujcú 50-jívaré.

⁴² Aanéjhjáa íáhdóiyóné dityétsi píivyetétúnéllii illuréjúco díbye íhvejtsóné teene diityétsidi ídáátsóvnema. ¿Aane caabyé diityétsídityú ehniññevu díibyeke wáiyune ú íjtsúcunúhi?

⁴³ Áánélliihyéhjáa neebe Tsimóo:

—Íhya diibye eenéjhjáa ehniññevu dsíidsike táúmeiibyej.

Áánéllihyéhjáa Jetsóó nééhií:

—Tehdújuco.

⁴⁴ Ehdúhjáa néébere dílleke ííténe néé Tsimóoke:

—Éje, muurá íne uke o ááhivéváróóbema tsá nújpacýóubará e pícyootú tájtyúhaacyu o nítjyámeiki. Áánaa muurá íne áámye oke tájtyúhaacyu imaátoryi ipípaichóné paacyú íhñiwácori.

⁴⁵ Áhdure keená oke u dúúruváne u chóhchone. Áánaa muurá áámye oke idyúúruváne chóhchohjýcá tájtyúhaacyu.

⁴⁶ Áhdure tsá oke táhniwau dúúrubájpácýóúbari u múríjchotúne. Aánaa muurá oke múríjcholle pácuúcpácýoryi tájtyúhaacyu.

⁴⁷ Aane uke o néé mityane díllé imityú íjcyaróné díllé hallúri íjcyájúcootúne mityane oke iwájyune dille úújétsónéllihye. Muurá wahdíiváne imityú tsaaté hallúri íjcyane diityédí meidaátsóvéne meihvéjtsóneri tsá mityane ditye imíjyúúvéityuróne. Áanetu ávyétá ihtsútú nééne imityú diityé hallúri íjcyaróné diityédí meidaátsóvéne meihvéjtsóneri muurá mityane imíjyuuvéme. Aame meke wajyú mityane.

⁴⁸ Ehdúhjáa íñétsihdy neebe dílleke:

—Ímityúné u méénuhíjcyanéhjí tsáhájucó díhyallúri íjcyájúcootúne.

⁴⁹ Ehdúhjáa Jetsóó nééneíllí tétshiyi tsiytye diibye Tsimóó miñútsó múnaa íjcyame nééhií:

—¿Aca muubá aabye íjcyabe piivyéte miamúnáadityú ímityuháñé iwáágoóne?

⁵⁰ Áronáacáhjáa tsiíñe neebe dílleke:

—Oke u cáhcujtsódú íjcyalle tsúúca u pájtyetéllé hallúri tsáhájucó ñná íjcyatúne. Áhdícyane wa dípye tsaimiyéjucoj.

8

Jetsóoke piáábóné walléemu

¹ Ehdúhjáa imyéénúné boonétú idyé pehíjcyaaabe Jetsóó ímamyémuma tsícyoomjiri patsihjivári íjcyájáhi múnáake iúwáabo muhdú Píivyéébé avyéjú íjcyane.

² Áábekéhjáa téhdure tsaate walléemú nahbénú panévari chémehjýcýameke díbye bóhítsóme. Áamemáhjáa Maaría Madaréná díllé pañétú 7-meváké naavémuke díbye wáágoóle.

³ Téhduréhjáa diityé pañe Heróódé piááboobe Chóótsá taaba Jóáánaa, Tsotsáánaa, íjcyamúpi. Téhduréhjáa íjcyámé tsiytyehji panévatú majchó díivánetu díibyeke piáábohíjcyáme.

Tsaapi bájtsónetu íjcyané uwááboju

(Mt 13.1-9; Mc 4.1-9)

⁴ Áhduréhjáa mityane miamúnáa tétshiyi íjcyácoomjitu Jetsóodívú píhcyáávéméke tsaapi bájtsónetu uwááboobe íllu úúbálléhi:

⁵ —Tsaapíhjáa iwajcyóhá trígoúuhá bájtsóobe íllure wávarajcóhi. Aanéhjáa díbye wávarajcónetu tsáuhji dojco juuváj pñnévu. Áuhjéhjáa miamúnáa tádírhcoíñuhjýcýaúhjí coomímú méhdojéhi.

⁶ Áané tsiúhjihjáa néwayúúné raahóvú dojcoúhjí íñeróné chemé tétsii pípátúnéllihye.

⁷ Áané tsiúhjihjáa tsuhji íjcyátsihvu dojcoúhjí hallúvú tene wááménéneri íñeróné duhcúvatéhi.

⁸ Áánetúhjáa ihdyu tsáuhji dojco imíwu íññuji nétsihvu. Aanéhjáa imíwu píivyene neevá mityane. Ehdúhjáa iúúbállétsihdyu kéévánécoba neebe diityéke:

—Aane ihdyu óví lléébone icyáhjújtsóne tehdu íjcyáhi.

Jetsóó úwáábó tühútsóhíjcyáne

(Mt 13.10-17; Mc 4.10-12)

⁹ Aanéhjáa ímamyémú dílló díibyeke muhdú nééiyóné ehdu díbye úúbálléne.

¹⁰ Áánéllihyéhjáa neebe diityéke:

—Ehdu o úúbálléhíjýcá Píivyéébe ámúhake iwáájácútsó muhdú íavyéjú íjcyanévu. Aane oke cáhcújtsótúmedívú tsá bóhówáávetúne. Muurá o úwaabóné lléébójúcoorómé ícyahjýcá teene lléébótúmeúvúdu. Áhdure teene ájtyumíjúcoorómé ícyahjýcá ájtyumíttúmeúvúdu.

Tsaapi bájtsónetu úwaaabóné Jetsóó bóhówajtsóne

(Mt 13.18-23; Mc 4.13-20)

¹¹⁻¹² Aane íllu nééiyóné ehdu o úwáábohíjcyáhi: Muurá trígoúuhádú nééne Píivyéébé uwááboju tsaate ímí lléébone diityé íbuúúné pañévu úcáávéiyóné Naavéné ditye ípájtyetétu

diityédívú mótásohíjcyáhi. Aane nééiyóné eene juuváj p̄nénévúhjáa dójcoúlji coomímú méhdone.

¹³ Áánetu tsijtye teene uwááboju illéébone ímí íjtsúcunújúcoorómé páhduvaré néené mávaríjchojúúné íáábucújúcoótúne íllurájucó téenetu íhveténé ímí icyáhcutjstótúnéllíihye. Aane nééiyóné eene néwayútúnéj p̄nénévúhjáa dójcoúlji.

¹⁴ Áánetu tsijtye uwáábó lléébojúcoorómé muhdú íjcyáneríyé itsúúráméihíjcyánéllíi teene ábájívehíjcyáhi. Aame mítyane íéhnéváyóneríyé íjcyame tsá úraavyéjúcootú téené uwááboju illéébojúcooróne. Aane nééiyóné eene tsuhji íjcyátsihvúhjáa dójcoúlji.

¹⁵ Áánetu íjcyámé tsijtye teene uwáábó illéébone ímí tehdújucó íííbúuri íjtsúcunúné tsaímíyé úraavyéme. Aane nééiyóné eene ímíwúhjáa ííñuji nétsihvu dójcoúlji.

*Peetétú íjcyáné uwááboju
(Mc 4.21-25)*

¹⁶ Átsihdyúhjáa tsiíñe neebe diityéke:

—Tsá muurá peete mepéetetsóné tsíeménevu maávojhácóityuróne. Tsá cuwáihcyú lliiñévú mepicyóóityuróne. Muurá ihdyu cáamevu mépicyóó tene íajchúcunú já pañe téenej téeveri meíjcyaki.

¹⁷ Ahdu muurá Píivyéébé uwááboju bóhówajtsó páneere muhdú meíjcyane. Muurá páneere téévéneúvú méénúmeihíjcyaróné tsá wáájácúratúné íjcyáityúne. Muurá páneere waajácúméíhi.

¹⁸ Ahdícyane ímíñévú méíjtsoco íñe ímíá uwááboju ámuha tsúúca mewáájacúne. Muurá teene ímíllémedívú éhnííñevu bóhówajtsóíbye ditye ímíñévú iwáájacuki. Áánetu teene ímíllétúmedívú tsá díbye bóhówajtsóityúne. Muurá áyanéwu ditye wáájácúroné íllure dojtúcuíbye diityédítu. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

*Jetsóoke tsíju díbyé nahbémuma újcutéróne
(Mt 12.46-50; Mc 3.31-35)*

¹⁹ Tějyúhjáa díbyé nahbémuma tsíju wajtsí tétsihvu. Aaméhjáa tsá píivyetétú díbyedívú iúújeténé mítyane míamúnaa íjcyánéllíihye.

²⁰ Aanéhjáa tsaate díbyeke nééhi:

—Éhtsíhyi áachi dítsíjjuma díñahbémú íjcyame imíllé uke íajtyumíne.

²¹ Áánéllíihyéhjáa neebe diityéke:

—Muurá téhdure íñe Píivyéébé uwááboju illéébone ímí tehdújucó úraavyémé waharómú, táñahbémú, táñaallému.

*Kíjyébama nohji Jetsóó íhvetétsóne
(Mt 8.23-27; Mc 4.35-41)*

²² Tsáijyúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke:

—Métsu mepájtye éhnéjcuévu.

Ahdújucóhjáa ditye m̄neri péeneé.

²³ Aaméhjáa péhíjcyánáa cúwaábe. Áánacáhjáa kíjyébani mítyane nújpacyo nóhjne úcaavé diityé m̄íne pañévú apíichówu diityéke pámaúcuíñédu.

²⁴ Áánéllíihyéhjáa díbyeke íákyéjtsóne néémeé:

—ÍÁvyéjuúbej, Ávyéjuúbej! Éje, tsúúca mémájcánuúhi. Áánéllíihyéhjáa íacúúvéne teene kíjyébama nohji íjcyane úhbaabe tene íhvetéki.

Ahdújucóhjáa tene íhveténé dáíhañéréjucó.

²⁵ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—¿Aca ihdyu tsáhái eene ámuha Píivyéébeke ímí mecáhcújtsótúne?

Ehdúhjáa díbye nééneri iúllévenúne néémeé:

—¿Muubáami áánu íjcyáábeke kíjyébama nohji lleéboj?

*Tsáapí pañe naavémú íjcyane
(Mt 8.23-34; Mc 5.1-20)*

²⁶ Aaméhjáa Gariréa íiñújitu péeme úújeté Gadáára íiñújivu.

²⁷ Átsihvúhjáa Jetsóó íjchívyénáa tsaapí díbye éllevu tsáá técoomu múnáajpi naavémú ípañe íjcyáabe. Díbyéhjáa íevebe wájamúúvatuube ícyahíjcyá níjkyenéj p̄nínere.

²⁸ Aabéhjáa Jetsóó lliiñévú ímímóúúvéne díbyeke néé kéévánécoba:

—Jétsó Jetsóoj, ¿aca íñá ú ímíllé óhdityu íhtsútuube Píivyéébé Hajchi u íjcyáabe? Uke o néé óhdi u ícúbáhrátuki.

²⁹ Ehdúhjáa naavéné néé míamúnáajpi pañétú Jetsóoke díbyéhjáa díbyeke ‘díjchivye áadí pañetu’ néénéllíihye. Ávyetáhjáa tsáijyu meívatétsóhíjcyaaabe naavéné díbyeke. Áábekéhjáa

tsaate ihyótsícuma íjtyúhaacyu úwáñehííñeri chújchuróné távárícyohíjcyaaabe. Áábekéhjáa diibye naavéné úúpíyíñuube pehíjcyá íñéubará píivyétúné iññújiri.

³⁰ Aanéhjáa Jetsóó néé naavéneke:

—¿Aca muubá dimyéme?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tamyémé Píváánéejpi.

Ehdúhjáa neebe mítyame dííbyé pañe íjcyánélliihye.

³¹ Aaméhjáa diibye naavémú néé Jetsóoke díbye iwáágóótu dítye ícúbáhrámeíyóhullévu.

³²⁻³³ Áijyúhjáa tétsihyi jéémú meenímú majchóri. Áánélliihyéhjáa naavémú néé Jetsóó iwáallo díityéké díityé pañévuréjuco. Ahdújucóhjáa díbye wáalloome diibye míamúnáájpi pañétú íjchívyéne újcámeíñe méénímú pañévuréjuco. Ááneríhjáa úúpívyémé téwajútú únéú pañévú cáhpíyubámé májcanúhi.

³⁴ Ááneríhjáa diibye tehmejté íllityéne wáame úúbáalleté técoomí múnáake. Áhduréhjáa técoomítyu kémuéllé íjcyájáñhi múnáake úúballéme.

³⁵ Áánélliihyéhjáa míamúnaa téhullévú péecunú íajtyúmi muhdú tene pájtyene. Aaméhjáa úújetémé ájtyumí dííbyeke eené naavémú dííbyé pañétú íjchívyéébeke íwajyámúñemájucu íjcyaaabe tsáimiyéjuco Jetsóó lliiñe ácuúcnúúbeke. Ááneríhjáa íllityéme.

³⁶ Áámekéhjáa tsaate tétsihyi íjcyame úúbáallepejtsó muhdú tene pájtyene.

³⁷ Ááneríhjáa íllityéne néeme Jetsóoke díbye ipyéé tétsihdyu diibye íññújitu. Ahdújucóhjáa díbye ímamyémuma óómiñe bíwánejcúvúre.

³⁸ Áábekéhjáa diibye eené dííbyé pañétú naavémú íjchívyeebe néé dííbyema ipyéékií.

³⁹ Áronáacáhjáa neebe dííbyeke:

—Tsáhaá, dihjyávúre péene duubállé páneere muhdú Píivyéébe uke bóhiitsóne.

Ahdújucóhjáa péébe úúballéné íhcyóómi múnáake páneere muhdú Jetsóó dííbyeke bóhiitsóne.

Tsaatépike Jetsóó bóhiitsóne

(Mt 9.18-26; Mc 5.21-43)

⁴⁰ Aanéhjáa Jetsóó tsíñecúéuri ímamyémuma íulléjétsihdyu wájtsííbeke tsáimiyé míamúnaa waatsúcúpejtsó dííbyeke témehíjcyadúme.

⁴¹ Áánaacáhjáa ‘Jáiro’ némeíbyé tsáá tétsihvu pihcyáávéjá avyéjuube íjcyaaabe. Aabéhjáa ímímóúvéne néé Jetsóoke díbye ipyéé dííbye jávu apáálléré ídsi 12 pijcyábá íjcyalle dsíjívéríjyucu íjcyánélliihye.

⁴² Aanéhjáa téhullévú péébeke mítyane míamúnaa úraavyé ávyeta ráautúne.

⁴³ Áámécóbá pañéhjáa tsáápille péé 12 pijcyábájucu íchémé tujpácýó íhvetépítyúneri ícúbáhrámeíhíjcyalle. Aalléhjáa íhñénéhjí pírujtsójucoó bañúháñe taabójteke íahdohíjcyáneri.

⁴⁴ Aalléhjáa idyéju éhñejcutu Jetsóodívú ípííhívéne dííbyé wajyámú dómajcóhi. Ááné tujkéveríhjáa tsúúca íchémé díílleke íhvetéhi.

⁴⁵ Aanéhjáa Jetsóó iwáájácúne néehíí:

—¿Múha ámuha oke médómajcóhi?

Áronáacáhjáa néeme dííbyeke idyómajcotúne. Aanéhjáa Pééedorómá tsijtye íñahbéjté néé dííbyeke:

—Uwááboobej, ¿aca muhdú wahdyuré míamúnaa néétúnáa ú dilló múha uke dómajcóne?

⁴⁶ Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Muurá ó waajácú tsaate bóhiine íllure oke idyómajcóneri.

⁴⁷ Aanéhjáa Jetsóó wáájacújucóónéllii íllityécunúlléré dííbyé lliiñévú mímóúúvetéllé pámeere lléébónáa úúballé muhdú néénéllii dííbyé wajyámú idyómajcóne tsúúca íbóhiine.

⁴⁸ Áánélliihyéhjáa neebe díílleke:

—Árone Wa ímí Píivyéébeke u cáhcujtsódújuco íjcyalle íñe tsúúca u bóhiine. Ahdícyane wa dipye tsáimiyéjucoj.

⁴⁹ Ehdúhjáa díbye díílleke néénáa tsaate diibye pihcyáávéjá avyéjuube Jáiro jatu tsáame dííbyeke neeváhi:

—Tsúúca dáájyuwa dsíjívéhi. Aane íñélliihyécó bañú ú tsájtyeé aabye uwáábóóbeke.

⁵⁰ Aanéhjáa Jetsóó ílléébóne néé Jáiroke:

—Kímóóvedíñe. Cáhawáá íhdyu Píivyéébeke cahcújtsó dáájyuwa úúma íbóhiíki.

⁵¹ Aanéhhjáa tsúúca dííbye jávú ditye úújetenáa Jetsóó tsá ímíllétú mítyame úcaavéné dííbyema tééjá pañévu. Apáámyérehjáa Péédooroo, Jóááá, Jacóóboo, diityétsí díílléwúúwúúj caanímutsií, éhdume úcaavéné ímíllébe.

⁵² Áanáacáhjáa pámeere tétsihyi íjcyame tahíjcyá díílléúvuke. Áámekéhhjáa neébe:

—Métahdí dsíjívéllekéjívári. Muurá ihdyi íllure cúwalle.

⁵³ Ehdúhhjáa Jetsóó nééneri uuhívatémé dííbyedi tsúúca ímiáané dille dsíjívénéllíihye.

⁵⁴ Áronáacáhjáa díílléúvú hójtsitu iékéévéne kéévánécoba neébe:

—Wáhaj, dájkyeé.

⁵⁵ Ahdújucóhhjáa íbóhííne dille ácuuvéne. Átsihdyúhhjáa neebe ditye imájchótso díílleke.

⁵⁶ Ááneríhhjáa diityétsí cáanímutsi mítyane úllévenúmutsikye neebe dityétsí muucá iúúbállétu teene.

9

Ímamyémuke úwáábovu Jetsóó wáalloone

(Mt 10.5-15; Mc 6.7-13)

¹ Áhduréhhjáa tsáíjyu Jetsóó pihjyúú ímamyémú 12-meva íjcyámeke. Áámé pañévuúhhjáa pícyoobe itsíjipá dííbye mémeri tsaaté pañétú páhduvaré néeme naavémuke ditye iwáágóohíjcyaki, chéméméhhjike ditye íbóhíítsóhhjicyaki.

² Áánemáhhjáa wallójúcoobe muhdú Píívyéébé avyéjú íjcyane úwáábotémé téhdure chéméméhhjike íbóhíítsóhhjicyaki.

³ Áámekéhhjáa neébe:

—Métsajtyédí ámúhá cuujúii, ámúhá cahpáyuu, ámúhá májchoo, ámúhá dsíídsii, éhdune. Tsájaare ámúhá hallúejamáyé mépeéco.

⁴ Aame tsaaté javu meúújetéjaríyé méíjcyaco tétsihyi ámuha meíjcyané hajchóta.

⁵ Aane tsátsíi múnaa ámúhadi ícúvétúhahchíí diityédí ícúvetúmé ámúháj tuhááñeri íjcyáne ííñú mépichóújcámeicyó ‘tsá múúhá hallúri tene íjcyatú ámúhake muha meúwáábóiyóné ámuha meéhdíivállehíjcyáne’ nééiyóne. Ááne ílluréjuco mépeeco tétsihdyu.

⁶ Ehdúhhjáa úwááboobe ímamyémuke. Ahdújucóhhjáa ipyééne ditye ímiáájú úwaabóné patsíhíjvá múnáake. Aaméhhjáa bóhíítsóhhjicyá chéméméhhjike.

Tsojtsó múnáajpi Jóáa dsíjívéne

(Mt 14.1-12; Mc 6.14-29)

⁷ Ehdúhhjáa Jetsóó méénuhhjicyané ávyéjuube Heróódé iwáájácúne páhduvaré íjtsámeí dííbyedítýú ‘tsojtsó múnáajpi Jóáa tsiíñe bóhííbe’ tsaaté nehíjcyanéllíihye.

⁸ Áánetúhhjáa tsijtye nehíjcyá éíjyuúvú íjcyame Píívyéébé ihjyú uubáalle múnaa dsíjívémedítýú tsaapi bóhííbe díbye íjcyane. Tsaatéhhjáa íjtsúcunú Eriá díbye íjcyane.

⁹ Áánetúhhjáa Heróódé néehíi:

—Ááneráhhjáa Jóáádivu ó táuhbá ditye íhñiwau íkípíyuúcuiki. Aanéjii ¿muubáami tsáma díibye eene ehdu méénuhhjicyaábej?

Ehdúhhjáa íñéene Heróódé ímíllé Jetsóoke íajtyúmiíyóne.

Majcho mítyámedivú Jetsóó úújetétsóne

(Mt 14.13-21; Mc 6.30-44; Ja 6.1-14)

¹⁰ Aanéhhjáa ímamyémú Jetsóodívú iwájtsíne úúballé páneere muhdú téhulle ímyéénuhhjicyanéhhji. Átsihdyúhhjáa Jetsóó péé diityémá múha íjcyatútsihvu Betsáidáj píihívu.

¹¹ Aanéhhjáa kiávu ditye péene iwáájácúne tsijtye úraavyé díityéke. Áámekéhhjáa úwááboobe Píívyéébé avyéjuto. Áámedityúhhjáa bóhíítsóobe chéméméhhjike.

¹² Aanéhhjáa tsúúca meíjyunúnéllii ímamyémú néé dííbyeke:

—Ílluréjuco wallo íjtyéke íchíj píihíri íjcyájáhji múnáadítýú tsíménéuba ditye íñéhcone imájchóne iwáyéééveki. Muurá íñe íñéubará íjcyatútsihyi meé.

¹³ Áronáacáhjáa Jetsóó néé díityéke:

—Ámuháyé bo mémajchótsó díityékej.

Áánéllíihyéhjáa néeme dííbyeke:

—Áronáa méhdi 5-hovaré páahóónema mítyétsiye amóóbemútsi. Íhya ihdyu tsiíñe kémúúneúvú maáhdoca úújetéiyóné pámehdívúre.

¹⁴ Ehdúhhjáa ditye nééronáa neébe:

—Méne ditye páhadsíjii íáhcúba 50-mevátsa. Áijyúhhjáa diitye 5,000-meváubáhhjáa wajpíímuré íjcyaróme.

¹⁵ Áámekéhjáa ditye néhdújuco ditye áhcubáné páhadsíji.

¹⁶ Áánáacáhjáa Jetsóó teene páahóónema amóóbemútsikyé iékéévéne téhdujtsó Píívyéébeke cáámevu icyárúúvénema. Átsihdyúhjáa idyóhdáhínunévu ájcuube imamyémuke ditye iwájtu pámeekére.

¹⁷ Aanéhjáa pámeere imájchónetu oovéhi. Áánetúhjáa cóevané ujcúmé 12-rujtsívá úvérujtsíñe wáhpe.

*Péédoro néé mépájtjetéébé Jetsóó Íjcyane
(Mt 16.13-19; Mc 8.27-29)*

¹⁸ Áhduréhjáa tsáijyu Jetsóó imamyémudítýú tsátsihvu ipyééne Píívyéébema ihjyúváhi. Ájyúhjáa neebe diityéke:

—¿Aca muubá o Íjcyane míamúnaa óhdityu nehíjcyáhi?

¹⁹ Áánéllihyéhjáa néeme dííbyeke:

—Tsaate nehíjcyá tsojtsó múnáajpi Jóáa o Íjcyane. Áánetu tsijtye nehíjcyá éjyúúvúu Íjcyame Píívyéébé ihjyú uubálle múnááúvudítýú Eriá tsiñe bóhiibe o Íjcyane.

²⁰ Átsihdyúhjáa diityékeréjuco díbye nééneé:

—¿Ácooca ámuha muubá o Íjcyane menééhií?

Áánéllihyéhjáa Péédoro nééhií:

—Muurá, uu, Críjto Píívyéébe uke wáloobe míamúnáake u pájtjetesoóbe.

*Ídsíjivéíñe Jetsóó úúballéne
(Mt 16.21-28; Mc 8.31-9.1)*

²¹ Ehdúhjáa Péédoro néénetu bójcyuube ditye muucá iúúbállétuki.

²² Átsihdyúhjáa ídsíjivéíñe úúballébe nééhií:

—Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe muurá ó ícúbáhráméíí mítyane. Muurá túkevétsojtee, llúúvájte avyéjytee, taúhbájú uwáábojtee, Íjcyame oke ehdííválléhi. Aame muurá oke dsíjívésóroobe 3 coojívatu tsiñe ó bóhiíhi.

²³ Ehdúhjáa imamyémuke íñéené boonétú neebe pámeekére:

—Áhdícyane tsaate oke iúraavyéné ímillémé óvíi ímillédú ícyahíjcyánetu íhveténe oke úraavyé wájyúmeityúmé tééné déjúcotu ícúbáhrámeíyóné pañe.

²⁴ Muurá íñíjiri ímillédú íjcyáneríyé tsúúráméímyé tsá pájtjetétyúne. Áánetu ihdyu teene íhvéjtsóne oke iúráávyéíñeríyéjuco tsúúráméímyé pájtjetéhi.

²⁵ ¿Aca íñetú meke píáábóiyóné tsáijyu múu mewágóóóvénéa mítyane meéhneváne?

²⁶ Muurá oke iúraavyéné núcojpillémeke téhdure ó núcojpillé Míamúnáájpídívúu o ípívyééveébe. Áhdure táuwááboju tsíjtyeke iúwáábóiyóné núcojpillémeke téhdure ó núcojpilléé Llilhíyó avyéjuri níjkyéji múnáama tahñéjte éllevo o tsáácooca.

²⁷ Muurá ímiáané ámuhadítýú tsáhái tsaate dsíjivéítýú Píívyéébé avyéjú bóhówaavéné ájtyúmitúme.

*Jetsóó tsíhdyúreevéne
(Mt 17.1-8; Mc 9.2-8)*

²⁸ Átsihdyúhjáa 8 coojívatu Jetsóó péé cámeéhbaúvú Píívyéébema íhhyúvaki. Aabéhjáa nahbéva Péédooro, Jacóóboo, Jóáaá, éhdúmedívu.

²⁹ Aabéhjáa Píívyéébema ihjyúvánáa dííbye húmí tsíhdyúreevéhi. Áhduréhjáa íwajyámú tsítsínújá ajchúcunúhi.

³⁰ Áánáacáhjáa Moitséemútsí Eriama bóhówáávemútsí ihjyúvá dííbyema.

³¹ Aamútsíhjáa téhdure cádiúcunúmútsí ihjyúvá dííbyema muhdú Jerotsaréevu ícúbáhrámeíñe díbye dsíjivéíñeri.

³² Aanéhjáa Péédoro íñahbététsima íhstútúnetu cuwáháñema Íjcyame ájtyumíhi.

³³ Aanéhjáa tsúuca Jetsóodítýú kiávú diityétsí Moitséemútsí Eriama péíñúné boone Péédoro néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, maímijyu ihdyu mee íchij. Áhdícyane métsu meméénu 3-wava nújuwáané dihñéwaa, Moitsée éhwaa, Eriá éhwaa, éhdune.

Ehdúhjáa Péédoro íñéne tsá wájácutú íveekí ehdu íñéneé.

³⁴ Áánáacáhjáa ojtso diityédívú nítyéné pañe íjcyáneri íllityéme.

³⁵ Aaméhjáa tééné pañe Íjcyánáa Píívyéébe nééhií:

—Áánu muurá Hájchíwu mítyane o wájyuúbe. Áábeke ihdyu tsáma méllééboco.

³⁶ Ehdúhjáa Píivýéébe ihjyúvánáa iitécunúmé Jetsóó iiyéjuco íjcyáábeke. Aaméhjáa tsá muucá úúbáletú teéne.

Tsáápíwúú pañétú naavéneke Jetsóó wáágoóne
(Mt 17.14-21; Mc 9.14-29)

³⁷ Ááné boonéhjáa tsíjcyoojé téhbaútú ditye óómíńáa téhbaú déjúcotu mítyane míamúnaa Jetsóoke téhmehíjcyámé dííbyeke waatsúctúpejtsóhi.

³⁸ Áamedítýúhjáa tsaapi néé kéévánécoba dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, cána ihdyu óvíjyucu áánu hájchíwu apáábyéré íjcyáábeke duhjévaj.

³⁹ Muhdú ihya naavéné dííbyé pañe íjcyaaabe dííbyedi ícúbárahíjcyáhi. Idáátsówu tsáijyu díbye wákyééhcoobe ihjyúacunúcooca ihjyútu uráhtsaba íchívyehíjcyáhi.

⁴⁰ Áánéllii dímamýémuke ó neerá ditye óoma dííbyé pañétú iwáágoó dííbyeke. Árónáa tsá ditye píivyetétú iwáágoóne.

⁴¹ Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé diitye ímamýémuke:

—jhuúú, muutéráhana ihdyu ámuuha Píivýéébeke cáhcujtsópityúme! Aane íñe ¿múhahjchótá ámúhá muhdúrá ó áábúcuéne ámúhake ó úwááboóhi? Ehdúhjáa diityéké íñéérone neebe dííbyeke:

—Áyu cána íllevu tsiva dááchikyej.

⁴² Ahdújucóhjáa dííbye éllevu díbye tsájtýéébeke tsiíñe naavéné wákyééhcoéne. Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé díbye íjchívye dííbyé pañétú. Ahdújucóhjáa díbye íjchívyéné boone tsúúca ímjpyetéébé cááníma péé pevetsihjiduréjuco.

⁴³ Áijyúhjáa pámeere tétsihyi íjcyame ullévenú Píivýéébé íhtsútú íájtyúmíneri.

Ídsíjiveitñé tsiíñe Jetsóó úúballéne
(Mt 17.22-23; Mc 9.30-32)

⁴⁴ Áánáacáhjáa Jetsóó tsiíñe néé ímamýémuke:

—Ímíñeúvú mèleebúcuñucó ámúhake ó nééneé. Muurá Míamúnaájpidívú o ípívyéévébedívú tsaapi óhdivu ékéévétsoó ímityúmeke.

⁴⁵ Ehdúhjáa díbye néene ímamýémú tsá wáájácutú íñá nééíyóné ehdu díbye nééneé. Tsáháhjáa tene ímíllemeityú ditye wáájácutúyóne. Aaméhjáa nuhnévehíjcyá teene dííbyeke idíllóiyóne.

Jetsóoke ímamýémú dílló caabyé íhtsútuube diityédítýú íjcyáiyóne
(Mt 18.1-5; Mc 9.33-37)

⁴⁶ Téijyúhjáa táhjájatsímýe caabyé diityédítýú íhtsútuube íjcyáiyóneri.

⁴⁷⁻⁴⁸ Aanéhjáa iwáájácutúne Jetsóó tsiíménéwúke íjucúne diityéké nééhií:

—Muurá íjtye tsiíméwuúmu idátsó néémeke íicuvémé ookéjuco íicuvéne. Téhdure okée wállóobekéjuco ditye íicuvéne. Ahdícyane caabyé ámúhadítýú idáátsóóbeúvú néébe muurá íhtsútuube. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamýémuke.

Meke tútávátsotúme meke píaabóne
(Mc 9.38-41)

⁴⁹ Ahduréhjáa tsáijyu Jóáa néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, muha máájtyumí tsaapi dímyémeri naavémuke wáágoóhíjcyané tsaaté pañétú. Áábeke muha menéé díbye tehdu imyéénújucóotu íveekí tsíjpiye íjcyaaabe tehdu méénúnélliihye.

⁵⁰ Árónáacáhjáa Jetsóó nééhií:

—¿íveekí ámuha mébóijcyúhi? Muurá meke píaabómé tsá meke tútávátsotúne.

Jacóóbomútsikye Jóáama Jetsóó úwaabóne

⁵¹ Aanéhjáa tsúúca níjkyejívú díbye pééíñe éévé pííhíjucóónáa peebe ímamýémuma Jerotsaréevu.

⁵² Áijyúhjáa tsaatéké wállóobe ímúwari ditye íñéhco tsátsii ditye cúwatéitsí. Ahdújucóhjáa pééme Tsamááriá íiñújiri íjcyané jaaháñé néhcoróne.

⁵³ Árónáacáhjáa tétsii múnaa tsá ímíletú ditye tétsii cúwane Jerotsaréevu ditye péénélliihye.

⁵⁴ Áánélliihyéhjáa Jacóóbomútsi Jóáama Jetsóoke nééhií:

—Ávyéjuúbej, éhnehjáa Píivýéébé ihjyú uubálle múnáajpi Eriáúvú cúújuwa táúmeidyú metsu metáúmei Píivýéébeke díbye cúújuwa diityé hallúvú íjcaáyo cáámetu ditye íáívyeki.

⁵⁵ Áánélliihyéhjáa diityétsidívú íiténe neébe:

—¿Aca íveekí eene ámuhtsi múhdurá méjtsámeíhi?

⁵⁶ Tsáháa Míamúnáájpídívú o ípívyéveebe o tsáátu míamúnáake o tútávájtsoki. Ópée o tsáá diityéké o pájtyetétsoki. Ehdúhjáa diityéké inétsihdyu péeme tsícoomíwuúvu.

Jetsóoke iúraavyéne imílleróme
(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Aaméhjáa péhíjcyánáa tsaapi juuvávyú Jetsóoke néehii:

—Ávyéjuubej, ó imíllé úumaye o péhíjcyáné kiávú u péhullévújuco.

⁵⁸ Áánéllihyéhjáa neébe:

—Muurá iyámé íjcyarómé óowamu ihyéjúnema téhejújii pañe icyúwaki. Áhdure wahpéjéte íjcyá icyúwáítsihjima. Áánetu íñe Míamúnáájpídívúu o ípívyéveebe tsá tahjáúbamáyé o íjcyatúne.

⁵⁹ Ehdúhjáa inétsihdyu neebe tsáápiikye:

—Muúbej, óókéréjuco duráávyé.

Áánéllihyéhjáa neébe:

—Ávyéjuubej, óví ihdyu mújyú llihyó óhdivu dsíjivé botsíi uukéréjuco o úráávyeki.

⁶⁰ Áánéllihyéhjáa Jetsóó néé díbyeke:

—Óvi ihdyu tsamééré ímiájító wáájácutúmé cúúújcatsí idsíjivécoóca. Áánetu ú úwááboó Píívyéébe avyéjute íjcyáné uwáábojúréjuco.

⁶¹ Áánetúhjáa idyé tsijpi néé díbyeke:

—Ávyéjuubej, téhdure ó imíllé uukéréjuco o úraavyéne. Áánéllii tujkénú tahájkímuke ó pítýájcóteéhi.

⁶² Áánéllihyéhjáa neebe díbyeke:

—Muurá múúne caajáihcyú tükévéjtsoobe tsá kiá íítetú caajáhó tsatújkeve pééiyóné ityútávájtsoóyónéllihye. Ehdú néene tsúúca Píívyéébe avyéjute íjcyarómé tsíñéhjiriyé íjcyame tsá dífbyé avyéjute íjcyatúne. Ehdúhjáa diityéké Jetsóó úwaabóhi.

10

70-meváké uwáábovu Jetsóó wáalloóne

¹ Ááné boonétúhjáa 70-meváké iújcúmeke wáalloobe mítyétsícyutsáké pacóomivávú dífbyé ihde ditye iúwáábo míamúnáake.

² Áámekéhjáa neébe:

—Ímiáánéjuco ávyétá mityámé míamúnáa Píívyéébe avyéjute ditye íjcyáiyóné uwááboju úwááboméiyoóme. Árónáa tééne wákimyéi múnaa uwáábojte áyahreé. Áánéllii ihdyu múu táúmei páné aabájaabéré íjcyabe Píívyéébeke díbye mítyámeke uwáábojtéké ípicyo ditye iúwáábo míamúnáake dífbyé avyéjute ditye íjcyáíñe uwááboju.

³ Ahdícyane íñe ámúhake ó wallóó oohímeye éllevu obééjávúumuke mewállóóiyódú muhdú ámúhake dáríívéimye éllevu.

⁴ Aame tsá ámuha metsájtýétyú ámúhá cahpámyuu, ámuha dsíídsü, ámúhá túhápaajínee, éhdune. Áhdure tsá ámuha juuvávú tsaatémá tsíñéhjiri meihjývúváyúne. Tsapéhduré méúlleco.

⁵ Aame ámuha tsájaavu meúújetécooca múu tééja múnáake néehii: “A ámuha méjcyaraj. Óví Píívyéébe ámúhake píaabó ímí ámuha méjcyaki.”

⁶ Aane tééja múnaa ámúhake ímí wáátsúcúpéjtsóhajchíi Píívyéébe ímí píááboó diityéke. Áánetu ditye ámúhake cátúhtsópéjtsóhajchíi múu íhvejtsó diityéké iná néetumére.

⁷ Áánetu ámúhake ímí wáátsúcúpéjtsómé jari múu íjcyáhi. Tsá múu tsííjyatuu, tsííjyatuu, péétúne. Aane óví diityéké ámuha mepiáábóne áhdó diityéére ámúhake ájcyúne tájpi ámuha méjcyáhi. Muurá wákimyéi múnáajpi íwákimyéi áhdó ujcúhi.

⁸ Aane ámuha tsácoomívú meúújetécoómi múnaa ímí ámúhake iwáátsúcúne májchotsóné mémájchoco panévaré ámúhake ditye ájcyúne.

⁹ Aame mébóhítsoco técoomi múnáadítýú chéméméhjike. Áhdure meúúbálleco tsúúca Píívyéébe avyéjute ditye íjcyáiyóne.

¹⁰ Áánetu tsácoomí múnaa ámúhake wáátsúcútúhajchíi múu ulléjítónéj píinévú íjcyáne néehii: “Íñe ámúhá cóomi íñnú múúháj tuhááñeri íjcyane ámúhadívú muha mépíchóújcameí ámúhá hallúri ímityúné íjcyáné uubálle.

¹¹ Aame ihdyu óví muhdú ámuha méjcyáhi. Muurá Píívyéébe avyéjute ámuha méjcyájúcoóiyáhi.” Ehdú méneeco diityéke.

12 Aane ámuhakye o néé ehdu ámuhakye dáríívémeke muurá Píivyéébe ávyétá ihnáhó ícúbáhraa muhdú míamúnaa ícyahíjcyané ímíbájhócooca Tsodóoma múnáadi ícúbáhráíñé ehniíñevu.

Lléébópityúné míamúnaa
(Mt 11.20-24)

13 ¡Máidáátsujo tsáma tene pájtyeíñé Coratsíi, Betsáidaa, Íjcyácoomícýu múnáake! Muurá íñe méénurátyúronéhjí o méénuhíjcyané Tííroó, Tsidóo, Íjcyácoomícýuvu o méénuca tsúúca ímítýú íhvéjtsóné ímiánejcúvuréjucu dítye íbúwáávéiyóne. Áánemáa muurá íatérééjahjívú íújcámeíñe bállíjyuri ávúhcúiyómé teene íhvéjtsóné uubálle.

14 Áánéllii muurá dítye ícúbáhrámeíñé ehniíñevu ícúbáhrámeímye dítye Coratsíi, Betsáidaa, Íjcyácoomícýu múnáa muhdú míamúnaa ícyahíjcyané Píivyéébe nihñéétsihvuré ímíbájhócooca.

15 Áhdu muurá téhdure Capenaáo múnáake pajtyeíñe múhdumé 'mityámítýá' tsíñáávehíjcyámeke. ¿Jjtsúcunúmeúbá íhtsútúúvéiyóne? Áánerá íllure wágóóóveímye.

16 Áhdícýane múhdumé ámuhakye lléébotúne. Áánetu ámuhakye lléébotúme téhdure oke tsá lléébotúne. Aane oke ílléébotúnéri téhdure okéé wállóóbeke tsá dítye lléébotúne. Ehdúhjáa Jetsóó díityéké túkévetsóhi.

70-meva úwáábójétsihdyu óómíñe

17 Aanéhjáa díitye 70-meváké díbye uwáábovu wállome mityane ímjýúú úwáábójétsihdyu iwájtsíneri. Aaméhjáa dííbyeke nééhií:

—Ávyéjuúbej, muurá naavémú múúhakye lléébohíjcyá tsaaté pañe íjcyámeke dímyémeri muha meíjchívýétsócooca.

18 Áánélliihyéhjáa neebe díityéke:

—Ééé, tehdújucu teene tsúúca pañétúejpi Naavéné íjcyároobe táhjátsámeíñéllíihye. Muurá ó ájtyumí ehne múúne chíjchi rórihcyódu díbye íévéhóowatu áákityéne.

19 Muurá ámuhá pañévú ó picyóó tatsíjpa tamyémeri ámuha díibye mémunáajpi Naavéneke metáhjaki. Áánéllii tsá íñá ámuhakye tútávájtsóityúne. Téhdure íñíimýmuma óóvumu íjcyarómé tsá ámuhakye tútávájtsóityúne.

20 Áronáa ihdyu mémítýájkímyeídí téeneri eene naavémú ámuhakye ávyéjútúlléneri. Múu ímítýájkímyeíyódu íhvane Píivyéébekekéré mityajtsó tsúúca ámuha mémeháñé díibye waajácúháámitu cáátúvánhéllíihye. Ehdúhjáa díityéké neébe.

Jetsóó Cáánkye dúúruváne
(Mt 11.25-27; 13.16-17)

21 Aanéhjáa Cááni Píivyéébe Apííhó Jetsóoke ímjýuuvu ájcuube dííbyeke dúúruvaabe nééhií: —Ayúju Táácááni Píivyéébeéj, níjkyejí, íñíují, íjcyané aabájaabe u íjcyaaábej, uke téhdújtsóobéré ó duurúvá ímiáájú ídáátsojtédívú u bóhówátsohíjcyané hallúvu. Áánetu tehdújucu tsá waajácu múnáa íjcyane ítsúcunúmeíhíjcyámedívú u bóhówájtsotú teéne. Áhdícýane ihdyu, Lí, óví ehdu teene muhdú u tújkevéléllédu.

22 Ehdúhjáa Cáánkye idyúúruvátshdyu neébe:

—Muurá ihdyu Líhíyó oke picyóó tajtyéeveri míamúnáake iwáájácútsó muhdú díityédítýú íjtsámeíñe. Tsá muurá múha wáájácútu dííbye Hajchi o íjcyáábé íjtsaméi. Apáábyéré díibye Líhíyó waajácu muhdú o íjcyane. Áhdure idyé apáábyéré ó waajácu muhdú díbye íjcyane. Áhdure teene tsaatédívú o bóhówajtsóméré waajácúhi.

23 Ehdúhjáa íñétsihdyu ímamyémuke ííténe neébe:

—Maímíjyu ihdyu ámuha meíjcyane o méénuhíjcyané ámuha maájtyumíme.

24 Muuráhjáa éjyuuúvú Píivyéébe íhjúu uubálle múnáama íhtsutúme avyéjute oke ítsóhíjcyará íñe ícyooa muhdú o méénuhíjcyané ámuha maájtyumídú íájtyumíróki. Áhduréhjáa ímíllerómé o íhjúuváné ílléébone. Áronáaca tsáhái téijyu o bóhówáávetúne. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

Tsamááriá múnáajpi píáábóné uwááboju

25 Tsáijyúhjáa tsaapi taúhbájú uwááboobe dííbyeke ímújtátsóro nééhií:

—Uwááboóbej, ¿aca muhdú o íjcyáiyá mújýú o dsíjvéjúcóóityúne bóhí o újcukí?

26 Áánélliihyéhjáa neébe:

—¿Muhdúta nééne taúhbajuj?

27 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá nééeneé: “Múu wajuú Dípiivyéébé Díavyéjuube Ijcyáábeke ávyeta díííbúutúré páneere muhdú u Ijcyániere dííjtsaméiyi. Áhdure múu pamévakéré wajuú muhdú u wajuúmeidyu.”

²⁸ Ehdúhjáa díbye néénééllii Jetsóó néé díbyeke:

—Ééé, tehdújuco. Ahdícyane óvíi tehdu ú ijcyá mújyú u dsíjívécúóóityúne bóhí u újcuki.

²⁹ Áanélliihyéhjáa ityájhátsámeityu tsiíne neebe díbyeke:

—¿Aanéhaca caatyéké ó wajuúiyáhi?

³⁰ Áanélliihyéhjáa idyé Jetsóó néé díbyeke:

—Tsaapi Jerotsaréetu Jericóovu péébeke nani múnaa imyéénúne díbye éhénééhjí dojtú píruné iwajyámúunemájuco. Áanemáa péjucóomé díbye tétsiyé dsíjiveri Ijcyánaáaca.

³¹ Áanáacáa llúúváábe tééjuri péébe újjeté díbyedívu. Áróóbedíi íícúvétuube pajtyéíñúhi.

³² Áhduré duurúvájá pañe wákímyeíhíjcyaaabe péébe díbyeke ájtyúmíroobe pajtyé tsapéhúré díbyedi íícúvétuúbe.

³³ Áánétúu Tsamááriá múnáajpi péébe díbyeke íajtyúmiíbedi mítyane ídáátsovéhi.

³⁴ Aabéé ihdyu díbyeke dítye túúvátsonéhjí ityáábóne híjínúhi. Áabekéé híjjudi tsajtyéébé tsaaté javu tépejco ityéhmeke.

³⁵ Áané tsitsíívevúu tééja múnáájpikye íáhdóne neébe: Áánúke téhmece. Aane néhi tsiíne tsíméné díbyema u áhdóhajchíi ó oómídyu uke ó oómíchoóhi. Ehdúu méénuube Tsamááriá múnáajpi.

³⁶ ¿Aané caabyé dítyédítýu tsíjpiye Ijcyároobe nani múnaa ícúbáhraíñúúbeke wajuúhi?

³⁷ Áanélliihyéhjáa neebe Jetsóoke:

—Íhya eenéé díbyedi ídáátsóvéne píááboóbe.

Áanélliihyéhjáa neebe díbyeke:

—Tehdújuco. Ahdícyane óvíi tehdu ú meenúhi.

Máátámúpike Jetsóó ááhivéne

³⁸ Áané boonétúhjáa idyé Jetsóó ímamyémuma péébe újjeté tsácoomíwuúvu. Átsihyíhjáa íjcyalle Máata tsáimíyé dítyéké ihjyávu waatsúcupejtsóhi.

³⁹ Ájyúhjáa díllé naalle Maaríá Jetsóó lliíñévú ácuuvé díbye úwaabóné illéébúacunúki.

⁴⁰ Áanáacáhjáa díille Máata tsíñehjí imyéénúneri Ijcyalle Jetsóoke néehí:

—Ávyéjuúbej, ¿íveekí aalle táñaalle íñe ó méénúnéjhíu tsá oke píáábotúne? Díñe bo okéi dílle ipíáábokij.

⁴¹ Áanélliihyéhjáa Jetsóó néé dílléke:

—¿Aca íveekí eene tsíñehjí u méénúneriyé ú ijjácunú táuwaábori íícúvétulle?

⁴² Muurá ihdyu tehdújuco Maaríá méénune tsá múha díllédívu cáttúhtsóityuróne. Ehdúhjáa Jetsóó néé Máátákeé.

11

Pívyéébema meíhjuváné Jetsóó úwaabóne

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Aabéhjáa tsáijyu Pívyéébema íhjuvánetu níjkévánáa tsaapi ímamyémudítýu néé díbyeke:

—Ávyéjuúbej, cána múúhake duwaábó muhdú múne Pívyéébema meíhjuváné éhnehjáa Jóáa ímamyémuke úwaabódu.

² Áanélliihyéhjáa neébe:

—Íllu múu íhjuvání:

Múúháj Caáni níjyéjiri u Ijcyáábej, uke muha máávyéjyútsó dúúrúvaméere. Aabe ihdyu díavyéjuvu múúhake dúúcuúne u ímillédú múúhake túkevítso íñíjiri muha meíjcyámeke muhdú níjyéjiri u méénuhíjcyádu.

³ Aabe óvíi múúhake majchóvú ú ácuíhíjcyá pajyuvaré téene tájpi muha meíjcyaki.

⁴ Áhdure muha ímityúné meméénuhíjcyané múúhadi dídáátsóvéne dábjáívé múúhake ímityúné méénuhíjcyámedi muha meídáátsóvéne teene maábáíívéhíjcyádu. Áhdure múúhake íhvéjtsótuubéré píáábohíjcyá mávaríjchojúnévu muha metáhjátsámeityuki.

⁵⁻⁶ Ehdúhjáa dítyéké íñétsihdyu tsiíne neébe:

—Muurá tsaapi ámuha menábhévahíjcyaaabe tsáijyu pécójpiíne ámúhadítýu tsáápiikye neetéiyáhi: “Muúbej, cána okéi óvi daacu ámuha májchotu táñahbévaabe tahjyávu wájtííbeke o májchótsoki. Ávyeta tsá íñéúbamá o Ijcyatúne.”

⁷ Ehdú díbye néénééllii icyuwájá pañétú neéíyoobe díbyeke: “Tsáhájuco o pívyetétú uke o ájcone. Tsúuca muha mécuwáhi. Tsúúcajane llééhowa wátájcámeíhi.”

⁸ Ehdu muurá ámuhadítú tsaapi íñahbéváábeke íñéérone ájcúiyá díbye táúmeíñevu éhñííñevúré díbye ípátsárfjcyótuki.

⁹ Ahdícycane ihdyu múu táúmeí Píívyéébeke tééne tájpi ámuha meíjycane ámuhákye díbye íájcuki. Métsúúraméí ímí ámuha meíjycáíyóneri ámuhákye díbye ípiááboki. Áhdure métáuméí ámuhákye díbye ityúkévjtsoki.

¹⁰ Muurá tééne tájpi íjycane táúmeímyeke ájcuúbe. Ímí íjycáíyóneri tsúúrámeímyeke píááboobe. Dílbyeke túkevjtsoju táúmeímyeke túkevjtsoóbe.

¹¹ ¿Aca íjycámé tsaate ámuhadítú íjtsiméné majcho táúmeícyooca nééwayúvúré ájcúiyóme? ¿A amóóbeke tetsi táúmeíñáa ájcúiyómé íñíimiyédívúre?

¹² Áhdure ¿aca ílhyúu táúmeítsike ájcúiyómé óóvihódívúre?

¹³ Muurá ámuha míamúnaa ímityúmé meíjycarómé méimíllé ámuháj tsíimeke ímíáánevúré maájcune. Aanéíí awáa muurá ámuháj Caani nújkyéjiri íjcyaaabe íapííchó picyóó dílbyeke teene táúmeímyé pañévu. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabó ímamyémuke.

Jetsóoke Naavéné píaabóné tsaate nééneé

(Mt 12.22-30; Mc 3.20-27)

¹⁴ Íjcyaabéhjáa tsaapi naavéné ípañe íjcyaaabe íhjuvátuúbe. Aanéhjáa naavéneke dílbye pañétú Jetsóó wáágóóné boone tsúúca íhjuvúvaabe. Áaneríhjáa míamúnaa ullévenúhi.

¹⁵ Áronáacáhjáa Jetsóodítú tsaate néehíí:

—Aadi muurá naavémuke waagóohjcyá tsaate pañétú diitye naavémú avyējuube Betsebóó píáábóneríye.

¹⁶ Áhduréhjáa tsiytye dílbyeke íllure máváríjchómé nehíjcyá díbye méénúráityuróné íévéhoowávú imyéénuki.

¹⁷ Áronáacáhjáa diityé íjtsaméí iwáájácúne neébe:

—Muurá tsáné avyējuute tsajíjtóré íjtsámeityúmé ímityúné idyáíívéjcatsíñe ílluréjuco íhvejtsóné íavyéju. Áhdure muurá tsája múnaa ímityú idyáíívéjcatsíñe ílluréjuco wáchájántújcatsíñe.

¹⁸ Ahdu íivane muurá Naavéné íhyájkímukéré iwáágóoca íllure íavyéjú újónéjtsóiyáhi. Ehdu íñe ámuhákye o néé naavémú avyējuubévá Betsebóó oke píáábóneríyé diityéké o wáágóohjcyáné ámuha óhdityu menéénéllíihye.

¹⁹ Áánetúhaca ¿múúbé píáábori ámuhá mamýémú waagóohjcyá diitye naavémuke? Áyu cána oke menej. Tsá muurá ámuha menéítyuró Betsebóó píáabori dítye wáágóohjcyáne. Íllure ámuha mémujtá ehdu meíhjuváváni.

²⁰ Muurá ihdyu Píívyéébe oke píáábóneri ó waagóohjcyá naavémuke tsaate pañétú téenetu ámuha méwáájácú tsúúca dílbyé avyéjú íñíújiri ámuháma íjcyájúcooróne.

²¹ Muurá íhtsútúúbé jatu tsá íñá múha tsájtyéítyuróne.

²² Áronáa dílbyé éhñííñevu íjcyaaabe dílbyedítú dójtúiyá páneere dílbyé méénujcátsiháñe. Ááne dílbyé tsieméné íimíllédú méénúiyóobe.

²³ Ehdu nééne muurá oke ípíaabóné ímíllétúmé táwákímyéí íllure ímíllé óhdivu ityútávajtsóne. Aame tahñéjté íjcyáíyómeke íllure óhdityu mútátsohíjcyáhi.

Ípyéé íjchívyémé pañévú tsiíñe naavéné óómíñe

(Mt 12.43-45)

²⁴ Átsihyúhjáa idyé tsiíñe Jetsóó néehíí: Muurá múúne naavéné míamúnáájpi pañétú íjchívyeebe pehíjcyá íjcyáítsíí néhcoobere. Aabe íjcyáíyotsíí íajtyúmítúnéllíi íllu íjtsámeíhi: “Tsiíñe ó óómíí biwáábé pañévúré ópé o íjchívyéébe pañévu.”

²⁵ Ahdújuco muurá óómíibye ájtyumíváné dílbye ípyéé íjchívyéébeke ímíwu peevéébé éhne múu jaa líjyahdu néébeke.

²⁶ Áánéllíi múúne nahbévaabe tsiytye 7-meváké éhñííñevu ímityúmeke diityémá tsiíñe íucááve dílbyé pañévu. Áábeke muurá íhdée ícúbáhráné éhñííñevu ícúbáhraabe.

Ínerí meímíjuuvéne

²⁷ Ehdúhjáa Jetsóó nééná tsáápile míamúnááj píñétú kéévánécoba néehíí:

—Ímaímíju ihdyu díille ukéé itsíímáváábeke píívyétsolle íjcyanej!

²⁸ Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Ééé, tehdújuco. Áhdure ímaímíju Píívyéébé uwááboju cáhcujtsómé íjcyanej!

Míamúnaa Jetsóoke néé díbye méénúráityuróné imyéénuki.

(Mt 12.38-42; Mc 8.12)

29 Téijyúhjáa mítyane míamúnaa pihcyaavé Jetsóodívu. Áamekéhjáa úwááboobe néehíi:

—Ámuha muurá icyooca íjcyané míamúnaa ímityúme. Aame ¿iveekí ámuha méimíllé méénúráityuróné o méénune ámuha oke mecáhcújtsómeíjvári? Óví ihdyu Píivýéébe ihjyú uubáalle múnáajpí Jonáake pájtyedu nééne oke pájtyénetu ámuha méwaajácutú díibyejúco míamúnáake o pájtyetétsoobe o íjcyane.

30 Muuráhjáa díibyeke muhdú tene pájtyénetu Níinibé múnnaa waajácú ímiáánéjuco Píivýéébe díibyeke wáalloóne. Ahdu muurá Míamúnáájpídívú o ípíivýééébeke tene pájtyénetu míamúnaa waajácúú dítyéé ímíjpyeténe ípájtyeté Píivýéébe oke wáalloóne.

31 Aane muurá Píivýéébe míamúnaa muhdú icyahíjcyané ímíbájhócooca tsáápille tsííné íiñúji múnáalle ámuhadívú néétsóó ámuha mecáhcútsóhíjcyátunévu. Muuráhjáa tsihyullétú tsaalle Tsaromóó uwáábó illééboki. Aalléé muurá ímí cáhcujtsóhi. Áánáa ¿iveekí díibyeúvú ehniñévu o íjcyaae o úwaabóné tsá ámuha mecáhcútsóhíjcyatúne?

32 Téhdure muurá Níinibé múnáaúvú ámuhadívú néétsóóhi. Muuráhjáa Jonáa díityéké úwaabóné icyahcújtsóne ímíjpyetéme. Áánáa ¿iveekí díibyeúvú ehniñévu o íjcyaae o úwaabóné tsá ámuha mecáhcútsóhíjcyatúne?

Méhálluúúcu peetéú nééené
(Mt 5.15; 6.22-23)

33 Tsá muurá peete tsieménevu maávohjácoítyuróne. Muurá ihdyu cáamevu íboohówátsihvu mépicyóó tene íájhcúncunúki.

34 Ahdu muurá ámuhá hálluúúné peetéú nééneri ímiáánéré ámuha meííteneri met-súúrámehajchíí tééneturé ámuha mébóhówaúcúnuúhi. Áánetu ímityúnéré ámuha meííteneri met-súúrámehajchíí téhdure tééneturé ámuha mébóhówaúcúnuúhi.

35 Áánéllii téiibúwá méíjcyaco ímiáájú ámuha tsúúca mewáájacúné múhdurá meuráávyétuki.

36 Muurá ténejcu wáájacúme ímityúné méénújúcootúme ííne ímíjyaúrjúcoo íjcyane éhne múúne peete ájhcúncunéj tééveri méjcyadu.

Paritséómuma taúhbájú uwáábojtéké Jetsóó núcójpívetsóne
(Mt 23.1-36; Mc 12.38-40; Rc 20.45-47)

37 Ehdúhjáa Jetsóó úwáábóné boone paritséómuube díibyeke tsajtyé ihjávú ímajchótsoki.

38 Aabéhjáa íhyótsi nítjyameítyuube májchóneri díibye paritséómuube ullévenúhi.

39 Áánéllihyéhjáa Jetsóó néé díibyeke:

—Ámuha muurá ámuhaj pí hállúre méimíbáchómeíhijcyáhi. Árónáa ámuhá íjtsaméi ímityúne.

40 ¡Tsá muurá ámuha mewáájacúmeítyúne! ¿Aca tsá ámuha mewáájacutú téhdure méíjtsaméi metéhmémeliyóné méjpi menítjyameíhijcyádúre? Muuráhjáa ímiáámé méíjcy Píivýéébe meke ípíivyejtsóhi.

41 Áánéllii múu íjpi, íjtsaméii, íjcyane tehme ímí íjcyaki.

42 ¡Máidáátsoju ámuha paritséómuke tene pájtyeíñej! Muurá tehdújúcooro Píivýéébeke ámuha meíícúvehíjcyané ámuha bájtsoháñeri. Árónáa ¿iveekí tsá ámuha méíjtsámeítyú díibyeke mewájyúyóneri? Áhdure ¿iveekí tsá ámuha míamúnáama ímiñéúvú méíjcyatúne? Tsá muurá tsáneeriyé díibyeke meuráávyéne tsiíñe meíhvéjtsóítyuróne.

43 ¡Ahdícyane máidáátsoju ámuhakye tene pájtyeíñej! Muurá ámuha méimíllé pihcyaávejááné pañe íboohówátsihjíríyé méjcyane. Áhdure ámuha méimíllé míamúnaa ámuhakye ávyejúúlléne.

44 ¡Áameke ámuhakye taúhbájú uwáábojtémá máidáátsoju tene pájtyeíñej! Muurá ímityúme ámuha méíjcyáromeke míamúnaa ítehíjcyá pánehjídú ímiáameúvúú éhne múúne níjkyéné pañe nehniwu néerone pánehjídú hallu ímíwu meíítetu.

45 Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii taúhbájú uwáábojtédítjyú tsaapi néé díibyeke:

—Uwááboóbej, ehdu aatyéké u nééneri múúhadívú ú wáájatsóhi.

46 Áánéllihyéhjáa neébe:

—¡Téhdure ámuhakye idátsó pajtyeíñe! Muurá ámuha íllure métúhútsóhíjcyá míamúnáake ámuhá íjtsameítyuré ámuha meújcúné uwáábori. Muurá ámuha méíjcyarómé tsá tehdu méíjcyatú eene ámuha mewáábohíjcyádu.

47 ¡Ahdícyane máidáátsoju ámuhakye tene pájtyeíñej! ¿iveekí ámuha éjyuuúvu Píivýéébe ihjyú uubáalle múnáake ámuhá íhdé múnáaúvú dsíjívétsohíjcyámé níjkyénetu díityéúvu náávé ménícyohíjcyáhi?

48 Ehdu ámuha meméénúnetu muurá méwaajácutú ámuhá íhdé múnáaúvú icyahíjcyajjótóré ámuha meúraavyéne.

⁴⁹ Muurá Píivyéébe néehí: “Ó pícyóo o túkévéjtsóneri íhdétújuco iwáájacúné úúbálléímyeke. Téhdure ó pícyóo uwáábojtéke. Áamedítýú muurá tsaatédi ícúbáhraímye. Tsíjtyeke dsíjívétsoímye.” Ehdúu Píivyéébe néehí.

⁵⁰ Aane muurá téhdure icyooca íjcyané míamúnáake dómájcoó íñjújí ípívyéévétsihdy icyoocávú Píivyéébé íhjú uubálle múnáake tsaate dsíjívétsohíjcyané díbye díityémá ímbájchoíñe.

⁵¹ Muuráhjáa Abéeke íñahbére dsíjívétsoné boone tsíjtyeke ámúhá íhdé múnáaúvú dsíjívetsóhi. Muuráhjáa Tsacariake dsíjívetsomé duurúvájama Píivyéébé ícúvé cóvátsoméíhíjcyané wáíjí ráhoúcunútsihvu. Aane ámúhake o nées íñe icyooca íjcyané míamúnáake téhdure téené ímbájchó dómájcoíñe.

⁵² ¡Ahdícyane máidáátsoju ámúhake tene pájtyeíñej! Muurá ímiáájú míamúnáa wáájacúiyóné živeekí ámuha métúhútsóhíjcyá tsíhdyuréjuco meúwáábóneri? Dítye teene icyáhctújtsóne úrávyeiyóné ámuha métúhútsóhíjcyáhi. Aane muurá ámuha meíjcyaromé tsá ímíñeúvú teene meúráavyetúne.

⁵³⁻⁵⁴ Ehdúhjáa Jetsóo íhjuvvané taúhbájú uwáábojtemá paritséomuke tsaríwu pájtyehi. Aaméhjáa dííbyeke panévatu dílló tsane díbye múhdurá áñjúcúhachíí dííbyedítýú ímityúné íhjuvvaróki.

12

Ímamyémuke Jetsóo téíbúwajtsóne

¹ Téjyúhjáa ávyétá mityané míamúnáa píhcyavémé wájóócjatsíñáa Jetsóo nées ímamyémuke:

—Téííbúwá méíjcyaco aatyé paritséomú bañú múnáa ímiáámeúvúvú íjcyámeke.

² Muurá téévéneúvú meénúmeiyóné tsá tétsihvúre níjkéváityúne. Muurá pámeere íñá meénuhíjcyané bóhówááveéhi.

³ Múha wáájacútúnáa ámuha míjcohó pañévú meíhjuvvaróné waajácúmeíli.

Píivyéébedi múu íllityehi (Mt 10.26-31)

⁴ Ámuúha táñahbémutj, tsá múu íllityétú míamúnáadi apááñéere méjpi dsíjívetsóiyómedi.

⁵ Áánetu ihdyu múu íllityé Píivyéébedi mújyú ámuha meíjchívyéityuwa cúújúwá pañévú ámúhake wáágóóiyóóbedi.

⁶ Muurá 5-meva coomímú míjihuúucúre áhdómeiyómeke téhmeébe.

⁷ Aabe muurá téhdure waajácú ámúhá níwájjíné múhdújivá íjcyane. Áánélli tsá múu íñnerí íllityétúne. Muurá díitye coomímú ehniñnevu ámuha méwajjúmeíli.

Jetsóoke meúraavyéné metóónútyuróne (Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ Muurá Míamúnáájpidívú o ípívyéévéébeke iúraavyéné toónútúmeke o bóhówajtsóo níjkyéji múnáadivu.

⁹ Áánetu íllure toónuhíjcyámeke tsá o bóhówajtsóityúne.

¹⁰ Muurá íñe Míamúnáájpidívú o ípívyéévéébedítýú ímityúné íhjuvvarómedi Píivyéébe ídádátsóvéne teene ábájivvéhi. Áánetu ihdyu dííbyé Apííchotu ímityúné íhjuvvámedi tsá díbye mújyú ídádátsóvéityúne.

¹¹ Ehdúhjáa íñétsihdyu neébe:

—Tsaate ámúhake píhcyáávejááné tehmejtéma ámúhá íññújí avyéjúté éllevu tsájtyeocooca tsá múu íjyácunútú muhdú íhjuvváíñeri.

¹² Muurá ihdyu Píivyéébé Apííchóre ámúhake túkévéjtsóo ámuha meíhjuvváki. Ehdúhjáa Jetsóo nées ímamyémuke.

Tsá múu íjyácunútú mityane íéhnévályóneri

¹³ Téjyúhjáa tsaapi míamúnááj píñevú nées dííbyeke:

—Ávyéjúúbej, táñáhbeke díñe díbye oke idyówajcáro múhtsí wáábyuta múhtsáj caani pícyohíjcyánetu.

¹⁴ Áronáacáhjáa Jetsóo nées dííbyeke:

—¿Aca múha oke pícyóo téeméné ímbájchoobe o íjcyaae ámúhtsikyé o dówajcároki?

¹⁵ Tsá múu mityane íéhnévályóneri úmúúpívyetúne. Tsá muurá mityane meéhnéváne tájpi tsaimyé meíjcyáityuróne.

16 Ehdúhjáa dífbyeke iñééné boonétú pámeekéré iúwaabóné úúbállebe ehnéva múnáájpídítu. Íllúhjáa neébe:

—Íjcyaabée tsaapi ehnéva múnáajpi.

17 Áábe bájtsoháñéé mityane neéwánetu illu íjtsámeífbye: “¿Aca kiávú iñe ó aahívétsoó tabájtsó áyáneíjívarí?”

18 Áronemáa neébe: “Óubá éhne teene ááhívétsámeihíjcyaja o wácávyáhcóne éhnííñevu mityájácoba o áméjtsójá pañévu ó pícyoóhi.

19 Ááne illu ó íjtsáméíhi: Ícyooca ihdyu tsá iiná óhdítu píhtotúne. Áánéllii pevétaréjuco íbúwajíí o íjcyaiñé óhdítu o májchoíñé, o ádoíñé, píhtójúccóótúnéllíihye.”

20 Ehdúu díbye ítsámeihíjcyárónáa Píivýéébe néé dífbyeke: “Tsá mía u wáájácúmeítu. Muurá ípyejco tsúúca ú dsíjiveéhi. ¿Ácooca eene u éhnévahíjcyánécoba muhdúhýaja?”

21 Ehdú muurá pajtyéiñe íhdyuneré éhnévahíjcyámema. Aame Píivýéébedívú ídátsóhree.

*Ihñéjteke Píivýéébe téhmene
(Mt 6.25-34)*

22 Ehdúhjáa díityéké iñétsihdyu Jetsóó néé ímamyémuke:

—Tsá múu apááñeríyé íjtsámeítu íine tájpi íjcyáneri.

23 Tsá apááñeré májchoo, wájyamuu, íjcyáne tájpi méjcyatúne.

24 Cáhawáá méjtsúcunu muhdú wahpéjté íjcyane. Tsá muurá dítye mújyú wákímyeítu téene tájpi íjcyaki. Pane tsá dítye imájchó pícyootúne. Árome íjcyá Píivýéébe tájpi. Aanéjii muurá díityé éhnííñevu ámuha míamúnaa méwajyúmeíhi. Áámeke tsá ámúhake díbye ínetú píhtósóityúne.

25 ¿Aca íjcyaaabe tsaapi ámúhadítu éhnííñevu icyáámenúné ímíllebe íyee cáámenútsámeíiyoóbe? Tsáhaá.

26 Muurá tsane túhúúturóné tsá ámuha meméénútyuróne. Aanéjii tsá múu íjtsámeítu tsane imyéénúiyóné ámuháyé mepíivyetéiyónejívarí.

27 Téhdure cáhawáá méjtsúcunu wajcóháñé múhdutú íyee tsaímíyé píivýehíjcyané pevétaré íjcyaróne. Muuráhjáa ávyéjuube Tsaromóóuvú tsijtye ávyéjúté éhnííñevu íjcyaróóbé avyéjú wajyámu ímí tsá úújetétú teene wajcóháñe ímivu.

28 Ehdú muurá Píivýéébe tsaímíyé téhmehíjcyá wajcóháñé wahájchotaré íimí íjcyane íllúhuwúré tsúúca chémene. Aabéjii awáá muurá ámúhake éhnííñevu tsaímíyé téhmehíjcyáhi. Ehdú teéne, ámuúha cáhcujtsópityúné míamúnaaj.

29 Ehdú néene tsá múu áábímyeítu téene tájpi ámuha méjcyane tsáijyu ámúhadítu píhtórónáaaca.

30 Muurá ihdyu Píivýéébeke cáhcújtsotúmé áábímyeí ípíhtócoóca. Árónáa muurá ámuháj Caani Píivýéébe waajácú iiná ámúhadítu píhtone.

31 Áánéllii múu ámuha mepíhtóróneri íicúvetúmé tsúúráméí múhdutú tsaímíyé Píivýéébeke iuráávyéne dífbyé avyéjuvu iúccáávýéóneri. Áijyu ihdyu tsá ámúhake díbye ínetú píhtósóityúne.

*Ímí nájkyéjiri méjcyane Jetsóó úwaabóne
(Mt 6.19-21)*

32 Muurá ámuha tahñéjté ídátsó éhne múúne obééjámú áyáméwu íjcyadu. Árome tsá múu íínerí áábímyeítu. Muurá ámuháj Caani Píivýéébe ímíllé ámúhake iújcune íavyéjuvu.

33 Áánéllii múu ámuhá tsíeméné íñáhíhénúne píaabó ídáátsóméhjike. Muurá iñe ííñújiri múhájchótá íjcyáityúné ámuha meéhnévane tsaímíyé méicyahíjcyádú néene íjcyá nájkyéjiri mújyú muhdú íjcyáityúmé ámuha méjcyaiñe. Téhulle muurá méjcyane tsá tútáváávéityúne. Muurá ííñújiri naní múnáa ámúhake tútávátsohíjcyádú néene tsáhájucó téhulle íjcyáityúne.

34 Muurá kénejcú éhnííñevu ímí ámúhake pájtyénéjcuríyéjuco ámuha méíjiveíñe.

Jetsóó tsááíñe metéhmene

35 Ahdícyane ímííñevú méjcyátsííivýéne oke metéhmeco éhne múúne ávyéjuube tsaatétsí táábávájcatsíñe wañéhjiri íjcyáábeke íúníu múnáa téhmehíjcyádu.

36 Muurá múúne téhmehíjcyámé díbye llééhówatu díllóvácooca íicúí ipááyúcu.

37 Ehdú muurá íavyéjúté íjtsóré íjcyámédívú díbye wájtsime íné ímíjyaú íjcyá dífbyema. Muurá iwájtsidu tsaímíyé díityéké ímájchótsómema nahbéwájcatsífbye.

38 Maímijyu ihdyu dítye íjcyane tsáijyu múu péccójpiñéuba mityá cóójíháñé pañévu tsáároobe tsaímíyé dífbyeke téhmehíjcyámeke díbye ájtyumíváme.

³⁹ Muurá tsája múnáajpi mújyú naní múnáajpi tsááiñe iwáájacuca cúwátuube ihya téhméjá pañévu tsá dibye úcáávéityuró iñániki.

⁴⁰ Ahdícycane meijycátsíívyéne méitsohjycaco o tsááiñe. Muurá ámuha meijtsámeityúnáa Míamúnáájpidívú o ípívyééveebe tsiíñe ó tsaáhi.

Tsaatésí wákímyeíñetu íjcyané uwááboju
(Mt 24.45-51)

⁴¹ Ehdúhjáa Jetsóo néenélii Pééodoro néé díbyeke:

—Ávyéjuubej, ¿a múúhakyéré ú uwáábohíjcyaj, mityá pámeekérej?

⁴² Arónáacáhjáa tsiíñe neébe:

—Muurá tsaapi tsaímíyé íavyéjúúbema wákímyeíbyeke pícyoobe ihyájkímú tehmeébedivu. Aabe muurá diityéké ímí ícúvú íñé tájpi ditye íjcyáíñéhjitu.

⁴³ Ahdícycane maímijyu dibye íjcyane íwákímyeíyi íjcyáábeke íavyéjuube ájtyumívaábe.

⁴⁴ Muurá ímiááné ámúhake o néé ímiáábé íjcyáábeke íavyéjuube ihñévu téhmtsóné.

⁴⁵ Áánetu íjcyaa tsaapi ímityuube íavyéjuube “íicúí oómityúné” íñéene íwákímyéí íbúwá íjcyátuube. Ehdú néébe muurá íllure ihyájkímuke imyéénúne ímíllédú wañéhjineriyé pehíjcyá lííyícyáveebére.

⁴⁶ Aabe muurá ehdu ícyahíjcyánáa íavyéjuube oómíbye tuvááová díbyeke dibye íjtsótúnááca. Áábeke ílluréjucó dibye ícúbahráné tsaate íwákímyeí múnáa ímityúmeke imyéénudu.

⁴⁷ Ehdú muurá íavyéjuube íúnú múnáake ícúbahrá dibye ímíllédú díbyé wákímyeí imyéénúyóné wáájacurómé tehdu méénútúhahjíjyju.

⁴⁸ Áánetu iwáájácútúné hallúriyé ímityúné méénúmeke ihtsútáré ícúbáhraábe. Muurá mepiáábómedi méijyácanú ímí ditye íjcyáíyóneri. Áhdure tsieménevu meníwáávémedi méijyácanú ímí ditye téhméiyóneri.

Jetsóo hallútú míamúnáa tsáílléjcatsíñe
(Mt 10.34-36)

⁴⁹ Muuráhjáa íñujívú o tsáá táhallútú míamúnáa itsáílléjcatsíki. Aane ihdyu múhdutúiyó téené pañéjucó meé.

⁵⁰ Muurá o ícúbáhrámeíñé njícautu ó dsíjiveéhi. Aane ávyeta múhduúvúrá ó íjtsúcunúhi.

⁵¹ ¿Aca ámuha méijtsúcunú tsaímíyé míamúnáa íjcyá o tsááne íñujívú? Muuráhjáa ihdyu o tsáá míamúnáa tsajíjtóré íjtsámeityúmé táhallútú itsáílléjcatsíki.

⁵² Aane muurá ícyoocátú tsané múnáa íjcyarómé tsarílléjcatsíí táhallútu. Muurá tsaatédítú ímunáajte oke cáhcújtsóhahjchí tsaatésí cáhcújtsótumútsí tsarílléé diityéke. Áánetu diityétsíyé cáhcújtsóhahjchí ímunáajte tsarílléé diityétsikyé.

⁵³ Muurá cááni tsarílléé íllíkye oke dibye cáhcújtsóné hallútu. Áhdure ílli tsarílléé cááníkyé. Áhdure ídsi tsarílléé tsíjyuke. Áhdure tsáápille íaajáké tsaríllééhi. Ehdú muurá panéjucúvú míamúnáa tsarílléjcatsíí táhallútu.

Ínápátyeíñé úúbállenéhji
(Mt 16.1-4; Mc 8.11-13)

⁵⁴ Téhduréhjáa tsiíñe Jetsóo néé diityéke:

—Muurá ámuha nuhba áabatéhíjcyánéjcutu ojtso bóhówáávécooca menéé maálleíñe. Ahdújucó tene állene.

⁵⁵ Áhdure tsíñejcútú kíjyeba tsáácooca ámuha menéé píjcyaba íjcyáiñe. Ahdújucó tene íjcyane.

⁵⁶ Ehdú muurá ímiáámeúvúdu ámuha méwaajácú muhdú néijyu muhdívané cójji íjcyáiñe. Árome ¿íveekí tsá ámuha mewáájacutú oke iwáalloone Píívyéébe páhdúváré nénehji imyéénúneri ámúhake úúballéjúcohíjcyaróne?

Meke múnáájtsórómeke mewájjyune
(Mt 5.25-26)

⁵⁷ ¿íveekí tsá ámuha meijtsámeityú ímiáámé ámuha meijcyáíyóneri?

⁵⁸ Tsaate múu ámúhadítú ímityunéhjí ditye ímbájhóhullévú tsíjtyeke tsájtyéhahjchí ímíñéúvú cánáájánújcatsí téhullévú íúújetétúné ihde ávyéjujtedívú ámuha mecúvéhojánútsójcatsítyuki.

⁵⁹ Tsá muurá cúvéhóójatu ámuha meijchívyéityuró páneere ámuha maáhdótúhahjchíjyju.

¹ Téjyúhjáa tsaate Jetsóo éllevu ipyéene úballé Píivyéébeke íícúvéne iyámeke ditye dsíívétsohíjcyáhajtsívú Piráátó tsaate Gariréa múnáadvú lliíhyanútsómé tujpácýó iyámé tujpácýoma mújtane.

² Áámekéjhjáa neébe:

—¿Aca ámuha méjitsúcunú ehdu diityéké tene pájtyene tsíjtyé ehnííñevu ímityúmé ditye íjcyánéllíhíye?

³ Muurá téhdure ámuha pámeere méicúbáhráméí diityéduré ímityúné ámuha méicyahíjcyáné meihvéjtsóne Píivyéébé icyánejcúvú meibúwáávévúhájhíjyú.

⁴ Ácooca ¿muhdú ámuha méjitsúcunú Jerotsarée múnáadvítu 18-meváké 'Tsiroée' némeifné nupáhyéjú úníuri íjcyaja cáámé cónhauvú nééja áámune? ¿A dityéé ehnííñevu ímityúmé íjcyánéllíi aamúné diityéke?

⁵ Muurá téhdure ámuha pámeere méicúbáhráméí diityéduré ímityúné ámuha méicyahíjcyáné meihvéjtsóne Píivyéébé icyánejcúvú meibúwáávévúhájhíjyú.

Higyéerahe néévátúnetu Jetsóo úwaabóne

⁶ Ehdúhjáa Jetsóo íñésihdyu tsiíne diityéké úwááboobe néehíí:

—Tsaapíhjáa úmíhíe pañétú higyéerahe íbájtsohe néévápityuhe úújéjehíjcyaráhi.

⁷ Árónemájhjáa tééne tehmeébeke neébe: “Tsúuca 3 pijcyábájucó íhye tsá néévápityúne. Áánéllíi íllurájucó díhlo. Bañú úmíhíe pañétú teéhe.”

⁸ Árónacájhjáa tépallí tehmeébé néé dííbyeke: “Ávyéjuúbéj, cána óví íñé pijcyábá méjitsoráhi. Óví ó wápijcoó tehe íñéevaki.

⁹ Tsáijyu múu tehdu meméénúneri néévahe. Tehe néévátúhájhíí botsíi íllurájucó meilloíñe.”

Wáyéévejcóójí tsáápílleke Jetsóo bóhítsóne

¹⁰ Áhduréhjáa tsáijyu wáyéévejcóójí úwááboobe píhcyáávájá pañe íjcyámeke.

¹¹ Ánácájhjáa tétsihí tsáápílle naavéné ípañe íjcyalle 18 píjcyájucó íbájui ípátúvétúneri chémehíjcyalle.

¹² Áállekéjhjáa Jetsóo ípiúváne néehíí:

—Tsúuca ú bohíjucóóhi, muúllej.

¹³ Ehdúhjáa néébere díílleke dócárájcónetu ímiááné tsúuca íbájui pátúvélle íjyócuuvé tsatújkevéjucó. Aalléhjáa duurúvá Píivyéébeke.

¹⁴ Aanéhjáa píhcyáávájá tehmeébeke tsári pajtyé íveeki wáyéévejcóójí díbye díílleke bóhítsóne. Aabéhjáa tétsii íjcyámeke néehíí:

—Muurá íjcyáné 6 coojívá wákimyéíjcyoojiji. Ájcoojiji ámuha métsááiyá díbye éllevu díbye ámúhake íbóhítsoki. Tsá wáyéévejcóójí ámuha díbye éllevu métsááiyuróne.

¹⁵ Ehdúhjáa díbye néénéllíi Jetsóo néé dííbyeke:

—Bañú múnáajpi u íjcyaahe pánehíjdu ímiáábeúvúdu uu. ¿Aca tsá wáyéévejcóójí íjcyaróné ámúha jéémú dóhjívámeke ámuha meíjchotéítyuró téhí pañétú?

¹⁶ Ehdu nééne muurá áámye téhdure Aavaráaúvúj tsiíménémúháábéelle íjcyalle ídátso chémehíjcyá 18 píjcyájucó naavéné ípañe íjcyaabéré díílleke tehdu méénúneri. Áálleke ¿aca tsá mepiáábótyuró wáyéévejcóójí íjcyaróne?

¹⁷ Ehdúhjáa díbye nééneri pámeere dííbyeke múnáátsohíjcyámé núcójpivéhi. Áánétúhjáa íhdyu tsíjtye mítyane ímíjyuvé díbye díílleke píáábóneri.

Mojtáátsá neeváúwútu íjcyáné uwááboju

(Mt 13.31-32; Mc 4.30-32)

¹⁸ Téhduréhjáa Jetsóo néé diityéke:

—¿Aca íñetú íñe tsiíne ámúhake ó úwááboó Píivyéébé avyéju?

¹⁹ Muurá dííbyé avyéjú éhne múúne mojtáátsá neeváú kémúútúróúwu mebájtso mityáhécoba kéémevédu. Aahe muurá wájcávané hallúvú wahpéjté píhtobáhi. Ahdu muurá teene Píivyéébé avyéju.

Pááá ooríchetu íjcyáné uwááboju

(Mt 13.33)

²⁰ Téhduréhjáa neébe:

—¿Aca íñetú íñe tsiíne Píivyéébé avyéjú ó úwáábóiyáhi?

²¹ Muurá tsáápílle haríínállíjyutu pááa imyéénúcooca áyanéwu tééne ooríchetu pícyooróné páneeréjucó óoríhódú teene Píivyéébé avyéju.

*Imiájijto**(Mt 7.13-14, 21-23)*

²² Aanéhjáa Jetsóó Jerotsaréevu péébe juuváyí Ijcyáoomíji múnáake úwááboobéré pehíjcyáhi. Áhduréhjáa patsíhíjvári Ijcyájáhji múnáake úwááboobe.

²³ Áábekéhjáa tsaate neéhií:

—Ávyéjuubej, ¿a uhjéméré pájtyéteéhi?

²⁴ Áánéllihyéhjáa neébe:

—Hnánó íuráávyé néerojijto múu úraavyé Píivyéébe avyéjuvu ámuha meúújetéijijto. Muurá mityame imíllérá íucaavéné téénevu. Árome tsá úcáávéityúne.

²⁵ Muurá téihúwájí neétume áachi íimíllédú Ijcyámé hallúvú ávyéjuube ihjá lleehowá wataahácoóhi. Ááné boone lléehowa wátótóhcoméré neéhi: “Ávyéjuubej, múuhakye paayúcu.” Árónáa neéiibye: “Tsá ámúhakye o wáájacutúne.”

²⁶ Áánéllii neeímyé díbyeke: “Áánerá úma tsaméhíj mémáchohjicyáhi. Áhdure muurá múuhá comíñeri úwááboobéré ú pehíjcyáhi.”

²⁷ Ehdú ditye néérónáa neéiibye: “Muuráhané ámúhakye o neé ámúhakye o wáájacutúne. Áhdícyane méiine óhdityu ímityúmé ámuha meijcyame.”

²⁸ Ehdú Píivyéébe waagóó díbyeke cáhcújtsótúmeke. Aame kémuélléturé ííteé Píivyéébe avyéjuri díbyé ihjú uubálle múnaa Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, Ijcyámeke. Ájyju ílluréjuco ditye tááiñe íhwáñe íhdónema.

²⁹ Ehdú waagóojetéruco Ijcyánáa pahúllevátú tsijtye ímí Píivyéébeke cáhcujtsómé díbyedívú píhcyááveé díbyema íjcyá íavyéjuri.

³⁰ Ájyju muurá íñe ícyooa idáátsóméhjiúvú neéme ávyéjúúteéhi. Áánetu íhtsutúmé ícyooa Ijcyarómé téijyju idáátsónuúhi. Ehdúhjáa Jetsóó úwaaabóhi.

*Jerotsarée múnáake Jetsóó kímoovéne**(Mt 23.37-39)*

³¹ Téijyúhjáa paritséómú tétsihvu wájtstime neé díbyeke:

—Dípye íchihdyu tsíéllévu. Muurá Heróódé imíllé uke idsíjívetsóne.

³² Áánéllihyéhjáa neebe dítye:

—Mepééne díbyeke ávyétá muubérá Ijcyáábeke mene: “Óvíikyévá ihdyu níjkévaabe naavémuke tsaaté pañétú iwáágóone chéméméhjike íbóhíitsohjicyánetu.”

³³ Tsá muurá Píivyéébe ihjú uubálle múnáajpi dsíjívéityuró Jerotsarée tsíéllévúre. Óvíi ihdyu múhajchótá ó Ijcyáhi.

³⁴ Ámuúha Jerotsarée múnaaj, ihdyújuco tsáma ¿iveekí ámuha íllure mel-líhyánúpétsohjicyané ihjú uubálle múnáake Píivyéébe ámuha éllevu wállóórómeke? Uwáábojtéké díbye ámuha éllevu wállóórómedi ¿iveekí íllure ámuha méicúbáhráhíjcyá néwayúúnevu maáámúneri? Muurá ó imíllérá ámúhakye o újcune éhne múúne cáraca ítsíméwuúmuke íhñúwáacyú íllíñévu újcu. Árónáa ¿iveekí tsá ámuha meímíllehjicyatúne?

³⁵ Ááné déjúcotu muurá ámuha cóomí ápajyúrjúco cóevaíñe. Áhdure ámúhakye o neé oke ámuha maájtyumíjúcóóityúne mújyú tsiiñe o tsááíñévújuco. Téijyju muurá ámuha oke maájtyúmíne méneéhi: “Maímijyju áánu Píivyéébe mémeri tsááneéj.”

14*Íjpi óóríbyeke wáyeeévejcóójí Jetsóó bóhíitsóne*

¹ Tsáijyúhjáa idyé wáyeeévejcóójí Jetsóó péé paritséómú avyéjúube jávú díbyema ímájchoki.

² Áábekéhjáa dítye paritséómú hallúvúábohíjcyá tétsihyí íjpi óóríñeri chémeebe Ijcyánéllii ‘áádikye éhne Ijcyoojí bóhíitsóíbye’ íñéénema.

³ Aaméhjáa taúhbájú uwáábojtemá Ijcyámeke neébe:

—¿A wáyeeévejcóójí tsaapi chéméébeke mébóhíitsóiyáhi, mityá tsáhaáj?

⁴ Ehdúhjáa díbye néérónáa tsá ditye íná neétune. Aanéhjáa awáá tsúuca díbye íjpi óóríbyeke íbóhíitsóne neebe ílluréjuco díbye ípyéekí.

⁵ Átsihdyúhjáa neebe dítye paritséómuke:

—¿Aca ámúhá ocájí ámuha íjúuba wáyeeévejcóójí wáhyéjú pañévu áakityéébeke tsá ámuha meújcyútyuróne?

⁶ Ehdúhjáa díbye neéne tsá ditye píivyetétú muhdú íáñujcúne.

Táábavajcátsí wañéhjivu ditye míñutsóne

7 Áhduréhjǎá tsáiyu wañéhjivu tsaate miñútsómé imíllé íboohówátsihjívúré íácuuvéne. Aanéhjǎá Jetsóó múhduru íjtsúcunúne diityéké úwááboobe néehíí:

8-9 —Tsaate múu ámúhake ityáábávajcatsíñé wañéhjivu miñútsócooca tsá íhdére ácuúvetú íboohówátsihvu tsáiyu múúne tsijtye ámuhá ehniíñevu ávyejúúmé wájsímekéréjuco ditye tétsihvu ácuúvcóné boone íatéréétsihvúréjuco ámuha maácuúvéneri menúcójpvétuki.

10 Áánéllii múu tsaate íwañéhjivu ámuhákye miñútsócooca úújeté íhdícyátsihvúré diitye wañéhji múnaa ámuhákye íajtyúmicoooca íboohówátsihvu íácujcárokí. Áiyju íhdyu tsá íneri ámuha menúcójpvétsámeityúne.

11 Muurá iyie íhtsutúmé ávyéjyte íjcyane némeihjicyámé núcójpvétsáméíli. Áánetu ídáátsóméhjiúvú tsaábuwáre íjcyane ávyejúúteehi.

12 Ehdúhjǎa diityéké úwáábótsihdyu neebe díbyeké íwañéhjivu miñútsóóbeke:

—Tsá múu majchóvú miñútsotú íhtsútúméhjikeré uke ditye píámeíñe u ímíllénélliihyére. Téhdure tsá múu miñútsotú díhyákímudúnéré múhdumé tsijtye úuma náhbévahjicyámekére.

13-14 Múu téhdure miñútsó ídáátsóméhjike íjpvityu tsátsihji íjcyátúróméhjima hállúvátúméhjike ámuhákye ditye píámeíyóné íjtsámeityúmére. Muurá Píivyéébere ámuhákye áhdoó díbye ímíllédú ámuha meíjcyame medsíjivémé tsiíñe mebóhícooca.

Wañéhjitu íjcyané úwááboju
(Mt 22.1-10)

15 Ehdúhjǎa Jetsóó néénéllii tsaapi néé díbyeke:

—Maimijyu íhdyu diitye Píivyéébé avyéjuvu úcaavémé íjcyanej.

16 Ehdúhjǎa díbye néénéllii Jetsóó tsaapi wañéhjivaténetu úwááboobe néehíí:

—Tsaapíhjǎa íwañéhjivaténevu miñútsó mítyámeke.

17 Ááme éllévúhjǎa ínúnu múnáájpkýe díbye wáloobe neeté diityéke: “Tsúúcajáváné majcho baabáhi. Waávané mepééne mémajchótej.”

18 Áronáacáhjǎa tsá ditye ímíllétú ípyééneé. Tsaapíhjǎa íllure néé díbyeke: “Ohné tsaatédítýu íiñújí o áhdone o imíllé o úújeténe. Áánéllii tsá oke díbye téhméityúne.”

19 Áánetúhjǎa tsijpi néehíí: “10-meváké ócájímuke o áhdómeke ícyoooca o imíllé o wáájaculléné muhdú ditye wákímyeíñe. Áánéllii tsá oke díbye íjtsójúvcóóityúne.”

20 Áánetúhjǎa tsijpi néehíí. “Botsíi o táábávaabe muhdú o peehi. Tsáhái o péetúne.”

21 Éhduréhjǎa ditye néepsóné íoómíñe úúbáallebe íavyejúúbeke. Aanéhjǎa díbyeke tsári pájtyeebe néé díbye ínúnu múnáájpkýe: “Ané cána miñútsóté ídáátsóméhjikeréjuco íjpi ímityuméhji ímíñeúvú íullene píivyetétúméhjima hállúvátúméhjike.”

22 Áhdújucóhjǎa ímiñútsójétsihdyu tsáábe nééne díbyeke: “Ayúju ávyéjuúbej, tsúúca o miñútsójéhi. Áronáa íñe jaa tsáhái wáhpétúne.”

23 Áánélliihyéhjǎa íavyéjuube néehíí: “Ané cána tsíjtyekéi miñútsótej.

24 Tsáhájucó tujkénú o miñútsorómé májchóvátýúne.” Ehdúhjǎa Jetsóó úwaabóhi.

Íhtsútúróné pañe Jetsóoke meúraavyéne
(Mt 10.37-38)

25-26 Aanéhjǎa mítyane míamúnaa díbyeke úráávyehjicyámeke neébe:

—Muurá oke úráávyerómé oke íwájýúné ehniíñevu méwámyuma íhyájkímukéré wájýuhajchíí tsá ditye ímiáané tahñéjté íjcyatúne. Áhdure iyie ehniíñevu íwájýuméhajchíí tsá ditye tahñéjté íjcyatúne.

27 Áhdure oke úráávyéne déjúcotu ícúbáhrámeíyóné ímíllétúmé tsá tahñéjté íjcyatúne.

28 ¿Aca ámuha jaa meméénu tsá tujkénú meéévéityuró múhduná ámuha dsíídsí íjcyane tene úújetéhajchíí botsíi ámuha meméénuki?

29 Muurá dsíídsi úújetétúnáa ámuha meméénuróné meníjkévátúneri tsijtye uuhívatéiyá ámuhádi.

30 Muurá nééiyóme: “Éje, íjtyéméhjǎa íñe ánúmeíyómé tsá pánéévétsotúne.”

31 Áhdure ¿aca tsané avyéjúúbé tsodáhómú 10,000-mevaré íjcyame tsijpi tsodáhómú 20,000-meva íjcyámema ímyéénújcatsí tsá tujkénú íjtsámeítyuró téhdúmema diityéké ityáhájtyuróne?

32 Muurá téhdúmema íñnáhóóityurónéllii tsihyulléréi ditye íjcyánáa wállójcatsíiyómé diityé éllévu ditye íñééte ímyéénújcatsíjyúvcóótuki.

33 Ehdú nééne muurá tsaate ímíllédú ícyahjicyané íhvéjtsotúmé tsá tahñéjté íjcyatúne.

Cánaámatu íjcyané úwááboju
(Mt 5.13; Mc 9.50)

³⁴ Muurá cánáama íímuma íjcyánéllii meke píaabóhi. Áanetu íímútuca tsá íínetú tene meke píaabóityuróne.

³⁵ Pane mebájtso ííñuji meuménúyónéúbatu tsá meke tene píaabóityuróne. Áánéllii tehdu nééne ílluréjucu mewáágóone. Aane ihdyu óví ámúhadítú lléébome icyáhújtsóne tehdu íjcyáhi. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

15

*Obéjá mújtánetu íjcyané uwááboju
(Mt 18.10-14)*

¹ Téijyúhjáa ííñuji avyéjúúbé wáabyuta dsídsike áhdótsohíjcyámema tsijtye ímityúmé pihyaavé díbyedívú díbyé uwáábó ílléébúacunúki.

² Áámedítúhjáa paritséomuma taúhbájú uwáaboje néehí:

—¿Aca íveeki aadi ímityúmedívú nahbéváhi?

³⁻⁴ Ehdúhjáa díbyedítú ditye íhjúvánéllii obéjá mújtánetu íúwaabóné neébe:

—¿Aca ámuha jeémú obéjámú 100-meva íjcyámedítú tsaapi mújtaca tsá ámuha 99-meváréjucu íjcyámeke íumihéj pñéné mepícyóóne díbyeke menéhcóityuróne? Muurá ámuha menéhcóiyáhi.

⁵⁻⁶ Áábeke muurá ámuha maájtyúmicooa mítyane meímjyúúvéne ááhivu ámuha mewájtside mépihjúcúiyá ámuha menáhbévahíjcyámeke ditye téhdure ímíjyúúve mújtároóbeke ámuha maájtyúmineri.

⁷ Ahdu muurá Pívyéébe níjkyéjiri íjcyaae mítyane ímíjyuuvé tsaapi ímityúné pañévu mújtároobe tsiíne ímíjpyetéébedi. Muurá ímí íjcyámedi ímíjyúúné ehniíñevu ímíjyúúvebe mújtároobe tsiíne ímíjpyetéébedi.

Dsídsiji wágoóóvenetu íjcyané uwááboju

⁸ Téhduréhjáa dsídsíjitu diityéké íúwaabóné neébe:

—¿Aca tsáápíledi 10-jiva dsídsi íjcyánetu tsaji wágoóóveca tsá dille choocówu peetéj téeveri llíjyaalléré néhcóityuróne? Muurá néhcóiyolle.

⁹ Aaji muurá íajtyúmineri ímíjyúúvéne íñáállévahíjcyámeke pihjúcúiyolle ditye téhdure ímíjyúúveki.

¹⁰ Ehdu muurá ímityúné icyahíjcyaae teene íhvéjtsóne Pívyéébe icyánejcúvuréjucu íbúwáavéébedi níjkyéji múnaa mítyane ímíjyuuvéhi.

Tsaapi cáánidityu mújtané uwááboju

¹¹ Téhduréhjáa tsiíne uwááboobe néehí:

—Íjcyamútsihjáa mítyétsi tsáápi hájchimútsi.

¹² Áámútsidítúhjáa bónebe néé cáánikyeé: “Llíhij, u dsíjívéné boone métsieméné mútsidívuréjucu cóeváíñetu ó ímíllé apáhajhí icyocájucu oke tsáneevu o ájcune.” Ahdújucóhjáa díbye íina néétuubéré ájcune diityétsikye tsahdúnéecu.

¹³ Átsihdúhjáa wahájchotaré tétsii díbye bónebe íjcyároné páneere íhñe nahjíhenúhi. Ááne dsídsimáhjáa peebe cáánidityu tsíhullévu tsiíne íñújivu. Áhullévúhjáa teene idsídsí íllure ícúbáhraabe ímityúné ícyahíjcyáneri.

¹⁴ Aanéhjáa tsúuca páneere idsídsi átéréénéhjiri díbye pírujtsónáa tééne íñújiri tsá majcho íjcyatúne. Áijyúhjáa idátsó pevéeberéjucu icyahíjcyané íñe tájpi íjcyájucóótuube.

¹⁵ Áánélliihéhjáa tééne íñúji múnáájpkike táumeíbyé wákiméi. Aabéhjáa díbyeke téhmetsó ímyeenímudívu.

¹⁶ Aabéhjáa diityéké téhmehíjcyáabeke múha majchóvu ájcútuube ájyaba wájyújucóótúnéllii ímíllera diitye éébuta ímájchone.

¹⁷ Átsihvúhjáa íkimóómeíñe íllu íjtsámeíbye: “Ehdúvájúné tsáma áyáturómé líhíyo wákiméi múnáadítú majcho píhtótúnáa ¿íveeki íchihvu ó dsíjíveehúbá ájyábari?

¹⁸ Tsáhaá, oo éhne líhíyo éllevu o óómíñe díbyeke ó neehi: Líhij, ¿íveekíhyana ihdyu Pívyéébe ímíllénejí ímityúné ó meenuhi, áhdure u íjcyároóbedívú ímíñejíhvári?

¹⁹ Ahdícyane tsáhájucu díjtsíméné o íjcyáityúne. Díwákimyéi múnáajpíyéjucu o íjcyáñe.”

²⁰ Ehdúhjáa íjtsámeídyújucu díbye óómíñe cááni éllevu. Aabéhjáa téhullévu péébeke tsíhullétúre cááni íajtyúmíñbedi mítyane ídáátsóvéne ícúci icyáhdahiróne ámabúcutéhi.

²¹ Átsihvúhjáa ípye íjtsámeídyújucu díbye cáánikye nééneé:

“Llíhij, ¿íveekíhyana ihdyu Pívyéébe ímíllénejí ímityúné ó meenuhi, áhdure u íjcyároóbedívú ímíñejíhvári? Ahdícyane tsáhájucu díjtsíméné o íjcyáityúne.”

²² Ehdúhjáa díbye neéronáa cáani neé ínúu múnáake: “Ícúí áánúke íwajyámúúnema ítyúhápaajíwú meújcone hójtsíwápaajíwú maájcu díbye ipícyámeiki.

²³ Átsihdy íujcávaabe ócájíwúuke médsíjívetsó dífbyeke mewáñehjínuki.

²⁴ Muurá íñe ‘tsúúcajáubáhhjáa dsíjívéebe’ o néhíjycánáa ídátso kíatú bóhdívaabe méhdivu.” Ahdújucóhhjáa dítye wáñehjívaténe.

²⁵ Ájyúhjáa íñahbe ámiaabe úmihé pañétú óómiibe lleeúbunúvá wañéhjí ihjyári íjcyane.

²⁶ Áaneríhjáa íúllévenúne kémuélléturé ínúu múnáájpicke ipíuváne díloobe íveeki dítye wáñehjívaténe.

²⁷ Áánéllihyéhjáa neébe: “Muurá díñahbe wajtsíhi. Áánéllihyéne dícyááni líihyánutsó íujcávaabe ócájíwúudívú díbyevané íná pájtyétuube kíatú bóhdívánéllii dífbyeke iwáñehjínuki.”

²⁸ Aanéhjáa ávyéta tsári pajtye dífbyeke. Aabéhjáa íhnáho cáyobáávatéébé tsá áyanéwu ímíllétú íááhivéné ihjyávu. Áánéllihyéhjáa cáani dífbye éllevu ípyéene cánáajanú díbye íááhíveki.

²⁹ Arónáacáhhjáa neebe cáaníkyé: “Líihij, muurá íñe múhdúné pijcyábá úma ó wákímyei uke táhjállétuubére. Áróobeke tsá mújyú oke u ájcutú obééj hájchíúbadívuré ehdu o wáñehjívaté o náhbévahjycámema.

³⁰ Aabe eene dáachikye ímiáábekéjji ú wáñehjínú íujcávaábeke jeemúdítyú u dsíjívetsóóbé hallúrí ímityúné walléémudi didsíídsí pírujtsójéébeke.”

³¹ Áánéllihyéhjáa cáani neéhií: “Ímiáánéjuco, Lli, óoma tsatsííyé u ícyahíjcyáne. Aane muurá páneere tátsieméné díhñe.

³² Áánetu ihdyu tehújuco mewáñehjínúné díñáhbeke ídátso kíahjí múhduháñé ícyahíjcyátsihdyu ‘tsúúcajáubá dsíjívéebe’ o néhíjycánáa méhdivu bóhdíváábeke.” Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

16

Íavyéjúúbema tsaapi ímityúné wákímyéíñetu íjcyáné uwááboju

¹ Téhduréhjáa ímamyémuke úwááboobe neéhií:

—Íjcyaabéhjáa íhtsútuube ehnéva múnáajpi. Áábé unú múnáajpíhjáa ímityuube íjcyáábé hallúvú tsaate úúballé díbye íavyéjúúbeke díbye ímityú téhmehjycyáne dífbyé tsieméne.

² Áánéllihyéhjáa íavyéjuube ipíúváábeke neéhií: “¿Íveeki ímityúné míamúnaa díhyallúvú úúballéhi? Ahdícyane oke ímíñetúvú duubállé muhdú tátsieméné u téhmehjycyáne. Átsihdyu tsáhájucó óoma u wákímyeítyúne.”

³ Ehdúhjáa íavyéjuube neénetu íllu íjtsámeíbye: “Aane ¿muhdú íñe ó íjcyaa oke táavyéjuube wáágóóbe? Tsá muurá o pípyvetétú tsííñé wákímyeí o méénune. Pane núcópítsó teene tsíjtyeke piáábó o táúmeíñe tájpi o íjcyáiyóne.”

⁴ Ehdúhjáa íjtsámeíyóne neébe: “Tsuúca ó waajácú muhdú o méénuíñe. Oo éhne ó piáábó táavyéjúúbedítúu íñáhjíhenúné áhdohjycátúmeke néhi díbye oke wáágóócooca dítyeréjuco oke ipiááboki.”

⁵ Ehdúhjáa íjtsámeíñe píúvaabe tsáápiitsadí dítyéké eené íavyéjúúbedítúu íñáhjíhenúné áhdohjycátúmeke. Áánemáhhjáa o méénuíñe. Oo éhne ó piáábó táavyéjúúbedítúu íñ tujkénú tsáábeke neébe: “¿Cáa múhduná táavyéjúúbedítúu u náhjíhenúné tsáhái u áhdotúne?”

⁶ Áánéllihyéhjáa neébe: “100-hoojáváa oríívó duurúbájpacyóné ó ujcúhi.” Áánéllihyéhjáa neébe: “Ééé, íñe muurá u cáátunúné téhdunéjuco. Arónáa cána ícúí beháámitúrjúco picyo 50-hoojávarejúco u áhdotúne.”

⁷ Áané boonétúhjáa idyé tsijpi tsáábeke neébe: “¿Ácooca uu múhduná tsáhái u áhdotú ávyéjúúbeke?” Áánéllihyéhjáa neébe: “100-babyáváa tríigo ó ujcúhi.” Áánéllihyéhjáa neébe: “Ééé, íñe muurá u cáátunúné téhdunéjuco. Arónáa cána ícúí beháámitúrjúco caatúnú 80-babyávarejúco u áhdotúne.”

⁸ Ehdúhjáa ávyéjúúbé unú múnáajpi ímityúné meenuíhi. Aanéhjáa bóónétu íavyéjuube iwáájácúneri ullévenú dífbyedi ayájú tujkévé ehdu imyéénuíñé díbye íjtsámeíñeri. Ehdu muurá íñe ímiájíjtó úráavyémé ehniíñevu tenejcu wáájácútmé tujkévééné íjtsámeíñé tsíjtyema íñáhbévájcatsíki.

⁹ Aane ihdyu ámuhakye o neé íñe ííñújiri ámuha meéhnevámé tsíjtyeke mepiáábó néhi ámuha medsíjívécooca Píívyéébe ámuhakye íucúpéjto mújyú muhdú íjcyáiyúme dífbyema ámuha meíjcyáíhullévu.

¹⁰ Muurá wahdñívané wákimyéivu tsaatéké mepícyoome ímí wákimyeihajchíí méwaajácu téhdure éhniíñevu íjcyané wákimyeí ímí ditye meénúiyóne. Áanetu teene átéréené wákimyeí múhdurá meénuhíjcyámé muurá éhniíñevu íjcyane téhdure dáriivéiyáhi.

¹¹ Aane muurá íñe íññíjiri ámuha meéhnéváneri ímiáánéré ámuha meméénútúhachíí téhdure Píivyéébe wákimyeí múhdurá ámuha medáriivéhi.

¹² Téhdure tsíjtye éhne ímíñevúvú ámuha metéhmétúhachíí muurá ámúhá wáábyuta íjcyaróne tsá múha ámúhadívú íhvéjtsóityuróne.

¹³ Muurá tsá mítyétsima tsaapi ímí wákimyeítyuróne. Muurá tsáápiikye éhniíñevu iwájyúúbédyé íicúvéné tsá tsíjpihdi díbye ícúvéityuróne. Áanéllíi tsá tene ímityú Píivyéébeke meúraavyémé metsúúrameíñe medsídsíváyóneri.

¹⁴ Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóne paritséomú illéébóne íllure uuhívaté díibye téneri ísúúrameíhíjcyánéllíihye.

¹⁵ Áámekehjáa neébe:

—Bañú múnaa ámuha meíjcyámeke míamúnaa itsúcunúhíjcyá ímiáámédu. Áronáa Píivyéébe waajácu ámúhá íjtsaméi. Muurá míamúnaa mítyájkimyeíñe tsarilleébe.

Píivyéébe taúhbaju wágóóovéityúne

¹⁶ Muuráhjáa Jóaa bóhówáávétúné hajchótá Píivyéébe taúhbaju íhjúvú uubáalle múnaaúvú úwáábóhíjcyánéréi míamúnaa úráávvehíjcyáhi. Áané boonétú ihdyu díibye Jóááuvuréjucu úwaabóne ímiáájú Píivyéébe míamúnáake íavyéjucu újcvné uwááboju. Áanéllíihye mítyame tsúúrameíhíjcyá téénevu íúcáávéíñeri.

¹⁷ Muurá íññíjima páneere íévéhóowari íjcyanéhí wágóóovéhi. Áanetu Píivyéébe uwááboju tsá mújyú wágóóovéityúne. Muurá muhdú tene néhdújucu tene pájtyeíñe.

Táábávájcatsímé wágóóójcatsítyuróne Jetsóó úwaabóne

(Mt 19.1-12; Mc 10.1-12)

¹⁸ Muurá tsaapi méwakyé íhvéjtsóne tsíjpilekéjucu táábávaabe ímityúne meenu íveekí mewa ímíubááne íjcyánaa tsíjpilemáyéjucu íjcyáneri. Áhdure tsaapi wáágóolleke táábávaabe ímityúne meenu íveekí áju ímíubááne íjcyánaa díillema íjcyáneri.

Ehnéva múnáajpi ítérónáa Ráátsaro ícúbáhrámeíñe

¹⁹ Téhduréhjáa tsiíñe Jetsóó úwááboobe neéhií:

—Íjcyabéhjáa tsaapi íhtsútuube ehnéva múnáajpi tsanééré ímiá wajyámuunévú úcámeíhíjcyáabe. Áábekehjáa íiná píhtótuube pájyuvaré wáñehívatéhíjcyáhi.

²⁰ Áanáacáhjáa Ráátsaro áhllávatéébe ácuucunúhíjcyá díibyé já lleehówa úmíwari.

²¹ Aabéhjáa ídátsó úmúúpívyehíjcyá díbye májchónetu baavu dójcwówaahyéjé ímájjchóiyóneri. Áábedívúhjáa oohímé ipíhcyáávéne píhjahíjcyá díbye áhllaháñe.

²² Aabéhjáa ílluréjucu dsíjtyéne. Áábe íbuúhjáa níjkyéjé múnaa tsajtyé Píivyéébe éllevu Aavaráa íjcyáhullévu. Áané boonétúhjáa díbyeréjucu íhtsútuube ehnéva múnáajpi dsíjívéébeke tsaimíyé cuuúme.

²³ Áábe íbuúhjáa úújeté Píivyéébeke cáhcújtsotómé ícúbáhrámeíhullévú cúújwá pañévu. Áhulléhjáa ícúbáhrámeíbyé ájtyumí Aavaráake Ráátsaro díibyemájucu íjcyáábeke.

²⁴ Áábedíhjáa wáníjcyámeíbyé neéhií: “Múúhá íhdé múnáajpi Aavaráaj, óhdi ihdyu dídáatsóvéne aabye Ráátsaróké díñe oke díbye íhyójtsíwáubaré níjpcyotu ímírúúcyneri táhñíjwa ípíjchówaki. Ávyeta íñe cúújwá allóócó tsáhájucu ó áábúcutúne.”

²⁵ Áanéllíihyéhjáa Aavaráa néé díbyeke: “Cáhawáá, Lli, dítsáávé íñe ímíjyaúhjáa u íjcyane u dsíjívétúné íhde. Áanétuu muurá áanu Ráátsaro ídátsó ícúbáhrámeíhíjcyaaabe íñe ícyooa íñe ímíjyaúréjucu íjcyane. Áanetu ihdyu ú ícúbáhráméíhi.

²⁶ Aabe píáábó u táúmeíyonáa íjcyané íñe múúhadítýú ámuha meráhoúcunútsihdyu íéverááhó ápíchó néene kíatú mepájtyéne meúújéjcatsíyonejñívari. Muurá íñeícúrí íjcyame tsá píivyetétú énejcúvú ípájtyene. Áhdure énejcúrí íjcyame tsá píivyetétú íñeícúvú ípájtyene.”

²⁷ Ehdúhjáa Aavaráa néenéllíi neébe: “Úu muurá Aavaráa múúhá íhdé múnáajpi u íjcyaaabe ihdyu óvíjyucu aabye Ráátsaróké walló íññíjívú íllíihyoke pámeere tahájkímuma díbye íúwáábotéki.

²⁸ Íjcyámé 5-meva táñahbému. Áámeke ó ímíllé díbye wáájácútsoténe íllúhaca ícúbáhráméí íjcyánaa íveekí ímityúne ó ícyahíjcyané níjcaúvú ó úújetéébe ó ícúbáhrámeídyú dítye ícúbáhrámeítyuki.”

²⁹ Ehdúhjáa díbye néérónáa Aavaráá née dílbyeke: “Árónáa muurá ijcyáné diityédí Píivyéébe waajácúháámí íñe ícúbáhraméityu úúbálleháámí dílbyé ihjyú uubálle múnaápe Moitséémú cáátúnuháámí. Téhaami óvli íéévéne cáhcújtsómé ípájtyeteki.”

³⁰ Ehdúhjáa Aavaráá néérónáa neébe: “Ihdyúhde ímiááné ijcyájúcooróné diityémá uwááboju. Árónáa ihdyu mee dsijíve múnáadítý tsiíñe bóhiibe diityéké úwáábotéébeke botsii cáhcújtsóiyóme. Aaca ihdyu ímiááné ímityúné íicyahjicyáné íhvéjtsóne íbúwáávéiyómé ímiánejcúvuréjucu.”

³¹ Áánélliihyéhjáa Aavaráá neéhií: “Árónáa muurá Píivyéébe ihjyú uubálle múnaápe Moitséémú cáátúnúne uwááboju icyáhcújtsótúhajchíí téhdure tsá dítye cáhcújtsóityuró dsíjívemedítý tsaapi tsiíñe íbóhówáávéne úwááboróne.”

17

Tsaatéké ímityunévú meíbúwajtsóné ápíchó nééneé
(Mt 18.6-7, 21-22; Mc 9.42)

¹ Áhduréhjáa tsiíñe ímamyémuke neébe:

—Tsá íñíjiri mávaríjchojúúné píhtóityú míamúnáake tútávajtsoíñe. Árónáa ihdyu máidáátsoju tene pájtyeíñe ímichi ténehjívú diityéké íbúwátsohjicyámeke.

² Muurá botsii oke cáhcújtsómé ídátso tsiímédúréi néemedítý tsaatéké ímityunévú íbúwátsohjicyámekekúbá mú íjkyééháñetu néwáyucobáné íóhbañumeke wájojco móóá pañévú ápíchó diityé úmíwa nééne íhdetu.

³ Áánéllii téibúwá meijcyáne ámuhá nahbe ímityúné meénúúbeke mebóijcyuco. Aabe teene íhvéjtsóne ímiánejcúvú tsiíñe íbúwáávéhajchíí ílluréjucu máábájííveco ímityúné díbye meénune dílbyedi meidáátsovénema.

⁴ Tsáijyu múúne 7-ijyúvá tsájcooji meénúíyoobe ímityúne. Áhdúijyúvá díbye ámuhadíví ídátsojkímyehajchíí múú ídáátsové dílbyedi.

Píivyéébeke mecáhcújtsóneri páneere meméénune

⁵ Áábekéhjáa ímamyémú neéhií:

—Múúhake piáábó éhniíñevu muha mecáhcújtsó Píivyéébeke.

⁶ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá mojtáátsá neeváúwudúné áyanéwu ímí Píivyéébeke ámuha mecáhcújtsoca eehe úmehe ámuha ménééiyá étsihdyu tehe ityábáávýene móóáj piñétú íjyócuúveteki. Ahdújucu muurá tehe íjyócuúvetéiyóné tétsihdyu.

Muhdú tsaaté wákímyéi múnaa íjcyane

⁷ ¿Aca ámuhá únú múnáajpi úmihé pañe caajári tsáijyu ócájimu téhméúbari íjcyátsihdyu ááhívéébeke ámuha mémáchótsópéjtsóiyáhi? Tsáhaá.

⁸ Muurá íllure ámuha ménépéjtsóiyá dílbyeke: “Majchóréjucu meénu. Aane u níjkevádú ú pícyóo tujkénú muha memájchoki. Áané boonétúí ú májchoóhi.” Éhdure muurá ámuha ménééiyáhi.

⁹ Áhdure ¿aca ámuha dílbyeke météhdújtsóiyá ámuha metáuhbánéré díbye meénúné hallúvu? Tsáhaá.

¹⁰ Ehdú téhdure Píivyéébe ámuhake pícyóóné wákímyéi ámuha meníjkevácooca tsá múú íjyacunútú díbye ámuhake téhdújtsóiyóneri. Íllure múú neéhií: “Tsá muurá ímiá íicúve múnaa muha méijcyatú múúhake díbye táuhbánéré muha meméénúnélliihye.” Éhdure múú neéhií. Ehdúhjáa neebe Jetsóo.

Íjpi chájáávémeke Jetsóo bóhiítsóne

¹¹ Aabéhjáa Jerotsaréevu péébe pajtyé Tsamááriamá Gariréa íñíjícútu.

¹²⁻¹³ Aabéhjáa tsácoomíwuúvú úújeténáa dílbye éllevu 10-meva tsáá íjpi chájaavéme. Ároméhjáa kémuéllévuré iwájtsine dílbyedi wánijcyámeimyé kéévánécoba neéhií:

—jétsoj, Jetsóoj, múúhadi dídaatsóve!

¹⁴ Áánélliihyéhjáa diityéké íteebéré neéhií:

—Tsúuca muurá ámuha mébohíjucóóhií.

Aame cáhawáá llúúvájtedívú meúújétsámeityej. Ahdújucóhjáa dítye péene tsaimiyéjucu néémeé.

¹⁵⁻¹⁶ Áamedítýuhjáa Tsamááriá íñíjpi múnáajpi oomí Píivyéébeke dúúruvaabére. Aabéhjáa Jetsóo líliñévú ímímóúúvéne dílbyeke téhdújtsóhi.

17-18 Áábekéhhjáa Jetsóó nééhií:

—¿Aca tsá pámeere ámuha mebohítúne? Muurá íñe tsiíñe iññúji múnáajpi u jcyároobe ú omí Píivyéébeke u téhdútsoki. Áánetu ¿kiá tsijtye?

¹⁹ Ehdúhhjáa iñétsihdy neebe díibyeke:

—Wa díjyócuúvéne dipyej. Tsúúca ú bohíí Píivyéébeke u cáhcujtsódú jcyaaábe.

Píivyéébe avyéjú bóhówááveíñe

(Mt 24.23-28, 36-41)

²⁰ Aanéhhjáa Jetsóoke paritséomú dilló mújyú Píivyéébe avyéjú bóhówááveíñe. Áánéllihyéhjáa neébe:

—Tehdu Píivyéébe avyéjú bóhówááveroné ámuha maájtymíyóneyíivari.

²¹ Áánéllii tsá múha neéityuróne: “Íñe Píivyéébe avyéju.” Muurá ihdy ijcyájúcooróné ámuháma.

²² Ehdúhhjáa diityéké iñétsihdy neebe ímamyémuke:

—Muurá ámuha méjyácúnuú Míamúnáájpídívú o ípíivyééveébe ámuha maájtymíjúcóóyóneri. Ehdú ámuha meíjtsámeiyónáa tsáhái ámuhádivú o bóhówááveityúne.

²³ Muurá ámuhákye tsaate neéhi: “Tsúúca Mépájtetyétsóobe tsájucóóhií.” Árónáa tsá mú cáhcújtstóúne.

²⁴ Muurá chijchi rórhcyóné maájtymídú pámeere ájtyúmií Míamúnáájpídívú o ípíivyééveebe o tsáábeke.

²⁵ Árónáa ihdy ihnáhoofiñe ícyooca jcyáné míamúnaa óhdi ícúbahráne. Tsá oke ditye cáhcújtstóityúne.

²⁶ Muuráhhjáa Noéé jcyáajyú jcyáné míamúnaa jcyaduré jcyaimyé o tsááíñe íjtsotúme. Áánáa tsúúca ó tsaá Míamúnáájpídívú o ípíivyééveebe.

²⁷ Muuráhhjáa téjyú jcyáné míamúnaa ímillédúré ícyahjcyá majchóháñeri, adóháñeri, táábávajcátsiyi. Áánáacáa ihdy Noéé tsúúca ihmíine pañévu úcáávénaa íññúji páneere caajávécúóóhií. Ááneri pámeere cáhcújtstotúme óuuvé ímájanúneri.

²⁸ Áhdurée muurá pájtyéné Róo jcyáajyú jcyámeke Tsodóoma múnáake. Muuráhhjáa téhdure ímillédúré ícyahjcyámé majchóháñeri, adóháñeri, náhhjñeri, úmihéneri, ánuméjyi.

²⁹ Áánéllihyée muurá Píivyéébe díibyeke néé díbye íjchíivye técoomítyu. Áhdújucóo díbye íjchíivyéne boone Píivyéébe cúújuwa íjcaáyóneri técoomi áiivyéne.

³⁰ Áhdú muurá Míamúnáájpídívú o ípíivyééveebe ó tuvááóvaá míamúnáake ímillédúré jcyámeke tsiíñe o tsáajyú.

³¹ Ájyú ihjyátú tsiéllé jcyame tsá ihñénehji éllevu péjúcóóityúne. Áhdure íumihéri jcyame tsá ihjyátú péjúcóóityúne.

³² Cáhawáá méjtsúcunu muhdúhhjáa díibye Róo táábake tene pájtyene idyéjú dille révoúcunúné déjúcotu.

³³ Muurá íññújiri ímillédú íjcyáneriyé tsúúrámehijcyámé tsá pájtyetétyúne. Áánetu ihdy teene íhvéjtsóne ookéréjuco úraavyémé pájtyetéhi.

³⁴ Muurá tsiíñe o tsáácooca mítyétsi cúwámútsidítú tsáápiikye o újcúnetu tsijpi coévaáhi.

³⁵ Áhdure tsaatépi cáatsómúpidítú tsáápilleke o újcúnetu tsijpille coévaáhi.

³⁶ Téhdure tsaatétsi íumihé pañe jcyámútsidítú tsáápiikye o újcúnetu tsijpi tétsihváré coévaáhi.

³⁷ Ehdúhhjáa Jetsóó néénéllii ímamyémú nééhií:

—¿Aame kíávú újjetééhií?

Áánéllihyéhjáa neébe:

—Muurá éhne múúne tsíméjpi dsíjivéébedívú áñumu píhcyaaavédú tahñéjté óhdivu píhcyááveéhi.

18

Ímityúnéhi ímibájcho múnáájpídítú jcyáné uwááboju

¹ Áhduréhjáa Jetsóó tsiíñe ímamyémuke úwááboobe úúballé ímityúnéhi ímibájchoobe ímityuube jcyáábedítú téeneri diityéké itsápíjtsó Píivyéébema ílhjyúvahjcyánetu ditye íóchévétuki.

² Íllúhhjáa neébe:

—Íjcyaaábe tsácoomíyí ímityúnéhi ímibájchoobe ímityuube Píivyéébeke ávyéjúúllétuúbe. Aabéhhjáa tsá ímí píáábohíjcyatú míamúnáake.

³ Áabekée técoomyí íjcyalle píibájyulle neé tsaatémá ímityúné dille dááríívéjcatsíñé díbye ímíibájcho díllema.

⁴ Ehdúu múhájchótájucó dille dífbyeke piáábó táumeiyóneri tsá díbye íicúvehíjcyatúne. Áánéj píinévúhjáa íllu íjtsámeífybe: “Píívyéébeke o ávyejúúllétúnéllii tsáháturo míamúnáake o piáábóiyóné oke ávyetúne.

⁵ Áronáa aalle píibájyulle íjyévé éhniínevúré oke pátsárijcyónéllii óvíjyucó dílleke o piááboíñé oke dille ipátsárijcyójuúccótuki.”

⁶ Ehdúhjáa íúúbálléne neébe:

—Ehdúu píinévúí piááboobe ímityúnéhjí ímíibájchoobe ímityuube íjcyároóbe.

⁷ Aanéjii ¿aca tsá ámuha mewáájacutú Píívyéébe íhñéjteke piááboíñé dífbyeke piáábó táumeihíjcyámeke? ¿Mityá ámuha méijtsúcunú dítye piáábó táumeíñeri díbye íicúvetúne?

⁸ Tsáhaá. Muurá piáábóíbye dítyéké teenémáye. ¿Aca íhya míamúnáa ímí cáhcújtsómedívú ó wájtsíí Míamúnáájpidívú o ípívyééveebe tsííñe ííñujívú o tsáácoóca? Ehdúhjáa neebe Jetsóo.

Tsaatésí Píívyéébema íhjuúvánetu íjcyané uwááboju

⁹⁻¹⁰ Téhduréhjáa tsaate ímiáámedi idíllómeíñe tsíjtyeke éhdiivállehíjcyámeke úwááboobe úúballé tsaatésí Píívyéébema íhjuúvánetu. Íllúhjáa neébe:

—Tsáijyúu mítyétsi péé duurúvájávú píívyéébema íhjuúvaki. Tsaapíí paritseoómuúbe. Áánétúu tsijpi ííñújí avyējúúbé wáabyuta dsíidsike áhdótsohíjcyáabe.

¹¹ Aané paritseoómuúbe Píívyéébema íhjuúvaabe neéhií: “Ayúju Tápiivyéébej, uke ó téhdujtsó ímiáábé o íjcyané hallúvu. Tsá muurá tsíjtyedu ímityuube o íjcyatú naní múnáajpi. Tsá múijyú íhdiícyámema o dómácójcatsityúne. Pane tsá aabye ííñújí avyējúúbé wáabyuta dsíidsike áhdótsohíjcyáabe ímityuube íjcyadu o neétune.

¹² Muurá tsáné tsemáánari míjcyoojicú májchótuube úuma ó íhjuúvahíjcyáhi. Téhdure muurá 10-jíva o dsíidsívánetu tsájíhcoba ó dówacárohíjcyá uke o íicuvéne.” Ehdúu Píívyéébema íhjuúvaabe paritseoómuúbe.

¹³ Áánétúu díbye ííñújí avyējúúbé wáabyuta dsíidsike áhdótsohíjcyáabe tsá cáámevu icyárúúvéne Píívyéébema íhjuúvatúne. Íllurée kímóóvémeífybé íjpiújitu íllaáyómeíñe neéhií: “Ayúju Tápiivyéébej, óhdi íhdyu dídáátsóvéne dáabajívé táimítyu. Muurá ímityuube o íjcyáhi.” Ehdúu íhjuúvaabe Píívyéébema ííñújí avyējúúbé wáabyuta dsíidsike áhdótsohíjcyáabe.

¹⁴ Aane muurá dífbyeke tsúuca Píívyéébe ímíibájchoóobé hallúrí tsáhájucó ímityú íjcyatúne. Áánetu tsíjpiikye tsá díbye ímíibájchotúne. Ehdú muurá iyee íhtsutúmé íjcyane némeihíjcyámé núccójpívétsáméíhi. Áánetu íhdyu idáátsóméhjuúvú neéme avyējúúteéhi. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

Tsíiméké Jetsóó íllúúvanúne

(Mt 19.13-15; Mc 10.13-16)

¹⁵ Aanéhjáa dífbye éllevu ítsíimeke tsivámé díbye Píívyéébeke piáábó ityáúmeí díityé hallúvu. Áronáacáhjáa ímamyémú díityéké neé íñevú dítye ítsíimeke tsíivane.

¹⁶ Áronáacáhjáa Jetsóó díitye tsíiméké ípiúvane neé ímamyémuke:

—Óvi íhdyu tsiváme. ¿íveekí ámuha mécátuhtsóhi? Muurá díitye tsíime íjcyadu neémé wáabyuta Píívyéébe avyēju.

¹⁷ Aane ímiáánetúré ámúhakye o neé éhne múúne teetsi tsíimene meke cáhcújtsódú Píívyéébeke cáhcújtsotómé tsá dífbyé avyējúéjete íjcyatúne.

Óvátsá Jetsóoma íhjuúvane

(Mt 19.16-20; Mc 10.17-31)

¹⁸ Aanéhjáa tsáijyú tsáné avyējuube Jetsóoke neéhií:

—Uwááboóbej, ímiáábé ú íjcyáabe cána oke díñe ¿muhdú ó íjcyáiyóné múijyú o dsíjívéjucóóityúne bóhi o újcuki?

¹⁹ Áánéllíihyéhjáa neébe:

—¿aca íveekí eene oke ú dílló ímiáábedi? Muurá íhdyu apáábyéré Píívyéébe ímiáábe.

²⁰ Muurá ú waajácú dífbyé taúhbjúúné neéneé: “Tsá múu íhdiícyámema dómácójcatsityúne. Tsá múu míamúnáake dsíjívétsotúne. Tsá múu nanívatúne. Tsá múu állíuutúne. Múu avyējuullé díícyáánimútsikye.”

²¹ Ehdúhjáa Jetsóó neénéllii neébe:

—Muuráhjáa íhdyu táayáábedityúré tehdújuco o ícyahíjcyáne.

²² Áánéllíihyéhjáa Jetsóó neéhií:

—Árónáa ijcyánéi tsane u méénúiyóne. Cáhawáá dítsieméné nájhíhénúne piáábó ídáátsóméhjikej. Ájju ihdyu ú avyējúúteé nǎjkyējiri íjcyabe Píivýéébé avyējuvu. Aane cáhawáá ehdu méénúne ookéréjuco duráavyej.

²³ Ehdúhjáa Jetsóó nééne kimóhcó pajtyé díbyeke mítyane díbye éhnévánéllíihye.

²⁴ Áábekéhjáa íitène Jetsóó nééhí:

—Muará mítyane éhnevámé íhtsútúnetu Píivýéébé avyējuvu úcááváyáhi.

²⁵ ¿Aca muhdú caméélló ánéétóhéjuto pajtyéiyáhi? Áhdure ¿aca muhdú díiye éhnéva múnaa Píivýéébé avyējuvu úcááváyáhi?

²⁶ Ehdúhjáa díbye néénéllíi tétsihyi íjcyame nééhí:

—¿Aca ihdyu múhdutúrá pájtyetéiyóme?

²⁷ Áanéllíihyéhjáa neébe:

—Ímiáánéjucóhde míamúnaa tsá píivýetétú iye ipájtyetétsameíne. Árónáa Píivýéébe píivýeté díiye ké ipájtyetétsóné íná díbyedívú túhúútúnéllíihye.

²⁸ Áanéllíihyéhjáa Péédooro nééhí:

—Ávyéjuúbej, muaráhjáa páneere muha meíhvéjtsóne ukéréjuco méúraavyéne.

²⁹⁻³⁰ Áanéllíihyéhjáa Jetsóó nééhí:

—Ímiáánéneturé ámúhake o néé páneere íjcyátsíhjima imúnáake cáanimuu, ínhábémuu, méwamyuu, ítsíimee, íjcyámeke tsánejcúvú íhvéjtsóne Píivýéébé wákiméi méénume muará íné imíjyaú íjcyaa ííñújiri. Aame újcuú mújyú ídsíjívéjucóóiyúne bóhí tsíjíríjéjuco ííñúji Píivýéébe ípívýéjtsójí hallúrí íjcyaki.

Ídsíjívéíne tsiíne Jetsóó úúballéne

(Mt 20.17-19; Mc 10.32-34)

³¹ Ehdúhjáa ínétsihdyu Jetsóó ímamyémuke íhdyúétsihvu idyóbeúúmeke nééhí:

—Mepéé íne Jerotsaréevu. Ácoomívú muará Míamúnáájpídívú o ípívýéévéébedítýú tsúúcajátújuco Píivýéébé íhjú uubáalle múnaa néhijcyáné oke pájtyeéhi.

³²⁻³³ Muará oke llúúvájte avyējútémá taúhbájú uwáábojte íhvéjtsóo jodíómú íjcyátúmé hójtsí paíévu. Aame óhdi íúúhívaténe oke úníchíhcyuméré iwápáájcoóbeke ílluréjuco dsíjívétsoíne. Ároobe tsiíne ó bóhí 3 coojívatu.

³⁴ Ehdúhjáa Jetsóó ímamyémuke nééne tsá dítye áyanévu wáájacutú íínerí díbye íhjuváne.

Hállúvátúúbeke Jetsóó ímbajchóne

(Mt 20.29-34; Mc 10.46-52)

³⁵ Aabéhjáa ímamyémuma péébe Jericóój píhíríjyucó íjcyánáa juuvá únuri hállúvátuube ácuúcnúúbé táúmeí piáábo.

³⁶ Aabéhjáa mítyane téeneri míamúnaa pájtyenéllíi dílló íínerí dítye úllene.

³⁷ Áanéllíihyéhjáa úúballémé Natsarée múnáajpi Jetsóoma ipyééneé.

³⁸ Áanéllíihyéhjáa díbyedi wáníjcyámeíbyé nééhí:

—jétsoj, Jetsóój, Dabíúvúj tsiíménémúhaabe u íjcyáábej, óvíjyucó ihdyu óhdi dídaatsóve!

³⁹ Ehdúhjáa díbye néénéllíi tsuullerí pééme díbyeke uhbá cúúvéhulléré díbye íjcyaki.

Árónáacáhjáa éhníínevúre tsiíne neébe:

—jDabíúvúj tsiíménémúhaabe u íjcyabe óvíjyucó ihdyu óhdi dídaatsóve!

⁴⁰ Áanéllíihyéhjáa Jetsóó íjyócuúvéne néé dítye ítsíva díbyeke. Áhdújucóhjáa dítye tsívaábeke díbye nééneé:

—¿íiná ú ímílléhi?

⁴¹ Áanéllíihyéhjáa neébe:

—Ávyéjuúbej, ó ímíllé o hálluváne.

⁴² Áanéllíihyéhjáa neébe:

—Tehdújuco. Oke u cáhcujtsódú íjcyabe tsúúca ú hállúváhi.

⁴³ Ehdúhjáa Jetsóó néénemáyé ítájúcoóbe. Aabéhjáa díbyemáyéjuco pééne Píivýéébeke dúúrúvaabére. Aanéhjáa tsijtye íájtyúmíne téhdure duurúvá Píivýéébeke.

19

Tsakyéoke Jetsóó ááhívéne

¹ Aanéhjáa Jetsóó ímamyémuma úújeté Jericóovu.

² Ácoomíyíhjáa éhnéva múnáajpi Tsakyéó ííñújí avyējúúbé wáábyuta dsíídsike áhdótsóhíjcyámé avyéjuube íjcyáabe.

³ Aabéhjáa imíllérá Jetsóoke íájtyumíne. Áronáacáhjáa tsá díbye píívyetétú dífbyeke íájtyumíne míamúnááj píine íjcyáábeke báhrí íñéénéllíihye.

⁴ Áanéllíihyéhjáa íícúí díbye pééíhulléwú dsíinéríyé ípyééne néríívyeebe uméheri dífbyeke íájtyúmiki.

⁵ Áanáacáhjáa Jetsóó tétsihdyu pájtyeebe tééhé níjcauri íjcyáábeke íájtyumíne néehíí:

—Tsákej, Tsakyéoj, íícúí níitye úuma o péékií. Muurá ó imíllé dihjyári o cúwane.

⁶ Áanéllíihyéhjáa íícúí íñítyéne tsajtyéébé íhjayúvú dífbyeke.

⁷ Ááneríhjáa míamúnáa íhjayúvú Jetsóodi íveekí ímityuube íjcyáábe jávú díbye pééneri.

⁸ Áanéllíihyéhjáa díibye Tsakyéó íjyóócúúvéne néé Jetsóoke:

—Ávyéjuúbej, tátsíeménetu tsaahúnéécú o dówajcároo ídáátsóméhjike. Áánetu tsaatékée o állíne pevetsíyé o áhdótsohíjcyáné o óómíchoo éhnííñevújucu.

⁹ Áanéllíihyéhjáa Jetsóó néé dífbyeke:

—Tehdújucu, muurá Aavaráaúvúj tsáménémúhaabe u íjcyáábedívú tsúuca uwááboju wajtsíhi.

¹⁰ Muuráhjáa Míamúnáájpidívú o ípívyéévebe o tsáa ímityúné pañévú mújtámeke o pájtyetetsoki.

*Dsíídsítu íjcyáné uwááboju
(Mt 25.14-30)*

¹¹ Ehdúhjáa Jetsóó úwaabó míamúnáake. Aaméhjáa Jerotsaréevu pííhínáa míamúnáa íjtsámeí tsúuca Píívyéébé avyéjú bóhówáaveíñe.

¹²⁻¹³ Áámekéhjáa úwááboobe néehíí:

—Tsaapíhjáa íhtsútuméejpi íjcyaae tsícyoomívú ípyééíñe ihde 10-meváké íúnú múnáadítú ípíhjayúumeke dsíídsídívú iwájtúne néehíí: “Ééneri méwákímyeícyó téhulle o íjcyáné hajchóta.” Ehdúhjáa díityéké ípítyajcoíñúne técoomívú memévateébé íhcyóómí avyéjuube íjcyaki.

¹⁴ Áronáacáhjáa dífbyé cóomi múnáa tsá ímíllétú díityé avyéjuube díbye íjcyane. Áanéllíihyéhjáa tsaatéké wallóomé dífbye déjutu dítye íñéé íhcyóómí avyéjuube díbye íjcyane múnáa ímíllétúne.

¹⁵ Áronáacáhjáa tsúuca meménúme páñétúejpi íhcyóómí avyéjuube díbye íjcyaki. Átsihdyúhjáa óómíbye teene íhcyóómivu. Aabéhjáa iwájtsidu píhjayúvú íúnú múnáake dsíídsídívú iwájtuñúmeke múhduná dítye lílyaatétsóné iwáájacuki.

¹⁶ Áábekéhjáa ímí wákímyeífbýe nétujkénúhi: “Ávyéjuúbej, éhnée óhdivu u pícyoíñúne dsíídsí o lílyaatétsóhi.”

¹⁷ Áanéllíihyéhjáa íavyéjuube néé dífbyeke: “Tehdújucu. Muurá eene múhdurá néérone ímí ú tehméhi. Áanéllíi uke o pícyóo 10 coomívá avyéjuube u íjcyá ímiáábé u íjcyánéllíihye.”

¹⁸ Áhduréhjáa tsíjpi néehíí: “Ávyéjuúbej, éhnée óhdivu u pícyoíñúne dsíídsí téhdure o lílyaatétsóhi.”

¹⁹ Áanéllíihyéhjáa idyé neebe dífbyeke: “Tehdújucu. Áanéllíi téhdure ímiáábé u íjcyáábeke o pícyóo 5 coomívá avyéjuube u íjcyaki.”

²⁰ Áánetúhjáa tsíjpi néehíí: “Ávyéjuúbej, íñe dídídsí éhnée óhdivu u pícyoíñúne o pícyohíjcyáne.

²¹ Ópée o waajácú ímityuube u íjcyaae díwákímyeí hallúvujíí dsíídsíjike u ékéévehíjcyáne. Muuráhjáa íhtsútúnetu o lílyaatétsóné ímiátsíí u újcúiyáhi. Aanée o wáájacúne íllure o pícyóo dídídsíike.”

²²⁻²³ Áanéllíihyéhjáa íavyéjuube néé dífbyeke: “Aanée idyé ímityuube o íjcyane wájacú u néébe jíveekí tsá u pícyootú dsíídsi téhmeméíhíjcyájá pañévú tétsihvu dítye wákímyeíchóné oóma lílyaatéíyoki? jíveekí ímityuube uú?”

²⁴ Ehdúhjáa dífbyeke íñétsihdyu tétsihyi íjcyámeke neébe: “Áánúdítyu eene dsíídsi medójtúcúne maájcu eenée íhñe páme éhnííñevúré lílyaatétsóobeke.”

²⁵ Áanéllíihyéhjáa nééme dífbyeke: “Ávyéjuúbej, áronáa tsúuca mítyanéjucu dífbye dsíídsi.”

²⁶ Áanéllíihyéhjáa neébe: “Ehdu múúne mémeenúhi. Muurá íhñe lílyaatétsóomeke éhnííñevu tsííñe máajcu dítye íllílyaatétsoki. Áánetu pevénéré pícyohíjcyamedítú médojttúcúhi.

²⁷ Téhdure eene avyéjuube o íjcyane ímíllétúne oke múnáatsohíjcyámeke ílllevu metsíváne o íiténáa médsíjívétso.”

*Jerotsarée pañévu Jetsóó úcaavéne**(Mt 21.1-11; Mc 11.1-11; Ja 12.12-19)*²⁸ Ehdúhjáa diityéké iúwáábóné boone Jetsóó péé ímamyémuma Jerotsaréevu.²⁹⁻³⁰ Aaméhjáa úújeté Bepajéema Betáániá coomícýú únúri oríívo bájú íjcyátsihvu. Átsihdyúhjáa mítyétsikye ímamyémudítýú ípíihíre coomívú iwáállóómútsikye neébe:

—Cána écoomi ípíihíre cóómityu óoma méujcúté íayáne íjúwúukej. Múikyé dífbyedi úllétuube dóhjíváábeke metsíñaáyóne métsívaco.

³¹ Aane tsaate ámuútsikye ‘ívéébeke ámuútsi métsíñaáyó’ néhajchíí méneéco: “Ávyéjuubéne mútsikye néénéllíihye.”³² Áhdújucóhjáa péémutsi díbye néhdújuco úújeténé dífbyedívu.³³ Áábekéhjáa dítyétsi tsíñaáyórónáa áábájajte néehíi:

—Ívéébeke ámuútsi métsíñaáyóhi?

³⁴ Áánéllíihyéhjáa neemútsi:

—Ávyéjuubéne mútsikye néénéllíihye.

³⁵ Aamútsihjáa tsajtyéjucóó dífbyeke. Áábé hallúhjáa wájamúúnevu íihbóne Jetsóoke néríjcyárome.³⁶ Áíjyúhjáa díbye péijyu juuva míamúnaa íhbó íwajyámuunévu.³⁷⁻³⁸ Aaméhjáa dífbyeke úraavyémé tsúuca oríívó bajúvú píihime méénúráityuróné díbye méénuhjicyané hallúvú Píivyéébeke dúúruvámé kéévánécoba wáñécohjicyá:

—ÍÑóóooj! Átsihdyúhjáa nehíjcyáme:

—ÍMaímijyu áanu Píivyéébe mémeri tsááneej! ÍAhdícyane metsu ímíjyuuri Píivyéébeke maávyéjújtsoki!

³⁹ Ehdúhjáa dítye néénáa tsaate paritséómú dítyé pañe íjcyame néé Jetsóoke:

—Ávyéjuúbej, aate díuráavye múnáake duha dítye cúúvéhulléré íjcyaki.

⁴⁰ Áronáacáhjáa neébe:

—Muurá dítye dáíivyerónáa néwayúúneréjuco íhjúcunúiyóne.

⁴¹ Aabéhjáa tsúuca Jerotsaréej píihívú ímamyémuma úújetéébé tétsihdyu técoomi ííténe kímoovéhi.⁴² Áánemáhjáa neébe:

—Múhdutú íhdyu ámuha Jerotsarée múnáa méwajácúiyá Píivyéébema ámuha tsaímíyé mejcyáiyóné íjcyájúcooróne. Áronáa tsá tene ámuhadívú bóhówáávéityú ámuha mecáhcújtsótúnéllíihye.

⁴³ Muurá ámuhakye ímityúné pájtyeéhi. Ámúhá munáá ámuha cóómí ímícáávéne ámuhakye méénuúhi.⁴⁴ Aame ámuhakye idsíjívétsóne páneere ámúhá jaaháñé wácávyáhcoó Píivyéébe ámuhakye píaabójucooróné ámuha metáhjállehjicyané déjúcotu. Ehdúhjáa neebe Jetsóo.*Duurúvájá pañétú náhíihe múnáake Jetsóó bóayóne**(Mt 21.12-17; Mc 11.15-19; Ja 2.13-22)*⁴⁵⁻⁴⁶ Aabéhjáa duurúvájá pañévu iúcaávéne náhíihénújcatsímeye téjá pañétu íbóáyóne néehíi:

—Muurá Píivyéébé waajácúháámitu néeneé: “Íjya tahjya tééjá lliíñévu míamúnaa óoma íhjúvuhájicyáijya.” Aaja íiveekí ámuha naní múnáá jaríyéjuco medíllone?

⁴⁷ Aanéhjáa paíjyuvaré tééjá pañévu díbye úwaabóné tsaríllehjícyámé llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, tsijtye avyéjutee, íjcyame. Aaméhjáa ítsámeíhjícyá íñé hallútú dífbyeke idsíjívétsóiyóne.⁴⁸ Áronáacáhjáa tsá íñé hallútú dítye dífbyeke méénútyuró mítyaméhjáa ímí dífbyé uwáábó íjtsúcunúnéllíihye.**20***Jetsóó íhtsútu**(Mt 21.23-27; Mc 11.27-33)*¹⁻² Aabéhjáa Jetsóó duurúvájá pañévu pájtyéteju úwáábónáa llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, túkevjtsojtee, íjcyame ítsááne dífbyeke néehíi:

—¿Aca múúbé íhtsúturí u íjcyaae eene ehdu nénehji ú méénuhjícyáhi? Cáná múúhakye duubállej.

³ Áánéllíihyéhjáa neebe díityéke:

—Áyu cáná téhdure ámuhakye ó díllone oke máañújcuj.

4 ¿Acáa múha nééjuri Jóááuvu tsótsohíjcyá cáhcújtsómeke? ¿A Píívyéébéé, mityá míámúnaaréé nééjuri?

5 Áánéllihyéhjáa tsamééré néjcatsíhi:

—Muurá ‘Píívyéébéé nééjuri tsótsohíjcyáábe’ menéhajchíí meke nééíyoóbe: “Áábekéráhhjáa ¿íveeki tsá ámuha mecáhcújtsotúne?”

6 Áánetu ‘míámúnaaréé nééjuri’ menéhajchíí meke diitye míámúnaa tééné hallútú dsíjívetsóiyá néwayúúnevu iáámúneri. Muurá pamévaré cáhcújtsó imiáánéjucóo Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi diibye Jóáa íjcyane.

7 Ehdúhhjáa nééneri íñúhnévéne néeme iwáájácutúne.

8 Áánéllihyéhjáa Jetsóó néé diityéke:

—Aanéjiiiva idyé ámúhake ó úubálleé múúbé ihsúturi o méénuhíjcyáne.

*Úmihé tehme múnaa múhdurá dáriivemeñnetu íjcyané uwáábo
(Mt 21.33-44; Mc 12.1-11)*

9 Téhduréhjáa tsiíñe uwááboobe nééhií:

—Tsaapíhhjáa íumíhe bajtsó tsanééré óováa. Ápallíúhhjáa tsaatéke ityéhmetsoíñúne peebe tsííllevu tsúúcaja téhulle íjcyáíhullévu.

10 Áhullétúhhjáa tsúúca tépalli néévéne iwáájácutsihvu wáloobe íúnu múnáajpikye dííbyema ditye iwááloóro téénetu dííbye éhne íjcyadúne. Ahdújucóhhjáa pééroóbeke ditye méénúpejtsónetu díbye óómiñe íéveébe.

11 Áánéllihyéhjáa tsíjpiikye díbye wááloóroóbeke téhdure íúhbáne méénúpejtsóme. Aabéhjáa idyé oomí íéveébére.

12 Ároné pañéhjáa tsíjpiikye díbye wááloóbeke téhdure ditye túúvátsónetu ílluréjuco díbye wááneé.

13 Áánéhjáa diibye úmihé aabájaabe nééhií: “¿Aane muhdúí íñe teéne? Áyu cána hájchíwu mítyane o wáájúroóbekéréjuco o wááloókij. Dííbyeke íhya avyéjúúlléiyóme.”

14 Ehdúhhjáa íñéne íllkyeréjuco díbye wááloóbeke íájtyúmíne néjcatsímye: “Aabye muurá íllýéjuco íñe cáániñúiyóne. Áánéllii metsu dííbyekéréjuco medsíjívetsó mehnéréjuco tene íjcyaki.”

15 Ahdújucóhhjáa tétsihdyu kémuéllévu itsájtyéébeke ditye dsíjívetsóne. Ehdúhhjáa Jetsóó íúubálletsihdyu nééhií:

—¿Aane íñe diibye tépalli aabájaabe itsáácooca muhdú méénuú diityéke eenéé íumíhévú díbye téhmetsoíñúme ímityúné dáriivemeímyeke?

16 Muurá diityéke tééné hallútú ídsíjívetsóne tsíjtyekéréjuco díbye téhmetsoíñé tépallívu.

Ehdúhhjáa Jetsóó néénéllii tétsihyi íjcyame nééhií:

—Óví ihdyu Píívyéébe múúhake tehme tehdu muha meíjcyátuki.

17 Áánéllihyéhjáa Jetsóó diityédívu ííténe nééhií:

—¿Aca muhdú nééiyóné Píívyéébé waajácúháámitu íllu nééhií:

Tsaúpe nééwayu jááháñe wákimyéi múnaa íñéhnílléne waagóorou pícyámeí ímichi tééutu jaa éjkéú?

18 Aane muurá teeu nééwayúdu o néébé uwááboju cáhcújtsotúme mújtaáhi. Áámedívu o cáyobáávatécooca ílluréjuco ditye wágóóóveíñe.

*Íñúji avyéjúúbé wáábyuta dsíidsike ditye áhdotsóne
(Mt 21.45-46; 22.15-22; Mc 12.12-17)*

19 Ehdúhhjáa Jetsóó taúhbájú uwáábojtemá llúúvájte avyéjuteké múu lléboobódú úwaabóné iwáájácúne imíllerómé téjyuré dííbyeke íékeevéne. Áronáacáhhjáa íllityémé míámúnáadi.

20 Aaméhjáa imiáámédú tsaatéke dííbye éllevu wallóo ditye dííbyeke ávyéjúúbedítýú díllone díbye múhdurá áñújchajchíí tééné hallútú dííbye éllevu itsájtyéroki.

21 Aaméhjáa neeté dííbyeke:

—Uwááboóbej, muha muurá méwaajácú tehdujuco u uwáábohíjcyané keená Píívyéébe míámúnáadívu tújkevéélejjító tsíjtye múhdurá úhdivu íjtsúcunúróneri íícúvétuubére.

22 Aabe cána múúhake díñe díicyanéjcutuj: ¿A tehdujuco ávyéjuube romáánómuube íjcyáábé wáábyuta dsíidsike ditye áhdótsohíjcyané maáhdóiyóne, mityá tsáhaáj?

23-24 Ehdúhhjáa ímityúné íjtsámeíñemáyé ditye nééne Jetsóó iwáájácúne néé diityéke:

—¿íveekí ehdu ámuha oke médáriivéhi? Áyu cána oke méuujétsó dsíidsíjívuj. Ahdújucóhhjáa ditye úújétsoji ííténe neébe: ¿Aca múhúmi náávé eéne? Áhdure ¿mumémé eene tééjitu? Áánéllihyéhjáa néémeé:

—Tseétsá húmi nááve. Áábe méméré íñe tééjitu.

²⁵ Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé diityéke:

—Ané wa ihdyu díbye Tséétsáke mááhdohíjycá díbye éhnéjucu íjcyanévu. Áánetu ihdyu Píivyéébeke máácuhijycá díbyé wáábyuta íjcyanévu.

²⁶ Ehdúhjáa díbyeke dáriiverómé tsá píivyetétú díbyedívú íñéétsóiyóne. Aaméhjáa ehdu díbye néeneri iúllévenúne tsá íñá ihjyuvájucóotúne.

Dsijivémé muhdú tsiíñe bóhiine tsaate díllone

(Mt 22.23-33; Mc 12.18-27)

²⁷ Ááné boonéhjáa tsadotséomudítú tsaate péé díbye éllevu medsjíivémé tsiíñe mebóhiine cáhcújtsoótúne.

²⁸ Aaméhjáa néé díbyeke:

—Uwááboóbej, Moitséévúhjáa muurá néé tsaapi méwadívu tsiímávátuube dsijíivéhajchíí íñahbéréjucu díllike táábaváíñe díbyeréjucu itsiímáva díllledívú íñahbeúvú tsiímaváiyóne.

²⁹ Aanée ijcyámé 7-meva tsané nahbému. Áámedítúú amíabe ityáábavárolléjtane dsijíivé tehdu tsiímávátuube.

³⁰ Ááné boonéé bóneebe díllike táábavároobe téhdure dsijíivé tsiímávátuubé.

³¹ Ááné boonéé tsiijyte bónejte díllike táábavarómé téhdure dsijíivé tsiímavátúne.

³² Ááne nihñévúree dílléréjucu dsijíivéne.

³³ Aane cána múuhakye díñe ¿cáabyé taabá ímichi dille íjcyaiñe tsiíñe dítye bóhícoóca?

³⁴ Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé diityéke:

—Muurá ihdyu íñújiri íjcyame táábavácatsíhi.

³⁵ Áánetu ímiáámé dsijíivémé tsiíñe bóhiime níjkyéjiri íjcyácooca tsáhájucu táábavájcatsíityúne. Tsiíhdyuréjucu dítye íjcyaiñe.

³⁶ Aame tsáhájucu dsijíivéitú Píivyéébej tsiímé íjcyame níjkyéji múnáaduréjucu néémeé.

³⁷ Muurá ímiááné dsijíivémé tsiíñe bóhíhi. Muuráhjáa Moitséévú teene úúballé úméhéwu péétécunúne pañétú Píivyéébe díbyeke íllu nééneé: “Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyámé Píivyéébe ó íjcyáhi.”

³⁸ Ehdúu Píivyéébe néénetu méwaaajácú dítye íjcyane. Muurá dítye íjcyátuca tsá díbye nééitúróo diityé Píivyéébe íjcyane. Muurá díbyedívú tsá múha dsijíivétú tétsíhjí daihañe.

³⁹ Ehdúhjáa diityéké díbye néénéllii tsaate taúhbájú uwáábojtédítú nééhíi:

—Uwááboóbej, tehdújucu u nééneé.

⁴⁰ Aaméhjáa tsáhájucu díbyeke tsiíñe díllotúne.

Muubá Críjto íjcyane

(Mt 22.41-46; Mc 12.35-37)

⁴¹ Áijyúhjáa idyé Jetsóó néé diityéke:

—¿Ca muhdú íivane ámuha ménehíjycá Críjto Dabíiúvúj tsiíménémúhaabe íjcyaiñe?

⁴²⁻⁴³ Ááneráhjáa díbyetúvú íjcyároobe díbyedítú néé íwaaajácuháamitu:

Ávyéjuubé néé Táavyéjúúbeke: “Cána táúniúvú díicya dímunáake o táhjáné hajchóta.”

⁴⁴ Ehdúhjáa muurá Dabíiúvú díbyeke Áavyéjúúbedi díllóhi. Aane ¿muhdú díbyeúvúj tsiíménémúhaabe íjcyáibye Críjto? Ehdúhjáa Jetsóó nééhíi.

Taúhbájú uwáábojtéké Jetsóó nucójpíivetsóne

(Mt 23.1-36; Mc 12.38-40; Rc 11.37-54)

⁴⁵ Aabéhjáa pámeere lléébónáa néé ímamyémuke:

—Téiibúwá tsáma méíjcyaco.

⁴⁶ Tsá múu íivatú eene aatyé taúhbájú uwáábojte míamúnáa diityéké íavyejúúllekíyé cááméjácobájivu úcámeihíjcyánetu. Muurá píhycáávejáané pañe imíllémé íboohówátsihjívuré íacuuvéne. Áhdure wañéhji pañe imíllémé ímitsihjívuré ímajchone.

⁴⁷ Aame píbájuyte walléemudítú dótuhijycá diityé jaahañe. Ááné nucójpí muurá cááménécobaúvú ihjývahíjcyarómé Píivyéébema. Ehdu muurá dáriíveímeímyeke Píivyéébe ícúbáhraahi. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

21

Píibájyulle dsíidsike pícyóone

(Mc 12.41-44)

¹ Aabéhjáa duurúvájá pañe íjcyánáa míamúnáa pícyóocunú dsíidsike Píivyéébe wáábyuta. Ehnéva múnáahjáa mityanéhjí pícyóohíi.

2 Áánaacáhjáa píibáyulle ídátso picyóó mǐjǐhwuúcuře.

3 Aanéhjáa ííténe neébe:

—Ámuúhaj, muurá áámye píibáyulle ídátso néérolle picyóó páme ehniíñvúře.

4 Muurá tsijtye dsíidsívaromé picyóó uhjénéhjire. Áánetu pícyoolle páneere téene tájpi íjcyáiyóne.

Duurúvaja wágóóóveíñé Jetsóó nééneé

(Mt 24.1-2; Mc 13.1-2)

5 Téjyúhjáa tsaate ímamyémudítýú ihjyúvá duurúvaja imíwu néwayúúnetu méénúmeíñeri, ditye bóhbánuhjycyanéhjitu imíwu teja icyáávetsámeíñéhjiri.

6 Áánéllihyéhjáa Jetsóó nééhií:

—Ároja muurá wácávyáhcáméiíhi.

Jetsóó tsááíñé ihde pájtyeíñéhji

(Mt 24.3-28; Mc 13.3-23)

7 Ehdúhjáa díbye néénéllii díbyeke néémeé:

—Uwááboóbej, ¿aca mújyú pájtyeíñe eene múúhake yó néhíjycyanéhji? ¿Aca íínetú muha méwaajácuú tsúuca tehdu tene pájtyeíñe?

8 Áánéllihyéhjáa neébe:

—Ehdu nééme tsáma wajácútsi méjycyaco ámuha maállítsámeityuki. Muurá o tsááíñe tsúuca pííhícooca íjcyaimyé mityame óhdi díllómeímye. Aame nehjycyáa díibyéjuco Críto íjcyane. Árómeke mecáhcújtsodíñe.

9 Téhdure pahúllévare méénucátsi íjcyané uubállé ámuha mellééboóhi. Áróneri méíllityedíñe. Pane méjtsúcunúdí téjyú tsúuca o bóhówááveíñe. Tsáhái téjyú o bóhówááveityúne. Áronáa ihdyu ehdu nénehji tujkénú pájtyeéhi.

10 Muurá tsáné íñúji múnáa tsííñe íñúji múnáama méénújácútsíhi.

11 Áhdure ávyetá ihnáhó íñúji vááúméiíhi. Ájyú íjcyaiñé ájyabááne, cheméháñé, pahúllévare. Áhdure íévéhoowávu apííhó nénehji bóhówááveéhi.

12 Ehdu nénehji pájtyeíñe ihde cáhcújtsotómé ámúhake ícúbáhrámeke tsájtyeé píhcyáávejááne pañévu muhdú ámuha méicyahjycyané ámúhake idíllóki. Áhdure ámúhake íñúji avyéjúté éllevu ítsájtyeemeke cuvéhoojánuímye. Ehdu muurá ámúhake míamúnáa dárííveé oke ámuha meúráávyéné déjúcotu.

13 Áané hóowari ámuha táuwaáboju díityéké méúwááboóhi.

14 Áronáa ihdyu tsá ámuha mejyáacunútyú muhdú ámuha díityemá meihjyúváíñeri.

15 Muurá ihdyu ámúhake ó ájcuú muhdú ámuha díityéké meúwáábóíñe tujkévejúvu. Ájyú ámúhake múnáátsohíjycyámé íllure ámuha maállíñe néhíjycyámé ámúhadívú táhjátsáméiíhi.

16 Muurá ámúháj caanímu, ámúhá nahbémú, ámúhá hájkímú, tsijtye ámuha menáhbévahjycyároméhjí ámúhake téjyú ímityúné dárííveéhi. Muurá tsaatéké ámúhadítýú dsíjívétsoímye.

17 Ehdu muurá oke cáhcújtsotómé ámúhake tsarílleé oke ámuha mecáhcújtsóné hallútu.

18 Áronáa tsá ámúhá níwájúíñe íjcyáronetu tsájíubaré wágóóóveityúne.

19 Ahdícyane ihdyu ámuha panévare maáábúcúhájchíí mépájtyeteéhi.

20 Áhdure tsííñe íñújíine múnáa Jerotsararé mícaavené ámuha mewáájácúcooca múu néé tsúuca técoomi wágóóóveíñe.

21 Ájyú méwááacunúó cámehábuínevu Jodéa íñúji múnáa ámuha méjycyame. Áhdure técoomi múnáa óví néhi wáacumú tsííllevu. Aane íúmihé pañe íjcyame íoomjyútcóhdi técoomívu.

22 Ehdu íjcyaiñe ícúbáhraméi míamúnáama ditye ímityúné dáríívémeihíjycyané déjúcotu Píívyéébe waajácuháámitu tene némeidyújuco.

23 ¡Máidáátsoju tsáma tene pájtyeíñe téjyú walléémú éévájtema tsijtye ñohñójtéréi ítsííméwuúmu íjcyámeke! Muurá ávyetá kimóhcó nééne ícúbáhraméi pájtyeé téjyú íñújiri íjcyané míamúnáadívú Píívyéébe cáyobáávatécooca.

24 Tsaatéké muurá dsíjívétsoímyé méénucátsi pañe. Áánetu tsíjtyeke tsájtyeímye tsíñéhjí íñújínevu. Áané boone jodíómú íjcyátúné míamúnáaréjuco teene Jerotsararé cáávacúíñe Píívyéébe díityedívú técoomi íhvéjtsóné hajchótá tétsihyí íjcyaki.

Jetsóó tsáácooca pájtyeíñéhji

(Mt 24.29-35, 42-44; Mc 13.24-37)

25 Aane ehdu nénehji pájtyéné boone nuhba cóójiejpii, péjcoejpii, mícuruu, íjcyane múhduréjucó íjcyaiñe. Téhdure ávyetá ihnáhó móañe nõhjineri cáhcújtsotómé íllityeéhi.

²⁶ Éhdúcóbaúvú nénehji íńńújiri İjcyácooca muurá míamúnaa iİllityéneri İlluréjuco wájácúráúúúveİİne. Ehdú páneere İévéhóówari İhtsútunéhji İjcyane mujtáraba İjcyaaİhi.

²⁷ Ájıyu İhdyu Míamúnáájpidívúu o İpıvyééveebe páneere táİhtsútú táavyéjuma oıtsó pańétú ó bóhówááveİhi.

²⁸ Ehdú tene pájtyécooca múu İllure İmıjyuuvéhi. Muurá téené boone tsúuca ámuha máállıjchuú múhdurá ámuha meİcyahİjcyánetu. Ájıyu İhdyu tsaİmıyÉjuco ámuha meİjcyaiİne.

²⁹ Téhduréhjáa tsiİİne diİtyéké neébe:

—Cáhawáá meİjtsúccunu hıgyééráhema tsiİİne uméhééne muhdú İjcyane.

³⁰ Muurá téhehji béhjívácooca tsúuca méwaajácú pıjcyaba píİhıne.

³¹ Ahdu İńńújiri ténehji İjcyácooca méwaajácúco tsúuca Pııvyéébe avyéjú bóhówááveİİne éévé úújeténe.

³² Aane İmiááne ámúhake o néé ehdu nénehji pájtyeİİne İİne İńńújiri páhdure míamúnaa İjcyapıİİháaca.

³³ Muurá İńńújıma páneere İévéhóówari İjcyanéhji wágóóóveİhi. Áánetu İİne ámúhake o néhıjcyáne tsá mújıyú wágóóóvéıyúne.

³⁴ Áánéİİli tsáma téİhbúwá méİjcyaco tsiİİne o tsáabe ámúhake o túvaaóvátu İlıııcyáveháneri, tsiİİnhjiri, ámuha meİjcyámeke.

³⁵ Muurá İımillédúre İjcyámeke o ábájıneıccuú éhne múıne İyáábeke dahpe ábájıneıccúdu.

³⁶ Áánéİİli múu téİhbúwá İjcyáne Pııvyéébema pajıyuváre İhıyúvá ténehji ámúhake İmújtátsótuki. Ájıyu İhdyu ámuha meúúıjeteé óhdivu Míamúnáájpidívúu o İpıvyééveébedívú İİneri núcójpıvetúme.

³⁷ Ehdúhjáa Jerotsaréri İjcyaae Jetsóó duurúvájá pańévu úwáábohıjcyáhi. Aabéhjáa meİjıyunúdu pehıjcyá orıİvo bájú İjcyátsıhıve tésıı İcyúwaki.

³⁸ Aanéhjáa pajıyuváre cúúvénetúre míamúnaa pehıjcyá duurúvájávú díıbyé uwáábó İl-İlébúccunúki.

22

Jetsóoke İekééveİİne dítye pııyácójcatsıİne

(Mt 26.1-5, 14-16; Mc 14.1-2, 10-11; Ja 11.45-53)

¹⁻² Téıjıyúhjáa pajtyéte wańéhji óórıtyúne pááá máchómeİhıjcyáne wańéhji İleevarıjıyucó İjcyánaa İlúúvájte avyéıjıtemá taúhbájú uwáábojte İjtsámeı muhdú Jetsóoke İdsıjıvetsoİİne. Áronáacáhjáa İllıtyéme míamúnáadı.

³ Áánáacáhjáa Jóóda İjcarióóte pańévu tsúuca Naavéne úcaavé tsaapi Jetsóó mamıyémúıejpi İjcyáábe pańévu.

⁴ Aabéhjáa péé diİtye İlúúvájte avyéıjıtemá duurúvájá tehmeıte ellevu diİtyémá İpııyácójcatsı muhdú díıbyedívú İekéévetsoİİne.

⁵ Áánerıhıyáa İımıjıúúvéne İmıllémé díıbyeke İáhdone.

⁶ Áánéİİlıhyéhjáa İjtsámeıjıyúcoobe mıtyane míamúnaa İjcyátútsıhıve díıbyedívú İekéévetsoİİne.

İmamıyémuma Jetsóó májchone

(Mt 26.17-29; Mc 14.12-25; Ja 13.21-30; 1Co 11.23-26)

⁷ Aanéhjáa tsúuca teene pajtyéte wańéhji óórıtyúne pááá máchómeİhıjcyáne wańéhji pańe tsájaatsá múnaa obéıjake dsıjıvetsohıjcyáne wańéhji İleevarıjıyucóóıhı.

⁸ Ájıyúhjáa Pééđorómá Jóáámútsıkye Jetsóó nééhıı:

—Mééma mémeenúte wańéhji májchó memájchoki.

⁹ Áánéİİlıhyéhjáa neemútsı díıbyeke:

—¿Aane kıávú ú İmıllé muhtsı memééıneıne?

¹⁰⁻¹¹ Áánéİİlıhyéhjáa neébe:

—Ámuhtsı Jerotsaréıve mepéemútsı tsaapi İlııııhyori nújpańúıjébedívú meúújetéébema mepééne téıja múnáájıkye méneéhi: “Múúhá uwááboobéne muhtsıkye néé kıává İchıı tsaho mıjchoho İjcyane téého pańévu díbye múúhama pajtyéte wańéhji májchó májchóıhyo.”

¹² Áánéİİli ámútsıkye úújétsóııbye corıİhócoba néého tsúuca İmıbájchómeİhyó cáámééıjiri İjcyahóvu. Ááhó pańévu memééıneıne.

¹³ Ahđıjucóhjáa péemútsı díbye néhdújuco İúújeténe téého pańévu mééıneıne majcho.

¹⁴ Aanéhjáa tsúuca dítye májchóıİne éévé úújetédu majchójıcoobe İmamıyémuma.

¹⁵ Átsıhıvúhjáa diİtyéké neébe:

—Ímí ó ijtsúcunú íñe pajtyeté wañehji májchó ámuháma o májchone nihñéeréjucó. Tsúúca muurá ámuhadívú ó dsíjiveéhi.

¹⁶ Aane tsáhájucó tsiíñe ámuháma o wañehjívátéityú íñe pajtyeté wañehji. Áronáa ihdyu páneere muhdú óhdityu úúballémeihjycáné oke pájtyené boone tsaméhji Píivyéébé avyējuriyéjucó meijcyame mewañehjívátéíñe.

¹⁷ Ehdúhjáa íñétsihdyu ado iékéévéne téhdújtsoobe Píivyéébeke. Áanemáhjáa neébe:

—Áju, íñe páneere maádo.

¹⁸ Muurá tsáhájucó tsiíñe ámuháma o ádoityú íñe óovajpácyó Píivyéébé avyējuri tsaméhji meijcyáiñévújucó.

¹⁹ Átsihdyúhjáa idyé pááaho iékéévéne téhdújtsoobe Píivyéébeke. Áanemáhjáa idyóhdáhnunévú diityéké iwájtúne neébe:

—Íñe tájpi náávé íjcyane memájcho. Ehdu pájyuvaré méméénuhijcyaco ámuha mepájtyeté o ícúbáhrámeíñé ámuha meítsaavéne.

²⁰ Téhduréhjáa teene adóvú diityéké iájcúne neébe:

—Íñe tátyujpácyo náávé íjcyane úúballé muhdú ámuha meicyahijycáné pityájcoju tádsijíveri tsíhdyuréjucó cápáyóovéñé ámuha mepájtyetéki.

²¹ Aane muurá íchihyi mééma majchóri díibye óhdivu méénútsóíibye.

²² Muuráhjáa ihdyu tsúúcajártújucó óhdityu tene némeidyújucó oke tene pájtyeíñé Míamúnáájpídívú o ípívyéévébeke. Áronáa ihdyu máidáátsoju tene pájtyeíñé eene óhdivu méénútsóóbeke.

²³ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii díllócatsímýe caabyé diityédítýú díbyedívú méénútsóíñe.

Jetsóó mamyémú táhjácatsí caabyé diityédítýú íhtsútuube íjcyáiyóneri

²⁴ Átsihdyúhjáa táhjácatsímýe caabyé diityédítýú íhtsútuube íjcyáiyóneri.

²⁵ Áronáacáhjáa Jetsóó néé diityéke:

—Muurá íñújiri avyėjejite imíllé ityáuhbáné téénetu diityéké míamúnáa íhtsútujtédí idíllóki. Ááne ítsúcunúhijycámé téhdújucó imyéénune.

²⁶ Tsá múu tehdu néétune. Muurá ihdyu idaátsóóbeévú néébe tsaímíyé tsíjtyeke íícúvehijcyaae íhtsútuube íjcyá pámé túkevjtsoobe.

²⁷ ¿Aca caabyé íhtsútuube avyėjejíte? ¿A eene tsaímíyé ácuúcunúúbeke tsaapi majchótú íícúveébe? ¿Mityá eene díbyeke íícúveébej? Muurá míamúnáa ijtsúcunú eene tsaímíyé ácuúcunúúbeke tsíjtye íícúveebe íhtsútuube íjcyane. Áánetu ihdyu eene íícúvehijcyaabédú o néébe ámuháma ó ijcyá ámúhake o píááboki.

²⁸ Muurá ávyétá imítýú nénehji oke pátyehijcyáronáa ímí ámuha óóma méijcyá oke íhvéjtsótúme.

²⁹ Áánéllii ámúhake ó pícyóó Llihíyóo oke pícyohdu avyėjejite ámuha meijcyaki.

³⁰ Áámema muurá íñé imíjyaú ámuháma ménahbévjácatsíi táavyējuri. Aame ámuha íjraéémú 12-hava íjcyámedítýú cáhcújtsótúmema méímíbjáchoo muhdú ditye ícyahijycáne.

Jetsóó úúballé Péédroo tóónúmeíñe

(Mt 26.31-35; Mc 14.27-31; Ja 13.36-38)

³¹ Ehdúhjáa íñétsihdyu Jetsóó Tsimóoke néehí:

—Tsimoj, Naavéné Píivyéébeke táumeí ámuhadítýú íñéhco caabyé ímiáábé íjcyáábeke ehne múúne trígotu ímí menéhcodu.

³² Áronáa tsúúca díhyallívú ó táumeí píáábó oke u íhvéjtsótuki. Aabe ihdyu óví díñahémuke ú píaabó téhdure ditye ímí oke iúráavyeki.

³³ Áánélliihyéhjáa neebe díbyeke:

—Tehdújucó, Ávyėjejíte, ímiááné tsá uke o íhvéjtsóityúne. Muura uke ditye cúvéhoojánúcooca óómájucó ditye meke cúvéhoojánúñe. Áhdure uke ditye dsíjívétsoococa óómájucó ditye meke dsíjívétsoíñe.

³⁴ Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé díbyeke:

—Áronáa muurá, Tsimoj, ípyejcójucó oke u úráávyeróné u tóónúñé cáracái májtsívátúné ihde 3-íjyúva.

Jetsóó ícúbáhrámeíñe píihjucóóne

³⁵ Átsihdyúhjáa tsiíñe neebe diityéke:

—Éjyúu muurá ámuhakye uwáábovu o wállóocooca o nées ámuha dsíidsima tsípaajjii ámuháj tühápaajiné ámuha metsájtétuki. ¿A téjyúu tsáneetu ámuha méviiohi?

Áanélliihyéhjáa neémeé:

—Tsáháa muha íinetú mevíotúne.

³⁶ Áanélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Áronáa icyooca métsajtyécó ámuha dsíidsii, ámuhá niitsúmuu, íjcyane. Áánetu niitsuwáavatúmé óvi hállújea íwajyámú íñáhjihénúne íniitsúwá ujúchi.

³⁷⁻³⁸ Áanélliihyéhjáa neémeé:

—Ávyéjuubej, íjcyawáácú míváácú múuhadi. Áanélliihyéhjáa neebe: Íhya téhdwáácújuco. Muurá tsúuca oke pajtyéíñe tsúúcajátújucoo Píivyéébe waajácúháámitu illu óhdityu tene néhdújuco: “Muurá ímityúme raahóri itsájtýéébeke téhdure ímityúúbedi díllóimey.” Ehdúhjáa óhdityu tene némeidyújuco muurá oke tene pajtyéíñe.

Píivyéebema Jetsóo íhjuváne

(Mt 26.36-46; Mc 14.32-42)

³⁹ Ehdúhjáa ímamyémuke íñétsihdyu ipyéhijcyádú oríivo báju íjcyátsihvu pééebema téhdure péémeé.

⁴⁰ Átsihvúhjáa úújetédú neebe diityéke:

—Píivyéebema méihjuvaco ámuha mávaríjchojúúnevu metáhjátsámeityuki.

⁴¹⁻⁴² Ehdúhjáa íñéene íneebe diityédityú ehne múúne néewayu maáámune úújeténé ha-jchóta. Átsihvúhjáa ímímóúvene Píivyéebema íhjuvvaabe nééhií:

—Ayúju Táacáaniíj, muhdú u néhajchíí óvjyacóóné o ícúbáhrámeíñe. Áronáa idyé tsá o ímillédú u méénúityúne. Wa ihdyu muhdú u ímillédú óoma meénuj.

⁴³ Áábedívúhjáa njkyéji múnáajpi bóhówaavé dífbyeke ipiááboki.

⁴⁴ Aabéhjáa íhnáho tééneri ávyevécunúúbé Píivyéebema íhjuvvaabe tówaane waapé tújpácyoma.

⁴⁵ Átsihdyúhjáa ímamyému éllevu péébe úújeté dífbyeke íkímóóvene pávyeenúme cuwáí íjcyámedívu.

⁴⁶ Áámekéhjáa neébe:

—¿Muhdúami íivane ámuha mécuwaj? Maájkyéne méihjuvává Píivyéebema mávaríjchojúúnevu ámuha metáhjátsámeityuki.

Jetsóoke dítye ékeevéne

(Mt 26.47-56; Mc 14.43-50; Ja 18.2-11)

⁴⁷ Ehdúhjáa díbye néenáa tsúuca mítyame míamúnaa wajtsi tétsihvu. Áámekéhjáa Jóoda tsuullé tsaapi díbyé mamýémújeji íjcyáabe. Aabéhjáa dífbyedívú iwájtsíne chohchócu dífbyeke.

⁴⁸ Áanélliihyéhjáa neébe:

—¿Aca muhdú eene, Joda, oke u chóhchóneri óhdivu ú méénutsó Míamúnáájpídívú o ípívyéevébedívú?

⁴⁹ Aanéhjáa ííténe ímamyémú neé dífbyeke:

—Ávyéjuubej, métsu aatyéké meméénu méníitsúmuri.

⁵⁰ Áronáacáhjáa tsúuca tsaapi diityédityú llúúvájte avyéjuúbé únú múnáájpi núúmiho ímiánéjcuého wállórihjúcúhi.

⁵¹ Áanélliihyéhjáa Jetsóo neé dífbyeke:

—Óvi íjcyáabe. Óvi ihdyu muhdú oke meenúme.

Ehdúhjáa neébere cámahjáco dífbyé núúmiho.

⁵² Átsihdyúhjáa llúúvájte avyéjuútee, duurúvájá tehmejte, túkevítsojtee, íjcyámeke neébe:

—¿Aca muhdú ehne múúne ímityúné méénuhjcyáábe éllevu dítye tsáhdú ámuha metsáá taéllevu niitsúmuma, cávaájcoháñema?

⁵³ Áánerá íhychótá ámuhama duurúvájá pañe o íjcyáábeke keená muhdú ámuha oke meméénuhjcyáne. Áronáa ihdyu icyooca tsúuca ámuháj téeveri Naavéné kyéhéjkímyeíhi. Ehdúhjáa neebe Jetsóo.

Péédoro tóónúmeíñe

(Mt 26.57-58, 69-75; Mc 14.53-54, 66-72; Ja 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Áábekéhjáa tsúuca íékéevébeke llúúvájte avyéjuúbe javú dítye tsájtýéébeke Péédoro úráavyeébe pehjýcá diityé kemúellére.

⁵⁵ Áijyúhjáa lláhajtsívú tsaate icyújuwááñúnetu píhmíhjúcyáme élletu téhdure píhmíbe.

⁵⁶ Áánáacáhjáa tétsíi wákimyéi múnáalle pihmírí íjcyáábedítýú nééhíi:

—Áánúu muurá téhdure Jetsóoma ícyahíjcyáhi.

⁵⁷ Árónáacáhjáa illure ityóónúne neébe:

—Tehdu, muulle, o wáájácúnejíí dífbyeke.

⁵⁸ Ááné boonéwuúréhjáa idyé tsijpi dífbyeke nééhíi:

—Uu éhne téhdure diityéejpi.

Árónáacáhjáa neébe.

—Tsáha muúbej, tehdu diityéejpi o íjcyáábejíivari.

⁵⁹ Ááné boonéhjáa idyé tsijpiiyéjucó nééneé:

—Ímiááné muurá áanu diibyéjucó Jetsóomáa ícyahíjcyaaabe Gariréa múnáajpi.

⁶⁰ Áánéllihyéhjáa idyé neébe:

—Tehdu, muube, o wáájácúúbedííí óóma ú ihjyúváhi.

Ehdúhjáa díbye néénáa tsúúca cáraa májtsiváhi.

⁶¹ Áánéllihyéhjáa Jetsóo dífbyeke révoúcunúhi. Áánétúhjáa ítsááveebe díbye nééneé:
“¿Muurá ípyeجو cáraaí májtsivátúné ihde 3-ijyúvá ú tóónúú oke u úráávyeróne?”

⁶² Aabéhjáa tétsihdu áachívú ípyéene ávyetá ihnáhó tááhíi.

Jetsóodi dítye úúhívaténe

(Mt 26.67-68; Mc 14.65)

⁶³ Áánáacáhjáa Jetsóoke téhmemé dífbyedi úúhívaténe meenúhi.

⁶⁴ Dífbyé hálluúúcúhjáa iwátájcóóbeke iwábáájcóne néémeé:

—¿Cána waajácú múha uke méénunej?

⁶⁵ Áánemáhjáa éhniínevuré uuhiivatémé dífbyedi.

Túkevéjtsojté úmíwari Jetsóo íjcyane

(Mt 26.59-66; Mc 14.53-65; Ja 18.19-24)

⁶⁶⁻⁶⁷ Ááné tsitsiívevúhjáa túkevéjtsojtee, llúúvájte avyéjutee, taúhábájú uwáábojtee, íjcyane ípítýácócatsíhíjcyátsihvu dífbyeke ítsájtýéébeke nééhíi:

—¿A ímiááné diibyéjucó uu míamúnáake pájtyetétsoóbe? Cáná múúhake duubállej.

Áánéllihyéhjáa neébe:

—Muurá diibyéjucó o íjcyane ámuúhake o néérone tsá ámuha mecáhcújtsóityúne.

⁶⁸ Pane ámuúhake o díllone ámuha maañújcúne oke maácádsíjcaayókíjíiva oke médillóhi.

⁶⁹ Aane cáhawáá óvíi ícyoocátú Míamúnáájpidívúu o ípívyééveebe íhtsútuube Píívyéébé únúuri ó íjcyáhi.

⁷⁰ Ehdúhjáa díbye néénéllii nééme dífbyeke:

—¿Áánéllihyéhaca ihduy ímiááné Píívyéébé Hajchi úú?

Áánéllihyéhjáa neébe:

—Éé, diibyéjucó oó.

⁷¹ Ehdúhjáa díbye néénéllii néjcatsímye:

—Ínéllihyécó tsijtye éhniínevú dífbyé hallúvú úúbálléiyáhi. Muurá íne melléébóneríyé ímityúné ihjyúvaábe.

23

Piráato éllevu Jetsóoke dítye tsájtýene

(Mt 27.1-2, 11-14; Mc 15.1-5; Ja 18.28-38)

¹ Aanéhjáa páméhcobáre Jetsóoke tsajtyé téené iíñújí ávyéjuube Piráato éllevu.

² Átsihvúhjáa dífbyé úmíwávú dífbyedívú íñéétsóro néémeé:

—Áanu míamúnáake íbórinuubéré pehíjcyáhi. Nehíjcyaaabe meeva íveekí ávyéjuube Tséétsa romáánómuubéré íjcyáábe wáábyuta dsíidsike dítye áhdotsóné maáhdohíjcyáne. Téhdure nehíjcyaaabe míamúnáakévá ípájtýetétsoíne. Áhdure nehíjcyaaabe muuhává jodíómú avyéjuube íjcyane.

³ Áánéllihyéhjáa Piráató néé dífbyeke:

—¿Ava ímiááné uu jodíómú avyéjuúbej?

Áánéllihyéhjáa neébe:

—Éé, diibyéjucó oó.

⁴ Áánéllihyéhjáa Piráató néé llúúvájte avyéjútémá pámeere tétsii tsijtye íjcyámeke:

—Áánerá tsá díbye íné ímityúné méénúturóne.

⁵ Áronáacáhjáa tsíjpanécoba néemeé:

—Áánerá pámeere Jodéa iĩñúji múnáake íbórínuubéré pehíjycá múhdurá iúwáábóneri. Muuráhjáa Gariréa iĩñúji múnáadítú tǔjkénuube íñe téénema ílléjucó tsááneé.

Heróode élleu Jetsóoke ditye tsájtýene

⁶ Ehdúhjáa ditye néénéllii Piráátó dílló díityéké ímiáané Gariréa múnáajpi díbye íjycáhajchíi iwáájácuki.

⁷ Aanéhjáa téhulle múnáajpíjyucó díbye íjycane ditye néénéllii wáloobe dífyeke tééné iĩñúji avyéjuube Heróode élleu. Téjyúhjáa téhulle Jerotsaréeri dífye.

⁸ Aabéhjáa mítyane ímjyuuvé Jetsóoke íajtyúmíneri. Tsúúcajájucóhjáa díbye ímílleróné dífyeke íajtyumíne dífbyedítú dítye íhýjváhíjycyáne ílléébónema. Imílléroobéhjáa íajtyumíne díbye méénúráityuróné méénune.

⁹ Áánemáhjáa mítyane panévaré díllóobe dífyeke. Áronáacáhjáa tsá díbye áñújcutúne.

¹⁰ Ájyúhjáa idyé tétsihyi llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojte íjycame ímityúné dífbye hallúvú úúballéhi.

¹¹ Áábedíhjáa díbye Heróodé ítsodáhómuma iúúhívaténemáyé ujco ávyéta ímí néené wajyámuunévú avyéjuube múúne úcáávéne wajyámuunévu. Áábekéhjáa tsiíñe wáloobe Piráátó élleu.

¹² Téjyúhjáa díbye Piráátoma Heróodemútsi wajyújcatsi íhdée néhníllécatsíhíjycyáromútsi.

Jetsóoke ditye dsíjívétsoíñe

(Mt 27.15-26; Mc 15.6-15; Ja 18.39-19.16)

¹³ Aanéhjáa Piráátó pihjúcú pámeere míamúnáake llúúvájte avyéjútémá tsijtye avyéjútéke.

¹⁴ Áámekéhjáa neébe:

—Ámuha íñe áánúke taélleu métsivá díbyevá míamúnáake ímityú dáriívehíjycyáne ámuha menéneema. Áábeke muurá íñe ámuha meííteneriyé ó dílloráhi. Áronáa tsá díbye ímityuube íjcyatúne.

¹⁵ Muurá Heróodé íjycároobe tsá wáájacutú íñe ímityú díbye méénune. Áánéllii muurá íñe óómíchoobe tsiíñe meélleu dífyeke. Aabe íñe hallútú dsíjívéiyónejívari.

¹⁶ Áánéllii íllure dífbyedívú o méénútsóne ó ácádsíjcaáyoóhi.

¹⁷ Ehdúhjáa Piráátó néé pajyuvaré tsáápiikye cúvéhóojari íjycámedítú pajtyeté wañéhjí pañe íchívyétsóhíjycyánélliihye.

¹⁸ Áronáacáhjáa pámeere néé kéévánécoba:

—¡Tsá muha meímíletú Jetsóoke maácádsíjcaáyóne! ¡Barabáakéré muha meímíllé mejchívyetsóne!

¹⁹ Ácoocáhjáa díbye Barabáake cúvéhoojánúme avyéjútéké díbye ímityúné dáriívehíjycyáne hallútu, téhdure díbye míamúnáake dsíjívétsóhíjycyáne hallútu.

²⁰⁻²¹ Aanéhjáa Piráátó Jetsóoke íácádsíjcaáyóne íimílléne tsiíñe díityémá íhýjváronáa éhnííñevúré néemeé:

—¡Wa íhdyu wátyétyehcútsó páwachékevu dífyeke!

²² Áánélliihyéhjáa tsiíñe neébe:

—¿Aca íñe ímityúné méénuúbe? Keenéiyó o wáájacúné díbye ímityúné méénune tééné hallútú idsíjívéiyóne. Áánéllii íhdyu íllure dífbyedívú o méénútsóne ó ácádsíjcaáyoóhi.

²³ Áronáacáhjáa mítyane ímíllémé dífbyedívú díbye wátyétyehcútsóne.

²⁴⁻²⁵ Áánélliihyéhjáa awáá díbye Piráátó íllurájucó dífyeke íhvejtsóné díityé hójtsi pañévú dítye íimíllédú ímyéénuki. Áánemáhjáa Barabáakéréjucó díbye íchívyetsóné ímityuube íjycyánéllii dítye cúvéhoojánúróóbeke.

Páwachékevu ditye Jetsóoke wátyétyehcúne

(Mt 27.32-44; Mc 15.21-32; Ja 19.17-27)

²⁶ Aaméhjáa Jetsóoke páwachékevu iwátyétyehcúíhullévú tsájtýeme cábuuvé Tsiréene múnáajpi Tsimóó íúmihétú óómíbyedívú. Áábekéhjáa íhbutómé Jetsóoke iwátyétyehcúíwachékevu.

²⁷ Ájyúhjáa mítyane míamúnaa Jetsóoke úraavyéhi. Mítyaméhjáa walléémú dífyeke táámere péehíi.

²⁸ Áámekéhjáa ííténe neébe:

—Ámuúha Jerotsarée walléemuj, oke mékímóóvedíñe. Ámuháyé ihdyu mékímóóveméi. Pane amúháj tsíimekéreé ihdyu mékímóóve.

²⁹ Muurá ícúbáhraméí íjcyácooca ajchímú íjcyáné walléemú ímíjyúúvéé itsíimávátúneri.

³⁰ Muurá teene ícúbáhraméí íjcyácooca muhdú imyéenu míamúnaa neé muhdícyánéjcuri diityé hallúvú caméhbauné úhnóbáiyóné apáhajhíí idsíjívve ápíchó diityéké tene pájtyéiyóné ihdétu.

³¹ Muurá íñe íñé imítýú o méénútúróóbedi óhdi ícúbahráme. Aaméjíí mityáubá amúhake ditye méenuíñé awáá múhdurá ámuha menéemeke.

³² Ténduréhjáa téjyú mítýétsi imítýúmútsikyé tsajtyémé tsájyú díbyema idsíjívétsoki.

³³ Aanéhjáa tsúuca ‘Niwáupááji’ nemeitsihvu iúújetétsóóbeke wátýétyehcúmé páwachékevu. Áábé únútuúháa panéjcuvatú íjcyáwachékéécuto wátýétyehcúmé diityétsi imítýúmútsikyé.

³⁴ Ájyúhjáa neebe Jetsóo:

—Íjtyédi, Lli, dídaatsóve. Muurá tsá ditye wáájacutú ñná imyéenune. Áánacáhjáa tsodáhómú néhcójcatsi caatyé díbyé wajyamúúné íjcuíñe.

³⁵ Aanéhjáa mityane míamúnaa íitehíjcyánaa ávyéjyute díbyedi iúúhívaténe néjcatsíhi:

—Tsíjtyeke muurá pátyetétsohíjcyaaábe. Aabe cána óví pájtyetétsámeí ímiááné díbyéjuco Crijó míamúnáake pájtyetétsóíbyeke Píívyéébe pícyoobe íjcyáhajhííjyú.

³⁶ Áhduréhjáa idyé tsodáhómú díbyedi iúúhívaténemáyé bíínójpácýó kiwátýetu díbyeke íjchoráhi.

³⁷ Aaméhjáa neé díbyeke:

—Áyu cána bo pájtyetétsámeí ímiááné díbyéjuco jodíómú avyéjuube u íjcyáhajhííjyú.

³⁸ Áánemáhjáa díbyé níwáú caamééhullétú téwachéketu pícyóómé gríéégomuu, romáánómuu, jodíómuu, éhdúmé ihjyúrí illu icyáátunúne: “Áanu jodíómú avyéjuube.”

³⁹ Áhduréhjáa díbyé únútu imítýumútsi íjcyámútsidítýú tsaapi iúúhívaténemáyé neé díbyeke:

—Áyu cána bo ímiááné díbyéjuco míamúnáake u pájtyetétsóíbye u íjcyáhajhíí meke pájtyetétsoj.

⁴⁰ Áánéllihyéhjáa íñahbéébe neé díbyeke:

—¿Aca tsá eene u illítýú Píívyéébeke? ¿A tsá u wáájacutú máhallúrí imítýúné íjcyane?

⁴¹ Muurá ihdyu tehdújuco meícúbáhrámeíñé imítýúné meméénuhíjcyáné déjúcotu. Áánetu muurá áánú hallúrí tsá íñé imítýú íjcyatúne.

⁴² Ehdúhjáa íñahbéébeke íñétsihdyu neebe Jetsóoke:

—Oke ihdyu dítsááveco díavyéjuri u íjcyácooca.

⁴³ Áánéllihyéhjáa neebe díbyeke:

—Tehdújuco. Muurá ímiááné uke o neé óoma u íjcyaiñé táavyéjuri.

Jetsóo dsíjívéne

(Mt 27.45-56; Mc 15.33-41; Ja 19.28-30)

⁴⁴ Téjyúhjáa cójípínétú íñúji íjyunú cuuvé tujkévevújuco.

⁴⁵ Tsáhájucóhjáa nuhba ájchutúne. Ájyúhjáa duurúvájá pañétú pañétúétsí watájó wájyamúwácoba dóchéreev tsahdúnéécú apáhajhíí wajítahnécú.

⁴⁶ Áánacáhjáa Jetsóo ávyéta íhnáhó illu wáníjcyámeihi:

—Llíhij, Líhíyoj, oke duúcu. Ehdúhjáa íñéene dsíjívvebe.

⁴⁷ Aanéhjáa tétsihvu ditye téhmétsoobe tsodáhómú avyéjuube teene íajtyúmíne Píívyéébeke dúúrúvaabe nééhií:

—Ímiáánéjucóha ihdyu áanu tsá íñé imítýú méénuhíjcyatúne.

⁴⁸ Ténduréhjáa tsíjtye tétsihyí íjcyame téeneri itsájúrévéne ílluréjuco pééneé.

⁴⁹ Áánetúhjáa díbyeke náhbévahíjcyámema Gariréatú díbyema tsáame walléemú kémuélléturé ítehíjcyáhi.

Jetsóo ítémeho dítye cúúne

(Mt 27.57-61; Mc 15.42-47; Ja 19.38-42)

⁵⁰ Téjyúhjáa íjcyaaabe ímiáábé Jodéa íñújiri íjcyacóómí Arimatéa múnáajpi Jotséé pítyácojcatsi múnáájpi íjcyaaabe.

⁵¹ Aabéhjáa ítsohíjcyá Píívyéébe avyéjuri íjcyaiñe. Áánéllihyéhjáa tsá díbye úcáávetú íñahbéjté pítyácojcatsi múnáa Jetsóoke dsíjívétsóné pañévu.

⁵² Aabéhjáa Píráátoko táúmeí díbyetúvú ítémeho icyúúuki.

⁵³ Aabéhhjáa téwachéketu iñítýétsóné wájýámúbari ibíjjínúne cuuú neéwájitu béhéjure bóhdómehýéjú pañéwú tsaatékéi dítye cúúútúhájú pañéwu.

⁵⁴ Dítyéhjáa wáyeeéwéjcoójí ihde imibájkimeihjcyajcoójí cúúuúbe.

⁵⁵ Aanéhhjáa dítye Gariréatúu díbyema tsáané walléémú íténáa cúúuúbe.

⁵⁶ Aaméhhjáa ihýáhañéwú ipyééne pácuúctjpacýóné iújcúne wáyeeéwéhí teene wáyeeéwéjcoójí Píívyéébe taúhbaru néhdújucu.

24

Jetsóó dsíjiveebe tsiíñe bóhúine.

(Mt 28.1-10; Mc 16.1-8; Ja 20.1-10)

¹⁻² Aanéhhjáa tsíjyú cúúvéneturé tsiíñe tsemááanaréjucu déjúcoóvejcoójí tsiíñe pééme ítécunú níkyehéjú watájcó neéwayu tsísíyéjucu ijcyane.

³ Aaméhhjáa téhejú pañéwú iúcaávéne íterá pevetsíyéjucu Jetsóó ítémeho íjcyájúcootúne.

⁴ Áánerihýáa iíllityéne wájácúrátuuvémé ájtyumí mítyétsi tsísíwu íwajýámúúné neémutsi íjyócuuvémámútsikyé.

⁵ Áámútsidihýáa iíllityéne cáhnóbámeke neemútsi:

—¿Aca íiná ámuha níkyehéjú ménehcó tehdu íchii íjcyácoóbekéjívári?

⁶ Tsúuca bóhúibe. Cahawáá méitsáávé Gariréarí ámúhama íjcyácooca muhdú ámúhake díbye néhijcyane.

⁷ Muuráhhjáa nehjcyaaabe Míamúnáájpidívú ípívyéévébedívú tsaapi ímityúmeke ájcume díbyeke páwachékevu dsíjívetsóroobe 3 coojívatu tsiíñe íbóhííñe.

⁸ Ehdúhhjáa dítyétsi neénetu ítsaavémé ímiááné tehdu díbye néhijcyane.

⁹ Aaméhhjáa íoómíñe úúbáallet 11-mevaréjucu díbyé mamýémú íjcyámeke. Áhduréhjáa tsíjtyéhjike díbyekéé náhbévahjcyámeke úúballéme.

¹⁰⁻¹² Aanéhhjáa tsá díbyé mamýémú cáhcújtsotúne. Íjtsúcunúmhjáa íllure dítye állíñe. Áánétúhhjáa Péédoro dsíñeríyé níkyehéjúwú ipyééne téhejú pañéwú iúcaávéne íte ímiááné díbyekéé dítye bíjjínúne wajýámubááneréjucu téhejú pañe íjcyane. Áánerihýáa iúllévenúne ílluréjucu díbye oómiñe. Ílluméhhjáa dítyéké úúbáallet díbye tsúuca bóhúine: Maaríá Madarénaa, Jóáánaá, tsiíñe Maaríá Jacóóbój tsíjjuu, tsíjtyehjii, éhdume.

Ímamyémudítýú tsaatésidívú Jetsóó bóhówaavéne

(Mc 16.12-13)

¹³ Aanéhhjáa téjyuré Jetsóó bóhíjcoójí díbyemáa ícyahjcyámedítýú tsaatétsi péé Jerotsarétu Emaóovu 11 kíróómetro técoomítýú íjcyácoomívu.

¹⁴ Aamútsíhhýáa juuváyí íhýjyuvamútsíyé pehhjcyá muhdú díbyeke tene pájtyéneri.

¹⁵ Áánaacáhhjáa dítyétsidívú bóhówáavebe dítyétsímájucu pééneé.

¹⁶ Aanéhhjáa Píívyéébe dítyétsikyé íhyálluúúné pívyééjtsomútsí tsá wáájacutú díbyeke.

¹⁷ Áámútsikyéhjáa neébe:

—¿Aca íñerí íhýjyuvamútsíyé ámuhtsi metsáhíjcyamútsí muhdú kehdóvémutsíúvu?

¹⁸ Áánéllihýéhjáa 'Créopa' némeíbyé neé díbyeke:

—Áánerá pámeere waajácú íná Jerotsaréri pájtyene. Aane muhdú úhduubéréjucu tsá u wáájacutúne.

¹⁹ Áánéllihýéhjáa Jetsóó neé dítyétsikyé:

—¿Aca íná pájtyéhi?

Áánéllihýéhjáa neemútsi:

—Muurá dsíjívetsómé Natsarée múnáájpi Jetsóoke íhtsútuube Píívyéébe íhýjyú uubáalle múnáájpi íjcyaaabe panévaré méénuhíjcyáábeke. Áábekéé Píívyéébe wájyúúbeke téhdure tsaate míamúnáa ímí íjtsúcunúhi.

²⁰ Áábekéé llúúvájte avyéjútémá tsiíñe avyéjute íhvejtsó dítye ídsíjívétso páwachékevu iwátýétyéhcúneri.

²¹ Muháa méjtsúcunúrá dílbyéjucu muha íjraéémuke pájtyetetsóiibye íjcyane. Aane íñe tsúuca 3 coojívájucu mee díbyéé dsíjívetsíhdyu.

²²⁻²³ Áronáacáne walléémú cúúvéneturé níkyehéjú úújéjémé múúhake neé díbyé ítémehóvané téhejú pañe íjcyájúcootúne. Áámédívuváne níjkyéjé múnáajtétsi bóhówáavémútsi dítyéké neé tsúuca díbye bóhúine. Ááneríñe muha méullévenúhi.

²⁴ Ááné boonétuné ídyé tsíjtye téheju úújéjerómeváne ímiááné tsá ájtyúmitúne.

²⁵ Áanéllihyéhjáa neebe diityétsikye:

—¡Aca ihdyu eene tsá ámuhtsi mewáájacúpityúne! ¿Aca muhdúikyé ámuhtsi mécáhcújtsoó muhdúhjáa tene pájtyeifné ihdéjucó iwáájacúné Píívyéébé ihjyú uubálle múnaa néhijcyáne?

²⁶ ¿Aca ámuha méijtsúcunú míamúnáake pájtyetétsoiibe ícúbáhrámeityuubéré ávyéjuutéiyóne?

²⁷ Ehdúhjáa diityétsikye iñéene úubállebe imíñeúvú páneere muhdúhjáa dífbyeke tene pájtyeifné tsúúcajátújucó Píívyéébé waajácúháámitu dífbyé ihjyú uubálle múnaa cáátúnuhjcyáne. Moitsééhjáa cáátúnúhaamíji pañétú muhdú tene néene úubállétujkénuube diityétsikye.

²⁸ Áanáacáhjáa tsúúca úújetémé Emaóovu ipyéé ipyécoomívu. Átsihvúhjáa Jetsóó pítyajcó diityétsikye pééiibeúdu.

²⁹ Áronáacáhjáa dífbyeke neemútsi:

—Múhtsimáyéi cuwa ípyejcoj. Muurá cuvéhréjucó teéne. Áhdújucóhjáa díbye cóevané diityétsima.

³⁰ Aabéhjáa diityétsima májchoobe pááaho iékéévéne téhdújtsó Píívyéébeke. Áánemáhjáa tshdúnéécú idyóhdahírone ájcuube diityétsikye.

³¹ Áánétúhjáa botsíi wáájacúmémívyemútsi éhne múu cuwátú ájkyevádu. Aamútsíhjyáa bótsíi dífbyeke wáájacúrónáa tsúúca kiávú peíñuube diityétsidítyu.

³² Áané boonéhjáa néjcatsímútsi:

—¡Áyúú, ehdúhacáne íivane juuváyí díbye meke Píívyéébé waajácúháámitu íjcyanéhjí úuballéné íine imíjyaú méííbúutu meke pajtyéhi!

³³ Aamútsíhjyáa teenémáyé tsiíne oomí Jerotsarévu pañétúejte dífbyé mamýmuma tsijtye íjcyáme éllevu.

³⁴ Áamútsikyéhjáa népejtsóme:

—Ávyéjuubéha Jetsóó ímiáané tsúúca bohíjucóóhií. Tsimóodívuva bóhówaáveébe.

³⁵ Áanéllihyéhjáa úubállémútsi muhdú téhdure diityétsidívyé díbye bóhówaavéné juuvávyu. Áhduréhjáa úubállémútsi díbye pááaho idyóhdahírone diityétsikye ájcnétu botsíi dífbyeke iwáájacúne.

Ímamyémudívu Jetsóó bóhówaavéne

(Mt 28.16-20; Mc 16.14-18; Ja 20.19-23)

³⁶ Aaméhjáa tééne úbállejcatsíyi íjcyánáa Jetsóó tsiíne diityédivú íbóhówaávéne néé diityéke:

—Ámúháj, o tsájucóóhií. Maimijyu ihdyu ámuha meíjcyanej.

³⁷ Ááneríhjyáa itsájúréevéne íllityémé naavénekéré iwáábýúnema.

³⁸ Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—¿íveekí ámuha múhdurá meijtsámeíne méíllityé oke cáhcújtsoótúme?.

³⁹ Eje, cáhawáá oke meíité táhójtscuma tájtyúhaácuyj. Muurá dífbyéjucó oo Jetsóo. Cáhawáá oke médomájcoj. Muurá naavéné tsá íjplíma íjcyatúne.

⁴⁰ Ehdúhjáa iñéene úújétsóobe diityéké dítyéé dífbyeke wátýétyéhcunéhjí íhyójtscutu, íjtyúháácuytu, íjcyanévu.

⁴¹ Ááneríhjyáa ímíjyúúverómé tsá cáhcújtsoótúne. Áámekehjáa neébe.

—¿A íjcyáne majcho ámulhadi o májchokij?.

⁴² Áanéllihyéhjáa ajcúmé amóóbevíú wáhjámeíñema ímúhójpacyóvu.

⁴³ Aanéhjáa dítye íiteneríyé idyóóné hallúvú ádoobe teene ímúhójpacyo.

⁴⁴ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Éhnéé ámulhake o néhijcyáne muurá íñe tsúúca oke pajtyéhi. Ehdúu oke tene pájtyeifné muurá Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Moitséé caatúnúhi. Áhduréhjáa tsijtye dífbyé ihjyú uubálle múnaa caatúnúhi. Áhdure Tsáámóháámitu caatúvane.

⁴⁵ Ehdúhjáa díbye néénetu botsíi waajácúmé ímiáané téhdújucó Píívyéébé waajácúháámitu tene nééneé.

⁴⁶⁻⁴⁷ Átsihdyúhjáa idyé neébe:

—Muuráhjáa óhdítyu nééne míamúnáake o pájtyetétsoobe o ícúbáhrámeíne o dsíjiveebe 3 coojívatu tsiíne o bóhíibe mémeri táuwaáboju Jerotsaréetu tújkevane páné íñújíne múnáake úwáábómeíñe, dítye ímítyú íhvéjtsóne Píívyéébé icyánejcúvuréjucó íbúwáave diityé ímítyú íábájíívemeíki.

⁴⁸ Áané uwááboju pahúllevávú ámuha métsújaúcuúhi.

⁴⁹ Áánéllii ámuha éllevu ó walloó Llihíyoo Íapííchovu ámuhakye íájcuíñé nééneé. Aane íchihdyu Jerotsaréetúréi météhmeco ámuhá pañévu tene iúcaáveki.

Jetsóó níjkyejívu pééneé

(Mc 16.19-20)

⁵⁰⁻⁵¹ Ehdúhjáa diityéké ipityájcótsihdyu técoomítyú diityémá peebe Betáániávu. Átsihvúhjáa íhyójsicu íihbúcúne diityé hallúvu piáábo ityáúmeíñe diityédítyú péjúcoobe níjkyejívu.

⁵² Áané boonéhjáa tsiíñe Jerotsaréevu oomímyé ímjyuuri dííbyeke dúúrúvamére.

⁵³ Aaméhjáa pájyuvaré duurúvájá pañévu duurúvahíjcyá Píívyéébeke. Áyu tehdújuco.

JÓÁÁÁ

Jóaa Jetsóodítýú cáátúnuháámi

Míamúnáájpídívú Píivýéébe ípívyevéne

¹ Íjcyadúréhjáa ihdyu Críjto ícyahíjcyá ípíivyema íjcyátuube muhdú Píivýéébe íjcyane bóhówájtsoóbe.

² Aabéhjáa dííbyere Píivýéébe íjcyaae ícyahíjcyá páné ihdéene íjcyaiñéi íjcyátúnáaaca.

³ Aabéhjáa ípívyejtsó páneere íñe múhduná íjcyane. Tsáháhjáa íiná íyve ípívyévetúne.

⁴ Áánéllii dííbyedi íjcyáné mújýú dsíjívéítyúne bóhi. Áhdure íjcyáné ímiá uwááboju dííbyedi páneere míamúnáa téene tájpi íjcyáiýone.

⁵ Aane peetédu néene muurá bóhówaúcumú íñújí hallúri míamúnáa teene wáájácútúme éhne múúne cúúvétsii íjcyadu néemedívu. Aame tsá píivyetétú teene íñvetétsóiyóne.

⁶⁻⁷ Aanée íjcyaae tsaapi 'Jóáá' némeíbye. Áábekéhjáa Píivýéébe pícyóó Jetsocríjto uwááboju peetédu néene díbye míamúnáake iúúballe dítye ícyáhcújtsoki.

⁸ Áronáacáa tsá díibye Jóaa Jetsocríjto íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu dííbye uuballe múnáajpíyé díibye.

⁹ Aane Jetsocríjtodi ímiáájú íjcyane tsá álliu íjcyatúne. Áánevuú míamúnáake iwáájácútsó tsaabe íñújivu.

¹⁰ Aamée míamúnáa íñújiri íjcyame díibye páneere ípívyéjtsóóbeke tsá wáájácútúne.

¹¹ Aabée imúnáállii tsááróóbeke tsá dítye wáátsúcúpéjtsotúne.

¹² Áronáacáa íjcyámé tsaate ími dííbyeke iwáátsúcúpéjtsóóbeke cáhcujtsóme. Aame ihdyu ímiáané Píivýéébej tsíime.

¹³ Áronáa tsá íñe míamúnáa metsíímávahíjcyádú meke díbye tsíímavatúne. Muurá ihdyu meke díbye ímíbachómé méjcyá dííbyej tsíime.

¹⁴ Muuráhjáa Críjto apáábyéré Píivýéébe Hajchi ímiáábé íjcyaae Míamúnáájpídívú ípíivyéevéne méjpine úlléjeebe míamúnáake wajýuhi. Áábé ámitsaráhcóo muurá máájtyumíhi.

¹⁵ Aabée bóhówáávéébedítýú tsojtsó múnáajpi Jóaa néehíi:

—Áánúdítyu éhne ámuhákye ó nehíjcyá táehníñíevu íhtsútuube íjcyaae íjcyaiñe. Muuráhjáa ihdyu íjcyadúré ícyahíjcyaae ípíivyema íjcyátuube ói o íjcyátúné ihdéjuco.

¹⁶ Áábej tééveri Píivýéébe meke píáábohíjcyáhi.

¹⁷ Muuráhjáa Moitséeuvuj tééveri méénuube ítyaúhbaju téénetu míamúnáa iwáájácu muhdú dííbyema íjcyáiýone. Áánetú Jetsocríjto tééveri meke iwáájýúne ímiáájvu ájcuúbe.

¹⁸ Aane muurá tsá múha ájtyumítú Píivýéébeke. Apáábyéré Ílli ájtyumí dííbyeke. Aabée múhákye waajácútsó dííbyedívu. Ehdúu Jóaa Jetsóodítýú néehíi.

Jetsocrítóke tsojtsó múnáajpi Jóaa bóhówajtsóne

(Mt 3.11-12; Mc 1.7-8; Rc 3.15-17)

¹⁹ Téjýúhjáa avyéjute Jerotsaréetu wallóo llúúvájtema ípiáábojteké tsojtsó múnáajpi Jóaa éllevu dítye ídillo dííbyeke muubá díbye íjcyane.

²⁰ Áánélliihyée úúballebe muubá íjcyane. Neebépé:

—Tsá Críjto o íjcyatúne.

²¹ Áánélliihyée néémeé:

—¿Aca ihdyu múúberá uú, mityá Eriá uu Píivýéébe ihjýu uuballe múnáajpi u íjcyáabej?

Áánélliihyée neébe:

—Tsáhaa.

Áánélliihyée tsíiñe néémeé:

—Áánéllii dííbyéjuco uu éhneváa Píivýéébe ihjýu uuballe múnáajpi tsááíbye.

Áánélliihyée neébe:

—Tsá díibye o íjcyatúne.

²² Áánélliihyée néémeé:

—¿Aca ihdyu múúberá uú? Muurá muha méimíllé meúúballéné múúhákyéne wállóomeke muubá u íjcyane. Bo ihdyu múúhákye duuballe muubá u íjcyane.

²³ Áánélliihyée botsíi Jóaa néehíi:

—Oo muurá éhne íínéubará píívyétúné iínújiri kéévánécobaúvú o úwááboobe ó nehíjcyáhi: “Méimibáávyé ímityúné ámuha meícyahíjcyánetu tsáimiyéjucu ámuha meíjcyámeke Ávyéjuube íájtyumívakí.” Ehdúhjáa o úwááboíñé muurá tsúúcajatójucu Píívyéébé íhnyú uubálle múnáajpi Itsaía úúballéne.

²⁴⁻²⁵ Ehdúu díbye néénéllíi díiye eené paritseeómú dííbye éllevu wáalloome néé dííbyeke:

—Aanéhaca žmúha nééjuri íveeki ú tsótsohíjcyá idyé Críjto u íjcyáábejívva, pane Píívyéébé íhnyú uubálle múnáadítý Eriáuba u íjcyáábejívvari?

²⁶⁻²⁷ Áánéllíihyée Jóáa nééhií:

—Muurá ihdyu ímiááné núpácyori ó tsótsohíjcyá míamúnáake. Áánetu táehnííñevu íhtsútuube íjcyaae tsúúca ámúhama íjcyáróóbeke ámuha mewáájácútuube óhdityu cáamáávéé éhnííñevu iúwááboki. Áábeke muurá tsá íjtyúhápáájúbáaré o tácoríúúútyuróne.

²⁸ Ehdúu pajtyéné Betáábarávú Joodáá ehnéjcvu díibye Jóáa tsótsohíjcyáhullévu.

Jetsóó obééjádú néébeé

²⁹ Ááné tsijcyóójí díibye tsojtsó múnáajpi Jóáa Jetsóó dííbye éllevu péébeke íájtyúmíne nééhií:

—Éje ámuúhaj, áánu muurá obééjádú néébe Jetsóoke Píívyéébe wallóo díbye míamúnáa ímityuháñé ímíbájchoki.

³⁰ Áánúdítyúu muurá éhne ámúhakye ó nehíjcyáhi: “Táhboone íjcyáiibye táehnííñevu íhtsútuube íjcyaae óikyée o íjcyátúné íhdéjucu ícyahíjcyaaé.”

³¹ Téhdurée idyé tujkénú tsá o wáájácútuú díibyejucu meítsohíjcyaae díbye íjcyane. Aanée ihdyu ímiááné dííbye ihde ó tsótsohíjcyá mee íjraéemudítý cáhcújtsómeke.

³² Ehdúu íñétsihdyu neébe:

—Téhdurée dííbyeke o tsójtsóijyu ó ájtyumí Píívyéébé Apííchó íjuuúúú cáámetu dííbyedívú nítyene.

³³ Aanée téhdure tsá o wáájácútyuró díibyejucu meítsohíjcyaae íjcyane. Árónáacáa ihdyu Píívyéébe o tsótsohíjcyáíñévú oke pícyoobe oke nééhií: “Tsáápiikye u tsójtsóóbedívú níjkyéjitu Táapííchó nítyene u ájtyúmínetu ú waajacúú díibyejucu míamúnáa pañévú Táapííchó pícyóóiibye íjcyane.”

³⁴ Ahdújucóo ímiááné dííbyeke o tsójtsóijyu o ájtyumíne. Áánéllíi o néé díibyejucu Píívyéébé Hajchí díbye íjcyane. Ehdúu neebe tsojtsó múnáajpi Jóááa.

Jetsóó úcúujkénú ímamyémú íjcyáimyeke

³⁵ Ááné tsijcyóójí tétsihíyé muhtsi ímámyemútsima díbye íjcyánáa téeneri Jetsóó tsiíñe pajtyéhi.

³⁶ Áánéllíihyée tsiíñe neébe:

—Éje, aadi muurá obééjádú néébe Jetsóoke Píívyéébe wáalloobe.

³⁷ Ehdúu Jóáa dííbyedítý néénéllíi muhtsi dííbyemáyéjucu mepééneé.

³⁸ Áánáacáa idyéjý révoúcunúúbé múhtsikye nééhií:

—žíiná ámuhtsi ménéhcóhi?

Áánéllíihyée muhtsi menééhií:

—Uwááboóbej, žaca kíá ú ícyahíjcyáhi?

³⁹ Áánéllíihyée neebe múhtsikye:

—Cáhawáá óoma mepe ámuhtsi mewáájácu kíá o ícyahíjcyáne.

Ahdújucóo muhtsi cúvéhréjucu néénáa dííbyema mepéémutsi téhullévú méíjyunúhi.

⁴⁰ Muhtsií Jóáádítýu Jetsóomáyéjucu mepééne Tsimóo Pééedoró nahbe Aderéema.

⁴¹ Aanée díibye Aderée íñahbe Tsimóoke neetéhi:

—Muúbe muhtsi máájtyumíjucóo Críjto míamúnáake pajtyetétsóbeke.

⁴² Ehdúu íñéene tsajtyéébé dííbyeke Jetsóo éllevu. Áábekée Jetsóó népejtsóhi:

—Uu éhne Tsimóó Jonáa hajchí. Árónáa téhdure dímyémé íjcyaa Pééedoró ‘nééwayu’ nééiyóne. Ehdúu neebe Jetsóó Tsimóoke.

Tsíjtyétsikye Jetsóó újcvne

⁴³ Ááné tsijcyóójí Jetsóó ímíllé ipyééne Gariréa íiñújivu. Aabée téhullévú péébe Betsáidá múnáajpi Perípeke íájtyúmíibeke nééhií:

—Muúbe ookéréjucu duráávye.

⁴⁴ Téhdurée díiyejí Aderéema Pééedorómútsi técoomí múnáajtési.

⁴⁵ Ájyúréé idyé díibye Perípé Natanaée éllevu ípyééne neetéhi:

—Muúbej, muha muurá máájtyumíjucóó éhnehjáa Píivyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Moitséeévú díibyé taúhaju icyaátunuhíjcyáhaamíjitu díibyedítýú cáátunuhíjcyáábeke. Téhduréhjáa muurá tsíjtyehji Píivyéébé ihjyú uubálle múnaa caatúnú díibyedítýu. Aabe Jetsóó Natsarée múnáajpi íjcyaae Jotsée hajchi.

⁴⁶ Ehdúhjáa Perípé Natanaéeke néénéllii neébe:

—¿A ímiááne? ¿Aca íhya Natsaréeeri íjcyámé tsaate ímiááme?

Áanélliihyéhjáa Perípé nééhií:

—Cáhawáá majo u ájtyúmi díibyeke.

⁴⁷ Aamútsi péémutsi úújeténáa Natanaéeke Jetsóó íájtyumíne nééhií:

—Áánújucó páñétúejpi íjraéémuube ímiáábé íjcyaae.

⁴⁸ Áanélliihyée Natanaée néé díibyeke:

—¿Aca kiátú eene oke ú waajácúhi?

Áanélliihyée Jetsóó nééhií:

—Muuráhané ihdyu úhdivu Perípé úújetétúné ihdéjucó uke o ájtyumíne higyééráhé déjúcori u íjcyáábeke.

⁴⁹ Áanélliihyée Natanaée nééhií:

—Uwááboóbej, uu éhne Píivyéébé Hajchi muuha íjraéémú avyéjuube u íjcyaae.

⁵⁰ Áanélliihyée neebe díibyeke:

—Higyééráhé déjúcoríne u íjcyane uke o néénélliihyéré oke ú cáhcujtsóhi. Mityái éhniíñevu uke o úllévenútsóíñej.

⁵¹ Ehdúu íñétsihdyu neebe díibyeke:

—Muurá ímiááné ámúhake o néé Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébe éllevu cáámetu níjkyéji múnaa íñítýéne tsiíñe néríivýémeke ámuha maájtyumíñe. Ehdúu Jetsóó nééhií.

2

Canáa cóomiyi taabává wañéhji íjcyane

¹ Áané boonée 3 coojívatú Gariréá íñíjiri íjcyacóomí Canáa múnáajpi ityáábávané wañéhji meenu técoomívu. Áánevúhjáa Jetsóój tsíjjúké dítye mñútsolle tétsihyi.

² Áhdurée Jetsóoke mñútsómé muuha ímamyémuma.

³ Ájyúu teene wañéhji ádó bíinojpácýó óúúvénéllii Jetsóoke tsíju neéhií:

—Éje, tsúúca bíinojpácýó díityédívú óúuvéhi.

⁴ Áronáacáa neebe díílleke:

—¿Anéha, Wa, muhdú íivane oke ú úúballéhi? Tsáhái muurá íiná o méénúíñe éévé úújetétúne.

⁵ Áároneríi íicúvétulle tétsíi wákimyéi múnáake neéhií:

—Ámúhake díbye néhdu méméénuco.

⁶ Ájyúu íjcyané tétsihyi 6-hova néwayúúnetu méénúmeíñé líiyíhyóóné téhóji pañévú tamúnaa ímíbájhómeíñé nupácýóóné pícyohíjcyahóhji.

⁷ Áánáacáa tsúúca neebe tétsíi wákimyéi múnáake:

—Cána eene líiyíhyóóné nupátýu méwahpétsoj.

Áhdújucóo dítye wáhpetsóne.

⁸ Átsihdyúu neebe díityéke:

—Áyu cána áyanéwu meújcúne bañéjúúbeke meíjchoj.

Áhdújucóo íujcúne dítye íjchone.

⁹ Aanée adúcuube imyéwu nupácýóo íjcyaroné bíinojpácýóvú díbye ípívyéévetsojpácýo. Aanée tsá díbye wáájacútú kiátú dítye téjpacýo újcune. Apáámýéree tétsíi wákimyéi múnaa waajácú ípyé íñújpáñíjénélliihye.

¹⁰ Aanée bañéjuube wañéhji múnáajpikye ípíúváne neéhií:

—¿Acáne, muube, muhdú íivane ímiájpacýóhacáne íjcyánaa peiyé átérééjpacýotu meke ú íjchóhi? Áánerá múúne tujkénú ímiájpacýo meíjchone óúuvédú bótshi íhdícyájpacýoturéjucó meíjchone. Ehdúu neebe íbañéjuube wañéhji múnáajpikye.

¹¹ Ehdúu Jetsóó méénúrátyuróné méénútujkénú Gariréari íjcyacóomí Canáavu. Ááneríi waajácútsoobe íavyéjú íhtsutúné íjcyane. Áánetúu muha ímamyémú mécáhcujtsó ímiááné díibyéjucó Críjto míamúnáake pájtyetétsoobe íjcyane.

¹² Áané pajtyetávúu Capenaóovu muha díibyema mepéemema téhdure péeme tsíjjuu, íñahbémuu, íjcyame. Ácoomíyíi tsúcájá muha méjicyáhi.

Duurúvájá pañétú náhjihe múnáake Jetsóó íjchívyetsóne

(Mt 21.12-13; Mc 11.15-18; Rc 19.45-46)

¹³ Aanée pajtyeté wañéhji llééváiñéllii muha mepéé díbyema Jerotsaréevu.

¹⁴ Áijyúu duurúvájá pañévu míamúnaa nahjihénuhíjycá ócáíjímuke, obééjámuke, íjúúmuke. Áánetúu tsijtye dsíidsike cápáyóócátsihíjycáhi.

¹⁵ Aanée Jetsóó múhdurá íjtsúcunúne watsíhcyuúúhó imyéénúneri diityéké boáyó tééjá pañétú páneere íñahjíhemájucu. Dsíidsiké cápáyóócátsihíjycámedívú teene wácháájcoóbe. Áánemáa diityé metsáwááné wájójcoóbe.

¹⁶ Áánetúu íjúúmú nahjihe múnáake neébe:

—ÍMéijchívyetso íñe páneere íjyá pañétu! ¿Íveeki Táácáani ja ámuha méípívyejtsó náhjihejavuréjucu?

¹⁷ Ehdúu díbye néénetu muha méitsaavé Píivyéébé waajácúháámitu tene tsátsihdyu nééneé: “Dihya o wáyúneri ó dsíjívíyáhi.”

¹⁸ Ááné boonétúu tsaate néé díbyeke:

—¿Aca múha nééjuri ehdu ú meenúhi? Cána méénúráityuróné meenu muha mewáájácu múihtsúturi ú íjcyaae ehdu u méénuhíjycáne.

¹⁹ Áánélliihyéé neébe.

—Cáhawáá íjya duurúvaja méwácavyáhó 3 coojívaturé tsiíñe o pánéévetsoki.

²⁰ Áánélliihyéé néeme díbyeke:

—¿Aca muhdú 46 pijcyábáa dítye wákímyeíjyá ú pánéévetsóo 3 coojívatu? Tsáhábá éhajchótatu u pánéévetsóityuróne.

²¹ Áronáacáa ihdyu Jetsóó íhgyúvá díbyeke dítye dsíjívétsoíñéré íñééiyóne. Íjpíyíyee meménuube duurúvájávu.

²² Ehdúu díbye nééne muha méitsaavé idsíjívétsihdyu díbye bóhíicoóca. Áijyúu muha mécáhcujtsó ehduhíjyá díbyema tene pájtyeíñe tsúúcajátújucu Píivyéébé waajácúháámitu cáátúnúmeíñe ímiáánéjucu díbye múúhake néhíjycáne.

Míamúnáa íjtsaméi tsá Jetsóó túhúúllétúne

²³ Aabée Jerotsaréeri pajtyeté wañéhji pañe méénúráityurónéhji méénúnetu mítyame cáhcujtsó ímiááné díbyéjucu Críjto íjcyane.

²⁴ Áronáacáa waajácuube ímiááneturé díbyeke dítye cáhcújtsotúné diityé íjtsaméi ityúhúúllétúnélliihye.

²⁵ Tsáháa múha díbyeke muhdú míamúnaa íjtsámeíñe úúbálléityuróne.

3

Jetsóoma Nicodéémó íhgyuváne

¹ Íjcyaaabée tsaapi paritséomuube Nicodéémó íhtsútuube íjcyaaabe.

² Aabée tsápejco Jetsóo éllevu itsááne néé díbyeke:

—Uwááboóbej, muha méwaaájácu múúhá uwáábovúu Píivyéébe uke wáalloóne. Aabe úma íjcyánéllii muurá ú méénuhíjycá méénúráityurónéhji múha méénúityuróne.

³ Áánélliihyéé Jetsóo nééhí:

—Ímiááneturé uke o néé béhnétu u tsíimávámeityúhahjí tsá Píivyéébé avyéjéjpi u íjcyáityúne.

⁴ Áánélliihyéé neebe díbyeke: ¿Aca múhdutú keeméjucu meíjcyaaabe tsiíñe méétsíjyú íbúwá pañévu méúcáávíyá dílle meke ítsíimáva bíwáhdúré tsíimene meíjcyaki?

⁵ Áánélliihyéé Jetsóo nééhí:

—Ímiááné uke o néé Píivyéébé Apííchoj téeveri ímbaavyémé béhnétu tsíimávámeityúme tsá díbyé avyéjéjte íjcyáityúne.

⁶ Muurá míamúnaa tsíimávámé pañe diityé íjtsaméiyé íjcyáhi. Áánetu Píivyéébé Apííchó íjtsaméi cápáyoácómé ténejcúriyéjucu íjtsámeíñe.

⁷ Ahdícyane tsájuréévedí tsiíñe metsíimávámeíñe uke o nééneri.

⁸ Muurá íñe uke o nééne kíjyebádu. Tsá muurá ámuha mewáájácutú kiátú kíjyeba tsááne kiávú péhíjycáne. Tehdu muurá Píivyéébé Apííchó maájtyúmturóné meke ímbajchóhi.

⁹ Áánélliihyéé Nicodéémó nééhí:

—¿Muhdúami íhya tsáma teénej?

¹⁰ Áánélliihyéé Jetsóo néé díbyeke:

—¿Aca muhdú ijraaémú uwááboobe u Ijcyaae tsá u wáájacutú uke o nééneé?

¹¹ Muurá ímiáané o ájtyumíné ímí o wáájacúné íñe ámúhake ó úúbálléhi. Árone ¿íveekí tsá ámuha mecáhcújtsotúne?

¹² Muurá íñújiri Ijcyánéhjitu ámúhake ó úwáábohíjcyá ámuha ímiñeúvú mewáájácúroki. Áronáa illure ámúhake túhútsohíjcyáne. Aanéjii awáá muhdú ámuha méwaaajúcu Píivyéébé icyánéjcutu ámúhama o ihjyuváne.

¹³ Tsá muurá múha úújetú díbye Ijcyáhulle. Apáábyeré ihdyu Míamúnáájpídívú o ípívyéévebe téhulle múnáájpi o Ijcyánéllii ó waajácú téhulle.

¹⁴⁻¹⁵ Muuráhjáa íñeubárá píivyéétúné íñújiri Ijcyácooca Moitséeúvú picyóó úmehéi níjcautu íñímyéké úwááñéityu íñjcyóóbeke páñétúejpi íhdome dílbyeke ííténe idsíjívétuki. Ahdu muurá oke Míamúnáájpídívú o ípívyéévebeke páwachéketu pícyooimyé oke cáhcújtsómé mújyú idsíjívéjúcúóityúne bóhí iújcuki.

Míamúnáake mítyane Píivyéébe wájyune

¹⁶ Muuráhjáa Píivyéébe mítyane míamúnáake iwájyúnéllii ílli apáábyeré Ijcyáábeke wal-lóo íñújívú díbye idsíjívé diityé wájyuri dítye iwágóóóvétu teene cáhcújtsómé mújyú idsíjívéjúcúóityúne bóhí iújcuki.

¹⁷ Tsáháa Píivyéébe oke wállóotú míamúnáake ícúbáhraki. Muuráhjáa ihdyu oke wállóobe tajtyéveri diityéké ípájtyetétsoki.

¹⁸ Aane oke Píivyéébé Hájchikye cáhcújtsómé hallúrí tsá íñá Ijcyatúne. Áanetu apáábyeré dílbyé Hajchi o Ijcyáábeke cáhcújtsótúmeke ícúbáhráílbye.

¹⁹ Ehdú pajtyéíñe peetéduu o néébe íñújívú o tsááne cáhcújtsótúme ímityúné méénuhíjcyámeke.

²⁰ Muurá ímityúné méénuhíjcyámé illure oke tsaríllé ímiáájvu diityéké o wáájácútsóiyónáaaca. Aame tsá ímíletú óhdivu ípíihine diityé ímityú o bóhówajcáróné ímíllétúnema.

²¹ Áanetu ihdyu ímí íjcyane ímilléméjuco taéllevu tsááne téénetu tsijtye iwáájácu ímiáané Píivyéébe ímillédu dítye Ijcyane.

Tsojtsó múnáajpi Jóaa Jetsóo íjcyatúné tsiíñe nééneé

²² Ehdú Jetsóo nééne boonétú muha mepéé Jodéa íñújívu. Áhullé muha mejcyánáa díbye úwaabóné cáhcújtsóméjuco tsojtsómeihíjcyáne.

²³ Áané tujkéveríhíjyáa idyé tsojtsó múnáajpi Jóaa téhdure uwáábohíjcyá Enóori Tsaríí cóómíj píihíri Ijcyácóomiyi. Áabedívuhjáa míamúnáa píhcýáávémédityú dílbyé uwáábó cáhcújtsómeke tsótsohíjcyaae tétsihádyu Ijcyáhityu.

²⁴ Téjyúu tsáhái dílbyeke dítye cúvéhoójánutúne.

²⁵ Aanéhjáa tsáijyú dílbyé mamýémudityú tsaate tsíjtyema táhjácatsíhíjcyá muhdú meímíjpyeténeri.

²⁶ Áanáacáhjáa dílbye Jóáake ímamyémú néehíí:

—Uwááboobej, éhnée Joodáa ehnéjcuri maájtyúmiíbedityú múuhake u úúbálléhíjcyaabéha téhdure tsótsohíjcyáabe éllevu mítyame pehíjcyáhi.

²⁷ Áanéllíihyéhjáa neebe diityéke:

—Muurá ihdyu Píivyéébe dílbyeke pícyóóné wákimyéjyjuco díbye méénune.

²⁸ Áanétú oke pícyoobe dílbyé ihde míamúnáake o úwáábohíjcyaki. Áanéllíihyée muurá ámúhake ó nehíjcyá Críjto o Ijcyatúne.

²⁹ Muurá múne taabává wañéhjí pañe dílbye taabáva múnáajpi méwama íñé ímíjyaú Ijcyáhi. Áaneri muurá diityétsikye náhbenúmé ímíjyuuvéhi. Ahdu ó ímíjyuuvé mítyane tsúúca Críjto míamúnáake pájtyetétsoobe Ijcyáneri.

³⁰ Dílbye ihdyu táehníñevu ávyéjúúteéhi. Áanetu ihdyu ídáátsoobéré ó Ijcyáhi.

Píivyéébedityú tsáabeé

³¹ Muuráhjáa Píivyéébedityú díbye tsáanéllii tsá múha dílbyé íhtsútuvu úújetétúne. Áanetu ihdyu íjiejpiyé o Ijcyánéllii ó ihjyúvahíjcyá míamúnáa ihjyuvádúre.

³² Áanetu ihdyu dílbye Píivyéébeke iwáájácúnéllii dílbyé uwááboju míamúnáake úúbálleroné tsá dítye cáhcútsohíjcyatúne.

³³ Áronáa Ijcyámé tsaate dílbyeke cáhcújtsóme. Aame bóhówátsohíjcyá ímiáané dílbyé ihjyu álliu Ijcyatúne.

³⁴ Muuráhjáa Píivyéébe wáalloobe úúbállehjycyá dííbyé uwááboju dííbyé pañe Íapíichó íjcyánéllíihye.

³⁵ Aabée diibye Íllíkya iwájyúnéllii dííbyé hójtsí pañévu íhvejtsó páneere íñe múhdúné tsíméné íjcyane.

³⁶ Aabe Píivyééébe Hájhikye cáhcujtsómé újcuú mújyú idsíjívéjúcóóityúne bóhi. Áanetu dííbyeke cáhcujtsótúmeke Píivyééébe ícúbahramé tsá téene bóhi újcúityúne. Ehdúhjáa neebe tsojtsó múnáajpi Jóaa.

4

Tsamáaría múnáállema Jetsóó íhjuváne

¹ Aanée diibye Jóaa ehniíñevu Jetsóoke míamúnaa úráavyehjycyámédityú cáhcujtsómé tsójtsótsámehjycyáhi.

² Áronáacáa ihdyu tsá dibye pañetu tsótsóhíjcyatúne. Múúhayée ímamyémú métsótsóhíjcyáhi. Aanéhjáa tsúuca parítséómú waajácúhi.

³ Áanetúu muha méoomí Jodéa íiñújitu bíwáhullévuré Gariréa íiñújivu.

⁴⁻⁵ Aamée muha Tsamáaría íiñújitu mepájtyme méúújeté tééné íiñújiri íjcyacóómí Tsicáa úniúvú Jacóóboúvúhjáa ílli Jotséeke ájcútsihvu.

⁶ Átsihyí núpahyéjú 'Jacóóbó núpahyéju' némeihyéjú úniúvú Jetsóó wáyéeevé juuváyí muha metsááneri páveenuúbe. Téjyúu tsúuca cójijpínéélléjuco meé.

⁷⁻⁸ Áanáacáa muha mepéé técoomívú majchó áhdovu. Ááne hallúríhjáa teene Tsamáaría múnáalle téhejútú núpahúvállekévaa Jetsóó néehí:

—Muúlle, oke díjcho.

⁹ Áánéllíihyéváa neéle:

—¿Aca muhdú íivane oke núpacyo ú táumeí Tsamáaría múnáalle o íjcyálleke jodíomuube u íjcyaaábe? Muurá jodíómú tsá íhjuvátú Tsamáaría múnáama.

¹⁰ Áánéllíihyéváa neebe díílleke:

—Muurá Píivyéébema múhtsikye u wáajácua téhdure oke ú táumeíyá piáábó íñe uke núpacyo o táumeídyu. Aaca uke ó ájcúiyá bohí nupácovov.

¹¹ Áánéllíihyéváa neelle dííbyeke:

—¿Aca kiátú u úcújpacývú oke ú ájcúiyá teene bohí nupácovov wáabyáúúbamáyé u íjcyáábejíivari?

¹² Muurá íñe núpahyéjú pañévu méihde múnáajpi Jacóóboúvú méhdivu pícyoíñuhéju. Téhejútúhjáa muurá ítsíimema iádóhéjutu téhdure íjyéémuke íchohíjcyaaábe. Aane ¿aca dííbyevúv ehniíñevu uú?

¹³ Áánéllíihyéváa neébe:

—Áronáa téhejútú ádoromé tsiiñe adópívyenuhi.

¹⁴ Áanetu óhdi íjcyáné nupácýo ádome tsá mújyú adópívyenuityúne. Muurá o ájcúné nupácýo óuuvératu díityé pañe íjcyajpácýo díityéké ímíjpyetétsómé újcuú mújyú idsíjívéjúcóóityúne bóhi.

¹⁵ Áánéllíihyéváa neelle dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ané cána oke daacu téjpacýotú mújyú o adópívyenujúcóótuki, pane íñe núpahyéjívúv tsiiñe o tsájúcóótuki.

¹⁶ Áánéllíihyéváa neébe:

—Ané dítyájikéi duucúte.

¹⁷ Áánéllíihyéváa neéle:

—Tehdu o tájívállejí kía íjcyáábeke ó újcúteéhi.

Áánéllíihyéváa idyé neebe díílleke:

—Tehdújuco u néérone.

¹⁸ Áronáa muurá 5-mevákéjuco u tájíváne. Muurá ícyooca tsíjpiimáyéjuco u íjcyaaabe idyé tsá ímiá taji íjcyatúne. Áánéllíi ímiáané u neé u tájívátúne.

¹⁹ Ehdúvaa Jetsóó díílleke néénéllii neelle dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, úubá mía Píivyééébe íhjuú uubáalle múnáajpi.

²⁰ Muuráhjáa múúha íhde múnáavúv éhbáu cámeéhbáutu Píivyéébeke dúúrúvahíjcyátsihdyu muha téhdure méduurúvahíjcyá dííbyeke. Aane ámuha jodíómú ¿íveekí ménehíjcyá apááñereva Jerotsaréetu dííbyeke medúúrúváyóne?

²¹ Áánéllíihyéváa neebe díílleke:

—Muurá ihdícyátsihdyuréjuco ámuha dífbyeke medúúrúváíñe éévé tsúúca úújetéhi. Áánéllii tsáhájucó ámuha apátsihdyuré eene u nétsihdyuu, Jerotsaréetuu, Ijcyane Méécááni Píívyéébeke medúúrúváityúne. Aane cáhawáá oke cáhcújtsoj.

²² Muurá ámuha Tsamááriá múnua ímíñeúvú mewáájácúúúbeke méduurúvahíjcyáhi. Áánetu ihdyu muuha jodíomú ímí mewáájácúúbeke méduurúvahíjcyá ímiááné múúhaj tééveri míámúnua pájtyetéíñe muha mewáájácúnéllíihye.

²³ Aane muurá ímiááné Méécááni Píívyéébeke dúúrúvahíjcyámé icyooca dífbyeke duurúváá íííbúuri. Tehdu dífbyeke medúúrúvúné ímílleébe.

²⁴ Tsá muurá díbye íjpuúma Ijcyatúne. Áábeke ihdyu óví múhdumé dúúrúvámé duurúvahíjcyá íííbúuri.

²⁵ Ehdúváa Jetsóó néénéllii neéle:

—Tehdújuco, muurá ímiááné ó waajácú Críjto tsááíñe míámúnáake ipájtyetétsoki. Aabe ihdyu óví itsáacooca múúhake ímíñeúvú waajácútsóhi.

²⁶ Áánélliihyéee neebe dílleke:

—Muurá díbyéjuco Críjto o Ijcyaae íñe úúma o íhjuvúné.

²⁷ Ehdúu dílleke díbye nééná tsúúca muha mewajtsíhi. Aamée muha méullévenú díbye dílléma íhjuvúnéri. Aanée tsá muha tsáápúba medíllotú íñeri dítyétsi íhjuvúvcátsíñe.

²⁸⁻²⁹ Átsihdyúu dílle Tsamááriá múnáalle tétsihvúré íliiyúhýó iwááoíñeúne dsínériyé ímunáacoómívú ípyéénemáájáa neetéhi:

—Ámuúhaj, éhtsíhyi muubáhjáubá Ijcyaae oke néé páneere muhdú o icyahíjcyáné kiátúhjáubá iwáájácúne. Tsáijyu múu Críjto dífbye. ¡Cáhawáá metsu meúújetéki!

³⁰ Áánélliihyéhjáa tsáácunúmé múúha élleu.

³¹ Áijyúu dífbyeke muha méneerá díbyéi ímájchoki.

³² Áronáacáa neébe:

—Tsáhái o májchotúne. Ijcyáné muurá ihdyu tamájchó ámuha mewáájácúte.

³³ Áánélliihyéee muha ménéjcatsíhi:

—Tsaatéubáhjané tsúúca dífbyeke májchotsóhi.

³⁴ Áánélliihyéee neebe múúhake:

—Muurá ihdyu teenéjuco tamájchodú nééne okée wáalloobe Píívyéébé wákimyéi o méénune muhdú díbye ímillédú tene óoma ínjkévaki.

³⁵ Áánáa muhdú ámuha ménehíjcyá 4 nuhbávátú bajtsóháñe maááhívétsoíñe. Cáhawáá meííte teene bajtsóháñe múúne kéémedu nééme míámúnua ídátsó wágóóóvíyóné ímiájíjtó díityéké pájtyetétsóiyóné meúúbállétuca.

³⁶ Muurá teene bajtsóháñe ááhívétsohíjcyamédú nééme úwáábóméré péhíjcyámé újcuú tééne áhdó. Áhdure dítye úwaabóné cáhcujtsómé újcuú tééne áhdó mújyú idsíjívéjúcóóityúne bóhi. Áneri bajtsó múnáama íñeévá ááhívétsohíjcyamédú nééme úwáábojte tsaméhjí ímjyúúveéhi.

³⁷ Muurá tsaate neéhi: “Tsaate bájtsóne néévá múúne tsíjtyeréjuco ááhívétsoñe.”

³⁸ Aanée muurá ámúhake ó wallóó tehdu éhne múúne tsaate bájtsóne néévá tsíjtyeréjuco ááhívétsonédú nééme élleu, tsúúcajáa tsaate úwaabójúcooróné cáhcújtsótúme élleu ámuha tsiíñe meúwaabóné botsii tsáimíjéjuco dítye icyáhcújtsoki. Ehdúu Jetsóó néé múúhake.

³⁹ Mítyamee téijyu teene Tsamááriátú tsáame cáhcujtsó Jetsóoke eenéhjáa dílle ‘páneere muhdú o icyahíjcyáné oke neébe’ néénéllíihye.

⁴⁰ Aamée néé dífbyeke díityémái díbye íjcyaki. Áánélliihyéee muha técoomíyí méijcyá míjcyoojícú.

⁴¹ Áijyúu éhníñevu mítyame cáhcujtsó dífbyeke díbye úwaabóné illéébónema.

⁴² Aamée néé dílle ímunáálleke:

—Tsá apááñéré múúhakee u néénetu muha mecáhcújtsotúne. Muurá tsúúca muha páñetu mélleebó díbye úwaabóne. Áánetu ímiááné muha mecáhcujtsó díbyéjuco Críjto Ijcyane míámúnáake Pájtyetétsoóbe.

Tsáne ávyéjúúbé hájchikye Jetsóó bóhítsóne

⁴³ Átsihdyúu téhdune míjcyoojícútu muha mepéé Tsamááriá íñújitu Gariréa íñújivu.

⁴⁴ Aanée muha mepéhíjcyánáa Jetsóó néé Píívyéébé íhjuú uubáalle múnáájipikye ímunaa ávyéjúúllétyúne.

⁴⁵ Áronáacáa Gariréa íñúji múnua ímí dífbyeke waatsúcupejtsó Jerotsaréerií pájtyeté wañéhjiri dítye úlléénáa díbye méénúráityronéhjí méénune íájtyúminéllíihye.

⁴⁶ Átsihdyúu muha tsiíñe méoomí Canáavu tétsihvúu nújpacyo bíínójpacyóvú díbye ípíivýéevétsóoomívu. Áanáacáhjáa tsaapi ávyéjúúbé hajchi Capenaóori íjcyaaabe cheméhi.

⁴⁷ Aanéhjáa tsúuca Jodéa iññújitu muha metsáame teene Gariréa iññújiríjyucu mejcyane díbye ávyéjuube iwáájácúne tsáá Jetsóo éllevu. Aabée néé díbyeke díbyema ihjyávu ipyééne díbye íllikye íbóhíitso ávyeta dsíjiveríjyucu íjcyáábeke.

⁴⁸ Áanéllihyéee neebe díbyeke:

—Ámuha muurá tsá oke mecáhcújtsóityuró méénúráityurónéhjí o méénuhíjcyátuca.

⁴⁹ Áronáacáa neébe:

—Ávyéjúubej, áronáa ihdyu hájchíwu dsíjívétúné hajchótá ícúu óoma tahjyávu péene bohíitso.

⁵⁰ Áanéllihyéee neebe díbyeke:

—Tehdújucu, tsúuca muurá ícyooa bohíjúcoobe daáchi.

Ahdícyane wa dípyej. Ahdújucóo díbye óomíñe díbyeke icyáhcújtsónema.

⁵¹ Aabéhjáa ihjyávu úújetéébeke íúnú múnáa népejtsóhi:

—Tsúuca daachi bohíjucóohí.

⁵² Áanéllihyéehjáa dílloobe mújyú díbye bóhíine. Áanéllihyéehjáa néemeé:

—Íjyújyucu révóóvéébedi díbyeke pajtyéné áíivyéé.

⁵³ Ehdúhjáa dítye úúballénetu ítsááveebe ávyetáa téene éeveri Jetsóo díbyeke néene tsúuca ílli bóhíjucóone. Áanéllihyéee téhdure pámeere íhyájkímú cáhcujtsó Jetsóoke.

⁵⁴ Ehdúu Jetsóo méénúráityuróné meenu Jodéa iññújitu muha Gariréa iññújyucu meóómimye tétsihyí mejcyánaacáa. Téenemáa botsíi tétsihvu míjyúcuréí méénuube méénúráityuróne.

5

Íjpi vááúmeityúúbeke Jetsóo bóhítsóne

¹ Áané boonétúu muha tsiíñe díbyema Jerotsarévu méuubámyenú wañéhjivu.

² Áanáacáa técoomíyí tsátsii ‘Obééjámú lleehówa’ némeítsíi únúuri nújpacyo páábáwu hee-beréomú ihjyúri ‘Betéjda’ némeíiba.

³ Áábá hallúrí 5-wava nújwáwuúné íjcyáwáhjí pañétú hállúvátuméhjí, úllétuméhjí, íjpi vááúmeityuméhjí, téhmehíjcyá teeba nóhjíñe.

⁴ Tsáíjyúhjáa nújkyéji múnáajpi iññútyéne téebáwu nóhjihíjcyáhi. Aanéhjáa díbye nóhjíñé boone tujkénúré éniivyémejúcoo ímípyetéhíjcyáne.

⁵ Téjyúu íjcyaaabe dítyé pañe ávyetáhjáa 38 pijcyábájuco chémehíjcyaaabe.

⁶ Aabée tódsíucunúubeke Jetsóo ííténe waajácú téhajchótájyucu díbye chémehíjcyáne. Áábekée neébe:

—Muúbe ¿muhdúami ú íjcyaj? ¿A ú imíllé u bóhíine?

⁷ Áanéllihyéee neébe:

Ééero Ávyéjúubej, áronáa tsá o píivyetéhíjcyatú nújpacyo nóhjícooca ícúu tujkénú o éniivyéiyóne. Íhya ihdyu tsaate oke píááboca o éniivyéne ó bohíjúcoóiyáhi. Tehdu o méénúyónáa tsíjtye táihderé éniivyéhíjcyáhi.

⁸ Áanéllihyéee Jetsóo néé díbyeke:

—Ané wa íllurjúcoo eene díhbotámá dípye dihjyávu.

⁹ Ehdúu díbyeke díbye néenemáyé tsúuca íbóhíine íhbotámá péjúcoobe.

¹⁰ Téjyúu wáyeéévejcóójí íjcyánaa díbye íhbotámá péene ávyéjyute ííténe néé díbyeke:

—Muúbe, tsá eene díhbotá íjcyoojy wáyeéévejcóójí u tsájtyéityuróne.

¹¹ Áanélliyéee neébe:

—Áronáacáne oke bóhíitsoobe néé téenema o péekí.

¹² Áanéllihyéee néemeé:

—¿Aca muubá íjcyaaabe íveekí wáyeéévejcóójí uke táuhbáhi?

¹³ Áronáacáa tsá díbye wáajácúyúcootú caabyé díbyeke bóhíitsoné mítyanéé míamúnáa íjcyámé pañe Jetsóo íjcyánéllihye.

¹⁴ Áané boonétúu Jetsóo díbyeke duurúvájá pañe íájtyúmííbeke néehíí:

—Muúbej, tsúuca muurá ú bohíjucóohí. Aabe ímiááberéjuco díicyaco. Tsiíñe ímityúné meenujúcohdí éhniíñevu íjcyane uke ípájtyétuki.

¹⁵ Ehdúu Jetsóo díbyeke nétsihdyu péébéhjáa botsíi úúballé ímíñevúvú avyéjyutéké Jetsóo díbyeke bóhíitsoné.

¹⁶ Ááné hallútúu imílleromé téjyúré Jetsóoke idsíjívetsóne íveekíváhjáa wáyeeévejcóójí díbyeke díbye bóhítsóné hallútu.

¹⁷ Áronáacáa neebe diityéke:

—Muurá Llihíyó pajyuvaré meke piáábohíjycádújuco o piáabóné ihdícyáiyúre.

¹⁸ Ehdúu díbye néene éhniíñevu diityéké tsárvyetsómé imíllerá díbyeke idsíjívetsóne. Tsáháa apááñéré taúhbaju néhdu wáyeeévejcóójí díbye íjcyátúné hallútú dítye díbyeke dsíjívetsóityuróne. Téhdurée Píivýéébeke icyáánívahíjycyáábé tujkévevu íjcyane díbye néhíjycáné hallútú imíllémé díbyeke idsíjívetsóne.

Itye íjtsámeidyú Jetsóó méénutúne

¹⁹ Ehdúu éhniíñevúré dítye Jetsóoke pátsárvjcyónéllii neebe diityéke:

—Muurá ímiááné tsá Píivýéébé Hajchi o íjcyaaabe íiná o méénútyuró oore o íjtsámeidyú. Muurá ihdyu Llihíyó méénútyonéjuco o méénuhíjycyáne.

²⁰ Aabe oke iwájýúnéllii waajácútsohíjycyá pánevúré muhdú imyéénuíñevu. Muurá tajtyéeveri éhniíñevu tsíñehji díbye méénúneri ámuha méullévénuúhi.

²¹ Muurá Llihíyó dsíjívémeke bóhítsódú o ímíllémeke o bóhítsóohi.

²²⁻²³ Tsá muurá Llihíyó míamúnaa muhdú icyahíjycáné diityémá ímbájchóityúne. Muuráhjáa oke neebe teene o méénu pámeere oke íávýéjútso díbyeke íávýéjútsoódúre. Aane oke ávyéjútsoótúmé téhdure tsá díbye okée wállóóbeke ávyéjútsoótúne.

²⁴ Muurá ímiáánetúré ámúhake o néé íñe o nehíjycáné llééboome okée wállóóbeke cáhcjýtsómé mújyú idsíjívéjúcóóityúne bóhí újcuíñe. Áámé hallúrí tsáhájucó íiná íjcyáityúne. Muurá iwágóóóvéiyónetu tsúúca pajtyémé ímí Píivýéébéme ícyáíñejcúvu.

²⁵ Ahdícyane ímiááné ámúhake o néé wágóóóvéiyómé Píivýéébé Hajchi o íjcyáábé uwááboju llééboíñe éévé tsúúca úújeténe. Aane ímiááné cáhcjýtsómé tsá wágóóóvéityúne.

²⁶ Muurá Llihíyodítýu tsááne mújyú medsíjívéjúcóóityúne bóhi. Áánevu oke ájcuube oke cáhcjýtsómeke o ájcuki.

²⁷ Muuráhjáa Míamúnáájpidívú o ípívýéévéébeke neebe míamúnaa muhdú icyahíjycáné diityémá o ímbájchoki.

²⁸⁻²⁹ Métsájúréévedí ehdu ámúhake o néeneri. Muurá ímiááné íéévé úújetéjyú pámeere dsíjívéhíjycámé íñhíjyénetu íjhívyéé pámeekéré o píúvácoóca. Áámedítýu ímiánéjctú úráávýehíjycámé tsáhájucó muhdú íjcyáityúne. Áánetu ímityunéjctúréé úráávýehíjycámé ícúbáhráméíhi.

Íñetú Jetsóoke mewáájacúne

³⁰ Muurá tsá íiná oore tájtsaméiyi o méénútyuróne. Okée wállóobe Llihíyóré oke néhdújuco míamúnaa muhdú íjcyanéjuco o nehíjycáne. Tsá oore o ímíllédú o méénuhíjycatúne.

³¹ Muurá oore muubá o íjcyane o némeicyá tsá múha oke cáhcjýtsóityuróne.

³² Muuráhjáa tsojtsó múnáajpi Jóaa óhdityu nehíjycyá ímiáánéjuco muubá o íjcyane.

³³ Áábe éllévuu muurá ámuha tsaatéké méwallóó dítye óhdityu idílló díbyeke. Áánéllihyée úúbáleebe ímiááne muubá o íjcyane.

³⁴ Áronáacáa tsá díbye úúbállénetúré o wáájácúmeityú Píivýéébedítýu o tsááneé. Áronáa ihdyu o néé tehdújucoó óhdityu díbye nehíjycáné ámuha mecáhcjýtsóne mepájtyetéki.

³⁵ Muuráhjáa ámúhake waajácútsóobe ímiá uwáábojýúvú éhne muúne peetéj tééveri tsíseméné maájtyumíné mewáájacúdu. Aanée díbye úwáábohíjycáné muurá wahájchotaré ímí ámuha méjýtsúcunúráhi.

³⁶ Áronáa díbyée oke bóhówátsohíjycáné éhniíñevu páñetu ó bóhówátámeihíjycyá páneere okée Llihíyó níwaavéné o méénuhíjycánéri. Téénetu muurá ámuha méwaajácújúcoorá ímiáánée oke díbye wállóone.

³⁷ Aabe ámuha maájtyúmitúroobe óhdityu nehíjycyá ímiáánéjucó oke iwállóone.

³⁸ Áábé uwááboju tsá ámúhake úcáávéhíjycatú díbyeke ámuha mecáhcjýtsótúnéllihyee.

³⁹ Muurá ámuha mééévehíjycará Píivýéébé waajácuháámí muhdú óhdityu nehíjycáné ámuha mújyú medsíjívéjúcóóityúne bóhí meújúroki.

⁴⁰ Áronáa tsá ámuha meímíllétú oke mecáhcjýtsóne óhdivu meihvéjtsámeíñé téénevu ámúhake o ájcuki.

⁴¹ Áronáa tsá o íjyácunútú míamúnaa oke ávyéjútsoíyóneri.

⁴² Muurá ó waajácú múhdurá ámuha menééme Píivýéébeke mewáájutúne.

⁴³ Muuráhjáa diibyējuco Llihíyó neéjuri ííñujívú o tsáábé uwáabori tsá ámuha meícúvehíjcyatúne. Ááne eene tsijtye íííbúwaríyé ámuha éllevu itsááne ihdytúré újcone uwáábóneríyé ámuha meícúvehíjcyáhi.

⁴⁴ ¿Muhdú ámuha oke mecáhcújtsóiyá kiá eene ámuha tсамééré maávyéjútsócatsíhijcyané íjcyánaáaca? Téeneríyé ámuha mejycyame tsá meícúvehíjcyatú apáábyéré íjcyaahe Píívyéébe ámúhake ávyéjútsóiyóneri.

⁴⁵ Ááne méjtsúcunúdí ámúhá imítýú ámúhá hallúvú Llihíyoke o úúbálléíñe. Muuráhjáa ihdyu Moitsééuvúré tsúúca ámúhá hallúvú úúbállé dííbyé uwááabori ámuha mepájtyetéíñe meítsúcunúhíjcyároobe.

⁴⁶ Muuráhjáa díbye úwaabóné ímí ámuha mecáhcújtsoca idy téhdure ímí oke ámuha mecáhcújtsóiyáhi. Muuráhjáa óhdityu íjcyané uwááboju caatúnuhíjcyaahe.

⁴⁷ Ááne uwáábóo ámuha ímí mecáhcújtsómejí ¿muhdú mecáhcújtsóiyá ámúhake o néhijcyáne? Ehdúu neebe Jetsóo.

6

Majcho mítyámedívú Jetsóó úújetétsóne

(Mt 14.13-21; Mc 6.30-44; Rc 9.10-17)

¹ Ááne boonétúu dííbyema muha mepéé Gariréa unéu tsauúré 'Tibéeria' némeíu tsíñéjcvu.

² Ájyúu mítyane míamúnaa múúhake úraavyé méénúráityuróné chéméméhjike díbye bóhíitsohíjcyané íájtyúminéllíhye.

³⁻⁴ Téjyúu pajtyeté wañéhjí tsúúca llééváiñáa muha caméhbaúvú mepééme téhbaú déjucóvú meúújetétsihvu áctúvéébe.

⁵ Áánemáa diitye míamúnáake ííténe neebe Perípeke:

—¿Aca kiátú íñe majcho meújcvú íjtyéke memájchótsoki?

⁶ Ehdúu neebe muhdú dííbyeke díbye íáñújcuki. Waajácúroobée muhdú imájchótsóíñé diityéke.

⁷ Aanée díbye díllónéllí Perípé nééhí:

—Muurá 200-jívamá majcho meújcuróné tsá úújetéityuró diityédívú áyanéwuújí maájcurónáaca.

⁸⁻⁹ Áánéllíhyé Tsimóo Péédoró nahbe Aderéé néé Jetsóoke:

—Áánúwúudíhya 5-hova tsebáádatu méénúmeíñe paáhóonema mítyétsi amóóbemútsi. Áronáacábá tsá tene úújetéityuró áyámedívujívari.

¹⁰ Áronáacáa Jetsóó nééhí:

—Méne pámeere íáhcúbaki.

Ahdújucóo muha menéénéllí dítye áhcubáné 5,000-mevábúbhjáa íjcyame.

¹¹ Aabée teene páahóóné íékéévéne téhdujtsó Píívyéébeke. Áánemáa múúhake díbye ájcone muha méwajtú pámeekére. Áhdurée amóóbemútsikye muha mewajtune úújeté pámehdívúre.

¹² Aanée pámeere tsámíyé óóvéné boone múúhake neébe.

—Cóeene mepíhcyú tene iwágóóóvetuki.

¹³ Ahdújucóo pátyeevéne muha mepíhijyucúné 12-rujtsívá úvérujtsíñe wáhp.

¹⁴ Ehdúu méénúráityuróné Jetsóó méénune íájtyúmíne tsaate néjcatsíhi:

—Ímíáánéha diibyējuco áanu Píívyéébe ihjyú uubáalle múnáajpi éhneváa ííñujívú tsááílye.

¹⁵ Áánemáa imíllerómé peecúteré dííbyeke pañétúejpi ávyéjúúbedívú ipícyoóne. Aanée iwáájáctune múúhadítýú iyee peebe caméhbaúvu.

Nújpácýó hallurí Jetsóó úllene

(Mt 14.22-27; Mc 6.45-52)

¹⁶⁻¹⁷ Ááne íjyúnúvú muha dííbyé mamýémú mepéé míñeri Capenaóovu tsíñéjucúuri íjcyácoomívu. Ájyúu tsúúca péjcohrejuco néénáa tsá Jetsóó múúhama íjcyatúne.

¹⁸ Áánáacáa mítyane nohji ávyétá íhnáho kíjyeba íjcyáneri.

¹⁹ Aamée muha píñéuríjyuco mejycyame máájtyumí díbye tsááne nújpácýó hallurí úlleebéré múúhá tujkévetu. Áánerí muha méllityéhi.

²⁰ Áronáacáa neebe múúhake:

—Óóre, méllityédíñe.

²¹ Áánéllíhyé muha meújcvú dííbyeke mííne pañévu. Aamée tsúúca muha méúújeté muháa mepétsihvu.

Jetsóoke míamúnaa néhcone

²² Ááné tsijyooójhjáa múuha déjuvu itsaavémé apaámírée máine Ijcyámiri muha mepéemema Jetsóó péétune.

²³ Áánaacáahjáa tsímihji Tibéeríá cóómityu tsámihji wajtsí díbyée Píivýéébeke ityéhdújtsóne áyaróné majcho múyámedívú úújetétsótsíj pihívu.

²⁴ Aanéhjáa tétsihyi dílbyeke iájtyúmitúnéllii témájhjiri pééme múuha déjutu Capenaóovu dílbye néhcovu.

Medsijivéjúcóóityúne bóhiivu meke Jetsóó ájcu

²⁵ Aamée tsúuca múúhadívú úújetémé dílbyeke néehí:

—Uwááboóbej, ¿acáa mújyúrú u tsáá íllevu?

²⁶ Áronáacáa neebe diityéke:

—Ímiááné ámúhake o néé ámúhakee o májchótsónélliihyéré oke ámuha menéhcóhijcyáne. Tsá ámuha oke menéhcóhijcyatú méénúráityúronéhji o méénune iná nééiyóné ámuha mewáájacuki.

²⁷ Tsá múu Ijyáacunútú majchóri múhajchótá ámuha téene tájpi méjcyááñerjívári. Múu táuwaábori ijyáacunú teene majchódú néene mújyú ámuha medsjivéjúcóóityúne bóhi méjúcúñeri. Áánevuú muurá ámúhake o ájcu Llihíyó oke meménuube míamúnáájpidívú ó ípíveevéhi.

²⁸ Áanélliihyée nééme dílbyeke:

—¿Aanéhaca muhdú muha Píivýéébe ímilléné méméénúiyáhi?

²⁹ Áanélliihyée neebe diityéke:

—Muurá ímillebe okée díbye wállóónéllii íñujívú o tsáábeke ámuha mecáhcujtsóne.

³⁰ Áanélliihyée néémeé:

—¿Aca iná díwákimyí? Ané cána méénúráityuróné meenu uke muha mecáhcújtso díbyéjuco míamúnáake pájtyetétsóiyibe u Ijcyane.

³¹ Muurévájhjáa múuhá ihde múnááuvú manáa májchóhijcyá íñéubará píivýétúné íñujiri íjcyácoóca. Muurá Píivýéébe waajácúháámitu nééne: “Píivýéébe diityé éllevu majcho dójcojtsó níjkyéjitu.”

³² Ehdúu Jetsóoke dítye néénéllii neébe:

—Ímiáánéjúco Moitsééuvú tsá diityéké ácuhijcyatú majchóvú téjyju. Muurájhjáa ihdyu Llihíyóré dócótsohijcyá diityé éllevu teene ‘manáa’ némeñe májcho. Aabe muurá ímille ámúhake iájcu teene majchódú néene mújyú ámuha medsjivéjúcóóityúne bóhiivu.

³³ Muurájhjáa teene majchódú o néébeke níjkyéjitu oke wáloobe íñujívú míamúnáake téene bóhiivu o ájcu.

³⁴ Áanélliihyée nééme dílbyeke:

—Ávyéjuubej, ané ihdyu múúhake pájyuvaré dáácuhijcyá téeméne májchotu.

³⁵ Áanélliihyée neébe:

—Oo muurá teene majchódú o néébe mújyú medsjivéjúcóóityúne bóhiivu ó ajcúhi. Aane ímiááné oke cáhcujtsómé tsáhájucu muhdú éhniínevu tsaimíyé íjcyáiyóneri íjtsámeityú éhne múúne memájhóne maadóne tsiñe maájyabáávatémé memájhóiyóneri maadóiyóneri meíjtsámeídyu.

³⁶ Áronáa ihdyu íñe ámúhake o néhijcyádú ¿iveeki ámuha tsá oke mecáhcújtsotú ímiááné dílbyéjuco o Ijcyáábeke tsúuca ámuha oke maájtyúmiróme?

³⁷ Muurá Llihíyó nééjuri oke cáhcújtsómeke tsá o cátuútsóityuróne.

³⁸ Tsáháa níjkyéjitu oke díbye wálootu o ímilléné o méénuki. Muurájhjáa ihdyu o tsáa oke díbye táuhbané o méénuki.

³⁹ Aabe tsá ímilletú ópée o pájtyetétsó ohdivu díbye íhvéjtsómedityú tsaate wágóoovéne. Ímillebe páneere nihñéétsihvuré tsíhdyuréjuco ímibáavyécooca páneere pájtyeténe.

⁴⁰ Muurá ímillebe okée díbye wállóobeke cáhcujtsómé mújyú idsíjivéjúcóóityúne bóhi újcu. Muurá dsíjivémeke ó bóhítóo páneere tsíhdyuréjuco ímibáavyécooca.

⁴¹⁻⁴² Ehdúu Jetsóó majchódú néébe níjkyéjitu itsááne diityéké néénetu dílbyeke cáhcújtsotúmé dílbyedtyú néehí:

—Áanerá aabye Jotséé hajchi Jetsóó wájácú cáánímútsikyé menéébe ¿muhdú íivane néé níjkyéjitu itsááneé?

⁴³ Áanélliihyée neebe diityéke:

—Áyéco óhdityu ámuha mélhjyuváne.

44 Muuráhjáa Llihíyó oke wálooobe míamúnáake óhdivu íbúwájtsótuca tsá múha pájtyetétyuróne. Aane muurá oke cáhcujtsómé dsíjívemeke ó bóhíitsoó páneere tsíhdyuréjuco ímbáávyécoóca.

45 Muurá Píívyéébe ihjyú uubáalle múnáájpi waajácúháámitu nééneé: “Píívyéébere diityéké úwaabóhi.” Ehdu díbye úwaabóné lléébome oke úraavyéhi.

46 Áronáa tsá múha ájtyúmitú dífbyeke. Apáábyéré ihdyu ó ájtyumí dífbyeke dífbyedityúu o tsáánéllihye.

47 Aane ímiááné ámúhake o néé oke cáhcujtsómé tsúúca újcune mújyú idsíjívéjúcóóityúne bóhi.

48 Áánevu majchódú o néébe ó ajcúhi.

49 Muuráhjáa ámúhá ihde múnááuvú ínéubará píivyétúne íiñújiri íjcyácooca ‘manáa’ némeíñe májchorómé dsíjívéhíjcyáhi.

50 Áánetu íñe icyooca ó ihjyúvahíjcyá tsííñere níjkyéjine íjcyáne májchori, teene májchome mújyú dsíjívétyúne májchori.

51 Aabe ó ijcyá teenéé majchódú o néébe níjkyéjitu o tsáábe míamúnáake bohíívú o ájcuúbe. Aane bohíívú o ájcuube míamúnáa ipájtyeté ó dsíjívéehi. Áánéllii táuwaáboju majchódú nééne cáhcujtsómé tsá mújyú dsíjívéjúcóóityúne.

52 Ehdúu Jetsóó néénetu tsaate múhdurá íjtsámeíñe néjcatsíhi:

—Ínáami aabe ehdu meke nehíjcyaj. ¿Aca muhdú meke íhyéecovu dóótsóíyoobe?

53 Áánéllihyée neebe diityéke:

—Muurá ímiááné Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébe héécó dóótume tsá újcúityú mújyú idsíjívéjúcóóityúne bóhi. Téhdure tátyujpácýó ádotúmé tsá újcúityú tééne bóhi.

54 Áánetu ihdyu táhyééco dóóme téhdure tátyujpácýó ádome újcuú tééne bóhi. Muurá oke cáhcujtsómé dsíjívemeke ó bóhíitsoó páneere tsíhdyuréjuco ímbáávyécoóca.

55 Muurá tájpi ímiá májcho. Áhdure tátyujpácýó ímiá ádo.

56 Áánéllii téneecu óoveme ímí óoma nahbévájcatsíhi.

57 Muurá Llihíyó okée wálooobe ímiááné íjcyáhi. Áábe tájpi ó icyahíjcyáhi. Áánéllii oke cáhcujtsómé tatyájpi íjcyáhi.

58 Ehdu íñe ó nehíjcyá tsííñere májchoma níjkyéjitu o tsááneé. Aane májchome újcuú mújyú idsíjívéjúcóóityúne bóhi. Tsá ‘manáa’ némeíñe májchódú tene néétu éhnee méihde múnááuvú teene májchorómé dsíjívéhíjcyáne májchódú.

59 Ehdúu Jetsóó úwaabó Capenaóovu pihcyáávájá pañévu.

Medsíjívéjúcóóityúne bóhi meújúné uwáábo

60 Aanée muha meíjcyarómé mewáájácútúnéllii ménéjcatsíhi:

—Tsáhábá múha lléébóityuró muhdú tuhúwu díbye úwaabóne.

61 Ehdúu téénetu muha meíhgyuváné iwáájácúne neebe múúhake:

—¿A múhdurá ámúhake pajtyéné o úwaabóne?

62 Awááréjucóbá Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe ámuha meíiteneriyé cáamevu ópé o tsáhullévú o péeca múhduréjuco ámuha meíjcyáiyóne.

63 Muurá ihdyu Píívyéébe Apííchoj tééveriyé meújcuú mújyú medsíjívéjúcóóityúne bóhi. Tsá meere teene meújcuútyuróne. Aane íñe ámúhake o nehíjcyáne Píívyéébedityú tsááne ímiááné meke ajcú tééne bohíívú.

64 Áronáa íjcyámé tsaate ámúhadityú teene icyáhcújtsóiyóné ímíllétume. Ehdúu neebe Jetsóó íhdéjuco caatyé dífbyeke cáhcújtsóiyúné iwáájácúnema. Áhdurée waajacuube íhdéjuco caabyé dífbyedívú méénútsoíñe.

65 Áánéllihyée neébe:

—Ehdúu míamúnáa múhdurá nééne o wáájácúne ó nehíjcyá Llihíyó óhdivu íbúwájtsótuca múha pájtyetétyuróne.

66 Ehdúu díbye nétsihdyu múúhama péhíjcyámedityú mítyame ílluréjuco dífbyeke ííhvéjtsóne pééneé.

67 Áánetúu múúhake neébe:

—¿A téhdure idyé ámuha méimíllé oke meíhvéjtsóne óhdityu mepééneé?

68 Áánéllihyée Tsimóo Pééodoro néehíí:

—Ávyéjúubej, ¿aca múhdívú muha mecátsípáávéne uke meíhvéjtsóiyá apááñéré díuwaáboju mújyú medsíjívéjúcóóityúne bohíivu meke ájcúnááca?

⁶⁹ Muurá muha tsúúca uke mécáhcujtsóhi. Aame muha méwaajácú ímiááné díibyéjucó Píívyéébe Hajchi míamúnáake u pájtyetétsoobe Críjto u íjcyane.

⁷⁰ Áánéllíihyé neebe múúhake:

—Muurájháa ámuúhake o újcu ámuúhake o mámyénuki. Áronáa íjcyaae tsaapi ámuúhadítú ímítuube ávyétá naavéné íjcyaaé.

⁷¹ Ehdúu Jetsóó néé Tsimóó hajchi Jóódáke íñéerone múúhájeji íjcyároobéjháa dííbyedívú méénútsóíñé iwáájácúnema.

7

Íñahbémú Jetsóoke cáhcújtsotúne

¹ Ááné boonétúu muha Jetsóoma mépehíjcyá pahúllévaré Gariréa íñújiri. Tsáháa díbye ímilletú Jodéa íñújiri íjcyane téhullé ávyéjútée dííbyeke dsíjívétsóllehíjcyanéllíihye.

²⁻³ Áronáacáa téjyú 'nújuwáané wañéhji' némeíñé lleevárijyucó íjcyánéllíi íñahbémú néé dííbyeke:

—Wa bo ihdyu dipye Jodéa íñújivu ukée cáhcujtsómé téhulle íjcyame íajtyúmi méénúráítuúronéhjí u méénuhíjcyáne.

⁴ Muurá ehdu nénehji méénuhíjcyaae tsá téévéneúvú méénútyuró dííbyeke pame wáájácúné íimílléhajchíjyú. Aanéjívá wa ihdyu méénuhíjcyá uke míamúnaa iwáájácúki.

⁵ Ehdúu íñahbémú Jetsóoke néé dííbyeke téhdure ícyáhcújtsótúnéllíihye.

⁶ Áánéllíihyé neebe díityéke:

—Áronáa téhullévú o pééíñe éévéi tsá úújetétúne. Ámuha ihdyu mépiivyété íhdícyáijyuré téhullévú mepééneé.

⁷ Muurá ámuha tsamééré íji múnaa meíjcyame tsá metsárilíljcatsítú tsahdúré ámuha menéénéllíihye. Áanetu oke tsaríllémé dítye ímítuúne ícyahíjcyané díityédívú o bóhówátsohíjcyané hallútu.

⁸ Áánéllíi wái ámuháyé méuubámyenuj. Óvíi ihdyu taéévé úújeté o péékií.

⁹ Ehdúu Jetsóó íñahbémuke íñéene coévá tétsihvúré Gariréa íñújivu.

Wañéhjiri Jetsóó íjcyane

¹⁰ Aabée bóónétúu íñahbémú déjuto teene wañéhjivu péébema muha mepééhií. Áronáacáa tsá boohówáneúvu díbye úújetétúne. Wáájácúratúnée tétsii dííbye.

¹¹ Áijyúu ávyéjútée néhcohíjcyá dííbyeke. Dílohíjcyámé pamévakéré caabye díbye íjcyane.

¹² Áábédítúu míamúnaa íhjúvahíjcyá páhduvé. Tsaatée nehíjcyá ímiáábé díbye íjcyane. Áronáacáa tsíjtye nehíjcyá ímítuube íjcyaae íllure míamúnáake állíhíjcyáne.

¹³ Ehdúu dííbyedi téévéneúvúré íhjúvahíjcyámé ávyéjútédí íllíténema.

¹⁴ Aabée Jetsóó wañéhjí pínéévénaa duurúvájá pañévú úwaabóhi.

¹⁵ Aanée ímíwu díbye úwáábóneri díitye ávyéjútée íúllévenúne néé dííbyedítu:

—¿Aca kíátú aadi ehdíivaíñé wáájácúné waajácúháámíubaráe ítehhíjcyáábéjívári?

¹⁶ Áánéllíihyé neebe díityéke:

—Tsá oore táííbúwá íjtsamétyu o újcyane o úwáábotúne. Muurá ihdyu okée wállóóbé úwáábóré teéne.

¹⁷ Aane cáhawáa óví díbye ímíllédú íjcyame waajácú kíátú tsááné úwáábó o méénuhíjcyáne.

¹⁸ Muurá tsaate íhdyúré újcyane úwaabó díityéké míamúnaa íávyéjútsokiye. Áanetu ihdyu okée wállóóbéke íávyéjútsoóné ímíllémé ímiááné téhdújucó úwáábohíjcyáne.

¹⁹ Muurájháa Píívyéébe muhdú ámuha meíjcyáíñé taúhbajúvú ámuúhake ajcú Moitsééúvuj tééveri. Áronáa muurá tsá ámuha tsaatéubaré tene néhdu meíjcyatúne. Aame ¿íñé hallútu ámuha méimíllé oke mellííhyanúne?

²⁰ Áánéllíihyé tétsii íjcyame néé dííbyeke:

—Naavénéhaca dípañe. ¿Aca múha uke ímíllé íllííhyanúne?

²¹ Áánéllíihyé neebe díityéke:

—Áánerájháa tsáneere wáyééévejcoójí tsáápiikye o bóhítsóné múhdurá ámuúhake pajtyéhi.

²² Áronáacáa muurá Píívyéébe Moitsééúvuj tééveri méénútúroné taúhbaju ámuhá íhdé múnáaúvú méénuhíjcyádújucó wápj tsíiméneke ámuha tsáijyú wáyééévejcoójí íjcyaroné mekíhdyahírótsóhíjcyáne.

²³ Ehdu muurá téhdure ámuha méméénuhíjcyá tsáijyú wáyééévejcoójí íjcyaroné teene taúhbaju ámuha mewáágóótuki. Aame ¿íveekí muhdú ámuha menééne óhdi méíjyáacuníhíjcyá tsáápiikyéere téjcooji o bóhítsóné hallútu?

²⁴ Tsá múu peecútéré tsáápiikye 'illu uu' néétune. Imiááné múu díbye Íjcyanéjuco nééneé.

Muubá íjcyane Jetsóó nééneé

²⁵ Ehdúu Jetsóó néenélii Jerotsarée múnaa néjcatsíhi:

—¿Aca tsá éhne áabyeke díyte néhcohíjcyatú idsíjívétsoki?

²⁶ Áróóbeke ¿keená tsaatéubaré iiná nééneé? Áanélliihyéuba bo ávyéjute Íjcyarómé cáhcujtsó imiááné díibyéjuco míamúnáake pájtyetétsóibye Críjto díbye Íjcyane.

²⁷ Áronáacáubá tsá díibye Íjcyatúne. Muurá méwaajácú kiá múnáajpi díbye Íjcyane. Muurá ihdyu míamúnáake pájtyetétsóibye tsáácooca tsá múha wáájácúityú kiátú díbye tsááneé.

²⁸ Ehdúu Jetsóodítýú díyte íhjuváné iwáájácúne duurúvájá pañévu iúwáábótsihvu neébe:

—¿A ámuháva éhne méwaajácú kiá múnáajpi o Íjcyane? Áronáacáa tsá oore táábúwariyé o tsáátune. Muuráhjáa o tsáá imiáábé Íjcyáabeke ámuha mewáájácútuube oke wállóónéliihye.

²⁹ Áánetu ihdyu o waajácú díibyeke okée wállóóbeke.

³⁰ Ehdúu Jetsóó néené hallútú imillerómé díibyeke iékeevéne. Áronáacáa tsá díyte ékéévetú iéévéi úújetétúnéliihye.

³¹ Áróóbekée tsijtye mityame cáhcujtsómé néjcatsíhi:

—¿Aca íhya tsijpi itsáaca áánú ehniíñevu méénúráityúronéhjí méénúiyáhi?

Paritséomú Jetsóo éllevu ekééve múnáake wállóone

³² Aanéhjáa díbye méénuhíjcyánéhjiri míamúnáa íhjuvahníjcyané paritséomú lleebóhi. Aanéhjáa múhdurá llúúvájte avyéjútémá díityéké pájtyénélii wallóómé duurúvájá tehmejteke díibye éllevu díyte iékéévéébeke itsájtyeki.

³³ Aamée díibyedívú wájsínáa pámeekéré neébe:

—Tsá ámuháma múhachotá o Íjcyáityúne. Muurá wahájchotaré o Íjcyátsihdyu o oomíjyúco okée wállóóbe éllevu.

³⁴ Ájyju muurá ámuha oke menéhcorómé tsá maájtyúmíityú kiá o Íjcyáhullévú ámuha meúújetétyúronéliihye.

³⁵ Áanélliihyée tsaate néjcatsíhi:

—¿Aca íhya kiávú péébeke maájtyumíjyúcoóityúne eene neébe? Íhya mityá íñe kiáhjí tsííñé iíñúji múnáa pañe memúnáa jodíomú mújtáme éllevúréjuco díbye pééíñe.

³⁶ ¿Aca íhya tsáma muhdú nééíñe eene meke neébe díibyeke menéhcorómé díbye Íjcyáhullévú meúújetétyúroné?

Píivyéébe Apííchó Jetsóoke cáhcújtsómé pañévu úcaavéne

³⁷ Aanée nihñéjcoóiréjuco tsúúca teene wañéhjí pájtyéjycoójí Jetsóó kéévánécoba néehíi:

—Tsaate ádópivyémé taéllevu metsa o Íjchoki.

³⁸ Muurá Píivyéébe waajácúháámitu nééne oke cáhcújtsómé íbuúúné pañévu téhiñe ípíivyééveíñe íñujpácýó bohíivú ájcúnéj tehíñe.

³⁹ Ehdúu nehíjcyaae díibyeke cáhcújtsómé pañévu Píivyéébe Apííchó úcaavéné díityéké tükévéjtsóíñe íñééiyóne. Áronáacáa tsáhái téjyju tene tsááiíne ééve úújetétú díibyeé Jetsóó teene wállóóibye lavyéjvúvú óomityúnéliihye.

Pahdúváré Jetsóodítýú míamúnáa íjtsámeíñe

⁴⁰ Aanée tsaate díbye íhjuváné illéébone néehíi:

—Imiáánéha díibyéjuco aabye éhneváa Píivyéébe íhjuvú uubáalle múnáajpi tsááiílye.

⁴¹ Téhdurée tsijtye néehíi:

—Díibyéjuco muurá aabye Críjto éhneváa míamúnáake pájtyetétsóibye.

Áronáacáa tsijtye néehíi:

—Áronáa Gariréa iíñúji múnáajpi tsá Críjto Íjcyáityúroné.

⁴² Muurá Píivyéébe waajácúháámitu nééne Dabítúvúj tsáménémúhaabe díbye Íjcyáiíñé díibyeúvúhjáa icyahíjcyacóomí Berée múnáajpi.

⁴³ Ehdúu míamúnáa pahdúváré íjtsámeí Jetsóodítýu.

⁴⁴ Ájyjuvú tsaate imíllérá díibyeke iékeevéne. Áronáacáa tsá díyte tehdu méénutúne.

Ávyéjute tsá Jetsóoke cáhcújtsotúne

⁴⁵ Aanée díitye duurúvájá tehmejté díibyeke iékééve tsáárome íejevtéré oomíhi: Aaméhjáa díitye paritséomuma llúúvájte avyéjútédívú úújetémeke népejtsóme:

—¿Kiávújuco díibyej? ¿Íveekí tsá ámuha metsívatúne?

⁴⁶ Áanélliihyéhjáa néémeé:

—¿Muhdú íiné hallútú méékééveé túútaváné íhjúvúáábekéjívári? Tsá muurá múha múijyú tehdu íhjúvatúne.

⁴⁷ Áánéllihyéhjáa néeme diityéke:

—Áánéllihyéhá íllure ámuha dífbyedívú máállítsámeíhi.

⁴⁸ Tsá muurá avyéjujte íjcyáromedítýú tsaatúbáaré cáhcújtsotú dífbyeke. Téhdure muha meíjcyarómé tsá mecáhcújtsotúne.

⁴⁹ Apáámyéré íhdyu ímityúmé Píivyéébé taúhbaju wáájácutúmé íjtsúcunú diibyéjuco Crijóto íjcyane.

⁵⁰⁻⁵¹ Ehdúhjáa ditye néénéllii diityéepi Nicodéémó tsápejcóo Jetsóoke ááhívéebe néé diityéke:

—Muurá taúhbaju néé tsá peecutéreé tsáápihdívú meícúbáhrátsóityú díbye íiná méénune ímíneúvú mewáájácutúhahjčíjy.

⁵² Áánéllihyéhjáa néeme dífbyeke:

—ÍÚbá bo téhdure Gariréá ííñúji múnáajpji! Cáhawáá Píivyéébé waajácuháámí dehve u wáájácu tsá muurá Gariréá ííñúji múnáadítýú dífbyé íhjúyú uubálle múnáajpi íjcyaiñé némeityúne.

⁵³ Ehdúhjáa dífbyeke íñéene íhjáhañévuréjuco ditye pééneé.

8

Ihdícýámema ícyahíjcyáne wálle

¹ Áánétúu Jetsóoma muha mepéé oríivo bájú íjcyátsihvu.

² Aamée idyé tsíjcyooji tsiíñe muha méoomí duurúvájávu. Átsihvúu míamúnaa dífbyedívú píhcyáávemeke íácúúvéne úwááboobe.

³ Áánáacáa taúhbájú uwáábojtémá parítséomú tsivá ájyúma íjcyárolle tsíjpiima íjcyálleke itývúáóolleke.

⁴ Áállekéé Jetsóó tééjá pañe íjcyáábe éllevu itsájtyéne dífbyeke néemeé:

—Uwááboobej, áámye ájyúma íjcyárolle tsíjpiima íjcyálleke muha métuvááóhi.

⁵ Muuráhjáa Moitséevúvú taúhbaju néé ehdu nééné walléemuke medsíjívétsoíñé néwayúúnevu maáámúneri. ¿Ácooca muhdú u néé téénetu?

⁶ Áánéllihyée íllure icyánóóvéne íhyójsíwari caatúnuube ííñuji. Ehdúu Jetsóoke néeme muhdú díbye néene dífbyé hallúvú íúúballéroki.

⁷ Aanée éhnííñevúre ditye díllónéllii icyánohjúcumútsihdyu neébe:

—Ané óví íhdyu ámúhadítýú múijyúubá ímityúné méénuhíjcyátuube áámútujkénú dífilleke.

⁸ Ehdúu íñéene tsiíñe icyánóóvéne caatúnuube ííñuji.

⁹ Aanée ehdu díbye néerónáa waajácúmé ímityúmé íjcyane. Aamée ílluréjuco tsáápiitsáadí péécunúne. Tujkénúu kéémejte péécunúhi. Áané boonée íiyéjuco dílle cóeváné tétsihvu Jetsóó úniúvu.

¹⁰ Aanée Jetsóó icyánohjúcumútsihdyu íitécunú íiyéjuco tétsihvi íjcyálleke. Áállekéé neébe.

—¿Aca kíávújuco íñe díhyallúvuné úúballéme? ¿A tsá íñe uke muhdú ditye méénúityúne?

¹¹ Áánéllihyée neéle:

—Íhya tsáhaj.

Áánéllihyée idyé Jetsóó nééhií:

—Téhdure o íjcyároobe tsá muhdú uke o méénúityúne. Ahdícýane wa dípej. Tsiíñe íhdyu ímityúné meenújúcohdíñe.

Ímiáájvu míamúnáake Jetsóó wáájácutsóne

¹² Áané tsíjyúu tsiíñe míamúnáake úwááboobe nééhií:

—Muurá peetédu o neébe ííñújiri o íjcyáábej tééveri míamúnaa ímiá uwááboju waajácuú peetédu néene bohívú diityéké ájcu. Aane oke cáhcujtsómé tsáhájúco éhne múu cúvúetsihvi íjcyadu ímityúné pañe íjcyatúne.

¹³ Áánéllihyée parítséomú néé dífbyeke:

—¿Aca íveekí eene ehdu uure ú némeíhi? Tsá muurá múha uke cáhcújtsóityuróne.

¹⁴ Áánéllihyée neébe:

—Áánerá ímiáané o nééhií. Muurá ó waajácú kíatúhjáa o tsáhullévú o pééíñe. Aane tsá ámuha mewáájácutúne.

¹⁵ Muurá míamúnáá íjtsaméiyé ámúhá pañe íjcyánéllii ehdu óhdityu ámuha méíjtsámeíhi. Áánetu íhdyu tsáhái ícyooa múhdítýú o néétu muhdú ditye íjcyane.

16 Muurá muhdú míamúnaa ícyahíjcyané diityémá o ímbájchoca ó nééiyá ímiáánéjuco muhdú ditye ícyahíjcyáne. Áronáa tsá oore o méénútyuróne. Okée wáalloobe Llihíyoma muhtsi méméénúiyáhi.

17 Muurá ámuhá tauhbaju néé mítyétsi íiná pájtyene úúbállécooca mecáhcujtsóne.

18 Ahdu muurá íñe ó néemíhíjcyá ímiááné muubá o íjcyane. Áábeke oke Llihíyó waajácú okée wáalloobe.

19 Ehdúu Jetsóó néénéllii nééme díbyeke:

—¿Aca kiá díbye Díícyáání?

Áánélliihyée neébe:

—Oke ámuha mewáájácúmejíí méwaajácúiyá Llihíyoke. Muurá oke ámuha mewáájácúca téhdure méwaajácúiyá díbyeke.

20 Ehdúu Jetsóó úwaabó duurúwájá pañe Píivýéébé íicúvé dsíidsi pícyámeíhíjcyátsihyi íjcyámeke. Áróobekée téjyju tsá múha ékéévetú íéévéi úújéttúnélliihye.

Jetsóoke cáhcújtsotúme tsá úújéttétyú díbyedívu

21 Ááné boonétúu idyé tsiíñe neebe diityéke:

—Tsuúca muurá ámuhádyú o péjúcoóhi. Áábeke ámuha oke menéhcóromé tsá maájtyúmiityúne. Ámuha médsíjiveé ámuhá ímítyuháñé ímbáávyetúmere. Áánéllii o péhullévu tsá óhdivu ámuha meúújéttétyúne.

22 Ehdúu Jetsóó néénéllii tétsihyi íjcyame néjcatsíhi:

—Dsiíjivétsámeíiibyebáhaja. Íjcyátúnéllii neebe díbyedívu meúújéttétyúne.

23 Áánélliihyée neebe diityéke:

—Ámuha muurá míamúnaa íji múnáare. Áánetu tsá íji múnáajpi o íjcyatúne. Muuráhjaa ihdyu njkýéjitu o tsááhií.

24 Áánéllii ámuhákye o néé díbyéjuco míamúnáake o pájtyetétsóobe cáhcújtsotúme ímítyú ímbáávyetúmeré dsíjiveíñe.

25 Áánélliihyée nééme díbyeke:

—¿Aca muubá úú?

Áánélliihyée neébe:

—Muurá tsúuca ámuhákye ó nehíjcyá muubá o íjcyane.

26 Aane téhdure múhdurá ámuha meícyahíjcyané ámuhákye ó nééiyáhi. Áronáa okée wáalloobe ímiáábé íjcyanéllii oke díbye nééne ámuhákye ó nehíjcyáhi.

27 Ehdúu Jetsóó Cáani Píivýéébedityú diityéké úúbálleroné tsá ditye wáájácútu.

28 Áámekée idyé neébe:

—Muurá Míamúnáajpidívu o ipíivýéévéébeke páwachékevu ámuha mewátyétyéhcúcooca botsíí méwaajácúu muubá o íjcyane. Tsá táájtsamétyuré o újcune ámuhákye o nehíjcyatúne. Muurá ihdyu Llihíyó oke nééne ó nehíjcyáhi.

29 Muurá díbye okée wáalloobe tsá kiá óhdityu íjcyatúne. Aabe tsá oke íhvéjtsotú díbye ímilléne o méénuhíjcyánélliihye.

30 Ehdúu díbye néénetu mítyame cáhcujtsó díbyeke.

Naavénééjte

31 Áámekée neébe:

—Muurá íñe ámuhákye o nehíjcyané ámuha mecáhcújtsóne tehdu meíjcyáhajchíí ímiááné tahñéjte ámuha méjcyaaáhi.

32 Aame ámuha ímiá uwaáboju tsúuca mewáájácúme múhdurá ámuha meícyahíjcyánetu méímíjpyetééhi.

33 Áánélliihyée nééme díbyeke:

—Áánerá muha Aavaráavúj tsiíménémúhaabe meíjcyámeke jíveekí u néé íínetú muha meímíjpyetéíñe tehdu múhójsi pañe muha meíjcyámekéjívavari?

34 Áánélliihyée neébe:

—Muurá ímiááné ímityúné méénuhíjcyámé tsá ímí íjcyatú éhne múúne tsíjtyé hójsi pañe íjcyame íjcyadu.

35 Muurá tsaaté hójsiri íjcyaaabe tsá diityéejpi íjcyatúne. Áánetu ihdyu diityé hajchi diityéejpi.

36 Ahdu Píivýéébé Hajchi o íjcyaaabe ámuhákye ímityúnetu o ímíjpyetétsómé ímiááné ámuha méímíjpyetééhi.

³⁷ Imiáánéjucóhde ámuha Aavaráaúvúj tsiménémúhaabe meijcyarómé méimillehijcyá oke medsjívetsóné iñe ámúhake o úwaabóné ámuha mecáhcútsóiyóné meimillétúnema.

³⁸ Muurá ihdyu Llihíyó oke tükévéjtsóneri ámuháma ó ihjyúvahijcyáhi. Ahdu muurá ámúháj caani ámúhake tükévéjtsódújuco ámuha meicyahijcyáne.

³⁹ Áánéllihyéé neéme dífbyeke:

—Áánerá ihdyu múhá ihde múnáajpi Aavaráaúvú múháj caani.

Áánéllihyéé Jetsóó neé diityéke:

—Muurá imiááné dífbyeúvúj tsiménémúhaabe ámuha meijcyaca dífbyeúvúu icyahijcyádú ámuha méijcyáiyáhi.

⁴⁰ Aaca muurá iñe Píivyéébe oke tükévéjtsóneri ámúhake o úwáábohijcyáné hallútú tsá ámuha oke medsjívetsóityuróne. Tsáháa muurá ehdu Aavaráaúvú neétune.

⁴¹ Áronáa ihdyu ámúháj caani ijcyadújuco ámuúha.

Áánéllihyéé neéme dífbyeke:

—Áánerá ijcyaaabe tsáápiye múháj caani Píivyéébeé. Tsá tsijpi múháj caani ijcyatúne.

⁴² Áánéllihyéé Jetsóó neé diityéke:

—Muurá imiááné Píivyéébe ámúháj caani ijcyaca oke ámuha mewájyúiyáhi. Muuráhjáa dífbyedítú o tsáá oke díbye wállóónéllihye. Tsáháa táííbúwaríyé o tsáátune.

⁴³ Aabe ámúhake o úwaabóné zívéekeí tsá ámuha melléébohijcyatúne?

⁴⁴ Muurá ihdyu ámúháj caani Naavéné ijcyánéllii díbye imillédú ámuha méméénuhijcyáhi. Muuráhjáa ípívyeevédújuco ímityuube díbye dsijívétso múnáajpi. Áábé pañe tsá ímiá íjtsaméí ijcyatúne. Apááñéré álliu dífbyé pañe ijcyáábedítú ímichi teene tsahijcyáhi.

⁴⁵⁻⁴⁶ Ahdu ámuha menéénéllii tsá meimillettú imiááné ámúhake o néhijcyaróné mecáhcujtsóné. Áánetu ihdyu tsá múha oke neéítyuró ímityuube o ijcyane.

⁴⁷ Muurá ihdyu imiááné Píivyéébeéjté ijcyame imillé dífbyé uwaáboju illéébone. Áánetu ámuha dífbyeéjté meijcyátúnéllii tsá meimillettú teene melléébone.

Aavaráaúvú ijcyátúnáacájucó Críjto icyahijcyáne

⁴⁸ Ehdúu Jetsóó neénéllii neéme dífbyeke:

—Ihdyúha imiáánéjuco muha menéhijcyáné Tsamááriá iññúji múnáajpi u ijcyáábé pañe naavéné ijcyane.

⁴⁹ Áánéllihyéé neébe:

—Áánerá tsá tápáñe naavéné ijcyatúne. Muurá ihdyu iná o méénúneri Llihíyoke ó ávyéjútsohijcyáhi. Áánetu ámuha tsá oke maávyéjútúllétune.

⁵⁰ Aane tsá o ijyácutútú oke ámuha maávyéjútsoiyóneri. Áronáa ihdyu Llihíyó imíllera oke ámuha maávyéjútso. Aabe ihdyu óví muhdú neé oke ávyéjútúllétumeke.

⁵¹ Aane imiááné ámúhake o neé o néhijcyáné cáhcujtsómé mújyú dsijívéjúcóóityúne.

⁵² Áánéllihyéé neéme dífbyeke:

—Imiáánéhaca dípañe naavéne. Muurá eene ínehjiréjucó u ihjyuváne. Ááneráhjáa Aavaráaúvuma Píivyéébe íhjúu uubálle múnáa íhtsutúmé ijcyároméhjí dsijívehijcyáhi. Aanáa muhdú ívane u neé u néhijcyáné cáhcujtsómé mújyú dsijívéityúne.

⁵³ zAca dífbye méihde múnáajpi Aavaráaúvú ehniñnevu uú? Áhdure zaca diitye Píivyéébe íhjúu uubálle múnáaúvú ehniñnevu uú? Ááneráhjáa diitye ijcyarómé dsijívéhi. Aanéjii tehdu múha uke cáhcújtsóiyónejíivari.

⁵⁴ Áánéllihyéé neébe:

—Ihdyu tehdújuco imiááné oore o ávyéjútúsámeihijcyaca tsá múha oke cáhcújtsóityuróne. Aaca idyé tsá tene imíityuróne. Áronáa ihdyu Llihíyó oke ávyéjútsohijcyá eene ámúhá Píivyéébe díbye ijcyane ámuha menéhijcyaaabe.

⁵⁵ Áróóbeke tsá ímí ámuha mewájácúcutúne. O ihdyu ó waajácú dífbyeke. Muurá dífbyeke o wájácúcutúné o neéca ámúháduyó o álliu múnáajpi. Áronáa imiááné dífbyeke o wájácúcutúnéllii oke díbye neéne o cáhcútsóhijcyáhi.

⁵⁶ Muuráhjáa dífbye méihde múnáajpi Aavaráaúvú ímí ijtsúcutú o tsááiñe imiááné iwájácúcutúnéllihye. Áánerí mityane ímjyúúveébe.

⁵⁷ Ehdúu Jetsóó neénéllii neémeé:

—zAca muhdú 50 pijcyábá u ijcyáábejii ú waajácú Aavaráaúvuke?

⁵⁸ Áánéllihyéé neébe:

—Imiááneturé ámúhake o neé dífbyeúvúikyéé ijcyátúnáacájucó o icyahijcyáne.

⁵⁹ Ehdúu dibye néenélii néwayúuné éhkebamé díbyeke iáamúroki. Áronáacáa diityédítýú duurúvájá pañétú mújýurá wáájácúratúné ijchívyeebe.

9

Hállúvátúube tsiju tsíimaváabeke Jetsóó ímjpyetésóne

¹ Téhdurée tsátsihdyu muha Jetsóoma mepájtýenáa ájtýumíibe hállúvátúubekéhjáa tsiju tsíimaváabeke.

² Áabedítýúu muha menée díbyeke:

—Uwááboobej, ¿acáa íveeki áánúke illu tsiju tsíimaváhi? ¿A cáánímútsí imítýú déjúcotu, mityá díbyé imítýú déjúcotúrej?

³ Áánéliihyée neebe múuhakye:

—Tsáháa díbyé imítýú déjúcotu ehdu dibye íjcyatúne. Áhdurée tsá cáánímútsí imítýú déjúcotu tene íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu díbyeke o íitétsonej téeveri Píívyéébe íhtsútuube íjcyane iwáájácúmei ehdu píívyéébe.

⁴ Aane ó imíllé okée wáalloobe níwaavéné o íjcyané hajchótá o méénune. Muurá meíjyunúcooca tsá múha wákímyeíjýuootúne.

⁵ Muurá peetédu o néébe ííñjiri o íjcyané hajchótá ímiáájú míamúnáadívú ó bóhówátsohíjcyáhi.

⁶ Ehdúu íñéene ííñjírí hállúvú iúniñeri ííñuba ityátsájcóneri díbye hállúvátúubeke íhyálluúúcú tááboobe.

⁷ Áánemáa neebe díbyeke:

—Díllójcámeítýe éhne ‘dítýe wáalloone’ nééiyóné ‘Tsiroée’ némeíbbáwútu. Ahdújucóo dibye téebatu íllójcámeíjýene óómiñe tsaímiyéjucó íiteébe.

⁸ Áábekéhjáa wáájácuhíjcyámé íájtýumíine néjcatsíhi:

—¿Aca tsá éhne áánu hállúvátuube ácuucunúbé piáábó táuimeíhíjcyatúne?

⁹ Áánéliihyéhjáa tsaate néehíi:

—Díbyéjucó.

Áánetúhjáa tsijtye néehíi:

—Díbyéjívári. Tsíjpiíye. Áronáa ihdyu paabéjucó díbye.

Áronáacáhjáa díbyere pañetu néehíi:

—Muurá díbyéjucó oó.

¹⁰ Áánéliihyéhjáa néeme díbyeke.

—¿Aane múhdutú tsúuca ú ítéhí?

¹¹ Áánéliihyéhjáa neébe:

—Okée Jetsóó iúniyi ííñuba ityátsájcóneri táhálluúúcú ityáábóne wallóo ‘Tsiroée’ némeíbbáwútu o íllójcámeítýeki. Ahdújucóo o péébe o íllójcámeíñe tsúuca ó ítéhí.

¹² Áánéliihyéhjáa néeme díbyeke:

—¿Aane kiá díbye?

Áánéliihyéhjáa neébe:

—Tsá o wáájácútu kiá icyooca dibye íjcyane.

Paritséomú dílló hállúvátúubeke múhdutú dibye ítétjucóone

¹³ Aabéhjáa tsaímiyéjucó íiteébeke tsajtyémé paritséomú éllevu.

¹⁴ Ájýúu Jetsóó díbyeke ímjpyetésó wáyeéévejcóóji.

¹⁵ Áánéliihyéhjáa tsiíñe díllómé díbyeke múhdutú dibye ítétjucóone. Áánéliihyéhjáa neébe:

—Okée Jetsóó ííñuba iúúrúnéri táhálluúúcú táábóne o íllójcámeíñe tsúuca ó ítéhí.

¹⁶ Áánéliihyéhjáa paritséomudítýú tsaate néehíi:

—Áánéliihyéhaca tsá dibye Píívyéébedítýú tsáátune. Keená dibye wáyeéévejcóóji ávyejúúlléne.

Áánetúhjáa tsijtye néehíi:

—Áronáa ímítýuube tsá méénútyuró méénúráityúronéhji.

Ehdúhjáa paritséomú páhdváré Jetsóodítýú íjtsámehi.

¹⁷ Aaméhjáa díbye hállúvátuubée icyahíjcyaaabe tsaímiyéjucó íiteébeke tsiíñe néehíi:

—¿Aanéhaca díbye eene uke ímjpyetétsoobe muubá íjcyane ú íjtsúcunúhi?

Áánéliihyéhjáa neébe:

—Ihdyu ó íjtsúcunú Píívyéébe ihjýu uubáalle múnáajpi dibye íjcyane.

18-19 Aanéhjáa tsaate diityédítýú tsá cáhcújtsotú diibyéjuco hállúvátuubeé icyahíjcyaaabe díbye íjcyane. Áanemáhjáa cáánímútsikye ipíúvámútsikye néemeé:

—¿Ava diibyéjuco áanu éhneváa hállúvátúúbeke ámuhtsi metsíímávaabe íñe múhdutú tsáimiyéjuco íitene?

20 Áánéllihyéhjáa neemútsi:

—Éé, diibyéjuco.

21 Áronáa ihdyu tsá muhtsi mewáájacutú múha dífbyeke ímjpyetétsóne. Aane tsíimenécojii tuhúulleéhi. Cáhawáa ihdyu medílló ámúhake díbye iúúballe muhdú ímjpyeténe.

22 Ehdúhjáa cáánímutsi néé diityéké diibyéjuco Jetsóo Críjto íjcyane néémekéhjáa pihcyáávéj páñetú iwáágooíñé dítye pítyájcámeíñé apíichori.

23 Áánéllihyéhjáa neemútsi dífbyekéré dítye idílloki.

24 Ehdúhjáa cáánímutsi néénéllii tsiíñe ipíúváabeke néemeé:

—Pívyéébekeeré tehdujtsó, tsá idyé Jetsóoke. Muurá muha méwaajácú ímityuube díbye íjcyane.

25 Áánéllihyéhjáa neebe diityéke:

—Áronáa tsáháturo o wáájacutú ímityuube díbye íjcyane. Apááñéré ó waajácú ímiááné hállúvátuube o icyahíjcyáabeke oke díbye ímjpyetétsóne.

26 Áánéllihyéhjáa tsiíñe néeme dífbyeke:

—¿Acáa muhdú uke ímjpyetétsóobe?

27 Áánéllihyéhjáa neébe:

—Muaráhané tsúuca ámúhake ó úúballéhi. ¿íveeki ámuha méimíllé tsiíñe ámúhake o úúballené ámuha mecáhcújtsokíjivari? ¿Mityá ámuha méimíllé dífbyeke meúraavyéne?

28 Ehdúhjáa díbye néénéllii ílluréjuco dítye dífbyeke iúúhbáne nééneé:

—Wa ihdyu uure dífbyeke duráávyej. Muurá ihdyu muha Moitsééuvú uwáábóré méúraavyéhi.

29 Muurá muha méwaajácú dífbyetúvumáa Pívyéébe íhjuvahíjcyáne. Áánetu eene u néébeke tsá muha mewáájacutú kíatúhjáa tsáábe muubá íjcyane.

30 Áánéllihyéhjáa neebe diityéke:

—¿Aca muhdú íivane tsá ámuha mewáájacutýú kíatúhjáa tsáábe oke ímjpyetétsóobeke?

31 Muurá ímityúmé Pívyéébeke piáábó táúmeiyóné tsá díbye llééboíturóne. Áánetu ihdyu ímiááné dífbyéjté íjcyame díbye ímillédú icyahíjcyámej tééveri tehdiivanéhjí méénuúbe.

32 Tsá muurá mújyú mehdu néeme hállúvátúméhjíke ímjpyetétsóné mewáájacutúne.

33 Aane muurá díbye okée ímjpyetétsóobe Pívyéébedítýú itsáátuca tsá tehdiivanéhjí méénuíturóne.

34 Ehdúhjáa díbye néénéllii néeme dífbyeke:

¿Aca muhdú eene ídaatsónéé ímityuube u pívyeebe ú ímíllé múúhake u úwaabóne? Ehdúhjáa néemere dífbyeméikye íjchívyetsó pihcyáávéj páñetú.

Pívyéébeke ímí cáhcújtsotúmé íjcyá hállúvatúmé íjcyadu

35 Aané tsúuca Jetsóo waajácúhi. Áábekée tsáijyu íajtyúmíibe neébe:

—¿Aca ímiááné ú cáhcujtsó Pívyéébé Hájchikye?

36 Áánéllihyée neébe:

—Ávyéjuúbej, oke duubállé caabyé díbye íjcyane o cáhcujtsó dífbyeke.

37 Áánéllihyée neébe:

—Diibyéjuco muurá íñe úúma o íhjuváne. Aane tsúuca oke u ájtyumíhi.

38 Áánéllihyée dífbyé lliiñévú ímímóúúvéne neébe:

—Ávyéjuúbej, uke ímiááné ó cáhcujtsóhi.

39 Áané boonéé Jetsóo néehí:

—Muaráhjáa íñujívú o tsáá muhdú míamúnaa icyahíjcyáné diityéké o wáájacutsóvaabe. Ópée o tsáá ímiáájú wáájacutúmé éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu néémeke o wáájacútsoki. Áhdurée o tsáá panévaré iwáájacúné ítsúcunúhíjcyámeke o néé ímiá uwááboju dítye wáájacutúne.

40 Áánéllihyée parítséomú tétsihyi íjcyame néehí:

—¿Aca muha tehdu hállúvatúmé íjcyadu?

41 Áánéllihyée neebe diityéke:

—Áronáa ámuha diityédú menéeca tsá ñná ámúhá hallúrí íjcyáityuróne. Áánetu ámuha páneere mewáájacúné menémeihjycyánéllii ámúhá hallúrí íjcyáné ímityúne.

10

Obééjámú mǐjcotu íjcyáné uwááboju

¹ Muurá naní múnáa obééjámú mǐjco pañévu llééhówatu úcáávetúmé ihdícyátsihdyuré úcaavéhi.

²⁻³ Áánetu ihdyu diityé tehmeébé úcaavé lleehówatu tééwá tehmeébé pááyúcuóoca. Aabe diityéké píúvácooca íjkyéetu waajácúme. Aaméjuco témǐjco pañétú áachívu díbye déjutu íjchivyécumúne.

⁴ Aabe kiávu diityéké tsúúlléhullévu úraavyémé díbyeke iwáájacúnema.

⁵ Áánetu tsíjtyere diityéké píúváhachíí tsá ditye péétune. Íllure wáame ditye píúvárónáa diityéké iwáájacútúnéllíhye.

⁶ Ehdúu Jetsóó diityéké néene tsá ditye wáájacutú ñná ññééiyóné obééjámú mǐjcotú díbye íhjuváne.

Jetsóó obééjámú tehmeébédu

⁷ Aanée ditye lléébótúnéllii tsiíne neebe íboohówájǐtori:

—Oo muurá ímiááné teene obééjámú mǐjco lleehówádu.

⁸ Aabeíkyé o tsáátúné ihde naní múnáadu néeme úwáábohíjcyá tsǐjǐtóriye. Áróme uwáábóo tsá míamúnáa obééjámúdu néeme cáhcútsohjcyatúne.

⁹ Aane ímiááné llééhowádu o néébeke cáhcujtsómé tajtyéveri pájtyetéhi. Aame íné ímíjyaú íjcyá éhne múúne obééjámú ítyehméébema íjcyame íjcyadu.

¹⁰ Muurá naní múnáajpi íllure ícúbahrá obééjámuke. Áánetúu tsá o tsáátu tehdu míamúnáake o méénuki. Opée o tsáá diityéké o pájtyetétso idsǐjǐwéjúcuóoítyúne bóhi ditye íujcuki.

¹¹ Aabe ímiááné pañétúejpi oo oke cáhcujtsómé obééjámúdu néémé tehmeébe. Muurá obééjámú tehmeébé diitye wájyuri ícúbáhrámeíhi.

¹² Áánetu áhdóllíhyéré diityéké téhmehíjcyaae tsá ímí téhmetúne. Muurá oohííbyé díívaabe diityéké idyóó tsáábedítýú díbye wááné boone tsáápiikye díbye tábejcáronetu wáchájaavémé íllurejuco mújtane pahúllévu.

¹³ Ehdú muurá diityéjtane waabe ditye áhdónéllíhyéré téhméroóbe. Aabe tsá diityédí íjyacunútu íhñéjté ditye íjcyátúnéllíhye.

¹⁴ Áánetu ihdyu pañétúejpi diityé tehmeébé íjcyadu tahñéjté tehmeébé o íjcyámema muha méwaajácújcatsíhi.

¹⁵ Ahdu téhdure Llíhíyoma muhcsi méwaajácújcatsíhi. Aabe tahñéjte wájyuri ó ícúbáhráméí ditye iwágóóvétuki.

¹⁶ Téhdure íjcyámé tsǐjtye jodíómú íjcyáturómé tahñéjté íjcyáimye. Áámeke ó píhjúcuú pámeere oke cáhcujtsómé tsamééréjuco íjcyámé tehmeébé o íjcyaki.

¹⁷ Muurá Líhíyó oke wájýú diityé wájyuri o dsǐjǐveebe tsiíne o bóhííbyeke.

¹⁸ Tsá muurá múha oke dsǐjǐvétsoítyuróne. Muurá ihdyu o ímílléllíhyéré o íhvéjtsámeíbyé ó dsǐjǐveéhi. Ároobe tsiíne ó bóhííhi. Ehdú táúmiwa Líhíyóo néhdújuco.

¹⁹ Ehdúu Jetsóó néenetu páhduvaré íjtsámeímyé díbyedítýu.

²⁰ Tsaatée nééhií:

—Muurá áábyé pañe naavéné íjcyáábé íjtsaméí mújtáábeke jíveekí ámuha mécáhcútsohjcyá állíuuháñé díbye íhjuváne?

²¹ Áronáacáa tsǐjtye nééhií:

—Tsáhábá ehdu naavéné ípañe íjcyaae íhjuváityuróne. Pane žaca naavéné ípañe íjcyame hállúvátúmeke ímǐjpyetétsoíyáhi?

Jodíómú Jetsóoke éhdiiválléne

²² Áhdurée tsáijyu Jerotsaréeri muha úúníjýa pañe meíjcyánáa duurúvaja Píívyéébé wáábyuta íjcyaja iwáñehjínuhíjcyajcúóójí wáñehjínúme.

²³ Áanáacáa Jetsóó patyéíñuhíjcyá tsátsii tééjá lleehówá úmiwa ‘Tsaromóo’ némeítsihyi.

²⁴ Áábedívúu ímicáávéne néémeé: žAanéhaca íñe múhachótá múúhadívú tsá u wáájacútsámeítyúne? Bo ihdyu apáhachíí ímiááné díibyéjuco Crǐjto u íjcyáhachíí múúhake duubállej.

²⁵ Áanéllíhyéé neebe diityéke:

—Tsuúca muurá ámuhákye ó nehíjcyará diibyéjuco o íjcyane. Árone tsá ámuha oke mecáhcútsohíjcyatúne. Téhdure muurá Llihíyo mémeri méénúráityuróné o méénúneri ó bóhówátsómeíhíjcyará diibyéjuco o íjcyane.

²⁶ Árone tsá ámuha oke mecáhcútsohíjcyatú táobééjámúdí néeme tahñéjté ámuha meíjcyatúnéllíhye.

²⁷ Muurá ihdyu tahñéjté oke waajácú oke icyáhcuýtsonéllíhye. Áámeke téhdure ó waajácúhi. Aame ími téhdújuco oke uráávyehíjcyáne.

²⁸ Áánéllii diityéké ó ájcuú mújyú ditye dsíjívécúóóityúne bóhiivu ditye iwágóóóvétuki. Áámeke tsá múha óhdityu dójtúcúityúne.

²⁹ Muurá Llihíyo okée diityédívú téhmétsoobe páme ehniíñevu íhtsútuube. Áábedítýú tsá múha diityéké dójtúcúityúne.

³⁰ Muurá muhcsi Llihíyoma tsáápiiyéro.

³¹ Ehdúu Jetsóó néénéllii tsiíñe éhkebamé néwayúúné dífbyeke téúhjíri idsíjívetsóroki.

³² Áronáacáa neebe diityéke:

—Áánerá Llihíyo oke píáábóneri ámuháma méénúráityuróné o méénuhíjcyáábeke žííné hallútú ámuha méimíllé oke medsíjívetsóne?

³³ Áánélliihyé néeme dífbyeke:

—Tehdu tééné hallútú uke muha medsíjívetsóíñejívari. Muurá ihdyu íveekí míamúnáajpi u íjcyaae Píívyéébedi u díllómeíñé hallútúré uke muha medsíjívetsóóhi.

³⁴ Áánélliihyé neebe diityéke:

—Áánerá ámuhá tauhbaju íjcyáháámitu Píívyéébe néehí: “Ámuha méíjcyá ohdu.”

³⁵ Aane muurá dífbyé uwáábó icyáhcuýtsoné uráávyémeke ímiáánéjuco díbye íwaajácúháámitu néene dífbyedu ditye íjcyane.

³⁶ Aanéjii muhdú dífbyerée oke íññjívú wáloobe tehdu oore dífbyé Hajchi o íjcyane o néénéjiihari. Aane žíveekí ámuha méíjtsúcunú ímityúne Píívyéébedítýú o íhjuváne?

³⁷ Ihdyu méénúráityurónéhjí ámuháma o méénuhíjcyáné dífbyedítýú tsáátuca téhdújuco ímiááné ámuha tsá oke mecáhcújtsoítyuróne.

³⁸ Aane ihdyu okée díbye wáloone ámuha mecáhcújtsoíturónáa mecáhcújtso o méénuhíjcyanéhjii dífbyedítýú tsááne ámuha mewáájácu Llihíyoma muhcsi tsáápiihdyuré meíjcyane.

³⁹ Ehdúu Jetsóó nééné hallútú idyé imíllerómé dífbyeke íekeevéne. Áronáacáa pállójcoobe diityéke.

⁴⁰ Áábemáa tsiíñe muha mepéé Joodáa ehnejcuvu tsojtsó múnáajpi Jóááuvu tsótsohíjcyáhullévu.

⁴¹ Áijyúu mítyane míamúnaa dífbyedívú píhcyaavémé néjcsíhi:

—Tsáháa muurá áanu méénuhíjcyádú Jóááuvu méénúráityurónéhjí méénuhíjcyatúne. Áronáacáhjáa ihdyu ímiáánéjuco díbyeúvú dífbyedítýú úúbállehíjcyáne. Ehdúu néeme Jetsóodítýu.

⁴² Áábekée mítyame tétsii múnaa cáhcujtsóhi.

11

Ráátsaro dsíjívéne

¹ Áijyúhjáa ‘Ráátsaro’ némeíbyé Betáániári ínáállemúpima Maaríaa, Máátaá, íjcyámúpima íjcyaae cheméhi.

² Diíllé muurá Maaríá Ávyéjuube Jetsóój tuháácýú pácuúcuípácýori imúrjchóne paacyú íhñíwácori.

³ Aamúpíhjáa wallóó tsaatéke Jetsóó éllevu díbye náhbévahíjcyaae íhnáhó cheménéllíhye.

⁴ Aamée úúballévánetu neébe:

—Árone díbye dsíjívéné tsá íiná íjcyatúne. Ihdyu Píívyéébe íhtsútuube íjcyaae íávyéjúttsámeíkíyé ehdu dífbyeke pajtyéne. Áhdure dífbyé Hajchi o íjcyaae téénej tééveri o ávyéjúttsámeíkí. Ehdúu neebe Jetsóó.

⁵ Mítýanéé ívameíbyé diityéké Máátaá, Maaríaa, Ráátsaroo, íjcyámeke.

⁶ Aabée Ráátsaro íhnáhó chemene ditye úúbállérónáa míjcyoojícú íjcyá tétsihyi.

⁷ Átsihdyúu botsíi neebe múúhakey:

—Métsu tsiíñe mepéé Jodéa íññjívú.

⁸ Áánélliihyé muha menéé dífbyeke:

–Uwááboóbej, muuráhjáa éjyure téhullé múnaa uke imíllerá ídsíjívetsóné néwayúúnevu iáámúneri. Áhullévú muhdú ú imíllé mepééneé.

⁹ Áánélliihyéé neébe:

–Muurá cóóji ímí máájtyumíhi. Áánéllii cóóji úllémeke tsá iiná pájtyetúne.

¹⁰ Áánetu pejco úlleme cábóhcámeíhi.

¹¹ Átsihdyúu idyé múúhake neébe:

–Muurá ihdyu ménahbéébé Ráátsaro íllure cuwáhi. Áróóbeke ó ákyéjtsóteé téhullévú meúújetédu.

¹² Áánélliihyéé muha menéehí:

–Ávyéjuúbej, áánélliihyéhaca bóhíiibye ehdu idyé íllure cúwaábe.

¹³ Ehdúu muha menéé ímiá cúwáre díbye nééne meijtsúcunúmena.

¹⁴ Árónáacáa botsíi ímíñeúvú neebe múúhake:

–Muurá ihdyu ímiáané tsúúca Ráátsaro dsíjívéhi.

¹⁵ Árónáa íllure ó ímjyuuve díbye dsíjívénáa téhulle o íjcyátúneri éhnííñevu ámuha oke mécáhcújtsoki. Ahdícyane cáhawáá metsu meúújetékij.

¹⁶ Ehdúu Jetsóó múúhake néénéllii Tomáá díbyere ‘Jeméero’ némeíbyé néehí:

–Ané wa ihdyu metsu pámeere mepéé díbyema téhullévú medsíjívéki.

Dsíjívémeke Jetsóó bóhítsóne

¹⁷ Aané Betáániávú muha meúújeténáa úúballémé Jetsóoke tsúúca 4 coojívájuco pájtyene Ráátsaróúvuke dítye cúúúnetu.

¹⁸ Teenéé Betáánia Jerotsaréetu míñeécú kiróómetrój piínévu.

¹⁹ Aanéhjáa mítyame péé diityépi Máátámúpíke íñáhbénuki.

²⁰ Aanéhjáa dílle Mááta tsúúca tétsihyíjyuco muha meijcyane iwáájácúne cáhdahíró Jetsóoke. Áánetúhjáa Maaría ááhivu coéváhi.

²¹ Aalléé Mááta néé díbyeke:

–Ávyéjuúbej, úpée u íjcyaca táñahbe dsíjívéityúroobe tsúúca dsíjívéhi.

²² Árónáa ihdyu ó waajácú Pívyéébe uke piááboíñe.

²³ Áánélliihyéé neebe dílleke:

–Díñahbe bóhíhi.

²⁴ Áánélliihyéé neéle:

–Éé, ímiáané ó waajácú díbye bóhííñé páneere tsíhdyuréjco ímíbbávyéjyco pámeere dsíjívémé bóhíicoóca.

²⁵ Áánélliihyéé Jetsóó néehí:

–Muurá dsíjívémeke ó bóhítsóhi. Áánéllii pámeere oke cáhcujtsómé dsíjívérómé bóhíhi.

²⁶ Aame tsá wágóóóvityúne. ¿A ú cáhcujtsó uke o nééneé?

²⁷ Áánélliihyéé neéle:

–Éé Ávyéjuúbej, ó cáhcujtsó diibyéjco éhneváa íñe íñújívú tsááiibye Crijo Pívyéébé Hajchi u íjcyane.

Ráátsaróúvuke Jetsóó kímoovéne

²⁸ Ehdúu íñééne Mááta íñaalle Maaría éllevu ipyééne áábánévu neetéhi:

–Muúllej, Uwááboobe éhtsíhyi íjcyabe uke piuváhi.

²⁹ Áánélliihyéhjáa íicúu peelle díbyeke iúújetéki.

³⁰ Téjyúu tsáhái muha meúújetétú técoomívu. Kémúélléhréikyéé muuha Mááta múúhadívú úújetétsihy.

³¹ Aanéhjáa Maaría diityépíke náhbenúme íiténáa íjchívyéíñú peecutére. Aanéhjáa íjtsúcunúme íñáhbéuvuke ikímóóvéne dílle íjchívyéíñúne. Áánemáhhjáa úraavyémé dílleke.

³² Aalléé múúhadívú wájsille Jetsóó líiñévu ímímóúvéne néé díbyeke:

–Ávyéjuúbej, úpée u íjcyaca táñahbe dsíjívéityúroobe tsúúca dsíjívéhi.

³³ Ehdúu íñééne taále. Téhdurée díllema pééme táahí. Aanéé Jetsóoke kímhócó pajtyéhi.

³⁴ Aabéé néé diityéke:

–¿Kíatúhjáa ámuha mécuú díbyeúvuke?

Áánélliihyéé néémeé:

–Cáhawáá metsu meúújeté ténijkye.

³⁵⁻³⁶ Ehdúu dítye nétsiu Jetsóó táánéllii néjcatsímye:

–Mítyanéé muurá wájyuube díbyeúvuke.

37 Áánetúu tsaate néehíi:

—Áánerá hállúvátúméhijike íitétsohíjcyaabée ¿íveeki tsá múhdúbá méenutú dífbyeúvuke díbye idsíjívétuki?

Ráátsaróké Jetsóó bóhítsóne

38 Aamée dífbyeúvú níjkyé hallúvú muha meúújetenáa tsiíne Jetsóó kímoovéhi. Áijyúu teene níkyehéjú wátájcámei mityau nééwayúu.

39 Aanée neebe diityéke:

—Cána eeu nééwayu méinétsoj.

Áronáacáa dífbyeúvú naalle Máata néehíi:

—Ávyéjuúbej, áronáacábá tsúuca toocújucoóbe. Muurá tsúuca 4 coojívájuco mee dífbyeúvú dsíjívétsihdyu.

40 Áánéllihyé neébe:

—Muuráhané idyé uke o neé oke u cáhcújtsóhajchíí Píivyéébe íhtsútú u ájtyúmiíne.

41 Ehdúu díbye néenélii awáá ínestsómé teeu nééwayu. Áánáacáa cáamevu icyárúúvéne Cááníma íhgyúvaabe néehíi:

—Ayúju Táácáániíj, uke ó téhdújtsó páneere uke o néene oke u lléébohíjcyané hallúvu.

42 Muurá ó waajácú oke u lléébohíjcyáne. Ehdú íne uke o neé íjtye míamúnaa icyáhcújtsó ímiáané oke u wáalloóne.

43 Ehdúu Cááníma íhgyúvátshdyu tsíjipánécoba neébe:

—¡Rátsa Ráátsarój, díjchivye eene níkyéhéjú pañétu!

44 Ehdúu díbye néenemáyé íjchívyejúcoobe dítyéhjáa bíjínúnéhjimáye. Áánéllihyé neebe diityéke:

—Métsiñu eene íbiijínuháñe.

Jetsóoke iékévéíne dítye pítyácójcatsíne

(Mt 26.1-5; Mc 14.1-2; Rc 22.1-2)

45 Ehdúu díbye méenune íájtyúminélii Maaríama péémedítýú mityame cáhcújtsó dífbyeke.

46 Áánetúu cáhcújtsotúmé paritséómu éllevu ipyéene úúbálettéhi.

47 Ááné lliiñétúhjáa píhcyaaavémé pámeere llúúvájte avyéjujtemá tsijtye pañétújte avyéjujte ípítyácójcatsí muhdú dífbyeke imyéénuíne. Aaméhjáa néjcatsíhi:

—¿Aca muhdú íne méméenuú dífbyeke? Muurá ímiáané méénuhíjcyabe méénuráítyúronéhji.

48 Muurá éhdure dífbyeke méihvéjtsóhajchíí pámeere dífbyekéréjuco avyéjuúlleíne. Áijyu muurá romáánómú méhdivu icyáyobáavaténe íne méduurúvaja iwácávyáhcóne méhdi ícúbáhráiyáhi. Ehdúhjáa néjcatsímye.

49 Áijyúu téené pijcyabari diityédítýú tsaapi piañétújeji llúúvájte avyéjuube íjcyabe Caipáá neé diityéke:

—Ávyetá muuterá mía ámuha íinéubará wáájacutúme.

50 Muurá íhdyu tehdújuco tsáápiye dsíivéiyóné pámeere meóúuvéiyóné íhdétu.

51 Ehdúhjáa neebe Caipáá Píivyéébere íjtsámeíchoneri Jetsóó dsíjívéíne jodíómu wájyuri. Tsáhájhjáa íhdityuré íujcune ehdu díbye neétune.

52 Áronáacáa tsá apáámye wájyuríyé díbye dsíjívétúne. Téhdurée dsíjívéebe pámeere múhdumé Píivyéébej tsíímé íiñújiri íjcyame dífbyeke cáhcújtsómé ípájtyetékí.

53 Aanée téjyju pítyácójcatsímyé muhdú dífbyeke idsíjívétsoíne.

54 Áánéllihyé tsáhájuco díbye boohówáneúvú péhíjcyatú míamúnááj pííne. Áábemáa muha mepéé Jodéá íiñújitu Eeparáívu ínéubará píivyéetúné íiñújíj píihíri íjcyácoomívu. Ácoomíyí muha méicyahíjcyáhi.

55 Áijyúu lleevárijuco pajtyeté wañéhjí muháa ténevá pijcyabádú mewáñehjívatéhíjcyáne. Ááné íhdéjucóo hállúcoomíji múnaa péécunúné Jerotsaréevu muhdú ícyahíjcyané íimibájchómeiki.

56 Aaméhjáa duurúvájá pañe íjcyame Jetsóoke íájtyúmiíyóneri íjcyame néjcatsíhi:

—¿Muhdú ámuha méjtsucunúhi? ¿Aca íhya tsááiíbye, mityá tsáahaáj?

57 Áánáacáhjáa paritséómu llúúvájte avyéjujtemá pámeekéré neé dítye kíá Jetsóó íjcyane iwáájacúcooca íicúí diityéké íúbáalle dítye dífbyeke iékééveki.

12

Tsaápille páciúucújpácyori Jetsóój tuháacyú tsójtson

(Mt 26.6-13; Mc 14.3-9)

¹ Aanée téjyju lhoyjtsítú tsájcóojíturéjuco teene pajtyété wañéhji lléeváañáa Jetsóoma muha mepéé Betáániávu díbyée bóhñitsoobe Ráátsaro ljcycóomívu.

² Ájyúu diitye Ráátsarómú mítyane majcho meenú dífbyeke idyúúruváne. Áánevuú Mááta ájcune máchohjcyamútsí díibye Jetsóoma.

³ Áánáacáa 'náádoó' némeifñe pacúucupácyó mítyane áhdótsámejpacýó itsívane Maaríá múrijchó Jetsóój tuháacyu. Áanemáa páacyulle ihñiwacoriyé dífbyeke. Aanée páj pañéré imyéwu cuváahí.

⁴⁻⁵ Ájpacýó hallútúu múuhadítyú tsaapi Jetsóodívuhacáa méenútsóiibye Tsimóó hajchi Jóóda ljcarióóté née múuhakye:

—¿Aca íveeki éjpacýo tsá menáhjhénutú 300-jiva tsáné pijcyábá wákimyéi áhdodúné téene dsíísiri ídáátsojteké mepiáábóiyoki?

⁶ Áronáacáa tsá imiááne ídáátsojteké ipiáábóiyóneri íjyácunúnélli ehdu díbye néétune. Ihdyúhacáa múuhama dsíísike ityéhmehjcyánetu iñánihjcyánélliihyéré imúlléroobe téjpacýo nájhénúmeifñe.

⁷ Áábekée Jetsóó néehí:

—Óvi ihdyu oke téjpacýóri múrijcholle. Muurá ihdyu oke ditye cúúucooca oke itsójtsojónéjuco dille méenune.

⁸ Tsá diitye ídáátsojte kiávú ámuhadítyú pééityúne. Áanetu tsá paíjyuvaré ámuháma o ljcyaityúne.

Ráátsaróké idsíjívetsóiyóné ditye pítyácójcatsíñe

⁹ Aanéhjáa mítyame tsúúca waajácú Betáániári díbye ljcýane. Áanélliihyée tsáácunúme díbye éllevu. Áhduréhjáa imúllémé Ráátsaróké íajtyumíné dsíjívéebekée díbye bóhñitsoóbeke.

¹⁰⁻¹¹ Téjyúhjáa llúúvájte avyējuje néjatsí téhdure Ráátsaróké idsíjívetsóiyóné íveeki dífbyeke Jetsóó bóhñitsonéllii mítyane míamúnaa dífbyekéréjuco icyáhcújtsoe úráavyéné hallútu.

Jerotsarée coomívu Jetsóó úcaavéne

(Mt 21.1-11; Mc 11.1-11; Rc 19.28-40)

¹²⁻¹³ Ááné tsíjyúu Jerotsaréevu muha mepéénáa técoomíyí mítyame pahúllevá múnaa teenéhjáa pajtyété wañéhjivu péemeé. Aaméhjáa Jetsóó tsáane iwáájácúne wájyuhóónema dífbyeke cáhdahírómé illu wañécóhjcyañi:

—¡Nóóooj, maímijyu áanu ijraéemú Piivyéébe mémeri tsááneéj! Ehdúhjáa nehjycámé iwáñéjónema.

¹⁴ Ájyúu bóhdúbe íayáne íjju hallúri tsúúcajatújucóhjáa Píivyéébere íwaajácúháamitu illu néhdújuco:

¹⁵ Ámuúha Tsióó cóomi múnaaj, méllityédíñe. Ámuha éllevu ámuhá avyējuube tsáa íayáne íjju hájchí hallúri.

¹⁶ Ehdúu dífbyedítyú némeifñe tujkénú tsá muha mewáájacutú íná tene nééiyóne. Áronáacáa bóónétu cáamevu díbye íavyējuuté péenetu muha méitsaavé teenéhacáa nééiyóné ehdu dífbyedítyú tene nehjycýane.

¹⁷ Aanée tétsihyi ljcýame úúbállehjycýa muhdúhjáa Ráátsaro dsíjívéébeke díbye bóhñitsoe.

¹⁸ Aanée teene méenúrájtyuróné díbye méenune iwáájácúnéllii mítyame cáhdahíro dífbyeke.

¹⁹ Áámekée íitene parítséomú néjatsíhi:

—Ehdíivane, ámuúhaj. Muurá mítyane míamúnaa dífbyekéréjuco úraavyéne. Aane tsá mepívyetétú muhdú meméenune.

Griéégomu imúllé Jetsóoke íajtyumíne

²⁰ Ájyúu Jerotsaréeeri pajtyété wañéhjiri muha mejycámé pañe íjycámé griéégomu.

²¹ Aamée Gariréa íññjiri Betsáida ljcycácoomi múnáajpi Perípe éllevu itsáane néehí:

—Muúbej, muha méimúllé Jetsóoke maájtyumíne.

²² Aanée Perípe Aderéke úúballéné tsamútsíjyucó úúballéné Jetsóoke.

²³ Áanélliihyée neebe diityétsikye:

—Tsúuca muurá Míamúnáájpidívúu o ípivyééveebe o ávyējuutéifñe éévé újjetéhi.

²⁴ Muurá ímiáané ámúhake o née trígo neeváú mebájtsou dsíjiveúdu íjcyátsihdyu ííñeu mítyanéjuco llíyaaténe. Ahdu ó dsíjiveé mítyame Píivýeébé avyéúejte íjcyaki.

²⁵ Muurá muhdú íjjiiri íjcyahíjcyajítóré ímillémé wágoóovéhi. Áanetu ímityúné imyéénuhíjcyané íhvejsómé újcuú múijyú idsíjivejúcoóóityúne bóhi.

²⁶ Ahdícyane tsaate tahñéjéte íjcyane ímilléhajchíí óví ookéréjuco úravýéne. Muurá oke íicúvehíjcyámeke Llihýó ávyéjútsoóhi.

Ídsíjiveíñé Jetsóó úúballéne

²⁷ Ehdúu íñétsihdyu neébe:

—Muhdú íhya múhduvúrá icyooca tááíbuwa. ¿Aane muhdú íñe teéne? Óubá Llihýoke ó táúmeiyá íná oke pájtyénetu díbye oke ípájtyetétsoki. Tsáhaá. Muuráhjáa ímichi téenélii oke wáloóbe.

²⁸ Átsihdyúu neébe:

—Ayúju Llihýoj, óví ihdyu ú bóhówájtsómehi. Áánéliihyé níjkyéjitu Píivýeébe néehíí:

—Tsúuca muurá ó bóhówájtsómehi. Áronáa éhniínevu tsiíñe ó bóhówájtsómehíi.

²⁹ Aanée tétsihyi íjcyame illéébéne néehíí:

—Chijchi ihjyúváhi.

Áánetúu tsijtye néehíí:

—Níjkyéji múnáajpi díbyema ihjyúváhi.

³⁰ Áánéliihyé neebe dítyéke:

—Áánerá ihdyu ámúhake íñéérone ookéré neébe.

³¹ Aane tsúuca míamúnaa ímityúme íjcyanévu néétsámeíñe éévé úújetéhi. Téhdure ííñújí avyéjuube Naavéné tsúuca táhjátsámehi.

³² Muurá oke cáámetu wátyétyéhuímýe pámeere óoma íjcyaki.

³³ Ehdúu bóhówájtsoobe Jetsóó muhdú dítye díbyeke dsíjiveúsoíñe.

³⁴ Áánéliihyé neéme díbyeke:

—Áánerá muha mélléébohíjcyá Píivýeébé waajácúháamitu dítye éévehíjcyané míamúnáake pájtyetétsóibye Críjto muhdú íjcyáityúne. Áánáa muhdú u neé u dsíjiveíñé Míamúnáajpidívúu u ípívyéveébe. ¿Mityá tsíjpiiyéí díbyej?

³⁵ Áánéliihyé neébe:

—Muurá ihdyu peetédu o neébe wahájchotáwuuré ámúhama ó íjcyáahi. Áánélii ímiáámeréjuco meíjcyá ámúhama o íjcyáne jteeveri péjcodu neéne ímityúné ámúhake idyómájcótuki, ámuha éhne múúne cúúvétsihyi íjcyame wáajácúmeítyúme íjcyadu meíjcyátuki.

³⁶ Ahdícyane peetédu o neébedi ímiá uwááboju íjcyane mécahcújtsó tééneréjuco ámúhadítú íbóhówaúcunúki. Ehdúu Jetsóó dítyéké íñétsihdyu péébe tsáhájuko tsiíñe dítyédívú bóhówáávetúne.

Jetsóoke jodíómudítú tsaate cáhcújtsóitúne

³⁷ Mítýáméj píñévu méénuráítyúronéhjí díbye méénuhíjcyárónáa tsaate tsá díbyeke cáhcútsóhíjcyatúne.

³⁸ Ehdúhjáa dítye cáhcújtsóityúné Píivýeébe neéne díbyé íhjúu uubálle múnáajpi Itsaía cáátunúné néehíí:

Píivýeébeéj, ¿a íjcyámé tsaate méuúwáabori ícúvémej? Muurá tsúuca ú úújetsójúcoorá dítyéké dííhtsútuvu.

³⁹ Muuráhjáa ímiáané tsá dítye cáhcútsóhíjcyatú díbyeke. Íllúhjáa idyé tsiíñe caatúnuube Itsaía:

⁴⁰ Píivýeébere ihdyu dítyéké pívyéjtsó hállúvatúme íjcyadu neéme ííbuúúné wáajácúmeítyúme íajtyumíjúcooróné illéébójúcooróné ‘ehdúháaca’ íñéetuki, aame díibýéjúcooro dítyéké ímityúnetu ímjpyetétsóiyóóbedi íicúvétuki.

⁴¹ Ehdúhjáa neebe Jetsóodítú Itsaía Píivýeébé íhjúu uubálle múnáajpi tsúúcajátújuco díbyé íhtsútú íatyúmiíhíjcyánéliíhye.

⁴² Ároné pañe mítyame cáhcújtsó tamúnaa jodíómú Jetsóoke ávyéjute íjcyáróméhjimájuko. Aamée díbyeke icyáhcújtsoróné tsá pámehdívúré bóhówáávétsotú paritséómú dítyéké píhcyáávájá pañétú wáágóóiyóné apíchori.

⁴³ Imíllerómée ímí Píivýeébéme íjcyane. Áronáacáa éhniíñe ímíllémé míamúnáamáyé ímí íjcyane.

Jetsóó uwáábó lléébotúme díllómeí ímityúmedi

⁴⁴ Ájyúu Jetsóó kéévánécoba néehíí:

–Muurá oke cáhcujtsómé tsúúca cáhcujtsó Llihíyoke okée wállóóbeke.

⁴⁵ Áhdure oke ájtyumímé tsúúca ájtyumí dííbyeke.

⁴⁶ Muuráhjáa peetédú nééne imiá uwáábójuma o tsáá íññújívú teene cáhcujtsómé éhne múu cúúvétsii íjcyadu ímityúné pañe íjcyájúccóotuki.

⁴⁷ Aane íñe o úwaabóné illéébójúcooróné cáhcujtsótúmeke tsá o nééityuró imityúmé ditye íjcyane. Tsáháa o tsáátu míamúnáadi o ícúbáhraki. Ópée o tsáá díityéké o pájtyetétsoki.

⁴⁸ Áronáa ihdyu muhdú míamúnáa ícyahíjcyané ímbábjchoméícyooa íñe o úwáábohíjcyané íéhdíiválléne cáhcujtsótúmé tééne déjúcotu néétsáméííhi.

⁴⁹ Aane íñe ámhakye o nehíjcyanéjí tsá tájtsaméityúré o újcune o nehíjcyatúne. Muurá ihdyu Llihíyó okée wáloobe oke néhdújuco ámhakye o úwáábohíjcyáne.

⁵⁰ Aane ímiááné dííbyé uwááboju lléébome újcuú mújyú idsjíwéjúccóóityúne bóhi. Ehdú ámhakye o nehíjcyá Llihíyó oke néhdújuco. Ehdúu neebe Jetsóo.

13

Ímamyémúj tuhááñé Jetsóo nítjyune

¹ Aanée teene pajtyeté wañéhjí lleevaríjyuco íjcyánáa tsúúca waajácuube míamúnáama íññújiri ícyahíjcyátsihdyu Cááni éllevu ióomííñe. Aabée mítyane múúhakye iwájyune úújétsohíjcyá múúhadítú ipyétsihvújuco.

² Áanáacáhjáa tsúúca Tsimóo hajchi Jóoda Ijcaríóóté íñbúwá pañévu Naavéné úcaavé díbye díbyedívú méénútsóíñe íjtsaméima.

³ Aabée Jetsóo waajácú Cááni Píívyéébe éllevu tsiíñe ióomííñe. Téhdurée waajácuube díbyeke díbye pícyoone páne avyéjuubéré díbye íjcyaki.

⁴ Aabée majchorí muha meíjcyánáa hállúeja iwajyámú ityácoríívéne ípáacyuméibávú íjpinétú chíaavéhi.

⁵ Áánemáa lílyíhlló pañévu nújpacyo ípícyójpácoryi múúháj tuhááñé íñjtyúne páacyuube eené íjpinétú íchíáávéhbari.

⁶ Aanée Tsimóo Péédoróké díbye nítjyúyónáa neébe:

–Ávyéjuúbej, ¿aca muhdú ívane oke ú nítjyúú tájtyúhaacyu cáabyekérá uke o nítjyúyóóbeke?

⁷ Áánéllíihyé neébe:

–Téhdújuco. Áronáa tsá u wáajácúú íveekí ehdu o méénune. Aane ihdyu cáhawáá óví ú waajácúhi.

⁸ Áánéllíihyé neebe Péédoro:

–Áronáa tsá oke u nítjyúityuróne. Muurá ihdyu uke o nítjyúiyáhi.

Áronáacáa neebe díbyeke:

–Muurá uke o nítjyútuca tsá u íjcyáityuró táavyéjújepi.

⁹ Áánéllíihyé idyé neebe Péédoro:

–Ávyéjuúbej, aanéjíva tsá apááñéré tájtyúhaacyu u nítjyúityúne. Téhdure oke nítjyú táhníwáuma táhójtscu.

¹⁰ Áánéllíihyé Jetsóo néé díbyeke:

–Muurá ívúhúctsihdyu íjchivymé íjtyúhaacyuréjuco nítjyámeíñé íjpi íññuvájúccóótúnéllíihye. Ehdú muurá ícyooa ímílyero ámuúha. Áronáa tsá pámeére.

¹¹ Ehdúu neebe múúhadítúhacáa tsaapi díbyedívú méénútsóíñe iwáájácúnema.

¹² Ehdúu múúháj tuhááñé íñjtyúne tsiíñe iwajyámumu iúccáavéne ácúúveebe múúháj pínévu ípyée íacuúcnúhíjcyátsihvu. Áánemáa neebe múúhakye:

–¿A ámuha méwaajácú íveekí ehdu ámhakye o méénune?

¹³ Muurá ámuha oke médíllóhíjcyá Uwáábóóbemáyé Ávyéjuube o íjcyane. Aane díibyéjuco o íjcyáabeke ihdyu téhdújuco ámuha oke médíllóhíjcyáne.

¹⁴ Muurá ímiááné Uwáábóóbemáyé Ávyéjuube o íjcyároobe ámuúháj tuhááñé o nítjyúhi. Aane ihdyu óví téhdú ámuha ménítjyúcatsihjyáhi.

¹⁵ Muurá ehdu o meenu téhdú ámuha pamévakeré maávyejúúlleki.

¹⁶ Muurá ímiááné ámhakye o néé tsáné avyéjúúbé únú múnáajpi tsá dííbye íavyéjúúbé ehnííñevu íjcyatúne. Áhdure tsaate tsáapiike tsiéllevu wáloobe tsá díityé ehnííñevu íjcyatúne.

¹⁷ Ehdú ámhakye o nehíjcyané ámuha melléébóne téhdú meícyáhajchíí muurá íñe imíjyáú ámuha meíjcyáhi.

¹⁸ Áronáa tsá pámeere tehdu ámuha meijcyáityúne. Muurá ó waajácú caatyé ímiááné tahñéjté íjcyane. Áronáa ihdyu tehdújuco tene pájtyeiñé tsúúcajátújucoo Píivyéébe iwajácúháámítu íllu néhdújuco: “Díibiyema muhtsi memáchohijcyároobe óhdivu méénútsóóhi.”

¹⁹ Ehdú oke tene pájtyeiñé íhdétújuco ámúhakye o úúballéné néhi tene pájtyeíjyu ámuha oke mecáhújtso ímiááné díibyéjuco o íjcyane.

²⁰ Aane ímiááné o neé íñe ámúhakye o wállóomeke ímí iwáátsúcúpéjtsómedi íícuvémé idyé muurá ookéjuco íícuvéne, áhdure Llihíyó okée wállóobekéjuco ditye íícuvéne.

Jetsóó úúballé díibyedívú Jóóda méénútsóíñe

(Mt 26.20-25; Mc 14.17-21; Rc 22.21-23)

²¹ Ehdúu Jetsóó múúhakye íñétsihdyu múhduúvúrá illíñémuúcunúmeíñe tsiíñe neéhií:

—Muurá ímiááné ámúhadítú tsaapi óhdivu méénútsóóhi.

²² Aanée tsá muha mewájácúcutú cáabyedítú díbye neéneé. Áánéllihyéé muha íllure meíítéjatsíhi.

²³ Téjyúu muha memájchónáa mítyane díbye oke ívámeíbyé dííbyé únuri ó ácuúcunúhi.

²⁴ Áábekée oke Tsimóo Pééodoro neé o dílo dííbyeke ímichi cáabyedítú ehdu díbye neéneé.

²⁵ Ahdújucoo dííbyeke áábánéwu o neéneé:

—Ávyéjuúbej, ¿aca caabyé ímichi úhdivu méénútsóóhi?

²⁶ Áánéllihyéé neébe:

—Pááaho o éeníyohóvú o ájcuúbe.

Ehdúu neébere íéeníyohóvú ajcú Tsimóo hajchi Jóóda Ijcaríóoteke.

²⁷ Ájyúu tsúúca dííbyé pañévú Naavéné úcaavéné iwájácúne Jetsóó neé dííbyeke:

—Wa bo íícúí íná u méénuíñe meenuj.

²⁸ Ehdúu díbye neéne tsá muha díibiyema majchorí meijcyámedítú tsáápiubaré wájácúcutú íveekí ehdu díbye dííbyeke neéneé.

²⁹ Tsaatée ijtsúcunú dsíídsí tehméébé díbye íjcyánéllii ehdu díbye neéne wañéjji wáabyuta tsíméné díbye íáhdoki. Áhdurée ijtsúcunúme ídáátsojteké díbye dsíídsitu ájcuíyóné ehdu díbye neéneé.

³⁰ Aanée díbye Jóóda Jetsóó pááahóvú ájcune imájchóne múúhadítú péjucoo tépejco.

Jetsóó táuhbaju

³¹ Áábe déjuvúu Jetsóó neéhií:

—Ícyooca ihdyu Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe ó ávyéjúúteé Píivyéébé avyéjú iwájácúmeiki.

³² Aane lléváhréjuco muhtsi maávyéjútsójatsíñe Píivyéébema.

³³ Muurá ámúhakye o pícyoiñúme oke ámuha menéhorómé tsá maájtyúmiítyú áátsiméjuco ámuha meijcyaróme. Aane ámúhá avyéjútékée o néhdu tsá ámuha ícyooca mepééityú o péhullévu.

³⁴ Ahdícyané ámúhakye ó táuhbá muhdú ámúhakye o wájyudu ámuha mewájyújatsíki.

³⁵ Muurá ímiááné ámuha mewájyúcatsihajchíí téénetu pámeere míamúnaa waajácúcutú ímiááné tahñéjté ámuha meijcyane.

Jetsóó úúballé Pééodoro tóónúmeíñe

(Mt 26.31-35; Mc 14.27-31; Rc 22.31-34)

³⁶ Ehdúu Jetsóó neénéllii Tsimóo Pééodoro neé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿aca kiávú ú peéhi?

Áánéllihyéé neébe:

—Ícyooca tsáhái óoma u pééityúne. Áronáa bóónétúí oke ú úráávyééhi.

³⁷ Áánéllihyéé Pééodoro neé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿aca íveekí tsá ícyooca úúma o pééityúne? Muurá téhdure ó dsíjívéiyá díwájyuri.

³⁸ Áánéllihyéé neébe:

—¿aca ímiááné u neé tawájyuri u dsíjívéiyóné? Muurá ímiááneturé uke o neé ípejco cáracáí májtsívátúnáa oke u úráávyeróóné u tóónuíñé 3-íjyúva.

14

Jetsóoj tééveriyé Méécáánidívú meúújeténe

¹ Aane ihdyu ínerí maáábimyeídíñe. Llihíyoma múhtsidívú mecátsipááve.

² Muurá díbye íjcyáhulle íjcyáné mejjcyáiyotsíhji. Muurá tene íjcyátuca idyé ó nééiyá tene íjcyátúne. Áronáa íjcyáne. Áánéllii o péé téhullévu ámuhá ihde o ímbájchoki.

³ Aane o ímbáávyetsódú ámuha tahñéjteke ó ujcúvaá tsatsíhlyí mejjcyaki.

⁴ Muurá ámuha méwaajácú kiávú o pééíñe. Áhdure ámuha méwaajácú muhdú téhullévu ámuha meúújetéíñe.

⁵ Ehdúu múúhakey Jestsóó néénéllii Tomáá néehíi:

—Ávyéjuúbej, tsá muha mewáájácú kiávú u pééíñe. Téhdure tsá muha mewáájácú muhdú téhullévu meúújetéíñe.

⁶ Áánélliihyéee neebe dífbyeke:

—Oo muurá téhullévu úújeténe júúvadáu o néébedi ímiá uwaáboju íjcyane cáhcujtsómé ujcú mújyú idsíjvíjúcúóótyúne bóhi. Aame tajtyééveri úújeté Llihíyodívu.

⁷ Muurá ámuha oke mewáájácúhajchíí tsúúca téhdure méwaajácú Llihíyoke. Tsúúca muurá ámuha máájtyumí dífbyeke.

⁸ Áánélliihyéee Peripé néehíi:

—Ávyéjuúbej, cána múúhakey dájtyumítsó Dícyáánidívú muha tééneri mejjcyacúnújúcúóótyuki.

⁹ Áánélliihyéee neebe dífbyeke:

—¿Aca muhdú íhyajchótá ámuháma o íjcyáábeke tsá oke u wáájácúptyúne? Muurá oke ájtyumímé tsúúca ájtyumí Llihíyoke. Aanéjii ¿muhdú Llihíyodívú ámuhákye o ájtyumítsóiyóné oke u néehíi?

¹⁰ ¿Aca tsá u cáhcújtsotú dífbyema tsáápihdyuré muhtsi mejjcyane? Muurá dífbyere tajtyééveri ámuhákye úwáábohíjcyáhi. Tsá íná óhdityuré o újcune o méénuhíjcyatúne.

¹¹ Aane ihdyu mécahcújtsó tsáápihdyuré muhtsi Llihíyoma mejjcyane. Pane eene méénuirátyúronéhjí ámuha meíiténáa o méénuhíjcyánéubatu bo oke mécahcújtsoj.

¹² Muurá ímiááné ámuhákye o néé oke ímí cáhcujtsómé téhdure o méénuhíjcyádú méénuirátyúronéhjí méénuíñe. Muurá Llihíyodívú o úújetéébé téhullétú diityéké o piaabómé éhniíñe íjcyanéhjí méénuúhi.

¹³ Aane panévare ámuha dífbyeke tamyémeri metáúmeímyeke ó piááboó tééneri dífbyé ihtsútú o bóhówájtsoki.

¹⁴ Ahdícyane panévare piáábo tamyémeri ámuha metáúmeíñetu ámuhákye ó piááboóhi.

Jestsóó néé Pívyéébé Apííchó iwállooíñe

¹⁵ Aane óví ímiááné ámuha oke mewáájúhahchíí mélleebó muhdú ámuha mejjcyaiñé ámuhákye o nehíjcyáne.

¹⁶ Muurá Llihíyoke ó táuméí díbye ámuha éllevu iwálo íapííchó ámuhákye tene ípiáábohíjcyane panévaturé ímí ámuha mejjcyaki. Aane tsá ámuhádítyú kiá íjcyáityúne.

¹⁷ Muurá teene ímiájijtóvú meke waajácútsóhi. Aane tsá úcáávéityú íjjeene úráávyehíjcyámé pañévu teene dítye wáájácútnéllíhye. Áanetu ihdyu ámuha tsúúca méwaajácú ámuháma tene íjcyanéllíhye. Aane ámuhá pañévu úcáávéehi.

¹⁸ Ahdícyane tsá ámuhákye o íhvéjtsóityúne. Muurá tsiíñe ámuha éllevu ó tsaáhi.

¹⁹ Aabe lléváhréjucó íjitu o péébeke tsáhájucó múha oke ájtyumíityúne. Áronáa ihdyu ámuha oke máájtyumíi o bóhihdu ámuha mebóhííñéllíhye.

²⁰ Aane cáhawáá óví ámuha méwaajácú muhdú Llihíyoma muhtsi mejjcyane, téhdure muhdú ámuháma tsame mejjcyane.

²¹ Aane ihdyu óví oke wájyume lleebó muhdú diityéké o nehíjcyáne. Ááneri úújétsóimé ímiááné oke iwájyume. Áámedívú o wáájácútsámeímyeke muhtsi Llihíyoma mewáájyúhi.

²² Ehdúu Jestsóó néénéllii tsijpi Jódaa íjcarióóte íjcyátuube néé dífbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿aca íveeki múúhadívuré ú waajácútsáméí tsíjtyedívú wáájácútsámeityúbe?

²³ Áánélliihyéee neebe:

—Muurá oke wájyume o nééne lléébómedívuré ó waajácútsáméíhi. Áámeke Llihíyó iwájyúne diityé pañévu íapííchó pícyoo téénej tééveri ímí tsaméhjí diityemá muha menáhéwájtsatsíki.

²⁴ Muurá o nééne lléébotúmé tsá oke wájyutúne. Ehdú íñe ámuhákye o nehíjcyané tsá táíjtsaméí íjcyatúne. Muurá ihdyu okée wáalloobe Llihíyóré ehdu ámuhákye nehíjcyáhi.

²⁵ Aane íñe ámuhákye o nehíjcyá ámuháma o íjcyané hajchóta.

²⁶ Áronáa bóónétu Llihíyó íapííchó ámuhá éllevu wáalloonéréjucó ámuhákye piááboíñé panévaturé. Aane ámuhákye tükévétsoo muhdú ámuha mejjcyaiñé ámuhákye o úwáábohíjcyánetu. Téhdure tsíñehjívú ámuhákye waajácútsóíñe.

²⁷ Aane ámuhakye o pícyoiñúmé tadyéjuvu ehdícyáróné pañe ímíñeúvú méjicyaco ñnerí ñjtsámeityúme. Árnóna tsá ámuhakye o néetu míamúnaa ímjýútsócatsihijcyádú néené ñjtsaméima ámuhakye o pícyoiñúñe.

²⁸ Aane muurá ámuhakye o nehíjcyá lléváhréjuco ámuhadítýú o péébe idyé tsiñe ámuha éllevu o tsáañe. Aane ímiáané ámuha oke mewájuyhajchíí méimjýúúveé Llihíyó táehnúñeñevu ñhtsútuube licyáábe éllevu o péeneri.

²⁹ Aane ámuhakye ó úúballé íhdéjuco néhi tehdu tene pájtyéjyju ámuha mecáhcújtso ímiáané o nehíjcyáne.

³⁰ Aane ññhéréjuco ámuhama o ñhjuváne. Tsúuca muurá íññújí avyéjuube átéréejpíyé licyároobe tawáábyú tsáábe píñhíjucóóhíí.

³¹ Áábédívú ihdyu ó íhvéjtsáméíí Llihíyó ímillédújuco pámeere míamúnaa iwáájacu ímiáané dííbyeke o wájuynéllii díbye oke néhdújuco o licyañe.

Ahdícyane ílluréjuco metsu mepéékíí. Ehdúu neebe múuhakye Jetsóo.

15

Jetsóo néé óóvahédú íñééneé

¹ Aabée tsiñe múuhakye úwááboobe nééhií:

—Oo muurá óóvahédu. Áánetu Llihíyó tééhé tehmeébédu.

² Aabe dówacárohijcyá tahñéjté jcyájucóórómedítýú táuwaáboju bóhówaucunútuumeke éhne múúne teehé óóvahetu néevahíjcyátúwajcájí téené tehmeébe wáágóhíjcyádu. Áánetu ihdyu ímiáanéjuco tahñéjté jcyámedítýú táuwaábo bóhówaucunútuumeke piááboobe éhñíñeñevu ímí dítye teene iúráávyeki.

³ Muurá tsúuca ámuhakye o úwáábohíjcyáne j tééveri ámuha méimíbaavyéhi.

⁴ Ahdícyane óóma ámuha meíjcyame óhdityu medówaávedíñe. Muurá úméhothu téwajca víúúwewájcá tsá néévájucóotúne. Ahdu muurá óhdityu ámuha medówaávéhajchíí tsá ímiá úwááboju ámuhadítýú bóhówaucunújucóóityúne.

⁵ Aane óóvahédú oó. Áánetu ámuha tééhéwajcánédu. Aame óhdityu ámuha medówaávéhíjchíí ímiá úwááboju ámuhadítýú bóhówaucunúñi. Áánetu óhdityu ámuha medówaávéhajchíí tsá Pívyéébe ímillédú ámuha meíjcyáityúne.

⁶ Aame ílluréjuco ámuha mewágoóóveíñé éhne múúne teene óóvahetu néevahíjcyátúwajcájí mewáhdáhinúné mecóvajtsódu.

⁷ Muurá tahñéjté ámuha meíjcyame óhdityu dówáávetúméré ímí táuwaáboju meíjtsúcunúhajchíí tehdujuco ámuha meíjcyañe. Aame ámuha piáábo metáúmeíñevu ámuhakye ó ájcuúhi.

⁸ Muurá ímiá úwááboju ámuhadítýú bóhówaucunúhajchíí ímiáané Llihíyoke ámuha máávyéjýjtsoóhi. Aame ámuha meíjcyá ímiáané táuráávye múnaa.

⁹ Muurá ámuhakye mítyane ó wajyú Llihíyó oke wájyudu. Áánéllii oke méíhvéjtsodíñe.

¹⁰ Muurá tátyaúhbjajúné ámuha mellééboné tehdu meícyáhajchíí ámuhakye ó piááboó íñe Llihíyó taúhbjajúné o lléébonéllii oke díbye piáábohíjcyádu.

¹¹ Ehdu íñe ámuhakye ó nehíjcyá tsaméhjí tééneri meímjýúúveki.

¹² Áánéllii ámuhakye ó nehíjcyá ámuhakye o wájyudu ámuha mewájujycatsíki.

¹³ Muurá o dsíjíveneri ámuhakye ó úújétsóo mítyane ámuhakye o wájyune. Tsáhájucu muurá tsiñe muhdú éhñíñeñevu mewájyune meúújétsóityuróne.

¹⁴ Aane íñe ámuhakye o nehíjcyáne ámuha mellééboné tehdu meícyáhajchíí ímiáané táñahbévajte ámuha meíjcyáhi.

¹⁵ Áámeke tsá ámuhakye o díllotú táwákimyéi múnáadi. Muurá tsané avyéjuúbé wákimyéi múnaa tsá wáájacutú muhdú íavyéjuube ñjtsámeíñe. Áánéllii ihdyu ámuhakye o néé táñahbévajte ámuha meíjcyane íñe páneere muhdú oke Llihíyó úwáábohíjcyáne ámuhakye o úúballéhijcyánélliiñe.

¹⁶ Tsáháa oke ámuha menéhcoobe íñe ámuhama o licyatúne. Muuráhjáa ihdyu oore ámuhakye ó ucjú tahñéjté ámuha meíjcyámedítýú ímiá úwááboju íbóhówaucunú mújyú níjkéváityúne. Aame ámuha Llihíyoke tamyémeri panévá piáábo metáúmeícyooa ámuhakye piááboíñe.

¹⁷ Áánéllii ámuhakye o néé ámuha mewájujycatsíki.

Jetsóoke cáhcújtsoótmé díbyeéjteke tsárríléne

¹⁸ Aane ámuha oke mecáhcújtsoné hallútú tsaate ámuhakye tsárríléhajchíí múu ítsaavé okée ítsárrílédujuco dítye ámuhakye tsárríléne.

19 Muurá ditye ijcyadu ámuha meijcyaca ámúhake wájúiyóme. Áronáacaa diityédítú ámúhake o újcúnéllii ámúhake tsarilléimyé diityédú ámuha menéjúcóótúnélliihye.

20 Aane cáhawáá méijstúcumu éhnée tsané avyējúúbé wákimyéi múnáajpi íavyējúúbé éhnííñevu ijcyáityuróné ámúhake o nééneé. Aane muurá oke ícúbahrádúré ámúhadi ícúbáhraimye. Muurá táuwaábó illééboca idyé ámuha meúwaabóné llééboíyóme.

21 Ehdú páhdúváré ámúhake dárííveimeyé tahñéjté ámuha meijcyané hallútú okée wálloobe Píivýéébeke iwáájácútúnélliihye.

22 Muurájháa diityé uwáábovu o tsáátuca tsá oke ditye tsarílléityuróné. Aacáa tsá diityé hallúri ímityúné ijcyáityuróné. Áronáa ícyooca diityé hallúri teene íveeki oke cáhcújtsotúmé illure oke tsarílléhjycyánélliihye.

23 Tsá idyé apáábyekéré oóke, muurá Llihíyomájucó múhtsikye ditye tsarílléne.

24 Muurá diityéj piinlé meénúráityurónéhjí o meénuhjycyátuca tsá diityé hallúri íná ijcyáityuróné. Áronáa ténéhji múbárá meénúityuróné o meénuhjycyáné ájtyumíjucóorómé žíveeki illure múhtsikye tsarílléhjycyá Llihíyoma?

25 Áronáa ihdyu tehdújucó oke ditye tsarílléne díbyé waajácúháámitu illu tene néhdújucó: “Íiné ímityú o meénútúróóbeke oke tsarílléme.”

26 Árone ihdyu óví Píivýéébé Apííchó ámúha éllevu o wáloonéréjucó ámúhake túkévetsóné táuwaábó ámuha meméénuki.

27 Ahdícyane óví ámuha teene méméénuhjycyá íñée táwákimyéi o tújkénútsihdyu óómaye ámuha meícyahíjycyádú ijcyame.

16

1 Ehdú íñe ámúhake ó nehjycyá ámuha meijcyátsíivýéne oke meíhvéjtsótuki.

2 Muurá ámúhake waagóoimyé pihcyáávejááné pañétu. Áhdure tsaatéké ámúhadítú idsíjívetsone ijtscunúimye tehdújucó Píivýéébe ímillédú imyéénune.

3 Ehdú muurá dárííveimeimye Llihíyoma múhtsikye iwáájácútúnélliihye.

4 Aane íñe ámúhake ó úúballé néhi tene pájtyéjy ámuha meítsááveki. Tsáháa éjy ámúhake teene o úúballétú ámúhamáyéikyée o íjcyánélliihye.

Píivýéébé Apííchó meke píaabóne

5 Aabe ícyooca tsúuca ámúhadítú o péjúcoó okée wállóobe éllevu. Áronáa tsá tsáápíuba ámúhadítú oke díllotú kíávú o pééíñe.

6 ŽMuhdú ámuha kehdóvméméhjívúvú ámúhake o úúballéneélliihye?

7 Áronáa ihdyu tehdújucó ámúhadítú o pééíñe. Muurá o péétuca tsá Píivýéébé Apííchó ámúha éllevu tsááityuró ámúhake ipiááboki. Áánéllii ó peé ámúha éllevu teene o wállóoki.

8 Muurá téénej téeveri míamúnua waajácúú ímityúme íjcyane. Téhdure waajácúimyé ímiájító cáhcújtsómé ímjpyetéíñe. Téhdure waajácúimyé teene cáhcújtsótúmema Llihíyó muhdú ditye ícyahíjycyáné ímbájchoíñe.

9 Muurá ímityúme tsá oke cáhcújtsotúne. Aame wágóóové tééne déjúcotu.

10 Aame idyé waajácúú Llihíyó éllevu o péénetu ímiááné apááñéré táuwaáboju ícyáhújtsóneri míamúnua díbyedívú úújetéiyóne. Aabe ámúhadítú o péébeke tsáhájucó oke ámuha maájtyúmiityúne.

11 Téhdure waajácúimyé Píivýéébe míamúnua muhdú ícyahíjycyáné diityémá ímbájchóijyú díbyeke cáhcújtsómé pájtyetéíñe tsúuca íñújí avyējuube Naavéneke o táhjánélliihye.

12 Aabe íjcyaróné mityane ámúhake o nééiyóne. Áronáa tsá ámuha mewáájácúityuróné.

13 Muurá ihdyu Píivýéébé Apííchó ímiááné ámúha éllevu itsáácooca ámúhake waajácútsoó keená ímiááné íjcyanévu. Tsá íhdityuré íjycune tene ámúhake úwáábóityúne. Muurá ihdyu Píivýéébere néene ámúhadívú bóhówájtsóíñe panévaré muhdú pájtyeíñe.

14 Aane táuwaábojívúvú ámúhake iwáájácútsónej téeveri oke avyējújtsoóhi.

15 Muurá Llihíyóroero oó. Áánéllii ó nehjycyá tahñévúré díbyé Apííchó ámúhake wáájácútsoíñe.

Kímóóve ímjyuvu níjkeváne

16 Aabe muurá lléváhréjucó ámúhadítú o péébeke tsáhájucó oke ámuha maájtyúmiityúne. Áronáa idyé llévá ámuha oke tsiíñe maájtyúmií Llihíyó éllevu o pééíñe ihde.

17 Ehdúú Jetsóó néénéllii múúhadítú tsate néjcatsíhi:

—žAca íhya muhdú íñééiyóne ehdu meke neébe?

18 Tétsii tsá mewáájácútúne.

¹⁹ Aanée dííbyeke muha medíllóiyóné iwáájácúne neebe múúhake:

—Éhnené ámuéhake 'lléváhréjucu ámuhadítýú o pééiñe, árónáa idyé llévá ámuha oke máájtyúmií' o néene muurá ámuha médíllóycatsíhi.

²⁰ Muurá ímiááné ámuéhake o néé ávyetá ihnáhó ámuha oke mekímóóveíhe. Áané tujkéveri muurá oke cáhcútsotúmé íllure ímjýúúveéhi. Áronáa ihdyu ámuha mekímoovené ámuháma níjkévaá ímjýuuvúréjucu.

²¹ Muurá walle tsíimávájýu avyéri ícúbáhrámeíhi. Áronáa tsímene tsúúca íjchívyéné boone tsáhájucu dille ávyevéjúcootúne. Ílluréjucu dille ímjýuuvéné tsíiméneke íújcúneri.

²² Ahdú muurá ámuhadítýú o péeneri ámuha mekímóóveéhi. Áronáa llévá ámuha oke máájtyúmíneri meímjýuuvéné tsá múha muhdú méénúmeítýúne.

²³ Aane téjýu piáábó tsáhájucu oke ámuha metáúmeítýúne. Llihíyokéréjucu ámuha tamyémeri metáúmeíñe ámuéhake díbye ipiááboki.

²⁴ Aane muurá tsáhái ámuha metáúmeítýúne. Cáhawáá métáuméi ámuéhake díbye piáábóneri ámuha meímjýúúveki.

Jetsocrító íjí imítýú tsúúca táhiane

²⁵ Áhdurée idyé tsiíñe neebe múúhake:

—Muurá ámuéhake o úúbálléhíjýá tsíménéhíj tééveri. Aane cáhawáá ícyooca ímíñeúvú Llihíyodítýú ámuéhake o úúbálleki.

²⁶ Dííbyekéréjucu ihdyu ámuha metáúmeíñe piáábó tamyémeri. Tsáhájucu ámuháma o táúmeítýúne.

²⁷ Muurá mítyane ámuéhake wájýuube oke iwájýudu dííbyedítýúu o tsáane ámuha mecáhcútsóne téhdure oke mewájýúnéllíhye.

²⁸ Muurájháa dííbyedítýú íññujívú o tsáabe éllevu tsúúca o oomíjýucoóhi.

²⁹ Ehdúu Jetsóó néenélii muha menéé dííbyeke:

—Ícyooca ihdyu botsíi ímíñeúvú múúhake ú úúballéhi. Tsáhájucu tsíménéhíj tééveri múúhake u úúballétúne.

³⁰ Aane muha méwaajácú ímiááné páneere u wáájácúúbeke tsá múha uke úwáábóityuróne. Áánélii muha mecáhcútsó ímiáánéjucóhjáa Píivyéébedítýú u tsáanéé.

³¹ Áánéliihyé neebe múúhake:

—¿A ícyooca botsíi ámuha mecáhcútsóhi?

³² Áronáa tsúúca óhdítýu ámuha metsújááveéhi. Áané boone ooréjucu o cóévaíñe. Áronáa tsá oore o íjcyatúne. Muurá Llihíyoma o íjcyáhi.

³³ Ehdú íñe ámuéhake o nehíjýá óhdivu ámuha mecátsípáávéne íñneri maáábímeyeítýuki. Ihdýúhde tehdújucu íññujiri ámuha meícúbáhrámeíñe. Áronéhíjívú metájhátsámeídíñe. Muurá tsúúca tééjí imítýú ámuháma o tahjáhi.

17

Jetsóó ímamyémú hallúvú piáábó táúmeíñe

¹ Ehdúu íñétsihdyu Jetsóó cáamevu ícyárúúvéne nééhií:

—Ayúju Táácááníj, wa ícyooca oke Dááchikye dávyejújtsó dáihtsútú óhdítýu íbóhówaúcunúki. Muurájháa oke ú picyóó páme avyējuubéré o íjcyabe múhdúmekéhjáa u újccúmeke o ájcu mújýú dítye dsíjívéjúcoóítýúne bóhívu.

³ Aane muurá apáabyéré ímiá Píivyéébé u íjcyáábema oke Dááchikye íñée íññujívú u wállóóbeke wáájacúmé újcuú tééne bóhi.

⁴ Aabe íñe uke íjítu o bóhówátsohíjýá dáihtsútú okée u níwaavéné o méénuneri. Aane tsúúca o níjkéváhi.

⁵ Ahdícyane ihdyu, uu Táácááni, óvíi oke ú ávyējujtsó meíjcyá éhnée íññujii íjcyatúnáa meícyahíjýádu.

⁶ Muurá íññujiri íjcyamedítýú tahñéjté íjcyáímeye u újccúmeke tsúúca úhdivu o waajácútsóhi. Muurájháa tsúúcajátújucu dihñéjté íjcyame íñe díuwaáboju o úwaabóné tsúúca cáhcútsóhi.

⁷ Aame tsúúca waajácú páneere o méénuhíjcyáné úhdítýuré tsáanéé.

⁸ Muurá okée u níwaavéné o úwáábohíjcyáné ímílléme. Aame cáhcútsó ímiááné oke u wállóónélii o tsáanéé.

⁹ Ahdícyane uke o táúmei piáábó dihñéjtéjucu íjcyame táhójtíri íjcyámé hallúvu. Áánetu uke cáhcútsótúmé hallúvú tsá o táúmeítýúne.

¹⁰ Muurá páneere tahñéjté íjcyame téhdure dihñéjté íjcyámedítýú táavyéjú bóhówaúcunúhi.

¹¹ Áámedítýú tsúúca ó peé diéllevu. Áámeke ihdyu, Táácaáni ímiáábé u íjcyabe, tehme díhtsúturi táhótsiri íjcyame ímí tsaméhjí tsajjtóré íjtsámei íñe meíjcyadu.

¹² Muurá íñújiri diityémá o íjcyabe dítsijpari diityéké ó télmehíjcyáhi. Aame ijcyá pámeére. Áronáa tsáápiye diityédítýú wágoové tsúúcajátújucóo díwaajácúháámitu tene néhdjúco.

¹³ Áámeke ihdyu íñújiri diityémá o íjcyané hajchótá ó úwáabohíjcyá ditye íimíjyu íñe o ímíjyúdu. Aabe tsúúca diityédítýú ó oomíjyúcoó diéllevu.

¹⁴ Muurá díuwaáboju diityéké o úwáábomeke íjienéré úraavyémé tsaríllé téénéepi o íjcyátúúbeke ditye úráávyénéllíhíye.

¹⁵ Áronáa tsá uke o néétu diityéké diityédítýú u íñétsoki. Íllure uke o nées Naavéné diityéké mújtátsóyónetu u téhmeke.

¹⁶ Tsá muurá íñújíeneri o íícúvetú téénéepi o íjcyátúnéllíhíye. Áhdure tsáhájucó ditye téeneri íícúvetú tsúúca oke úráávyénéllíhíye.

¹⁷ Áámeke ihdyu díuwaábójú téeveri éhniíñevu dímbájchó tsáimiyé uke ditye iúráávyeki.

¹⁸ Muurá ó wállóo diityéké úwáábovu íjienéré úráávyémé pañévú íñe diitye pañévú oke u wállóhu.

¹⁹ Muuráhjáa diityéké ó ímbáávyetsó ímiájíjtó icyánejcúvú ávyeta diityédí o íjyáacunúnéllíhíye.

²⁰ Aane tsá uke piáábó o táúmeítýú apáámyéré óoma íjcyámé hallúvu. Téhdure ó táúmei ditye táuwaáboju úwaabóné lléébome oke cáhcújtsóimiyé hallúvu.

²¹⁻²³ Aame diityémá íñe meíjcyadu tsame íjcyame iwáájácu oke u wájyudu diityéké téhdure u wájyune. Áámema ímí menáhbéwájcatsi téénetu íjí icyánéjcu úraavyémé icyáhcújtsó ímiááné oke u wállóone. Muurá oke u bóhówátsóhíjcyádúré idyé diityéké ó bóhówátsóhíjcyá ditye ímí tsame íjcyame meíjcyadu.

²⁴ Ahdícyane, Lli, uke ó táúmei díhñéjté táhótsiri íjcyame óoma táavyéjuri íjcyaki. Muuráhjáa íñújii u ípívyéjtsótúné íhdéjucó oke u ávyéjútsohíjcyané oke u wájyúnéllíhíye.

²⁵ Aabe Táácaáni ímiáábé u íjcyabeke muurá íjí icyánéjcu úraavyémé tsá uke wáájácutú íñe uke o wáájácutú. Áánetu ihdyu íjtye tsúúca ímí uke waajácú okée u wállóobeke icyáhcújtsónéllíhíye.

²⁶ Áámeke tsúúca ó waajácútsó úhdívu. Ááneturéi diityéké éhniíñevu o wáájácutsoíñé pámeere pahúllewávú mewájýjycatsíki.

18

Jetsóoke ditye ékeevéne

(Mt 26.47-56; Mc 14.43-50; Rc 22.47-53)

¹ Ehdúu Jetsóo Cáánima íhjuvátshídyu muha dííbyema mépajtyé ‘Tsedoróo’ némeíñé téhiwánijke tsiñejcúvu. Ánejcúrii oríivo bájú íjcyané lliiñévú muha meúújetéhi.

² Átsípýe Jóoda Jetsóodívú méénútsóibye waajácú pajjyuváree tétsihvu muha dííbyema meúújetéhíjcyanéllíhíye.

³ Átsihvúu tsívaabe tsodáhómuma duurúvájá tehmejteke llúúvájte avyéjútémáhjáa parit-séomú wállóomeke. Áámé ímyéénujcatsiháñema, ipyééteháñema, tsááhií.

⁴ Aanée Jetsóo iwáájácúne diityé éllevu ipyééne nées diityéke:

—¿Muucá ámuha ménehcóhi?

⁵ Áánéllíhíyee néeme dííbyeke:

—Muha Natsarée múnájpi Jetsóoke ménehcóhi.

Áánéllíhíyee neébe:

—Oo muurá dííbye. Téijyúu diityé pañe diibye Jóoda dííbyedívú méénútsóibye.

⁶ Aanée ehdu Jetsóo diityéké néénetu idyéjuéhnejcúvú óomiyómé áakityéhi.

⁷ Áámekée tsiíñe neébe:

—¿Ímiááné muucá ámuha ménehcóhi?

Áánéllíhíyee néemeé:

—Éje, Jetsóoke muha ménehcó Natsarée múnájpiíkye.

⁸ Áánéllíhíyee neebe diityéke:

—Tsúúcajáne muurá ámuhákye ó nées diibye o íjcyane. Aane ihdyu ámuha oke meméénúhájchíí médómáycodí íjtyékeé.

⁹ Ehdúu pajtyéné dííbyerée íllu néhdjúco: “Úpée, Lli, u újcume táhótsiri íjcyámedítýú tsá tsáápiiba wágoóóvetúne.”

¹⁰ Áánáacáa Tsimóo Pééodoro íniitsúwá iwáwítsuucúne wallórhjícú llúúwájté avyējuúbé únú múnáajpi 'Máacoó' némeíbyé núúmiho ímiánéjcuého.

¹¹ Áronáacáa Jetsóo néé díbyeke:

—Íveekíami ehdu ú meénuj. Pícyo díníitsúwa. ¿Aca tsá u wáájacutú Llihíyóo néhdújuco o ícúbáhrámeííne?

Llúúwájté avyējuúbe éllevu Jetsóoke ditye tsájtylene
(Mt 26.57-58; Mc 14.53-54; Rc 22.54)

¹² Aanée diitye tsođáhómuu, íavyējuúbee, duurúwájá tehmejtée, íjcyame tsúuca Jetsóoke iékéevéébeke dohjinúhi.

¹³ Áánemáa tsajtyémé díbyeke Caipáa baabe Anáa jávu. Téijyúu tééné pijcyábari diibye Caipáa pañétúejpi llúúwájté avyējuúbe.

¹⁴ Diibyé muurá diityéké nehjycjá pámeere óúúvéyóné íhdétú tehđújuco tsaapi dsíjiveííne.

Jetsóoke úráávyeróné Pééodoro tóónune
(Mt 26.69-70; Mc 14.66-68; Rc 22.55-57)

¹⁵ Aanée Jetsóoke ditye tsájtýéébeke o úráávyéébema idyé Tsimóo Pééodoro péé óoma pañétúejpi llúúwájté avyējuube oke wájacú néébema. Áánéllihyéé oke pajtyétsoobe íhjyá llahájtí míhllémeínetu pañevu Jetsóoma o úcááveki.

¹⁶ Áánétú diibye Pééodoro coevá lléehowávúré áachi éhnejcúvu. Áánéllihyéé ó íhjuvúv llééhówá tehmełlema díbye téhdure iucááveki. Áánéllihyéé botsíi pajtyétsole díbyeke.

¹⁷ Aallée néé díbyeke:

—¿Aca tsá Jetsóo mamýémúejpi u íjcyatúne?

Áánéllihyéé neébe:

—Tsáhaá, tsíjpiye oó.

¹⁸ Téijyúu tsuucówu tene néénéllii llúúwájté avyējuúbé únú múnáama tehmejté icyjúwááñúwatu píhmíme életu idyé píhmíibe Pééodoro.

Llúúwájté avyējuube Jetsóoke díllone
(Mt 26.59-66; Mc 14.55-64; Rc 22.66-71)

¹⁹ Áánáacáa llúúwájté avyējuube Anáa dílló Jetsóoke íiná díbye úwáábohjycjáne. Áhdurée díllóobe ímamýémú íiná méénuhjycjáne.

²⁰ Áánéllihyéé neebe díbyeke:

—Muurá duurúwájá pañevú téhdure píhcyáávejáané pañevú míamúnááj pínevú ó úwáábohjycjáhi. Tsá muurá mújyúu téévéneúvú o íhjuvúvahjycyatúne.

²¹ Aanéjii muhdú oke ú díllóhi. Cáhawáá dílló táuwaáboju lléébúcnúhíjycyámeke ditye uke íñéé íiná o úwáábohjycjáne. Muurá íchihyi íjcyámé tsaate teene lléébúcnúhíjycyáme.

²² Áánéllihyéé duurúwájá tehmeébé néé díbyeke:

—¿Íveekí ehdu ú áñujcú llúúwájté avyējuúbeke? Ehdúu néébere wábáajcaró díbyeke.

²³ Áánéllihyéé Jetsóo nééhií:

—¿Aca ó allíhi? Cána oke díñej. Muurá ímiáané o nééhií. Aanéjii ¿íveekí oke ú wábáajcóhi?

²⁴ Átsihdyúu Jetsóoke diibye Anáa wallóo dóhjúri pañétúejpi llúúwájté avyējuube Caipáa éllévúréjuco.

Tsííne Pééodoro tóónúmeííne
(Mt 26.71-75; Mc 14.69-72; Rc 22.58-62)

²⁵ Áánáacáa tétsihyéi Pééodoro píhmíri diityéj píne íjcyáábeke néémeé:

—¿Aca tsá áadí mamýémúejpi u íjcyatúne?

Áánéllihyéé ítyóónúne neébe:

—Tsáhaá, tsíjpiye oó.

²⁶ Áánéllihyéé llúúwájté avyējuúbé únú múnáadítýú díbyéé íñúúmiho wáhdahíróóbé jééeebe nééhií:

—Áánéráhané diityémá oríívó bájú lliíne u íjcyáábeke ó ájtyumíhi.

²⁷ Áronáacáa tsííne íllure tóónuúbe. Áánáacáa tsúuca cáraca májtsiváhi.

Piráato éllevu Jetsóoke ditye tsájtylene
(Mt 27.1-2, 11-14; Mc 15.1-5; Rc 23.1-5)

²⁸ Aanée tétsihdyu Caipáa jatu tsajtyémé Jetsóoke tééné íñújii avyējuube Piráato jávu. Áánáacáa tsúuca métsítsiivéhi. Ájyúu díbyeke tsájtýeme tsá úcáávetú tééj pañevú téeneriváa ímítýútsámeímyé teene wañéhi májchó ímájhójuccóityurónéllíihye.

²⁹ Áánélliihyéee Piráátó diityé éllevu íjchívyéne néé diityéke:
—¿Aca iiná ímityúné áanu méénune ámuha méúúballé díbyé hallúvu?

³⁰ Áánélliihyéee nééme díbyeke:
—Muurá díbye ímityuube íjcyátuca tsá muha metsíváityuró diéllévu.

³¹ Áánélliihyéee neébe:
—Ané wa ihdyu metsájtýéébeke meméénú muhdú ámuha jodíómú taúhbaju néhduú.

Áánélliihyéee nééme díbyeke:
—Áronáa tsá muha metáúhbáityuró tsaaté dsíjívétsovu.

³² Ehdúu pajtyéné díbyeréee Jetsóó muhdú idsíjívéifíe néhdújuco.

³³ Áábekéee Piráátó ihjá pañévu ipiúvábéke nééhií:
—¿A uu jodíómú avyéjuúbe?

³⁴ Áánélliihyéee neebe díbyeke:
—¿A uure ehdu oke u nééhií, mityá tsaate uke néhijcýánéré oke u néé?

³⁵ Áánélliihyéee Piráátó nééhií:
—Tsá muurá jodíómube o íjcyátúne. Muurá ihdyu dimúnaaré llúúvájte avyéjútémá ¿ííne hallútúta uke tsiva taéllévu? ¿íñétáhjáa ímityúné ú meénuj?

³⁶ Áánélliihyéee neébe:
—Tsá ííñújiene táavyéjú íjcyátúne. Muurá ííñújí avyéjújepi o íjcyaca támamyémú táhallútú meénúiyá oke dítye íekéévétuki.

³⁷ Áánélliihyéee Piráátó néé díbyeke:
—¿Áánélliihyéhaca ihdyu diibyéjuco uu avyéjuúbe?

Áánélliihyéee neébe:
—Éee, diibyéjuco oo ímiáájuvú miamúnáake o wáájácútsó ííñújívú o tsíímávámeííbye. Aane ímílléméjuco táuwaáboju illéébóne cáhcujtsóne.

³⁸ Áánélliihyéee Piráátó nééhií:
—¿Aca iiná teene ímiááju?
Ehdúu díbyeke íñéene ihjá pañétú íjchívyéne neebe díbyeke tsívámeke:
—Áánerá tsá díbye ímityuube íjcyátúne.

*Jetsóoke dítye dsíjívétsoííe
(Mt 27.15-31; Mc 15.6-20; Rc 23.13-25)*

³⁹ Muurá ámuha pajyuvu pajtyété wañéjí pañe cúvéhójari íjcyámedítýu tsáápí hallúvú méihjyúvábéke o íchívyétsohíjcyáhi. Aane ¿ihya ámuha méimíllé díbye ámuhá avyéjuúbeke o ácádsíjcaáyóné téjju?

⁴⁰ Ehdúu Piráátó nééronáa páméhcobaré nééhií:
—¿Tsáhaá, tsá díbyeke u ácádsíjcaáyóityúne! ¿Barabáakéré u íjchívyetsóné muha méimílléhi!
Ácooáa díbye Barabáa avyétá ímityuube íjcyabe cúvéhójari téjju.

19

¹ Aanée ehdu dítye néénéllii awáá Piráátó ílluréjuco Jetsóodívú táuhbáné ítsodáhómuke dítye díbyeke iwátsíhcuyuki.

² Aamée ánetóónetu cháhiwa imyéenuwávú ávohjácó díbyeke. Áánemáa díbyeke uácómé wávyamu duujínuudú nééjácobávu.

³ Áánemáa díbyé úniúvú íjcyáne íllu wáñécohíjcyáme:

—¿Nóóooj, malmijyu áanu jodíómú avyéjuúbej!
Ehdúu iwáñéjcone néémere wábáácohíjcyá díbyeke.

⁴ Aanée tsííne Piráátó díbyekéee tsájtýéme éllevu ípyééne nééhií:
—Cáhwáá íllevu díbyeke o íjchívyétso ámuha mewáájácu ímiááne díbye ímityuube íjcyátúne.

⁵ Ehdúu íñéene Jetsóoke díbye píuvaabe úújeté diityé úmíwávú ánetóóné chahíwavu dítye ávohjácónema. Téhdurée wávyamu duujínuudú nééjavu dítye uácójama díbye. Áábédítýu neebe Piráátó diityéke:

—Éje, áanu muuráhaja.

⁶ Áábekéee llúúvájte avyéjútémá duurúvájá tehméjté íájtýúmíne kéévánécoba nééhií:

—¿Áabyedívú wátýetyehcútsó páwachékevu! ¿Tsáma wátýetyéhccútsoco!

Áánélliihyéee neebe Piráátó diityéke:

—Wa ihdyu metsájtýéébeke ámuháyé méwátýetyéhcu. Tsá muurá ímityuube díbye íjcyátúne.

⁷ Áánélliihyéee nééme díbyeke:

—Árónáa ihdyu múhá taúhbaju néhdújuco díbye dsíjiveíñé íveeki Píivýéébé Hájchidi díbye díllómeíhíjycáné déjúcotu.

⁸ Ehdúu dítye néeneri Piráátó mítyane íllityéhi.

⁹ Áánemáa tsiíñe ihjyá pañévu itsájtyéébeke neébe:

—¿Aca kiá múnáajpi uu? Aanée tsá díbye añújcutúne.

¹⁰ Áánéllihyéee neebe dífyeke:

—¿Aca íveeki tsá oke u añújcutúne? ¿Aca tsá u wáájacutú o neéjuri páwachékevu uke dítye wátyétyéhícyóne? Téhdure ¿a tsá u wáájacutú uke téénetu o pájtyetétóiyóne?

¹¹ Áánéllihyéee neebe Jetsóo:

—Ávyeta muurá tsá muhdú oke u méénúityuró Píivýéébe ímíllétuca. Muurá íñe díllevu oke tsíivame díehníñévu ímityúné meenúhi.

¹² Ehdúu Jetsóo néénéllii Piráátó imíllerá dífyeke íácádsíjcaáyóne. Árónáacáa néeme kéévánécoba dífyeke:

—Muurá áádikye u ácádsíjcaáyóhájchíi tsá páñétúejpi avyéjuube Tséétsáma ímí u íjycáityúne. Muurá iye avyéjúubedi díllómeímyé íllure ehdíivallé dífyeke.

¹³ Ehdúu dítye néénéllii ihjyá pañétú íjchívyétsoobe Jetsóoke. Áánemáa ácutúveebe íavyéjú íjyáwá néwayúúnetu níjcyómeíñé hallúvu. Tétsii mémée heeberéomú ihjyúri Gabááta.

¹⁴ Téjyúu cójijpíine péjcore teene pajtyeté wañéhjí lléeváíñaáca. Ájyúu Piráátó néé díityéke:

—¡Aabye ámúhá avyéjuube!

¹⁵ Árónáacáa kéévánécoba néémeé:

—¡wa ihdyu dífyeedívú wátyétyehcútsó páwachékevu díbye idsíjiveki!

Árónáacáa neebe díityéke:

—Árónáa tsáháubá ámuha jodíomú avyéjúubedívú o wátyétyehcútsóityuró páwachékevu.

Ehdúu díbye néérónáa llúúvájte avyéjute néé dífyeke:

—¡Árónáa íjcyabe apáábyeré páñétúejpi múhá avyéjuube Tséétsáa!

¹⁶ Ehdúu éhniñevúré dítye néénéllii ílluréjuco Piráátó íhvejtsóné díityedívú dítye dífyeke íwátyétyehcu páwachékevu. Áábekée tsajtyémé íwátyétyéhíhullévu.

Páwachékevu dítye Jetsóoke wátyétyehcúne

(Mt 27.32-44; Mc 15.21-32; Rc 23.26-43)

¹⁷ Aabée Jetsóo tsajtyé dífyeke dítye wátyétyehcúwachéké 'Niwáupááji' némeítsii heeberéomú ihjyúri 'Góógota' némeítsihvu.

¹⁸ Áábekée tétsihvu wátyétyehcúmé téwachékevu. Áhdurée téjyúu tsaatétsikye wátyétyehcúmé dífyeke únútu panéjcuváácutu.

¹⁹ Ájyúu Piráátó néé dítye téwachéketu ípícyo íllu nééneé: "Jetsóo Natsarée múnáajpi jodíomú avyéjuube."

²⁰ Aanée mítyame éévehíjcyá píhíré tétsii Jerotsaréetu íjycánéllihye. Caatúváne heeberéomuu, gríéégomuu, romáánomuu, éhdúmé ihjyúri.

²¹ Ehdúhjáa Piráátó cáátúnúnéllii dífyeke éllevu llúúvájte avyéjute ípyéene néé dífyeke:

—Tsáháa u cáátúnúityuró jodíomú avyéjuube díbye íjcyane. Úpée ú caatúnúiyá iye jodíomú avyéjúubedi díbye díllómeíhíjycáne.

²² Árónáacáhjáa neébe:

—Árónáacáa tsúúca o cáátunúné óvi éhduréjuco.

²³ Aanée tsodáhómú dífyeke íwátyétyehcúné ínjíkevádú dífbyé wajyámúné wátújcatsíhi. Áánétúu tsaja cááméjácoba tsá dítye píivyetétú muhdú íácújcatsíñe.

²⁴ Áánéllihyéee néjcatsímye:

—Íjyáhoba tsá medóvájcoityúne. Metsu menéhcu muucá tene dómajcómé teeja itsájtyeki. Ehdúu pajtyené tsúúcajátújucóhjáa Píivýéébé waajácúháámitu íllu tene néhdújuco: "Táwajyámúné wátújcatsímye. Áánetu ícyaa méjácóbá hallúvú nehcómé muhnéjá teja íjcyáíñe."

Áhdújucóo ímiáané tsodáhómú méénune.

²⁵ Ájyúu tétsihyi dífbyéj tsíjjuu, díllé naállee, Créopá taaba Maaría, Maaría Madarénaa, éhdume.

²⁶ Téhdurée íváméíwu oke díbye néhíjcyabe tsíjjuu únúri o íjyóconúúbeke ííténe neebe dífilleke:

—Wáhaj, aadi muurá tsaapi daáchi.

²⁷ Átsihdyúu oke neébe:

—Aalle, muube, díitsíjuú.

Áánélliihyé tahjyávuréjuco dílleke o tsájtyene.

Jetsóó dsíjivéne

(Mt 27.45-56; Mc 15.33-41; Rc 23.44-49)

²⁸ Aanée téjyú tsúúca páneere pájtyéíne éévé úújeténé Jetsóó iwáájácúne nééhí:

—Ó ádóiyáhi. Ehdúu neebe tsúúcajártújucóhjáa Píívyéébé waajácúháámitu tene néhdújuco.

²⁹ Áánélliihyé bíínójpácyó kiwátyé lílyíhlló pañe íjcyánetu wáýámúihdsídú néene iééniyóné úmehéí njcáutu ipícyóóne cújuuvémé díbyeke.

³⁰ Aanée ííhásihdyu neébe:

—Áyu, ícyooca ihdyu páneere nijkéváhi.

Ehdúu íñétsihdyu ílluréjuco díbye dsíjivéne.

Tsodáhó Jetsóoke cáváajcáróne

³¹ Áané tsíjyúu pájtyeté wañéhjí lléeváiñéllii tsá dítye ímilletú ítemehóóné téwachékéjíturé íjcyane. Áánélliihyé néeme Piráátóke díbye ityáúhba ítsodáhómuke dítye ityájkííñé iwáihyáñu íícúí dítye idsíjive dítye tétsihdyu íñúyítésómeke tsiéllévuréjuco ipícyóókí.

³² Ahdújucoó díbye néenéllii tsodáhómú péeme wáihyañúné Jetsóó únútu panéjcvutú íjcyámútsi tájkiíñe.

³³ Áánetúu Jetsóoke dítye wáihyáñúnyóná tsáhájucó díbye bóhiítúne. Áánélliihyé tsáhájucó dítye wáihyáñutú dífyé tájkiícyu.

³⁴ Áronáacáa tsodáhó díbyeúvuke íáámíhotu cáváajcáro aamúbari. Áhejútúu tújpcyoma nújpcyóo íjchívyéhi.

³⁵ Ehdúu ímiáané tene pájtyene o ájtyumíné íñe ó úúballéhi. Aane ihdyu óví ámuha mécáhcujtsóhi.

³⁶ Ehdúu Jetsóoke tsodáhómú ityájkíícyú tsá wáihyáotú tsúúcajártújucóhjáa Píívyéébe íwaajácúháámitu íllu néhdújuco: “Tsá díbyeke tsátsíuba dítye wáihyáóityúne.”

³⁷ Téhdure téhaamítú néeneé: “Dítye cáváajcáoóbeke íítefmye.”

Jetsóó ítemeho dítye cúúune

(Mt 27.57-61; Mc 15.42-47; Rc 23.50-56)

³⁸ Áané boonéhjáa Arimatéa cóómi múnáajpi Jotséé ávyéjúté apííchorí teevétariyé Jetsóoke úráávyehíjcyaaabe táúmeí Piráátóke díbyeúvú ítemeho icyúúuki. Ahdújucoó díbye ájcune díbye icyúúuki.

³⁹ Téjyúhjáa díbye éllevu Nicodéémó tsáá tsáijyúu pejco Jetsóoma íhýuvájeébe. Aabéhjáa tsivá múraá, áarooe, íjcyané pacúúcuma úméváne duurúbajpácyó 30-áámú íjcyane.

⁴⁰ Ááneríhýáa wáýámubááne ímúríjchóne bííjínúmsí díbyeúvuke dítyéé ítemeho icyúúu méenúhýcádtújuco.

⁴¹ Aanéhjáa díbyeúvuke dítye wátyétyéhóúné únúri bajtsóháñé íjcyátsihdyu níkyehéjú béhjúre tsaatékéí dítye pícyóótuhéju.

⁴² Áhejú pañévúhjáa díbyeke cúúumútsí píhíré tétsihdyu téheju néenéllíhye. Ehdúhjáa meenúmé wáyeéévéjcoójí ihde dítye ímbáchóméíhýcyaajcoójí tsíjyúu téjcoojí íjcyáíñéllíhye.

20

Jetsóó dsíjiveebe bóháne

(Mt 28.1-10; Mc 16.1-8; Rc 24.1-12)

¹ Aanéhjáa teene wáyeéévéjcoójí boonétú tsííñé tsemááneréjuco déjúcoóvejcoójí Maaría Madaréna péé pejcojuco Jetsóó njkye úújetélle. Aalléhjáa úújeté téhejú watájco nééwáýúcoba íñétsámeíñevu.

² Áánélliihyéhjáa íícúí dsííneríyé tsáalle Tsimóo Pééedorómá muhsti meíjcyámútsikyee neeváhi:

—ÍÁvyéjúúbeúvú ítemehóha újcujémé níkyehéjú pañétu! ¡Aane tsá mewáájacutú kiávú dítye tsájtyene!

³ Áánélliihyé muhsti téhullévú mepéé dsííneríye.

⁴⁻⁵ Aanée íícúí o dsííneebe Pééedoró íhdéré o úújetéébé téhejú pañévú úcáávétuube ímúiwatúré ó dújuucunú íbíjínubááneréjuco téhejú pañe íjcyane.

⁶ Áánaacáa botsíí Pééedoró tadyéjutu wájtssiibe tsapéhúu úcaavé pañééhéjúvu. Aabée idyé ájtyumí wáýámubááneréjuco téhejú pañe íjcyane.

⁷ Íhdyúebárée íhñúwau bííjínúmeíbá béwánúmeíbá ájtyúmííbe.

⁸ Áábe déjutúu o úcááveebe teene o ájtyúmíne botsií ó cáhcujtsó ímiááné Jetsóó bóhííne.

⁹ Aanée tsáhái tsijtye wáájacutú ehdúhjáa díbye bóhíííne tsúúcajátújuco Píivyéébe néhijcyáné dílbyé waajácúháámítu cáátuváné íéévehíjcyaróne.

¹⁰ Ehdúu muhcsi teene maájtyúmíne ílluréjuco meóómiíne.

Maaría Madarénadívú Jetsóó bóhówaavéne

(Mc 16.9-11)

¹¹ Áánetúu Maaría Madaréná tsiíne níkyéhejívú pééllévaa táallere téhejú pañe dújúcohíjcyáhi.

¹² Aallévaa ájtyumí múityétsi níjkyéji múnáajtétsi tsítsij íwajyámúúné néemutsi ácuúcumúné Jetsóó ítéméhó boonééhájsiri panéjcuvaácuri íhñíwáú icyánéjcurii, íjtyúháácýú icyánéjcurii, ehdu.

¹³ Aamútsívaa néé díllleke:

—Muúllej, ¿ínerí ú tahíjcyáhi?

Áánéllíihyévaa neelle díityétsikye:

—Ávyéjúúbé ítéméhóha kíávú dítye tsájtyéneri ihdyu ó tahíjcyáhi.

¹⁴ Ehdúvaa íñétsihdyu révoúcunúllé ájtyumí tsaapi íjyóconúúbeke. Áronáacávaa tsá dílle wáájacutú Jetsóó díbye íjcyane.

¹⁵ Aabévaa idyé néé díllleke:

—Muúllej, ¿aca muuca u néhcolle eene ú tahíjcyáhi?

Áánéllíihyévaa tétsii íjcyane bajtsó tehmeébekéré iwáábyúne neéle:

—Tsájtyúne múu ure ítémeho tsítsihvu u íñétsóhahjí íhdyu oke duubállé kíavúhjané u pícyoone o tsájtyeki.

¹⁶ Áronáacávaa díloobe ímyémeri díllleke. Áánéllíihyévaa dílbyedívú iwááne '¡Rabónij!' neelle muuha heeberémú ihjyúri 'Ávyéjúúbéj' nééiyóne.

¹⁷ Áánéllíihyévaa neebe díllleke:

—Oke dácádsíjcaáyo. Tsáhái muurá cáamevu Llihíyo éllevu o péétune. Áánéllíi tahñéjte éllevu péene duubállé tsúúca o pééíne Mépiivyéébe éllevu.

¹⁸ Ahdújucóhjáa dílle múúha éllevu itsááne múúhakye úúballéváné dílbyeke íájtyumíne. Áhdurée úúballelle muhdú díbye díllleke nénehji.

Ímamyémuadívú Jetsóó bóhówaavéne

(Mt 28.16-20; Mc 16.14-18; Rc 24.36-49)

¹⁹ Aanée téjcoojíré tsemáaná tújkévajcójí pejco muha tsatsihíyí tsájá pañe. Aamée cóhpé muha méwátajcó llehówááné tsíjtyé apííchori. Áánetúhjáa Jetsóó múhduú íúcáávéne múúhakye nééhíi:

—¡Ámuúhaj! ¿A ámuha méjcyaraj?

²⁰ Ehdúu múúhakye íñééne úújétsóobe íhyójsícútuú dítye wátyétyehcúné añúííhyóhejúcuvu. Téhdurée tsaapi cáváajcárohéjívú múúhakye úújétsóobe. Áánerí mítyane muha méimíjyuuvé Jetsóoke maájtyúmíneri.

²¹ Átsihdyúu neebe múúhakye:

—Óví ímí ámuha méjcyáhi. Ókéé íñújívú ámuha éllevu Llihíyó wáallohdu idyé ámuúhakye ó wáalloó táuwááboju wáájacútúme éllevu.

²² Ehdúu néébere múúhakye íbátsúhcúne nééhíi:

—Óví ámuhá pañévú Píivyééébe Apííchó úcaavéhi.

²³ Muurá tsaate ímityúné méénune díityémá ámuha meímíbájhómé hallúri tsáhájucó tene íjcyáityúne. Áánetu díityémá ámuha meímíbájhótúmé hallúri íjcyaiíne díityé ímityu.

Tomáá Jetsóoke íájtyúmíne máyé cáhcujtsóne

²⁴ Ehdúu Jetsóó múúhadívú bóhówáávénáa tsá Tomáá múúhama íjcyatú dílbyere 'Jeméero' némeílbye.

²⁵ Áábekée muha meúúballérónáa neebe múúhakye:

—Dílbyé hojtsícútu añúííhyóhejúcú íjcyáneri táhójtswa o úácótúhahjíí tsá o cáhcújtsóityú dílbyeke. Áhdure dítyée cáváajcárohéjuri o úácótúhahjíí tsá o cáhcújtsóityúne. Ehdúu neebe Tomáá múúhakye.

²⁶ Átsihdyúu 8 coojívatu tsiíne muha tsájá pañe méjcyánáa tsúúca múúhamájucó dílbye Tomáa. Aanée idyé cóhpé muha léhowááné mewátájcónáa tsiíne Jetsóó múúha éllevu íúcáávéne néé múúhakye:

—¡Ámuúhaj! ¿A ámuha méjcyaraj?

²⁷ Átsihdyúu Tomáake neébe:

—Ayúwa díhyójtswa duácó íñe añúílyóhejúcú táhójtscitcu íjcyánerij. Téhdure ú uacoó íñe oke ditye cáváajcóhéjuri. Áane tsá éhniíñevuré cáhcújtsótuube u íjcyáityúne.

²⁸ Áánéllihyé Tomáá botsíi icyáhcújtsóne néehí:

—ímiáánéjuco Tápiivyéébe uu Táavyéjuúbe!

²⁹ Áánéllihyé Jetsóó néé díbyeke:

—Oke u ájtyúminemáyé botsíi ú cáhcujtsó o bóhiíne. ¡Maímijyu ihdyu ditye íjcyane íajtyúmituróné cáhcujtsóme! Ehdúu Jetsóó néehí.

Íhyaamí pañe cáátuváné íñetú meke píaabóne

³⁰ Aabée mítyane méénuráityúronéhjí muha ímamyémú meíténáa méénuhíjcyané tsá páneere o cáátúnutúne.

³¹ Áronáa ihdyu ténetu tsáneetsa ó caatúnú ámuha mecáhcújtsó ímiáánée díbyéjuco Críjto Píivyéébe Hajchi míamúnáake pájtyetsoobe íjcyane. Áánéllíi díbyeke cáhcujtsómé tsá wágóóóvéityúne.

21

Tsiíñe ímamyémudívú Jetsóó bóhówaavéne

¹ Áané boonétúu tsiíñe Jetsóó bóhówaavé múúhadívú 'Tibéeria' némeíñe unéú únuri muha íllume meíjcyámedívu:

² Tsimóo Péédooro, Tomáá díbyere 'Jeméero' némeíbyee, Gariréá íñújiri íjcyacóomí Canáa múnáajpi Natanaéee, Tsebedéó hájchimútsí muhtsii, tsíjtyetsíi múúháejtésií, éhdúmedívu.

³ Ájyúu Tsimóo Péédooro 'óí ó tsínuutéhi' néénéllii muha menéehí:

—Métsu bo tsaméhjí mepéekíi. Ahdújucóo muha míneri mepéeme tépejco metsínuurómé tsá metáávatúne.

⁴ Aanée tsúúca metsítsíívenáa tééú únuri íjcyáábeke muha máájtyúmirómé tsá mewáájacutú díbyeke.

⁵ Aabée múúhake néehí:

—¿A ámuha métaávaj?

Áánéllihyé muha menéehí:

—Tsáhaá, keenéiyóhaja.

⁶ Áánéllihyé neebe múúhake:

—Cáhawáá tsíñejcu metsínuj. Ahdújucóo tenejcu muha metsínuume meújcunc métyane amómeke. Aamée ávyétá padúúcú néémeke tsá muha meíñháhootú meíjchívyetsóné míñe pañévu.

⁷ Áánáacáa díbyeke o wáájacúne Péédooróké o néehí:

—¡Áánerá Ávyéjuube Jetsóó aábye!

Ehdúu o néenemáyé Péédooro ícúú íwajyámuvu íucáavéne cátsíñiivyé tééú pañévu díbye éllevu ipyéekíi.

⁸ Áánetúu ihdyu muha choocóí tsínucóóhó lícyúhcoméré mepéé 100 éévetá hajchótáubáhháa muha íúniútu meíjcyame.

⁹ Aamée muha meíjchivyémé máájtyumí tétsihyi cúújúwatu amóóbé wáhhámeíñe únuri pááaho íjcyane.

¹⁰ Áánáacáa Jetsóó néé múúhake:

—Ámúhaj táávalu tsaatéke metsíva.

¹¹ Áánéllihyé Péédooro tsínucóóhó amómema líúúcu íjchivu 153-meva íjcyámema. Áróme padúúcuríi tsá técooho móhtóbatúne.

¹² Átsihdyúu neebe múúhake:

—Ayúwa mémajchóvaj.

Aanée tsá tsáapíuba dílotú díbyeke múha díbye íjcyane pámeeré díbyeke muha mewáájacúnéllihye.

¹³ Áámekée múúhake amóóbeke páááhoma wájtúúbe.

¹⁴ Ehdúu Jetsóó tsiíñe múúhadívú bóhówaavé tsúúca pápíhchúú íjyúvájucóo ipyéé idsíjívétsihdyu bóhiíbe.

Péédoorómá Jetsóó íhgyuváne

¹⁵ Aanée muha memájchóné níjcáatu neebe Tsimóo Péédooróke:

—Tsiímoj, Jonáá hajchi u íjcyaaabe, za ímiááné oke ú wajyú íjtye díñahbétjé oke wájyúné ehniíñevu?

Áánélliihyéé neébe:

—Ééé Ávyéjuúbej, muurá ú waajácú uke o wájyune.

Áánélliihyéé Jetsóó néehíi:

—Ané óóma táuráávyé múnáake téhmeco éhne múúne obééjámuke ditye téhmedu.

¹⁶ Átsihdyúu idyé tsiíñe neébe:

—Tsiímoj, Jonáá hajchi u íjcyaaabe, za ímiááné oke ú wajyúhi?

Áánélliihyéé neébe:

—Ééé Ávyéjuúbej, muurá ú waajácú uke o wájyune.

Áánélliihyéé idyé neébe:

—Ané óóma táuráávyé múnáake téhmeco éhne múúne obééjámuke ditye téhmedu.

¹⁷ Átsihdyúu tsiíñe neébe:

—Tsiímoj, Jonáá hajchi u íjcyaaabe, za ímiááné oke ú wajyúhi?

Aané Pééedoróké idátsó pajtyé 3-ijyúvájuco bwaánéré díbye díllone. Aabée néehíi:

—Ávyéjuúbej, muurá tsá iiná u túhúletúne. Aabe muurá ú waajácú ímiááné uke o wájyune.

Áánélliihyéé idyé neebe díbyeke:

—Ané óóma táuráávyé múnáake téhmeco éhne múúne obééjámuke ditye téhmedu.

¹⁸ Muurá u óváhtsáné hajchótá ure díwajyámuunévú u íjcámeíñe ú úllehíjcyá u ímílléhulléhji. Aabe u kéémécooca muurá tsíjtyeréjucu uke díwajyámuunévú íjcoóobeke tsájtyeíñe u ímíllétúróhullévu.

¹⁹ Átsihdyúu idyé neebe díbyeke:

—Aabe wa ihdyu ehdu uke o néerónáa oke duráávyej. Ehdúu Jetsóó néé Pééedoróké díbye iwáájácu muhdú díbyeke iúráávyéné níjcaúvú idsíjíveneri díbye Píívyéébe íhtsútu bóhówájtsóíñe.

Jetsóó ivámeíwu íñéébedítýú úúballéne

²⁰ Aané tétsihdyu Pééodoro révoúacunú Jetsóó déjuto ivámeíwuúu oke díbye neébe o péébeke. Ópée muurá díbyé únuri nihñéré majchóri muha mejcyánáa o íjcyaaabe ó dílló díbyeke caabye múúhadítýú díbyedívú méénútsoíñe.

²¹ Áábekée Pééodoro oke ííténe néé Jetsóoke:

—Ávyéjuúbej, zácooca áanu muhdú íjcyaaáhi?

²² Áánélliihyéé neébe:

—Muurá o ímílléhajchíi tsá díbye dsíjívéityú mújyú tsiíñe o tsááiñévújucu. Áronáa óvíjyacóóné téeneri u íjtsámeíñe. Wa ihdyu oke duráávyej.

²³ Ehdúu Jetsóó óhdityu néené uubállé tsújaavé cahcútso múnáadi mújyúvánhjáa o dsíjívéjucóóityúné uubálle. Áronáacáa ihdyu tsá tehdu díbye néétune. Muuráhjáa ihdyu íllure neebe díbye ímílléhajchíi o íjcyaiñé mújyú díbye tsááiñévújucu. Áanemáa neebe téeneri Pééodoro íjtsámejyúcoótuki.

²⁴ Aane íñe tsaapi Jetsóó mámyé o íjcyaaabe íhyaami ó caatúnú muhdúhjáa páneere díbye méénuhíjcyanéhji o ájtyúmiábe díbye úwáábohíjcyanéhji o lléébone. Aane méwaaajácú íhyaamítú cáátuvané ímiááné íjcyane.

²⁵ Áhdure íjcyaróné mítyane tsíñehji Jetsóópe íjiri íjcyácooca méénuhíjcyanéhji. Aane muurá páneere mecáátúnuca ííñjívú tsá waajácúhaaminé úújetétyuróne. Áyu tehdujúco.

HÉÉCHOÓ

Uwáábojte méénúnehjí uubállleháámi

Píivyéébé Apííchó tsááíne némeíne

¹ Muúbe Téóopíroj, íhdée diéllevu o cáátúnúháámi pañe ó úubállé páneere muhdúhjáa Cáání éllevu níjkyejívu ípyétsihvújuco Jetsóó úwááboobéré méénuhíjcyanehjí.

² Muuráhjáa ímamyémuke íjccúmeke Píivyéébé Apííchoj tééveri níwááveebe íná ditye méénúíneévu.

³ Áamedívuíhjáa muurá ídsijívé boone bóhówáávehíjcyaaabe 40 coojívá hajchótá ímíáánéjuco díbye bóhíine ditye iwáájácuki. Áamekéhjáa Píivyéébé avyéjutu úwáábohíjcyaaabe.

⁴ Aabéhjáa néé díityéke:

—Jerotsaréetúí kiávú mépehdíne. Météhmeccóí tétsihdyu Llihíyóo ámúhake íájcuííne néhíjcyáne.

⁵ Ímíáánéjucoo Jóáa tsótsohíjcyané núpácýori. Áánetu íhdyu lléváhréjuco ámúhá pañévu Píivyéébé Apííchó úcááveíne. Ehdúhjáa neebe Jetsóó ímamyémuke.

Jetsóó níjkyejívu pééneé

⁶ Aaméhjáa tsiíne dííbyema idyóbéévésihvu néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿a ícyooa tsiíne ú ímbáávyétsoo méííhíjcyáne hójtsí pañe íjcyájucóotuki?

⁷ Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Tsá ámuha teene mewáájácútyuró múúcoocá Llihíyóo tehdu méénuíne. Óví íhdyu múijyú ímílléijyu méénuube páneere dííbyé hójtsíri íjcyaaabe.

⁸ Áánetu íhdyu dííbyé Apííchó ámúhadívu nítyene ámúhá pañévu úcáávecooca ámuha téené íhnaáoori méúwááboó óhdityu íjcyané uwaáboju Jerotsaréé múnáakee, Jodéa ííhíjcyáne múnáakee, Tsamáaríá ííhíjcyáne múnáakee, íjcyane. Aane téhdure tsújááveé pahúllévá múnáadívu.

⁹ Ehdúhjáa díityéké ínétsihdyu Jetsóó ditye íiténeríyé tsúúca cáámevu wátyóhíivéhi. Aabéhjáa ojtsó pañévu tsúúca tévééveííhíjcyáne tsáhájucó ditye ájtyúmitúne.

¹⁰ Aaméhjáa cáámevu díbye péhullévu ítéhíjcyarónáa míityétsi ávyéta tsítsi íwajámúúcu néemutsi bóhówaavé díityédívu.

¹¹ Aamútsíhjáa néé díityéke:

—Ámuúha Gariréa ííhíjcyáne múnáa, ¿aca íná caame ámuha méíítehíjcyáni? Muurá ámúhama ícyahíjcyaaabe Jetsóó péjucóo ámúhadítyú níjkyejívu. Aabéjuco idyé tsiíne tsááíne muhdúhjané ámuha méíiténáa ípyéhdú. Ehdúhjáa neemútsi díityéke.

Matíake ditye íjccune Jóódáúvú cápayóve

¹² Aaméhjáa oríívó báju íjcyátsihyí íjcyátsihdyu oomí Jerotsaréevu. Píhíréhrée técoomítyú téhbaju múhajchótá wáyéévejccóojí meulléiyóné jodíómú taúhbaju nééneé hajchóta.

¹³ Aaméhjáa técoomívu úújeté ípyéé ícyahíjcyajávú cáámééjyri íjcyané míjccóhovu. Ílluuméhjáa díitye: Péédroo, Jacóóboo, Jóááa, Aderéee, Perípee, Tomáaa, Baatoroméee, Matéoo, tsijpi Apéó hajchi Jacóóboo, tsáha múnáa cananíjtáméjpi Tsimóoo, Jacóóbó nahbe Jóódaa, éhdume.

¹⁴ Aaméhjáa pajyuvaré dóbéévehíjcyá tééhó pañévu Píivyéébema íhíjyúvaki. Áamemáhjáa íjcyámé Jetsóó nahbémuu, tsííjuu, tsijtye walléémuu, íjcyame.

¹⁵ Áijyúhjáa Péédroo íhahbéjté 120-meva íjcyáméj píínévu íjyocúúvéne néé díityéke:

—Ámuúha táhahbému, tsúúca pajtyené éhnehjáa Píivyéébé waajácúháámitu Jóóda píáábóneri Jetsóoke ditye ékééveíne cáátúnúmeíne.

¹⁶ Ehdúhjáa muurá díbye dííbyedívu méénútsóíne tsúúcajatójuco Píivyéébé Apííchó néhíjcyané Dabííuvuj tééveri.

¹⁷ Dííbyé muurá Jóóda Jetsóó mamýémú meíjcyáméjpi tsaméhjí dííbyema mewákímyehíjcyaaabe.

¹⁸ Aabéé ímityúné méénune ditye áhdóne dsíídsí díbye wájójcoííhíne íjccúnemma áhdómé tsátsii ííhíjcyáne. Ááné boonétúhjáa muurá íyee dsíjívétsómeíbyé áakityé apáhajchíí íhbaú áachívujuco.

¹⁹ Aanéhjáa Jerotsaréé múnáa iwáájácúne dityéé áhdotsíí meménú Atséédama ‘Tújpácýo Ájtsi’ nééiyóne.

²⁰ Muurá Tsáámoháámitu téénetu nééneé:

Íavajáréjuco dífbye ja cóévajari tsáhájucó múha íjcyáityúne.

Téhdure idyé tsiíne nééneé:

Tsijpiiyéjuco dífbye wákimyéivu cápáyóóveíne.

²¹⁻²² Ahdícycane muurá íjcyámé tsaate éhnée Jóáa Jetsóoke tsójtsoobe cáamevu pétsihvújuco meke náhbenuhíjcyáme. Áamedítýú ihdyu óvíi méujcú tsáápiikye díbyeé ímiááné idsíjívésihdyu bóhiine úbállehíjcyáífybeke. Ehdúhjáa neebe Péédoro.

²³ Ahdújucóhjáa mítyétsikye dítye pevénérei mémenúné tsáápiikye diityétsidítýú iújcuki. Tsáápihjáa Jotséé dífbyere 'Batsabáa' némeífbye téhdure Jójto imyéme íjcyaaabe. Áanetúhjáa tsijpi Matía.

²⁴ Áámútsí hallúvúhjáa illu Píivyéébema ihjyúváme:

—Ayúju Ávyéjuube Píivyéébeéj, uu muurá páme íbuwáánéré ú waajácúhi.

²⁵ Aabe ihdyu ú waajácú caabyé u tújkevéllebe íjtyétsidítýú úcááveíne díhjuu uwááboobe íjcyá Jódáuvúu ímítýú níjcauvúu újjetéébe cápáyóóve.

²⁶ Ehdúhjáa Píivyéébema íhjuvátshdyu nehcomé diityétsidítýú cáabyeké iújcuíne. Aanéhjáa újjeté Matíadívu. Aabéjucóhjáa úcaavené 11-mevaréjuco íjcyame Píivyéébe uwááboju úwáábomeré péhíjcyáimyé pañévu.

2

Píivyéébe Apííchó nítyene

¹ Aaméhjáa pámeere tsijtye cahcújtso múnáama 'Pejtecojtée' némeíne wañéhíj cójí dóbeevéhi.

² Áanáacáhjáa peecútéré éhne múne tsíjpáné kíjyebá tsááne íhjuvadáu nééne tsáá cáámetu. Aanéhjáa ávyeta wádóoové pájá pañere.

³ Áronáacáhjáa tsúuca cúújúwaj péetédu 'niwáhníwá' tsáápiitsá hallúvú bóhówaavéne.

⁴ Ehdúhjáa díitye pañévu Píivyéébe Apííchó úcaavené diityéké íhjuvátso tsíjtyéhí íhjuháñeri dítye lléébótúrójúhíri.

⁵ Téjyúhjáa íjcyámé tsijtye jodíómú tétsihyi Jerotsaréeri Méécáanikye muhdú íjtsúcunúdu úráávyehíjcyámé panévá íñújínnetu tsáámeé.

⁶ Aaméhjáa mítyane tétsii íhjuuba íjcyane illéébone diityédívú píhcyavéhi. Aaméhjáa úvanujcátsi tsaatétsáhíi dítye íhjuvájúhíri íhjuváváné illéébónema.

⁷ Áanerihjáa úváhtúuuvémé néjcatsíhi:

—¿Aca tsá éhne íjtye Gariréa múnáa íjcyatúne?

⁸ ¿Aca muhdú íhvane ávyeta meíhjuvájúhíri íhjuváváme?

⁹⁻¹⁰ Muurá íne íchii mee panévá íñújínne múnáa Páátiaa, Méédia, Eráaa, Metsopotáámiaa, Jodéaa, Capadótsiaa, Póotoó, Áatsiaa, Píríjiaa, Pajpíríiaa, Ejíhtoo, Tsirééné tujkéveri íjcyane Áápirícaa, éhdúné íñújínne múnáa. Áhdure íjcyámé Róómátu tsáámedítýú tsaate pañétúejte jodíómu. Téhdure íjcyámé jodíómú íjcyáturómé díitye uwáábó úráávyehíjcyáme.

¹¹ Áhdure íjcyámé Créétama Aráábíá múnáa. Ílluume íne mélleebó muhdú Píivyéébe íhtsútú diityéké íhjuvátsoné meíhjuvájúhíri.

¹² Aaméhjáa téeneri úllévenúme idyé tsiíne néjcatsíhi:

—¿Muhdúami íhya tsáama teénej?

¹³ Áronáacáhjáa tsaate diityédí iúhíváténe néehíi:

—Íllure llíyícyavéme.

Péédoro íhjuvávane

¹⁴ Áanéllíhyéhjáa díitye 11-mevadítýú Péédoro íjyóocúúvéne kéévánécoba néé diityéke:

—Ámuúha tamúnáa íne múhdumé Jerotsarée múnáama tsijtye íjcyamej, cáhawaá ámuúhama o íhjuváváné ímiíneúvú mélleebúcunuj.

¹⁵ Tsá muha méllíyícyávetú eene ámuha múúhadítýú menéhdú. Muurá llíyícyáve múnáa íjcyarómé tsá ícyooca ááméjuturéi nuhba íjcyánáa llíyícyávetúne. Aanéjii awáá muhdú muha méllíyícyáveéhi.

¹⁶ Muuráhjáa Píivyéébe íhjuu uubálla múnáajpi Joéé íne ícyooca pájtyénetu néehíi:

¹⁷ Muurá nihñéré míamúnáa pañévu Táapííchó ó pícyoóhi. Ááméj tsíménémúháábé íbúwá déjúcotu táuwááboju íjchívyeehi. Ováhtsámú naavedú nénehji ítténé pañe diityémá ó íhjuvaváhi. Áánetu kéémémuma ó íhjuvavá ityúwaháñé pañe.

¹⁸ Ehdú ó ájcuú Táapííchotu pámeere múhdumé táíicúve múnáa íjcyámeke wajpíímumáyé walléemuke. Aame táuwáábó méénuúhi.

¹⁹ Ájju caame iévéhoowáú ó úújétsoó páhdváré nénehji meúllévenúnéhji. Áanetu ífíújiri íjyaíñé téené uubálleháñé mítyane meénujcaátsiháñé pañe tújpacyo wágóóovéíñe. Áhdure íjyaíñé panévaré áívyéne ójtso.

²⁰ Muurá cóójíejpi nuha áábáteéhi. Áanetu péjcoejpi íjyaá tújpacyoóduréjuco. Ehdú páhdváré nénehji pájtyéé Ávyéjuube Jetsóó tsááiñé ávyétá íhtsútú nééíñé úmíwari.

²¹ Aane pámeere múhdumé dífbyedi tsúúrameihjycyámé ihdyu pájtyéteéhi.

Ehdúhjáa Joéej téeveri Píivyéébe nééhií.

²² Ahdícyane, ámuúha tamúnaa íjraéémuj, cáhawaá mélleebúcunu tsiíñe ámuúhake o nééíñe: Muurá ámuháyé méwaajáú Jetsóó Natsarée múnáajpi íjyaábej téeveri Píivyéébe panévaré méénúráítuironéhji méénuhíjycyáné ámuúháj piínévu. Téenerí muurá meke úújetsóúúcoóroobe ímiááné Píivyéébe dífbyeke wáalloñe.

²³ Áróóbedívúu ámuha ímítýúmeke méméénutsó páwachékevu mewátýétyéhcútsóneri Píivyééberéhjáa ihdyu tsúúcajatrújuco néhdújuco.

²⁴ Áróóbekéé muurá dífbyere Píivyéébe bóhiítsó tsúúca dsíjívéjúcoóroóbeke. Muuráhjáa tsá muhdú dsjívé dífbyeke méénútyuróne.

²⁵ Muuráhjáa Dabíiúvú dífbyedítýú nééhií:

Paíjyuváré Ávyéjuube óómaye ú ícyahíjycyáhi. Aabe muurá oke ú téhmehíjycyá ííneri ó íllityétuki.

²⁶ Ááneri mítyane o ímjýúúvebe uke ó duurúvahíjycyáhi. Áánéllii ó dsjívécocoo tsaimíyé úúma ó íjyaáhi.

²⁷ Muurá tsá tabóhí u íhvéjtsóityú tene iwágóóóveki. Áhdure tsá u íhvéjtsóityú díicúve múnáájpkýe mítyane u wájýúúbej pi ícúbáhrámeíñe.

²⁸ Muuráhjáa oke ú waajácutsó ímiáíjítóvu. Aabe mítyane ó ímjýuuvé óóma u íjyanélliihye.

Ehdúhjáa Dabíiúvú néé Jetsóodityu.

²⁹ Aabéhjáa muurá dífbye Dabíiúvú dsjívéébeke ditye cúúune ícyoocápi dífbyeúvú níjkye íjycyáhi, ámuúha táñahbémuj.

³⁰ Muuráhjáa Píivyéébe íhjúy uubálle múnáajpi íjyaábeúvú ímiááné waajáú Píivyéébe dífbyeke néhíjycyáné dífbyeúvúj tsiiménémúhaabe lílyaatémedítýú Críjto ávyéjuutéíñe dífbyeúvú ávyéjuutédu.

³¹ Ehdúhjáa tene pájtyeíñe íhdétújuco iwáájacúdú íjyaábeúvú nehíjycyá Críjto ídsjívétsihdyu bóhiibe wágóóóvéityúne. Áhduréhjáa nehíjycyábeúvú dífbyej pi muhdú íjyaítýúne.

³² Ahdújúcoó muurá dífbyeke Píivyéébe bóhiítsóne. Aane muha pámeere méwaajáúcihi.

³³ Áábekéé Píivyéébe ílluréjuco ávyéjujtsóne. Áábej téeveri muurá íñe ícyooca Cááni Íapííchó múúhá pañévu pícyóó dífbyekéhjáa íñéhdújuco. Aane íñe páneere ámuha maájtýumíné, melléébone, Píivyéébedítýuré tsáá líli Jetsóoj téeveri dífbye méénune.

³⁴⁻³⁵ Íllúhjáa muurá tsiíñe Dabíiúvú nééhií:

Ávyéjuubéé néé táavyéjúúbeke: Íchihvu táúniúvú díicya dímunáake úúma o táhjáné hajchóta.

Ehdúhjáa néébeúvu. Árónáacáhjáa ihdyu tsá dífbye íhdityu íhjúvátýúne. Muuráhjáa tsá dífbye cáámevu níjkyejívú péétu Críjto péhduú.

³⁶ Aane ihdyu ámuha pámeere tamúnaa íjraéémú méwaajáúciyá Píivyéébé Mépájtýetétsoobe Críjtoke pícyóóbeke ámuha páwachékevu medsjívétsóóbeke.

³⁷ Ehdúhjáa Péédoro nééne díityéké múhdurá pájtyénéllii pámeere díitye uwáábojtéké nééhií:

—¿Anéhaca íñe muhdúí muúha, ámuúha múúhá nahbémuj?

³⁸ Áánélliihyéhjáa Péédoro néé díityéke:

—Ímítýúne ámuha meicyahíjycyáné meíhvéjtsóne ímiáámeréjuco meíjycyá ámuhá ímítýú ámuhá hallúri íjcyájúcoótuki. Ááne métsójtsótsaméi Jetsocríjto mémeri Píivyéébe ámuhá pañévu ípícyo Íapíicho.

³⁹ Aane muurá íñe íhdétújúcoo úúbállémeihjycyáné pámeere ámuúháj tsiiménémúháábema ámuúhá wábyuta. Téhdure pámeere pahúllévá múnáake Méécááni Píivyéébe wábyújtsómé wábyuta tééne.

⁴⁰ Ehdúhjáa Péédoro díityéké iúwáábótsihdyu nééhií:

—Ímiánejcúvuréjuco mepájtýé míamúnaa ímítýúné ícyahíjycyánetu.

⁴¹ Ahdújúcoóhjáa múhdumé dífbyé uwáábó cáhcújtsodumé tsójtsótsámeíñe. Ájýúhjáa tsúúca cahcújtsó múnáa lílyaatémé 3,000-mevájuco.

⁴² Aaméhjáa diityé uwáábó úraavyémé tsaimíyé náhbévájcatsímýé tsatsíhvú idyóbéévéne Píivýéebema ihjyúvahjycáhi. Téhduréhjáa Jetsóó dsijívé ítsaavéné pááaho iwátújcatsíñé máchohjycáhi.

Tujkénúejte Jetsóó uráávyé múnáa muhdú icyahjycáne

⁴³ Aanéhjáa ímí ijsúcunúme. Áamemáhjáa uwáábojte méénúráityúronéhjí méénuhjycáhi.

⁴⁴ Aaméhjáa tsaimíyé ináhbévájcatsíñe panévatúré píáábócatsíhjcáhi.

⁴⁵ Ihñénéhjihjáa ináhjihénúne píáábohjycámé pihtómeke.

⁴⁶ Aaméhjáa pajyuvaré dóbéévehjycá duurúvajávú Píivýéébeke idyúúrvaki. Tsaimíyéhjáa ihjyáhñeri jcyame Jetsóó dsijívé ítsaavéné pááaho iwátújcatsíñé máchohjycáhi.

⁴⁷ Ehdúhjáa Píivýéébeke ditye dúúrúvahjycáné tsijyte ímí ijsúcunúhi. Aaméhjáa éhnúñevu lílyaaté Píivýéébe píáábori tsúúca pájyeteeme.

3

Úllehjcýátuube úlléjucóone

¹ Tsájcuvéhjáa Pééedorómútsí Jóáama péé duurúvajávú Píivýéebema ditye ihjyúvahjycáne éeveri.

² Áijyúhjáa tsaapi tsiiménédiytújoco úllétúubeke pícyohjycámé tééjá lleehówavu 'Imíwu' némeítsihvu dibye ityáúmeihjycya dsíidsike tééjá pañévu úcáávemeke.

³ Aabéhjáa diityétsikye táúmeí dsíidsike tééjá pañévu úcáávémútsikye.

⁴ Áánéllihyéhjáa díbyedívú íiténe neemútsi:

—Éje, cáhawáá múhtsikye díhtej.

⁵ Aanéhjáa ijsúcunúúbé dityétsí tsieménevu ájcuíñe.

⁶ Áronáacáhjáa Pééodoro néé díbyeke:

—Tsá muhtsi medsiidsivatúne. Áronáa ihdyu uke muhtsi mépiááboóhi. Ahdícyané Nat-sarée múnáájpi Jetsocríjto mémeri díjyócutúvéne duhllé.

⁷ Ehdúhjáa néébere ímiánéjucéhójtisu iékéévéébeke jýjocujcáronemáyé tsúúca ímjpyetéébe.

⁸ Aabéhjáa tsaimíyéjoco úllebe cáhtsínúbaabéré diityétsima úcaavé tééjá pañévu Píivýéébeke dúúrúvaabére.

⁹ Aanéhjáa tétsihyi jcyame ájtyumí ímíhyéjoco úllebe Píivýéébeke dúúrúvane.

¹⁰ Aanéhjáa waajácúme díbyéjoco duurúvajá lleehówarí 'Imíwu' némeítsihyi ácuúcnúúbé píáábó táumeihjycyaabe dibye jcyane. Áánerihjyáa ávyeta ullévenúmé díbyedi.

Duurúvajatu tsátsii 'Tсарomóo' némeítsihvu Pééodoro ihjyuváne

¹¹ Aabéhjáa tsúúca ímjpyetéébe tsá ihvéjtsotú diityétsí Pééedorómútsikye. Áánerihjyáa míamúnáa itsájuréévéne dsinécunú diityé éllevu duurúvajatu tsátsii 'Tсарomóo' némeítsihyi jcyáme éllevu.

¹² Áámekéhjáa Pééodoro íajtyúmíne néehí:

—Ámuúha tamúnaaj, ¿aca muhdú ívane ámuha meúllévenúne múhtsidyívú méiité tehdu múhtsi inháhooríyé muhtsi meméénúnerjíívari? Áhdure ¿aca ímiájtétsí muhtsi meíjycánéllii tehdu mémeenúhi?

¹³ Muuráhjáa téhdure méihdé múnáavú Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, éhdume cáánivahjycyaabe Mépiivýéébe ílli Jetsóoke tééneri ávyéjútsohjycá éhnée ámuha ávyéjúté hójtí pañévu meihvéjtsóobeke. Muuráhjáa Piráátó díbyeke acádsícaayóiyónáa tsá ámuha meímlletúne.

¹⁴ Díbyéé ímiáábé hallúvú ihjyúvatúmé ámuha cáábyera dsijívétso múnáájpi hallúvúré méihjyúvá díbye íjchívyeki.

¹⁵ Ehdúu ámuha méllihyanútsó díbyéjoco meke bohívu ájcutúbedívu. Áróobekée muurá Píivýéébe bóhítsóhi. Aane muha méwaajácúhi.

¹⁶ Áábeke muhtsi mecáhcújtsónéllii muurá íñe áánu ímjpyeté díbye mémeri díbyé inháhoori ámuha meíiteneríye.

¹⁷ Ahdícyané, ámuúha tamúnaaj, muurá ó waajácú ímiáánéjucóo ámuha pámeere ámúhá avyéjútémá díbyeke medsiívetsóné ámúhá íbuúúné aabáte.

¹⁸ Áronáacáa ihdyu téhdújoco dibye ícúbáhrámeíñé tsúúcajátújucóo Píivýéébe ihjyú uubálle múnáaj téeveri néhdújoco.

¹⁹ Áánéllii ímityúné ámuha meícyahjycáné meíhvéjtsóne Píivýéébe icyánejcúvuréjoco meíbuwáávé ténéhji ámúhama íábájívémeí ímí Píivýéebema ámuha meíjcyaki.

²⁰ Muurá meéllevu wállóóibye Ílli Jetsocrítoke tsúúcajátújucoo meke dibye pájtyetétsofíne íñéébeke meke dibye iújcúvaki.

²¹ Aabe muurá níjkyéjiri íjcyaa páneere muhdúhjáa Píivýéébe íhjuú uubálle múnáaj téeveri tsúúcajátújuco íñéhjcyané ímíáávyétsóné hajchóta.

²²⁻²³ Íllúhjáa muurá Moitséeúvú néé méihde múnááuvu: “Ávyéjuube Píivýéébe méhdiyu pícyoo tsaapi íhjuú uubálle múnáajpi íjcyáíibyeke íñée oke ipícyohdu. Áábeke ihdyu tsáma mélléeboco. Muurá díibyeke cáhcújtsotúmé wágóóóveéhi.”

²⁴ Áhduréhjáa tsijpi Píivýéébe íhjuú uubálle múnáajpi Tsamoééúvú íhjuúvahíjcyá íñe ícyooa muhdú pájtyénéhjitu. Áábeúvú boonéhjáa idyé tsijtye íjcyáméhjiúvú íhjuúvahíjcyá téénetu.

²⁵ Ehdúhjáa muurá Píivýéébe íhjuú uubálle múnáaj téeveri nehíjcyá meeke pámeekére. Muuráhjáa méihde múnááuvuma pámeekéré meke ipiááboíñé Aavarááuvuke íllu neébe: “Pámeere ííñújí cuwáábema íjcyaiñé piáábó díjtsiménémúháábej téeveri.”

²⁶ Muuráhjáa Píivýéébe Íllíkye wallóo tujkénú mee íjraéémuke dibye ipiáábo méimítyuháñé meihvéjtsoki. Ehdúhjáa neebe Péédoro.

4

Péedorómútsi Jóáama ávyéjute úmíwari íjcyane

¹ Aanéhjáa Péedorómútsi Jóáama míamúnáama íhjuúvahíjcyárónáa tsáacúnúmé llúúvájteé, duurúvájá tehmejté avyéjuúbee, tsadotséomuu, íjcyame.

² Aaméhjáa cayóbaávaté Jetsóópe dsíjiveebe bóhihdu idyé tsijtye dsíjivémé bóhiíñé dityétsi úwáábónetu.

³ Aaméhjáa iékéévémmútsikye cuvéhoojánú cuvéhrejucu tene néénéllíihye. Aamútsíhjáa téhulléré tsitsiivéhi.

⁴ Áronáacáhjáa diityétsi úwáábó lléébúacunúhíjcyámedítýú mityame cáhcújtsómémáubáhjáa tsúúca úújetémé 5,000-mevájucu tsamééré wajpiímu.

⁵ Aanéhjáa awáá tsíjcyoojí píhcyaa véjucóomé Jerotsaréevu ávyéjutee, túkevėjtsotee, taúhbájú úwáábojtee, íjcyame.

⁶ Áamemáhjáa íjcyámé llúúvájte avyéjute Anáaa, Caipáaa, Jóáaa, Arejáádooroo, éhdume. Téhduréhjáa íjcyámé diityéjééjete.

⁷ Aaméhjáa diitye ávyéjute néé Péedorómútsikye ditye íjchívyétsóne itsíva diityé éllevu. Áhdújucóhjáa ditye tsájtyémútsikye ditye nééneé:

—¿Aca íñé íhtsúuri ámuhtsi méénúráityuróné méméénuhíjcyáhi, pane mumémérihyaja?

⁸⁻⁹ Áánéllíihyéhjáa Péédoro Píivýéébe Apíichó ípañe íjcyaa be néé diityéke:

—Ámuúha tamúnaa íjraéémú avyéjutej, ámuha íñe múhtsikye médilló éhnée íayáábédítýújuco úlléuube áanu muhdú ímíjpyeténé ámuha mewáájácuki.

¹⁰ Áánéllíi ícyooa muhtsi ámúhake meúúbálleé teéne. Muurá ihdyu Píivýéébere ímíjpyetétso díibyeke éhnée ámuha páwachékevu Natsarée múnáajpi Jetsóoke medsíjivétsóóbeke íbóhítsóóbe mémeri.

¹¹ Muuráhjáa díibyejuco éhne múúne ímichi nééwáyutu jaa éjkedu néébeke ámuha meéhdiiválléroobe ícyooa íjcyá páñetúejpi teene jaa ímichi páñetúétsihdyu éjkedu néébeé.

¹² Tsá tsijpi íjcyatú meke pájtyetétsoóbe. Tsáháa muurá tsíjpiikye Píivýéébe méménutú míamúnáake pájtyetétsoóíibyeke.

¹³ Ehdúhjáa dityétsi íhjuúváneeri diitye avyéjute ullévenúhi. Aaméhjáa waajácú dityétsi ídátso nééméjétsi íjcyane tsáijyúubaré waajácúhaamíné ítehhjcyátumútsi. Áronáacáhjáa ítsaavémé Jetsóomáa dityétsi ícyahíjcyáne.

¹⁴ Aanéhjáa dityétsi ímíjpyetétsoobe tétsihyi íjcyánéllíi tsáhájucu ditye íná néétu diityétsidítýu.

¹⁵ Áánéllíihyéhjáa ílluréjuco ditye wálloone diityétsikye tétsihdyu. Ááné boonéhjáa tsamééréjuco íhjuúvájatsíñé muhdú diityétsikye imyéénúyóneri.

¹⁶ Néjcatsímyéhjáapé:

—¿Aanéhaca íñe muhdú méméénúiyá diityétsikye? Muurá pámeere Jerotsarée múnáa waajácú méénúráityuróné dityétsi méénune. Aane muhdú metóónúiyónejíivari.

¹⁷ Áronáa ihdyu metsu meíllívyéébo diityétsikye dityétsi éhniíñevu Jetsóodítýú íjcyáne úwááboju pámehdívuré tsújáucútúné ihde.

¹⁸ Áhdújucóhjáa tsiíñe ipiúvámútsikye ditye ávyeta bóijcyúné dityétsi íuwaabójúcóótuki.

¹⁹ Áronáacáhjáa neemútsi diityéke:

—Cáhawáá méijtsaméí keená ímí Píivýéébe íjtsúcunúne. ¿A ámúhakyéré muhtsi melléébóne díibyeke tsá melléébóitúne?

²⁰ Tsáháubá muhtsi méihvetéiyuró Jetsóodítú íjcyané uwááboju meúwáábohíjcyánetu díbyéé iúwáábóne méénuhíjcyanéhíj muhtsi maájtyúminéllíihye.

²¹ Ehdúhjáa dítyétsí néénéllí íbóíjcyúróné illuréjuco dítye ihvejtsóné díityétsikye. Tsáháhjáa dítye píivýetétú muhdú díityétsikye imyéénúiyóné tsáápiikyéhjáa dítyétsí ímíjpyetétsonéllí mityame Píivýéébeke ávyéjújtsónéllíihye.

²² Aanéhjáa díihye dítyétsí ímíjpyetétsoobe 40 píjcyábá ehnííñevújuco.

Cahcújtso múnáa piáábó táumeñe

²³ Aamútsíhjáa tsúúca dítye ácádsíjcaayomútsí íñahbéje élleu ipyééne úúballé páneere muhdú llúúvájte avyéjújtemá túkevjtsoje díityétsikye nééene.

²⁴ Áánéllíihyéhjáa tsaméhíj íllu Píivýéébema ihjyúváhi:

—¡Ayúju múúhá Avyéjuube Píivýéébeéj, uu muurá ú íjcyá páneereé iévéhóowari íjcyánéhjima íñúji, nújpacyo, múhdúne tsíeméne íjcyane, u ípívyéjtsoobel!

²⁵ Aabéee muurá díicúve múnáajpi Dabíúvudi Díapííchó íjcyáneje téeveri u nééhí: ¿íveeki tsííñe íñújine múnáa páhdúvaré idyáíívéjcatsíñe ítsámeihjycá ínetú díityéké piáábóityúnéhjiri?

²⁶ Muurá avyéjujte pítyácócatsíhijycá Avyéjuube Críjtoke imyéénuki.

Ehdúhjáa muurá u néé Dabíúvuj téeveri.

²⁷ Aanéee muurá téénéllí ícyoomívú píhcyáávehíjcyámé Heróódee, Póotsio Piráátoo, tsííñe íñúji múnáa, muuha íjraéémú avyéjujtee, íjcyame Daachi Jetsóoke imyéénu múúhakyéee pájtyetétsoíbyeke u wállóóbeke.

²⁸ Áábekéee meenúme tsúúcajátújucóhjáa ihdyu u néhdújuco.

²⁹⁻³⁰ Aame muurá u íiténáa téhdure múúhakyé méénúllehíjcyáhi. Áánéllí ihdyu óví múúhakyé u túkévejtsó díihstútuuri muha meúwáábohíjcyá díuúwááboju íínerí illityétúme. Áhdure múúhakyé piáábó muha méénúráityúronéhíj chéméméhjike mebohíitsohíjcyá Daachi Jetsóo mémeri.

³¹ Ehdúhjáa Píivýéébema íhjuvúvánetu dítye níjkévánáa tétsii díityémá uuvécunúhi. Aanéhjáa Píivýéébe Apííchó díityé pañe íjcyame íínerí núhnévetúme úwáábohíjycá dííbyé íhju.

Pámé wáabyutáré íjcyane

³² Aaméhjáa pámeere cahcújtso múnáama tsajíjtóré íjtsámeímyé tsá néhíjcyatú íhñénéhíj íhdyúenéhíj íjcyane. Tsáápiítsá éhnéhjáa páme wáabyutáré íjcyáhi.

³³ Aaméhjáa díitye uwáábojtee úúbállehíjycá Avyéjuubee Jetsóo idsíjívetsihdyu bohíine. Áámekéhjáa Píivýéébe mityane piáábóhíjcyáhi.

³⁴ Aaméhjáa pámeere cahcújtso múnáama ímí piáábócatsíhijycá ínetú píhtótsójcatsityúme. Tsaatéhjáa íñújínema, íhjááhñema, íjcyame ténehji íñáhíhénúne dsídsí píhjuucuhíjycá uwáábojtédívu.

³⁵ Áánétújucóhjáa dítye ácuhijcyané tsaate díityédítú píhtómeke.

³⁶ Ájyúhjáa íjcyabe díityédítú Revítamuube Jotséé Chíperévúhjáa dítye tsíímávaabe. Áábekéhjáa uwáábojtee iúúhinúne meménú Benabéedívú ímijyújtsoobe' nééeyóne.

³⁷ Aabéhjáa íñújí íñáhíhénúne áhdovu ajcú díitye uwáábojteeke.

5

Ananíamútsí mewa Tsapírrama ímityúné méénune

¹⁻² Áhduréhjáa Ananíamútsí mewa Tsapírrama íñújí íñáhíhénúne áhdotu tsane iújcúnéj coéénevu díitye uwáábojtéké ajcú pánéhíjtaráhdú. Aanéhjáa mewa waajácú díbye muhdú méénune.

³ Áábekéhjáa Ananíake Péédoro nééhí:

—¿Aca íveeki Naavéné uke íbúwájtsónéj pééve muhdú u meenú dííñújii áhdo? ¿Ááne pánéhíjídú u tsivá coééne? Ú imíllé múúhakyé u állíñe tehdújuco Píivýéébe Apííchó ímíllédu u méénune muha meijtsúcunúroki.

⁴ ¿Aca muhná teene íñúji? Ááneráa dihñe teene. Ááne áhdóo dihñéreyo. Tsáháa tsane u újcúnéj coééne u tsiváityuró pánéhíjtaráhdú. Aanéhaca idyé múúhakyéré u állíñejíivari. Muurá téhdure Píivýéébeke u állíhi.

⁵ Ehdúhjáa Pééodoro néénemáyé Ananíá illuréjucó dsíjívveebe áákityéné baavújucó. Áané uubálléhjáa lléébome mítyane íllityéhi.

⁶ Ááhoúvukéhjáa ováhtsámú íbíjínúne tsajtyé icyúúuki.

⁷ Áané boonétúhjáa mewa wajtsí íná ájyúke pájtyene wáájácútulle.

⁸ Áállekéhjáa idyé Pééodoro népejtsóhi:

—¿A téhdunéjucóo ílluunéré ámuhtsi menáhíhenúné ámuhtsi íiñúji?

Áánéllihyéhjáa neélle:

—Ééé, téhdunéjucópeé.

⁹ Áronáacáhjáa Pééodoro néé díilleke:

—¿Íveekíhjáa ehdu ámuhtsi mémeenúhi? ¿Aca ámuhtsi méjtsúcunú Píívyééé Apííchó wáájácútyuróne? Éje, aatyé muurá tsáá dítyájiúvuke icyúúújétsihdyu. Aame muurá icyooca uuukéréjucó cúúutéíñe.

¹⁰ Ehdúhjáa díbye néénemáyé tsúúca dsíjívulle áákityé díbyé lliñévu. Áálledúvúhjáa díiyye ováhtsámú wajtsí íitémhóvuréjucó. Áálleuvukéhjáa idyé ítsajtyéne cuuúmé ájyú únútu.

¹¹ Ehdúhjáa Ananíamútsikye méwama tene pájtyéneri cahcújtsó múnaa mítyane íllityéhi. Áhduréhjáa tsijtye teene iwáájácúne íllityéhi.

Méénurátyúronéhjí méénúmeíñe

¹² Aanéhjáa díiyye uwáábojte dóbéévehjýcá duurúvájá pañévu tsátsii 'Tsaromóo' némeítsihvu. Aaméhjáa méénuhjýcá mítyane méénurátyúronéhjí míamúnááj pñévu.

¹³ Áámekéhjáa cáhcújtsotúmé díiyyémá náhbévahjýcáturómé ímí íjtsúcunúhi.

¹⁴ Téjyúhjáa idyé tsijtye wajpíímumáyé walléemú cóbéévehjýcá duurúvájá pañéahcujtsó Píívyéébeke. Aaméhjáa éhniñévu mítyaméjucó lílyaaténe.

¹⁵ Áánétúhjáa chéméméhjike íihbotáhãñeri íjchívyetsómé hulléjijtónéj pñévu tééneríváa Pééodoro pájtyéébe náávúbaré díiyyé hallútu pájtyéneri dítye íbóhíki.

¹⁶ Téhduréhjáa idyé ínúúécoomíji múnaa Jerotsaréeri íjycáábe éllevu tsívahjýcá chéméméhjike. Áhduréhjáa tsívahjýcámé naavémú ípañe íjcyame ícúbáhrámehjýcámeke díbye íbóhítsoki.

Uwáábojtéké dítye ícúbahráne

¹⁷ Aanéhjáa pañétúejpi llúúvájte avyéjúúbema tsadotséomú nomútaává díiyye uwáábojtédi.

¹⁸ Áánéllihyéhjáa díiyyéké cuvéhoojánúme.

¹⁹⁻²⁰ Áronáacáhjáa tépejco níjkyéji múnáajpi cuvéhóójá llehówáané ípááyúnetu íjchívyétsómeke néé dítye míamúnáake duurúvájá pañévu íúwááboté muhdú Píívyéébeke meúraavyéne.

²¹ Ahdújucóhjáa dítye cúúvéneturé tééj pañévu ípyééne úwaabóne. Áanáacáhjáa díiyye pañétúejpi llúúvájte avyéjuube íñahbénu múnáama pihjyúcu túkevjtsojtéke. Áánemáhjáa tehme múnáake wallóomé díiyyé éllevu cuvéhóójá pañétú dítye íjcutéki.

²² Aaméhjáa péeme úújeté íávájávuréjucó.

²³ Áánéllihyéhjáa íóómíñe néémeé:

—Muha meúújeterá cúúveja cóhpé wátájcámejýcá tehme múnaa llehówáané téhmehjýcámedívu. Áronáa muha llehówáané mépaayú dáíhãñererjucó tsaatúbaré pañe íjycájúcootúne.

²⁴ Ehdúhjáa dítye úubálléneri díiyye pañétúejpi llúúvájte avyéjuúbee, duurúvájá avyéjuúbee, tsijtye llúúvájteé, íjcyame íúllévenúne néjcatsíhi:

—¿Aca kíávú pééiyóme?

²⁵ Áronáacáhjáa tsaapi téhullétú tsáábe néé díiyyéke: Áánerá éhñéjyú ámuha mecúvéhoojánúme éhllé duurúvájá pañe uwááborjýjucó.

²⁶ Áánéllihyéhjáa tehme múnáá avyéjuube péé tsaatémá díiyyé éllevu. Aaméhjáa díiyyéké ícúbáhratúmé tsajtye míamúnáa néwayúúnevu díiyyéké áámúiyóné apííchori.

²⁷⁻²⁸ Aaméhjáa díiyye ávyéjyútedívu wájtsítsómeke pañétúejpi llúúvájte avyéjuube nééhí:

—Ááneráhjáa muha ámúhakye mébóijyú ámuha meúwaabójúcoótu eene ámuha meihjyúvahjýcáábedítý íjycáné uwááboju. Áronáa ¿íveekí éhniñévuéré ámuha meúwaabóhi? ¿Íveekí ámuha Jerotsaréeri díbyé uwááboju metsújáucúne méimíllé díbyéé dsíjívéné múuhá hallúvu mewátyanúne?

²⁹ Áánéllihyéhjáa Pééodoro nééhí:

—Áronáa ihdy Píivyéébe múúhake néhdújuco muha meméénune míamúnaa múúhake bójcyúrónáaaca.

³⁰ Muuráhjáa téhdure méíhdé múnáaúvú díbyeke cáánvahíjcyaae Mépiivyéébe Jetsóoke bóhítsó éhne páwachekevu ámuha mewátyétyéhcútsoobe dsíjívéébeke.

³¹ Áábekée muurá díbye ávyéjuutétsoobe icyooa íjcyá díbyé únuri Ávyéjuube Pájtyetétsoobe íjcyáábej tééveri mee íjraéémú ímityúné meicyahíjcyáné meihvéjtsóne ímíánejcúvuréjuco meíbúwáave ténéhji máhallúri íjcyájúccótuki.

³² Aane muurá Píivyéébe Apíichó múúhadívú bóhówajtsóné íne muha meúúbállehíjcyáhi. Muurá ímíáané díbyeke mecáhcújtsómé pañe díbyé Apíichó íjcyáhi.

³³ Ehdúhjáa Pééodoro néene diityéké cáyobáavatétsómé imíllérá diityéké idsíjívetsóne.

³⁴ Áronáacáhjáa paritséomuube ‘Gamariée’ némeíbyé taúhbájú uwááboobe íjcyáábeke míamúnaa ávyéjúúllehíjcyaae diityéj pínétú íjyóccúúvéne néé dítyéi íjchívétsoo áachívú wahájchotáwu diitye uwáábojtéke.

³⁵ Áané boonéhjáa neebe diityéke:

—Ámúuhaj, téíbúwá tsáma méjcyaco. Ááne ímíneúvú meíjtsámeitsihdy aatyéké meméénuco ámuha meméénúhahjchíjy.

³⁶ Muuráhjáa ‘Téoda’ némeíbyé itsúcunúmeihjcyá íhstútuube íjcyane. Áábemáhjáa muurá íjcyámé míamúnaa 400-meva. Áróobekéhjáa tsaate dsíjívetsóné boone pámeere díbyema íjcyarómé pahúllewávu tsújaavé tétsíhjí dáíhañéréjuco.

³⁷ Téhduréhjáa Gariréa múnáajpi Jóódáke pajtyéné míamúnáake dítye éévehíjcyáijy. Áábemáhjáa muurá téhdure mítyame íjcyaróobeke idyé dsíjívetsóme. Áané boonéhjáa díbyema íjcyarómé ílluréjuco wáhchájabáne.

³⁸ Áánéllii ámúhake o néé diityéké éhníínevu ámuha mepátsárijcyójúccótuki. Muurá ihdy ímíáané míamúnáadityuré tsáané uwááboju dítye uwáábohíjcyáhajchíí diityémá níjkévaíñé muhdú ámuha diityéké meméénútrónáaaca.

³⁹ Áánetu Píivyéébedityú tsáané uwááboju íjcyáhajchíí tsá ámuha muhdú meméénúityúne. Áánéllii téíbúwá méjcy.

Tsá tene ímityú Píivyéébeke ámuha ímityúné medáriivéne.

⁴⁰ Áhdújucóhjáa díbyeke dítye lléébone. Áronáacáhjáa ihdy diitye uwáábojtéké ipíúvámeke wátsihcyúme. Áamekéhjáa íácádsíjcyáayo tsiíne bójcyúmé dítye úuwaabójúccótu Jetsóodityú íjcyáné uwááboju.

⁴¹ Áaméhjáa péé ímíjyúwu Píivyééberéhjáa ihdy íhvejtsódújuco Jetsóodityú íjcyáné uwáábójú hallútú núccójpítsó íccúbáhrámeiyónnáaaca.

⁴² Áaméhjáa íhvéjtsótúmé éhníínevúre pajccójívaré uwáábohíjcyá duurúwájá pañévu. Téhduréhjáa tsíjtyeke íhjyáhañévúre uwááboméré pehíjcyáhi.

6

Uwáábojté piáábojte íjcyáímyeke dítye meméénúne

¹ Aanéhjáa téjyú tsúuca mítyamejuco cahcújtsó múnáa lílyaaténe. Áanáacáhjáa tsaate jodíómú íjcyarómé gríéégómú íhjyúri íhjyuvámé ímúnáadityú nehíjcyá dítyéváa píibájyujtéke panévatúre piáábohíjcyatúne.

² Áánélliihyéhjáa diitye méjtúhatyú mítyétsi íjcyame uwáábojte pámeere cahcújtsó múnáake íphíjyúccúmeke néehí:

—Muurá íne Píivyéébe uwááboju muha meúwaabómé tsá tsíínehjiri metúhújkímyeíityuróne.

³ Áhdícyane, ámuúha múúhá nahbému, ámuhadítýú tsaate ímíáámé 7-meváké menéhcóne téénevu mepcyó Píivyéébe Apíichó diityéké túkévétsohíjcyámeke.

⁴ Áánetu ihdy muha díbyeke piáábó metáúmeíne díbyé uwááboju meúwáábohíjcyáahi.

⁵ Ehdúhjáa dítye néene ímí tehdújuco íjtsúcunúnéllii meméénúccóomé Ejtéébate Píivyéébe Apíichó túkévétsoñeri ímí díbyeke úráávyehíjcyáábeke. Áábé hallúvúhjáa meméénúme íllúúmeke: Perípee, Próócoroo, Nicanóoo, Timóoo, Paméénaa, Ajtiokíia múnáajpi Nicoráa jodíómuube íjcyáturoobé diityé uwááboju tujkénú úráávyehíjcyátsihdy Jetsóokéréjuco cahcújtsóobe, éhdúmeke.

⁶ Áamekéhjáa tsajtyémé diitye uwáábojté éllevu. Áámé hallúvúhjáa íhyójsine ípícyóone táúmeímyé piáábo.

⁷ Ehdúhjáa Píivyéébe uwááboju Jerotsaréevu tsújaavéné mítyame cahcújtsómé éhníínevu lílyaatéhi. Áhduréhjáa mítyame llúúwájtedityú cahcújtsóhi.

Ejtéébike ditye ékeevéne

⁸ Ájyúhjáa Ejtééba méénuhjycyá méénuráityúronéhjí Píivýéébe píáábóneri.

⁹ Áábemáhhjáa táhjacatsihjycyámé tsaate pihcyááveja 'íicúve múnáa íjcyájúcootúme' némejjya múnáama Tsirééne múnáa, Arejadriía múnáa, Tsiríítsiá iinúji múnáa, Áátsiá iinúji múnáa, íjcyame.

¹⁰ Ároméhjáa tsá dílbyeke táhjatú Píivýéébé Apííchóré túkévjtsoñeri díbye íhyyúvahjycyánéllíihye.

¹¹ Áánéllíihyéhjáa ahdómé tsaatéké ditye dílbyé hallúvú iállíne íñé díbyéváa Píivýéébé, Moitsééúvu, íjcyámútsidítýú ímityúné íhyyuváne.

¹² Ehdúhjáa ditye nééne túkévjtsojtémá taúhbájú uwáábojtéké muhdú dáríivémé awáá díbye Ejtéébike íékéévéébeke tsajtyé ávyéjuyté éllevu.

¹³ Áábéllíihyéhjáa nehcomé tsíjtyeke dílbyé hallúvú ditye iálliki. Aaméhjáa néé dílbyedítýu:

—Áánu ímityúné íhyyúvahjycyá duurúvájatuu, Píivýéébé taúhbájutuu, íjcyane.

¹⁴ Áhdure nehjycyaabe Natsarée múnáajpívá Jetsóó duurúvaja iwáchájánúne Moitsééúvú uwáábó cápáyoacoíñe.

¹⁵ Ehdúhjáa ditye néénéllíi ávyéjuytémá tsijtye tétsihyí ácújcyatýmé íitécunú díbye Ejtééba húmí amítsárahcówu níjkyéji múnáajpi humídu.

7*Íhyyallúvú Ejtééba íhyyuváne*

¹ Áábekéhjáa páñétúejpi llúuvájte avyéjuube nééhií:

—¿Ava ímiááné ehdu teénej?

² Áánéllíihyéhjáa neebe díityéke:

—Ámuúha tamúnaaj, cáhawaá amúhake o nééne mélleebúacunuj. Muuráhjáa Mépiivýéébé íhtsútuube íjcyaaabe bóhówaavé méíhdé múnáajpi Aavaráaúvudívú Haráavú díbye péétúné íhde Metsopotáamíá iinújiri íjcyáábedívu.

³ Áábekéhjáa neébe: “Pámeere díhyájkímuke díiínújima díhvéjtsóne peeco uke o wállóóné iinújivu.”

⁴ Áhdújucóhhjáa muurá díbye iinújí Caadéatu péébe úújeténé Haráavu. Áané boonétúhjáa cááni dsíjívetsihdyu Píivýéébere tsivá dílbyeke íñe ícyooca meíjcyané iinújivu.

⁵ Aanéhjáa ímiááné dílbyévuke íajcuíñé íñéérónáa tsáhái díbye dílbyeke ájcutú teéne iinújivu. Áronáacáhhjáa íhdyu neebe díbye dsíjívéné boone íajcuíñé dílbyéj tsíménémúháabekéréjucó díbyeúvúí tsímávátúrónáaaca.

⁶ Áhduréhjáa neebe dílbyévudítýú llíyaaténéj tsíménémúhaabe tsííñé iinújiri tsíjtyé hójtsí pañe íjcyame ícúbáhrámeíñe 400 píjcyá hajchóta.

⁷ Téhduréhjáa Píivýéébe néé díityédítýu: “Eene kééne iinúji múnáá hójtsirí díbye íjcyámema teene o ímbájchoóhi. Áané boone ó íjchívyétsoó téhullétú díityéké ookéréjucó díbye íicúve íchihvu.”

⁸ Muuráhjáa Píivýéébe Aavaráaúvuma muhdú díbye íjcyáíñé pityájcoju imyééne néé pámeere dílbyéj tsíménémúhaabe ikíhdyahírótsámeíki. Áhdújucóhhjáa díbye méénune ílli Itsáake itsímáváabeke 8 coojívá díbye íjcyátsihvu. Áhduréhjáa díbye ílli Itsáaréjucó méénune íllíkye Jacóóboke. Aabéhjáa idyé Jacóóbó meenu téhdure ítsíimeke 12-nevá dohjíba múnáa mee íjraéémú íhdéejtéké itsímávámeke.

⁹ Aaméhjáa díitye méíhdé múnáa Jacóóboúvuj tsímé nomíutáávahjycyá íñahbe Jotséedi. Áánemáhhjáa dílbyedívú tsaatéké díbye náhjíhenúmé tsajtyé dílbyeke Ejíhtó iinújivu. Áróóbekéhjáa íhdyu Píivýéébe píáábohíjycyá panévare dílbyeke pátyehjycyánéhjitu.

¹⁰ Aanéhjáa dílbyeke díbye túkévjtsoñej péévéré teene Ejíhtó iinújí avyéjuube Paraóó ímí dílbyeke pícyohíjycyáhi. Muuráhjáa dílbyeke pícyoobe iinújí túkévjtsoobe íjcyaaabe téhdure páneere dílbyé tseméné tehmeébé díbye íjcyaki.

¹¹ Ájyúhjáa muurá mítyane míamúnáa ícúbáhrámeí áyábari Ejíhtó iinújii, Canaáá iinújii, íjcyájíicu múnáa. Tsáháhjáa téjyju méíhdé múnáaúvudi majcho íjcyatúne.

¹² Áronáacáhhjáa Jacóóboúvú Ejíhtó iinújiri tsátsii majcho íjcyane iwáájácúne wallóó ítsíime méíhdé múnáaúvuke díbye téhullétú tsane íjcutéki.

13 Ááné hallúvúhjáa tsiíñe péémedívú botsíi Jotséé waajácútsámeí diiye íñahbé mudívu. Átsihdyúhjáa diiye Ejíhtó iñújí avyéjuube waajácúccóo caatyé múnáajpi díbye íjcyane. Áánéllihyéhjáa neebe díbye ípiúva pámeekéré imúnáake.

14 Ahdújucóhjáa Jotséé píuváné cááni Jacóóboka pámeere ihyájkímú 75-meva íjcyámema.

15 Aaméhjáa téhulle ícyahíjcyámé pámeere dsíjivé 12-nevá dohjíba múnáape mee íjraéémú ihdejeje íjcyame diibye cááni Jacóóobomájucó.

16 Áámeúvukéhjáa tétsihdyu icyúúúromeke tsúúcajátú tsiíñe íáabyúne tsajtyémé Tsikyéevu diibyéhjáa Aavaráaúvú Hamóóuvúj tsiímedítýú áhdóné nijkyénetu icyúúuki.

17 Aanéhjáa Píivyéébe Aavaráaúvuke pítyájcóne éévé tsúúca píihínáa memúnaa éhníñevu lílyaaté mityáméjucó teene Ejíhtó iñújivu.

18 Áijyúhjáa tsíjpiiyéjucó úcaavéné tééne iñújí avyéjúúbedívú Jotséévuke wáájácútuúbe.

19 Aabéhjáa íállíñe ícúbáhráhíjcyá diityédi. Áanemáhjáa nehíjcyabe dítye ítsííméwuúmuke iwáámíuhíjcyá béhnére ítsímáváméwuújike.

20 Téijyúhjáa Moitsééúvú tsiímávámeíbyeke Píivyéébe ímí íjtsúcunúhi. Áábéwúukéhjáa cáánimutsi téhmehíjcyá pápíhchúú nuhbáva.

21 Áábéwúukéhjáa tsúúca dítyétsí wáágoójucóóóóoke Ejíhtó iñújí avyéjúúbé ajoywá íjucúúbeke keemévetsóhi.

22 Áábekéhjáa dítye úwááboobe waajácú páneere diityé múnáape wáájacuhíjcyanéhji. Aabéhjáa ávyétá tujkéveebe íná imyéénúnetu, íhhyúvávnetu, panévatüre.

23 Aabéhjáa 40 píjcyábájucó íjcyabe íjtsámeí imúnáake íááhívetéíñe.

24 Aabéhjáa téhullévú péébe cábuuvé Ejíhtó múnáajpi memúnáajpidi ícúbáhráhíjcyáábedívú. Áábekéhjáa líihyánuúbe.

25 Áijyúhjáa íjtsúcunúúbé memúnáaúvú tsúúca wáájacúné dífbyej tééveri Píivyéébe diityéké dítye ícúbáhrámeíhíjcyánetu íjchívyétsoíñe. Áronáacáhjáa ihdyu tsáhái dítye wáájacútúne.

26 Ááné tsíjcyóóhíhjáa idyé úújetéébé tсамútsiyé memúnáajtétsí méénújcátsímútsídívu. Áámútsikyéhjáa ímílléroobe idyówajcárone. Áronemáhjáa neebe diityétsikyé: ¿íveekí ámuhtsi tsané múnáajtétsiyé meíjcyamútsí méméénújcátsíhi?

27 Áronáacáhjáa ímichi cáabyedítýú tene tujkévaabe diibye Moitsééke néehí: “¿Múha uke pícyóó ímityúnéhjí ímibájchoobe u íjcyaki?”

28 ¿Mityá oke ú líihyánuú éhnéijyu Ejíhtó múnáajpikye u lííhyanúdu?”

29 Ehdúhjáa díbye néénetu ílluréjucó Moitséé wááneé. Aabéhjáa úújeté Madiáa iñújivu. Aabéhjáa téhulle tsííñe iñújiri íjcyabe tsíimavá mityétsikyé téhullétú ityáábávalledívú.

30 Aanéhjáa 40 píjcyábájucó díbye íñéubará píivytúné iñújiri íjcyánaa níjkyéji múnáajpi bóhówaavé dífbyedívú úméhéwu péétécunúné pañe ‘Tsinai’ némeíhbájú píihívu.

31-32 Áanérlíhjáa mityane ullévenúúbe. Áanéllihyéhjáa ímíñeúvú ííte díbye píihíverónáa Píivyéébe dífbyeke néehí: “Oo ámúhá Píivyéébé ó íjcyá dííhdé múnáaúvú Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyame oke cáánívhíjcyáabe.” Áanérlíhjáa íllityéne úúvécunúúbé tsáhájucó tsiíñe íitetúne.

33 Áábekéhjáa tsiíñe neébe: “Díjtyúhápaajiné tácoríjcó íñe úhdivu o bóhówáávénéllíhíye.

34 Muurá ó waajácú tahñéjté Ejíhtó íjcyame wánicyámeíhíjcyané ícúbáhrámeíñeri. Áámeke díjtyééveri o íjchívyétso íñe úhdivu ó bóhówaavéhi. Ahdícyane uke ó wallóo tééne iñújivu.”

35 Ehdúhjáa Píivyéébe néé Moitsééke éhnéhjáa memúnáajtétsíúvú ¿múha uke pícyóó ímityúnéhjí ímibájchoobe u íjcyaki? nééróóbeke. Píivyééberéhjáa ihdyu néé úméhéwu péétécunúné pañe níjkyéji múnáajpi dífbyedívú bóhówáávéébeje tééveri díbye memúnáaúvuke íjchívyétsoki.

36 Ahdújucóhjáa méénúráityúronéhjí imyéénúnej tééveri díbye íjchívyetsóné méíhdé múnáaúvuke Ejíhtó iñújitu. Aaméhjáa íñéubará píivytúné iñújivu pééme Tújpañe Móóa pajtyé nújpacyo dówáávéjítóri. Aabéhjáa téhulle 40 píjcyábá íjcyabe méénuhíjcyá méénúráityúronéhjí.

37 Aabéhjáa mee imúnáadítýú néehí: “Píivyéébere muurá pícyóó méhdityu íhjúu uuballe múnáajpikye íñe o íjcyadu nééíbyeke. Aabe ihdyu nééne méllééboco.” Ehdúhjáa néébeúvu.

38 Aabéhjáa muurá íñéubará píivytúné iñújiri méíhdé múnáaúvuma íjcyáábedívú níjkyéji múnáajpi bóhówaavé ‘Tsinai’ némeíhbaúvú. Áábemáhjáa íhhyúvávane ájcuube dífbyeke Píivyéébé taúhbaju cáátúnúmeíñevu díbye íajcu méíhdé múnáaúvuke.

39 Áróóbekéhjáa tsá dítye cáhcútsóhíjcyatúne. Ílluréhjáa dífbyeke ityáhjálléne tsiíñe ímílléromé íóómiñe Ejíhtó iñújivu.

⁴⁰ Áánemáhjáa dííbyé nahbe Aróoke néémeé: “Mééma meenu Píivyéébedu néméhjike piéhullévúré meóómícyooca meke ditye ityúkévéjtsoki. Kiávú íñe dííahbe Moitséé úújeté mekéé Ejíhtó iññújitu íjchívyétsónema.”

⁴¹ Ahdújucóhjáa ditye nǎjcyone jééú ocájíwuúúú néébeke. Áábekéhjáa íícúvehíjcyámé iyámeke illííhyánúméhjidi. Ááneríhjáa mityane ímǎjyuuvémé iye iññjcyóóbeke íícúvehíjcyáneri.

⁴² Áánéllíihyéhjáa ílluréjuco Píivyéébe díityéké íhvejtsóné ditye awáá idyúúruvahíjcyacaame ívéhóówari íjcyáméhjike. Muurá dííbyé ihjúy uubálle múnáájpi waajácúháámitu nééneé:

¿Acáa ámuha íjraéémú oke méíícúvehíjcyá iyámeke mellííhyánúmedi 40 pijcyábá íñnéubará píivýétúné iññújiri ámuha meíjcyácoóca?

⁴³ Tsáhaá. Muuráhjáa oke íícúvetúmé ámuha méíícúvehíjcyá ámuháyé meméénúméhjike. Áánemáa ámuha métsatyéhíjcyá nǎjcyotáábé Moróoke íhjáwúuma. Áhdurée ámuha métsatyéhíjcyá nǎjcyotáábé míicúruwa Rejpáake Píivyéébedi ámuha medíllónema. Áánéllíi ámúhake ámúhá iññújitu o íjchívyétsómeke ó wálloó Babiróóníá iññújí ehnííñevu. Ehdúhjáa muurá Píivyéébe íhjúy uubálle múnáájpi caatúnúhi.

⁴⁴ Aanéhjáa muurá téhulle íñnéubará píivýétúné iññújiri méíhdé múnáaúvudi íjcyaja iyámé míihénetu méénúmeíjyá duurúvaja dityéhjáa Píivyéébe taúhbaju caátúnúmeíñé newáyuwáané pícyohíjcyaja. Ehdúhjáa méénuube Moitsééúvú Píivyéébe dííbyeke néhdújuco muhdúhjáa íájtyumídu.

⁴⁵ Aajájucóhjáa dityéúvú íñnetsóné tsííñé iññújivu Píivyéébhjáa Jotsoééúvuma tééji múnáake íbótoácóne dííbyeke ájcyájuvu. Áájaréikyéhjáa ícyahíjcyá Dabííúvú íjcyáné hajchóta.

⁴⁶ Aanéhjáa dííbye Dabííúvú waajácú ímí Píivyéébe dííbyeke píaabóne. Áánéllíihyéhjáa ímílléroobe ímyéénune béhja Jacóóboóvúu téhdure cáánívahíjcyacaabe Píivyéébe wáábyuta teeja iyámé míihénetu méénúmeíjyá cápayóóve.

⁴⁷ Áronéhjáa íllíyéjuco Tsaromóóvú méénune teéja.

⁴⁸ Áronáa Píivyéébe tsá íjcyatú apááñéré duurúvaja míamúnaa méénújya pañe. Muurá íhdyu íhdícyásihjíriyé dííbye. Muurá íllu dííbyé íhjúy uubálle múnáájpi nééhíí:

⁴⁹ Nǎjkyéjiri táavyéjú íjyáwá hallúri o íjcyaaabe ó ejécunú páneere íññúji. Aanéjǎva ¿muhdííváne já ámuha óoma méméénuú tétsihyi o íjcyaki?

⁵⁰ Aanéjucóo páneere múhdúné tsíeméne íjcyane o ípíivyejtsóne. Ehdúhjáa neebe Píivyéébe íhjúy uubálle múnáájpij tééveri.

⁵¹ Áronáa ámuha ávyétá nuuhéjyite meíjcyámé íbuúúné ehne Píivyéébeke wáajácútúmé íbuúúnédu. Aame ámuha Píivyéébe Apííchó nééné tsihdýuré méícyahíjcyá méíhdé múnáaúvúu ícyahíjcyádúre.

⁵² ¿Acáa cáábyeké Píivyéébe íhjúy uubálle múnáadityú méíhdéejtévú pevénére íttécunúhíjcyáhi? Muuráhjáa lííihyánuhíjcyámé ímíiáábé Críjto íññújívú tsááíñe úúbállehíjcyárómeke. Aabéé muurá Críjto tsááróóbeke ámuháyéjuco mellííhyanúne.

⁵³ Muuráhjáa tsúúca ámúhama nǎjkyéji múnáj tééveri Píivyéébe taúhbaju íjcyájúcooróné tsá ámuha melléébohíjcyatúne.

Ejtéeba dsíjívéne

⁵⁴ Ehdúhjáa Ejtéébá néénéllíi dííbyedívú cayóbaávatémé íhwañeene íhdónema.

⁵⁵ Aanéhjáa dííbye Ejtéébá Píivyéébe Apííchó ípañe íjcyaaabe ájtyumí nǎjkyéjiri Píivyéébe íavyéjuri íjcyáábé únúri Jetsóó íjcyáábeke.

⁵⁶ Aabéhjáa nééhíí:

—Muurá ó ájtyumí Míamúnáájpidívú ípíivyééveebe nǎjkyéjiri Píivyéébe únúri íjcyáábeke.

⁵⁷ Ehdúhjáa díbye néérónáa íllure íññúhejúné iwátájcóne dííbyé tujkévetu túruuvémé íhjúycunúme.

⁵⁸ Aaméhjáa técoomítýú tsíéllevu itsájtyéébeke áamuhíjcyá néwayúúnevu. Aaméhjáa íwajámúné ityácóríjcámeíjyahíjívú téhmetsó tsaapi ováhtsá ‘Tsáoro’ némeíbyeke.

⁵⁹ Aabéhjáa Ejtéébá ditye áamúroobéré Píivyéébema íllu íhjúyváhi: “Ávyéjuúbej, tabóhí duúcu.”

⁶⁰ Átsíhdýuhjáa ímímóúúvéne kéévánécoba neébe: “Ávyéjuúbej, díícúvedí íñe íjtye ímityúné méénúróneri.” Ehdúhjáa íñétsíhdýu dsíjívébe. Aanéhjáa Tsáoro ímí íjtsúcunú ditye dííbyeke líííhyanúne.

¹ Téijúhjáa Jerotsaréeri cahcújtso múnaa ícúbáhrámeíñe tujkéváhi. Áánetúhjáa tsújaavémé Jodéa iinújiri. Tsaatéhjáa péé Tsamáaría iinújivu. Áronáacáhjáa ihdyu uwaábojte tsá kiávú péétune.

² Aanéhjáa ímí Píivýéébeke úravýémé diibye Ejtéebaúvuke kímóóveméré cuuúhi.

³ Áané tujkéverihjáa diibye Tsáoro cahcújtso múnaake wajpíimúmayé walléémuke ícúbáhraabéré ihjáaháñetu tsajtyé icyúvéhoojánuki.

Tsamáaría iinújiri imiáájú uwaábómeíñe

⁴ Áronáacáhjáa Jerotsaréetu pehíjyámé pahúllevaré úwáábómere.

⁵ Áánetúhjáa Perípé Tsamáaría iinújiri íjcyácoomívú ipyéene téhdure úúbállehíjycá diibyejuco Críjto Mepájtyetétsoobe íjcyane.

⁶ Áábedívúhjáa mítyane miámúnaa píhcyaaavémé lleebúacunúhijycá díbye úwaabóne. Aaméhjáa íítehíjycá méénuráítyúronéhjí díbye méénune.

⁷ Tsaaté pañétúhjáa naavémuke díbye wáágoomé ihjyúacunúmeré diityé pañétú ichívyehíjycáhi. Áhduréhjáa íjpi vaaúmeityúméhjima úllétúméhjike ímípyetétsohíjcyaaabe.

⁸ Áánerihjáa técoomí múnaa mítyane ímíjyuuvéhi.

⁹ Áijyúhjáa íjcyaaabe tétsihyí 'Tsimóo' némeíbyé apíichoóbe. Aabéhjáa álliibýéré pehíjycá teene Tsamáaría múnaake. Nehíjcyaabéhjáa pane iwáájacúne.

¹⁰⁻¹¹ Áábedítýúhjáa ícyátútsiiméné íllure diityéké díbye íapíichori álliínehjí icyáhcújtsóne nehíjycáhi:

—Áánúhaca ihdyu Píivýéébe íhnáhoóma.

¹² Áánetúhjáa ihdyu Perípé Píivýéébe avyéjuto íjcyané uwaáboju Jetsocríjtotodityújuco pájtyene úwaabóné cahcujtsómé tsójtsótsámei wajpíimú, walléémuu, íjcyane.

¹³ Áhduréhjáa diibye apíichoobe Tsimóo íjcyároobe icyáhcújtsóne íllurejuco tsójtsótsámeíñe. Aabéhjáa Perípema íjcyaaabe ullévenúhijycá méénuráítyúronéhjí díbye méénúneri.

¹⁴ Aanéhjáa diitye Tsamáaría iinúji múnaa tsúúca Píivýéébe cahcujtsóné uwaábojte Jerotsaréeri íjcyane iwáájacúne wallóo diityé éllevu Péedorómútsikyé Jóáamaa.

¹⁵ Aamútsihjáa téhullévú ipyéene diityé hallúvú piáábó táumeí Píivýéébeke dííbyé Apííchó diityé pañévú iúcaáveki.

¹⁶ Tsáháikyéhjáa diityé pañévú tene úcaávetú ditye Jetsóo mémeri tsójtsótsámeíjyúccóórónáaca.

¹⁷ Áánéllihyéhjáa diityé hallúvú íhyójtsicu ipícyóone dityétsí Píivýéébeke piáábó táumeíñé tujkéveri botsí dííbyé Apííchó úcaavé diityé pañévú.

¹⁸ Ehdúhjáa dityétsí méénune diibye Tsimóo íajtyúmíne néé diityétsikyé íáhdóiyóné dsíídsidívu.

¹⁹ Neebéhjápeé:

—Cána oke maájcu éénevu ooréjuco tsaaté hallúvú táhójtsicu o pícyóoné tujkéveri Píivýéébe Apííchó diityé pañévú iúcaáveki.

²⁰ Áánéllihyéhjáa Péedoro néé dííbyeke:

—Ííveekí múhdurá díjtsáméi? Muurá teene dísíídsimáyé ú wágoóóváyáhi. Úubá ú íjtsúcunú Píivýéébe téénevu meke ájcune maáhdóiyóné dííbyeke.

²¹ Muurá tsá díwáabyuta tene íjcyatú Píivýéébe uke tujkévééllétúnéllíihye.

²² Ahdícyane eene ímityúné u íjtsámeíñe díhvéjtsóne dííbyeke piáábó táuméi. Tsáijyu múúne úhdi ídídaátsóvéné ábájííveebe ímityúné u íjtsámeíñe.

²³ Muurá ó waajácú ímityúné dípañe íjcyane éhne múúne iyáábé nijpáyú nehníwu néhdu nééneé.

²⁴ Ehdúhjáa Péedoro diibye Tsimóoke néénéllii neebe dííbyeke:

—Ané táhallúvú Píivýéébeke piáábó métáuméi eene oke u néhdu tene oke ipájtyétuki.

²⁵ Ehdúhjáa Píivýéébe ihjyu Tsamáaría iinújiri patsihjívá múnaake iúwáábótsihdyu óómimútsí Jerotsaréevu.

Perípemútsí Etiopía múnáájipma

²⁶ Átsihdyúhjáa níjkyéji múnáajpi diibye Perípeke nééhí:

—Dípye Jerotsaréetu Gáátsávu pééju íinéubará píivýétúné iinújitu pájtyejuri.

²⁷ Ahdújucóhjáa téhullévú péébe cábuuvéné Etiopía múnáajpi eonóocodívú tééne iinújí avyéjuulle 'Cadáátse' némeílle dsíídsí tehmeébedívu.

²⁸ Aabéhjáa Píivýéébeke Jerotsaréevu idyúúrúvájétsihdyu íjchíémiri iinújivu óómiihye éveebéré pehíjycá Píivýéébe ihjyú uubálle múnáajpi Itsaíaúvú waajácuháámi.

²⁹ Áanáacáhjáa Píivyéébé Apíichóré díibye Perípeke nééhií:

—Éhmi íjchíemi duhjáte.

³⁰ Ahdújucoóhjáa péébe lléébúcutuné díbye éévene. Áábekéhjáa neébe:

—¿A ú waajácú iná nééiyóné u éévehíjcyáne?

³¹ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tsáhaá. Múhdutú ó waajácuú múha oke úwáábónejíivari.

Ehdúhjáa inéene píúvaabe dííbyeke íjchíemi pañévu.

³² Aanéhjáa Píivyéébé ihju caátúnúmeíñé díbye éévehíjcyáne illu nééhií:

Obééjake múúne illíihyánu díyte tsájtyedu tsajtyémé dííbyeke. Aabe pevétsihjídú íjcyáábeke dsjívetsómé ehne múúne obééjávu pevétsihjídú íjcyáábeke díyte níitsudu.

³³ Áábeke idátsó meenúme. Aabe íñújiri tsá íjcyájúcootúne. Aane íñe ¿múha téjyú múnáadítyú úúbálléiyá muhdúhjáa téjyú míamúnaa ícyahíjcyáne?

Ehdúhjáa néene éévehíjcyáabe.

³⁴ Átsihdúhjáa neebe Perípeke:

—Cána oke ímíñeúvú duubállé múhdityúhjáa ehdu Píivyéébé ihjyú uubálle múnáajpi nééneé. ¿A ihdityu, mityá tsíjpihdityúpeé?

³⁵ Áánélliihyéhjáa teene díbye éévehíjcyánetu úwááboobe dííbyeke ímíáájú Jetsóodityú íjcyáne úwááboju.

³⁶ Aamútsihjáa péhíjcyamútsí úújeté tsátsii nújpacyo íjcyátsihvu. Átsihvúhjáa díibye eonóócó néé Perípeke:

—¡Éje, íchíhya nújpacyo! ¿Aca tsá oke apáhajchíí u tsójsóityuróne?

³⁷ Áánélliihyéhjáa Perípé néé dííbyeke:

—Ihdyu tehdújuco ímíáané u cáhcújtsóhajchííjyú. Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá ímíáané ó cáhcujtsó Jetsocríjtó Píivyéébé Hajchí íjcyáábeke.

³⁸ Áánélliihyéhjáa Perípé néé díbye íjchíemi idyáíivéytsoki. Áámitúhjáa iníítyéne peemútsí teene nújpacyo pañévu Perípé dííbyeke ítsójsoki.

³⁹ Átsihdúhjáa dítyétsí íjchívyénáa Píivyéébé Apíichóré tsajtyéjucó Perípeke. Áábekéhjáa tsáhájucó eonóócó ájtyúmitúne. Átsihdúhjáa íiyéjuco díbye péhíjcyáne tsaímijyúúre.

⁴⁰ Áanáacáhjáa díibye Perípé Aatsóótó cóomiyíjuco. Aabéhjáa pacóómiváriyé úwááboobéré péhíjcyáabe úújeté Tsatsaréavu.

9

Tsáoro Jetsóoke cáhcujtsóne

(Hch 22.6-16; 26.12-18)

¹ Áané tujkéverihjáa Tsáoro lliihyánúllehíjcyá cahcújtsó múnáake. Aabéhjáa péé llúúvájte avyéjúúbe éllevu waajácuháámí ityáúmeíki.

² Aanéhjáa díbye ájcúháámima peebe Damájcori íjcyáne pihcyáávejáané avyéjujte éllevu néhcoobéré Críjtodityú íjcyáne úwááboju úráavyehíjcyámeke Jerotsarévu ítsájtye wajpíímumáyé walléemuke.

³ Aabéhjáa téhullévú juuváyí péébe tsúuca técoomívú píihírónáa dííbyedívú peete cádiivyé cáámetu.

⁴ Aanéhjáa dííbyeke baavu íjcaáyóobeke Jetsóó díbye ájtyúmituubéré nééhií:

—¡Tsáoj, Tsááoroj! ¿íveekíami oke ú pátsáricyohíjcyaj?

⁵ Áánélliihyéhjáa neébe:

—¿Múha uu Ávyéjuúbej?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Oo Jetsóó oke u pátsáricyohíjcyáabe. Árónáa muurá uure ú tútávátsámeíhíjcyá ehne múúne ócáji naatsóú inúbijcóne íiye tútávátsámeídyu.

⁶ Áánerihjáa Tsáoro íllityéébé úúvécutuúbére nééhií:

—Ávyéjuúbej, ¿aanéhaca iná ú imíllé o méénune?

Áánélliihyéhjáa Jetsóó díbye ájtyúmituubéré nééhií:

—Wa ihdyu dípye kiávúhjané u péhullévu. Téhullévú uke neeímyé iná u méénuíñe.

⁷ Áánerihjáa díbíyema péeme mítyane íllityé díyte ájtyúmituubéré díbíyema íhjyúváni.

⁸ Aabéhjáa baatu íjyóocúúvétsihdyu tsáhájucó hállúvatúne. Áábekéhjáa patóhcoríyéjuco díyte úújetétsóné teene Damájcovu.

⁹ Aabéhhjáa téhulle pápihchúúj coojívá hállúvátuube íjcyaae tsá majchóubáaré, adóubáaré, méénutúne.

¹⁰ Ájyúhjáa tétsii tsaapi cahcújtso múnáajpi Ananíá íjcyáábedívú Jetsóó naavédú nééne íbóhówajcárótsihvu dílló dílbyeke. Áanéllihyéhjáa neébe:

—¿Muhdúhaja, Ávyéjuúbej?

¹¹ Áanéllihyéhjáa neebe dílbyeke:

—Cáhawáá ‘ímiánéjcu’ némeíñe ulléjjítóvú péene Jóoda ja dílló Táátso múnáajpi ‘Tsáoro’ némeíbyekej. Muurá tééjari íjcyaae piáábó táumeihijcyá Píivyéébeke.

¹² Aabe téhdure naavédú nééne ííténé pañe ájtyumí dílbyé hallúvú díhyójtšicu u pícyoone díbye tsiíñe íhállúvaki.

¹³ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii Ananíá nééhií:

—Ávyéjuúbej, mítyame oke úúbállehijcyá díbyevá Jerotsaréeri díuwaáboju cáhcújtso meke ímityúné méénuhijcyáne.

¹⁴ Aabe muurá eene íllevu tsáá llúuvájté avyéjujte nééjuri cahcújtso múnáake itsájtjeki.

¹⁵ Áronáacáhhjáa Jetsóó nééhií:

—Wa ihdyu dípye dílbye éllevej. Muurá téhdure óhdityu íjcyáné uwááboju úwááboobéré pehhjcyáá tsiíñe íñúñne múnáake íavyéjutehjimájucu. Áhdure ámulha imúnaa íjraéémuke úwáábóíbye.

¹⁶ Áábeke ó waajácútsóo muhdú díbye tééne déjúcotu ícúbáhrámeíñe.

¹⁷ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii péjúcoobe Ananíá dílbye Tsáoro íjcyajávu. Aabéhhjáa tééj pañévú íucáávne dílbyé hallúvú íhyójtšicu ípícyóóne néé dílbyeke:

—Muúbej, Ávyéjuube Jetsóó éhneváa juuváyí u tsáánaa úhdivu bóhówaáveebe oke wallóó díllellu uvva tsiíñe u hállúvábé pañévú Píivyéébe Apíícho íucááveki.

¹⁸ Ehdúhjáa Ananíá néénemáyé íhyálluúucú pañétú amóóbé mihédú nééne áakityéné boone hállúvájucóobe. Aabéhhjáa íllurájucu tsójtšótsámeíñe.

¹⁹ Átsihdyúhjáa botsii ímajchóne tsíjpanúube. Aabéhhjáa teene Damájcori íjcyáné cahcújtso múnáama múhdú coojívará íjcyáhi.

Tsáoro Damájcotu úwáábótujkénúne

²⁰ Átsihdyúhjáa tsúuca úwáábótujkénuube díityé pihcyáávejáané pañévu. Aabéhhjáa nehijcyá ímiáané Jetsóó Píivyéébe Hajchi íjcyane.

²¹ Ááneríhjáa pámeere íüllévenúne néjcsatšihí:

—¿Acáa tsá áanu éhne cahcújtso múnáake ímityúné dáriívehhijcyatú Jerotsaréeri? Dílbyéjuco muurá íñe íllevu tsááne llúuvájté avyéjujte éllevu tsaatéké itsájtjeki.

²² Ehdúhjáa dítye néjcsatšiyónáa éhniínevuré úwáábóné pañe nehijcyaae ímiáané dílbyéjuco Jetsóó Críjto íjcyane. Ááneríhjáa íllure tsájúréévétsoobe imúnaa jodíómuke teene Damájcori íjcyámeke.

Tsáoro pállójcóne

²³ Átsihdyúhjáa díitye imúnaa íjcyarómé pítyácójcatsí dílbyeke íllíhyanúroki.

²⁴ Áánemáhhjáa pécóhajchótá cójihajchótá téhmehijcyarómé técoomí llehówáané dílbyeke íllíhyanuki. Áronáacáhhjáa waajácújucoobe teéne.

²⁵ Áábekéhhjáa cahcújtso múnáa úvérújtší pañévú íuácóóbeke pejco niityétsó técoomí mílletátú áachívújuco. Ehdúhjáa pállójucoobe Tsáoro dítye llíhyanúyónetu.

Tsáoro Jerotsaréeri

²⁶ Aabéhhjáa Jerotsaréevu úújetéébé imíllera íñáhbévájcsatšíñe técoomíyí íjcyáné cahcújtso múnáama. Áróóbedíhjáa íllure íllityéme. Tsáháikyéhjáa dítye wáájacutú díbye téhdure cáhcújtsojúcóóné Jetsóoke.

²⁷ Áábekéhhjáa Benabéé uwáábojté éllevu itsájtýéébedívú waajácútsó díityéké ímíñevú. Úúbálleebéhhjáa díityéké muhdú Jetsóó juuváj piínévú dílbyedívú bóhówáávéebema íhjuvátšihdyu péébe dílbyedítýu íjcyáné uwááboju Damájco múnáake íñerí íllityétuube úúbállehijcyáne.

²⁸ Aabéhhjáa Jerotsaréeri íjcyaae díityemá úwááboobéré pehhjcyá tsijtye imúnaa cáhcújtsoótúmeke íñerí íllityétuube.

²⁹ Aanéhhjáa tsate imúnaa íjcyarómé gríéégómú íhjuvájúyóju íhjuvámé dílbyema ityáhhjácatsíñe llíhyanúllehijcyá dílbyeke.

³⁰ Aanéhhjáa íñáhbéjté cahcújtso múnáa iwáájacúne tsajtyé dílbyeke Tsétsaréavu. Átsihdyúhjáa wallóomé dílbyeke Táátsovuú.

³¹ Áijyúhjáa Jodéaa, Gariréaa, Tsamáariaa, Ijcyáné iñúúñneri Ijcyáné cahcújtso múnaa tsaimiyéjuco Ijcyane Píivyéébe Apíichóré diityéke piáábóneri. Aaméhjáa éhniíñevu llyaatéhi.

Enéa ímíjpyeténe

³² Téhuréhjáa Péédoro pahúllevaré áahíveebéré péhíjyaabe úujeté Ríidári Ijcyáné cahcújtso múnáadivu.

³³ Aabéhjáa téhulle ájtyúmité 'Enéa' némeíbyeke 8 pijcyábájuko íjpi vááuimeityúneri chémehíjcyáábeke.

³⁴ Áábekéhjáa neébe:

—Muúbej, tsúúca Jetsocríjtó uke bóhiitsóhi. Ahdícycane dácúúvéne illuréjuco dicyúwá dímbájcho.

Ahdújucóhjáa díbye téijyuré ácuuvéne.

³⁵ Aanéhjáa Ríidaá, Tsaróoo, Ijcyácoomícyu múnaa íajtyúmíne muhdúhjáa íicyahíjcyanehíjí íihvéjtsóne Jetsóokéréjuco cáhcujtsóne.

Dóoca bóhíne idsíjívétsihdyu

³⁶ Téijyúhjáa Ijcyalle cahcújtso múnáalle Jóópéri Tabítá griéégómú ihjyúri 'Dóocaá' némeílle. Aalléhjáa ávyetá ímiáállé Ijcyalle piáábohíjcyá ídáátsóméhjike.

³⁷ Aalléhjáa téijyu chémelle dsíjivéhi. Áálluévukéhjáa iñíjtyúne picyóomé cáámééjiri Ijcyáné míjcohó pañévu.

³⁸ Áijyúhjáa diibye Péédoro Ijcyacóomí Ríida píhíre teene Jóópétuú. Aanéhjáa cahcújtso múnaa díbye kía Ijcyane iwáájácúne wallóo mítyétsikye díbye éllevu. Aamútsíhjáa neeté díbyeke:

—Uuva ú peé ícúí múúha éllevu.

³⁹ Ahdújucóhjáa díbye péene diityétsimájuko técoomívu. Aabéhjáa úujetéébeke tsajtyémé teene míjcohó pañévu kía tééhoúvú Ijcyáhullévu. Áanáacáhjáa tétsihyi pílbájyujte walléemú máatyóri Ijcyame úujétsópejtsó díbyeke dílleúvúhjáa dsíchohíjcyáné wajyámuunévu.

⁴⁰ Áané boonétúhjáa pámeekéré áachívú íjchívyétsóne Píivyéébema ihjyúvaabe imímóúúvéne. Aabéhjáa dílleúvudívú íiteebéré néehí:

—Tabitaj, múúhama dácúúve.

Ehdúhjáa díbye néenemáyé íitjúcoólle. Aalléhjáa díbyeke íajtyúmíne tsúúca ácuuvéhi.

⁴¹ Áálekéhjáa íhyójtscutu iekéevéne íjyócujároobe. Áánemáhjáa cahcújtso múnáama pílbájyujtéke ipíúváne úujétsoobe tsúúca bóhíllédívu.

⁴² Aanéhjáa teene Jóópé múnaa mítyame iwáájácúne cáhcujtsó Jetsóoke.

⁴³ Átsihyúhjáa Péédoro coévahí tsúcájá técoomívú 'míihéné ímbájchoobe' némeíbyé Tsimóo jávu.

10

Péedorómútsí Conéerioma

¹ Ijcyaabéhjáa Tsetsaréri 'Conéerio' némeíbyé tsáha múnaa 'Itariáno' némeíñé tsodáhómú avyéjuube Ijcyáabe.

² Aabéhjáa pajjyuvaré Píivyéébeke piáábó ityáumeíñe ícyahíjcyá muhdú díbye ímillédu. Pámeemáyéhjáa íhyájkímuma duurúvahíjcyámé díbyeke. Áhduréhjáa jodíomuke piáábohíjcyaaabe panévatüre.

³ Aabéhjáa tsájcuuve naavédú néene íiténé pañe ájtyumí níjkyéjí múnáajpi díbye éllevu tsáané.

⁴ Aabéhjáa díbyeke díllónéllii íllityécunúúbére díbyedívú íiteebéré néehí:

—¿Muhdúhaja, Ávyéjuúbej?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá Píivyéébe ímí íjtsúcunú piáábó díbyeke u táúmeíhíjcyáne. Áhdure ímí íjtsúcunúúbé ídáátsóméhjike u piáábohíjcyáne.

⁵ Ahdícycane Jóópévu tsaatéke wallóo dítye íujcuté Tsimóoke díbyere 'Péédoro' némeíbyeke.

⁶ Téhulle muurá diibye tsijpi Tsimóo 'míihéné ímbájchoobe' némeíbye ja únéú únuri Ijcyájari. Diibye uke neé íiná u méénuíñe.

⁷ Ehdúhjáa níjkyéjí múnáajpi Conéeríoke íñéene péené boone píúvaabe mítyétsi ínúu múnáajtétsikye. Áhduréhjáa píúvaabe tsaapi tsodáhó ímí Píivyéébeke úráavyehíjcyáábeke ityújkevééllébeke.

⁸ Áamekéhjáa ímíñéúvú íúúbálléne wálloobe teene Jóópévu.

⁹ Aaméhjáa péhijcyámé tsíjyu tsúuca técoomíj piíhírjyucó íjcyánáa Péédoro nériivyé já hallúvú Píivyéébema íhjúva cójípíinéjucó íjcyáíñáaáca.

¹⁰ Téhjúhjáa mítyane ajoyááavatéébe. Áábemáhjáa ditye majcho méénúné hajchótá tétsii íjcyáábedívú naavédú nééne bóhówaavéhi.

¹¹ Ááné pañéhjáa ájtyúmiibe cáámetu wájýamúbácobádú nééne téjtyóhjitú dóhjíváné dííbyedívú níityene.

¹² Áhbácóbá pañéhjáa pañévámé pamévá jodíómú dóótúné iyáme.

¹³ Áamedívúhjáa díbye úllévenúrónáa Píivyéébe dííbyeke nééhií:

—Aatyédítýú bo tsaatéké lílíhyanúmeke tsájtyéne didyoy.

¹⁴ Áronáacáhjáa neébe:

—Tsáha, Avyéjuubej, tehduí mújýú ehdííváméhjíke o dóónejíí doorátujtéke.

¹⁵ Áronáacáhjáa neebe dííbyeke:

—Ííveeki doorátujtédivú ú meménú ímiáámé íjcyámeke?

¹⁶ Ehdúhjáa dííbyeke Píivyéébe néé pápíhchúújýúva. Ááné boonéhjáa tsiíñe piéhullévuré péene cáámevu.

¹⁷ Áaneríhjáa díbye ítsámeíhjícyánáa tsúuca llééhowávú wajtsíjucóomé Conéerío walló múnáa díbye íjcyaja díllomére péhijcyáme.

¹⁸ Aaméhjáa dílló tééjari díbye íjcyáhajchííjyu.

¹⁹ Aabéhjáa téené íjtsaméiyíyéi íjcyánáa tsiíñe Píivyéébe Apííchó néé dííbyeke:

—Pápihchúúmeva uke nehcohi.

²⁰ Díityémá peeco íñá néétuubére. Muurá oore ó walló díityéké díéllu.

²¹ Ahdújucóhjáa díbye díityé éllevu ipyééne nééneé:

—¿A oke ámuha ménehcohi? ¿Aca muhdú néénéllíi ímichi ámuha metsáá taéllu?

²² Áanéllíihyéhjáa néeme dííbyeke:

—Íhdyu muha metsáá tsodáhómú avyéjuube Conéerío ímiáábé Píivyéébe ímillédú ícyahjícyáábeke ámuha múnáa jodíómú ímí ítsúcunúhjícyaaabe nééjuri. Dííbyekéváa níjkyéji múnáajpi néé dííbye jávú u péene dííbyema u íhjúvaki.

²³ Ehdúhjáa ditye néénéllíi Péédoro díityéké néé dityéi icyúwa tépejco tétsii. Átsihjúhjáa botsíi tsíjcyooji díityémá péébeke tsaate cahcútso múnáa nahbénúhi.

²⁴ Aaméhjáa tsíjyu úújeté Tsetsaréavu eené Conéerío ihýájkímuma íñahbévajtéké ipíúvámema dííbyeke téhmehjícyátsihvu.

²⁵ Aanéhjáa Péédoro dííbye jávú ááhívéiyóné íhdéré íjchívyeiñúne dííbyé úmíwávú mímóúúvetéébe dííbyeke idyúúrúvaki.

²⁶ Áronáacáhjáa Péédoro dííbyeke nééhií:

—Díjyocúúve. Muurá úhdure oo míamúnáajpi.

²⁷ Ehdúhjáa dííbyema íhjúvaabéré tééjá pañévú úcááveebe úújeté mítyane míamúnáa tétsihvu píhcyáávémédívu.

²⁸ Áámekéhjáa neébe:

—Amuúhaj, muurá ámuha méwajácú tsá mújýú jodíómuube tsiíñe íñúji múnáajpiima íñahbévajcátsíñe dííbyé já pañévú úcáávéityuróne. Áronáa Píivyéébe oke néé tsaatéké átérééjtédí o díllótuki.

²⁹ Ahdújucó muurá íñe o tsááne ‘tsíjyu’ néétuubéré oke ámuha mepíúvánéllíihye. Aane icyooca ó ímíllé o wáájacúné muhdú néénéllíi ímichi ámuha oke mepíúváne.

³⁰ Áanéllíihyéhjáa Conéerío néé dííbyeke:

—Ícyoocáa cuuve íchihyí tahýarí májchótuube Píivyéébema o íhjúvahjícyáábedívú tsaapi óhdivu bóhówaavé ávyeta íwajýámú áchaucunúúbe. Áánetu tsúuca mee pííneehójsíj coojívájucó.

³¹ Aabéé oke nééhií: “Píivyéébe muurá lleebó dííbyema u íhjúvahjícyáne. Téhdure ímí íjtsúcunúúbe ídáátsóméhjíke u píáábohjícyáne.

³² Áanéllíi walló tsaatéké Jóópévu ditye íújcuté Tsimóoke dííbyere ‘Péédoro’ némeíbyeke. Téhulle muurá dííbye tsíjpi Tsimóó ‘míhéné ímibájchoóbe’ némeíbye ja unéú úníuri íjcyájari. Aabe íhdyu óví ítsáácooca úúma íhjúvácihi.”

³³ Ehdúú oke díbye néénéllíi díéllu ó walló uke ditye íújcutéki. Aabe íhdyu tehdujúcu u tsááne ímí tsame meíjcyá Píivyéébema. Aane icyooca muha méimíllé Píivyéébéé uke níwaavéné múúhake u úúballéne.

Péédoro Conéeríomuke úwaabóne

³⁴ Áanéllíihyéhjáa Péédoro nééhií:

—Ícyooa ihdyu ímiááné ó waajácú Píivýéébe pámeekéré tsahtúré wájuune.

³⁵ Muurá tsííne inúúíne múnáadítú múhdumé díbye ímillédú Íjcyámeke ímí ijtúcunúúbe.

³⁶ Muuráhjáa tsúúcajátújuco díbyere Píivýéébe muuha íræéémú íhdéjéttúvuke néhijcýáné tsaimíyé díbyema mejcýaáíne uwááboju méema Íjcyáíne páme Avyéjuubéré Íjcyabe Jetsocríjtojtéveri.

³⁷ Aane muurá ámuha páneere méwaajácú muhdúhjáa múúhá inúújí Gariréatu tene tújkeváné éhnée Jóááuvu iúwáábóne tsósohíjcyáné boonétu.

³⁸ Muuráhjáa Jetsóo Natsarée múnáajpi Íjcyáábé pañévu Píivýéébe Ípííchó picyóó díbye téené ihnáhoori íbóhíitsohíjcyana naavéné túkevjtsojú pañe Íjcyame ícúbáhrámehíjcyámeke. Ehdúu muurá ímiáánéjuco díbye méénuhíjcyáné Píivýéébe díbyema Íjcyánéllííhye.

³⁹ Aane muurá muha méwaajácú páneere muhdúhjáa díbye méénuhíjcyáné Jodéa inúújiri, Jerotsaréerii, Íjcyane. Áané boonétúu díbyeke llihyánúme páwachékevu.

⁴⁰ Áróobekée Píivýéébe 3 coojívatu tsííne íbóhíitsoóbeke bóhówájáro múúhadívu.

⁴¹ Áronáacáa tsá pamévadívré díbye bóhówáávetúne. Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco Píivýéébe múúhake díbyé uubállé muha meméénúmyeke méménúmedívré bóhówááveébe. Áábemáa muurá muha mémajchóhi.

⁴² Áijyúu múúhake níwááveñuube muha meúwáábo ímiáájú pámeekéré míamúnáake. Áhdurée neebe muha meúúballe Píivýéébe díbyeke néhdújuco pámeere dsíjivjúcoóroméhijma muhdú díbye ícyahíjcyáné díbye ímbájchoíne.

⁴³ Téhduréhjáa muurá tsúúcajátújuco Píivýéébe íhjuu uuballe múnaa néhijcýáné díbyeke cáhcújtsómé imítyuháñe ábájívémeííne. Ehdúhjáa neebe Péédoro.

Jodíomú Íjcyátúme pañévu Píivýéébe Apííchó úcaavéne

⁴⁴ Aabéhjáa íuwaábo pínevénéna tsúúca Píivýéébe Apííchó úcaavé pámeere múhdumé díbye úwaabóné cáhcújtsómé pañévu.

⁴⁵ Áaneríhjáa imúnaa díbyemáa péeme ullévenú jodíomú Íjcyátúromé pañévu Píivýéébe Apííchó úcáavéneri.

⁴⁶ Aaméhjáa lleeúcunú Píivýéébeke díbye dúúruváné tsíjtyéhjí íhjuuháñe iwáájácúttúrójúhjáa.

⁴⁷ Áámekéhjáa neebe Péédoro:

—Tsúúca muurá díityé pañe íjcyáné Píivýéébe Apííchó íne mépañe íjcyadu. Áánéllíi tsúúca píivýéttéme itsójtsotsámeíne.

⁴⁸ Ehdúhjáa inéene neebe ílluréjuco díbye itsójtsotsámeí díbyedívú Jetsocríjto mémeri. Áábekéhjáa néeme díbyéi díityémá íjcyana tsuucájáanévu.

11

Muhdú tene pájtyene Péédoro úúballéne

¹ Aanéhjáa Jodéari Íjcyáné uwáábojtémá tsíjtye cáhcújtsó múnaa waajácújucoó jodíomú Íjcyátúromé tsúúca Píivýéébe uwááboju cáhcujtsóne.

² Áánáacáhjáa Péédoro oomíjyucóó Jerotsaréevu. Áábedítúhjáa tsaate cáhcújtsó múnaa Íjcyájúcooromé íhdééne táuhbaju úraavyémé íhjuúvahíjcyáhi.

³ Aaméhjáa néé díbyeke:

—¿Acáa íveekí memúnaa jodíomú Íjcyátúmeke ááhíveebéré u péébe díityémá ú máchohíjcyáhi?

⁴ Áánéllíihyéhjáa úúballébe páneere ídyéjúcotu muhdúhjáa díbyema tene pájtyene.

⁵ Neebhjápeé:

—Muuráhjáa ihdyu Jóópéri o Íjcyabe Píivýéébema o íhjuúvahíjcyánáa óhdivu naavédú néene bóhówáávéne pañe ó ájtyumí wájámúbácbádú néene téjtyóhjíto dóhjíváné cáámetu óhdivu níityene.

⁶ Áánevu o úllévenúróne botsíi ímíínevu o íítebe o ájtyumí téené pañe pamévá iyámé doorátujte Íjcyane.

⁷ Áámedívu o íítehíjcyárónáa Píivýéébe oke néehí: “Aatyédítú bo tsaatéke llihyánúmeke tsájtyéne didyoy.”

⁸ Áronáacáa o néehí: “Tsáha, Ávyéjuubej, tehdúí mújyú ehdíiváméhjíke o dóónejíi doorátujtéke.”

⁹ Áánéllíihyée oke neébe: “¿Íveekí doorátujtédívú ú méménúne ímiáámé Íjcyámeke?”

¹⁰ Ehdúu oke pápíhchúújyúvá díbye nééne boone píéhullévúré péene cáámevu.

¹¹ Ááné tujkéveríhjáa tsúúca o íjcyajávú wajtsíjucóomé pápihchúúmeva Tsetsaréatu ditye taéllévu wállóome.

¹² Áámemájucóo o pééne Píívyéébé Apííchóré oke túkévétsoneri iná néétuubére. Áábemájucóo idyé íjtye 6-meva óóma úújeténé oke píúváabe jávu.

¹³ Aabée múúhake úúballé níjkyéji múnáajpíváa idyé dííbyedívú ihjávú íbóhówáávéne dííbyeke nééne: “Jóópévu tsaatéké wallo ditye úújcuté Tsimóoke dííbyere ‘Pééodoro’ némeííbyeke.

¹⁴ Dííbye ihdyu uke neé muhdú ámuha díhyájkímuma mewágóóóváyónetu mepájtyetéíñe.” Ehdúu múúhake úúballéébe.

¹⁵ Ááné boonétúu díityéké o úwáábómé pañévu Píívyéébé Apííchó úcaavé éhnée mépañévu íucaavédu.

¹⁶ Téjyúu ó ítsaavé éhnée Ávyéjuube Jetsóó íllu nééne: “Ímiáánéjucóo Jóáa tsótsohíjcyáné nújácýori. Áánetu ihdyu ámúhá pañévu Píívyéébé Apííchó úcááveéhi.” Ehdúu Jetsóó nééne ó ítsaavé téénetu.

¹⁷ Muuráhjáa dííbyeke ditye cáhcújtsonéllii Píívyéébé Apííchó díitye pañévu úcaavé éhnée mépañévu íucaavédu. Ehdúu Píívyéébe íimillédú méénune tehdu muhdú o méénúyónejíivari.

¹⁸ Ehdúhjáa Pééodoro Jerotsaréeri íjcyáné cáhcújtso múnáake néénéllii tsáhájucó iná ditye néétú dííbyeke. Aaméhjáa Píívyéébeke dúúruvámé néehíí:

–Píívyéébéhaca téhdure jodíómú íjcyátúrómeke wajyúhi. Muurá eene muhdúhjáa ícyahíjcyáné íhvéjtsóne ímiánejcúvú pajtyémé mújyú ídsíjívéjucóóityúne bóhí újucuki. Ehdúhjáa nééme Jerotsaréeri íjcyáné cáhcújtso múnáa.

Ajtiokíari íjcyáné cáhcújtso múnáa

¹⁹ Muuráhjáa Ejtéebaúvuke ditye dsíjívétsoné boone téhdure tsíjtye cáhcújtso múnáake ímityúne dáríivéme. Áánetúhjáa tsaate wáá Peníítsiávu, ‘Chíipere’ némeíñe caapáhovuu, Ajtiokíavuu, íjcyane. Aaméhjáa téhulle úwáábohíjcyá Crijtodítýú íjcyáné uwaáboju apáámyekéré ímúnáa jodíómuke. Tsáháhjáa tsíjtyeke ditye úwáábohíjcyatúne.

²⁰ Áronáacáhjáa tsíjtye Chíiperétú tsááné cáhcújtso múnáama Tsirééne múnáa Ajtiokíavuu wajtsime úwaabóvá jodíómú íjcyátúrómeke.

²¹ Áámekéhjáa Píívyéébe píaabómé muhdú ícyahíjcyanéhjí íhvéjtsóne dííbyekéréjuco cáhcújtso.

²² Aanéhjáa Jerotsaréeri íjcyáné cáhcújtso múnáa iwáájácúne wallóo Benabéeke téhullévu.

²³ Aabéhjáa téhullévu úújetéébé waajácú muhdú ímiááné Píívyéébe díityéké píaabóne. Ááneríhjáa mútyane ímjyúúvebe díityéké túkévétsohíjcyá ditye ímiñeúvú Jetsóoke iúráávyeki.

²⁴ Ehdúhjáa díityéké neebe ímí Píívyéébe cáhcújtsoóbeke dííbyé Apííchó túkévétsohíjcyaaabe. Aabéhjáa úwáábóneri tsíjtye cáhcújtsohi.

²⁵ Átsihdyúhjáa Táátsovú peebe Tsáoró néhcovu. Áábekéhjáa téhullétú íjcyájéébe tsiíñe óómimútsí Ajtiokíavuu.

²⁶ Aamútsíhjáa tétsíí cáhcújtso múnáama tsáné píjcyábá íjcyamútsí úwáábohíjcyá díityéke. Áíjyúhjáa botsíí cáhcújtso múnáake díllómé ‘Crijtíánómudi’ Crijtó uráávyé múnáake.

²⁷ Áánacáhjáa uwaábojtédítýú tsaate Píívyéébé ihjyú uubálle múnáa íjcyane péé Jerotsaréetu Ajtiokíavuu.

²⁸ Áámédítýúhjáa ‘Agáábo’ némeííbyé díityéj píñévu íjyócuúvéne neé ájyaba íjcyaiñé íñújiri Píívyéébé Apííchó túkévétsoneri iwáájácúne. Ahdújucóhjáa tene íjcyane Cáráóódio ávyéjuube íjcyájyú.

²⁹ Áánéllihyéhjáa Ajtiokíari íjcyáné cáhcújtso múnáa íjtsámeí muhdú tsáápiitsa ípíááboíñé Jodéari íjcyáné cáhcújtso múnáake.

³⁰ Ahdújucóhjáa ditye méénune. Áánemáhjáa díityétsí Benabéemútsikyé Tsáorómá walólómé téhulle íjcyáné cáhcújtso múnáa túkévétsojté éllévu.

12

Jacóóbóke illíhyánúne Pééodoróké ditye cúvéhoojánúne

¹ Áíjyúhjáa ávyéjuube Heróóde ímityúne dáríivé tsaate cáhcújtso múnáake.

² Dííbyéhjáa muurá nééjuri Jóáá nahbe Jacóóbóke llíhyánúme ícyáváájconeri.

³ Aanéhjáa ímí pajtyé ímúnáa jodíómú Jetsóoke cáhcújtsoótúmeke. Átsihdyúhjáa neebe Pééodorókeréjuco ditye íekééveki. Ehdúhjáa meenúme pajtyeté wañéhjí pañe óórityúne pááá máchómeíhíjcyájyú.

⁴ Áábekéhhjáa icyúvéhoojánúúbedivú téhmétsoobe tsodáhómú 16-meva Ijcyámeke ditye ityéhme piínéehójtámevátsáhjidi. Áánemáhhjáa ijtámeíbye téené pajtyétavú iijchívyétsóbedivú iúújetsoíñé tsijtyeke ditye muhdú iñéeki.

⁵ Áábé hallúvúhhjáa cahcújtso múnáa piáábó táúmeihjicyá Píivyéébeke.

Píivyéébe Pééedoróké cúvéhóójatu Ijchívyetsóne

⁶ Aanéhhjáa tsitsiívevu diibye Heróóde dífbyedivú tsijtyeke úújetsóíyo péjco cúwaabe panéjcuváácutu úwááñéhityu tsodáhomútsidityú dóhjívaabe. Áánetúhhjáa tsijtye imyéénuhijcyátú téhmé péjcové tééjá lleehówa.

⁷ Áronáacáhhjáa níjkyéji múnáajpi dífbyedivú úújetéébedityú peete cádiúcutunú páneere teene cúvéhóójá pañe. Aabéhhjáa díibye cávlihiñú ‘muúbe, dájkyeé’ neébere. Ehdúhhjáa díbye nééneemáyé úwááñehi coríiveiñé dífbyé hótsíjkejiícutu.

⁸ Áábekéhhjáa neebe díbye iwajyamúúné ímibájkímyeíñe ijtýúhápaajínevu iújcámeiki. Ahdújucóhhjáa ímibájkímyeíbyeke neébe:

—Ayúwa díwajyamú hallúejávú dávoóveíñúne dica tadyéjurij.

⁹ Ahdújucóhhjáa dífbye déjtu péébe ijtúcutunú ímiááné Ijcyátúneúvúdu. Ijtúcutunúúbéhhjáa naavédú nééneere íiténé pañe íajtyumíne.

¹⁰ Áronáacáhhjáa tsúuca pajtyémútsi tujkénúetsii, hallúvúetsii, téhmehijcyámútsikyee. Átsihdyúhhjáa úújetémútsi ulléjítovuréjucó meijchívyéné lleehówa úwáñewánetu méénúmeiwavu. Aawáhhjáa iye diityétsima páyúúvénetu Ijchívyemútsi tсамútsi peerá teene ulléjítori diibye níjkyéji múnáajpiíma. Aabéhhjáa tétsihdyu illuréjucó dífbyedityú pééneé.

¹¹ Átsihvúhhjáa botsí ímiááné Ijcyane iwáájácúne neébe:

—¿Aca muhdú íñe ímiááné Píivyéébe níjkyéji múnáajpikyee taéllevu wallóo oke díbye ipájtýetétso Heróóde hótsi pañétu? Áhdure oke pájtýetétsoobe tamúnáa Ijcyarómé oke ímillédú méénújónetu.

¹² Ehdúhhjáa nééneri ijtámeíbyeré péé Jóaa dífbyere ‘Máacoó’ némeíbyéj tsiiju Maaría jávu. Áijyúhhjáa tééjavu cahcújtso múnáa ipihcyáávéne Píivyéébema ihjýúvahijcyáhi.

¹³ Áanáacáhhjáa llééhówatu áachi éhnejcutu díllóhijcyaaabe diityéke. Áánélliihyéhjáa bádsíjcaja ‘Róóde’ némeillé iijchívyeíñúne úújeté múha Ijcyane iwáájácuki.

¹⁴ Aalléhhjáa Pééedoróké ké íllééboñe mítyane ímijyuuvéhi. Áánemáhhjáa dífbyekei pááyúcutulléré íicúí tsiíñe ióomíñe úúbáletté diityéke.

¹⁵ Áronáacáhhjáa díllleke népejtsóme:

—Ílluréubá ú meivatéhi. Tsáháubá diibye Ijcyatúne. Níjkyéji múnáajpiyéubá dífbyé uubállema tsáabeke ú néehíí.

¹⁶ Áanáacáhhjáa Pééedoró éhniñevuré díllóhijcyá llééhówatu. Áábekéhhjáa botsíi ipááyúcutúúbedi mítyane ullévenúme.

¹⁷ Áábekéhhjáa íhyójtísiíryé neebe díbye cúúvéhulléré ijcyaki. Átsihdyúhhjáa úúbállebe diityéke muhdú Píivyéébe dífbyeke cúvéhóójatu Ijchívyetsóne. Átsihdyúhhjáa neebe diityéke:

—Aane tsáma méúúbálleco Jacóóboke tsijtye cahcújtso múnáama.

Ehdúhhjáa íñéene tsiéllévuréjucó díbye pééne diityédityu.

¹⁸ Aanéhhjáa tsitsiívevu tsodáhómú eené dífbyeke téhmehijcyámé úvánujcátsi múhdutú kiávú díbye pééneri.

¹⁹ Ááme éllévúhhjáa diibye Heróóde wallóo tsaatéke díbye teene cúvehóójá iúújeté dífbyeke. Aaméhhjáa ájtyúmitúnéllii ímiñeúvú diitye téhmé múnáake idíllórone illuréjucó díbye llíihyanútsóné diityédityu. Áánemáhhjáa teene Jodéá iñújitu peebe Tsetsaréavu.

Heróóde dsíjivéne

²⁰ Aabéhhjáa tsaríllehhjicyá Tííróma Tsidóo coomícyu múnáake. Ároméhhjáa dífbyé iñújíturé majcho iúchíjcyánéllii ímillé díbye diityémá ímijyuuvéne. Áánélliihyéhjáa tsaméhíj ímiñeúvú ipítýacójcátsiíñe péé dífbyé piááboobe Bárájo éllevu. Áábekéhhjáa néeme díbye Heróódeke íñéé díbye diityémá ímijyúúveki. Aanéhhjáa ímí íjtúcutunúnéllii neetéébé dífbyeke díbye diityémá ímijyúúveki.

²¹ Áánélliihyéhjáa diityéke ééveebe kéjcoojí diityémá ílhjýúvaíñe. Ájcoojíhhjáa úújetédú íavyéjú wajyamuvu iúcaávéne íavyéjú íjyáwá hallúvú ácúúveebe diityémá ílhjýúvaki.

²² Ááneréjucóhhjáa tsaate kéévánécoba nééneé:

—Aabye muurá eene íhjúvaabéubá tsá míamúnáajpi Ijcyatúne. ¡Píivyééberéubá dífbye!

²³ Ehdúhjáa ditye néenemáyé níjkyéji múnáajpi Heróódeke baavu íjcaáyóóbeke chémetsóhi. Aabéhjáa illuréjuco dsíjivéné iúúvaténeri. Ehdúhjáa díibyeke pajtyéné íveeki Píivyéébeke ávyéjútsoótúmé miamúnaa díibyekéré ávyéjútsoóné ímí díbye íjtsúacunúné déjúcotu.

²⁴ Áijyúhjáa Píivyéébé uwááboju éhniíñevu tsújaavé pahúllevá múnáadivu.

²⁵ Áánetúhjáa Benabéemútsi Tsáorómá oomíjyucóo Ajtiokííavu tétsíi cahcútjto múnáa Jerotsaréeri íjcyáné cahcútjto múnáake piáábóne dsíidsidívu díityéke íajcújétsihdyu. Aamútsíhjáa tsajtyé Jóáake díibyeré 'Máácoó' némeífyéke.

13

Benabéemútsi Tsáorómá uwáábótújkenúne

¹ Áijyúhjáa Ajtiokííari íjcyáné cahcútjto múnáama íjcyámé Píivyéébé ihjúwáábojte illuúme: Díibye Benabéee, Tsimóo díibyeré 'Cúúvéébeé' némeífyéee, Tsiréene múnáajpi Róótsioo, Manaée Gariréa íiñújí avyéjuube íjcyaabéhjáa Heróódema tsajjúwáábojte Píivyéébe, Tsáoroo, éhdume. Áamedítúhjáa tsaaete uwáábohíjcyá Jetsóoke cáhcútsótúmeke. Áánetúhjáa tsijtye uwáábohíjcyá tsúuca díibyeke cáhcútsómeke.

² Aaméhjáa tsájcooji májchotúmé Píivyéébeke dúúrúvameke díibyé Apííchó néehíi:

—Óoma mémeménú Benabéemútsikye Tsáorómá tsúucajátújucóo díityétsidyítúyú o íjtsámeíñé wákimyéi díityétsi imyéénuke.

³ Ahdújucóhjáa díityétsi hallúvú íhyótsine ípícyóóne ditye táumeíñé piáábó Píivyéébeke. Átsihdyúhjáa ípítájycómútsikye illuréjuco ditye wáalloóne.

Benabéemútsi Chíiperéri úwaabóne

⁴ Aamútsíhjáa Píivyéébé Apííchó tükévéjtsóneri péé Tseréótsiávu. Átsihdyúhjáa tsaahíyí peemútsi 'Chíipere' némeíñé caapáhovu.

⁵ Aamútsíhjáa 'Tsaramína' némei mujcovú úújetémútsi úwaabójucóo Píivyéébé ihju imúnáa jodíómú pihcyáávejáané pañévu. Áamútsímáhhjáa ípiááboobe Jóaa péé díibyeré 'Máácoó' némeífyéke.

⁶ Aaméhjáa teene caapáhori péhijcyámé Páápó coomívú úújetémé tétsii ájtyumí tsaapi imúnáajpi Bajetsóoke apíichoobe íjcyáabeke. Díibyéhhjáa illure íállíñe nehíjcyá Píivyéébé ícyánéjú uubállé imyéénuhíjcyáne.

⁷ Aabéhjáa ícyahíjcyá avyéjuube Tsééjio Páorómá ímí díibyema íñáhbévácatsíhíjcyánéllíihye. Díibyéhhjáa avyéjuube píuvá Benabéemútsikye Píivyéébé uwááboju illéebúacunúné íimíllénéllíihye.

⁸ Aamútsíhjáa díibyeke uwáábóronáa díibye apíichoobe díibyeré 'Erííma' némeífyé tsá ímílléttú díbye cáhcútsóné Píivyéébé ihju. Áánemáhhjáa illure téénetu bójjcyuube díibyeke.

⁹ Áánéllíihyéhhjáa Tsáoro díibyeré Páávoró íjcyáábé pañe Píivyéébé Apííchó íjcyaae díibyedívu ííténe néehíi:

—Muúbej, uu muurá állíu múnáajpi Naavénéj tsiiméné u íjcyaae átéréejpi.

¹⁰ Aabe çmújyúikyé ú íhvétéé eene Ávyéjúúbedítúyú íjcyáné uwááboju ímiáájú u tútávátsohíjcyánetu?

¹¹ Ahdícyane ícyoocá Píivyéébere nééjuri tsáhájucó u hállúváiityúne. Ehdúhjáa díbye néenemáyé tsáhájucó díbye állúvatúne. Áánemáhhjáa tsaatéke neebe ditye itsájtye díibyeke.

¹² Aanéhjáa avyéjuube Tsééjio Páoro íjtyúmíne illuréjuco cáhcútsóné Píivyéébeke.

Páávorómútsi Ajtiokííari

¹³ Átsihdyúhjáa Páávoró íñáhbénujétsima Páápótu péé tsaahíyí Pajpííríia íiñújiri íjcyacóomí Pééjévuú. Áamútsidítúhjáa tétsihdyu Jóaa oomí Jerotsaréevu.

¹⁴ Ááné boonéhjáa íiyéjuco péémútsi úújeté Ajtiokííavu Pítsíidíia íiñújiri íjcyacóomívu. Aamútsíhjáa téhulle wáyéévejcoójí íjcyamútsi péé imúnáa pihcyáávejávu.

¹⁵ Áánaacáhhjáa tééjía avyéjute Píivyéébé ihju íéévene ínjkevadú nées tsaatéke ditye idílló díityétsi íhjuváváhajhíjju. Áánéllíihyéhhjáa néeme díityétsikye:

—¿Ava tsá ámuhtsidi tsáné túkevétsoju íjcyatú múúhake ámuhtsi menééiyóne? Tenévá íjcyáhajchíi múúhake mene.

¹⁶ Áánéllíihyéhhjáa díibye Páávoró íjyócuúvéne íhyótsiri néé ditye cúúvéhulléré íjcyaki. Átsihdyúhjáa neebe díityéke:

—Ámuúha tamúnaa íjraéémuj, cáhawáa ímíñeúvú mélleebúacunú ámuúhake o nééíñe íñe múhdumé Píivyéébeke ámuúha maávyéjúúllémeke.

17 Muuráhjáa méihde múnááúvú Piivyéébe idyé Ijyaabe ihñéjté Ejíhtó iññújiri Ijyaameke lliyaatésó diityékée iñéhdújuco. Áamekéhjáa muurá ihnáhoori ijchívyétsoobe téené iññújitu.

18 Aaméhjáa múhdurá Icyahijcyaronéhji íáábúcuéne diityéké piáábohijyaabe panévatúré 40 píjcyá hajchótá ditye íñéubará pívyétúné iññújiri Ijyaácoóca.

19 Áané boonéhjáa Canaáá iññújivúréjuco péemeke idyé dibye piáábonej téeveriyé táhjahijyamé 7 coomíva múnáa téené iññújiri Ijyaameke. Diityékéhjáa íbóáyóné boone iivyéjuco ditye cáávacuñijyané diityé iññújine. Ehdúhjáa muurá méenuhijyamé Píivyéébe piáaboriye.

20 Áamekéhjáa tükévétsohijyaabe ímityúnéhji ímibájcho múnáaj téeveri 450 píjcyá hajchótá ihjyú uubáalle múnáajpi Tsamoéeréjuco Ijcyájcoojívu.

21 Aaméhjáa idyé táumeí Píivyéébeke dibye imyéménu tsáápiikye diityé avyéjuube Ijcyáíbyeke dibye diityéké ityúkévéjtsoki. Ahdújucóhjáa díbye mémenúné 'Bejamí' némeíñé dohjíba múnáajpi Tsíí hajchi Tsaóoke dibye Ijcyá avyéjuube 40 píjcyá hajchótá.

22 Áabekéhjáa ijchívyétsóné boone Dabíikyéréjuco dibye tsiíñe pícyoone diityé avyéjuube dibye ijcyaki. Dílbyedítúhjáa muurá néébe: "Ópée o tújkevéélléébeke ó ájtyumi Itsaí hajchi Dabíikye."

23 Diibyhéhjáa muurá Dabíij tsiíménémúháábedityú Píivyéébe meménú Jetsóoke mee ijraéémuma páme Pájtyetétsoobe Ijcyáábeke tsúúcajátújucóhjáa iñéhdújuco.

24 Áábé ihdehjáa Jóáa úwáábohijcyá memúnáa ijraéémuke. Aabéhjáa nehijcyá ímityú Ijcyahijyanéhji íhvéjtsóné ditye ímíánejcúvuréjuco ípájtyéne ílluréjuco itsójtsótsámeiki.

25 Aabéhjáa teene úwáábó níjkevaríjjuco Ijyaabe néehíí: "Tsá muurá o Ijcyatú eene ámuha meítsucunúhijyaábe. Táhboonétúí ihdyu úwáábóíbye. Áabeke muurá tsá íjtyuhápáájubará o tácoríúctútyuróne."

26 Ehdúhjáa iñétsihdyu Páávoró néehíí:

—Ámuúha, Aavaráúvúj tsiíménémúháábema múhdumé tsíjtye múnáa Píivyéébeke cáhcújtsóme, muurá pajtyeté úwááboju méwáábyuta.

27 Muuráhjáa Jerotsaréeri Ijcyame memúnáa íavyéjútémáyé tsá wáájacutú diibyéjuco Mepájtyetétsoobe Jetsóó Ijcyane ténevá wáyeéévejcoojívadúné Píivyéébe ihjyú uubáalle múnáa úwááboju dílbyedítú íhjuvúné éévehijcyaróme. Aamée muurá íllure ícúbahrá dílbyedi tsúúcajátújuco tene dílbyedítú némeídyújuco.

28 Tsáháturóhjáa íñé ímityúné dibye méenutú téené hallútú ditye dílbyeke lílíhyánúiyóne. Áronáacáhjáa néeme Piráátoke dibye íllíhyánútso dílbyedívu.

29 Ehdúhjáa dílbyedítú tene cáátúnúmeídyújuco ditye méénune dílbyeke. Áábeutú ítémehóhjáa tsíjtyeréjuco páwachéketu iññúyétsóné cúúune.

30 Áróóbekée muurá Píivyéébere bóhítsóhi.

31 Aabéhjáa píváijyúvá bóhówáavehijcyá Gariréatúhjáa Jerotsaréevu dílbyema péhijcyamedívu. Aame muurá íñe úúbállehijcyá míamúnáake dílbyedítu.

32 Aane íñe ámúhake muha méúúbállehijcyá ímía úwááboju tsúúcajátújucóhjáa méihde múnááúvúke úúbállemeíhijyané.

33 Muuráhjáa meke diityéúvúj tsiíménémúháábeke iñéhdújuco Píivyéébe bóhítsóné Jetsóoke. Muurá Tsáámoháámitu nééneé: "Uu Hájchíwu u Ijcyáábeke uke ó bóhítsóhi."

34 Ehdúhjáa Píivyéébe néé dílbyeke íbóhítsóíñé dílbyej pí ícúbáhrámeityuki. Áhdure idyé tsiíñe néébe: "Ámúhake ó piááboó panévatúré Dabíiúvukée o néhdújuco."

35 Téhdure idyé tsiíñe Tsáámoháámitu nééneé: "U Ijcyátúcoocájíva néhi díicúve múnáajpi Ijcyáábej pí tóócuúhi."

36 Aanéhjáa muurá dílbye Dabíiúvuke Píivyéébe iñéhdújuco ímí ícúvehijyané míamúnáake dibye Ijcyáijyu Ijyaameke. Aabéhjáa muurá dsíjívéébeke cááníúvú úníutu ditye cúúúubej pí ícúbáhrámeíhi.

37 Áánetúu Jetsóoke Píivyéébe bóhítsóóbej pí tsá ícúbáhrámeityúne.

38 Aane ihdyu ámuha tamúnáa méwajácúiyá diibyéé dsíjívénej téeveri tsúúca pámeere míamúnáa ímityuháñé Píivyéébe abájíívéné úwááboju.

39 Aane muurá íñe múhdumé dílbyeke cáhcújtsómé ímityuháñé tsúúca abájíívemeíhi. Áánetu teene cáhcújtsotómé Píivyéébhjáa Moitsééúvuj téeveri méénúné taúhbjáuré úráávyehijyamé ímityuháñé tsá abájíívemeityúne.

40 Ahdícyane téibúwá méijcyaco. Ámúhake pajtyedíñé éhnéhjáa Píivyéébe ihjyú uubáalle múnáa íllu nééneé:

41 Ámuúháj, múúnedi íllure úúhívatéhíjcyámej, wa ihdyu méwágóóóvecoj. Muurá íhtsútuube Píivyéébe o íjcyabe panévaré o méénune tsaate ámuúhake úúballéjúcooróné tsá ámuha mecáhcútsohíjcyatúne.

42 Ehdúhjáa Páávoró pihcyáávéjá pañévu úwáábóné tsujáávevu tsaate dííbyeke néé tsiíñe dibye wáyééévejcóójí itsááne úwááboki.

43 Áánemáhhjáa diityétsima nahbévahíjcyámé Píivyéébeke ímí úráávyehíjcyámé jodíómuu, tsijtye jodíómu íjcyatúmedítyuu, íjcyame. Áámekéhhjáa tükévétsohíjcyamútsí Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju dityétsí úwáábóné ímí diityéké búuuvémé diityétsikye náhbévámeke. Aamútsíhjáa nehíjcyá diityéké Píivyéébe piáábori ímí ditye úráávyé dííbyeke.

44 Átsihdyúhjáa tsiíñe tsemáánaréjucóo déjúcoóóvéneri wáyééévejcóójí íllúhwu pácoomí múnáaré dóbééverá Píivyéébe uwááboju ílléébúacunúki.

45 Ááneríhjáa avyéjute mítyane íñómútáávané Páávoródítýú ihjyúvá dííbyé uwáábó icyátútsónema.

46 Áámekéhhjáa núhnvétumútsíyé díibye Páávorómá Benabéemútsí nééhií:

—Muurá ihdyu tehdíjúcooro íñe Píivyéébe uwááboju Jetsóodítýú íjcyane mee jodíómu dítýú úwáábóméi tujkénjúcooróné tsá ámuha meímíletú mecáhcútsóné meímíbaavyéné mújýú medsíjivéjúcoóítýúne bóhí ámuha meújucúki. Áánéllíi muhútsi mepéé jodíómu íjcyatúme éllevu diityékeréjucóo muhútsi meúwááboki.

47 Muurá Píivyéébe íhjúy uubáalle múnáaj tééveri nééhií:

Ukée ó picyóó peetédu u néébedítýú pajtyété uwááboju itsújáave pámeere ííñújiri íjcyáné míamúnáadívu.

48 Ehdúhjáa dityétsí nééneri jodíómu íjcyatúme ímjyuuvéhi. Aaméhhjáa nehíjcyá Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju ímíáané íjcyane. Áánemáhhjáa cáhcútsómé eené múhdumé mújýú idsíjivéítýúne bóhí íújcúñejcúvuréjucóo pájtyeme.

49 Ehdúhjáa téené íñújiri úwáábóméíñe Ávyéjúúbedítýú íjcyáné uwááboju.

50 Áronáacáhhjáa pihcyáávéjá tükévéjtsojtémá íhtsutúme íjcyáné walléémú néé técoomí avyéjutéké diityémá tsaméhhí íjchívyétso diityétsikye tétsihdyu. Ahdújúcóhhjáa ditye íjchívyetsóné diityétsikye téené íñújitu páhdúváré idyáííwémútsikye.

51 Áánéllíihyéhhjáa ílluréjucóo dityétsí diityédívu íjtyuhááne íñú ipíchóújcóne péene Icóóníóvu.

52 Áronáacáhhjáa ihdyu tétsii múnáa múhdumé tsúúca Jetsóoke cáhcútsómé pañe Píivyéébe Apííhó íjcyame mítyane ímjyuuvéhi.

14

Páávorómútsí Benabéema Icóóníori

1 Aamútsíhjáa Páávorómútsí Benabéema teene Icóóníori íjcyáné pihcyáávéjá pañévu úwáábohíjcyáné mítyame cáhcútsóo ímúnáa jodíómu. Ahduréhjáa tsijtye múnáa íjcyarómé cáhcútsóhí.

2 Áronáacáhhjáa tsaate jodíómu cáhcútsotúme bóijcyú jodíómu íjcyatúmeke ditye icyáhcútsótúki. Aaméhhjáa ditye néhdújucóo tsáílléhíjcyáné cáhcútsóo múnáake.

3 Ároné pañéhjáa tsúúcajái tétsii íjcyamútsí úwáábohíjcyá Píivyéébedítýú icyátsípáávéne ííneri núhnvétumútsi. Áamútsikyéhjáa piááboobe dííbyé íhnáhoori dityétsí méénúraítýurónéhhí ímyéénuki.

4 Áánáacáhhjáa técoomí múnáa ílluréjucóo dówaavéne. Tsaatéhjáa pajtyé uwáábojté icyánejcúvu. Áánetúhjáa tsijtye coévá cáhcútsótúmema.

5 Áánéllíihyéhhjáa jodíómuu, tsijtye jodíómu íjcyatúmee, íjcyame íavyéjutétemá pítyácójcatsí diityétsikye páhdúváré idyáííwémútsikye néwayúúnevu íáámuíñe.

6 Aanéhhjáa iwáájácúne úmívamútsí Ricaóóniá íñújivu. Aamútsíhjáa úwáábohíjcyá téené íñújiri Ríítaraa, Déébeé, íjcyácoomícýuri.

7 Téhduréhjáa úwáábohíjcyamútsí hállúcuri íjcyámeke.

Páávoróké néwayúúnevu ditye áámune

8 Aanéhjáa Ríítarári íjcyabe tsaapi itsímávámétsihdyújucóo úllétuúbe.

9 Aabéhjáa lleebúcumúhíjcyá Páávoró úwáábóne. Áábekéhhjáa Páávoró íajtyúmíne waajácú dibye ímíáané cáhcútsóné Píivyéébe dííbyeke ímjípyetétsoíñe.

10 Áánéllíihyéhhjáa neebe dííbyeke:

—Díjyocúúve. Ahdújúcóhhjáa íjyocúúvénemáyé dibye úllene.

11 Ááneríhjáa teene Ricaóóniá íñúji múnáa íúllévenúne néé íhjúuríi:

—jPíivyeéebemútsíhya íñe méhdivu niityé míamúnáajtétsidívú ípíivyéévéenema!

¹² Ehdúhjáa íñéene Benabéke meménúmé ‘Jóópíte’ némeíñé mícúruwake icyáánivahíjcyáábe déjutu. Áánetúhjáa Páávoróké meménúmé tsijpi ‘Meecóorio’ némeíñé mícúruwa déjutu ímichi díbye íhjuvúvahíjcyánéllíihye.

¹³ Áijyúhjáa díibye ‘Jóópíte’ némeíñé mícúruwake cáánivahíjcyaae llúuváábé duurúvaja técoomí lleehówa úníuriye. Aabéhjáa tsivá ócájimútsikye wajcóháñetu ícyáávétsómútsikye. Áámútsikyéhjáa tsaméhjí imíllérá íllíihyanúné téeneri Páávorómútsikye íícúveki.

¹⁴ Aanáahjáa iwáájácúne íwajyamúné dóváríjcyómeimútsí tsári ehdu dítye méénúiyóné díityétsikye pájtyénéllíihye.

¹⁵ Áánemáhjáa íícúí díityé éllevu ípyééne neemútsi:

—¿Aca íveekí ámuha ehdu mémeenúhi? Áánerá ámuhádúré muhútsi míamúnáajtétsi. Aamútsí muurá íñe ámuha éllevu muhútsi metsáá ámúhake meúwáábo ehdu nénehjí ámuha méúrávye meihvéjtsóne Píivyeéebekéréjucu ámuha meúrávye páneeré íévéhóowari íjcyánéhjima íñíuji téjéjí hallurí íjcyáméhjimájucu nújpacýó pañe íjcyámeke ípíivyéjtsóóbeke. Díibye íhdyu meke bohíivú ajcúhi.

¹⁶ Dílbyeréé muurá éjjuuvú míamúnáake íhvejtsómé icyahíjcyá íimíllédu.

¹⁷ Áronáacáa íhnháhoovu díityéké úújétsóobe panévatúré díityéké ípiáábóneri. Dílbyere muurá mééma níjyáhañe állétsóneri mebájtsoháñe tsaimíyé píivylene meóóvéne méicyahíjcyá tsaimíjyúre.

¹⁸ Ehdúhjáa díityétsi nééronáa imílléromé díityétsikye íícúvené ócájimútsikye icyóvájtsóneri. Áronemáhjáa íhvejtsóme.

¹⁹ Áánacáhjáa tétsihvu wajtsímé tsijtye jodíómú Ajtiokííaa, Icóónioo, íjcyácoomícyutu tsáámeé. Aaméhjáa díityétsi hallúvú díityéké állívanéllíi Páávoróké aamúmé néwayúúnevu. Áábekéhjáa ‘tsúúca dsíjiveébe’ íñéene llíuucúñímé técoomítyú íwávuú.

²⁰ Áábé hallúvúhjáa tétsíi cahcújtsu múnáa mícaavérónáa íacúúvéne tsiíñe peebe díityémá técoomívu. Ááné tsiíjyúhjáa Déébévuréjucu díityétsi péeneé.

²¹ Aamútsíhjáa téhulle úwaabóné mítyane cáhcujtsóhi. Átsihdyúhjáa óómimútsí úwáábomútsíyé Ríitaraa, Icóónioo, Ajtiokííaa, éhdú coomívari íjcyáné cahcújtsu múnáake.

²² Díityékéhjáa tsápítsóhíjcyamútsí dítye ímíñeuvú íuráávye Jetsóoke icyáhcujsóne. Áhduréhjáa nehíjcyamútsí díityéké ímíáanéjucu mítyane meícúbáhrámeíñé níjcautu meúcaavéné Píivyeéébe avyéjucu.

²³ Téjyúhjáa meménuhíjcyamútsí pacóómívarí íjcyáné cahcújtsu múnáa túkevjtsojte íjcyáímyeke. Ááné boonéhjáa tsaméhjí májchotúmé Píivyeéébema íhjuvúvá dílbyeréjucu díityéké ítyúkévjtsoki.

Páávorómútsí Ajtiokííavu óómiñe

²⁴ Aamútsíhjáa Pítsídíi íñíjitu péémutsi úújeté Pajpíírii íñíjivu.

²⁵ Aamútsíhjáa Pééjéri úwáábohíjcyátsihdyu idyé péé Atáárii coomívu.

²⁶ Átsihdyúhjáa íwákimyéí ínjkévatshdyu tshahíiyeyéjucu díityétsi óómiñe Ajtiokííavu, tétsihdyúu teene Píivyeéébe wákimyévu díityétsikye dítye wállótsihvu.

²⁷ Aamútsíhjáa cahcújtsu múnáake úúballé muhdú Píivyeéébe díityétsikye panévatúré píáábohíjcyáne. Áhduréhjáa úúballémútsí díibye píáábóneri jodíómú íjcyáturómé cáhcujtsóné Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju.

²⁸ Áámemáhjáa tsúcájá íjcyamútsi.

15

Jerotsarévu dítye dóbeevéne

¹ Áijyúhjáa tsaate Jodéa íñíjitu teene Ajtiokííavu pééme tétsíi cahcújtsu múnáake úwáábohíjcyá Moitsééuvú uwááboju néhdu kíhdyahírótsameítýmé pájtyetétyúne.

² Ááneríhjáa díityémá Páávorómútsí táhjájcatsíhi. Ááné boonétúhjáa tsameéréjucu cahcújtsu múnáa íhjuvúvájcatsíñé díityétsi Jerotsarévu tsaatémá ípyééne idyé íhjuvúvá téeneri técoomí cahcújtsu múnáa túkevjtsojtemá uwáábojte íjcyámema.

³ Aaméhjáa pééme pajtye Peníítsiámá Tsamáárii íñíjícútu. Aaméhjáa úúballé ímúnáake jodíómú íjcyatúmé Píivyeéébe cáhcujtsóné muhdú íicyahíjcyanéhjí íhvéjtsónema. Ááneríhjáa tétsíi cahcújtsu múnáa mítyane ímíjyuuvéhi.

⁴ Aaméhjáa Jerotsarévu úújéte meke tétsíi cahcújtsu múnáa tsaimíyé waatsúcúpejtsóhi. Áámekehjáa úúballémé páneere muhdú Píivyeéébe díityéké píáábohíjcyáné panévatúre.

⁵ Ájyyúhjáa tsaate paritséomudítýú tsúúca Críjtoke cáhcújtsorómé nééhií:

—Múu eene jodíómú l̄jcyatúmé cáhcújtsomédivú ikíhdyahírótsóne táuhbá ditye Moitsééúvú uwááboju iúráávyeki.

⁶ Áánélliihyéhjáa páameere uwáábojtémá túkevéjtsotte dóbeevé téeneri iihjývaki.

⁷ Aaméhjáa mítyane téeneri táhjácatsiñé níjcaútu Péédoro iijyóúúvéne nééhií:

—Ámuúha táñahbémut, muurá ámuha méwaajáúú tsúúcajáltújucóhjáa oke Píivýéébe ámúhadítýú imyéménúúbeke pícyoone o úúbálléhjycya ímiáájú pajtyéteju jodíómú l̄jcyátúrómeke ditye téhdure icyáhcújtsoki.

⁸ Aabéé muurá Píivýéébe ñná túhúúllétuube téhdure diityé pañévu pícyóó Íapííchó mépañévu ipícyohdu. Ááneríi úújétssoobe téhdure diityéké iwájyune.

⁹ Áámekeé ímbájchoobe Críjtoke ditye cáhcújtsónéllii muhdúhjáa meke íimbajchódu.

¹⁰ Ehdúú Píivýéébe diityéké ímbajchó Críjtoke ditye cáhcújtsónélliihye. Áámeke žíveeki ámuha méimíllé illure metúhujtsóné méihde múnáatúvu l̄jcyarómé ími úráávyehjycyánejiiva ditye iúráávy Moitsééúvú uwááboju, pane me l̄jcyarómé tene néhdu me l̄jcyáíyónejiivari?

¹¹ Aame muurá tsamehjí diityémá tsúúca me pájtyetétúú apááñéé Críjtóo méhdi ídáátsóvéne mééma méénune mecáhcújtsónélliihye. Tsá ínehjí meméénúneri me pájtyetétúne.

¹² Ehdúhjáa Péédoro néénéllii cúúvéhulléréjuco ditye lléébúacuné Páávorómútsi úúballéné muhdúhjáa Píivýéébe méénúrátyúronéhjí diityétsj tééveri méénuhjycyané jodíómú l̄jcyátúrómeke pañe.

¹³⁻¹⁴ Aamútsíhjáa íhveténé boone Jacóóboréjuco nééene:

—Ámuúha táñahbémut, cáhawáá idyé táicyánéjcutu ámúhake o néé peíyené Tsimóo Péédoro meke úúballéjucóóné muhdúhjáa Píivýéébe téhdure jodíómú l̄jcyátúrómeke divú iúwááboju úújétsóné muhdumé teene cáhcujtsómé díibyeéjté iijcyaki.

¹⁵ Muuráhjáa díibyé ihjyú uubálla múnáa caátúnúne íllu nééhií:

¹⁶⁻¹⁷ Bóónétu tsiñé ó tsáa Dabíúvú avyéjúu tútávaavéné díibyé tsiiménémúháábemáyéjuco o ímbájcho téénetu páameere míamúnáa iwáájácune Píivýéébe icyánejcúvuréjuco íibúwááve muhdumé díibyé wáábyutájté l̄jcyame.

¹⁸ Ehdú neebe Píivýéébe tsúúcajáltújucóo íjtsámeíñe.

Ehdúhjáa Píivýéébe ihjyú uubálla múnáa caátúnúhi.

¹⁹ Áánéllii ámúhake o néé tsáhábá menéétyuró jodíómú l̄jcyáturómé Píivýéébeke úráávyemeke ditye Moitsééúvú uwááboju iúráávyé diityéké téeneri metúhujtsótuki.

²⁰ Áronáa ihdyu illure mécaatúnú diityémá ditye íllune imyéménúújucóótuki: Tsá ditye dóóityú níjcyotájteke ícúvémeíñé iyámeke; tsá ditye tsíjtyéhjima dómáócjatsítýúne; tsá ditye dóóityú dótsóhcaorii, majcánurii, dsíjívéné iyámeke; tsá ditye dóóityú tújpacyo.

²¹ Muuráhjáa tsúúcajáltújucóo pacóómiváryé tsaate uwáábohjycyané téénetu Moitsééúvú uwááboju néhdújuco. Aanéjuco muurá ténevá wáyeéévjcoojívádú éévémeihjycyané pihcyáávejááné pañévu.

²² Ehdúhjáa Jacóóbo néénéllii páameere tétsíi cahcújtsó múnáa, uwáábojtee, túkevéjtsotte, l̄jcyame néé tsaatéke ihdityu iwáallooíñé Ajtiokííavu Páávorómútsima. Áánemáhjáa meménúmé Tsíírámútsikye Jóódáma díibyere ‘Batsabáa’ némeíbyema itýújkevééllémútsikye.

²³ Áámútsímáhjáa waajácuháami iwállóháami pañe néémeé:

“Muha ílle páameere cahcújtsó múnáa me l̄jcyame ámuha éllevu ihjyú méwallóo jodíómú ámuha me l̄jcyatúmé Tsííríi íññjiri l̄jcyacóómí Ajtiokííari ámuha me l̄jcyame éllevu, áhdure hállúcu múnáa éllevu. Áhdure idyé Tsírítsíi íññjiri múnáa wáabyuta téhaami.

²⁴ Aame muha méwaajáúújucóo muha mewáallootúmeré ámuha éllevu ipyééne illure ámúhake máváríchoh̄jycyane. Ámúhakevává muurá nehjycyámé Moitsééúvú uwááboju néhdu ámuha mekihdyahírótsámeíki.

²⁵ Áánéllii muha ímiñéúvú me jtsámeíñe múúhadítýú meméménúútsikye méwallóo ámuha éllevu muha maávyejúúlleh̄jycyamútsi Páávorómútsima.

²⁶ Diityétsíi muurá Páávorómútsi ápíchó nééronéhjívú pájámeihjycyá Máavyéjuube Jet-socríjtoke iwájyúnélliihye.

²⁷ Áámútsima muha méwallóo ámuha éllevu Tsíírámútsikye Jóódámaá. Aamútsi ihdyu óvíi ímiñéúvú ámúhake néé muhdú téhaami pañe l̄jcyané túkevéjtsóju nééneé.

²⁸ Aane mítyane ámúhake muha metúhujtsótu apáhdýuré Píivýéébe Apííchó múúhake túkévéjtsóneri ámúhake muha menééhií:

²⁹ Tsá múu dóótu nǎjcyotájteke íícúvémeíñé iyámeke. Áhdure tsá múu dóótu dótsohcáorii, majcánurii, dsǎjívéné iyámeke. Tsá múu tsǎjtyéhjima dómácójcatsityúne. Áhdure tsá múu tújpacyo dóótone. Aane tedu ámuha meǎjcyáhajchíí ímí tedhújuco ámuha meǎjcyañé. Áyu wáí meǎjcyaj.” Ehdúhjáa íñéhaami wallóomé Ajtiokííari íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu.

³⁰ Aanéhjáa tsúúca técoomívú iúújeténe ipǎhjuúcúmeke ájcumútsí téhaamívú.

³¹ Áhaamíhjáa iéévéne mǎtyane ímǎjyuuvéme.

³² Áané boonétúhjáa diityéké úwáábomútsí Píívyéébé ihju diityéké tééneri éhnííñevu itsápíjtso. Piivyétemútsíhjáa iúwaabóne.

³³ Aamútsíhjáa tsúcájáhréjuco diityémá íjcyátsihdyu úúballé diityéké ílluréjuco ióómiíñé. Áánéllihyéhjáa pítyajcómé dityétsí tsaimíyé ióómiki.

³⁴ Áronáacáhjáa Tsííra tétsihvúré cóévánáa Jóóda iiyéjuco óómiíñé.

³⁵ Áhduréhjáa Páávorómútsí cóévá tétsihvúré Ajtiokííavu. Aamútsíhjáa tétsíi múnáama úwáábohǎjcyá Píívyéébé úwááboju.

Páávaro tsííñe úwáábovu pééneé

³⁶ Átsihdyúhjáa píwájcoojívájucó pájtyénetu Páávaro Benabéke néehíí:

–Cána majo ááhíve mútsíyé mepéé éhnéé Jetsóodítýú íjcyáné úwááboju úwáábomútsíyé mepéhǎjcyá coomǎjiri íjcyáné cahcújtso múnáake mewáájácu muhdújuco dítye úraavyéne.

³⁷ Ájyúhjáa Benabéé imíllérá tsiíñe Jóóá pééne diityétsima díbyere ‘Máácoo’ némeíbye.

³⁸ Áronáacáhjáa Páávaro tsá imíllétú díbye pééne diityétsima díbyéhjáa Pajpííríi coomívú diityétsidítýú cóévánéllíhye.

³⁹ Áané hallútúhjáa itsípájújcatsíñe ílluréjuco dityétsí dówaavéne. Áané boonéhjáa Benabéé díbye Máácoke iújcútbema péé tsahííyí Chííperévu.

⁴⁰ Áánétúhjáa Páávaro Tsíírákeréjuco újcune díbyema ipyéékíí. Áámútsí hallúvúhjáa tétsíí cahcújtso múnáa Píívyéébeke píáábó táúmeí ímí dityétsí ipyéékíí.

⁴¹ Aamútsíhjáa pehǎjcyá Tsííríámá Tsiríútsíá íñújǎcuri íjcyáné cahcújtso múnáake tsápíjtsomútsíyé.

16

Páávorómútsíkye Tsííráma Timotéó náhbenúne

¹ Aamútsíhjáa Páávorómútsí Tsííráma úújeté Déébeé, Ríítaraa, íjcyácoomícyuvu. Átsíhǎjyáa ájtyúmímútsí tsaapi cahcújtso múnáajpi Timotéoke. Dílbyéj tsííjúhjáa jodíómulle íjcyalle idyé cahcújtso múnáalle. Áánétúhjáa cáani gríéégómuúbe.

² Áábedítýúhjáa Timotéodítýú tétsíí cahcújtso múnáa nehǎjcyá ímíáábé díbye íjcyane.

³ Áábekéhjáa Páávaro imíllé itsájtýene díbye íñáhbénu dílbyeke. Áronáacáhjáa pámeere waajácú cáani gríéégómuube íjcyánéllí díbye kíhdyahírótsámeítýúne. Áánéllíhyéhjáa tujkénúí dílbyedívú kíhdyahírótsóobe imúnáa jodíómú méénuhǎjcyádú tééne hallútú diityémá ímityúné íjcyátuki.

⁴ Aaméhjáa ipyéhǎjcyátsíhǎj múnáake úúballéhǎjcyá muhdú Jerotsaréri íjcyáné úwáábojte túkévéjtsójtémá diityéké úwáábohǎjcyáné muhdú cahcújtso múnáa íjcyáíyóne.

⁵ Aanéhjáa ílléébéne Píívyéébeke cáhcujtsómé lílyaaté éhnííñevu mǎtyaméjuco.

Naavédú nééne páñe Matsedóónia múnáajpi Páávoródívú bóhówaavéne

⁶ Aaméhjáa Píívyéébé ihju Áatsíá íñújí úwáábóíyónáa dílbyé Apííchóré diityéké túkévéjtsónej péévé tsá dítye úwáábotú tééne íñújí múnáake. Áánéllíhyéhjáa Pírííjíámá Garáátsíá íñújǎcuturé pajtyéme.

⁷ Aaméhjáa Míútsíá íñújí watsíívyevu úújetémé imíllérá ipyééne Bitííníá íñújívu. Áronáacáhjáa tééne Píívyéébé Apííchó Jetsóópe diityéké ájcuene túkévéjtsónej péévé idyé tsá dítye téhullévú péétune.

⁸ Áánéllíhyéhjáa tsapéhú Míútsíá íñújítu pájtyeme úújeté “Tóróóáá” némeí mujcǎvújuco.

⁹ Átsihvúhjáa Páávoródívú pejco naavédú nééne bóhówáávéne páñe Matsedóóníá íñújí múnáajpi dílbyeke néehíí: “Muúbej, Matsedóóníá íñújívu metsááne múúhakyéréjuco méuwáábo.”

¹⁰ Ehdúú nééne dílbyedívú bóhówáávéne boonétú muha mepéé téhullévú Píívyéébere múúhake wáállóhullévú muha meúwááboki.

Páávorómú Pírǎjpori

11 Aamée Tóroóatu muha tsaííyí mepéé tsapéhdu Tsamotaráátsiá caapáhovújuco. Áané tsíjyúu muha méúújeté Néááporívu.

12 Átsihdyúu muha mecóhbaavémé méúújeté romáánómúhjáa Matsedóóniá ííñújí pañévu íhcyóomi ípívyéjtsocóómí Pírípovu tééné ííñújí avyéjú coomívu. Ácoomíyúkyéé tsúcájá muha méicyahíjcyáhi.

13 Aamée muha wáyeeévejcóójí mepéé Píívyéébema ditye íhgyúvahíjcyátsihvu téhí úniúvu. Átsihvúu muha méúwaabó walléémuke múúhadívu píhcyáávémeke.

14 Áámé pañée íjcyalle Tiatiírá cóomi múnáalle Ríidia ímiá wajyámúúné duujínuúdu néjáhjí nahjíhe múnáalle. Aalléhjáa ihdyu tsúúcajátújuco Píívyéébeke úráávyehíjcyárolle botsí dílbyere píáábóneri cáhcujtsó Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju Páávoró úwaabóne.

15 Aallée ílluréjuco tsójtsótsámeíñé pámeemáyé íhyájkímuma. Áané boonétúu múúhake neéle:

—Áyu cána tahjyávu mepe ímiáané Píívyéébeke o cáhcujtsóné ámuha menéhajhíjyju. Ehdúu múúhake íñéene íhgyávu ítsájtyémeke tétsihvuréi coévátsolle.

16 Áhdurée tsáijyu Píívyéébema ditye íhgyúvahíjcyáhullévú muha mepééme méúújeté bádsíjcájadívu naavénéhjáa ípañe íjcyáábej tééveríyé íñá pájtyeíñé wáájácuuhíjcyállédívu. Aalléhjáa tsaaté hójtsí pañe íjcyalle mítyane dsíísike úcuuhíjcyá díityémá tééné hallúvu.

17 Aallée múúha déjutu tsáalle nehíjcyáhi:

—Íjtye muurá íhtsútuube Píívyéébe wákímyéi múnaa ámuúhake pajtyéteju úwáábohíjcyáhi.

18 Ehdúu múúhake nehíjcyalle píváijyúvájuco. Áánéj taíchorí Páávoró ílluréjuco úhbane dííllé pañe íjcyaaabe naavéneke. Íllúu neébe:

—Uke o néé Jetsocríjto mémeri áállé pañétú u íjchívyeki.

Ahdújucó díbye íjchívyéné teenémáyé dííllédítýu.

19 Áánéllíihyée íavyéjute íñé hallúvcó ídsíídsivájucóóityúné maatyóbá díityétsí Páávorómútsikyé íékéévéné tsajtyé técoomí avyéjute éllévu.

20-21 Áamútsikyéé díityédívu iúújetétsóne néémeé:

Íjtyetsi jodíomútsí ¿íveekí méhcóómí pañe páhdúváré nénehji úwáábohíjcyá tehdu mee romáánómú teene mecáhcújtsóíyónejíívari?

22 Ááneréjucó pámeere néene ímiáané tehdu dítyétsí méénuhíjcyáne. Áánéllíihyée awáá avyéjute díityéké táuhbá ditye íwajyámúúné ityácóríjcomútsikyé iwápáájcoli.

23 Ahdújucó ditye díityétsikyé ímyéénúne icyúvéhoojánúmútsídívú téhmetsóné tééjá tehmeébeke.

24 Áánéllíihyéhjáa tsíhyooja pañe íjcyáhóójá pañévu iúácómútsikyé úméhewávu íhdótsóobe ítyújkejíínetu.

25 Áamútsíhgyáa téhoojá pañe íjcyamútsí Píívyéébema íhgyúvahíjcyá péccójpíñéjuco meíjcyáronááca. Téhduréhjáa dílbyeke idyúúruváne dítyétsí májtsiváne tsíjtye teene cúvéhóójari íjcyame lleebúacunúhíjcyáhi.

26 Áronáacáhjáa peecutéreé tétsii úúvécunúneri lléhowáané páhyúbáné tujkéveri pámeere tééjari íjcyámedítýú úwáñehííñé cóhribáhi.

27 Áanáacáhjáa tééjá tehmeébe icyúwátsihdyu ájkyeebe íitécunú páneere lléhowáané páyújcatyéne. Aanéhjáa íjtsúcunúúbé tsúúca ditye úmíváne. Áánéllíihyéhjáa ícyávaájco újcuube íllííhyanúmeiki.

28 Áronáacáhjáa Páávoró néehíí:

—Ehdu bo méénúmeídíñej, íjtyéremo múúha.

29 Áánéllíihyéhjáa peete ípíúváne íccú díityétsi éllévu peebe íllityécunúúbé. Áánemáhjáa mímóúúvetéébe díityétsí lííñévu.

30 Áánemáhjáa ílluréjuco díbye íjchívyétsómútsikyé nééneé:

—¿Aca muhdú ó pájtyetéiyáhi?

31 Áánéllíihyéhjáa dílbyeke neemútsi:

—Ávyéjuube Jetsocríjtoke pámeere díhyájkímuma mécahcújtsó ámuha mépájtyetéki.

32 Ehdúhjáa dílbyeke íñétsihdyu úwáábomútsí dílbyeke pámeere íhyájkímumájuco.

33 Aabéhjáa tépejco níjtyú díityétsikyé ditye túúvátsonéhji. Áánemáhjáa ílluréjuco díbye díityétsídívú tsójtsótsámeíñé díitye íhyájkímumájuco.

34 Átsihdyúhjáa díityétsikyé íhgyávu ítsájtyémútsikyé májchotsóme. Aaméhjáa mítyane ímjyuuvé Píívyéébeke tsúúca icyáhcújtsóneri.

³⁵ Áané tsitsiivevúhjáa técoomí avyéjute wallóó tehme múnáake ditye iñéete diibye cúuvéjá tehmeébeke illuréjuco dibye ijchívyétsó diityétsikye.

³⁶ Ahdújucóhjáa ditye dílbyeke nééténéllii neebe Páávoróke:

—Avyéjutevá née ámuútsikye o íjchívyétsoki. Ahdícyané wa illuréjuco mepej.

³⁷ Áronáacáhjáa Páávoró née diityéke:

—Muurá iñe muútsikye iñá néétuméré míamúnááj pñénu íwápáájcomútsikye cuvéejanú romáánómúejtési téhdure muútsi meijcyané waajácúháámima meijcyanútsikye. Aame živeeki imíllé muútsikye íjchívyétsóné teevétariye? Aane tsá muútsi áyanéwu meimíllé tūne. Óví ihdyu iyee itsááne muútsikye íjchívyétsóvame.

³⁸ Ehdúhjáa diityétsi néene úúbálletémé avyéjuteke. Áánerihjáa mítyane íllityémé romáánómúejtési íjcyané waajácúháámima diityétsi íjcyanéri.

³⁹ Áánélliihyéhjáa diityétsi éllewu ipyééne ídátsójkímyeímyé diityétsidívu. Áánemáhjáa choocórójucó ditye wáalloone técoomítyu.

⁴⁰ Aamútsihjáa teene cúuvéjatu íjchívyemútsi Ríidíá javu úújetémútsi cahcújtso múnáake itsápitsohíjcyátsihdyu illuréjuco pééneé.

17

Tetsaróonicári ditye íbórvaténe

¹ Aaméhjáa Páávoró, Tsííraá, Timotéoo, éhdume péhijcyané pajtyé Ajpíporii, Aporóoniaa, íjcyácoomicyutu. Átsihdyuhjáa pééne Tetsaróonicávú úújetétsihyí íjcyaja imúnaa jodíómú pihcyááveja.

² Áájá pañévúhjáa wáyeéévejcóójí Páávoró imyéénuhíjcyádú úwaabóhi. Ehdúhjáa ténevá wáyeéévejcoojívádú úwáábohíjcyaae pápihchúúijyúva.

³ Úúbállehíjcyaabéhjáa diityéké Píívyébé ihjyú uubálle múnááhjáa cáátúnuhíjcyané nehjújuco Críjto ícúbáhrámeítsihdyu dsíjiveebe tsiíne bóhíne. Téhduréhjáa nehíjcyaae diityéke:

—Muurá diibyejúco Jetsóó Mepájtjetétsóobe íjcyáábedítýú ámuúhake o úúbállehíjcyáne.

⁴ Ehdúhjáa Páávoró néénéllii tsaate imúnáadítýú tsúuca cáhcujtsómé diityémá nahbévahíjcyáhi. Téhduréhjáa mítyame gríéégómudítýú cáhcujtsó ímíáámé íjcyame tsúúcajátújuco Píívyéébeke úráavyehíjcyáme. Áhduréhjáa diityédítýú walléémú avyéjúméhíjyúvú nééne cáhcujtsóhi.

⁵ Áánerihjáa tééjá túkevjtsojte cáhcujtsotúmé iñómútaáavne juváñeri átéréejte óvehe múnáa péhíjcyámeke íjucúmema técoomí múnáake íibórinútsihdyu Jatsóo javú péé Páávorómútsi néhcoomú diityétsikye itsájtje técoomí avyéjute éllewu.

⁶⁻⁷ Aaméhjáa diityétsikye íájtyúmitúnéllii diibye Jatsóokéréjuco tsijtye cahcújtso múnáama tsájtjene diityé éllewu. Áámekéhjáa diityédítýú úújetétsóne néémeé:

—Éhne míamúnáake tútávátsohíjcyamútsíhya Páávorómútsi Tsíírama wájtsumútsikye áanu Jatsóo ihjyávú tsaimíyé iwáátsúcúpéjtsóne tsaméhíjjuco ihjyuvané imityúné mee romáánómú avyéjúúbé taúhbajúúnetu. Nehíjcyámé tsijpívá avyéjuube íjcyane Jetsóo.

⁸ Ehdúhjáa ditye néene técoomí avyéjutevá tsijtye tétsii íjcyámeke múhdurá pajtyéhi.

⁹ Áronáacáhjáa diitye Jetsóómú múu áhdóméidýú meenu ditye íacádsíjcaáyo diityéke. Ahdújucóhjáa ditye ácádsíjcaáyoone.

Páávorómú Beréari íjcyane

¹⁰ Áijyúhjáa tépejco cahcújtso múnáa íjchívyétsó Páávoró, Tsííraá, íjcyámútsikye diityétsi ipyéé Beréavu. Áámútsihjáa téhullévú úújetédú péé imúnáa pihcyáávejávú.

¹¹ Tsáháhjáa tétsii múnáa Tetsaróonicá múnáadú néétune. Ímíhyéhjáa lleebúacunúhíjcyámé diityétsi úwaabóne. Aaméhjáa néhcohíjcyá Píívyébé ihjyú uubálle múnáape cáátúnuhíjcyanéhjí pañe iwáájácu ímíááne tehjújuco diityétsi úwáábohíjcyáhahjíjyú.

¹² Áámedítýuhjáa mítyame cáhcujtsó jodíómmu, gríéégómmu, íjcyame wajpíímumáyé avyéjúméhíjyúvú nééne walléemu.

¹³ Aanéhjáa tsúuca Tetsaróonicári íjcyane jodíómú waajácú Páávoró Beréari úwáábohíjcyané Píívyébé ihjyú. Áánélliihyéhjáa téhullévú ipyééne tsiíne íibórinutéme diityéke.

¹⁴ Áánélliihyéhjáa íicúí wallóómé Páávoróké dibye ipyéé móóá únúvú tétsihvúré Beréavu Timotéomútsi Tsííráama cóevánaáaca.

¹⁵ Áábekéhhjáa pícyohjémé Atéénavu. Aaméhhjáa oómímyeke neebe ditye iñéé ícúu dityétsi ípyéé díbye éllevu.

Páávoró Atéénari

¹⁶ Áámútsikyéhjáa téhneebe ítehhjycá mútyane técoomíyí ditye dúúrvahjycyáné nǎjcyotájteke.

¹⁷ Aanéhhjáa múhdurá íjtsúcunéllii téeneri ihjyúvahjycyaabe imúnáama tsijtye Píivyéébeke dúúrvahjycyamema pihcyáávéjá pañévu. Ihdícýátsihjívúhhjáa icyábúúvéemema ihjyúvahjycyaabe téeneri.

¹⁸ Áábemáhhjáa ‘epicóoreo’ némeíñé uwááboju úráávyehjycyamema tsijtye ‘ejtóico’ némeíñé uwááboju úráávyehjycyámé ihjyúvahjycyáhi. Áámedítýúhhjáa tsaate néjcatsih:

¿Muhdúami tsáma áanu ihjyuwábá meke nehjycyaj?

Áánetúhhjáa tsijtye néehíí:

–Tsiíñé píivyéébému ihjyú uubáalle múnáajpiúbá díbye. Ehdúhhjáa nehjycyámé Páávoródítýú díbyéé Jetsóó dsíjívéebe bóhhíbedítýú íjycyáné uwááboju úúbállehhjycyánélliihje.

¹⁹ Áábekéhhjáa tsajtyémé ípítýácócatsihjycýasihvu ‘Areóópago’ némeítsihvu. Áánemáhhjáa díbyeke néémeé:

–¿Aca tsá múhahkye u wáájácútsóítýuró ímíñéúvú béhné uwáábójuma u tsáánevu?

²⁰ Muurá múhahkye u nehjycyáné tsáhái tsájjyúbáre muha melléébotúne. Áánéllii muha méimíllé mewáájacúné ímíñéúvú íiná nééiyóné múhahkye u nehjycyáne.

²¹ Ehdúhhjáa díbyeke nééme Atééna múnáama tsiíñé íiñúji múnáa íjcyame. Aaméhhjáa ííneri íjcyatúmé pajjyuváre úbállécatsihjycyá páhduváre nééne uwáábó illéébone.

²² Áámekéhhjáa Páávoró néehíí:

–Ámuúha Atééna múnáaj, muurá ó waajácú ámuha panéváré tsiíñehji mecáánivahjycyáne.

²³ Muuráhhjáa ámuha medúúrvahjycýatsihjiri o péhhjycyaabe ó ájtyumí ícúvé wájjí hallútú íllu nééne cáátúnúmeíñe: “Mewáájacútúné Píivyéébé wáábyuta.” Aane muurá díbyedítýú ámúhahkye ó úwáábohjycyá eene díbyeke wáájacútúmeré ámuha medúúrvahjycyáábédítýu.

²⁴ Díbye ihdyu Píivyéébe páneeréé múhdúné tsiéméné ípívyéjtsoóbe. Díbyéé muurá ípívyéjtsó íñújjima páneere íévhóówari íjcyanéhhji. Áánéllii páneere íjcyá díbye tájpiye. Aabe tehdu apátsiyé íjcyáíyónejíí míámúnáa méénúné duurúvájá pañe. Muurá ihdyu íhdícýátsihjíríyé díbye.

²⁵ Aabe tsá mutájjí íjcyatúne. Muurá ihdyu díbyedítýuré tsááne bóhhíma méjjycyáhi. Áhdure panéváré íñe múhduná téene tájpi meicyahjycyáné díbyedítýuré tsááhhí.

²⁶ Muuráhhjáa tsáápihdítýuré íñe múhdumé íñújjiri méjjycámeke líiyaatétsoóbe. Áánemáa íhdétújucó díbye éévecúné kíahjí méjjycáiñé mújjyúhaja.

²⁷ Ehdúu méénuube díbyedi méítsámehjycyáné nǎjcautu íhtsútúnetu mewáájácu méhdítýu kíá íjcyátúrúóbeke.

²⁸ Muurá díbyedítýuré tsááne bóhhíma méjjycyá éhnehjáa tsaate íllu néhdúu: “Muha méjjycyá Píivyéébejj tsiíme.”

²⁹ Aane tsúúca díbyej tsiíme méjjycame tsá méjtsúcunúítýuró eene panévatúré míámúnáa óórótuú, nééwáyutuu, dsíídsítuu, nícyohjycyánehhjídú Píivyéébe nééneé.

³⁰ Muuráhhjáa ihdyu éjjyúúvú pevénéré ítécunúhhjycyaabe míámúnáa iwáájacútúné hallúri ehdu méénuhcyáne. Árónáa ícyooca páneere míámúnáake neebe ímityúné meicyahjycyáné méihvéjtsoki.

³¹ Muurá muhdú meicyahjycyáné iwáájacúdú mééma ímíbájhóoiibe ípyéé imyéménuube Jetsóoj tééveri. Ánéé muurá meke waajácútsóobe díbyeke íbóhhítsóneri.

³² Ehdúhhjáa Páávoró dsíjívémé tsiíñe bóhhínetu ihjyúváneeri íllure tsaate uuhívaté díbyedi. Áánetúhhjáa tsaate néehíí:

–Muha ihdyu méimíllé tsíjjyú tsiíñe téénetu u íhjuváne melléébúcnúne.

³³⁻³⁴ Áámedítýúhhjáa tsúúca tsaaté múnáa cáhcujtsómé díbyema nahbévahjycyáhi. Áámemáhhjáa íjcyaaabe Dionítsio teene ‘Areóópago’ némeítsihvu dóbéévehjycyáméejpi. Áhduréhjáa ‘Dáámari’ némeíllema tsíjtyehji íjcyá díityéma.

18

Páávoró Coríítori

¹ Aanéhhjáa Páávoró teene Atéénatu péébe úújeté Coríítovu.

² Átsihdyúhjáa aahívetéébé imúnáajpi Akíírake Póóto iinúji múnáajpiikye. Téjyúhjáa téhdure botsii wajtsííbe Itááriá iinújitu mewa Piriitsíírama, Ávyéjuubeváa Cáraóóodio pámeere Róómári íjcyané jodiómú íjchívyeiñé néenetu tsáámutsi.

³ Aanéhjáa Páávoró diityétsimáyéjucu íjcyane diityétsikye íwákimyéityu ipiáábo téeméné wákimyéi imyéénuhíjcyanéllíiíhye. Aaméhjáa méénuhíjcyá cuwájaanedú néené nujúwááne.

⁴ Ájyúhjáa ténévá wáyéééwéjcoojívádú pehíjcyaaabe imúnaa jodiómú pihcyáávejávu. Aabéhjáa úwáábohíjcyá Jetsóodítýú íjcyané uwááboju imúnáama tsijtye imúnaa íjcyáturómeke dítye ícyáhcuíjtsoki.

⁵ Áánacáhjáa tsúuca Tsííramutsi Timotéoma wajtsí Matsedóóniá iinújitu. Ájyúhjáa Páávoró tsanéeríyé uwáábori íjcyaaabe nehíjcyá imúnáake diibyéjucu Jetsóo dítyé téhmehíjcyaaabe Críjto Mépájtýetétsoobe íjcyane.

⁶ Ehdúhjáa díbye néerónáa díbyedítýú nehníwu ihjyúváme. Áánéllíiíhyéhjáa illuréjucu díbye diityédítýú ipyéé iwajyámú wátsoújcoobéré néenéé:

—Árone tsáma ámúhá hallúriyéjucu teene ámuha medsíjívécocoa meícúbáhrámeííñe. Tsá táhallúri tene íjcyatúne. Ahdícýane jodiómú íjcyáturóme éllévuréjucu o pééiñe diityékeréjucu o úwááboki.

⁷ Ehdúhjáa iñéene illuréjucu díbye tééjatu íjchivyéne. Átsihdyúhjáa péébe úújeté Jójto jávu teenéhjáa pihcyáávejá únuríyé íjcyaaabe tsúucájátújucu Píívyéébeke dúúrúvahíjcyáábe jávu.

⁸ Ájyúhjáa teene pihcyáávejá avyéjuube ‘Críjpoó’ némeííbyé cáhcujtsó Jetsóodítýú íjcyané uwááboju pámeere ihyájkímuma. Aaméhjáa tsójtsótsámeíhi. Áhduréhjáa tsijtye Coríito cóomi múnáadítýú cáhcujtsómé tsójtsótsámeíhi.

⁹ Átsihdyúhjáa Páávoródívú tsápejco Jetsóo naavédú néené pañe íbóhówáávéne nées dííbyeke: —Imíchi díícyáne ehniñévu dúwááboco íñneri íllityétuubére.

¹⁰ Íjcyámé mítyame icyoomíyí tahñéjté íjcyáimye. Áánéllíi ehdu uke o néehíí. Áábeke o íjcyátúcoocájííva múha uke muhdú méénuúhi.

¹¹ Ahdújucóhjáa tsané píjcyábáj píñévu tétsii Coríitori íjcyaaabe diityéké úwáábohíjcyané Píívyéébe íhju.

¹² Ájyúhjáa Acááyá iinújí avyéjuube Garióo íjcyánáa tsaate imúnaa jodiómú cáhcujtsotúmé ipítýácójcatsíñe Páávoróké ékeevéhi. Áábekéhjáa tsajtyémé díibye ávyéjúube éllévu díbye ímítýunéhjí ímbáchohíjcyátsihvu.

¹³ Áánemáhjáa dííbyé hallúvú úúballémé dííbyeke. Nééméhjápé:

—Áánu métaúhbaju néené tsíjítóriyé míamúnáake úwááboobéré pehíjcyá dítyevá Píívyéébeke idyúúrúvaki.

¹⁴ Ehdúhjáa Páávoró hallúvú dítye úúballénéllíi díbye íhjuúváiyóné íhdéré díibye ávyéjuube Garióo diityéké néehíí:

—Íhdyúhde tehdújúcooyó dííbyema o ímbáchóiyóné díbye ímítýuné méénuca.

¹⁵ Áánetu ámúhá táuhbaju néené tsíjítóriyé díbye tsáápíhdítýú íjcyané uwááboju úwáábohíjcyáhajchíí wa íhdyu ámuháyé chooco méímíbachójcatsij. Tsá o ímíletú átéréenéhjí o ímbajchóne.

¹⁶ Ehdúhjáa iñéene illuréjucu díbye diityéké wáloone tétsihdyu.

¹⁷ Áronáacáhjáa pihcyáávejá avyéjuube Tsójtenéké tsaate gríéegomu íékéévéébeke wápáajcú díibye ávyéjúube úmíwávu. Áróneríhjáa tsá díbye íícúvetúne.

Páávoró Ajtiokíívu íóómítsihdyu tsiñe úwáábovu pééneé

¹⁸ Aanéhjáa Coríitori tsúcájá Páávoró ícyahíjcyáhi. Aabéhjáa tétsihvu ‘Tséékeréa’ némeí mucjónú béérómei tsanéhjáa ímiááneturé imyéénuíñé iñéené uubáalle. Ehdúhjáa méénuméííbyé Tsííriá iinújivu ipyéétúné íhde. Átsihdyúhjáa botsíi tétsíi cahcújtso múnáake ipítýájcóne peebe Akííramútsima tsahííyí teene Tsííriá iinújivu.

¹⁹ Aaméhjáa Éépetsóvú úújeté tétsihvu Akííramútsí mewa Piriitsíírama cóeváítsihvu. Átsihvúhjáa Páávoró imúnaa jodiómú pihcyáávejávu péébe úwáábó tééjavu píhcyáávémeke.

²⁰ Áábekéhjáa neerómé díbye tsuucájááneuvú dítyémá íjcyaki. Áronáacáhjáa tsá díbye ímíletúne.

²¹ Áánemáhjáa diityéké pítyájcoobe néehíí:

—Áronáa ó ímíllé o péene Jerotsaréevu. Aabe óvíi Píívyéébe ímílléhajchíí tsiñe ámúhake o ujyéváhi.

Ehdúhjáa iñéene péjúcoobe tsahííyí teene Éépetsótu. Áánetúhjáa Akííramútsí dííbyedítýú cóevá tétsihvu.

²² Aabéhjáa Tsetsaréavu úújetéébé tétsihdyu botsíi péé Jerotsaréeri íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu. Átsihdyúhjáa peebe Ajetiokííavu.

²³ Átsihyíhjáa tsúcájá íjcyátsihdyu idyé tsiíne pehíjcyaaabe Garáátsiámá Píríjía íñújícuri íjcyáné cahcújtso múnáake tsápíjtsoobéré técomívadu.

Éépetsóri Apóóro úwaabóne

²⁴ Ájyúhjáa Arejadriíá cóomi múnáajpi jodíómuube Apóóro teene Éépetsóvu wajtsíhi. Aabéhjáa ímiá uwááboobe íjcyaaabe mítyane waajácú Píívyéébé ihjyu.

²⁵⁻²⁶ Aabéhjáa úwáábohíjcyá muhdú Jetsóoke meúráávyejíjtó tsaate dífbyeke úwaabóne. Úwáábohíjcyaaabéhjáa apááñéré Jóáape tsótsohíjcyánetu íjcyáné uwáábó iwáájacúné imúnáa píhcyáávéjá pañévu ííneri núhnévétuubére. Aanéhjáa díbye níjkevádú Akííramútsí dífbyeke íhjávu ítsájtýéne botsíi ímííneúvú úwaabó muhdúhjáa Píívyéébe Jetsóoj tééveri méema méénune.

²⁷ Aabéhjáa imíllé Acááyá íñújívju ipyééneé. Aanéhjáa cahcújtso múnáa ímí íjtsúcunúnélli caatúnú waajácuháámí téhullé cahcújtso múnáa éllevu dítye tsaimíyé iwáátsúcúpéjtso dífbyeke. Aabéhjáa téhullévú úújetéébé Píívyéébere tükévéjtsóneri piáábohíjcyá mítyane cahcújtso múnáake.

²⁸ Aabéhjáa imúnáa jodíómuke nehíjcyá dífbyéjucu Jetsóó Crijo Mepájtýetétsoobe íjcyane Píívyéébé waajácuháámitúu tene néhdújucu. Ehdúhjáa díbye néénélli tsáhájucu dítye íná néétune.

19

Páávoró Éépetsóri

¹ Aabéhjáa Coríitori íjcyánáa Páávoró íjchí íñújiri péhíjcyaaabe úújeté Éépetsóvu. Átsihyíhjáa íjcyámé tsaate Píívyéébé cahcújtso múnáa Jóááúvú uwáábó uráávyehíjcyáme.

² Áamekéhjáa neébe:

—¿A ámuhápe Píívyéébeke mecáhcújtsótujkénújyju tsúúca dífbyé Apííchó ámuhá pañévu úcaavéhi?

Áanéllihyéhjáa neémeé:

—Tehdu muha mewáájacúnéjívva dífbyé Apííchó íjcyane.

³ Áanéllihyéhjáa neebe dítyéke:

—¿Acáa ííne uwáábórá ámuha mecáhcújtsóne métsójtso tsámeíhi?

Áanéllihyéhjáa neémeé:

—Mu ihdyúu éhne Jóáávu tsótsohíjcyáné uwáábo.

⁴ Áanéllihyéhjáa neébe:

—Ímiáánéjucóhdée dífbye Jóáa tsótsohíjcyáné ímityúné íicyahíjcyanehíjé íhvéjtsómeke. Áronáacáa ihdyu dítyéké nehíjcyaaabe dífbyé boone Mepájtýetétsoobe Jetsóó uwáábóífbyeke dítye icyáhcújtsoki.

⁵ Áanéllihyéhjáa botsíi Jetsóoke icyáhcújtsóne tsiíne tsójtsótsámeímyé dífbye mémeri.

⁶ Áamé hallúvúhjáa Páávoró tsáápiitsá hallúvú íhyójtí ipícyóóne Píívyéébema íhjáuváné tujkéveri dífbyé Apííchó dítyé pañévu úcaavéhi. Aaméhjáa tsíjyúhjíri illéébótúrójúhjíri Píívyéébeke duurúvahíjcyáhi. Áhduréhjáa téenere tükévéjtsóneri úúbálehíjcyámé dífbye dítyédívú úwááboju bóhówajtsóne.

⁷ Aaméhjáa dítye Píívyéébé Apííchó dítyé pañévu úcaavémé 12-meve.

⁸ Aanéhjáa Páávoró papíhchtúu nuhbává imúnáa jodíómú píhcyáávéjá pañévu úwáábohíjcyá ííneri núhnévétuubére. Aabéhjáa míamúnáake téíbúwátsohíjcyá Píívyéébé avyéjé icyánejcvu.

⁹ Áronáacáhjáa tsaate tsá ímíllétú icyáhcujtsóne. Aaméhjáa nehniwu íhjáuvahíjcyá teene Jetsóodítýú íjcyáné uwáábotu pámé úmíwávúre. Áanéllihyéhjáa Páávoró dítyédítýú péé pámeamáyé cahcújtso múnáama 'Tiráano' némeífbyé uwáábojavu.

¹⁰ Aabéhjáa tééjavuréjucu dítyéké uwáábohíjcyáné míñéécú píjcyába. Aanéhjáa tsúúca pámeere Áátsiá íñújji múnáa lleebójuccó Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju dífbye uwáábohíjcyane. Áhduréhjáa tsíjtye jodíómú íjcyáturómé tsúúca lleebóhi.

¹¹ Ájyúhjáa dífbye tééveri Píívyéébe méénuhíjcyá mítyane méénuráítýurónéhjí.

¹² Ávyetáhjáa dífbyé míñúbajánema íwajyamúúné chéméméhjí éllevu dítye tsájtýéróneri tsúúca bóhíhíjcyáme. Tsaaté pañéhjáa naavémú íjcyároméhjí íchívyehíjcyáhi.

¹³ Ájyúhjáa tsaate téhullé múnáa jodíómú naavémuke tsaaté pañétú íchívyétsohíjcyámé ímíllé Jetsóó mémeriyéjucu íjchívyetsóne. Aaméhjáa néjcatsíhi:

—Méneé tsaaté pañétú ditye ijíchívye éhne Páávoró úwáábohíjyaabe Jetsóo mémeri.

14 Ehdúhjáa imíllerómé imyéénune jodíomuube Etsééáb llúúvájte avyéjúúbe tsíímé 7-meva íjcyame.

15 Aaméhjáa tehdu méénúrónáa tsáápi pañétú díibye naavéné néehí:

—Muurá ó waajácú Jetsóoke. Áhdure ó waajácú muubá Páávoró íjcyane. Áánetu ¿muutá ámuúha?

16 Ehdúhjáa néebere díibye míamúnáajpi naavéné ípañe íjcyabe díityéké méénúnetu ílluréjuco ditye wááne tééjá pañétú íevejtéhjírjúco wájjamúúvatúmé díbye túúvátsónéhjima.

17 Aanéhjáa pámeere Éépetsó múnáa jodíómumáyé tsijtye jodíómú íjcyátúmé iwáájácúneri mítyane íllityéne Jetsóoke ávyéjútsohi.

18 Áhduréhjáa tsaate cáhcujtsójúcómedítýú úúbállehíjyá áhdéhjáa ímityúné íicyahíjcyanéhji.

19 Áánetúhjáa ápiíchojte ténéhjí waajácúhaaminé ílluréjuco cóvajtsoné pámeere íiténeríyee. Ááne pañéhjáa íjtsúcnunúmé dsíidsi wágoovéné 50 mí.

20 Ehdúhjáa téjjyu Jetsóodítýú íjcyáne uwááboju tsújaave pámehdívure.

21 Ááne boonétúhjáa Páávoró íjtsámeí Matsedóóniámá Acááyá íñújícú íááhívetétsihdy botsij Jerotsaréevu ípyééíñe. Áhduréhjáa nehíjyaabe teene Jerotsaréetu ípyééíñe Róómávuú.

22 Áánéllíihyéhjáa íhde wálloobe ípiáábojtétsikye Matsedóóniávú Timotéoma Erájtomútsikye. Áánetúikyéhjáa tsúcájá coévaabe Áátsiá íñújivu.

Éépetsóri ditye íborivaténe

23 Aabéhjáa Jetsóodítýú íjcyáne uwááboju úwáábohíjcyáne hallútú cáhcújtsotúmé páhduvaré dáriívehíjyá cáhcújtsó múnáake.

24 Tsaapíhjáa 'Demétrio' némeíbyedítýú tujkéváne. Díibyhjáa nícyohíjyá úwáñewáánetu 'Diána' némeíñe níjcyota píivyélledi idíllone idyúúruvahíjyá nááve. Ááne hallúvúhjáa mítyane dsíidsívahíjyámé pámeere íwákimyéi múnáama.

25 Aabéhjáa pámeere múhdumé téeménéhjí wákimyeíhíjyámeke ípíhjúctúne néehí:

—Muurá ámuha méwaajácú íñe mewákimyeímyé tsaímíyé meícyahíjcyáne íínetú píhtotúme.

26 Aane ¿iveekí Páávoró nehíjyá íñe menícyohíjyámé píivyéébe íjcyatúne? Ehdu íñéneri muurá mítyámekéjuco díbye tsíñejcúvúre íbúwajtsóne. Aane muurá tsá apátsíyé íchii Éépetsóri díbye tehdu méénutúne. Muuráhjáubá páneeréjuco Áátsiá íñújiri ehdu díbye méénune.

27 Aane múhdurá teene mééamaá. Muurá mewákimyéi téene tájjjyucó meícyahíjcyáne méhdivu wágoóóvéiyáhi. Áhdure díille íhtsútulle píivyélleke Áátsiá múnáama pámeere íñújiri íjcyáne míamúnáa dúúruvahíjyáalle ja tsáhájucó bóhówaúcnunújóóótyuróne.

28 Ehdúhjáa díbye néénéllíi tsijtye icyáyobáavaténe íllu wáñejcóhi:

—Íñóóooj, ehdíívájullé tsáma íhtsútulle Epéétsiómú píivyéllé Diánaj! Ehdúhjáa iwáñejcóne néémeé.

29 Ájjyúhjáa ihdyu kíávú técoomíyí míamúnáa íibórinújcatsíhi. Áánaacáhjáa Matsedóóniá múnáajtétsi Gááyóma Arijtáacomútsí Páávoróké náhbénuhíjyámútsikye lílúcuíñúmé ditye píhcyáávehíjyájá pañévu.

30 Áájá pañévúhjáa Páávoró ípyéene díityémá íhjúvatéiyónáa tsá cáhcújtsó múnáa díibyeke íhvéjtsotúne.

31 Áhduréhjáa tsaate Áátsiá íñúji múnáa ávyéjute díibyeke wáajácúmé néé tsaatéké ditye íñéé díibyeke téhullévú díbye ípyéétuki.

32 Áánaacáhjáa ihdyu míamúnáa íibóribá teene píhcyááveri íjcyame. Aanéhjáa mítyame tsá wáájácúcutú íñéllíihyé ímichi ípíhcyavéne.

33 Áánaacáhjáa tsaate jodíómú ímúnáajpi Arejááadoróké cátujujú díbye díityé úmíwávú ípyéene íhjútvaki. Áhdújucóhjáa íhjúvúva díbye íhyójtíri díityéké néérone cúúvéhulléréjuco ditye íjcyaki.

34 Áronáacáhjáa 'dáj' néétune tsííñe íllu wáñécohíjyáme:

—Íñóóooj, ehdíívájullé tsáma íhtsútulle Epéétsiómú píivyéllé Diánaj! Ehdúhjáa iwáñejcóne nehíjyámé míñéecu hóórá hajchótá jodíomuube díbye íjcyane iwáájácúnema.

35 Áámekéhjáa técoomí avyéjuube idyáíivyétsómeke néehí:

—Ámuúha tamúnáa íñe Éépetsóri meíjcyamej, pámeere muurá waajácú éhnée cáámetu áákityéné neewáyú píivyéllé Diánadi medíllóné duurúvaja méhójtí pañe íjcyane.

36 Aane tehdu múha toónúyónejjivari. Áánéllíi ílluréjuco metáchúúréévéne cúúvéhulléréjuco meíjcyá. Aame íná mémeenújúcohdí ímíñeúvú íjtsámeítýme.

³⁷ Muurá lityétsikyé íllevu ámuha metsívamútsí tsá ííne imityúné méénutúne. Áhdure tsá dityétsí méduurúvaja tútávajtsotúne. Aamútsí muurá tsá íiná imityúné íhjuvátu mépiivyéllédityu.

³⁸ Ahdícyané Deméétrio íwákimyéi múnáama tsaatédityú imityúné íjyáacunúhachíí óví pée ténéhjí ímibájcho múnáa éllevu teene ímibájchoki. Muurá téenélíi íjcyané ténéhjí ímibájchotsíhji.

³⁹ Áanetu ávyétá íhnáhó néene íjcyáhachíí múu íhvejtsó pañétúéhullévú tene ímibáávyeki.

⁴⁰ Muurá icyooca ápíchó néene máhallúrí téenetu menéétsámeliyóne. Tsá muurá íiná menééityuró ííne icyooca pájtyene pañétúejte meke dílloca.

⁴¹ Ehdúhjáa ínéene ílluréjucu díbye díityéké tsújaucúne.

20

Páávoró Matsedóóniámá Gréetsiá íñjucúvú pééneé

¹ Aaméhjáa íibórinújcatsíñetu íhvetédú Páávoró cahcújtso múnáake ípíhjuycúne túkëvejtsóhi. Átsihdyúhjáa díityéké ípítýajcóne Matsedóóniá íñjújivuréjucu díbye pééneé.

² Aabéhjáa téhullé cahcújtso múnáake ááhíveebe díityéké tsápitsohíjcyáhi. Átsihdyúhjáa péébe Gréetsiá íñjújivu íúújetétsihyi íjcyá pápíhchúú nuhbáva.

³ Aabéhjáa tsháíyí Tsiíríá íñjújivu pééiyónáa tsaate imúnáa dílybedityú imityúné pítýajcámeíñe íwáájácúne íjtsámeíbyé Matsedóóniá íñjújivuré tsiíñe íóómiíñe íjchityu.

⁴⁻⁵ Áábemáa o pééíñáa múhtsikye náhbénuímýe múhtsi íhdéjucu Tóróóavu ípyéene téhullétú múhtsikye téhmeténé ílluúme: Beréa múnáajpi Tsóópatee, Tetsaróónicá múnáajtétsí Ari-jtáacomútsí Tsegóódomaa, Déébé múnáajpi Gááyoó, Timotéoo, Áatsiá íñjújí múnáajtétsí Tíikicyómútsí Tóróópimómaa, éhdume.

⁶ Áanetúikyé múhtsi mecóévamútsí óórityúne pááa májchómeíhíjcyané wañéhjí pajtyétavu botsíi Pirípotu tshahíyí mepéémutsi méúújeté tsáhojtsíj coojívatu díityédívú Tóróóavu. Átsihyíi muha méjicyá tsané tsemáána.

Páávoró Tóróóa múnáake ááhivéne

⁷ Aamée muha tsemáána déjucóóvejcoójí medóbéévéne pááa mémajchó Jetsóó dsijivé méitsaavéne. Áijyúu Páávoró úwaabó ávyeta pécojpinévvújucu tsíjyju muha mepéjucóóíñéllíihye.

⁸ Téjyúu muha médoóbeevé cáameéhó pañévú peetéháñej tééveri.

⁹ Áanáacáa ováhtsáwu 'Éóóticó' némeíbyé ácuucunúhíjcyá páhoowa nétsihyi. Aabéhjáa icyúwaíñúné hallúrí baavu áakityééébe dsíjivéhi.

¹⁰ Áanéllíihyée Páávoró íícúí íñjútýene dílybeke íámabúcúne néehíi:

—Méíllityédíne. Muurá ihdyu bóhíróobe.

¹¹ Átsihdyúu tsiíñe cáamevu néríivyéébema muha pááa mémajchó Jetsóó dsijivé méitsaavéne. Áané boonétúu idyé tsiíñe íuwaábó cámahjácoobe tsítsijnécu. Átsihdyúu ílluréjucu muha mepééneé.

¹² Áanetúu tétsíi múnáa íhjáhañévvuréjucu péémema dílybe ováhtsáwu péeneri mítyane ímjyuvéme.

Tóróóatu Miréétovu ditye pééneé

¹³ Aamée muha mepéjucóónáa Páávoró múúhadityú coévá tétsihvuré Tóróóavu íjchityuré ípyéé Atsóovu. Áanetúu muha íhde cúújújwámíri mepééme méúújeté técoomívú tétsihdyu dílybeke muha méjucúki.

¹⁴ Aamée muha técoomítýu dílybeke méjucúíñútsihdyu mepééme méúújeté Mitiréénevu.

¹⁵ Átsihdyúu muha mepééme tsíjyju 'Kííoó' némeíñe caapáhó tujkévetu mepájtyeme tsíjycoojí méúújeté 'Tsáámoó' némeíñe caapáhó mujcóvu. Ámujcótúu muha mepájtyeme mecúwaté Trojíríóvu. Áané tsíjyúu botsíi muha méúújeté Miréétovu.

¹⁶ Ehdúu muha mepéhíjcyánáa Páávoró íjtsámeí Jerotsaréeri muha Pejtecójtéé wañéhjí mepájtyeíñe. Áanéllíihyékýe tsá dílybe ímíllétú muha Áatsiá íñjújírí íjcyacóómí Éépetsóvú mepééne íícúí muha téhullétú meóómítyúrónéllíihye.

Páávoró íhjuvúné Éépetsó cahcújtso múnáa túkevjtsojtéma

¹⁷ Aabée Miréétóri íjcyabe píuvá Éépetsóri íjcyané cahcújtso múnáa túkevjtsojtéke.

¹⁸ Áámekée neébe:

—Ámuha muurá méwaaajácú muhdúhjáa Áatsiá íñjújivu o wátsítujkénújyju o ícyahíjcyáne.

¹⁹ Muuráhjáa tamúnaa jodíómú Ijcyarómé oke páhdúváré dárííveneri támeíbyéré Píivyéébé wákímyéí ó méénuhíjcyá iiná néétuubére.

²⁰ Áronáacáa tsá o ihvetétú ámuhákye píááboiñé patsíhíjívávúré úwááboobéré o péhíjcyánetu.

²¹ Aabée ámuhákye pámeekéré tamúnaa Ijcyátúróméhjima ó nehíjcyá ímytúné ámuha meicyahíjcyané meíhvéjtsóne Máavyéjuube Jetsocríjtoke mecáhcújtso ímí Píivyéébema ámuha meíjcyaki.

²² Aabe íñe icyooca tsiíñe o péé Jerotsaréevu Píivyéébé Apííchó oke túkévéjtsóneri muhdú táúmiwa Ijcyane wáájácútuúbe.

²³ Muurá pahúlleva o péhíjcyá coomíjivu téenere Píivyéébé Apííchó tsúuca oke waajácútsójucoorá Jerotsaréevu oke dítye cúvéhoojánuuhe o ícúbáhrámeíñe.

²⁴ Ároneri tsá o áábímyeítyúne. Apááñéré ihdyu ó imíllérá Píivyéébé meke iwáájyúne mééma mepájtetyeíñe méénúne uwáábojívú Jetsóo oke níwááveíñúne o níjkeváne.

²⁵ Ahdícyane ámuhákye o néé íñe múhdúmáj píñévú Píivyéébé avyéjtu Ijcyané uwááboju úwááboobéré o péhíjcyámé ámuha oke maájtyumíjucóóityúne.

²⁶ Téhdure ámuhákye o néé ámuha mewágóóóvéhachíí tsá táhallúri tene Ijcyáityúne.

²⁷ Muurá tsúuca páneere ámuhádivú ó bóhówajtsójucoorá muhdú Píivyéébé íjtsaméí Ijcyane.

²⁸ Ahdícyane tsáma téiibúwá méíjcyaco ámuha uwáábojte meíjcyame. Ímíñeúvú météhmeco cahcújtso múnáake Íllí Jetsóo tujpácyo wágóóóvénej téeveri díbye újcúmeke. Muuráhjáa díityédívú ámuhákye níwááveebe Iapííchoj téeveri díityé túkévéjtsoje ámuha meíjcyaki.

²⁹ Áronáa ó waajácú íchihdyu o pééne boone tsaate múhdurá úwáábóneri íllure díityéké tútávajtsoíñe éhne múne oohíbyé obééjámuke tútávajtsódu.

³⁰ Áhdure Ijcyaimyé tsaate ámuhádivúré ímíá uwááboju tsíjítóriyé átéréenéhjí úwááboímye. Ááneri íllure cahcújtso múnáake mújtátsoímye.

³¹ Áánéllí tsáma téiibúwá méíjcyaco éhne pápíhchúú pijcyábá hajchótá támaatyóú o wáágóóne ámuhákye o úwáábohíjcyané meítsáávéneema.

³² Ahdícyane ámuha Píivyéébeéjé meíjcyame óví dííbye tájpiyéjuco ámuha meíjcyane meke iwáájyúne díbye ácuhijcyané uwáábojívú pañe íhtsutúmeréjuco.

³³ Cáhawáá méíjtsúcunuj, tsáháa muurá o Ijyáacunútú oke tsaate dsídsidívú áhdoobe ehneva múnáajpi o Ijcyaaabe ímíá wajyámuma o Ijcyáiyóneri.

³⁴ Muuráhjáa ámuháyé wájácú menéene oore tsáávanéréí ó wákímyeíhíjcyá óóma Ijcyámema muha mepíhtone meíjcyaki.

³⁵ Aabée muurá ámuhákye panévatúré ó úwáábohíjcyá muhdú mewákímyeítyóné ídáátsóméhjike mepíáábo éhnéhjáa Ávyéjuube Jetsóo íllu néhíjcyané o ítsáávéneema: “Muurá tsaatéké tsíeménevu ájcume ímíjyúúvéiyá dítye ájcume ímíjyúúvéne éhniíñevu.”

³⁶ Ehdúu díityéké íñétsihdyu Páávoró Píivyéébema íhjíyúva mímóúúvénéllí muha téhdure mémímóúuvéhi.

³⁷ Áábekée pámeere ikímóóóvéne ámábiñúhi.

³⁸ Aamée múúhake pícyohjé cújúwamívú díbyeé ‘tsáhájucóbá tsiíñe oke ámuha maájtyumíityúne’ nééneri kímóóóvéne.

21

Jerotsaréevu Páávoró pééneé

¹ Aamée muha tétsihdyu mepéé tsapéhdu ‘Cóoó’ némeíñe caapáhovu. Ááné tsíjyúu muha méúújeté ‘Róódaá’ némeíñe caapáhovu. Átsihdyúu botsíi muha méúújeté Páátarávu.

² Átsihvúu muha tsíimíwúréjuco mepájtylene Penútsiá íiñújivu péémivu. Áámíríyécúco muha mepéneé.

³ Aamée muha ‘Chíipere’ némeíñe caapáhó náníñéjcuri meííteíñútsihdyu mepéhíjcyámé méúújeté Tsíírí íiñújivu. Aameíkyé muha Tííró mujcójuvu mecátsúúveté tétsihvu tsane píichuta íjchívyeki.

⁴ Átsihyí muha tsaate cahcújtso múnáake maájtyumítémemái méíjcyá tsané tsemáána. Aamée Páávoróké néé díbye Jerotsaréevu ípyéetu Píivyéébé Apííchórehjáa díityéké túkévéjtsóneri.

⁵ Aamée muha técoomíyí téhajchótá meíjcyánetu mepéémeke pícyohjémé pámeere mújcojívú. Áámemáa muha pámeere memíhmóúbáne Píivyéébema méíhjíyúváhi.

⁶ Átsihdyúu muha ílluréjuco díityéké mepítajcóne meúcaavéné cújúwamí pañevu. Ááné tujkéveríjyucóo dítye óómíñe íhjáahañevu.

⁷ Aamée muha Tírótu nihñééréjuco tsahííyí mepéeme mécatsúúveté Toremáidávu. Átsihíyí íjcyáné cahcújtso múnáadivú muha meúújetémema méijcyá tsájcoóji.

⁸ Áané tsiíjyú muha mepéeme méúújeté Tsetsaréavu. Aamée muha mepéé Perípe jávu cahcújtso múnáá túkevjtsojtéhjáa 7-meva íjcyámedityú uwáábori úllehíjcyáábe jávu.

⁹ Áábej tsíímée píinéhójtstimeva walléemú tájívátumé íjcyame úúbállehíjcyá Píivyéébere diityéke ájcúné íjtsaméiyi iná pájtyeíñe iwáájacúne.

¹⁰ Aamée muha tétsihyi tsúcájáhréjuco meicyahíjcyánáa Píivyéébé ihjyú uubálla múnáajpi Agáábó wajtsí tétsihvu Jodéatu tsáábeé.

¹¹ Aabéé múuhakye ááhíveebe Páávoró ocájímííhé iújcúmííheri íhyójtscuu, íjtyúhaácyuu, íjcyane ichiácómeíñe nééhií:

—Píivyéébé Apííchó muurá nehíjcyá illuva ditye íñe ocájímííhé aabájáábeke Jerotsaréevu ichíjchúúbeke íhvétsoíñe tsííñe iñúji múnáá hójtsí pañévu.

¹² Ehdúu díbye néénéllii muha teene Tsetsaréa múnáama méneerá Páávoróké díbye ipyéétu téhullévu.

¹³ Áronáacáa múuhakye neébe:

—¿íínerí ámuha mekímoovéné ídátso oke pajtyéhi? Tehdu apááñéré oke ditye chíjchúúñéíjvari. Óví néhi ihdyu oke illííhyánúhachíí lliihyánúmé Ávyéjuube Jetsóoke o cahcújtsóné hallútu.

¹⁴ Ehdúu múuhakye díbye néénéllii muha dífbyeke menééhií:

—Óvíkyéhde muhdú Píivyéébe ímillédú ú íjcyáhi.

¹⁵ Átsihdyú muha ílluréjuco meímíbájkímyeíñe mepéene Jerotsaréevu.

¹⁶ Áámemáa múuhama tsaate cahcújtso múnáa péé Tsetsaréatu. Aamée muha méúújeté Chííperé múnáajpi tsúúcajátújucóhjáa Píivyéébeke cahcújtsoobe Natsóo jávu.

Páávoró Jacóóboke ááhívéne

¹⁷ Átsihdyú muha Jerotsaréevu meúújetémeke tétsíí cahcújtso múnáa tsaimíyé waatsúúcejtsóhi.

¹⁸ Áané tsiíjyú muha Páávorómá máaahíveté Jacóóboke. Áánáacáa tétsihyi pámeere cahcújtso múnáá túkevjtsojste.

¹⁹ Áámedívú muha meúújetémeke Páávoró úúballé ímíñeúvú muhdúhjáa Píivyéébe jodíómú íjcyátúróme pañévu dífbyeje tééveri méénuhíjcyánéhji.

²⁰ Áánélliihyéé duurúvámé Píivyéébeke ávyéjútsoomé. Áánemáa nééme dífbyeke:

—Ehdíivane, muúbej. Muurá muhdúné míamúnáajpíjyúcooró memúnáa jodíómudityú cahcújtsójucoorómé úraavyepí Píivyéébé Moitsééuvj tééveri ájcúné taúhbajúúne.

²¹ Aame nehíjcyá úhdityu uuva u úwáábohíjcyáné téénetu múu bóijcyúdu pámeekéré jodíómú tsííñe iñújiri íjcyámeke ditye tééneri íícuvéjúcótuki. Áhdurévú ú nehíjcyá ditye íhdévúu íjcyahíjcyajjító íhvéjtsóné ítsíimeke íkíhdyahirotsójucótuki.

²² Aane íñe ¿muhdúí teéne? Muurá íñe tsúúca íchihyi u íjcyane iwáájáácúcooca píhcyááveímye.

²³ Áánéllii ú méénuu uke muha menéhdú. Íjcyámé íchihyi múuhadítyú píinéhójtstimeva wajpímú ípyéé ímiááneturé ímyéénuíñe íñééneí méénutúme.

²⁴ Áámema tsaméhjí meúújcátsíñe méímíbájhótsaméí duurúvájá lluvváábedívú memúnáa méénuhíjcyádu. Áané boonétú ú áhdoó diityémá ditye ibyééromeiki. Áijyu úhdityu íhjyúvahíjcyarómé neé állíuré íjcyáneri íhjyúvahíjcyáne. Áhdure neeímyé Píivyéébé Moitsééuvj tééveri ájcúné taúhbajúúné téhdure u úraavyéne.

²⁵ Áánetúu ihdyu tsúúca muha mécaatúnú jodíómú íjcyátúróme Jetsóoke cahcújtsómé ílluune ímyéénútuki: Tsá ditye níjcyotájteke íícúvémeíñe íyámeke dóóityúne; tsá ditye tújpacyo dóóityúne; tsá ditye dóóityú dótsóhcaórii, majcánurii, dsíjívéné íyámeke; tsá ditye tsíjtyéhjima dómácójcátsiityúne. Ehdúu nééme Páávoróke.

Páávoróké ditye ékeevéné duurúvájá pañévu

²⁶ Áhdújucóo díbye diityémá píinéhójtstimevámá íúújcátsíñe pééneé. Aaméhjáa úcaavé duurúvájá pañévu úúbálla tééjá tehmeébeke muhdúj coojívatú ímíbájhómeíñe iníjkévaíñé botsíí pañéúétsihvu Píivyéébeke íícúvéíñe íyáábeke ítsájtyeki.

²⁷ Aanéhjáa tsáné tsemáánatu iníjkévaíñe ditye nééne tsúúca níjkévaríjyucó íjcyánáa Áátsiá íñújitu tsáané jodíómú ájtyumí dífbyeke duurúvájá pañe íjcyáábeke. Áábekéhjáa pámeere tétsii íjcyámema páhdúváré idyáíhvétsihdyu ékeevéme.

²⁸ Áánemájháa kéevánécoba néémeé:

—ǰÁmuúha ijraaémuj, metsáane múuhakye mépíaabóva! Áanu muurá éhne pahúllevaré úwááboobéré péhjcyaaabe ímityúne íhjuvahljcyá méiíñúji múnáadítu. Áhdure Píivyéébé Moitséetúvuj tééveri ájcúné taúhbaju néené tsijjítóríyé úwáábohijcyaaabe. Téhdure ímityúné íhjuvahljcyaaabe duurúvájatu. Ááneréi íjcyáyónáa muurá íne íjtye gríeégómuke tééjá pañévu íúácóneri tútávájtsoobe tééjá pañe íné ímityúné úújétyúrotsíi.

²⁹ Ehdúhjáa néeme Jerotsaréeerí Éépetsó múnáajpi jodíómuube íjcyátuube Tróópimómá dífbyeke íajtyúminéllíihye. Aanéhjáa íjtsúcunúmé Páávoró dífbyeke úacóné tééjá pañévu.

³⁰ Ááneríhjáa técoomí múnáa íbóriibaavémé péé teeja duurúvájávu. Aaméhjáa Páávoróké íekéévéébeke líiúcuúñú áachívu. Áánemáhjáa wátajcómé tééjá llehówááne.

³¹ Aaméhjáa dífbyeke lííhyanújúcóóiyónáa tsúuca úúballe úújeté técoomí tsodáhómú avyėjúúbedívu.

³² Áánéllíihyéhjáa pámeekéré ítsodáhómuke íavyėjújtémá ípíhjuycúmema dsíínécunúmé téhullévu. Áamekéhjáa íajtyúmíne íhvetémé dífbyeke íwápáácohjcyánetu.

³³ Átsihyúhjáa díitye tsodáhómú avyėjúubéréjuco íekéévéébedívu táuhbáné dítye íchíjchu úwáñehííñeri. Áánemáhjáa tétsii íjcyámeke dílloobe muubá díbye íjcyane, áhdure íné hallútú dítye ehdu dífbyeke méénune.

³⁴ Ááneréjucóhjáa páhduvaré mítyane dítye íhjuváné pañe tsá díbye lléébotú muhdú dítye nééené. Áánéllíihyéhjáa ítsodáhómuke neebe dítye ítsájtye dífbyeke.

³⁵⁻³⁶ Áhdújucóhjáa dítye íhcyóómívu ítsájtyéébeke tsájá níityéwaahyónú íúújetétsótsihdyu ílluréjuco íhbúcuúñúné míamúnáa íjyévé ‘áádikye méllíihyánu’ néémere úráávyénéllíihye.

Páávoró íhyallúvú íhjuváne

³⁷ Áábekéhjáa dítye íhjáa pañévu ááhívetsóiyónáa neebe díityé avyėjúúbeke:

—ǰA tsá o íhjuváiityuróne?

Áánéllíihyéhjáa neebe dífbyeke:

—ǰAca eene ú píivyéte gríeégómú íhjuvíri u íhjuváne?

³⁸ ǰAca tsá Ejíhto múnáajpi u íjcyatú éhné ímityúmeke u újcúmema íínéubará píivyéúné íñújivu u péene ímityúné múhá íñújí avyėjúúbedítu u ítsámehjcyaaabe?

³⁹ Áánéllíihyéhjáa Páávoró néé dífbyeke:

—Muurá íhdyu oo jodíómuubéré Tsíríítsiá íñújiri íjcyacóomí Táátsó múnáajpi. Áhdícyane íhdyu cána óvújyuco oke daacu tsáraahónú o íhjuvára míamúnáama.

⁴⁰ Áhdújucóhjáa díbye ávyėjúube íhvéjtsoobe níityéwááhyó hallútú díityéké íhyótsiri nééne dítye cúuvéhulléré íjcyaki. Aaméhjáa dááíivénemáyé íhjuvaaabe heeberéomú íhjuvíri.

22

¹ Neebéhjápeé:

—Ámuúha tamúnaaj, cáhwáá ímíñévu méléebúccunu ámuuhakye táicyánéjcu o úúballéne.

² Ehdúhjáa díbye heeberéomú íhjuvíri íhjuvánéllíi ímíñévu lleebúccunúmé dífbyeke.

³ Áamekéhjáa neebe:

—Oo muurá jodíómuube Tsíríítsiá íñújívú Táátsó coomívú oke dítye tsímávaabe. Ároobéé íhdyu ó keemévé íchihvuré Jerotsaréevu. Áábekéé oke Gamariéé úwáábohijcyá méíhdé múnááuvúhjáa úráávyehjcyáné taúhbaju. Aabée ó ímílehjcyará múhdutú tsaímíyé Píivyéébeke o ícúvéébeke o cáhcújtsóiyóné táííbúuri. Áhdu muurá ícyooa ámuúha.

⁴ Ároobéé táwajácútubááne íne ímíáájú cáhcújtsó múnááhjáa íjcyámeke o dsíjívétso ímityúné ó dáííivehijcyá dítyéwáa téénetu íhvetéroki. Opéé ó tsatyéhijcyá wajpíímumáyé walléémuke dítye icyúvéhoojánuki.

⁵ Aane muurá llúúvájte avyėjúúbema duurúvájá túkevjtsojte waajácú okéé waajácúhaamínema íwáalloone Damájcori íjcyáné cáhcújtsó múnáa éllevu. Aabée téhullévu tsúuca o péé oováa o dóhjinújémeke íchihvu Jerotsaréevu dítye ícúúbáhraki.

*Páávoró úúballé muhdú Jetsóoke icyáhcujsóné
(Hch 9.1-19; 26.12-18)*

⁶ Aanée Damájcovu oke dítye wáalloobe juuváyí o péhjcyarónáa cójípíne técoomíj píihívréjuco péecutére óhdivu ávyéta íhnáhó nééne pééte cádiivyéne cáámetu.

⁷ Aanée oke íjcaáyó baavújuco. Áábekéé oke Jetsóó o ájtyúmítuube néehíi: “Tsáo Tsááoroj, ǰíveekiami oke ú pátsáricyohjcyaj?”

⁸ Áánélliihyée o nééhií: “¿Aca múha uu, Ávyéjuúbej?” Áánélliihyée oke neébe: “Oo Jetsóó Natsarée múnáajpi oke u pátsáricyohíjcyaaabe.”

⁹ Aanée téjju óoma íjcyame teene peete íájtúúmíneri íllityéhi. Áromée ihdyu tsá lléébotú dibye óoma íhjuuváne.

¹⁰ Aanée awáá ehdu oke dibye néénéllii o néé díbyeke: “Ávyéjuúbej, zaanéhaca iná ú imíllé o méénune?” Áánélliihyée oke neébe: “Wa ihdyu dípye Damájcovuj. Téhullévú uke neeímé iná u méénuíñe.”

¹¹ Aabée teene peete muhdú oke táhálluúúcu cúúvetétsoobe o hálluvájúócótúúbeke óoma íjcyaméréjucu oke úújetétsoné téhullévu.

¹² Ájyúu ‘Ananía’ nemeíúbyé tsáá taéllevu Píívyéébe Moitséeúvuj téeveri ájcúné taúhbaju néhdújucu ícyahíjcyáabeke ímí míamúnaa íjtsúcunúúbe.

¹³ Aabée ítsááne oke nééhií: “Muúbej, tsúúca ú hallúvá tsiíñe.” Ehdúu oke dibye néénemáyé íñé ímjyau ó ítjéjucóhií.

¹⁴ Átsihdyúu oke neébe: “Muuráhjáa tsúúcajártújucu méihde múnáaúvú cáánívahíjcyaaabe Píívyéébe uke mémenúné ímíáábé Jetsóoke u ájtyúmiibe íhjuuváne u lléébóne dibye ímillédú u íjcyaki.

¹⁵ Áánéllii ícyooa pámeekéré díbyedítýú íjcyáné uwááboju ú úúbálléhíjcyaaahi.

¹⁶ Ahdícyane ííneri íjtsámeityuube díbyedívurejúcu cátoróóvne díbye mémeri táuméí Píívyéébeke páneere díimítýú dibye íábájúveki. Ááne tsójtsótsaméí.” Ehdúu oke neebe Ananía.

Páávoru úúbállé Píívyéébe díbyeke wáalloone jodíómú íjcyátúme éllvu

¹⁷ Aabée Jerotsarévu tsiíñe o óómiihye duurúvájá pañévú o úcáávne Píívyéébema o íhjuúvahíjcyánáa óhdivu bóhówaavéné naavédú nééneé.

¹⁸ Ááné pañée Jetsóoke o ájtyúmiibe oke nééhií: “Íicti dípye tsiéllevu íchihdyu Jerotsaréetu. Muurá tsá dítye íicúvéítýú táuwaáboju u úúbálléróneri.”

¹⁹ Áánélliihyée díbyeke o nééhií. “Ávyéjuúbej, áánerá oke waajácúmé ópé dícyahújtsó múnáake pihcyáávejáané pañévú o wápáajcóméke o cúvéhoojáníhíjcyaaabe o íjcyane.

²⁰ Áhduré muurá díwákimyéi múnáajpi Ejtéebá díuwaáboju méénuhíjcyáábeke dítye dsjívetsóijyu díityémá o íjcyáábema tsaméhíjju muha tehdu díbyeke meméénune. Téjyúu muurá ó téhmehíjcyá díitye díbyeke lííhyánúmé wajyámúúne.”

²¹ Ehdúu o néérónáa tsiíñe oke neébe: “Árónáa ú peé íchihdyu tsíhullévú jodíómú íjcyátúrómé pañévú uke o wállóonélliihye.” Ehdúhjáa úúbáleebe Páávoru.

Páávoru tsodáhómú avyéjuúbe hójtsí pañe

²² Aanéhjáa díbyeke ílléébúacunúhíjcyárone kéévánécola néémeé: ¡Tsáhájucu aabye íjcyáityuróné! ¡Illuréjucu mélliihyánu!

²³ Ehdúhjáa néémere íwajyámúúné cáámevu wájójcoméré téhdure bálliiyyu wájojcói.

²⁴ Áánélliihyéhjáa díbye tsodáhómú avyéjuube néé ítsodáhómuke dítye íááhívétso pañéejávú díbyeke. Áánemáhjáa neebe dítye iwátsíhcyúúbeke ídillo íñé hallútú díbyedítýú dítye íjyacunúhíjcyáne.

²⁵ Ahdújucóhjáa dítye iwátsíhcyu dóhjínuube tsaapi tsodáhómú avyéjuube tétsihyi íjcyáábeke nééneé:

—¿Aca ihdyu múúne eene ámuha romáánómuube íjcyáné waajácúháámima íjcyaróobeke iná néétume méwátsihcyúhi?

²⁶ Ehdúhjáa Páávoru néene tsodáhómú avyéjuube pajtyétsó pañétúéjpihdívu. Neebéhjápeé: —Tsáma téííbúwá díicyaco áábyeke muhdú u méénúíhahjchíjyju. Muuráhjáhaca ihdyu romáánómuube íjcyáné waajácúháámima díbye.

²⁷ Áánélliihyéhjáa pañétúejpi ipyéene néé díbyeke:

—¿Ava úhdi íjcyáné romáánómuube u íjcyáné waajácuháámij?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Éé.

²⁸ Áánélliihyéhjáa neebe avyéjuube díbyeke:

—Téhdurée muurá mítyane ó ahdó romáánómuube o íjcyáíñé waajácuháámi.

Áánélliihyéhjáa Páávoru nééhií:

—Árónáa ihdyu líhíyomútsidi téhdure tene íjcyánéllii o néé pañétúejpi o íjcyane.

²⁹ Ehdúhjáa díbye néénéllii íhvejtsómé díbyeke. Áhduréhjáa avyéjuube íllityé romáánómuube íjcyáné waajácúháámima íjcyáábeke ehdu imyéénuneri.

Jodíómú túkevéjtsojté úmíwari Páávoru íjcyane

³⁰ Ááné tsiíjyúhjáa imíleebe iwáájacúné ímichi íiné hallútú imúnaa jodíómú díibe Páávoródtíyú íjyácunúne dííbe hallúvú páhduvaré úúbállehíjcyáne. Áánemáhhjáa neebe díte dííbedítíyú íjcyáne uwáñehííñé itsííñúne ípíhjúcu pámeekeré ávyéjyútké llúúvájte avyéjyútké. Áámé úmíwávúhjáa dííbeke íjyóucjároóbe.

23

¹ Aabéhhjáa Páávoró díityédívú íiteebéré néehíí:

—Ámuúha tamúnaaj, muurá íjyoojívújuco Píívyéébe húmíj píínévú tsáháturo ímityúné o méénutúne.

² Ehdúhjáa díbye néénéllíi llúúvájte avyéjuube Ananíá táuhbá tsaatéke díte iwábáájco dííbeke.

³ Áronáacáhhjáa neebe dííbeke:

—¿Aca táuhbaju néé muhdú o íjcyane óoma u ímíbháchoki? ¿A tsá u wáájacutú teene táuhbaju nééné tsiíjtoríyé óhdivu u táuhbané oke díte imyéénuki? Uke téhdure Píívyéébe méénúu bañú múnáajpi u íjcyáábeke.

⁴ Áánéllíihyéhjáa tsaaate néehíí:

—¿Aca muhdú eene íllure ú uuhívaté Píívyéébere pícyoobe llúúvájte avyéjuube páñétúejpi íjcyáábedí?

⁵ Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Áronáa tsá o wáájacutú díbye páñétúejpi llúúvájte avyéjuube íjcyane. Muurá Píívyéébe waajácúháámítu nééneé: “Tsá múu ímityúné íhjúvatú ávyéjyútké.” Ehdúhjáa neebe Páávoró.

⁶ Botsíkyéhjáa waajácuube tsadotséómuma parítséómúejte díite ávyéjyúte íjcyane. Áánéllíihyéhjáa neebe kéévánécoba:

—Ámuúha tamúnaa, oo muurá parítséómú uwáábóo úráávyehíjcyáábé hajchi. Aabé téhdure tééné uwááboju ó úráávyehíjcyáhi. Áábeke íñe oke ámuha médíllóhíjcyá dsíjívémé tsiíñe bóhíine o cáhcújtsónéllíihye.

⁷ Ehdúhjáa díbye néénéllíi díite ávyéjyúte tsaamééré ítsípájújcatsíñe ílluréjuco pájúvanújcatsíñe.

⁸ Díityéhjáa muurá tsadotséómú nehíjcyá dsíjívémé bóhíjúcootúne. Áhduréhhjáa itsúcunúhíjcyámé níjkyéji múnáama panévare ápiíchoháñé íjcyatúne. Áánetúhjáa ihdyu parítséómú cáhcújtsó tenehji íjcyane.

⁹ Aaméhjáa íhjúbari íjcyánáa díite parítséómudítíyú tsaaate táuhbájú uwáábojte néehíí:

—Muurá tsá áánu íñá ímityúné méénutúne. Áábema tsáíjyú múu ímíááné níjkyéji múnáajpi íhjúvánána ¿íveekí Píívyéébeke múhdurá médáráíívéiyáhi?

¹⁰ Ehdúhjáa díte táhjájcatsíñeri tsodáhómú avyéjuube íllityéne íjtsúcunú díte Páávoróké méénúíñe. Áánéllíihyéhjáa tsiíñe neebe ítsodáhómuke díte ítsájyete bíwáhhullévúré íhcyóómívu dííbeke.

¹¹ Ápejcohjáa Jetsóo dííbedívú íbóhówáávéne néehíí:

—Ímichi díícyáne íñneri áábímyeítyubéré íñe táuwaáboju íchii Jerotsaréeri u úwáábóhíjcyádúré idyé dúwááboco Róómáíí. Ehdúhjáa Jetsóo néé Páávoróke.

Páávoróké ímíllerómé íllíihyanúne

¹² Ááné tsiísívevúhjáa imúnaa jodíómú pítyácójcatsíyá ímíááneturé dííbeke ídsíjívétsoíñe. Áánemáhhjáa néjcatsímyé íñnéubará ímájchóityúné dííbeke íllíihyanútúné hajchóta.

¹³⁻¹⁴ Ehdúhjáa dííbedítíyú pítyácójcatsímyé 40-mevá ehnííñevu íjcyame. Aaméhjáa llúúvájte avyéjyútké ítyúkevéjtsójté éllevu ípyéene neeté díityéke:

—Muha ímíááné Píívyéébe lléébónáa mépítyácójcatsí íñnéubará ímájchóityúné Páávoróké muha mellíihyanútúné hajchóta.

¹⁵ Áánéllíi méneeco tsodáhómú avyéjúúbeke díbye péjcore ámuha éllevu ítsíva dííbeke. Áronáa ihdyu méneeco dííbedítíyú íjcyáné íhjúy ámuha medílló dííbeke mépíuváne. Áíjyú muha tsúuca máarúcóónuú ámúhadívú díbye úújetétúné íhdéré muha mellíihyanúki.

¹⁶ Ehdúhjáa díte pítyácójcatsíñé Páávoró beebe iwáájacúné ícúú tsodáhómu coomívú ípyéene úúbáletté díbye ííñáhníkye.

¹⁷ Áánéllíihyéhjáa tsáápiíkye tsodáhómú avyéjúúbeke ípíúváábeke neebe Páávoró:

—Áánu ováhtsáwúuke tsájyete páñétúejpi ámúhá avyéjúúbe éllevu díbyévá ínáhhjáubá íúúbálle dííbeke.

¹⁸ Áhdújucóhhjáa dííbeke díbye tsájyete avyéjúúbe éllevu. Aabéhhjáa neeté dííbeke:

—Ávyéjuubej, éhne cúúvéjari Ijcyaae Páávoró oke néénéllii ó tsivá áanu ováhtsáwúuke diéllu dıbyévá ihya iná uke iúúballéki.

¹⁹ Áánélliihyéhjáa ihdyúétsihvu itsájtyéébeke neébe:

—¿Iná ú imíllé oke u úúballéne?

²⁰ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tamúnaane jodíómú pıtyácójcatsı́ ukévá iñééiñe péjcore u tsájtye Páávoróké diıtyé avyéjıté éllevu dıtyévá idılló díbyeke iná díbyedıtyú Ijcyáné ihjyu.

²¹ Áróneri tsá u ícúvéıtyúne. Ijcyámé 40-mevá ehniñvevu díbyekévá illı́hyánu árucóonuımye. Aame néjcatsı́ ímiáaneva imyéenuiñé Pııvyéébe lléébónáa ipıtyácójcatsı́ñe. Aamévá díbyeke illı́hyánúrtúné hajchótá tsá inéubará májchóıtyúne. Aame ícyooca tehme muhdú diıtyéké u nééneréjuco.

²² Ehdúhjáa díbye tsodáhómú avyéjıúbeke úúballéne boone ipıtyájcóóbeke neebe díbye muucá iúúballétu teene.

Ávyéjuube Pééri éllevu Páávoróké dıtye wállóone

²³ Átsihdyúhjáa díbye avyéjuube mítyétsıkye ítsodáhómú avyéjıtédıtyú ipıúváne neé diıtyétsı́ iıjcu 200-meváké tsodáhómuke ulléri pééımyeke, 70-meváké íjıjımuđı pééımyeke, 200-meváké cávaıjcoháñema pééımyeke, dıtye ipyéé Tsetsaréavu tépejócıjuc.

²⁴ Áhduréhjáa neebe dıtye tsáapi íjıjıke iımıbájcho díbyedi Páávoróké itsájtye avyéjuube Pééri éllevu.

²⁵ Áámemáhjáa waajácuháámı wállóobe illu iñéhaámı:

²⁶ “Ávyéjuube Péerııj, oo iñe Cáráóodio Rııtsia o Ijcyaae úuma ó ihjıvúváhi.

²⁷ Áánukée tsúuca imúnaa jodíómú iékééveébeke llı́hyanúıjcóóróóbeke tátsodáhómuma diıtyédıtyú ó dojtúcu romáánómube iıjcyáné waajácuháámıma díbye Ijcyane o wáájácúnema.

²⁸ Áánemáa ó tsajtyé díbyeke diıtyé avyéjıté éllevu iné déjıcutú díbyé hallúvú dıtye páhdıváré úúballéhıjcyáné o wáájácuki.

²⁹ Aabée ó waajácú apááñeré ityaúhbajúúné hallútú dıtye ehdu díbyeke dárı́vehıjcyáne. Aane tsá iná Ijcyáturó dıtye téené hallútú icyúvéhoojánúúbeke dsıjıvıtésoıyóne.

³⁰ Áábeke iñe diéllu ó wallóo imúnaa Ijcyarómé díbyeke illı́hyánuıñé pıtyácójcatsı́ñé o wáájácúnema. Áámeke o neé dıtye páñetu diéllu ipyéene díhyımıri iñéé iné hallútú díbyedıtyú iıjıacunúhıjcyáne. Ahdıcyane wáı díıcyaj.”

³¹ Ehdúhjáa néhaamı́má tsodáhómú pejco tsajtyé Páávoróké Ajtı́ıpatırı́ coomıvú íavyéjuube néhdıjıjuc.

³² Ááné tsıtsı́ıvevúhjáa tsaate tsodáhómú ullerı́yée pééme illuréjuco óómiñe ihcyóómıvu. Áánetúhjáa tsıjıtye íjıjımuđı péémeréjuco cóhbaavéné Páávoróma.

³³ Aaméhjáa Tsetsaréavu avyéjıúbedıvú díbyeke iúújetétsóne ajcú teene waajácúhaamıvú díbyeke.

³⁴⁻³⁵ Áhaamı́hjáa avyéjuube iéévéne nıjıcautu dılló Páávoróké kıá múnáajpı díbye Ijcyane. Aaméhjáa Tsırı́tsı́a iıñúıjı múnáajpı díbye Ijcyane iwáájácúne neébe:

—Cána óvı́ ímıchı́ díhyallúvú páhdıváré úúballéhıjcyámé wajtsı́ mewáájıjıcu muhdú úuma tene Ijcyane.

Áánemáhjáa neebe dıtye ipıcyo díbyeke avyéjuube Heróódeúvu jávu.

24

Ávyéjuube Pééri úmıwávú Páávoró ihjıvúváne

¹ Átsihdyúhjáa tsáhojtsı́j coojıvatu páñétúejpi llúúvájte avyéjuube Ananı́a tsáa Tsetsaréavu túkevtıjtojtéma. Áámemáhjáa téhdure Téétoro tsáa ímıtyúné múıne meénumé hallúvú ihjıvúvaabe. Aaméhjáa díbye avyéjıúbedıvú iwájtsı́ne úúballévá ímıtyúné Páávoró hallúvu.

² Áábekéhjáa diıtyé éllevu dıtye tsájtyéébe hallúvú Téétoro úúballéjıcúó avyéjuube Péerıkyeé. Neebéhjápeé:

—Ávyéjuubej, mıtyane uke muha météhdujtsó múúhá avyéjuube u Ijcyaae pane u wáájácúúbe túkevtıjsojı́ pañe muha tsaımıyé meıcyahıjcyánéllı́hye.

³ Muurá muha páhdıube dítyúkevtıjsojı́ pañe méıjıcyáhi. Áánéllıı mıtyane uke muha météhdujtsó múúhá avyéjuube u Ijcyáabeke.

⁴ Aane mıtyane uke o túhıjtsótu uke o neé okéı u lléébúacunú múhajchótáwuú úuma o ihjıvúváne.

⁵ Muurá muha méwaajácú áanu ávyeta panéva iñújínéri Ijcyáné jodiómuke íbórínubéré péhijcyáne. Aabe natsarénómuube Jetsóoke úráávyehíjcyamedityú ímichi pañétúejpi.

⁶ Muuráhjáa duurúvaja díbye tútávajtsóiyónáa muha meékéévéébema méimíllérá teene meimíbajchóné muhdú múúhá taúhbaju néhduú.

⁷ Áronáacáa tsodáhómú avyējuube Ríitsia múúhá hójtsí pañétú dojtúcú dífbyeke.

⁸ Áanemáa neebe dífbyé hallúvú úúbállehíjcyámé itsáá diéllevu. Áhdújuco íñe muha metsááne diéllevu dífbyé hallúvú muha meúúbállehíjcyáméjuco. Aane cáhawáá óvíi pañetu ú dílló dífbyeke u wáájácu muhdú nééne déjúcotu muha meúúbállehíjcyáné dífbyé hallúvu. Ehdúhjáa neebe Téétoro Péeríkyyé.

⁹ Téhduréhjáa tétsihyi Ijcyame tsijtye jodiómú nehíjcyá ímiáánéjuco ehdu tene Ijcyane.

¹⁰ Áánéllihyéhjáa ávyējuube Péeri úbahcyó Páávoróké dífbyeréjuco íhijyúvaki. Áhdújucóhjáa díbye nééneé:

—Muurá ó waajácú múhdúne pijcyábájucó íñe iñújiri ímityúnéhjí ímibájchoobe u Ijcyane. Áánéllii mítyane ó ímijyuuvé táicyánéjucó u úúbálléneri.

¹¹ Aane ihdyu cáhawáá óvíi apááñéré ú waajácú Jerotsarévúu Píívyéébeke o dúúrúvájétsihdyu botsíi 12 coojívaré meijcyane.

¹² Tsáháa múha oke ájtyúmitú tsaatémá o táhjájcatsímyeke o íbórínuhíjcyáné duurúvájá pañévu, pihcyáávejááne pañévu, tsiélléhjivu.

¹³ Aane muurá íjtye ávyeta tsá wáájácutú íñe hallútú táhallúvú úúbállehíjcyáne.

¹⁴ Áánetu cáhawáá uke o úúballe apááñéré táihdé múnáaúvúu cáánivahíjcyaae Píívyéébeke o íícúvéébeke o úraavyéne. Dífbyeke ihdyu ó úráávyehíjcyá béhijjitori eene múhdurá ditye óhdivu ítsúcunúhíjcyájjitori. Aabe idyé ó cáhcujtsó dífbyé ihjyú uuballe múnáa waajácúhaamínetu dífbyé taúhbaju cáátúnúmeíñéhjima tsiñehji Ijcyane.

¹⁵ Muurá ditye cáhcujtsódturé dífbyeke o cáhcújtsuobe ó waajácú ímiáméhjima ímityúroméhjí dsíjívémé bóhiíñe.

¹⁶ Áánéllii ó imílléhjycará tsaímíyé Píívyéébema o Ijcyane. Áhdure idyé ó imílléhjycará tsaímíyé míamúnáama o náhbévájcatsíñe.

¹⁷ Aabée muurá múhdúne píjcyá lliiñe tsiélléhjí o péhíjcyátsihdyu o tsáá táiiñúji múnáake o píaabóvaabe idyé dífbyeke o íícúve iyámeke o covájtsóneri.

¹⁸ Éhdurée nénehjiri duurúvájá pañe o Ijcyáabeke Áátsiá iñújiri Ijcyame tamúnaa oke ájtyumí dityeé méénuhíjcyádújuco tééjá lluuwáábedívú o ímibájchoméífbyeke. Áánáacáa tsá tétsihyi tsijtye ijcyáturóne. Aabée tsáháturo téijyu muucá o íbórínutúne.

¹⁹ Aane bo óvíi eene táhallúvú úúbállehíjcyámé íllevu itsááne úúballévá ímiááné ímityúné táhallúri Ijcyáhajchíjju.

²⁰ Óvíkyéhde aatyéré úúballé íñe ímityúnéhjáa tamúnáa avyējuujtémá o méénu ne íajtyumíne.

²¹ Ááneráhjáa apááñéré díityémá o Ijcyaae pámeere lléébónáa o nééhií: “Oke íñe ámuha médíllóhíjcyá dsíjívémé bóhiíne o cáhcújtsónéllíihye.”

²² Ehdúhjáa Páávaro néenéllii ávyējuube Péeri ílluréjuco tééne ihjyu íhvejtsóné ímíhyéhjáa díbye úráávyenéjucó iwáájácúnéllíihye. Áánemáhjáa neebe díityéke:

—¿A ehdúhaca teéne? Ané óvíi tsodáhómú avyējuube Ríitsia tsáá botsíi ámúhama meimíbajchoki.

²³ Ehdúhjáa díityéké íñétsihdyu neebe tsáapi tsodáhómú avyējuúbeke díbyeí tétsihvuré ipícyo dífbyeke. Áánemáhjáa neebe díbye íhvejtso ímúnáa dífbyeke íááhívehíjcyaki.

²⁴ Átsihdyúhjáa tsúcájá íjcyánetu Péeri tsiíñe tsáá dífbye éllevu mewa Drotsíírama jodiómulle téhdure Ijcyállema. Aabéhjáa píuvá díbye Páávoróké díbye díityétsima íhijyúva muhdú Jetsocríjtoke mecáhcújtsónetu.

²⁵ Áánéllihyéhjáa ihjyúvaabe muhdú tsaímíyé meijcyá ímityúnéjucutu metéhmémeíñetu. Áhduréhjáa ihjyúvaabe nihñéétsihvuré Píívyéébe muhdú míamúnáa ícyahíjcyáné ímibájchóíñetu. Ááneríhjáa ávyējuube íllityéne dífbyeke nééhií:

—Wa ílluréjuco dipyej. Néhijyáca idyé tsiíñe uke ó píúvaá múhtsima u íhijyúva téénetu.

²⁶ Aanéhjáa díbye Péeri ijyáacunúhíjcyá dsíídsídívú Páávaro áhdóiyóneri ílluréjuco dífbyeke íhijyévetsoki. Téenéllihyéhjáa wáájácúroobéré píúvahíjcyá dífbyema íhijyúvaki.

²⁷ Ehdúhjáa pajtyéné míñéécú pijcyábá hajchóta. Átsihdyúhjáa Pééri illuréjuco íhvejtsóné ávyéjuube íjcyane. Áábé cápayóóvéhjáa Póótsio Péjtóréjuco úcaavéne. Aanéhjáa Pééri jodiómuma ímí íjcyane íimílléne pícyoíñú cúúvejávúré díibye Páávoróke.

25

Páávoró Péjto ímíwari

¹ Aanéhjáa díibye Péjtóréjuco téené íiñújí avyéjúúbedívú úcaávebe pápíhchúúj coojívatu péé Tsetsaréatu Jerotsaréevu.

² Áábekéhjáa téhullévú túkevéjtsojtémá llúúvájte avyéjujte úúbállépejtsó ímityúné Páávoró hallúvu.

³ Áánemáhjáa néeme díibye ípíúva díibyeke Jerotsaréevu. Aaméhjáa pítyácójcatsíyá juuva íarucóónúne díibyeke illííhyanúpéjtsóíñe.

⁴⁻⁵ Ehdúhjáa díibye avyéjúúbeke ditye néerónáa neebe díityéke:

—Bo néhi caatyé ámúhadítú avyéjujte íjcyame óóma Tsetsaréavu mepe ámuha téhullévú meúúballe dííbyé hallúvú ímiáánéé ímityúné díibye méénúhahjíjyu. Muurá téhulle díibye cúúvejari. Áhullévú lléváhréjuco tsiiñe o pééhiñe. Ehdúhjáa neebe Péjtoó.

⁶ Aabéhjáa teene Jerotsaréri íjcyá íhyotsítú pápíhchúúj coojíváubáhjápeé, íhjáa mityá pahójsícúj coojívaj. Átsihdyúhjáa péjúcoobe Tsetsaréavu. Ááné tsíjyúhjáa teene idíllóítsihvu íácúúvéne píúvájúcoobe díibye Páávoróke.

⁷ Áábekéhjáa ditye wájsítsóóbedívú Jerotsaréetu pééné jodiómú ípíhcyáávéne dííbyé hallúvú úúbálléjucóó ímityunéhi. Aroméhjáa illure báñúmeíhi.

⁸ Aabéhjáa Páávoró ícyánéjcutu nééhi:

—Tsáháturo tsáma íná ímityúné o méénutú tamúnaa jodiómú taúhbájatu, téhdure díityé du-urúvájatu. Téhdure tsáháturo páñétúejpi romáánómú avyéjúúbedítú ímityúné o íhjúvatúne.

⁹ Ehdúhjáa Páávoró néerónáa Péjto dííbye múnaa jodiómuma ímí íjcyane íimílléne néé díibyeke:

—¿Aanéhaca ú imíllé Jerotsaréevu meímíhajchóné eene íná díhyallúvú ditye úúbálléhíjcyáne?

¹⁰ Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Árónáa muurá tétsihjíjyuco oo ehdu nénehjí ámuha romáánómú meímíbáchohíjcyáítsíí amuhá avyéjuube méménútsihy. Aane muurá ú waajácurá íñé ímityúné o méénúturóné tamúnaa jodiómuma.

¹¹ Muurá ihdyu ímiááné ímityúné o méénuca ó pájámeíyá oke ditye illííhyanuki. Keená ‘tsáhaa’ o nééiyóne. Áánetu íñe táhallúvú ditye úúbálléhíjcyáronéhjí ímiááné íjcyátúhahjíí tsá oke múha íhvéjtsóityú díityé hójtsí pañévu. Áánéllíí o imíllé ámuhá avyéjuube páñétúejpíyé óóma teene ímíhajchóne.

¹² Ehdúháa Páávoró néenéllíí Péjto pámeekéré ípítyácócatsíhíjcyámeke ípíjyúúmema idíllójcatsíñe néé díibyeke:

—Ehdu idyé muuha romáánómú avyéjuube páñétúejpíyé úuma ímíhajchóné u ímílléne ané óví dííbye éllévuréjuco u pééneé. Ehdúhjáa Péjto néé Páávoróke.

Páávoró avyéjuube Agríipá ímíwari

¹³ Átsihdyúhjáa idyé múhdúj coojívatúrú tsijpi avyéjuube Agríipá péé mewa Berenítsema Tsetsaréavu Péjtoke ááhívetémútsi.

¹⁴ Aamútsíhjáa téhulle íjcyámútsikye díibye Péjto úúbállé Páávoró tétsihy íjcyane. Neebéhjápeé:

—Íjcyaae íchihy tsaapi cúvéhóójari Pééri pícyoíñúúbe.

¹⁵ Áábé hallúvúu jodiómú túkevéjtsojtémá llúúvájte avyéjujte ímityúné oke úúbállé Jerotsaréri o íjcyáábeke oováa dííbyedívú o méénútsoki.

¹⁶ Árómekéé o nééhií: “Tehdu muha romáánómú peecúteré muuca medsíjívétsóiyónejíí tsaate tsíjtyé hallúvú úúbállémema ditye díllócatsítúhahjíjyu.”

¹⁷ Ehdúu o néerónáa ditye óhdivu píhcyaavéjúcóónéllíí awáá tsíjcyoojii o díllóítsihvu o íjcyáne ó píuvá díibyeke.

¹⁸ Áábe éllévúu tsáame ímityunéhjí dííbyé hallúvú úúbálléhíjcyáme. Aanéé ó íjtsúcunú ímiááné díibye ímityúné méénuhíjcyáné dííbyé hallúvú ditye úúbálléíñe. Árónáacáa tsá tehdu tene néétune.

¹⁹ Apááñéree nehíjcyámé Jetsóó dsíjívéjúcóóbeke díibye ‘íjcyaa’be íñéene úráavyehíjcyáne.

²⁰ Ehdúu nénehji o ímbájchóityúronéllii ó neerá díbyeke díbye ímílléhajchíí Jerotsaréevu muha díbyema teene meímábajchotéki.

²¹ Áronáacáa ímíllebe pañétúejpimáyé Agójtoma teene íimíabjchóne. Áanéllihyée díbyeke o nées díbyei cúúvéjariyé íjcyá díbye éllevu o wállóótúné hajchóta.

²² Ehdúhjáa Péjto Agríipake úúbállénéllii neebe díbyeke:

—Aane ihdyu ó lleebúacunúyá téhdure díbye íhjuváne.

Áanéllihyéhjáa Péjto néehíi:

—Cáhawáá óvíi péjcore tsaabe díbye íhjuváné u lléebúacunúki.

²³ Ehdúhjáa Péjto díbyeke néénéllii tsíjcyooji tsiíñe tsaamútsí Agrípamútsí méwama. Ávyéta ímíhjyáa ícyáávéne aahívemútsí díbyé já pañévú tsoadáhomú avyéjútémá tsijyte técoomí ihtsútujtéma. Áanáacáhjáa Péjto píuvájucóó díbye Páávoróke.

²⁴ Áánemáhjáa neebe diityéke:

—Ayúju, ámuúha, pámeere íñe múhdumé ávyéjuube Agríipama meíjcyamej. Áánújuco íchii díbyé hallúvú ímityúné Jerotsarée múnáama Tsetsaréa múnáa oke úúbálléhjcyáabe. Áánúdityu nehíjcyámé díbyekévá íllííhyanúiyóne.

²⁵ Arónáa íjcyánejií íñé déjúcotu díbye dsíjívéiyóne. Áábeke ó wállóo pañétúejpi Agójto éllevu díbyema teene díbye íimíabjcho díbyerée ímíllénéllíihye.

²⁶ Áábedítýú díbye pañétúejpikye o cáátúnúiyóné o ítsáméíhíjcyarónáa íñe ámuha met-sáanéllii ámuhadívú o íjchívyetsóhi. Áábeke cáhawáá óvíi aabe ávyéjuube Agríipá dílló muhdú díbye úúbálléné botsi mecáátumúné pañétúejpi ávyéjúúbe éllevu mewállóoki.

²⁷ Muurá tsá tene ímityú tsaapi cúúvéjari íjcyáábeke pecútéré mewállóone pañétúejpi éllevu ímichi íñé déjúcotú díbyeke mewállóone úúbáalletúmére. Ehdúhjáa Péjto nées diityéke.

26

Agríipá úmíwávú Páávoró úúbállé muhdú ícyahíjcyáne

¹ Aanéhjáa Páávoróké díbye ávyéjuube Agríipá néehíi:

—Cána díhjuváj.

Ahdújucóhjáa díbye íhjuváne.

² Neebéhjapéé:

—Ávyéjuube Agríipaj, mítyane ó ímíjuuvé muhdú tamúnáa jodíómú íjcyarómé táhallúvú ímityunéhjí úúbálléhíjcyánetu icyooca díúmíwávú o íhjuvánéri.

³ Muurá ú waajácú muhdú muha meicyahíjcyánéhjí hallútú metáhjácatsíhíjcyáne. Aane cáhawáá ímíneúvú lleebúcumu úúma o íhjuváne.

Muhdú Páávoró ícyahíjcyáne Jetsóoke icyáhcuíjtsótúné ihde

⁴ Muurá waajácúmé muhdúhjáa diityémá o píivyene Jerotsaréeri múúhá íñújiri.

⁵ Téhdure waajácúmé táováhtsadítýuré parítséómuube o íjcyáabe íñe muha meuráávyehíjcyajító o úraavyéne. Aane téhdure ímílléhajchíí úúbálléiyóne.

⁶ Áábeke íñe oke íchihu tsívámé Píivyéébeé dsíjívémeke íbóhíitsoíñé méíhdé múnáaúvuke nehíjcyáne o cáhcújtsónéllii teene oke ídíllóki.

⁷ Muurá 12-nevá dohjába múnáa muha meíjcyame Píivyéébeke pajjyváre méíccúvehíjcyá díbyeé néene muha maájtyúmiki. Ehdú nééné hallútú íñe tamúnáa táhallúvú ímityunéhjí úúbálléhícyáhi, Ávyéjuubej.

⁸ ¿Ácooca ámuha tsá mecáhcújtsotú Píivyéébe dsíjívémeke bóhíitsoíne?

Muhdú íhdévu Páávoró Críjtó uráávyé múnáake pátsárcyohíjcyáne

⁹ Ópée muurá idyé o íjcyároobe Natsarée múnáajpi Jetsóodítýú ímityúné o íjtsáméíñé o ítsúacunúhíjcyá tehdújuco o méénune.

¹⁰ Ehdúu ó méénuhíjcyá Jerotsaréeri. Muuráhjáa llúúvájte avyéjupte oke néhdújuco cúvejáanuubéré o péhíjcyáne cahcújtsó múnáake. Téhdurée tsaméhíjjuco muha mepityácójcatsíñe tsaatéke medsíjívétsohíjcyáne.

¹¹ Ehdúu diityéké ícúbáhraabéré o pehíjcyá pihcyáávejááné pañévú dityévaa teene ímíá uwáábojúhacáa íjcyane icyáhcuíjtsóné íhvéjtsóroki. Áámekée tsárí o íjtsúacunúne pátsárcyooobéré o pehíjcyá pahúllévare tsííñe íñújínéri íjcyárcóoomíjiri.

Páávoró tsííñe úúbállé muhdú Jetsóoke icyáhcuíjtsóne

(Hch 9.1-19; 22.6-16)

¹² Aabéke idyé téénevúré o peerá Damájcovu llúúvájte avyéjupte oke wállóonéllíihye.

13 Áronáacáa juuvávúyú cójíjriine núhba ájchú ehniíñevu íámítsaráhcó íjcyane peete óhdivu cádiivyné pámeere oke náhbénúmema múúhake ajchúcumúhi.

14 Aamée muha máákityé baavújuco. Áánáacáa oke tsaapi muuha heeberéomú ihjyúri néehii: “Tsáo Tsááoroj, ¿iveekíami oke ú pátsárcyohíjcyaj? Muurá uure ú tútávátsámeihijcyá éhne múúne ócáji naatsóú iñúbjícóne iye tútávátsámeidyú.”

15 Áánélliihyéé o neé díbyeke: “¿Aca múha uu, Ávyéjuúbej?” Áánélliihyéé oke neébe: “Oo Jetsóo oke u pátsárcyohíjcyaaábe.

16 Ahdícyane ílluréjuco díjyocúúve. Muurá íñe ícyoooca úhdivu ó bóhówaavé óhdityu íjcyáné uwááboju u méénuki, áhdure bóónétu tsiíñe úhdivu ó bóhówájsóné uwááboju u méénuki.

17 Aabe íjcyu uke ó lííñeé dimúnaa jodíómuma tsiíñe iñújí múnaa uke imyéénútuki.

18 Áánéllii uke ó wallóo dítyé éllevu dítyéké u wáájácútsó Naavéné hójtí pañe íicyahíjcyánetu dítye íjchívye Píivyéébe ícyánejuvuréjuco dítyé imítyuháñe ílluréjuco ábájívémeímyé ímiáameréjuco íjcyu díbyeéjte.” Ehdúu oke neebe Jetsóo.

Páávoró naavédú neéne íítene cáhcujtsóne

19 Ahdícyane tsáháa naavédú neéne óhdivu bóhówaavéné cáhcujtsótuube o íjcyatúne, Ávyéjuúbej. Muuráhjáa téené pañe o íítene ó cáhcujtsóhi.

20 Aabée muurá Damájco múnáadítúyú ó úwáábótujkénúhi. Átsihdyúu úwááboobéré o péé Jerotsaráetújuco páneeriyé Jodéa iñújíri. Aabée jodíómú íjcyátúrómeké o nehíjcyá dítye imítyúné íicyahíjcyáné íñvéjtsóne Píivyéébekéréjuco iúráavyeki. Áhdurée ó nehíjcyá téené uwááboju néhdújuco íjcyáneri dítye iwáájácútsó tsíjtyeke ímiááné tsíhduréjuco íjcyane.

21 Ehdurée neéne hallútú tamúnaa íjcyarómé oke duurúváj pañevú íekévéébeke imíllérá íllíhyanúne.

22 Ároobe íñe íjcyoojívújuco Píivyéébe oke piáábóneri ímí díbyeke o úráavyeébe o úwáábohíjcyáné díbyé ihjyu pámeekéré ídáatsojtémáyé íhtsútujtéke. Aabe tsáháturo tsáma o nehíjcyatú éhnéhjáa Moitséevuma Píivyéébe íhjú uubálle múnaa íná íjcyafíñé úúballehíjcyáné tsíjtoríye.

23 Muuráhjáa nehíjcyámé Críjto ícúbáhrámeítsihdyu dsíjíveebe íbóhíneri meke pámeekéré tsiíñe iñújíñe múnáama újjetsoíñe tsúuca méema pajtyeté íjcyájucóne. Áhduréhjáa nehíjcyámé díbye tujkénújeji íjcyafíñe dsíjívetu bóhíibe.

Páávoró imíllérá Agríipá cáhcujtsóné Jetsóoke

24 Ehdúhjáa Páávoró íhjuúvórónáa Péjto kéévánécoba néehii:

—jMuúbe, mítyane u wáájácúneriubá ílluréjuco u méívaténe!

25 Áronáacáhjáa neébe:

—Tsá o méívatétúne, Ávyéjuúbej. Ímiááné o néehii.

26 Muurá áanu ávyéjuube Agríipá ténehji páneere ímí waajácúhi. Áánéllii díbyé húmiriyé ííneri núhnévútuube ó ihjyúvú ténehji teevétariyé méénúmeihíjcyátúnélliihye.

27 Ahdícyane, Ávyéjuube Agríipaj, ¿a ú cáhcujtsó éhnéhjáa Píivyéébe íhjú uubálle múnaa nehíjcyanéhji? Muurá ó waajácú u cáhcujtsóne.

28 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Úbá ú imíllé áyanéwuúré u úwááboróné o cáhcujtsóne Críjtoéjpiyéjuco o íjcyáiyóne.

29 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá mítyane o úwaabóné u cáhcujtsóiyóduré idyé áyanéwu o úwaabóné u cáhcujtsóiyáhi. Áánéllii muurá Píivyéébeke piáábó ó táumeihijcyá o úwaabóné ámuha mecáhcujtsó íñe múhdumé oke ámuha melléébúcumúhijcyámé o íjcyadu ámuha meijcyaki. Tsá idyé íñe úwáñehííñema o íjcyadu ámuha meijcyáiyóné o neétune.

30-31 Ehdúhjáa Páávoró neéne boonétú pámeere tétsihyi íjcyame tsiéllevu ipyééne tsamééréjuco néjcatsíñe:

—Tsáháturo muurá díbye ímiááné íná ímityúné méénutú téené déjúcotu ídsíjívéiyóne. Aabe tsá cúvéhóójari íjcyátyuróne.

32 Áhduréhjáa Agríipá Péjtóke néehii:

—Muuráhjáa íhdyu tsúuca íjchívyeíyoobe páñétújeji máavyéjuúbemáyé teene íimíbjachóné íimíllétuca.

¹ Aanée tsúuca múúhake Itááriávú iwállóóíñeri ihjyúvájcatsímye. Áánaacáa Páávoródivú tsijtye cúúvéjari Ijcyámema ajcújucóomé tsodáhómú avyéjuube Jóórioké tsáha múnaa 'Agóito' némeíñé tsodáhómúéjpike.

² Aamée muha méújcámejycúó Adaramíítíój cuujúwami Áátsiá iñúújí mujcójunévé pééimí pañévu. Áámemáa múúhama Arijtáácó péé Matsedóóniá iñúújí múnájpi Tet-saróónicári icyahíjcyaa.

³ Aamée tsíjcyoojí muha méúújeté Tsidóovu. Átsihvúu diibye tsodáhómú avyéjuube Jóorio Páávoródi ídáátsóvéne ihvejtsó díbye íñahbéva múnáake iááhíveki.

⁴ Átsihyúu muha tsíñejcúemóvú mepéémeke kíjyeba wááome 'Chúipere' némeíñé caapáhó ímiánéjcutu mepajtyéhi.

⁵ Aamée muha Pajpíriámá Tsiríítsiá iñúújúcu tujkévetu mepajtyeme méúújeté Mírávu Ríítsiá iñúújí coomívu.

⁶ Átsihyí diibye tsodáhómú avyéjuube ájtyúmité tsími cúújúwami Arejadriíáemi Itááriá iñúújivu péemí. Áámíríjéjucóo muha mepééne téhullévu.

⁷ Aamée muha pívájcoojívájucó mepéhijcyámé íhtsútúnetu Níídó cóomí tujkévetu mepajtyeme tsapéhdúré mepééyónáa kíjyeba múúhake tsíéllévúré wááome muha 'Créetaá' némeíñé caapáhó hallú éhnéjcutúréjucó mepééme mepajtyé 'Tsaamóo' némeítsí tujkévetu.

⁸ Átsihyúu íhtsútúnetu muha mepéhijcyámé méúújeté tsátsii 'ímiá Mujcójúúne' némeítsihu Ráátseá cóomíj píihívájucó.

⁹⁻¹⁰ Ehdúu muha choocówu mépehíjcyáhi. Ájyúu ápíchóhréjucó teene muha meúlléyóné tsúucájáa níjyáréjucó jcyaiñé píihíjucóónéllíhye. Áánéllíhyé Páávoró diityéké ityéíbúwajtsóné neeráhi:

—Ámuúha Ávyéjutej, ó waajácú mepééne ápíchó nééíñe. Muurá tsá apáámíré cúújúwami wágóóóvéityuróne. Téhdure muurá méwágóóóvéiyáhi.

¹¹ Ehdúu Páávoró néérone tsá tsodáhómú avyéjuube cáhcújtsótúne. Téemí aabájajtsíkyéree téemí avyéjútúbema cáhcújtsóobe.

¹² Ájyúu muha méjcyamájucó tsá ímityú tétsii muha úúnjya mepajtyéyónáaaca. Áánéllíhyé muha méjtsámeí mepéjucó tétsihdyu muha méíhnáhóhachíí méúújeté Peníítsé mujcóvú Créetaá caapáhó pañe nuha áabatéhíjcyánéjucúraahócuri jcyácoomívu tétsii muha mepajtye úúnjyaá.

Kíjyébama níjyaba mityáne móóari

¹³ Áánaacáa tsíñejcútú áyánéwu kíjyeba muha mepééhíullévu íójcónéllíi íjtsúcunúmé múu péhdu tene nééneé. Áánéllíhyé tsúuca muha mepéjucóó Créetaá caapáhó únúélleríye.

¹⁴ Ároné illúhuwúré múúhake ávyéta tsíjpa nééne kíjyebá waaó tsíéllévúre.

¹⁵ Aamée muha metúkévéjtsómeíyónáa méioovéjucóónéllíi awáá muha méihvéjtsómeímyeke waaóne.

¹⁶ Aamée 'Cáráoda' némeíñé caapáhó bóunáalletu muha mepajtye imíchi kíjyeba jcyátúnéjcuri. Átsihvúu míínéwu muha metsátyehíjcyami méujcú múúhá pañévu íhtsútúnetu.

¹⁷ Aamíi íñéríjcyároné boone ímunáami cóhpéj chíjchúmé wábyaúúneri. Áánemáa ní-ityétsómé téemí ihcyúháñé muháa 'Tsííteé' némeíñé newáyuuhávú mecátsóhóóvetéyóné apííchori. Áámekéé Kíjyebáréjucó múúhake tsájtyene.

¹⁸ Áané tsíjcyóójí téhdure ápíchó tene nééneíllíi ílluréjucó dítye téemí pííchutáháñé wájojcóné téhi pañévu.

¹⁹ Átsihyúu pápíhchúúj coojívatu pañetu téemí éhnéhíjréjucó idyé dítye wájojcóne.

²⁰ Ájyúu tsúuca pívájcoojívájucó tsá muha cóójíejpi núhbama míícúruwábakéré maájtyúmitúne. Áánaacáa kíjyeba éhnííñevúré ávyéta íhtsúuréjucó jcyánéllíi tsáhájucó muha méjtsámeítyú mepajtyetéíñe.

²¹ Aamée májchotúmeréjucó muha méicyahíjcyánáa Páávoró íjyocúúvéne néehíi:

—Ámuúhaj, ópé tsáma ámúhake o nééne ámuha mecáhcújtsoca tsá meke metsíváítyuró Créetatu. Aacáa muurá tsá íllu méícúbáhrámeítyuróne.

²² Áronáa ihdyu imíchi méjcyaco. Tsá néhi tsaatéubaré méhdityu muhdú jcyáityú méjcuujwami wágóóóvéronáaaca.

²³⁻²⁴ Muuráhané ípyejco o ícúvéhíjcyaae Píívyéébe níjkyéjí múnáájpike wáloobe óhdivu íbóhówáávéne oke néehíi: "Tsáma díhllityédíñe. Muurá ihdyu téhdújucó pañéúejpi romáánómú avyéjútúbédívú u úújetéíñe. Áánéllíi díjtyééveri Píívyéébe ámúhake pámekéré

pájtyetétsoó cúújúwámiri ámuha mepéhíjcyámeke.” Ehdúne oke ípyejco níjkyéji múnáajpi nééhií.

²⁵ Ahdícycane imíchi méjycya. Muurá ó waajácú oke dibye néhdújuco mééma tene pájtyeíñe.

²⁶ Aane muurá mepámaavémé tsáné caapáhójtóhívú méwáhtóbaáhi. Ehdúu neebe Páávoró.

²⁷ Ájyúu tsúuca míñéécú tsemáánájucó muha meúllene. Áamekéé tsápejco kíjyeba múúhake tsatyéhíjcyá ‘Áadria’ némeíñe móóaríyéjuco tsánejcútú tsíñejcúvújuco. Áánaacáa pécójpíine téemí wákimyéi múnaa tsúuca waajácú muha íñújívú mepíñhine.

²⁸ Áanéllíihyé eevémé tétsíj pañé iwáájácuki. Aanée tétsíj pañé 36 éeveta. Átsihdyúu éhniíñéwuúvú muha mepétsii tsíñe eevémé 27 éevetaréjuco.

²⁹ Átsihvúréjucóo dítye téemí dohjíwajcyóné nítyetsóné téemí déjúcotu 4-wajcyová íjycane muha néwayúúnetu mewápújúúvétuki. Aanée muha méjyácunúhíjcyá metsítsíwéjúcúóóiyóneri.

³⁰ Áánaacáhjáa téemí wákimyéi múnaa tsuulléne téemí dohjíwajcyóné múu nítyetsódú imyééntúnej téeveri míñéwu téhi pañévu nítyétsójucoorá téemíri iúmiváki.

³¹ Áanéllíihyé Páávoró tsodáhómú avyéjúúbeke nééhií:

—Muurá áátye méhdityu úmíváhajchíí tsáhájucó mepájtyetétyúne.

³² Áanéllíihyé díitye tsodáhómú teemí míñéwuú dohji wátsahjyúcú apáhajchíí téhi pañéjújuco.

³³ Aanée tsúuca metsítsíwévnáa Páávoró nééhií:

—Tsúuca íñe míñéécú tsemáánájucó mee majchóubaré, cuwáubaré, méénutúme.

³⁴ Áanéllíi metsu tsíeménéuba memájcho téene tsíjpari mejjcyaki. Muurá tsá muhdú mejjcyáityúne.

³⁵ Ehdúu néébere pááaho iékéévéne Píívyéébeke téhdujtsó pámeere íténáaaca. Áané boonétúu ídyóuháyóné májchoóbe.

³⁶ Áanéllíihyé dííbye élletu muha mémajchó díbye múúhake nééneri muha meímjyúúvéne.

³⁷ Aamée pámeere teene cúújúwámí pañe muha mejjcyame 276-meva.

³⁸ Aamée muha memájchóné boonétú tsíñe wájojcómé téemí pííchutátúu tsáneetsa icyóevané temi ivájhconúki.

Cúújúwami wápújuuvéne

³⁹ Ájyúu tsítsívevu téemí wákimyéi múnaa tsá wáájácútu kéené íñújírí muha mejjcyane. Áronáacáa muha máájtyumí tsátsii pádujca nétsihyi néwayúúhá íjycane. Átsihvúu imíllerómé íñnáhóhajchíí icyátsuhjácóné téemí.

⁴⁰ Átsihvúu muha mepéé téemí dohjíwajcyóné wátsahcyúme. Áánemáa ítyúkevjtsojíné chjíchuta icyácóroácóne tsuulléwa wájýamuwa picyóóme. Átsihdyúu muha mepéjúcúó teene néwáýúúhá tujkévetu.

⁴¹ Aamée muha tsátsii panéjcvátú íñnáhó nóhjítsihdyu mepájtyerónáa cúújúwámí tújuwa úújeté néwáýúúhatu apáhajchíí wáduhnécu. Aamíi ávyéta cóhpé úújetémí nohji wáwáajcóhi.

⁴² Ájyúu tsodáhómú imíllerá illíhyanúné cúúvéja múnáake dítye íjchíñe iúmívátuki.

⁴³⁻⁴⁴ Áronáacáa Páávoróké díityé avyéjuube ípájtyetétsoóné ímílléne tsá ímíllétú dítye tehdu méénune. Áanéllíihyé neebe múhdumé íjchíñe píívyetédúme íjchi íñújívú díityé déjutu tsíjtye úméhewáanéúbá hallúrí ípyéekíí. Ehdúu muha mepájtyetéhi.

28

Páávoró ‘Máátaá’ némeíñe caapáhori

¹ Aamée muha téjyju botsíi méwaaajácú téjtóhí mémé Mááta íjycane.

² Áamekéé múúhake tétsíi múnaa ímí iwáátsúcúpéjtsómeke píúvá icyújuwááñúne éllewu muha mepíhmi níjyabáa téjyju állene tsúco néénéllíihye.

³ Áánaacáa Páávoró áyanéwu icyóóvane cóvájtsóné pañétú íñíimye cájtúcuube dííbyeke íhdó íhyójtsitu.

⁴ Aabée tétsihdyuré dííbyé hójtsitu wávíyíucunúúbeke tétsíi múnaa ííténe néjcatsíhi:

—Aanéubá ímíáané áanu dsjívétso múnáajpi. Muurá eene núpácyotu pájtyeteróóbeke tsíñe Píívyéébe ehdu meenúhi.

⁵ Ehdúu dítye néerónáa dííbye íñíimyéké wáchíyoácoobe apáhajchíí cúújúwá pañéjújuco. Áané boonée pevetsíhíjídú dííbye tsíhdyúwu néétuúbe.

⁶ Aanée ijtsorómé 'díbyeke tene óórñeri dsíjívéíbye' iñéénema. Aanée ítsohíjycárone nééme tsaapi Píivyéébedu néébe díbye íjcyane.

⁷ Ájyúu teene caapáhó avyéjuube Póóbiríó ihya tétsihdyu píhíré nééjavu tsaimíyé múúhake iwáátsúcúmeke panévatúré íícúvehíjcyá pápíhchúúj coojíva.

⁸ Áábéj caaní tējyju tsiñáávema námedíjycori chémebe cuwájá pañe íjcyáábe éllevu Páávoró ipyéene Píivyéébema íhjúvátasihdyu díbyé hallúvú íhyójtscu picyóóneri tsúúca bóhííbe.

⁹ Aanée pámeere téjtohíyí íjcyame chémehíjcyaméhí iwáájácúne díbye Páávoró éllevu tsáámekéjucu díbye bóhíítsohíjcyáne.

¹⁰ Aamée múúhake idyúúrúváne panévavu ajcú juuvá wáábyuta tsiíne muha tshíyí mepééíñéííhíyhe.

Páávoró Róómávú úújeténe

¹¹ Aamée muha pápíhchúú nuhbává teene caapáhori méijcyáhi. Átsihdyúu muha tsiíne mepéé tsamí Arejadriíáemi tétsihyí úúníjyaba pájtyémiri. Áámitúu imyémé kíjtyúmeí mñééecu Píivyéébedi dítye díllóhíjcyánéecu nááve. Tsáne mémée 'Cájtoó'. Tsiíne mémée 'Póóroó'.

¹² Aamée muha Tsiracóótsá mujcójovu mecátsúúvetémé tétsii méijcyá pápíhchúúj coojíva.

¹³ Átsihdyúu muha tsané únúélleri mepéhíjcyámé meúújeté Rééjío mujcóvu. Áané tsi-jcyóójí tsaimíyé kíjyeba múúhake muha mepéhullévú wááome tsíjyju meúújeté Poteóórí coomívu.

¹⁴ Átsihvúu muha tsaate cahcújtso múnáadívú meúújetémé múúhake wajyú tsané tsemáanáí muha díityémá méijcyaki. Ahdújucóo muha téhahchótá méijcyátsihdyu botsí mepéene Róómávúu.

¹⁵ Áánáacáhjáa teene Róómári íjcyáné cahcújtso múnáa tsúúca waajácú muha meúújetéíne. Áánéllíihyéhjáa múúhake cáhdahírómedítýú tsaaté múnáa úújeté 'Áápió Nahjihetsi' némeítsihvu. Áánetúhjáa tsíjtye múnáa úújeté 'Pápíhchúúwava Nújuwááne' némeítsihvu. Áámekée Páávoró 'bohíbhíhúvú' íítécumúne téhdujtsó Píivyéébeke mityane.

¹⁶ Áánáacáa tsúúca tsodáhómú avyéjuube úújetétsó cúúvéja múnáake tehme múnáa avyéjúubedívu. Áámedítýúu Páávoróké idyówajcáróóbeke picyóóomé íhdyúétsihvuré ityehméébe tsodáhoma.

Páávoró Róómari úwaabóne

¹⁷ Átsihdyúu pápíhchúúj coojívatu Páávoró píuvájucóo teene Róómari íjcyame imúnáa jodíómú píhcyáávejáané túkevéjtsojíteke. Aamée píhcyáávémeke neébe:

—Ámuúha tamúnaaj, tsáháturóo muurá íná ímityúné o méénutú memúnáama. Áhdurée tsá ímityúné o íjtsámejtyuró méíhdé múnáaúvúu muhdú ícyahíjcyánéhjitu. Áróóbekée oke Jerotsaréevu íekéévéébeke acádsíjcaáyómé romáánómú hójtsi pañevu.

¹⁸ Aamée oke idíllóróne imíllérá íácádsíjcaáyóné íná ímityúné o méénutúúbeke oke dítye lííhíánútyónéllíhíyhe.

¹⁹ Árónáacáa memúnáa tsá ímíllétúne. Áánéllíihyée awáá o néé díityéké páñétúejpíyéjucu óoma teene ímímbájchoki. Tsáháa íná díityé hallúvú o úúbálle díbyere óoma ímímbájchóné o ímíllétúne.

²⁰ Ehdú néénéllíi ámúhake ó píuvá ámúhama o íhjúvva ímííneúvu. Muurá mee íjraéémú méwaajácú mepée metéhmeíhíjcyáné Mépájtyetétsoobe tsááíne. Aabée muurá tsúúca tsááne o cáhcújtsoné déjúcotu íne ícyooca oo dóhjíutu.

²¹ Ehdúu Páávoró néénéllíi díbyeke néémeé:

—Áánerá keenéiyó Jodéatu waajácúháámiri díuubállé múúhadívú wájtsine. Keená memúnáa téhullétú tsáárome ímityúné díhyallúvú úúbálléhíjcyáne.

²² Árónáa ihdyu muha méimíllérá múúhake u úúbálléné muhdú u íjtsámeííne. Muurá muha méwaajácú pahúllevá múnáa béhjíto úráávyémeíínetu ímityúné íhjúvuhíjcyáne.

²³ Ehdúu íñéene díbyeke eevémé kéjcoojí díbye éllevu itsááíne. Ahdújucóo tējyju dítye tsááne díbye éllevu mityame. Áámemáa pajcójívavé íhjúvuhíjcyaaabe Píivyéébé avyéjutu. Aabée díityéké íbúwátsohíjcyá tenejcutúvú éhnehjáa Moitséeúvúma Píivyéébé íhjúu uubálle múnáa Jetsóodítýú cáátúnuhíjcyáné uwááboj tééveri.

²⁴ Ehdúu díbye úwáábohíjcyáné ímí tsaatéké pájtyeme cáhcujtsóhi. Áánetúu tsíjtye tsá cáhcújtsoúne.

²⁵ Aamée téénetu ípájúvanútsójcatsííne péémekéréjucu tsiíne díbye nééene:

—Ímíáánéjucóhjáa muurá Píivyéébé Apííchó méíhdé múnáaúvuke íhjúu uubálle múnáajpi Itsaíaúvuj tééveri nééene:

²⁶ Aatyé éllevu péene diñe íllu diityékej: Muurá uwáábó lléébójúcooromé tsá cáhcújtsóityúne.

Áhdure íájtyumíjúcooróné tsá ditye wáájácúityúne.

²⁷ Diityé íjtsaméí ímí néétúnélli tsá ditye ímíñeúvú lléébohíjcyatúne. Aame ícyahíjcyá wáájácúmeityúme éhne múúne hállúvatúme íjcyadu. Aamejíí tehdu óhdi íjyácunúmekéjíí ó ímjpyetésóiyáhi.

Ehdúhjáa muurá Píivyéébé Apííchó néé méíhdé múnáaúvuke.

²⁸ Aane íñe ámúhakye ó úúballé Píivyéébé mééma pajtyeté méénúné uwááboju téhdure jodíómú íjcyátúrómé wáábyuta íjcyane. Aane llééboímye.

²⁹ Ehdúu Páávoró diityéké nééné hallútú tsamééréjuco úhbájcatsímyéré péeneé.

³⁰ Aabéikyée tétsihyi ícyahíjcyá míñéécú pijcyábá tsaaté já íáhdójari. Átsihyí íjcyaaabe tsáimíyé waatsúcúpétsohíjcyá íaahíve múnáake.

³¹ Áamekéé úwáábohíjcyaaabe Píivyéébé avyējú Jetsóodítyú íjcyané uwááboju múha íná néjúcóótuúbe. Áyu tehdújuco.

ROMÁÁNO Róómáari íjcyáame éllevu Páávoru cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoru o íjcyáabekée Píivyéébe picyóó Jetsocríjtoj tééveri mepájtyetéeíne mééma dibye méénúné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki. Aabe íñe íhyaami ó caatúnú Jetsocríjto íicúve múnáajpi o íjcyáabe.

² Mekée ípájtyetéeíne tsúúcajátújuco Píivyéébe íhjuú uubáalle múnáaj tééveri cáatunúné íwaajácúháámitu.

³ Aanéhjáa Ílli Jetsocríjto Máavyéjuube tsíjújú icyánéjcutu míamúnáajpi Dabíiúvúj tsíiménémúhaabe íjcyáábej tééveri méénuúbe.

⁴ Aabée dsíjiveebe tsiíne bóhíinetu méwaajácú ímiááné Píivyéébé Hajchi íhtsútuube dibye íjcyane Cááni icyánéjcutu.

⁵ Áábej tééveri meke ímíbájchoobe méhdi ídáátsóvénema. Áánemáa meke pícyoobe díbyé uwááboju úwáábomé mépéhíjcyane panéva íñúííne múnáake diityédítúyú cáhcujtsómé teene íúráávyeke.

⁶ Aane muurá tsúúca ámuha tsaate díbyeéjité méijcyá Róómá múnáadítúyú Píivyéébe ámúhake tújkevéeílléméjuco.

⁷ Ááme éllevu íñe íhyaami ó caatúnú ámúhakeé iwáájyúnéllii dibye újcúme éllevu. Aabe ihdyu Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri óví ámúhake panévatu píaabó ímí ámuha méijcyaki.

Róómávu Páávoru ípyéeíñeri íjtsámeíñe

⁸ Muurá ímí Píivyéébeke ámuha meúráávyné uubállé tsúúca pahúllevá múnáaré waajácúhi. Áánéllii ámúhá hallúvú mítyane ó téhdútsohíjcyá Píivyéébeke Jetsocríjtoj tééveri.

⁹ Áábeke ó íicúvehíjcyá Íllidítúyú íjcyané uwááboju o úwáábóneri. Aabe waajácú ímiááné ámúhá hallúvú díbyeke píáábó o táúmeíhijcyane.

¹⁰ Áhdure ó táúmeíhijcyá dibye ímíllécooca ámúhake o ááhívetéki.

¹¹ Mítyane ó íjyáacunú ámúhake o ááhívéíyóneri íñe díbyeke meúráávyejító éhniíñevu ámúhake o úwáábo ímí ámuha meúráávyeke.

¹² Ehdu ó íjtsámeí tсамéhjí panéjcuavávú mepíáábójcatsí ímí díbyeke mecáhcújtsoki.

¹³ Aane, ámuha, táñahbémuke ó úúballé mítyane ámúhake o ááhívetéíyóneri o íjyáacunúhíjcyároobéi ámúhake o ááhívetétúne. Ó ímíllé ámúhadítúyú tsíjtyeke Píivyéébedívú o wáájácútsóné muhdú pahúllevá múnáa pañe o méénuhíjcyádu.

¹⁴ Muurá táhallúri teene díbyeé Jetsocríjtoj tééveri méema mepájtyetéeíne méénunévú pamévakéré o wáájácútsóiyóné íhtsútuujtémáyé ídáátsojteke.

¹⁵ Áánéllii mítyane ó ímíllé ámuha Róómá múnáake o úúballéné díbyeé mééma mepájtyetéeíne méénune.

Ímiáájú meúraavyéné menúcojpíletúne

¹⁶ Aabe tsá o núcojpíletú Críjtodítúyú ímiáájú íjcyane o úwaabóné íhtsutúnée Píivyéébe mewájyuri méénune íjcyanéllíihye. Aane pámeere cáhcujtsómé pájtyetée jodíómuu, jodíómú íjcyáturóme, íjcyame.

¹⁷ Ááné uwááboju meke waajácútsó muhdú ímiááné Píivyéébeke mecáhcújtsómeke dibye ímiáámedíyéjuco díllone. Muurá díbyé waajácúháámitu nééneé: “Píivyéébeke cáhcújtsómeke ímiáámedi dibye díllome pájtyeteéhi.”

Míamúnáa ímityúné íjcyane

¹⁸ Muurá ímityúné ícyahíjcyámédívú icyááyóbáne diityédí ícúbáhráíibe ímiáájú ímíllétumé tééneríyé tsúúráméíhijcyané hallútu.

¹⁹ Muurá waajácúrómé Píivyéébeke díbyere ímiááné íjcyane bóhówátsohíjcyánetu.

²⁰ Muurá díbyeke maájtyumítúrónáa méwaajácú dibye íjcyane páneeré muhdúné tsíeméné dibye ípívyéjtsónetu. Aane ímiááné tsá tene téévéturó mújijyú níjkéváítyuube dibye íjcyane íhtsútuúbe. Áánéllii ímíllédú ícyahíjcyámé tsá nééityuró díbyeke iwáájácútuúne.

²¹ Iwáájácújúcoóróobeké tsá dítye ávyejúllehíjcyatúne. Tsá dítye téhdútsohíjcyatú dibye diityéké panévatúré píáábóhíjcyarónáaaca. Tehdu ímyéénúíyótsihvu ítsáméíhijcyámé átéréénéhjiri. Aame ídátsó teene ímityú pañe ícyahíjcyá ímíiaane wáájácútumé éhne múu cúúvétsii íjcyadu.

²² Aame ídátso bañúháñé némeihjycá waajácu múnaa íjcyane átéréejte íñeubará wáájácutúm é jcyame.

²³ Muurá Píivyéébe mújyú muhdú íjcyáítyúúbedi ícúvetúm é míamúnáama páhduvaré néené iyámé 'tsucátúcá' íjcyáítyúme nááv é íñjcyone díllóhíjycá Píivyéébedi. Ánehjiré duurúvahíjycám é ímiáábeke idyúúruváiyótsihvu.

²⁴ Áánéllii diityéké ílluréjuco díbye íhvejtsóné ditye awáá íimillédú íjcyaki. Aame méénuhíjycá panévare núcójpítsó nénehji.

²⁵ Ehdú méénuhíjycám é ímiáájú díbyé uwaáboju icyáhcuíjtsóiyótsihvu állíuháñéré icyáhcuíjtsónéllíihye. Aame díbyeke dúúrúvatúm é kéenerá díbyéé ípívyéjtsónéhjiré duurúvahíjycáhi.

²⁶ Áánéllii diityéké íhvéjtsóobe ditye awáá íimillédú núcójpítsówu íjcyaki. Muurá tsamééré walléemú dómácócatsíhíjycáhi.

²⁷ Téhdure tsamééré wajjímú dómácócatsíhíjycá núcójpítsówu wálléemuma íjcyáiyóné íimíllétúnema. Ááné níjcaúvú muurá ícúbáhrámehíjycáme.

²⁸ Muurá Píivyéébedi ditye ícúvécúoótúnéllii awáá íhvéjtsóobe diityéké ímityúneréjuco ditye imyéénu imyéénuítyuróne.

²⁹ Ahdújuco muurá páhduvaré néené ímityuháñé ditye méénuhíjycáne. Mityane íéhnéváiyóneri íjyáacunúhíjycáme. Ihdícyáméhjima dómácócatsíhíjycáme. Nomítáávahíjycáme. Dsijívétso múnaa íjcyame téhdure állíu múnaa. Caayóbame. Átérééhjiri ihjyúvahíjycáme.

³⁰ Píivyéébeke íehdíválléne tsíjtyedítý nehníwu íhgyúvahíjycáme. Uuhívatépiwu nééme ítsúacunúmeihíjycá íhtsutúm é íjcyane. Ímityúnéré imyéénuítyóneri íjcyame tsá cáánímuke icyáhcuíjtsóiyóné ímíllétúne.

³¹ Wáájácuimeityúm é imyéénuityúnéré íhgyúvahíjycáhi. Muuca iwájýútúnéllii tsá ditye múhdí ídáátsóvehíjycatúne.

³² Waajácurómé ehdu néémeke Píivyéébe wáágóoíñe. Áronáa éhniíñevuré tehdu dááíivémehíjycáme. Áaneré íjcyárónáa tsíjtye ímityúné íjcyane duurúvahíjycáme.

2

Míamúnáa íjcyanéjuco Píivyéébe nééneé

¹ Áane ámuha diityédúré menéeme jíveekí múhdurá ditye íjcyáneri méihgyúvahíjycáhi? Tsá ámuha menééítyuró diityédú ámuha menéétune. Muurá tsíjtye ímityúné íjcyáneri ámuha méihgyúvahíjycámé hallúri téhdure íjcyané ímityúné diityédúré ámuha menééneéllíihye.

² Muurá méwaajácu múhdurá ícyahíjycámema teene Píivyéébe ímbájchoíñe.

³ Ámuháubá méjtsúacunú ímityúné tsíjtye íjcyáneri ámuha téhdure menééme méihgyúvahíjycámé mepállójcoíñé Píivyéébe pámeemáyé muhdú ditye ícyahíjycané ímbájchócoóca.

⁴ Muurá múhajchótájucó díbye ámúhá ímityúcoba áábúcuhijycané ámúhake iwájýúne teene ámuha méihvejtsóné ímiánejcúvuréjuco mepájtyeroki.

⁵ Áronáa jíveekí tsá ámuha méihvejtsópityú teéne? Áánéllii íllure ámúhá hallúvú líiyájkímeyéñé Píivyéébe icyáyobáávatécooca míamúnáama teene ímbájchócooca ámuha tééne déjýcotu méicúbáhráméíñe.

⁶ Téjyú pámeere méújcuú muhdú méicyahíjycáne áhdo.

⁷ Muurá díbyé avyéjú mújyú níjkéváítyúneri tsúúrámehíjycámé díbye ímíllédú íjcyámeke ájcuíbye mújyú ditye dsijívécúoóityúne bóhívu.

⁸ Áánetu teene ímíllétúm é ímityujjítóré úráávyeihíjycámeke icyááyóbáne waagóoíbye ditye ícúbáhráméíhuyullévu.

⁹ Muurá jodíómuma tsíjtye jodíómú íjcyátúrómédítýú pámeere múhdumé ímityúné ícyahíjycámé ícúbáhráméíñi.

¹⁰ Áánetu diityédítý ímí Píivyéébeke cáhcújtsómeke ávyéjuutétsóoíbye tsáimiyéjuco díbyema ditye íjcyaki.

¹¹ Muurá tsahdúré meke wájyuube pámeekéré míamúnáake. Tsá díbye tsaatéké múhdurá íjtsúacunúttúne.

¹² Áronáa díbyé taúhbajú Moitséeúvudi íjcyane muhdú nééne wáájácuturómé ímityúné méénuhíjycámeke waagóoíbye. Muurá teene taúhbaju muhdú nééne wáájácuturómé

waajácurá íjtsaméiyi keená ímityúne íjcyane imyéénútyuróne. Áánetu teene wáájacurómé ímityúne ícyahíjcyameke awáá téené déjúcotu waagóóíbye.

¹³ Muurá teene wáájacurómé tene néhdu íjcyátúmeke tsá ímiáámedi díbye díllotúne. Tene néhdu íjcyámekéré dílloobe ímiáámedi.

¹⁴ Muurá tsaate jodíómú íjcyatúmé teene wáájacútúromé íííbúwaríyé tehdujuco ímí ícyahíjcyáne.

¹⁵ Íííbúwaríyé muurá waajácúmé muhdú múu ímí íjcyane. Áhdure waajácúmé ímityúne íjcyane.

¹⁶ Muurá Píivyéébe Jetsocríjtoj tééveri míamúnaa muhdú ícyahíjcyané ímbájchoó muhdú ámúhakye o úwáábóne o néhijcyádu.

Píivyéébe taúhbaju jodíómú úraavyéne

¹⁷ Áronáa zíveekí ámuha jodíómú Píivyéébeéjté mejjcyámedi díbyé taúhbaju íjcyájúccóoneuvuri memítýákímeyehijcyáhi?

¹⁸ Aame ímiááne ámuha méwaajácurá kéjijto meúraávyéiyóné díbye ímilléne. Muurá díbyé taúhbájutu keená ímiááne, ímityúne, íjcyane tsúuca ámuha méwaajácúhi.

¹⁹ Áánéllíi ámuha méitsúcunúmeihijcyá téjijto wáájacútúmé éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu néémé túkevétsojte ámuha mejjcyane.

²⁰ Ámuha méijtsúcunúmei díbyé icyánéjcu wáájacútúmé tsiimédúréi néémé úwáábojte ámuha mejjcyane díbyé taúhbaju ámuha mewáajacújúccóoneuvuri.

²¹ Muurá ámuha méúwáábohíjcyá tsíjtyeke. Áronáa zíveekí tsá ámuha meícyahíjcyatú ámuha méúwáábohíjcyádu? Muurá ámuha méúwáábohíjcyá menáníváityuróne. Áronáa zíveekí ámuha ménánihijcyáhi?

²² Áhdure ámuha méúwáábohíjcyá íhdícyáméhjima medómácójcatsíityuróne. Áronáa zíveekí ámuha méméénuhíjcyá teéne? Áhdure ámuha ménéhíjcyá níjcyotájteke mecááníváityuróne. Áronáa zíveekí téhdure íivane ámuha díityé duurúvájááne pañétú tsiéméné méékéévehijcyáhi?

²³ Muurá ámuha díbyé taúhbaju mewáajácúneri memítýákímeyehijcyarómé tsá tene néhdu mejjcyatúne. Ááneri ámuha tsá maávyéjútúletú Píivyéébeke.

²⁴ Téénetu muurá díbyé waajácúháámitu nééneé: “Ámuha jodíómú mejjcyarómé ímityú meícyahíjcyánetu jodíómú íjcyatúmé néhni íhjúvahíjcyá Píivyéébedítýu.”

²⁵ Muurá díbyeéjté mejjcyané uubállé mékíhdyahírótsámeiyómé díbyé taúhbaju néhdu mejjcyatúhahjíí tsá íinetú meke tene píáábotúne. Aame íhdícyamédúré méijjcyáhi.

²⁶ Muurá jodíómú íjcyatúmé kíhdyahírótsámeityurómé díbyé taúhbaju néhdu íjcyámeke dílloobe íhñéjtedi tsíjtyere íjcyáromeke.

²⁷ Áánetu mee jodíómú mejjcyarómé ménéétsáméíi díityédívú ímichi mééema teene taúhbaju íjcyaróné ímí meúraávyétúnéllíihye.

²⁸ Muurá Píivyéébeéjté mejjcyané uubállé mékíhdyahírótsámeijyúcoorómé díbyé taúhbaju néhdu mejjcyatúhahjíí tsá díbyeéjté mejjcyatúne.

²⁹ Muurá íhdyu díbyeke ímí cáhcujtsómé díbye ímillédú íjcyame ímiááne díbyeéjte. Áámeke ímí íjtsúcunúúbé tsájyju múúne míamúnaa ímityú íjtsúcunúrómeke. Tehdu Píivyéébe hállújeji meke ííteenejívári. Muurá íhdyu ímichi ííteebe méííbúuri muhdú meícyahíjcyáne.

3

¹ ¿Aca meke píaabóné jodíómú mejjcyane? ¿A téhdure meke píaabóné mékíhdyahírótsámeííne?

² Ímiáánéhde meke píaabóné íñéé íuwaábojúvú ímichi meke díbye níwááveíñúmedítýu tene bóhówaúcunúnéllíihye.

³ Áronáa íjcyámé tsaate díbyeke ímí úráávyetúme. ¿A ehdu tsaate múhdurá díbyeke úráávyénéllíi tsáhájucó díbye ímiáábé íjcyáityúne?

⁴ Tsáhaá, muurá íhdyu ímiáábé díbye. Áánetu mee míamúnaa állíu múnaa. Muurá díbyé waajácúháámitu nééneé:

Píivyéébe u íhjúvané tsá állíu íjcyatúne. Áábedítýu tsá múha nééityuró ímityuube u íjcyane.

⁵ Muurá ímityúmé mejjcyáromeke Píivyéébe wájyúnetu méwaajácú ímiáábé díbye íjcyane. Áronáa tsaate nehíjcyá ímityuube díbye íjcyane, zíveekívá méimítýu hállútú méhdi ícúbáhrahíjcyaaabe téénetu ímiáábé díbye íjcyane bóhówaúcunúnáaca? ¿A téénéllíi ímityuube díbye?

⁶ Tsáhaá. Muurá ímityuube ijcyaca tsá dibye muhdú meicyahijcyané mééma ímbájhóityuróne.

⁷ Áhdurévá álliu múnaa mejjcyánetu ímiáábé dibye ijcyane bóhówaúcunúnáa žíveeki meke díllóhijcyaaabe ímityúmedi?

⁸ Áánélliihyéubá ímityúmeréjucu mejjcyáiyóné méímityú mééma iníjkéva ímiáánevu. Ehdú muurá nehijcyáme. Áhdurévá ímityúné o úwaabóné nehijcyámé óhdityu. Áronáa állióré teene ehdu óhdityu ditye nehijcyáne. Muurá ihdyu ímiááné tehdu méénuhijcyámé wágóóovéhi.

Míamúnaa ímityúné ijcyane

⁹ ¿Aanéhaca muhdú teéne? ¿A mee jodíómú ímiáámé tsijtye jodíómú ijcyátúmé ehniíñevu? Tsáhaá. Muurá méwaajácú pámeere míamúnaa ímityúmé mejjcyane.

¹⁰ Muurá Píivýéébé waajácúháámitu nééneé:

Tsá tsaatéubaré míamúnáadítýu ímiáámé ijcyatúne.

¹¹ Tsá múha ímíletú Píivýéébeke icyáhcujsóné.

¹² Pámeere muurá dífbyedi íicúvetúmé ímityúné pañe ijcyame tsá wáajácúmeítýúne. Áánéllii tsá tsaatéubaré ímiáámé ijcyatúne.

¹³ Muurá díityé íjtsaméi nehníwu éhne múúne níkyehéjú nehníwu cúvahdu. Aame allíúwu nééme íhjuvúné meke tútávajtsó éhne múúne ííñimyé namíjtyá meke tútávajtsódu.

¹⁴ Tsanééré ímityúné ímílemé íhjuvúné.

¹⁵ Aame ímí íjtsúcunú míamúnáake múu dsíjívetsóné.

¹⁶ Ehdú idyáíívéjcsatíñeri íllure kímvétsócatsihijcyáme.

¹⁷ Aame tsá wáajácútmí ímí ijcyáiyóné.

¹⁸ Áhdure tsá ditye íllityú Píivýéébeke.

Ehdú nééne Píivýéébé waajácúháámitu míamúnáadítýu.

¹⁹ Muurá méwaajácúrá muhdú dibye ímillédú mejjcyáiyóné taúhbajúu dibye mééma méénuetu. Áronáa tene néhdu mejjcyámejíí tsá menéétyuró ímiáámé mejjcyane. Áánéllii pámeere míamúnaa ímityúmé méijcyá Píivýéébedívu.

²⁰ Muurá dífbyé taúhbaju meúraavyémé ímiáámé mejjcyane méjtsúcunúmeíyómeke tsá dibye díllotú ímiáámedi tene néhdu mejjcyátúnéllíihye. Íllure téénej tééveri méwaajácú ímityúmé mejjcyane.

Jetsocríjtoke mecáhcújtsónérlyé mepájtyeténe

²¹ Tsá Píivýéébe ímiáámedi meke díllotú ityaúhbaju meúraávyéromeke. Muurá dífbyé waajácúháámitu íhju uubálle múnaa meke úballé ínetú meke ímiáámedi dibye díllone.

²² Muurá ihdyu Jetsocríjtóo mewájyuri dsíjívéné mecáhcújtsómeke díllóobe ímiáámedi. Áronáa idyé tsá apáámyekéré meéke. Muurá ihdyu pámeere míamúnaa múhdumé dífbyeke ímiááné cáhcújtsómeke díllóobe ímiáámedi tsaatéké múhdurá íjtsúcunútuúbe.

²³ Muurá pámeere míamúnaa ímityúné meméénume tsá Píivýéébe ímillédú mejjcyatúne.

²⁴ Áronáacáa meke mítyane ídaatsólléne Jetsocríjtoj tééveri ímiáámedi díllóobe múhdumé dífbyeke mecáhcújtsómeke.

²⁵ Muurájháa Crijtodívú pájaabe dífbyé tujpácýó wágóóóvéneri méímityú ímíbbáavye pámeere dífbyeke mecáhcújtsómé mewágóóóvényónetu mepájtyeteki. Téhdurée tééneri ímbájhóoobe méíhdé múnáaúvú dífbyeke úráavyehijcyámé ímityuháñé éjjuuvú íáábúcuhijcyáne.

²⁶ Ehdú néénetu méwaajácú Píivýéébe íjcyaduré ímiáábé ijcyane. Áánéllii ímiáámedi díllóobe ímí Jetsóoke cáhcújtsómeke.

²⁷ Aane íñe žíveeki mémityájkímyeíyáhi? ¿Aca meere méímíbbáavyémeke Píivýéébe ímiáámedi díllóhi? Tsáhaá. Muurá ihdyu Jetsóoke mecáhcújtsónéturé meke ímiáámedi díllóobe.

²⁸ Tsá teene dífbyé taúhbaju meúraávyéromeke dibye ímiáámedi díllóityuróne.

²⁹ ¿Aanéhaca íñe apáámyéré mee jodíómuke pájtyetetsóiihbe? Tsáhaá. Muurá téhdure jodíómú ijcyátúromeke pájtyetetsóiihbe.

³⁰ Muurá tsáápiye Píivýéébé. Tsá tsijpi ijcyatúne. Aabe dílló ímiáámedi dífbyeke ímiááné cáhcújtsómeke pamévakéré mee jodíómuma jodíómú ijcyátúromeke.

³¹ Áronáa idyé tsá dífbyé taúhbaju mewágóótú dífbyé mééma mepájtyetéíñe Jetsóoj tééveri méénume mecáhcújtsóné hallúhcuri. Muurá ihdyu téénej tééveri éhniíñevu ímí meúraavyé teéne.

4

Aavaráadítúú Ijcyáné uwááboju

¹ Cáhawáá méijtsúcunu muhdúhjáa nétsihdyu méihde múnáajpi Aavaráaúvuke ímiáábedi Píivýéébe díllone.

² Tsáháa díbye ími Ijcyánéllii ímiáábedi díbye díllotúne. Tehdúu tene néeca muurá téeneri mityájkimyeyíyoóbe. Áronáacáa ihdyu Píivýéébere piáábónéllii tsá díbye mityájkimyeyítúne.

³ Muurá díbyé waajácúháámitu nééneé: “Aavaráa Píivýéébeke ími cáhcújtsónéllii ímiáábedi díbyeke dílloóbe.” Ehdú neéne Píivýéébe waajácúháámitu.

⁴ Aane muurá tsaatéké diityé wákimyéi áhdó maájcone tsá pevénére maájcutú meimíllénema. Muurá ihdyu diityé wákimyéi áhdóré máajcúhi.

⁵ Ahdú muurá Píivýéébe tsá meke ímiáámedi díllotú meere íná ímiááné Ijcyane meméénúnélliihye. Ímiáámedi meke dílloobe apááñéré méimítyutúu meke díbye ímjpyetétsóné mecáhcújtsómeke.

⁶ Ehdúhjáa muurá díbye méénune Dabíitúvú iwáájácúne néé íne ími méénutúrómeke díbye ímiáámedi díllome ími Ijcyane.

⁷⁻⁸ Illúhjáa muurá neébe:

Maímijyu ditye Ijcyane Píivýéébe diityédí ídáátsóvéne ímityú diityédítúú wáágóomé hallurí íná Ijcyájúcootúme.

⁹ ¿Aanéhaca íne apáamyéré mee jodíomú ími méjcyááhi? Tsáháa. Muurá téhdure jodíomú Ijcyáturómé ími Ijcyááhi. Aavaráaúvúhjáa muurá ími Píivýéébeke cáhcújtsónéllii díbyeke ímiáábedi dílloóbe.

¹⁰ ¿Aanéhacáa mújyútú ímiáábedi dílloobe díbyeke? ¿A díbyeé díbyeéjpi Ijcyáné uubállé kihdyahírótsámeíñe boonétu? Tsáháa. Teenéikyéé díbye méénumeityúné ihdéjuco díbye ímiáábedi díllone díbye ími cáhcújtsónélliihye.

¹¹ Áané uubálléé bóónétúú kihdyahírótsámeíbye. Áanéllii díbye idyéjúcóejpi kihdyahírótsámeityurómé ími Píivýéébeke cáhcújtsómeke ímiáámedi díbye díllómedítú.

¹² Téhdure kihdyahírótsámeímyé ími Píivýéébeke cáhcújtsómedítúú idyéjúcóejpi díbye Aavaráaúvú díbyéhjáa ími cáhcújtsódú ditye cáhcújtsónélliihye.

Aavaráa Píivýéébeke cáhcújtsóne

¹³ Píivýéébéhjáa muurá díbyeke néé pámeere díbyej tsiiménémúháábema diityéké ííñujívú íájcuíñé ími díbye díbyeke cáhcújtsónélliihye. Tsáháa Píivýéébe taúhbaju néhdú íjcyánéllii díbye tééné piáábó újcutúne.

¹⁴ Muurá díbyé taúhbaju néhdú meijcyáne jteeveryé meke díbye piááboca bañúháñé Críjto dsíjívéné mecáhcújtsóiyáhi.

¹⁵ Muurá íllure teene taúhbaju méhdivu neetsó méimítyuvu. Teene Ijcyátuca tsá íná méhdivu néétsóityuróne.

¹⁶ Áanéllii Aavaráakéhjáa íájcuíñé Píivýéébe nééné piáábó téhdure meújcuú íne múhdumé díbyeúvúj tsiiménémúhaabe meijcyame Píivýéébeke mecáhcújtsóme. Tsá ínehjí meméénúnetu meújcutítúú teéne. Muurá pámeere múhdumé díbyeúvúu Píivýéébeke ími cáhcújtsódú cáhcújtsómé újcuú tééné piáábó. Áanéllii díbye Aavaráaúvú idyéjúcóejpi Píivýéébeke mecáhcújtsómedítú.

¹⁷ Téénetúhjáa muurá Píivýéébe néé iwajácúháámitu: “Uke ó meménu mityame míamúnááj caanídyú u néébe ímichi diityé déjúcóejpi u Ijcyaki.” Ehdúhjáa neebe díbyedítúú panévaturé íhtsútuube Ijcyabe dsíjívémeke bóhítsóóbeke díbye cáhcújtsóobe. Áhduréhjáa cáhcújtsóobe díbyedítúú míamúnáake illiyaatétsoíñé díbye nééne tenéí panéévéétúrónáaaca.

¹⁸ Ávyetáhjáa múha cáhcújtsóityuróné cáhcújtsóobe Aavaráa Píivýéébeke. Árodújucóhjáa díbye Ijcyane pámeere múhdumé Píivýéébeke cáhcújtsómedítúú idyéjúcóejpi. Téénetúhjáa idyé neebe díbyeke: “Úhdityu lílyaatené míamúnáa mityame Ijcyááhi.”

¹⁹ Ehdúhjáa díbye nééne cáhcújtsóobe ‘muhtsi metsíimávácóíñejíí’ néétuubéré keeméjuco 100 pijcyábá Ijcyaróóbeúvu. Téhduréhjáa mewa Tsáára tsúúca itsíimáváyotsíhjí pájtyerónáa cáhcújtsóobe dityétsí tsiimávaiñé Píivýéébe nééneé.

²⁰ Ávyetáhjáa ímiááné díbyema tene panééveíñé iwáájácúne íhdére tééné hallúvú díbyeke téhdújtsóobe dúúrúvaabére.

²¹ Muuráhjáa ímiááné waajácúbe Píivýéébe íhtsútuube Ijcyabe íñéhdú méénuíñe.

²² Ehdúhjáa ími díbye cáhcújtsónéllii Píivýéébe díbyeke ímiáábedi díllóhi.

²³ Áronáacáa tsá apáábyeúvúré ímí cáhcújtsónéllii díbye díbyeke ímiáábedi díllone cáátúvatúne.

²⁴ Téhdurée caatúváné Máavyéjuubée Jetsóoke bóhítsóóbeke mecáhcújtsómeke idyé díbye ímiáámedi díllóíñe.

²⁵ Muuráhjáa Jetsóó dsíjivé mewájyuri méimityú iwáágóoki. Áabekée Píivyéébe bóhítsó dífbyej tééveri ímiáámedi meke idílloki.

5

Píivyéébe ímiáámedi meke díllone

¹ Muurá ímiááné Píivyéébeke mecáhcújtsómeke díllone ímiáámedi. Tsáhájucó múhdurá meke díbye íjtsúcumútu Máavyéjuubée Jetsocríjto tsúuca méimityú méema ímbájhónélliihye.

² Muurá teene mecáhcújtsónej tééveri Píivyéébe meke píaabó tsaímíyé dífyema meíjcyaki. Áánéllii méwajácú dífbyeéjéte meíjcyameke díbye ávyéjéjtsóneri meímíjyúúveíñe.

³ Téhdure méímíjyúúvéiyá meícúbáhrámeíyóneri. Muurá ténehji panévare máaabúcuíjycá ímiááméré meíjcyaki.

⁴ Áánetu méwajácú ímí Píivyéébeke meúráávyémema íñéhdújucó díbye méénuíñe.

⁵ Ááneri tsá menúccójpívétsámeítyú díbye meke báñútyúnélliihye. Muurá méwajácú díbye meke wájyune Ípííchó méíbuúúné pañévu díbye pícyóónej tééveri.

⁶ Muuráhjáa méimityú déjúcotu mewágóóóvéiyónetu tsá meere mepájtyetétsámeítyuróne. Áronáacáa Críjto dsíjivé pámeere ímityúme meíjcyame wájyuri meke ípájtyetétsoki.

⁷ Tsá muurá múha ímléítyuró tsíjtye wájyuri ídsíjivéne. ¿Mityá íjcyámé tsaate ímiáábé íjcyáábeke ípájtyetétso dsíjívéiyóme?

⁸ Áronáacáa muurá Píivyéébe Críjtoke wallóo díbye ídsíjivé ímityúme meíjcyárómeke ípájtyetétsoki. Áánerí meke úújétsóobe mítyane meke iwájyune.

⁹ Áánéllii meke díllone ímiáámedi dífyéé mewájyuri dsíjívénej tééveri. Aame dífbyej tééveriyé mepájtyeté díbye meke ícúbáhráiyónetu.

¹⁰ Muuráhjáa Píivyéébema tsá meíjcyátyuró ímityúme meíjcyánélliihye. Áronáacáa Ílli Jetsocríjto mewájyuri dsíjivéneri méímíbaavyéjucóo dífyema. Aame méwajácú mepájtyetéíñe díbye mépañe íjcyánélliihye.

¹¹ Ááneri meímíjyúú Críjtóo méema ímbájhónej tééveri ímí Píivyéébema meíjcyáneri.

Adáá tútávajtsóné Críjto ímbajchóne

¹² Muuráhjáa tsááphidtyúré ímityúné ííñujívú ípívyeevéne tsówayúcú pámeere míamúnáake. Átsihdyú íjcyane íñe médsíjiveíjycá ímityúme meíjcyánélliihye.

¹³⁻¹⁴ Muuráhjáa Píivyéébe taúhbájú íjcyátúnáa tsúuca míamúnáa ímityúme ícyahíjycá Adááuvudítú Moitséeúvudívújucó íjcyané míamúnáa. Áróme hallúríhyyá tsá íná íjcyatú dítyéé muhdú meíjcyáiyóné Píivyéébe ímilléné wáájácútúnélliihye. Áronáacáhjáa dsíjiveíjycámé Adááuvú méénudu nééné ímityú méénútoróme. Aanée muurá ímichi dífyedítú íjcyane pámeere míamúnáake tútávajtsódu íivane téhdure Críjto dsíjivéneri pámeere míamúnáa ímíjpyetéjucóo múhdumé teene cáhcujtsóme.

¹⁵ Muuráhjáa dífyé Adááuvú Píivyéébe dífyéke bójicyúné lléébótúné déjúcotu íñe pámeere míamúnáa médsíjiveíjycáhi. Áánélliihyéhjáa íhdyu Píivyéébe meke ídaatsólléne ílli Jetsocríjtoj tééveri meenu mepájtyetéíñe. Aane tsá ínehjí meméénúneri mepájtyetéítyuróne. Apááñéré dífyéke mecáhcújtsóneri mepájtyetéhi.

¹⁶ Aanée dífyéúvú ímityúné méénúné déjúcotu pámeere ímityúmeréjucó meíjcyame mewágóóóvéiyáhi. Áronáacáa Píivyéébe méema ímbajchóhi. Áánéllii apááñéré ímiááné dífyéke mecáhcújtsómeke díllone ímiáámedi ímityúme meíjcyárómeke.

¹⁷ Muurá méwajácú tsáápiiyéé ímityúné méénúné déjúcotu pámeere meímityuuvémé mewágóóóvéiyóne. Téhdure méwajácú Píivyéébe Jetsocríjtoj tééveri ímiáámedi meke díllone dífyé avéjyuri meíjcyaiñe mújyú dsíjivéítyúmeréjucó.

¹⁸ Tsúúcajáa méema ímbaavyéné tsaapi ímiáábé íjcyáábej tééveri Adááuvú ímityúné méénúné déjúcotu pámeere wágóóóvéiyóne.

¹⁹ Muuráhjáa tsáápi lleebótú níjcauvú íñe ímityúme méé. Áhdurée idyé tsáápiye ímiáábé íjcyáábej tééveri Píivyéébe dílló ímiáámedi dífyéke cáhcújtsómeke.

²⁰ Muuráhjáa dibye teene muhdú mejjcyáiyóné taúhbaju pícyóónej tééveri éhniíñevu méwaajácú ímiááné ímityúmé mejjcyane. Aane ehdu menéerómeke dibye ídaatsóllénetu méwaajácú mítyane meke dibye wájyune.

²¹ Aanée ímiááné ímityúmé mejjcyáné déjúcotu pámeere méwágóóóvéiyáhi. Áronáacáa Píivyéébe mítyane meke iwájyúnéllii ímiáámedi díllome tsúúca méujcú medsjívejúcoóityúne bóhi Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri.

6

Críjtokéréjuco meúraavyéne

¹ ¿A ehdu Píivyéébe meke mítyane wájyúnéllii tsá meíhvetéityú ímityúné meicyahíjcyánetu dibye meke éhniíñevu iúújéto muhdú meke iwájyune? Tsáhaá.

² Tsúúca muurá téénetu mejjchívyé ímiáámeréjuco mejjcyaki. Ahdícyane tsáhájucó tsiíñe meméénúityuró teene ímityúné téénejeje mejjcyájúcoótúnéllíhye.

³ ¿Aca tsá ámuha mewáájácútu mépée Jetsocríjtoejteréjuco mejjcyáné uubállé metsójsótsámeíñe?

⁴ Muurá tééneri méúújetsó ímityúnéjcutu dsíjívemédú mejjcyane. Téhdure tééneri ménaavénú Críjtóo dsíjívéébeke Píivyéébe íhnháhoori bóhiítoobe tsíhdyuréjuco íjcyadu ícyooca tsíhdyuréjuco mejjcyane.

⁵ Muuráhjáa Críjto dsíjívédú íivane ímityunéhjí meíhvéjtsóhahchíí idyé dibyéé bóhihdu íivane tsaimiyéjuco mejjcyaiñé Píivyéébema.

⁶⁻⁷ Muurá méwaajácú ímityúnée meicyahíjcyáné tsúúca Críjto méhdityu wáagoóné páwachékevu idsíjíveneri. Áanéllii téénetu mejjchivyémé tsáhájucó tééne pañe mejjcyatú ehne múne tsapi tsaaté hójtsi pañe íjcyadu.

⁸ Aanée méhdityu Críjto idsíjíveneri wáagóónéllii méwaajácú dibye íjcyadu mejjcyaiñe.

⁹ Muurá méwaajácú ípyée idsíjíveneri bóhiibe mújyú tsiíñe dsíjívéjucóóityúne.

¹⁰ Tsáneerée dsíjívéebe páneere méimítyú iwáágóoki. Aabe ícyooca íjcyá Píivyéébema tsaimiyéjuco.

¹¹ Ahdu dibye íjcyadu mejjcyá dsíjívemédú ímityúné icyánéjcutu. Ááne ímiáámeréjuco mejjcyá dibye ímillédú tsúúca dílbyeéjté ámuha mejjcyane.

¹² Ahdícyane panévare ímityúné ímityúné ámuha meméénúiyóneri méúúúipivyéjucóhdíñe. Óvjyacoóné tenehji ámuha meméénuhjcyáne. Métáhjátsámejyúcohdí téénevu.

¹³ Píivyéébedivuréjuco méihvéjtsaméí ámúhake dibye ityúkévéjtsó tsaimiyé ámuha mejjcyaki.

¹⁴ Tsá téénevu metáhjátsámeítyuró Jetsóoke mecáhcujsóme. Muuráhjáa méhdi ídáatsóvéne dsíjívéebe téénej tééveri meke ímíbájcho téénevu metáhjátsámejyúcoótuki. Aame mejjcyá Píivyéébe piáábó pañe. Tsáhájucó teene íhdééné taúhbájú pañe mejjcyájúcootúne.

Ímityúnetu mejjchivyéne

¹⁵ ¿A ehdu tene néénéllii éhniíñevuré méméénúiyá ímityúne? Tsáhaá. Ílluréjuco metsu téénetu meíhvetéki.

¹⁶ Muurá ámuha méwaajácú tsané avyéjútúbema íjcyame dibye ímillédú íjcyane. Ahdu muurá ímityúné pañe mejjcyame tééne níjcaúvú íllure méwágóóóvéhi. Áánetu ihdyu Píivyéébe ímillédú meicyane ímí mééma níjkéváhi.

¹⁷ Ahdu ícyooca méjcyá tsúúcajáa téénetu mejjchivyémé dílbyé uwaábójú pañeréjuco. Áané hallúvú ihdyu mítyane ó téhdujtsó dílbyeke.

¹⁸ Aane tsúúcajáa téénetu mejjchivyémé ícyooca ímiááneréjuco meúraavyéne.

¹⁹ Áanéllii teene ímiíneúvú méuraávyé íhdée ímityúné íjcyaroné ámuha méuraávyehíjcyádu. Ájyju ihdyu ámuha méjcyáa ímiááné Píivyéébejteréjuco. Ehdu íñe ámúhake o néé ímiíneúvú ámuha mewáájácuki.

²⁰ Muuráhjáa ámuha ímityúné pañe mejjcyácooca tsá méimíletú ímiájíjtó meúraavyéne.

²¹ Ehdúu éjyju múhdurá núcójpítsó meicyahíjcyáné déjúcotu muurá méwágóóóvéiyáhi.

²² Áronáa tsúúca téénetu mejjchivyémé Píivyéébeéjté mejjcyame ímiáámeréjuco mejjcyáiyóne.

²³ Muurá ímityúné méénuhíjcyámé ídátsó wágóóóvéé tééne déjúcotu. Áánetu Píivyéébeke ímí uráávyémeke ájcúiibye mújyú ditye dsíjívéjucóóityúne bóhiivu Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri.

7

Táábávajcátsityu Ijcyáné uwáábo

¹ Ámuúha táñahbému, ámuha muurá méwajácú tsaaté túkevéjtsóju pañe mejjcyane mejjcyáné hajchóta. Áánetu medsjíjvéné boone tsáhájucó teéne pañe mejjcyatúne.

² Muurá walle ityájívácooca ijcyá ájyú túkevéjtsóju pañe. Aane díbye díllédívú dsíjívéhajchíí tsáhájucó teéne pañe dille Ijcyájúcootúne.

³ Ájyú ihdyu tsá muhdú tene néétu dille tsíjpiikeréjucó tájíváiyoéne. Áánetu ájyú dsíjívétúnáa tsíjpiikye dille tájíváhajchíí ávyeta ímityúné méénulle íveekí ájyú ímíubááné Ijcyánáa tsíjpiima Ijcyáni.

⁴ Ahdu ámuha táñahbému tsáhájucó mejjcyatú taúhbájú pañe eene walle ájyú dsíjívéné boone dífbyé túkevéjtsóju pañe Ijcyájúcoótulle Ijcyadu. Muurá méjycá Críjtóo idsíjívénetu bóhííbe uráávyé muunaaréjucó. Muuráhjáa mééma ímbájchoobe Píívyéébe ímillédú mejjcyaki.

⁵ Ihdeuvúu muurá meímillédú mejjcyame ímityúné méméénuhíjcyáhi. Áánetúu teene Píívyéébe taúhbaju meke bóIjcyúrónáa éhniínevúré méméénuhíjcyá ímityúné teéne déjúcotu mewágóóvéiyóne.

⁶ Áronáa tsáhájucó teéne pañe mejjcyatúne. Aame ícyooca ímiááné meímilléne tsaimíyé Píívyéébeke meúráávyehíjcyá tsíhdyuréjucó méíjtsaméí mecápáyoovéme. Tsáhájucó taúhbaju néénéllihyére díbye ímillédú mejjcyatúne.

Ímityúné méhdityu Ijcyane

⁷ ¿Áánéllihyéhaca teene taúhbaju ímityúné? Tsáhaá. Teene muurá ihdyu meke waajácútsó keená ímityúné Ijcyanévu. Muuráhjáa tene Ijcyátuca tsá o wáajácútyuró ímityúneri meúmúpivyéne ímityúné Ijcyane. Muurá illu nééneé: “Tsá múu úmúúpivyétú ímityúneri.”

⁸ Téhduréé tene Ijcyátuca tsá o wáajácútyuró kénehjí ímityúné Ijcyane. Aane o wáajácújúcoóroobe éhniínevúré ó ímílléhíjcyá ténéhíjré o méénune.

⁹ Ópée teene taúhbaju o wáajácútúné hajchótá ó itsúcunúhíjcyá ímí o Ijcyane. Áronáacáhjáa ihdyu múhdurá ó dáriívémeihíjcyáhi. Ááné níjcaúvúhjáa o wágóóóvéiyóné tsúúca ó waajácúhi.

¹⁰ Píívyéébé teene ityauhbaju mééma meenu tsaimíyé dífbyema mejjcyároki. Áronáacáhjáa tehdu o Ijcyátúné déjúcotu ó wágóóóvéiyáhi.

¹¹ Ópée ó ijtsúcunú ímí tehdujucó o ícyahíjcyáne. Áronáacáa teénej teéveri ó waajácú ímityúné o ícyahíjcyáné déjúcotu illure o wágóóóvéiyóne.

¹² Áronáa tsá ímityúné teene taúhbaju Ijcyatúne. Muurá ímí tehdujucó teene ímiáájú Ijcyane.

¹³ Aane ¿íveekí o wágóóóvéiyonévú oke tene wáajácútsónáa ó nehíjcyá ímiáájú tene Ijcyane? ¿Mityá ímityuube o Ijcyanévu tene oke wáajácútsótuca tsá o wágóóóvéiyuróne? Áánerá ihdyu ó wágóóóvéiyá tahllííne táimítyú déjúcotu. Muurá teene taúhbaju ímiáájú Ijcyaróné méhdívu bóhówajtsó méimítyu.

¹⁴ Aane méwajácú teene Píívyéébedityuré tsáané. Áronáa óhdityuré Ijcyane ímityúné pañe ó ícyahíjcyáhi.

¹⁵ Aabe tsá o wáajácúmeítyú muhdú o Ijcyane. Ímiáánéré o méénune o ímíllérónáa ímityúnéré ó méénuhíjcyá o méénúityuróne.

¹⁶ Aane ímityúné o méénuhíjcyánetu ó waajácú ímiááné Píívyéébe taúhbaju néhdu o Ijcyaca ímí o Ijcyáiyoéne.

¹⁷ Áronáa teene ímityúné tápañe Ijcyanére oke íbúwajtsóneri ó méénuhíjcyá teéne.

¹⁸ Aane ó waajácú ímiááné ímityuube o Ijcyane. Ó ímílléhíjcyará ímiáánéré o méénune. Áronáa tsá o méénuhíjcyatúne.

¹⁹ Ááne ímityúné o méénúityurónéré íveekíhjáubá ó méénuhíjcyáhi.

²⁰ Áronáa ihdyu teéneré tápañe Ijcyane oke íbúwajtsóneri teene ó méénuhíjcyáhi.

²¹ Illu muurá ó ícyahíjcyáhi: Ímiáánéré o méénúiyócooca ímityúnéré óhdivu dsínévahíjcyáhi.

²² Ó ímílléhíjcyará Píívyéébe taúhbaju néhdu o Ijcyane.

²³ Áronáa ímityúné íjtsaméí tápañe Ijcyane oke tútávátsohíjcyáhi.

²⁴ ¡Aabe máidáátsoju ehdiíváibiye o Ijcyane! ¿Aanéhaca íñe múha oke pájtyetétsoó ehdu o ícyahíjcyáné níjcaúvú o wágóóóvéiyónetu?

²⁵ Muurá Ijcyaaabe Píívyéébe apáábyéré tsúúca teénetu Máavyéjuube Jetsocríjtoj teéveri oke pájtyetétsoobe. Áánéllí mityane ó téhdútsóhíjcyá dífbyeke. Aabe ihdyu óví ícyooca ó Ijcyá díbye ímillédu. Áronáa táimítyú tápañe Ijcyane oke pátsáricyohíjcyáhi.

8

Píivyéébé Apííchó meke túkévejsóné

¹ Muurá Crijtoéjté ímillédú Ijcyájúcootúmé Píivyéébé Apííchó túkévejsó pañeréjucu Ijcyámé hallúri tsá iná Ijcyatúne.

² Aane muurá Jetsocrijtóejpi o Ijcyáne j téeveri Píivyéébé Apííchó tsúúca tápañe Ijcyánéllii tsáhájucu ímityúne pañe o Ijcyatúne. Aabe tsáhájucu o wagóóóveityúne.

³ Muuráhjáa ityaúhbaju meuráávyerómé mepájtyetéityúronéllii Íllíkye wáloobe mehdu neébe dsíjívénej téeveri méhdityu méimítyú iwáágóoki.

⁴ Ehdúu méema méenuube muhdú teene taúhbaju néhdu meijcyaki. Aame tsáhájucu meimillédú meijcyatú Píivyéébé Apíichoréjucu meke túkévéjtsóné pañe meijcyanéllíhye.

⁵ Muurá ímillédúré Ijcyame téeneriyé tsúúrámehijcyáhi. Áánetu ihdyu Píivyéébé Apííchó túkévéjtsóné pañe Ijcyame tsúúrámé díbye ímillédú Ijcyáiyóneri.

⁶⁻⁷ Muurá meimillédú meicyahijcyáneriyé metsúúrámeyé illuréjucu metútávaavéne. Ááneriyé muurá tsúúrámeyé tsá ímilletú Píivyéébema ímí Ijcyáiyóne. Aame tsá ávyejúúletú díbyé taúhbaju. Áánetu díbye ímillédú meijcyáiyóneri metsúúrámeyé tsaímíyé díbyema méijcyáhi.

⁸ Muurá ímillédúré icyahijcyámé téeneriyé itsúúráméíñéllii tsá Píivyéébe ímillédú Ijcyatúne.

⁹ Aane óví ímiáané Píivyéébé Apííchó túkévejsó pañe ámuha meijcyáhajhíí tsáhájucu íhdéé ámuha meicyahijcyádú meijcyatúne. Muurá Íapíichovu Crijto meke ájcune ípañe Ijcyatúmé tsá díbyeéjté Ijcyatúne.

¹⁰ Muurá médsíjívéé méimítyú déjúcotu Crijtoéjté meijcyaróme. Áronáa tsá muhdú meijcyáityú tsúúca Píivyéébe meke ímiáámedi díllónéllíhye.

¹¹ Aane ímiáané mépañe Íapííchó Ijcyáhajhíí muurá téhdure meke bóhíitsóiibye Jetsóokée íbóhíitsódu.

¹² Ahdícyane tsáhájucu meimillédú meijcyáityúne, ámuúha táñahbému j.

¹³ Muurá tehdu meicyahijcyáné meihvéjtsótúhajhíí méwágóóóveéhi. Áánetu Píivyéébé Apííchó piáábori teene metájháhajhíí mépájtyeteéhi.

¹⁴ Muurá íñe múhdumé tééne túkévéjtsó pañe meijcyame ímiáané díbye tsíímé méijcyáhi.

¹⁵ Aane teene mépañe Ijcyame díbyeke mecáánivámé ménehijcyáhi: “Lihíyo múúháj Caánij.” Áánéllii tsá díbyedi menúhnévéityuróne.

¹⁶ Ehdu Píivyéébé Apííchó mépañe Ijcyáneri méwaaajácú ímiáané díbye tsíímé meijcyane.

¹⁷ Aane tsúúca díbye tsíímé meijcyame Crijtóo ícúbáhrámeídyú meícúbáhrámeyé díbyema máávyejúúteé Caání díbyeke neéne ávyéjuri.

¹⁸ Muurá ímiáané meícúbáhrámehijcyámé íñe ímíjyaúrjúcu meijcyaiñé Píivyéébé ávyéjuri.

¹⁹ Páneere muurá díbyéé ípívyejtsóné téhnehijcyá mújyú díbye íhñéjteke ávyéjútsoíñe.

²⁰ Muuráhjáa páneere díbye ípívyejtsóné tútávaavé díbye ímillédúre.

²¹ Áronáa ihdyu ímbáávyeiñé ítsíime meijcyámeke díbye tsíhdýuréjucu ímíjpyetétsoíjyu.

²² Muurá páneere díbyéé ípívyejtsóné tsá ímí néetune. Aane téhnehijcyá mújyú ímbáávyeiñé éhne mútúne walle itsíimávané boone ímbáávyeiñé téhnehijcyádu.

²³ Áronáa tsá apááñéré teene ícúbáhrámeityúne. Téhdure mee tsúúca Píivyéébeéjté meijcyámé pañe Íapííchó Ijcyarómé meícúbáhrámehijcyáhi. Aame téhdure météhnehijcyá ítsíimedi meke idíllómeke díbye tsíhdýuréjucu ímbájchoíñe.

²⁴ Ehdu méúmiwa neéne mecáhcújtsóhajhíí mééma pánéveíñé tehdujúcu. Muurá tsane meitsohijcyáné tsúúca maájtyúmicoooca illuréjucu meihvetené meitsohijcyánetu.

²⁵ Áánetu meitsohijcyáné maájtyúmitúné hajchótá tsá meihvetétú meijtsónetu.

²⁶ Muurá meíhnhóótúnéllii Píivyéébé Apííchó meke piáábohijcyá panévaré maáábúcu. Muurá meere piáábó díbyeke muhdú metáúmeítyúrónéllii téenere wáájácúratúné mépañétú ihjyúvahijcyáhi.

²⁷ Aane Píivyéébe páme íjtsaméiyé wáajácú neébe waaajácú iná díbyé Apííchó mépañe Ijcyane taúmeíñe. Muurá táumeihijcyáné íhñéjté meijcyámé hallúvú díbye ímillédú meijcyaki.

Íhñéjteke Píivyéébe piabóne

²⁸ Muurá méwaaajácú panévaré meke pájtyénej téeveri Píivyéébe meke piabóné ímiáané díbyeke mewájyúmeke tsúúcajátújúcuo ípityájcámeídyú meke iújcúmeke.

²⁹ Muuráhjáa tsúúcajátújúcu díbye meke wáajacúné íhñéjté meijcyame Íllídyu menééimeyke. Aame cahcújtsó múnaa meijcyáméítyú díbye Íli ímichi idyéjúcójepi.

³⁰ Ehdúu tsúúcajátújuco meke iwáájácúmeke díbye ímiáámedi díllone dííbyé avyéjúeje mejcyaki.

³¹ Áánéllii Píívyéébe mééma ijcyá meke ipíááboki. Aanéjii çmúha muhdú meke méénúiyáhi?

³² Muuráhjáa Íllíkye wáýútuuberé ihvejtsó mewáýyuri díbye idsíjiveki. Aabéjii muhdú tsá meke panévatúré píáábóityúne.

³³ ÇMityá ijcyámé tsaate díbye meke újcume mewágóóóvéiyóné néémeé? Muuráhjáa tsúúca díbye ímiáámedi meke díllomé hallúri tsáhájucó iná íjcyatúne.

³⁴ Aanéjii çmúha nééjuri mewágóóóvéiyáhi? Muuráhjáa Crijo mewáýyuri idsíjivéne bóhiibe icyooca íavyéjuri Píívyéébe únifuri íjcyaae máhallúvú táumeihijcyá píáábo.

³⁵ Áánéllii díbye meke wáýýumeke tsá iná dííbyedítýú dówajcáróityuróne. Muurá meícúbáhrámeiyonéhji, mávaríjchoháñe, áyjabááne, mewáýyamúúvatunéhji, ápíchó nééronéhji, téhdure dsíjivé íjcyaróné tsá meke dówajcáróityuró dííbyedítýu.

³⁶ Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé:

Dihñéjté muha mejcyané hallútu múuhakye dsíjívétsohijcyáiyómé éhne múúne obééjámuke dítye dsíjívetsódu.

³⁷ Ehdú ápíchó nééronéhji métájhahíjcyá Jetsocríjto meke wáýýúúbej tééveri.

³⁸⁻³⁹ Aane muurá ó waajácú Píívyéébe meke wáýýumeke iná dííbyedítýú meke dówajcáróityuróne. Muurá dsíjivé íjcyaróne, bóhiime íñújii hallúri mejjcyaróne, níjkyéji múnaa íjcyaróme, naavémú íjcyaróme, íñújiri íhtsútujte ávyéjute íjcyaróme, icyooca tééne pañe mejjcyarónéhji, bóónetu meke pájtyéíñéhji, téhdure caame lévéhóówari íjcyanéjhima íñújiri íjcyarónéhji tsá meke dííbyedítýú dówajcáróityuró Máavyéjüube Jetsocríjtoj tééveri díbye meke iwáájyune úújétsómeke.

9

Píívyéébe ijraéémuke ihñéjtedívú mémenúne

¹ Aane Crijtoéjpi ó íjcyánéllii ámuha cáhcújtsótúmeke o néé ímiááné mítyane ámuñhadi ó ídáátsovéne ímityúné ámuñhá hallúri íjcyáneri.

² Tápañe Píívyéébe Apííchó íjcyane waajácú teene múhduúvúrá ó íjtsúcunúne ídátsó ó íjcyane.

³ Muurá ámuha tamúnaa ámuñhá ímityú déjúcotu mewágóóóvéiyónéllii ámuñhake o wáýýúne oore Crijtotdítyú ó wágóóóvéiyá ehdu o méénúneri ámuha mepájtyetéca.

⁴ Muurá Píívyéébe meke tsúúca ítsíímedi díllorómé tsá dííbyeke melléébohijcyatú Íjraééj tsíiménémúhaabe mejjcyaróme. Áronáa ihdyu mewáábyutáro dííbyé avyéju. Áánélliihyéhjáa muurá méénuube muhdú mejjcyáíñe pityájcójuma taúñbaju. Áhduréhjáa neebe dííbyeke meðurúváhijcyámeke tsaimíyé meke ipícyooíñe.

⁵ Muuráhjáa méíhdé múnáavúj tsíiménémúhaabe Crijo míamúnáajpi tsíjii icyánéjcutu. Aabe páné avyéjüube ijcyá Píívyéébe mújýú níjkéváityúné dúúrúváméihijcyaaabe.

⁶ Áronáa Píívyéébe mééma imyéénuíñe néene tsá tsaate méhdityu cáhcújtsotú díityéjúcooro Íjraééj tsíiménémúhaabe mejjcyarómedítýu. ÇÍhya mítyá pamévaré dííbyeéjté mejjcyátúnéllii tsá dítye cáhcútsóhijcyatúne? Muurá itsúcunúhijcyámé ípyéé íñéhdú díbye méénutúné tsúúca díbye méénújúcoorone.

⁷ Muuráhjáa tsá pámeekéré Aavaráavúj tsíiménémúháábeke díbye wábyújtsotú díityéj tééveri míamúnáa pájtyétiñe imyéénuíñe. Íllúhjáa muurá neebe dííbyeke: “Daachi Itsáadítyú lílyaatémé íjcyaa páñétúejte díjtsíiménémúhaabe.”

⁸ Ehdú néénetu méwaajácú ímiááné díbye Aavaráavúj tsíiménémúhaabe íjcyarómé pámeere Píívyéébeéjté íjcyatúne. Muurá ihdyu ípyéé íñéhdú díbye dííbyeke ájcuube Itsáavudítýú lílyaatémé páñétúejte dííbyéj tsíiménémúhaabe.

⁹ Íllúhjáa muurá neebe dííbyeke: “Ámúhtsikye o néene éévé úújetéjyju dítyáába tsíimávaa wájpíikye.”

¹⁰ Ehdúhjáa muurá Píívyéébe díityétsikye néhdújuco tene páneevéné díityétsima. Aanéhjáa díityétsi hajchi méíhdé múnáajpi Itsáadítyú mewa Rebécá tsíimávaa múityétsikye tsajýúre.

¹¹⁻¹² Aanéhjáa díllé díityétsikye tsíimávátúné íhdéjuco Píívyéébe néene dílléke: “Ámíáábé ehniíñevu bóneebe avyéjúuhi.” Ehdúhjáa neebe díityétsikye muhdú dítyétsi íjcyafíñe díityétsimái tene pánéévéttúrónáa íhýyáa ípityájcámeídyújuco.

¹³ Téénetúréhjáa muurá idýé íllu neebe tsíiñe iwaajácúháámitu: “Jacóóboke ó wáýýú Etsáooke o wáýýúne ehniíñevu.”

¹⁴ ÇÁánélliihyéhaca ímityuube dííbye Píívyéébeé? Tsáhaá, tsá ímityuube díbye íjcyatúne.

¹⁵ Íllúhjáa muurá téhdure neebe Moitséévuke: “O ímillémedi o ídáátsóvémeke ó píááboóhi.”

¹⁶ Tsá muurá méhdityu tene Íjcyatú Píivýéébe méhdi ídáátsóvéne. Muurá ihdyu iye ityújkevééllémedijyucó díbye ídáátsóvéne.

¹⁷ Muuráhjáa Ejihtó avýéjuube Paraóóúvuke idýe neébe: “Oorée uke avýéjúúbedivú ó pícyóó uke pájtyénéhjitú pámeere ííñújiri Íjcyáné míamúnaa iwáájácu ímiááné íhtsútuube o Íjcyane.” Ehdúhjáa Paraóóúvuke neebe Píivýéébe.

¹⁸ Aabe ímiááné ityújkevééllémedi ídáátsóvéne píaabóhi. Áanetu tsaate illéébone ímillétúmeke pícyoobe dítye íimillédú Íjcyaki.

¹⁹ Áronáacábá tsaate nééiyáhi: “Díbyere meke pícyohdújuco meíjcyámeke ¿iveekí nehíjcyaae ímityúmé meíjcyane?” Áronáa tsá mee míamúnaa Píivýéébe iwáájacudú méénune múhdurá meíjtsúcunútyuróne.

²⁰ ¿Aca muutá mee díbyema metáhájcatsíki? ¿Aca núpájkííhlló nééiyá téihlló níjcyómeke íveekí múhdurá dítye níjcyone?

²¹ Muurá núpájkityu nícyohíjcyámé píivýeté páhduvaré íimillédú íñíjcyone. Píivýetéme ímiááné wáábyuta íñíjcyone. Áhdure píivýetéme áterééné wáábyuta íñíjcyone.

²² Muurá Píivýéébe íimilléduré aabúcuíjcyá díbye wáágóoímýe múhdurá ícyahíjcyanéhji. Ehdú aabúcuíjcyaae díityéj tééveri iúújétsó íhtsútuuu, ícyaaýóbaa, Íjcyane.

²³ Áanetu tsúúca díbye méhdi ídáátsóvéme meíjcyá díbyé avýéjújte tsúúcajatújuco meke díbye Íjcyume. Ehdú méénuube mejtééveri íavyéjú íhtsútuú iúújétsóki.

²⁴ Muuráhjáa ihdyu díbyere meke ujcú íavyéjújte meíjcyáimýeke jodíómudítyuu, jodíómú Íjcyátúmedítyuu, Íjcyane.

²⁵ Íllúhjáa muurá díbye nééne Otséá caatúnúhi:

Tahñéjte Íjcyátúné míamúnaa ídáátsó íicúvératúmé ícyahíjcyámeke ó újcuú tahñéjteréjuco dítye íjcyaki.

²⁶ Téhdure tsiíñe nééené:

Tahñéjte Íjcyátúrómeke áátsíimedíyéjuco o dílloíñé ímiáábé Píivýéébe o Íjcyaae.

²⁷⁻²⁸ Áanetúhjáa Itsaíá néé mee íjraéémudítyu: “Píivýéébe íicúiyéjuco muhdú míamúnaa ííñújiri ícyahíjcyané ímbájhócooca Íjraééj tsiíménémúhaabe avýetá mítyámé Íjcyárómedítyú uhjéméré pájtyeteéhi.”

²⁹ Áhduréhjáa tsiíñe neébe:

Páné íhdéene Íjcyáné avýéjuube Íjcyaae Píivýéébe méhdi ídáátsóvétuca tsúúca meke waagóoyá tsaate coévaratu éhnée Tsoóómaa, Gomóóraa, Íjcyáoomícyu múnáake ímyéénudu.

Jodíómú tsá cáhcújtsotú Jetsóoj tééveri mepájtyeténe

³⁰ Aane ¿aca muhdú íñe teéne? Muurá jodíómú Íjcyátúrómeke tsúúca Píivýéébe dílló ímiáámedi éjyúu ténéhji éllevu Íjcyatúmé botsíi díbyeke cáhcújtsórómeke.

³¹ Áanetu mee íjraéémú métsúúrámeíhíjcyará díbyé taúhbaju meúraavyémeke díbye meke ímiáámedi díllóiyóneri. Áronáa tsá meke díbye díllotú ímiáámedi.

³² Aane ¿iveekí tsá meke díbye díllotú ímiáámedi? Muurá meíjtsúcunúhijcyá teene taúhbaju meúraavyénetu díbye meke ímiáámedi díllóiyóne. Áronáa tsá tene néhdu meíjcyatúne. Áhdure Jetsóope mééma méénune mecáhcújtsótúnéllii tsá díbye meke díllotú ímiáámedi. Íllure mébáñúmeíhijcyá éhne múúne nééwáytu mecábóhcámeíúú néébeke mecáhcújtsótúnélliihíe.

³³ Íllu muurá Píivýéébe néé íwaajacúháámitu:

Tsióo múnáa pañévú ó pícyóó tsáápiikye éhne múúne nééwáytu mecábóhcámeímýe maáákityéúú néébeke. Áabeke cáhcújtsómé tsá íñerí bañúmeítyúne. Ehdúhjáa Píivýéébe nééhí.

10

¹ Ámuúha táñahbému, ó ímíllé memúnaa jodíómú pájtyeténe. Áánéllii avýetá íhnáhó píáábó díityé hallúvú ó táúmeíhijcyá Píivýéébeke.

² Ímiááné ímíllerómé díbyeke iúraavyéne. Áronáa tsá ímí dítye úráavyetúne.

³ Tsá dítye cáhcújtsotú Críjtóo mewájuryi dsíjivéné mecáhcújtsómeke ímiáámedi díbye díllone. Ímíllerómé iye ímí Íjcyáiyóné díityéké ímiáámedi díbye ídílloki.

⁴ Áronáa tsá díbyé taúhbaju meúraavyémeke díbye ímiáámedi díllotúne. Muuráhjáa ihdyu Críjto mewájuryi dsíjivéné mecáhcújtsómeke díllóobe ímiáámedi.

⁵ Áronáacáhhjáa ihdyu Moitséetúvú nées ímiááné Píivýéébé taúhbaju néhdu Íjcyámeke díbye ímiáámedi díllóiyóné dítye ípájtýeteki. Áronáa tsá múha ávyeta tene néhdu Íjcyáityuróne.

⁶ Áanéllihyée Críjtoj tééveri mepájtýetéíne díbye méénune mecáhcujsómeke ihdyu dílloobe ímiáámedi. Aane tsá múu íjtsámeítyú Críjtoke níjkyéjé pañe íñéhcotéiyóné díbye meke ípiááboki.

⁷ Áhdure tsá múu íjtsámeítyú níjkyéné pañe díbyeke íñéhcotéiyóné díbye meke ípiáábo tehdu téhulle Íjcyácóobekéjiiivari. Muurá tsúuca mééma díbye.

⁸ Íllu muurá téénetu nééneé: “Tsúuca ámuháma íjcyájúcooróné pajtyeté teene ámuha mecáhcujsóné tsíjtyeke meúúballéiyóné.” Aane muurá muha mecáhcujsómé íñe méúwáabohíjcyáhi.

⁹ Muuráhjáa Jetsocríjto dsíjívéebeke Píivýéébe bóhiitsóné méííbúuri mecáhcujsómé díbyeke maávyejúúlléne teene tsíjtyeke meúúballéhajchíí mepájtýeteehi.

¹⁰ Muurá ímiááné méííbúuri mecáhcujsóné tsíjtyeke meúúballéhajchíí ímiáámedi meke díbye díllome mepájtýeteehi.

¹¹ Muurá díbye waajácúháámitu nééneé: “Díbyeke cáhcujtsómé tsá íineri báñumeítyúne.”

¹² Áhdícyane pámeere tsiíñe míamúnáama mee jodíómú Jetsocríjtoke mecáhcujsómé mepájtýeteehi. Muurá tsáápiye páme avyējuubéré Íjcyaae píáábohíjcyá pámeekéré dífbyedi tsúúrameímyeke.

¹³ Íllu muurá nééneé: “Dífbyedi tsúúrameímyé pájtýeteehi.”

¹⁴ Áronáa ¿aca múhdutú dífbyedi tsúúrameíyómé díbyeke cáhcújtsómejiiivari? Áhdure ¿múhdutú cáhcújtsóiyómé díbyeke wáajácúmejiiivari? ¿kiátú waajácúiyómé teene dífbyedítýú Íjcyané uwááboju múha díityéké úúballémejiiivari?

¹⁵ Áhdure ¿múhdutú tsaate díityéké úúballéiyá múha díityéké téénevu pícyóómejiiivari? Muurá Píivýéébe waajácúháámitu nééneé: “Maímijyu díitye ímiáájú úúballéhíjcyámej.”

¹⁶ Ehdú Píivýéébe waajácúháámitu tene nééronáa muurá tsá pamévaré téeneri íícúvehíjcyatúne. Muuráhjáa Itsaiaúvú néehí: “Píivýéébeéj, ¿a íjcyámé tsaate méuwaábori íícúvehíjcyámej?”

¹⁷ Aane muurá Jetsocríjtodítýú Íjcyané uwááboju melléébone ímiñeúvú mewáájácúcooca tsúuca mecáhcujsóhi.

¹⁸ ¿A téené uwááboju tsáhái múijyú mee íjraéémú melléébotúne? Áánerá tsúuca melléébohíjcyaráhi. Muurá tsiíñe Píivýéébe waajácúháámitu nééneé: Tsúuca pahúllévávú íñíjiri tsújaavéne Críjtodítýú Íjcyané uwááboju.

¹⁹ Ehdú Píivýéébe waajácúháámitu nééronéubá ¿mityá tsá mewáájácúcutúne? Muuráhjáa dífbyere Píivýéébe nées íllu Moitséetúvuj tééveri:

Tsiíñe míamúnáakeréjuco o pájtýetésóneri ámuha menómítááváne díityédívú mécayóbáávátée átéréejte dítye Íjcyane ámuha méitsúcunúhíjcyárómédívu.

²⁰ Áhduréhjáa idyé tsiíñe dífbyetúvuj tééveri neébe:

Oke wáajácútúné míamúnáa táibúwá Íjcyáturómé tsúuca tahñéjté íjcyáhi.

²¹ Áhduréhjáa mee íjraéémudítýú Itsaiaúvuj tééveri neébe: “Ó nehíjcyará aatye lléébópítýúné míamúnáake dítye ookéréjuco iúráavyeki.”

11

Tsaate íjraéémú pájtýetene

¹ ¿Aanéhaca ehdu menéénellii meke íhvétsoobe Píivýéébeé? Tsáhaá. Muuráhjáa oo ámuhá múnáajpi Aavaráaúvuj tsiiménémúhaabe ímichi Bejamíí dohjíba múnáajpi o Íjcyáábeke újcuúbe.

² Tehdu meke íhvétsooyóobejiií tsúúcajatújucóhhjáa íhñéjté meÍjcyaiñé íñéémeke.

³ Muuráhjáa Eriáúvú néehí: “Píivýéébeéj, díhjú uubáalle múnáake ídsíjívétsóné díicúvé wáíjiiñe wácávyáhcohíjcyáme. Áánetu íñe apáábyeréjuco o Íjcyáábeke téhdure oke dsíjívétsóllehíjcyáme.”

⁴ Ehdúhjáa díbye Píivýéébeke nééronáa neébe: “Áronáa muurá íjcyámé 7,000-meva tahñéjté Íjcyame ‘Baáa’ nemeíñe níjcyotáábeke cáánivahíjcyatúme.” Ehdúhjáa Píivýéébe nées Eriáúvuke.

⁵ Aane muurá íjcyámé tsaate méhdítýu díbye ídáátsóvéne újcume ímí díbyeke úráávvehíjcyáme.

⁶ Muuráhjáa meke iwájýúnéllii meke pájtyetétsoobe. Tsáháa ínehjí meméénúnéllii mepájtyetétúne. Muurá meere mepájtyetétsoomecyá tsá díbye meke wájýúneri mepájtyetétýuróne.

⁷ Muurá mee ijraéémú mepájtyetétýóneri meijýácunúróme tsáhái mepájtyetétúne. Áronáa ijcyájucóomé tsaate díbye újcume tsúúca pájtyetéme.

⁸ Áánetu dííbyé waajácúháámitu dííbyeke lléébohíjcyátúmedítýú nééneé: “Píívyéébere díityé ijtsaméi mújtatsó dítye iájtyumíjúcooróné iwáájácútsuki. Áhdure illéébójúcooróné dítye icyáhcújtsótuki. Aame muurá téhdupíyé icyoóca.”

⁹ Áhduréhjáa Dabíiúvú néehíi:

Óvi dítye náhbévácatsíhíjcyáné wañéhjíné dahpédú nééne díityéké mújtatsó ímí Píívyéébema dítye íjcyátu díityémá ímítýú tene iníjkévaki.

¹⁰ Óvi ijcyámé éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu ímítýuháñé díityéké mújtatsómé íímibáávyétuki.

Ehdúhjáa neebe Dabíiúvu.

Jodíómú íjcyáturómé pájtyeténe

¹¹ ¿Anéhaca íñe ávyéta mújtaréjucó mee jodíómú Píívyéébedítýú meméénune? Tsáhaá. Muurá ihdyu dííbyere Píívyéébe nééjuri ehdu méema teene jodíómú íjcyátúmé tééne hóowari pájtyetétu meñváne botsíi tééneri metsúúrámeiki.

¹² Ehdú Píívyéébeke melléébotúmé ímítýú meijcyaróné píaaabó tsíjtyeke jodíómú íjcyátúmeke. Aanéjii awáá muurá dííbyeke meuráávyécooca éhniíñevu píááboíñé pamévakére.

¹³ Aane icyooca díitye jodíómú íjcyátúrómé o néehíi: Ámúha éllévu oke Píívyéébe wallóó ámúhake dííbyé uwáábojúvú o wáájácútsoki. Áané wákimyéi o méénune ímí ó ijtsúcunúhi.

¹⁴ Aane tsáijyu múú íñe ámúhake o úwáábóneri ímí ámuha meijcyane tsaate tamúnáadítýú ííténe ámuhádú ímíjpyeté ipájtyetéki.

¹⁵ Muuráhjáa múúhake múú íñvejtsódú Píívyéébe méénúné hóowari tsíjtye múnaa ámuha meijcyarómé méímibaavyé tsaimiyéjucó dííbyema ámuha meijcyaki. Aanéjii muurá muha dííbyema méímibáávyécooca mébóhíiteé tsúúcajáa dsíjivemédú muha menéerome.

¹⁶ Muurá tsáobírátu pááaho meméénuho ímí néhajchíi páneere ímíhyeé. Áhdure úméhe bájkýé ímí néhajchíi páheere ímíhyeé. Áhdúu muurá méíhdé múnáajpi Aavarááuvú Píívyéébeéjpi íjcyánéllii téhdure mee dííbyedítýú mellíyaatémé méijcyá Píívyéébeéjté íñe múhdumé dííbyeke mecáhcújtsóme.

¹⁷ Muuráhjáa páñétúeje oríívóhé wajcánédú muha jodíómú menéerómedítýú tsaatéké waagóoobe díityéjúcooro páñétúeje ihñéjté muha meijcyarómedítýu. Áámé cápayóóvéé ámúhake díbye újcume ámuha méijcyá éhne múúne bájú oríívóhé wájcá ímíááhetu mecámahjácódu. Áánéllii muurá ámuha téhdure Píívyéébeéjté íñe muha meijcyadu.

¹⁸ Áronáa ihdyu méjtsúcunúmeidí muha páñétúeje meijcyarómé ehniíñevu ámuha meijcyane. Muurá múúhadítýú ámuha mééjécunú éhne úmehe tébajkyéjitu éjécunúdu ímichi tujkénúeje muha meijcyánéllíihye.

¹⁹ Íhya mityá ámuha menéehíi: Díityéjúcooro páñétúeje íjcyaróméke ííhvéjtsóne meekéréjucó díbye újcune díityé cápayóóve.

²⁰ Ihdyúhdéé tehdújucó múúhake díbye íñvejtsóné muha mecáhcújtsótúnéllíihye. Áámé cápayóóvéé ámúhake újcube ímí dííbyeke ámuha mecáhcújtsónéllíihye. Aame téhbúwá méijcyá. Mémitýájkimyéidí tééneri.

²¹ Muuráhjáa páñétúeje ihñéjté muha meijcyarómedi ídáátsóvétuubéré múúhake íñvejtsóhi. Aabe téhdure ámúhadi ídáátsóvéíyónejíi ímítýú ámuha dííbyema meijcyáhajchíijyu.

²² Muurá Píívyéébe ímíáábé dííbyema ímí meijcyámema. Áánetu ímítýú meijcyámeke múhdurá ijtsúcunúúbe. Áánéllii ímíááméré méijcyaco tsúúcajáa ámúhake díbye újcume. Ímí ámuha meijcyátúhachíi tsáhájucó ámúhadi díbye íicúvéityúne.

²³ Muurá tamúnaa ímíabáavyéhajchíi díityéké újcúibye. Muurá píivyéteebe tsíiñe díityéké újcune.

²⁴ Muuráhjáa ámuha tsííñé míamúnaa meijcyaróméke díbye újcume ámuha méijcyá éhne múúne bájú oríívóhé wájcá ímíááhetu cámaavédu. Aanéjii muurá tamúnaa ímichi awáá ihñéjté íjcyámeke tsíiñe újcúíbye.

²⁵ Ámuúha táñahbému, ó imíllé ámuúhake o úúballéné muhdúhjáa mepájtyetéíñe Píívyéébe wáájácúratúné Críjtoj tééveri méenune. Ároné tamúnaa tsá cáhcújtsotú tééné hóowari ámuha tsííñe múnaa dííbyeke cáhcújtsómé mepájtyetéki. Áneri ihdyu mémityájkímeyéidíñe.

²⁶ Muurá téhdure tamúnáadi ídáátsóvéne píáábóiibye ditye ipájtyetéki. Muurá dííbyé waajáácúháámitu nééneé:

Tsíoo múnaa íjraéemudítýú íjcyáiibe tsaapi díityéké pájtyetétsoobe. Aabe waagóó díityé imítyu.

²⁷ Ehdú díityéké ó ímíbájchoó ópé o néhijcyádújuco.

Ehdú nééne Píívyéébe waajáácúháámitu.

²⁸ Aane tamúnaa jodíómú tsaríllé Críjtoó mepájtyetéíñe méénúné uwaáboju téénej tééveri ámuha jodíómú meíjcyátúróméke téhdure Píívyéébe ipíááboki. Áronáa ihdyu tsá díbye íhvéjtsóturo múúhake. Muurá mítyane múúhake wájyuube múúhá íhdé múnáaúvukéé íhñéjtedívú imyéménúnéllíiñe.

²⁹ Aabe íñéhdú imyéménúnéllíi tsá íhñéjteke íhvéjtsotúne. Téhdure meke ipíaabóné tsá díbye dójtúcutúne.

³⁰ Áábekéé muurá tsá ámuha melléébohíjcyatúne. Ahdu muurá icyooa tamúnaa téénej tééveri díbye ámuhádi ídáátsóvéne ipíááboki.

³¹ Áané boone téhdure ámuhádi ídáátsóvédu díityédí ídáátsóvéne píáábóiibye ditye icyáhcújtsoki.

³² Muurá dííbyere Píívyéébe meke pamévá míamúnáake íhvéjtsó dííbyema múhdurá meíjcyapámehdíyé méhdi ídáátsóvéne tsaahdúré meke ipíááboki.

³³ Aabe íhtsútuube íjcyaaabe panévaré wáájácúbe muhdú meke túkévétsohíjcyané mewáájácúíyonévú tsá méíjtsaméi úújetétúne.

³⁴ ¿Mityá íjcyámé tsaate dííbyé íjtsaméivu úújetémej? ¿A íjcyámé tsaate dííbyeke úwaabóiyóme?

³⁵ ¿A íjcyámé tsaate tsíménevu ditye dííbyeke ájcúnéllíi tééné píaméi díbye píáábohíjcyáme?

³⁶ Muuráhjáa ihdyu páneere dííbyere Píívyéébe ípívyéjtsóné dííbye tájpiyé íjcyáhi. Áané avyéjuube dííbye. Ahdícyane metsu dííbyeke maávyéjútjso paíjyuvaré mújyú níjkéváityúne. Ehdú tééne.

12

Píívyéébe túkevéjtsójú pañe meíjcyane

¹ Ahdícyane, ámuúha táñahbému, Píívyéébe mítyane meke ídaatsóllénéllíi ámuúhake o néé dííbyedívú ámuha méihvéjtsámeíñe dííbyé túkevéjtsójú pañeréjuco ámuha meíjcyame dííbyeke meúráávye muhdú díbye ímíllédu. Ehdú muurá ámuha meíjcyáne dííbyeke méduurúváiyáhi.

² Tsá múu íjcyájúcootú íñe íjuri míamúnáa múhdurá icyahíjcyádu. Mécápayóóvé ámuhá íjtsaméi ámuha mewáájácú tsaímíyé meíjcyáiyóné Píívyéébe ímílléne.

³ Muuráhjáa meke ídaatsóllédu íjcyaaabe oke pícyóó ámuhá uwaáboobe o íjcyaki. Aabe ámuúhake o néé ámuha meíjtsúcunúmeítyu panévaré ámuha mewáájácúne. Múu ímíñeúvú íjcyáne íjtsaméi dííbyeke icyáhcújtsóneri.

⁴ Muurá méjpi pívátsihjívá íjcyane tsá tsané wáabyutará íjcyatúne.

⁵ Ahdu Críjtoéjté pívámeva meíjcyarómé tsáápihdýuré menéeme mépiáábócatsihíjcyáhi.

⁶ Áámekéé Píívyéébere ímíllédu meke ájcúneri mépiivyéte páhdúvaré nénehji meméénune. Áánéllíi tehdu nénehji méméénuhíjcyá ímíñeúvú meíjtsámeíñema. Muurá tsaate íñá pájtyeíñé íhdéjuco iwáájácúné úúbállehíjcyámé tehdújuco úúbállehíjcyané dííbyeke icyáhcújtsódú íjcyame.

⁷ Áhdure tsíjtyeke ipíaabóné píivyetéme múu ímíñeúvú píaabóhi. Áhdure úwaabóné píivyetéme múu ímíñeúvú úwaabóhi.

⁸ Áhdure múhdurá néemeke ímíjpyetétsoné píivyetéme múu ímíñeúvú meenúhi. Tsáneetu píhtóméke ipíaabóné píivyetéme múu píaabó pájútátumére. Tsaatéké ityúkévejtsóné píivyetéme múu ímíñeúvú túkévejtsóhi. Ídáátsóméke ipíaabóné píivyetéme múu píaabó ímjyuuri.

Muhdú Críjtoéjté íjcyáiyóne

⁹⁻¹⁰ Ámuúhake o néé ámuha mewáájycatsí pamévamáyé muhdú tsané nahbému wájyújcatsídyu. Ááne máavyejúúllejcatsí panévatúre. Ímítyúneri ícúvetúmé ímiáánéré méuráávye ímí ámuha meíjcyaki.

¹¹ Óvheetúmé ímíñeúvú meméénú Píivýéébeke ámuha meíícúvéné wákimyéi.

¹² Aame múu imjyúú ímí ámuhá úmíwa néenéliihye. Ícúbáhrámeíyóné múu íaabúcutúne óóchévótúmé pajjyuvaré ihjyuvahíjcyá Píivýéébema.

¹³ Áhdure tsijtye dííbyeéjté íjcyámeke mépiáábohíjcyá ditye pihtónéhjitu. Ámúhake ááhívémeke múu tsaímíyé waatsúcúhi.

¹⁴ Tsaate ámuhákye tsárrilléromeke tsá múu tsárrilletúne. Íllure múu diityé hallúvú piáábó táúmeí Píivýéébeke.

¹⁵ Áánetu ímjyúúmema múu téhdure imjyúúhií. Kímóóveri íjcyámema múu kímoovéhi.

¹⁶ Mépiáábojcatsí ímíñeúvú pájuvatúmére. Tsá múu iye íellevu ávyéjuuháñé ipíúváne 'mityáhmítýá' néétune. Múu pamévamáyé tsahtúré nahbéváhi. Tsá múu íjtsúcutúmeítyú pámé ehniíñevu iwáájacúne.

¹⁷ Tsaate ámuhákye ímityúné méénúmeke tsá múu piámeítyúne. Múu ímiáánéré meenú ímí ditye ámuhákye íjtsúcutúki.

¹⁸ Tsaímíyé meíjcyá pamévamáyé úhbájcatsítýume.

¹⁹ Ámuúha táñahbéjum, tsaate ímityúné ámuhákye méénúhajchíí tsá múu íjyacúcutú diityéké íáhdó újcúñeri. Múu íhvejtsó Píivýéébere muhdú iwáájacúcutú diityémá ímíbájhoki. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: "Ooréi ó ícúbáhraá ímityúné ámuhákye méénúmeke. Ehdú o néé Píivýéébe o íjcyáábe."

²⁰ Áhdure idyé tsiíñe nééneé: "Ámuhákye múnáájtsóromeke mépiáábó panévátúre. Ditye ájyabáavatéhajchíí múu májchotsóhi. Ditye íadóíyóneri íjcyáhajchíí múu íjchóhi. Ehdú ámuha diityéké tsaímíyé meíícúvéhajchíí muurá ílluréjuco ditye núcójpiveíñé ámuhákye íñéhñillehíjcyáneri." Ehdú muurá meke úwaabóné Píivýéébe waajácúháámitu.

²¹ Áhdícyane ímityunévú métájhátsámeídiñe. Múu ímiááméré íjcyáíyóneríyé tsúúráméi ímityúné ámuhákye idyómájcótuki.

13

¹ Múu ávyéjuullé pámeere méiíñújí ávyéjujtké. Muurá Píivýéébere diityéké pícyoome íjcyá patsíhíjvári.

² Aame néene lléébotúmé muurá tsá Píivýéébeke ávyéjuúilletúne. Aane ehdu néémeké tééné hallútú ícúbáhraímíyé diitye ávyéjujtké.

³ Árómedi ímí meíjcyame tsá meíllityétúne. Áánetu ímityúné méénuhíjcyámé diityéké illíhi. Aane ámuhá hallúrí ímityúné íjcyátu ímiááméré meíjcyá muhdú diityé taúhbajúúné néhdú. Áíjyu ímí ámuha méíjcyááhi.

⁴ Muurá Píivýéébere pícyóó diityéké téénevu diityé túkevéjtsó pañe ímí meíjcyaki. Áánéllii ímityúné méénuhíjcyámé diityéké illíhi. Muurá tsá pevénéré ditye úvanútyuró ímityúné méénúmeke.

⁵ Áánéllii múu ávyéjuullé diityéke. Tsá múu ditye ámuhákye ícúbáhráíyóné apíchoríyé ávyéjuúilletúne. Múu ávyéjuullé diityéké muhdú Píivýéébeke maávyéjuúillédu dííbyeréé diityéké pícyóónéliihye.

⁶ Ááne íñá néétuméré mááhdohíjcyá méiíñújí ávyéjuúbé wáabyuta ditye áhdótsohíjcyáné Píivýéébere diityéké pícyóómé túkevéjtsó pañe meíjcyánéliihye.

⁷ Múu pamévakéré ajcú diityé wáabyuta íjcyanévu. Áhdure ámuhákye piáábó táúmeímyeke mépiáábo. Méiíñújí ávyéjujtké meke áhdotsóné múu diityéké íávyéjuúilléne áhdóhi.

⁸ Tsá múu tsaatédítýú íñáhíñenúné áhdótúmé íjcyatúne. Múu áhdójucoóhií. Muurá Píivýéébe taúhbaju néhdú meíjcyame tsíjtyeke mewájujhi. Imíllebe muurá pamévamáyé mewájujcatsíñe.

⁹ Muurá dííbyé taúhbajúúné néehí: "Tsá múu íhdícyáméhjima dómáócjatsítýune. Tsá múu dsíjívétotú míamúnáake. Tsá múu nánivatúne. Tsá múu állíuutúne. Tsá múu ímityúneri úmúpívyetúne." Ehdú Píivýéébe taúhbajúúné néhdú meíjcyá tsiíñe íllu néé dííbyé taúhbaju: "Pamévakéré múu wajuú muhdú u wájuýméídyu."

¹⁰ Muurá ímiááne pamévake mewájujme tsá mújyú ímityúné meméénútyuróne. Aane tehdu meíjcyame méíjcyá dííbyé taúhbaju néhdú.

¹¹ Áánéllii metsu meíjcyá téíñbúwá muhdú díbye ímíllédu. Tsúúca muurá piñíné mepájtyetémé tsíhdyuréjuco meímíbbávyéíñe.

¹² Muurá ímityúné meícyahíjcyáné tsúúca níjkévaríjyucó. Áánéllii óvíjyacóóné tehdu meícyahíjcyáne. Métsu metsúúráméi muhdú ímí meíjcyáíyóneri tééneturéjuco mebhówaucunúki.

¹³ Métsu panévaturé ímiááméré mejjcyá ímityúnetu menéetsámeityuki. Óvjyacoóné mewáñehjivaténé pañe mellíyícyávehjicyáne. Áhdure óvjyacoóné ihdícyáméhjima medómácócatsihjicyáne. Óvjyacoóné menéhnílléjcatsíñe menómíutáávahjicyáne.

¹⁴ Métsu Ávyéjuube Jetsocríjtodivuréjuco meihvéjtsámei díbye meke tükévejtsómé ímí mejjcyaki. Óvjyacoóné meímillédú mejjcyane.

14

Tsá meihjyúváityuró ménahbémudi

¹ Tsaate Píivyéébeke cáhcújtsorómé ímí díbyé uwááboju wáájácútumema tsá múu táhjácutatsityú téeneri. Tsaímíyé múu nahbévájcatsí diityéma.

² Muurá ijcyámé tsaate pamévakéré dóoméé. Áánetu ijcyámé tsijtye Píivyéébé uwááboju ímí wáájácútumé pamévakéré idyóóiyóné múhdurá íjtsúcunúne pevéne májchóré májchome.

³ Aane panévare dóóme tsá múu múhdurá íjtsúcunútú tsijtye ténehji dóótune. Áhdure panévare dóótume tsá múu ihjyúvatú panévare dóómedi. Muurá idyé diityéké Píivyéébe wájyú téhdure ihñéjté íjcyámeke.

⁴ ¿Aca muutá mee muhdú Píivyéébeke tsijtye úráavyéneri meihjyúvaki? Óví ihdyu díbyere néé ditye muhdú íjcyane. Tsáijyu múúne ímí íjcyáme, ¿mityá tsáhaáj? Muurá ihdyu díbyere piivyéte diityéké ipiaabóné ditye ímí íjcyane muhdú íjcyáiyódu.

⁵ Muurá ijcyámé tsaate kéjcoojí díbyeke idyúúruvahjicyané éhniñínevu ímí íjtsúcunúne. Áánetu ijcyámé tsaate pajcójívaré idyúúruváné ímí íjtsúcunúne. Aane ihdyu óví ímílléjcoojí díbyeke dúúruvahjicyámé téjcoojí duurúváhi.

⁶ Áhdure panévare dóóme óvi dóóhií. Áánetu panévare dóótume óvi tsá dóótune. Muurá pevéne májchó íjcyaróné hallúvú Píivyéébeke téhdujtsóme. Áhdure tsijtye téhdujtsó dó hallúvu. Ááneri muurá pámeere tsahduré ávyéjujtsó díbyeke.

⁷ Tsá muurá meere meímillédú mejjcyatúne. Muurá Píivyéébere meke picyóó díbyeke mebohówájtsoki. Aame médsíjivé díbye ímílléijyu.

⁸ Muurá mebohíiné hajchótá méjcyá díbyé hójtsiri. Aame medsíjivécooca téhdure tsá kíavú díbyedítý mepéétune. Muurá díbyemáyé méjcyá díbyeéjté mejjcyanéllíihye.

⁹ Téneíllíihye muurá Críjto dsíjiveebe tsiñe bohíhií. Aabe muurá téhdure dsíjivetúmei díbyé cáhcújtso múnaa íjcyámé avyéjuube. Áhdure díbyé cáhcújtso múnaape íjcyame tsúúca dsíjivéjúcoóme avyéjuube díbye.

¹⁰ Aanéjji tsá múu ámuhá nahbémú cáhcújtso múnaa múhdurá íjcyáneri ihjyúvatúne. Tsá múu diityé piivyétetu néétune. Muurá pámeere méphycááveé Críjtodívú díbye meke íñéé ímiáané muhdú meícyahjicyáne.

¹¹ Muurá Píivyéébé waajácúháámitu nééneé:

Píivyéébe o íjcyáábeke pámeere míamúnaa iwáájácúne táúmíwávú ímíhmóúbáne oke durúvááhi.

¹² Aane muurá pámeere meúúballeé díbyeke muhdú meícyahjicyané meke díbye díllóijyu.

Tsá ménahbémuke metútávájtsóityúne

¹³ Áánéllíi tsá múu tsaate múhdurá íjcyáneri ihjyúvatúne. Métsu ímiááméré mejjcyá ménahbémú Píivyéébeke cáhcújtsónetu diityéké metútávájtsóituki.

¹⁴ Muurá Críjtoéjpi o íjcyaaabe ó waajácú panévare medóórone muhdú néétune. Áronáa tsaate panévare medóóne ímityúne íjtsúcunúme óvi tsá dóótune.

¹⁵ Aane teene dóótúmeke ámuha medóóneri metútávájtsóhajchíí muurá tsá ámuha diityéké mewájyutúne. Áánéllíi múu téibúwá íjcyá ámuha tsaatéke memújtátsótu téhdurée diityé wájyuri Críjto dsíjiveemeke.

¹⁶ Aame tsáma ménéetsámeidí téhdújúcooro néérone ámuhadívú ímityú ítsúcunúhíjcyámedívú.

¹⁷ Muurá Píivyéébé avyéjúete mejjcyame tsá apááñéré méjpi téene tájpi íjcyáneri metsúúrameítyuróne. Téhdure métsúúrameíyá díbye ípííchó mépañévú pícyóónej tééveri ímjyuuiri tsaímíyé mejjcyáiyóneri.

¹⁸ Ehdú muurá Jetsocríjtoke meúraavyéné Píivyéébe ímí íjtsúcunúhi. Téhdure míamúnaa ímí íjtsúcunúhi.

¹⁹ Áhdícyane metsu díbyeéjté mejjcyame mepiáábójcatsíyóneri metsúúrameí tsaímíyé mejjcyame díbyeke meúráavyeki.

²⁰ Áánélii médohdí ámúhá nahbémú dóótunéhjí Píivýéébeke ditye úráávýnetu ámuha diityéké metútávájtótuki. Tsáháturo dooháñé ímityúné íjcyatúne. Árónáa tsaate ménahbémú ímityúné íjtsúcunúné médohdí ditye íiténáa diityéké ámuha metútávájtótuki.

²¹ Áánélii tsá ditye dóótunéhjí medóóityuróne. Áhdure tsá maadóityuró ávyéjpacýóné diityéké metútávájtótuki. Panévaré ímityúné ditye íjtsúcunúnéhjí tsá meméénúityuró Píivýéébeke ditye úráávýnetu diityéké metútávájtóiyónéliihye.

²² Áánetu tsane ámuha meméénune ímí tehdújuco ámuha meíjtsúcunúné múu meenúhi. Árónáa ihdyu tsá múu téeneri tsíjtyeke pátsárijcyotúne. Muurá íñé imíjyaú méjicyá ímityúnetu menéétsámeityúme.

²³ Muurá tsaate ímityúné íjtsúcunúné idyóhajchíí tsúúca ímityúné meenúhi. Panévaré ímityúné meíjtsúcunúné meméénuhajchíí muurá tsúúca ímityúné mémeenúhi.

15

Tsíjtyeke mepíaabóne

¹ Aane tsúúca ímí Píivýéébeke mecáhcújtsómé metsu mepíáábo eene dífbyeke cáhcújtsorómé múhdurá ítsúcunúhíjcyámeke ditye ímíñeúvú iwáájácuki. Tsá meere ímí meíjcyáiyóneri metsúúráméityuróne.

² Áánélii metsu mepíáábo tsíjtyeke ditye éhniíñevu ímí Píivýéébeke iúráávýeki.

³ Tsáháa muurá Críjto íjyácunútú iye tsaímíyé íjcyáiyóneri. Muuráhjáa dífbyeke pajtyené Píivýéébe waajácúháámitu íllu tene néhdújuco: “Úhdi úúhívatémé óhdíjyuco úúhívatéhíjcyáne.”

⁴ Ehdúhjáa páneere Píivýéébe caatúnútsóhíjcyá meke tene úwáábónej téeveri óóchévetúmé meítsóhíjcyá íñé imíjyaú dífbyema meíjcyáiñe.

⁵ Muurá piivýeetebe meke píiaabóné mávaríjchojúúné maáábúcuki. Aabe ihdyu óví ámúhake píaabó ámuha ímí meíjcyá panévatúré muhdú díbye ímillédú Críjtóo ícyahíjcyádu.

⁶ Aame máávýejújtsó dífbyeke Máávýejuube Jetsocríjtó Caaníkya.

Jodíómú íjcyátúrómeke ímiáájú úwáábómeñe

⁷ Ímíñeúvú múu nahbévájcatsí muhdúhjáa Críjto meke náhbevádú téeneri Píivýéébeke maávýejújtsoki.

⁸ Muuráhjáa múuhá ihde múnáaúvuke Píivýéébe néhdújuco Críjto tsááne muuha jodíómuke ipíááboki. Áánetu méwaajácú muhdú íñéhdú ímiááné díbye méénune.

⁹ Áhdurée tsaabe ámuha jodíómú meíjcyáturómedi ídáátsóvéne díbye ámúhake pájtyetésóné hallúvú dífbyeke ámuha medúúrúvaki. Muurá dífbyé waajácúháámitu nééneé: Uke o ávyéjjujtsóné dúúrúvaabéré ó mátsívahíjcyáá jodíómú íjcyátúróme páñetu.

¹⁰ Áhdure tsiiñe nééneé:

Pámeere jodíómuma jodíómú íjcyáturómé méimijyúúvú tсамééré Píivýéébeéjté ámuha meíjcyame.

¹¹ Tehdure tsísihdyu nééneé:

Pámeere panéva íñújjiine múnaa máávýejújtsó Píivýéébeke.

¹² Tehduréhjáa Itsaiá dífbyere Píivýéébe túkévéjtsóneri íllu caatúnúhi:

Itsaij tsiiménémúháábedityú íjcyáiibe tsaapi tehdure jodíómú íjcyátúróme avýejuube íjcyáabe. Áábedívú cátsípááveimeye. Ehdúhjáa Itsaiá caatúnúhi.

¹³ Áhdícyane óví Píivýéébeke ámuha mecáhcújtsómeke ímijyúúvútsóobe tsaímíyé ámuha meíjcyaki, dífbyé Apíícho ámúhá pañe íjcyáne téeveri ímí dífbyema meíjcyáiñe ámuha meíjtsoki.

¹⁴ Muurá ó waajácú dífbyé icyanéjcu tsúúca ámuha táñahbémú mewáájácúnélii mepíáábócatsíhíjcyáne. Aame ímí tehdújuco ámuha meúwáábócatsíhíjcyáne.

¹⁵ Aane íñe íhyaami ámúhá élleву o cáátúnúháámí pañe ámúhake o néé ámuha maábájíivétu muhdú Píivýéébeke meúraavyéne. Íllu íñe ámúhake o úwáábohíjcyá iwáábyudúu múhdurá o nééróóbeke Píivýéébe oke níwaavénéjuco.

¹⁶ Okée muurá níwáávebe ámúhake jodíómú íjcyátúrómeke o úwáábo Jetsocríjtó téeveri mepájtyetéíñe méema díbye méénúné uwááboju. Aane táwákimyéí íjcyáabe ámúhake o úwáábohíjcyá Píivýéébe ámuha meimíjpyeteki. Muurá dífbyé Apíícho téeveri ámuha meimíbaávýeemeke ímí íjtsúcunúíbye.

¹⁷ Aane íñe Jetsocríjtoejpí o íjcyáabe Píivýéébeke o íícúvéneri ó imíjyúúhí.

¹⁸ Muurá tajtyéeveri méénuhíjcyáabe méénuráítyurónéhjí téénetu ámuha jodíómú íjcyáturómé mecáhcújtsó dífbyeke.

¹⁹ Ehdú ó méénuhíjcyá panévaré dífbyé Apííchó piááboríye. Aane tsúuca pahúllévaré ó úwáábohíjcyá Críjtóo mééma mepájtjetéíne méénune Jerotsaréetu Iríírícó iñúújívújuco.

²⁰ Aane ó imíllé ó úwaabóné dífbyeke waajácútúmeke. Áánéllii tsá ó úwaabójúcootú tsúúuca tsaate uwáábohíjcyátsíhji múnáake.

²¹ Muurá Píivyéébé waajácúháámitu nééené:
Mújijyú dífbyé uubállé llééébohíjcyatúmé dífbyedítýú íjcyáné uwááboju illéébone cáhcújtsoóhi.

Róómávu ipyééíne Páávoró íjtsámeíne

²² Ehdú íne tsaate mújijyúikyé Críjtodítýú íjcyáné uwááboju lléébótúmedi o íjívénéllii tsá ó píivyetéíhíjcyatú ámúhake o ááhíveténé mítyane o ímíllérónááca.

²³ Árone íne múhdúne píjcyájucó ámúhake o ájtyúmííyóneri o íjyáacunúhíjcyaaabe tsúúuca ó níjkévá íllé iñúújine múnáake o úwáábónetu.

²⁴ Aabe Ejpááña iñúújuvu o péécooca ámúhake ó aahíveíñúhi. Átsihdu o péébeke óví ámuha oke panévatúré mépiaabó ímí o úújetéki.

²⁵⁻²⁶ Áronáa tujkénúí ó úlléjeé Jerotsaréeri téhulle ménahbému íjcyámeke Matsedóóniámá Acááya iñúújicuri íjcyáné cahcújtso múnáa piáábóne dsíidsidívú o ájcutéébe.

²⁷ Imíllémé íjcyánéjcutu ípiaabóné téhulle íjcyáné cahcújtso múnáake. Muuráhjáa ímichi dí-itye jodíómudítyú teene pajtyété uwááboju tsújaavéné díityédívú úújetéhi. Áánéllii tehdújuco díityéké dítye panévatúré piáábóiyóne.

²⁸ Ahdícycane óví teene dsíidsí Jerotsaréevu o pícyóhéné boonétú Ejpááñavu o péébe ámúhake ó aahíveíñúhi.

²⁹ Muurá ó waajácú ámúhadívú o úújetécooca meímíjyúúveíñé mítyane Críjto meke piáábohíjcyáneri.

³⁰⁻³¹ Ahdícycane, ámuúha táñahbému, muurá íne Máavyéjuube Jetsocríjtoéjté meíjcyame méwajyújcatsí Píivyéébé Apííchó meke piáábóneríye. Áánéllii ámúhake o néé táhallúvú dífbyeke ámuha piáábó métáúmeí oke díbye ityéhme cáhcújtsótúné míamúnaa ímityúmé íjcyame oke ityútávájtsoú téhulle Jodéá iñúújiri íjcyame. Ahdure métáuméí díitye Jerotsaréeri íjcyáné cahcújtso múnáa hallúvú ímí dítye íjtsúacunú díityé éllevu dsíidsíike o tsájtyene.

³² Aane óví Píivyéébe ímílléhajchíí ámúhadívú o úújetécooca ímí ménahbévájcatsíhi.

³³ Ahdícycane óví ámúhake piááboobe íbúwajíí ámuha meíjcyaki. Ehdú teéne.

16

Páávoró pítyajcóne

¹ Téhdure ménaale Péébe Tséékeréá cóómiyi íjcyáné cahcújtso múnáake piáábohíjcyalle ámúhake aahívetéehi.

² Áálleke ímíñetúvú méwaatsúcuco Máavyéjuube Jetsóo mémeri muhdú dífbyé cahcújtso múnáa meíjcyame mewajyújcatsídyu. Ááne mépiááboco ímíñetúvú panévatúré íne tájpi dílle íjcyáíñetu. Muurá tsaatéké ípiáábóné tsanéjcuvu téhdure oke piáábohíjcyalle.

³ Téhdure ámúhake o néé Pírítíírama Akííramútsíkye ámuha meúúballe díityétsíkye o dúúrúváne. Díityétsíí oke piáábohíjcyá Jetsocríjtó uwááboju o úwáábónetu.

⁴ Áhdurée oke pájtyetétsomútsí apííchó néénetu. Áánéllii ó téhdujtsó díityétsíkye. Téhdure tsijtye jodíómu íjcyatúmé cahcújtso múnáa téhdujtsó díityétsíkye.

⁵ Téhdure díityétsí jávú díityétsíma píhcyáávehíjcyáné cahcújtso múnáake ó duurúváhi. Téhdure táñahbévaabe Epéénetóké ó duurúváhi. Díibyéé muurá Acááya iñúúji múnáadítýú cáhcújtsótujkénú Críjtoke.

⁶ Téhdure Maaríake ó duurúvá éhnée mítyane ámúhama wákímyeíhíjcyálleke.

⁷ Téhdure ó duurúvá tamúnáajétsí Adoróónicómá Joníamútsíkye, díityétsímáa cívéhóójari muha meíjcyámútsíkye. Díityétsíhíyáa táíhdéjuco cáhcujtsóné Críjtoke. Áamútsíkye uwáábojte ímí íjtsúacunúhi.

⁸ Áhdure Píivyéébeéjpi tsijpi táñahbévaabe Áápiríake ó duurúváhi.

⁹ Téhdure Obáánoke ó duurúvá Jetsocríjtó uwááboju muha meúwáábohíjcyánetu múúhake náhbénuhíjcyáábeke. Téhdure mítyane o ívámeíbyeke Etáákíkye ó duurúváhi.

¹⁰ Téhdure Apééré ímí Críjtoke úráavyehíjcyáábeke ó duurúváhi. Téhdure Arijtóóboró hájkímuke ó duurúváhi.

¹¹ Téhdure tamúnáajpi Herodióoke ó duurúváhi. Natsíitso hájkímú Píivyéébeéjté íjcyámeke ídyé ó duurúváhi.

12 Téhdure ó duurúvá Tripéenamúpíke Tripóótsama téenere Píivýéébé uwááboju méénuhijcámúpíke. Téhdure ménaalle Pééetsida tééné wákimyéí méénuhijcýálleke ó duurúváhi.

13 Téhdure ó duurúvá Róópóke Ávyéjuube Jetsocríjtoéjípí Ijcyáábeke. Tsíijuke idyé ó duurúvá ávyeta waháródú o íjtsúcunúlleke.

14 Téhdure ó duurúvá Atsícritoo, Peregóótee, Hééremaa, Paatoróóbaa, Hééremee, éhdúmema pámeere tsijtye Ijcyámeke.

15 Téhdure ó duurúvá Piróórogoo, Jóóriaa, Neréoke Iñáállemaa, Oríipaa, éhdúmema tsijtye cahcújtso múnáa Ijcyámeke.

16 Téhdure pámeere ílle Ijcyáné cahcújtso múnáa ámuéhake duurúváhi. Ahdícýane óví téhdure ámuha mewájýjcsatíñe méduurúvájcsatíhi.

17 Ámuúha táñahbému, téihúwá mejjcyá eene múhdurá íjtsaméí néeme ímí Píivýéébeke ámuha meuráávyénetu ámuéhake tútávájtsóiyómeke. Muurá íñe ámuha mewáájácúné uwááboju tsíñejcúvúre úwáábohijcýáme. Áánéllí tsá múu tehdu néémedívú píihítúne.

18 Tsá muurá tehdu néeme Máavyéjuube Jetsocríjtoke íicúvetúne. Muurá iyee tsaímíyé ijcyáíyóneriyé tsúúrámehijcýáme. Aame pánehjídú ihjyúváneri íllure mútátsohjcyá ímí wáájácútúmeke.

19 Áronáa tsúúca mítyame waajácú ímí Píivýéébeke ámuha meúraavyéne. Ááneri ó ímíjyúú mítyane. Ahdícýane óví ámuha mébóhówaúcunú ímiáánéré ámuha meméénúnetu, tsá ímítyúnetu.

20 Muurá Píivýéébe ámuhá pañevú picyóó ámuha tsaímíyé mejjcyáíñe íjtsaméí. Aabe ámuháma táhjaá Naavéneke ámuéhake díbye ímújtátsótuki. Aane óví Máavyéjuube Jetsocríjto ámuéhake píaabóhi.

21 Téhdure ámuéhake ó úúballé táwákimyéityu oke píáábohijcyaabe Timotéó ámuéhake dúúruváne. Téhdure tsijtye tamúnáa ámuéhake duurúvá Róótsioo, Jatsóoo, Tsotsípatee, éhdume.

22 Téhdure páñetu íhyaami cáátúnuube Téétsio ámuéhake duurúváhi.

23 Téhdure Gááyo ámuéhake duurúvá dílbyé jari o Ijcyáábe. Tééjavu muurá cahcújtso múnáa dóbéévehijcýáhi. Téhdure ícyoomí dsíídsí tehméébé Erájtoma ménahbe Wáátómutsi ámuéhake duurúváhi.

24 Aane óví Máavyéjuube Jetsocríjto ámuéhake píaabóhi. Ehdú teéne.

Píivýéébeke medúúruváne

25 Ahdícýane metsu medúúruva Píivýéébeke. Dílbye ihdyu píivýeté ámuéhake ityúkëvejtsóné ímí ámuha meuráávyé Ílli Jetsocríjto uwááboju ámuéhake o úwaaabóne. Ehdúhjáa muurá mee míamúnáake ípájtýetétsoíñe tsúúcajátújuco íñéikyé ípíivýéjtsótúnáa díbye pítyájcámeíñe tsá íhdé múnáaúvú wáájácútúne.

26 Árone tsúúca dílbyé ihjyú uubáalle múnáahjáa néhdújuco panévá íñújñe múnáake úwáábómeíñe dítye icyáhújtso dílbyere Píivýéébe mújyú muhdú Ijcyáítyuube néhdújuco.

27 Ahdícýane metsu medúúruva dílbyeke Ílli Jetsocríjtoj tééveri mújyú níjkeváyitúné íhtsútuube Ijcyaae pane wáájácúúbeke. Áyu tehjújuco.

1 CORÍNTIO

Tujkenú Coríntori Íjcyáme éllevu Páávoru caátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoru o Íjcyáábekée Píivyéébe picyóó Jetsocríjtodítýú Íjcyáné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki.

² Aane íñe íhyaami muhsti mécaatúnú ménahbe Tsójtjenémá elle Coríntori ámuha meíjcyáné cahcújtso múnáakée Píivyéébe Jetsocríjtó téeveri ímbájchóme éllevu. Áhdure idyé múhdumé pahúllevá múnáa pámé avyéjuubéré Íjcyáábedi Íjcyacunúhíjcyámé wáábyuta téhaámi.

³ Aane óví Méécááni Píivyéébema Máavyéjuube Jetsocríjtomútsí ámúhake píaabó tsaímíyé ámuha meíjcyaki.

Críjtoj téeveri Píivyéébe píaabóne

⁴ Páíjyuvaré ó téhdútsohíjcyá Píivyéébeke Jetsocríjtoj téeveri ámúhake díbye píáábohíjcyáné hallúvu.

⁵ Muurá díbyema ímí ámuha meíjcyáneq téeveríyé Píivyéébe ámúhake píaabómé ámuha mépiivyéte meúwaabóné keená ímiááné Íjcyane tsúúca ámuha mewáájacúne.

⁶ Muuráhjáa díbyedytýú Íjcyáné uwááboju ámúhake o úwaabóné ámúhadítýú bóhówaúcunúhi.

⁷ Áánéllii díbye tsááiñe ámuha metéhméné hajchótá méíjcyaa Píivyéébe píáábójú pañe.

⁸ Áámeke ámúhake téhméiíbye éhniíñevu ímí ámuha díbyeke meúraavyémé íñetú menéétsámeityu Máavyéjuube Jetsocríjtó tsáacoóca.

⁹ Muurá Píivyéébe ímiááné meenú íñéhdúú. Aabée tsúúca meke ujcú Ílli Jetsocríjtó Máavyéjuube Íjcyáábema díbyé avyéjuri meíjcyaki.

Cahcújtso múnáa páhduvaré íjtsámeíñe

¹⁰ Ámuúha táñahbémuq, Máavyéjuube Jetsocríjto mémeri ámúhake ó bóíjcyú ámuha metáhjácatsihíjcyánetu. Óvíjyacóóné páhduvaré ámuha méítsámeíhíjcyáne. Tsajíjtoré meíjtsámeíñe ímiñevúvú ménahbévajcatsi.

¹¹ Ehdú ámúhake o néé ámuhává meúhbácatsihíjcyáné oke Coroéémudítýú tsaate úúbálléniíliíhye.

¹² Ámuhává tsaate ménéhíjcyá Páávoróéjté meíjcyane. Áánetúvú tsíjtye nehíjcyá Apóóroéjté íjcyane. Tsíjtyévá nehíjcyá Péedoróéjté íjcyane. Tsíjtyévá nehíjcyá Críjtoéjté íjcyane.

¹³ ¿Acáa ehdu Críjto pívámeva dówájcameíhi? Pane ¿acáa ó íñvéjtsámeí ámuha wájyuri páwachékevu oke dítye iwátýtyéhucuki? ¿Acáa tamyémeri ámuha métsójtsojtsámeíhi?

¹⁴ Muuráhjáa tsá tsaatéúbake ámúhadítýú o tsójtsojú Críjipoma Gááyómútsikye o tsójtsojné boóne. Áánéllii ó téhdújtsó Píivyéébeke.

¹⁵ Aane tsá múha nééítyuró támamyémú Íjcyame tamyémeri itsójtsojtsámeíñe.

¹⁶ Áhduréhacáa idyé ó tsojtsó Ejtéépanaké imúnáama. Átsihdyúu tsáhájucó muuca o tsojtsójúcootúne. ¿Íhíjyáa mityá ó tsojtsorá? Tsáhájucó o ítsáávetúne.

¹⁷ Tsáháa Críjto oke pícyootú o tsótsohíjcyaki. Muuráhjáa ihdyu oke pícyoobe mépée mepájtyetéíñe díbye méénune uwááboobéré o péhíjcyaki. Aabe tsá o úwáábohíjcyatú táíjtsaméityuré o újcúné waajácuri. Muurá tehdu o méénuca díbyée páwachékevu dsíjívéné tsá íñetú meke píáábóítyuróne.

Píivyéébe Críjtoj téeveri úújetsóné íhtsítuube íjcyane

¹⁸ Muurá wágóóóvémíyedívú állíuré teene mekéé ipájtyetétso páwachékevu Críjto dsíjívéné uwááboju. Áánetu ihdyu mecáhcujtsómé mepájtyetémíyedívú tsá tene álliu Íjcyatúne. Muurá Píivyéébe íhtsítúvú teéne.

¹⁹ Muurá díbyé waajácúháámitu nééneé:

Waajácu múnáa iye ipájtyetétso méíyóneri tsúúrámeíhíjcyámedítýú ó waagóóo tééne íjtsaméi.

Ehdú dítye íjtsámeíyóné óhdivu atéréenere.

Ehdú muurá Píivyéébe waajácúháámitu nééneé.

²⁰ Aanéhaca íñe ¿íñetú dítye waajácu múnáake píaabóné dítye panévare íjtsámeíñe? Áhdure ¿íñetú píaabóné dítye páhduvaré úwáábócatsihíjcyáne? Muurá mee míamúnáadívú ímiááné Íjcyaróné Píivyéébedívú atéréene.

²¹ Aabe muurá ñná tũhũúlléébejĩ waajácú ehdu míamúnaa iye páhduvaré ijsámeiyóme pájtyetétyuróne. Áanéllihyee muurá pícyoobe ñne míamúnaa álliuri dílohjycyáné uwááboju cáhcujtsómé téénej téeveri ipájtyeteki.

²² Muurá tamúnaa jodíomú imillé iévéhoowávú Pívyéébe méénuráityuróné méénune íajtyumíné botsii icyáhcutjso tééne uwááboju. Áanetu gríéegomu ijsúcunú iye ijsámeyi panévare iwáajacúne.

²³ Áronáa ihdy muha ímiáané jcyane méúwáábohjycyá dityee páwachékevu wátyétyéhcuube Críjtodítýú jcyáné uwááboju. Árone tamúnaa itsúcunúhijycyá illure téeneri muha diityéké memávárichohjycyáne. Téhdure jodíomú jcyatúmé nehjycyá álliuré jcyane ñnetú meke piáábotúne.

²⁴ Áronáa tsúuca tsaatéké diityédítýú Pívyéébe újcume waajácú dibyee íhtsútuube pane wáajácúube ijcyane Críjtoj téeveri úujetsóne.

²⁵ Aabe Pívyéébe ijsáméi míamúnaa álliuri dílohjycyáronévú tsá diityé ijsaméi úujetétúne. Áhdure díbyeke íhtsúvudú ditye ijsúcunúróobé íhtsútuvu tsá múha úujetétúne.

²⁶ Cáhawáá méijtsúcunu, ámuúha táñahbému. Muuráhjáa meke dibye újcúme pañe tsá mítyame íhtsutúmé jcyatúne. Ujhéméré muurá diityédítýú cáhcujtsóhi.

²⁷ Aane muurá míamúnaa meke éhdiivállehjycyáromeke újcuube mejtéeveri diitye íhtsutúmé waajácú múnáake íñúcójpívetsoki.

²⁸ Muurá meke ditye éhdiivállérómeke újcuube meke dibye íhtsútújtsóné lliiñévú diitye íhtsutúmé jcyarómé illurjúco ídátsonúki.

²⁹ Téhdurée tsá íneri memítýájkímyeítyuróne.

³⁰ Muurá ihdy díbyere Pívyéébe meke újcú Jetsocríjtoéjté méjcyaki. Áanéllihyee díbyeke pícyoobe meke dibye ímiá tujkévejúvú íajcuki. Áhdurée díbyej téeveriyé ímiáámedi meke idíllómeke ímbájchoobe mepájtyeteki.

³¹ Muurá díbyé waajácúháamitu nééneé: “Ímítýájkímyeíñé ímillémé múu mítyajtsó Pívyéébekére.”

2

Críjtodítýú jcyáné uwááboju

¹ Ámuúha táñahbému, muuráhjáa ñne Críjtodítýú jcyáné uwááboju ámúhake o úwáábócooca tsá o íhjývahjycyatú íhtsútúúncóbatávu.

² Téhdurée ámúháj piine o jcyaaabe tsá tsíñéhjiri o wátýánúmeihjycyatúne. Apááñerée ó imíllehijycyá ámúhake o úwaaobné dityee páwachékevu wátyétyéhcutúbedítýú jcyáné uwááboju.

³ Ároobée tsá ámúhadívú o úujetétú ‘mítýáhmítýa’. Ídátsohrée muurá o úujeté ámúhadívú íllityécunúúbere.

⁴ Aabée tsá ámúhake íhnáhó o úwáábotú muhdú míamúnaa íhdityuré úujcúné ijsámeyi úwáábohijycyádu. Pívyéébedítýurée tsáané ijsámeyi ámúhake o úwáábónéllii díbyé Apííchó ámúhadívú bóhówátsohijycyá ámuha mecáhcújtsoki.

⁵ Aane ñne ámuha mecáhcujtsó Pívyéébe íhnáhori ámúhake piáábóneri. Tsá míamúnáa ijsaméi ámúhake piáábóneri ámuha mecáhcújtsotúne.

Pívyéébedívú Íapííchó meke wáajácútsóne

⁶ Muurá Pívyéébeke cáhcújtsómeke muha méúwáábohijycyá ítyuhútsíhji. Áronáa tsá íñújiri jcyáné míamúnaa íavyéujtémá wágóóóvéímýé ijsaméi muha méúwáábohijycyatúne.

⁷ Muha méúwáábohijycyá muhdúhjáa Pívyéébe pane iwáajacúdú jcyaaabe míamúnáake ipájtyetsoíñé tsúúcajátújuco íñujíi ípívyéjtsótúné íhdéjuco pítyájcámeíñe.

⁸ Ehdúhjáa díbyé pítyájcoju néene muurá tsá tsáápíubaré wáajacutú ñne íñújiri jcyáné avyéujtédítýu. Muuráhjáa iwáajácúca tsá ditye Jetsocríjtoke páwachékevu wátyétyéhcutýuró avyéjuube íhtsútuube jcyáábeke.

⁹ Muurá Pívyéébe waajácúháamitu nééneé:

Tsá múha wáajacutú muhdíivané Pívyéébe méénune díbyeke ávyéjuúllémé wáabyuta.

Áanéllii tsá múha úúballétyuró muhdíivané tene jcyane.

¹⁰ Áronévú tsúuca meke díbyere Pívyéébe waajácútsó mépañévú íapííchó ipícyóónej téeveri. Muurá páneere díbyé ijsaméi íapííchó waajácúhi.

¹¹ Muurá mee míamúnaa tsá mewáajacutú tsíjtyé ijsaméi. Meere tsáápiitsa méwaajácú muhdú méjtsáméíñe. Ahdu Pívyéébe ijsaméi apááñeré íapííchó waajácúhi.

¹² Aanée mépañévu pícyoobe meke ídaatsólléne téénej téeveri mewáájácu muhdú díbye mééma méénune. Tsáháa tsííñé apííchó díbye mépañévu pícyootúne.

¹³ Aane íñe muha méúúbálehíjyá tsúúca dííbyé icyánéjúcúeje muha mejjyámeke dííbyé Apííchó túkévjetsódújuco. Tsá míamúnáá íjtsaméí muha meúúbálehíjyatuéne.

¹⁴ Muurá Píívyéébé icyánéjúcúeje íjcyatúmé tsá cáhcújtsotú díbye Íapííchoj téeveri meke túkévjetsóné ténejcúeje íjcyatúnéllíihye. Áánéllii íjtsúcunúmé állíúré tene íjcyane.

¹⁵ Muurá ihdyu Píívyéébé Apííchó mépañe íjcyaméré méwaajácú dííbyé icyánéjcu. Áánetu dííbyé Apííchó ípañe íjcyatúmé tsá wáájácútu ténejuco.

¹⁶ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééne: “¿A ijcyámé tsaate Píívyéébé íjtsaméivu úújetéme? ¿A ijcyámé tsaate dííbyeke úwáábóiyóme?” Aane muurá ihdyu dííbyeéjté muha mejjyame méwaajácú Críjtó íjtsaméí.

3

Píívyéébé wákimyéí méénúmeñe

¹ Ámuúha táñahbému, muurá Píívyéébeke úraavyémé dííbyé Apííchó túkévjetsóné pañe íjcyámeke o úwáábohíjyádúu tsá ámuéhake o úwáábotú dííbyeke ámuha ímí meúráávyétúnéllíihye.

² Áánélliihyé muurá ítyuhúutútsíhjíre ámuéhake o úwáábohíjyá éhne múúne tsííméneke tsíiju majchótú ájcutulle ímujpáñetúréí ñóhñósohíjyádu. Aamée ámuha tsá téijyu mepíívyetétú úwáábó meújcune teetsi tsíímene majchóí méénútútsi íjcyadu. Aame ámuha téhduréí icyoocápi.

³ Tééneéllii muurá ámuha méúhábacatsíhíjyáhi. Áhdure ámuha ménomútaáavacatsíhíjyáhi. Ehdú múhdurá ámuha meítsámeíhíjyánéllii muurá ámuha méijyá Píívyéébeke wáájácútu mé íjcyadu.

⁴ Muurá ámuha tsaate ménehíjyá oo Páávoróéjté mejjyane. Áánetu tsijtye nehíjyá Apóóroéjté íjcyane. Ehdú ámuha múhdurá médáriíwémeíhíjyá íhdícyame íjcyadu.

⁵ Aane ¿muubá oo Páávoró? Áhdure ¿muubá dííbye Apóóro? Áánerá Píívyéébé ícúve múnáajtétsíyé muhtsi mejjyamétsi téénevúu múhtsikye díbye pícyoone meméénuhíjyáhi. Aanée muurá múhtsi wákimyéíjyucu íjcyane Ávyéjuube Jetsóodítúy íjcyané úwááboju muhtsi meúwaabóné tsúúca ámuha mécáhcujtsóhi.

⁶ Ópée muurá ímichi ó úwáábohíjyá éhne múúne tsíeméné mebájtsodu. Aanée dííbye Apóóro éhniíñevu tsíiñe úwáábohíjyá éhne múúne teene bajtso íchémétu memúríchohíjyádu. Aane muurá dííbye Píívyéébe píáábóneri cáhcujtsómé dííbyé úwááboju eene mebájtsone dííbyere píívyétsohíjyádu.

⁷ Aane ímichi o úwáábohíjyároobe tsá múúbé íhtsútuubé o íjcyatúne. Téhdure dííbye eenéé táuwaábó cámahjácoobe tsá múúbé íhtsútuubé íjcyatúne. Muurá ihdyu Píívyéébe apáábyeré íhtsútuube íjcyáábé píááboríyé cáhcútsohíjyámé dííbyé úwááboju.

⁸ Muurá eene bajtso múúne memúríjchódú táuwaábó cámahjácoóbema muhtsi tsahdúré tsané tujkévevu. Áronáa ihdyu múhtsikye Píívyéébe múhtsi tujkévevu áhdoó muhdú muhtsi mewákimyéíhíjyádu.

⁹ Muurá ámuha úmíhédu, téhdure jahdu. Áané aabájabédú néébe Píívyéébeé. Áábé wákimyéí múnáajtétsi muhtsi mejjyamétsi ámuéhake meúwáábohíjyá téneecúdu ámuha menéémeke.

¹⁰ Muuráháa meke iwáájúnéllii oke pícyoobe páñétúejpi jááháñé wákimyéí múnáajpídúy o néébe dííbyé úwááboju o úwáábohíjyá éhne múúne já apíhájúné mewáádúhcútu jkénúdu nééneé. Aane muurá bóóne tsíjtyeréjcu teeja wákimyéíyú nééne tsíjtyeréjcu táuwaábó éhniíñevu úwáábohíjyámé ihdyu óví téíibúwá úwaabóhi.

¹¹ Muurá íjcyaae tsáápiye éhne múúne jaa ímichi teene apíhájúnétu éjkeđu néébe Jetsocríjto. Aane tsá múha nééítyuró tsíjpi íjcyane.

¹² Áánéllii múu ímíñeúvú dííbyé wákimyéí meenu éhne múúne tsaapi jaa cóhpénéhjitu oórótu, ímíwu nééne newáýúúnetu, tsítsííne úwáñewáánetu méénudu. Áánetu muurá tsijtye méénúyá ‘tsucátsúcá’ íjcyatúné úmehewáánee, úmehécóónee, ajii, éhdúnetu. Áhdú tsá múu íjcyatú áteréénéhjitu jaa méénuubédu. Múu íjcyá cóhpénéhjitu méénuubédu.

¹³ Muurá jaa ímichi apíhájúnétu éjkeđu néébedítúy íjcyané úwááboju muhdú meméénuhíjyáné waajácúmeíí Píívyéébe teene mééma ímíbájhócoóca. Ímíá wákimyéí meméénuhíjyáné coévaá éhne múúne cúújúwari áteréene áívyéné boone icyohpéneréjcu cóevádu.

¹⁴ Muurá ímí téené wákimyéí meméénuhíjcyámé íáhdó meújcuúhi.

¹⁵ Áánetu múhdurá meméénuhíjcyámé tsá íáhdó meújcuúityúne. Arónáa ihdyu mepájtyéteé tsúúca dííbyeéjtéjucu meijcyame éhne múúne tsaapi ihjya áíívyérónáa pájtyetédu.

¹⁶ ¿Aca tsá ámuha mewáájacutú Píívyéébeéjté meijcyame dííbyé duurúvájádú menéémé pañe dííbyé Apííchó íjcyane?

¹⁷ Muurá meke tsúúca díbye ímíbjachómé metútáváávéhajchíí ílluréjucu meke díbye íñé íñúújitu wáágoóíñe.

¹⁸ Áánéllíi tsá múu állímeyéityúne. Tsaate íñúújiene iwáájacúhahajchíí múu ijcyá ídaatsóméré íñá wáájacútúmeúvúdu ímiá waajácu múnaa ámuha meijcyaki.

¹⁹ Muurá íjiene mewáájacúné Píívyéébedívú atéréene. Muurá dííbyé waajacúháámitu nééene: “Waajácu múnáake Píívyéébe tééneriyé túhúúvetsómé íllure báñúmeíhi.”

²⁰ Téhdure tsiíñe nééene: “Waajácu múnáá íjtsaméí Píívyéébe waajácú atéréene íjcyane íñetú díityéké píáábotúne.” Ehdú nééne Píívyéébe waajacúháámitu.

²¹ Áánéllíi tsá míamúnáajpi méhdure néébeke íhtsútúúbedi medíllóne meuráávyéityuróne. Téhdure tsá dííbyedi memítýájkímeyéityuróne. Muurá páneere íñúújiri íjcyane mewáábyuta.

²² Muurá meke píáábohíjcyabe íñúújiri meijcyáné hajchóta. Téhdure meke píáábohíjcyabe medsíjívémé ímí meijcyaki. Aane íñe oo Páávoroo, Apóóroo, Péédoroo, íjcyámeke múúhake pícyoobe ámúhake muha mepíááboki.

²³ Aane tsúúca méijjycá Críjto Píívyéébeéjpi íjcyáabeéjte.

4

Uwáábojte úwaabóne

¹ Aane muurá ámuha mewaaajácú ídátsó ámuhádúré muha menéérome Críjto wákimyéí múnaa meijcyane. Muuráhjáa múúhake pícyoobe Píívyéébeé muhdú meke ipiááboíñé pítyájcámeíñe uwááboju muha meméénuki.

² Áánéllíi téené wákimyéí máhallúrí íjcyane ímíñeúvú méméénúiyáhi.

³ Tsá muurá muhdú óhdivu tene néétu ámuha tsíjtyema muhdú o ícyahíjcyáné oke menééiyóne. Tsá muurá o némeíityuró muhdú o ícyahíjcyáne.

⁴ Apáábyéré ihdyu Píívyéébe waajácú muhdú o íjcyane. Arónáa ihdyu ó waajácú táhallúrí ímityúne íjcyatúne. Ároobe tsá o némeíityú ímiáábé o íjcyane.

⁵ Ahdícyane tsá múu Críjto wákimyéí muhdú tsaate méenune múhdurá díityédívú íjtsúcunúúne. Óvíi ihdyu pañetu tsaabe muhdú dííbyé wákimyéí meméénuhíjcyáné meke íñéekií. Áijyu ihdyu muhdú mewákímeyéí meke téhdújtsóiiibe Píívyéébeé.

⁶ Aane íñe muhdú muhísi Apóóroma meícyahíjcyáné ámúhake ó úúballé tehdu ámuha meijcyá tsíñehjí íjtsámeityúme. Tsá múu tsaatekéré ímí íjtsúcunúne tsíjtyeke éhdiválletúne.

⁷ ¿Aca múha meke pícyóó tsíjtyé ehniíñevu meijcyaki? Áhdure ¿aca íñá méhdi Píívyéébe píáábori meújcutúne? Áánerá Píívyéébe píááboriyé méijjycáhi. Ááneri tsá memítýájkímeyéityuró méíhnhoríyé meijjycáneríjívári.

⁸ Ámuháábá méijtsúcunúmeí Píívyéébe ícyánéjcutu íñé ímíjyaúrójucu ámuha meijcyane íñetú vííotúme. Áane muurá tsáhájucu múúhadi ámuha meíícúvetúne. Ímiááneiyó ihdyu ámuha ténejcútú meíhtsútuuvéné ímí tsaméhjí meijcyaki.

⁹ Píívyéébebáhjáa muurá ihdyu muha uwáábojteké pícyóó ávyeta ídáátsojte muha meijcyaki. Aane muha méjycá ídaatsóné éhne múúne dítye dsíjívétsoímýé íjcyadu. Áámedi múúhadi míamúnáama níjkyéji múnaa ullévenúhijjycáhi.

¹⁰ Muurá íñe Críjtoke meuráávyénéjcutu ámuha múúhadítýú ménehíjycá atéréejte íñá wáájacútúme muha meijcyane. Ááne ámuháyé méijtsúcunúmeí íhtsútúme ámuha meijcyame ímí téhdújucu dííbyeke meúraavyéne. Aane muurá míamúnáa múúhake ávyejúúletúme ámúhakeyé ávyejúúlleneri ámuha memítýájkímeyéihijjycáhi.

¹¹ Muurá ihdyu muha ídátsó múúhá ajyábama meíjyunúhíjcyámedi ídaatsóné tsájaare múúhá wajyámu. Áámedi míamúnáa ícúbáhrahíjycá múúhá íjcyátsííúbamáyé muha meijjycátúmedi.

¹² Muurá muha meúwáábóné tsanéjcvu mewákímeyéihijjycá tééne tájpi muha meijcyaki. Áámeke míamúnáa páhduvaré idyáríívémédítýú nehníwu íhjyúvaróné muha maáábúcné ímíjyuuríyé méihjyúvahíjycá díityéma.

¹³ Ehdu múúhake ditye dáríívéronáa ímiááméré muha méícyahjycyáhi. Ároné pañe icyoocápi múúhadítýú nehjycyámé átéréejte muha mejjcyame illure míamúnáake metútávátsohjycyáne.

¹⁴ Tsá ámuúhake o núcójpívétso ehdu o neétune. Íllure ámuúhake o úwaabó áátssiímédú ámuha menéemeke o wájýúnema.

¹⁵ Muurá mityame ámuúhake Crjtotdítýú íjcyáné uwaáboju úwaábórómedítýú ó ijcyá ámuúháj caanídýú o néébe ímichíi táuwaábori ámuha dííbyeke mecáhcújtsótujkénúnéíllíhye.

¹⁶ Áánéllii ímíñeúvú o íjcyadu mejjcyá.

¹⁷ Muurá tájtsiíménédú néébe Timotéó ímiáábé íjcyáábeke o wallóó ámuúha éllevu. Aabe óvíi ámuúhake úúballé muhdú Crjtoke o úráávyeebe o úwaábohjycyáné o ááhívehjycyátsihjí cahcújtso múnáake.

¹⁸ Áronáa ¿íveeki ámuúhadítýú tsaate múhdurá dáríívémeímýé mityákímýeíhijycyáhi? ¿Íhya mityá íjtsúcuntúmé ámuúhake tsiíñe o úújétyúne?

¹⁹ Muurá Píívyéébe ímílléhajchíi lléváhréjucó ámuúhake o ááhívetéíñe. Ájju ó waajácuú íiná ditye méénuhjycyáné eene 'mityáhmítýá' íhjýúvahjycyáme. Tsá imýéénutúnéré ditye íhjýúváityuróne.

²⁰ Muurá tsá Píívyéébé avyéjéjte mejjcyatú pevénéré meíhjýúváneri. Apáámýéré ihdyu dííbyé íhtsúturi íjcyame téénéejte íjcyáhi.

²¹ Ahdícyane ¿muhdú ámuha méimíllé ámuúhake ellévú o úújetécooca o túkévejtsóne? ¿A chooco ímjýuúri? ¿Mityá íhnáhóónécoba múu úhbadu?

5

Ímityúné tsaapi méénune

¹ Muurá ó waajácújucóó tsaapívá ámuúhadítýú tsííjúdúllema icyahjycyáne. Teene ihdyu tsáma ávyeta ímityúne. Muurá Píívyéébeke waájácútúrómedívú idýe teene ávyetá ímityúne.

² Ááneréi íjcyárónáa ámuha méimítýákímýeíhijycyá Píívyéébeéjte ámuha mejjcyáneri illure múu kímoovéme. Muurá tehdííwáné ímityú méénúmeke ámuha méijchívyétsóiyá ámuúháj píñétu. Tsáhájucó ámuúhama ditye píhcyáávéityuróne.

³ Aane ámuúhama o íjcyátúroobe tsúúca o waajácú muhdú meméénuíñé dííbyeke.

⁴⁻⁵ Máavyéjuube Jetsocrjto mémeri mepíhcyáávéne méijchívyetso dííbyeke. Aane téhdure ámuúhake o nahbénuú tájtsaméiyi. Áábeke méihvéjtsó Naavéné hójtsí pañévréjucó díbye íícúbáhrámeíñé níjcaúvú idsíjíve Máavyéjuube Jetsocrjto tsiíñe tsáácooca díbye ipájtyetéki.

⁶ Aane tsá tene ímityú Píívyéébeéjte ámuha mejjcyáneri memítýájkímýeíñé múhdurá ámuúhama tene pájtyénáaaca. Muurá harííallíjýú metátsájcné pañévu áyanéwu tééné ooríchetu mepícyooróné páneeréjucó óórichóne. Ahdu néene muurá tsaapi ímityúné méénúúbeke íiná menéétúhahchíi pámeekéréjucó díbye tútávajtsóne.

⁷ Áánéllii ílluréjucó dííbyeke méijchívyetso teene pááa ooríchódú néébeke ámuha meímibaávyeki. Muuráhjáa Crjto Píívyéébé obééjáuúdu néébe ipájámeíñe ícúbáhrámeí mewájyuri mepájtyetéki.

⁸ Áánéllii metsu ímiááméré mejjcyáne meúráávyé tsaímíyé dííbyeke. Ovíjyacóóné átérééné íjtsaméi méhdityu bóhówaúcunúhjycyáne. Métsu ténéjcu meíhvéjtsóne dííbyé íhju ímiá májchódú nééneréjucó menújtsoki.

⁹ Muuráhjáa íhde ámuúha éllevu o wállóháámí pañe tsúúca ámuúhake o úwaabó ámuha menáhbevájúcóótu íhdícyámema dómácócatsíhijycyámedívú.

¹⁰ Áronáacáa tsá ámuúhake o bóíjcyutú ámuha meíhjýuvájúcóótu diitye ímityúmema mityane íéhnéváyóneri tsúúrámeíhijycyánee, naní múnaa, níjcyotájteke dúúrváhijycyánee, íhdícyáméhjima dómácócatsíhijycyánee, éhdúmema. Muurá ihdyu ehdu nééroméj píñe mépiivyeté mejjcyane tsají hallúríyé diityémá mejjcyánéíllíhye.

¹¹ Muuráhjáa ihdyu ámuúhake o néé eene 'cahcújtso múnaa muúha' néérome íhdícyáméhjima idyómácócatsíyónee, éhniíñevúré íéhnévarónee, níjcyotájteke icyáánívarónee, tsíjtyedi íhjýúvarónee, íllíyícyáverónee, íñányónee, éhdune méénuhjycyámedívú ámuha menáhbevájúcóóityuróne. Áhdure tsá ámuha diityémá memájchóityuróne.

¹²⁻¹³ Muurá tsá o íícúvetú cahcújtso múnaa íjcyatúmé muhdú icyahjycyáneri. Óvíi ihdyu Píívyéébere diityémá teene ímibajchóhi. Áronáa ihdyu ámuha cahcújtso múnaa mééítéiyá ámuúhadítýú múhdurá dáríívémeíhijycyámeke ámuha mejjchívyetso ámuúháj píñétu.

6

Cahcújtso múnaa ímityúné ímbáchójcatsíyóne

¹ ¿Íveeki ímityúné ámuha medáíívéjcatsíyooca mépehíjcyá cahcújtso múnaa íjcyátúné ímbáchójte éllevu? ¿Íveeki tsá ámuha tsamééré cahcújtso múnaa meímíbáchójcatsíhíjcyatú ténehji?

² ¿Mityá tsá ámuha mewáájacutú Píívyéébé cahcújtso múnaa meijcyame díbyeke cáhcújtsoótumema muhdú ditye ícyahíjcyané meímíbáchojñe? Aanéjii muurá ámuha mépiivyeté ámuháma pájtyenéhji ámuháyé meímíbáchójcatsíñe.

³ Áhdure muurá níjkyéji múnaa íjcyarómema muhdú ditye ícyahíjcyané meímíbáchojhoí. Aanéjii muurá mépiivyeté tsamééré cahcújtso múnaa meímíbáchójcatsíñe.

⁴ Áánáa ¿íveeki ámuha mépehíjcyá cahcújtso múnaa íjcyátúné ímbáchójte éllevu ímityúné ámuha medáíívéjcatsíyooca?

⁵ Ehdu íñe ámuhákye o néé ámuha téeneri menúcójpívéne tehdu meméénújúcóótuki. ¿Aca tsá ámuha elle meijcyané cahcújtso múnaadityú tsaatéuba íjcyatú teene ámuháma ímbáchójyóme?

⁶ ¿Íveeki ámuha páhduvaré medáíívéjcatsíñe cahcújtso múnaa íjcyátúme éllevu mépehíjcyá ditye ámuháma teene ímbáchokí?

⁷ Ehdu ámuha medáíívéjcatsíñetu ílluréjuco ámuha metútáváávehíjcyané ímí Píívyéébeke ámuha meúráávyérónetu. ¿Íveeki tsá ámuha maáábucuhíjcyatú ámuhákye tsaate íuhbarónee, íñáníyónee, dáíívéne?

⁸ Tehdu ámuha méjcyáíyótsihvu ¿íveeki díityéké ámuha mépiámehíjcyáhi? Ehdu ámuha meméénúneri tsané nahbémú ámuha meijcyarómé íllure métútávátsocatsíhíjcyáhi.

⁹⁻¹⁰ ¿A tsá ámuha mewáájacutú ímityúné Píívyéébé avyéjuvu úcáávéityúne? Ahdícyane tsáma mébáñumeídñe. Muurá íhdícyáméhjima dómácócatsíhíjcyáme, níjcyotájteke cáánívahíjcyáme, tsamééré wajpímú dómácócatsíhíjcyáme, tsamééré walléemú dómácócatsíhíjcyáme, naní múnaa, mítyane íéhnéváíyóneri íjyáacunúhíjcyáme, llíyíicyáve múnaa, tsíjtyedi ícúbáhráhíjcyáme, tsíjtyedítýú nehníwu íhjíyúvahíjcyáme, éhdume muurá tsá Píívyéébé avyéjújete íjcyatúne.

¹¹ Ehdu muurá tsaate ámuhadítýú ícyahíjcyáhi. Árómekéé Píívyéébe Jetsóoj téeveri újctúmeke tsúúca dííbyé Apííchó ímbáchójhómé hallúrí tsáhájucó íiná íjcyatúne.

Méjpi metéhméiyóne

¹² Muurá tsaate néehii: “Mépiivyeté panévare meimilléné meméénune.” Ihdyúhde tehdujúcooro. Áronáa tsá panévare ímí neétune. Áánéllii tsá ténehjívú metájhátsámeítyuróne.

¹³ Muurá ímiááné majcho íjcyá téene tájpi meijcyaki. Áronáa idyé tsá panévare majcho ímí neétune. Muurá íjcyaiñé téene tájpi meijcyájúcóóityúne. Tsáháa Píívyéébe meke ípívyéjtsotú meimillédú íhdícyáméhjima medómácójcatsíki. Mekéé ípívyéjtsóobe íhñéjté meijcyame dííbyé túkevéjtsóoj pañe meijcyaki.

¹⁴ Muurá Píívyéébe ípívyetédú íjcyaae íhñáhoori meke bóhítsoó tsúúca medsíjívéromeke Jetsóokéé íbóhítsoódu.

¹⁵ Aane ¿aca ímíyóné tsúúca Crijótejté meijcyame nahtsíwamééwake medómajcóne? Tsáhaá. ¹⁶ Muurá tsaapi dííllema íjcyáhajhíí tshéécoréjuco dityétsí íjcyane. Muurá Píívyéébé waajácúháamítu néene: “Tshéécoréjuco dityétsí íjcyaiñé tsáápiye íjcyáíyódu.”

¹⁷ Ahdu muurá Jetsocríjtoke mecáhcujtsómé méjcyá dííbyeéteréjuco.

¹⁸ Ahdícyane óvijyacóóné íhdícyámema ámuha medómácócatsíhíjcyáne. Ílluréjuco méihvété téénetu. Muurá íjcyané tsane ímityúné meméénuróné méjpi dómájcotúne. Áánetu íñe méjpiíyi íhdícyáméhjima medómácójcatsíñé tsáma ávyeta ímityúne. Muurá tehdu meméénúneri meere métútávájtámehi.

¹⁹ ¿A tsá ámuha mewáájacutú Píívyéébejté meijcyámé pañe tsúúca dííbyé Apííchó íjcyane? Aane tsúúca ámuhá pañe íjcyame tsáhájucó ámuha meimillédú medáíívémeítyuróne.

²⁰ Muurájháa Píívyéébe mééma mepájtyetéíñe meenu íllíkye ditye dsíjívétsooneri. Áánéllii metsu dííbyeke maávyéjúúlléne tsaimíyéjuco meijcyaki.

7

Metáábávájcatsíyooca meijcyane

¹ Aane ícyooca ámuhákye ó úúballé éhnée taéllevu ámuha mewáállóháamí pañe oke medíllone. Ímiááné ímí tehdujúcooro teene tsaapi táábávátuube íjcyane.

² Áronáa íhdícyáméhjima medómácójcatsíñé ávyeta ímityúné íjcyánéllii téhdure ímí teene metáábávájcatsíñe.

³ Aane ityáábávalla ihdyu múu ímí ijcyáhi. Áhdure idyé walle ityájívábema múu ímí ijcyáhi.

⁴ Aane tsúuca ájyúma ijcyalle tsáhájuco ímillédú ijcyatú díbyé wáabyutálléréjucu ijcyánéllíhye. Téhdure díbye ájyu tsáhájuco ímillédú ijcyatú tsúuca dílle méwá wáabyutááberéjucu ijcyánéllíhye.

⁵ Aamútsí idyómácóatsíhijcyané tsá íhvéjtsóityuró Naavéné téenej téeveri diityétsiky tsíñejcúvuréjucu íbúwájtsóneri ityútávájtsótuki. Áronáa ihdyu tsáijyu íhnáhó Píivyéébema íihjyúvácooca muhdú íñéhajchíí wahájchotáwu íhvéjtsóiyomútsi teene.

⁶ Ehdu íñe ámuéhake tsánejcúvú o néé okée ámuha teene medíllónéllíhye. Áronáa tsá ámuéhake o táúhbatú ámuha metáábávajcátsíki.

⁷ Táicyanéjcutu ihdyu ímí ó ijtsúcunú pámeere ohdu táábavatúmé, tájívátúmé, jcyáiyóne. Áronácáhjáa ihdyu Píivyéébe páhduváré meke ípívyéjtsónéllí tsaate píivyetéé iye ijcyane. Áánetu tsijtye tsá píivyetéú iye ijcyane.

⁸ Áánéllí íyíéejte jcyámema pámeere pííbájujteké o néé táábávajcátsítyumeréjucu jcyáiyóné íñe o jcyadu.

⁹ Áronáa ihdyu iye ijcyane ípíivyetéúhájchíí múu apáhájchíí táábávajcátsí téeneri ícúbáhrámeityuki.

¹⁰ Áánetu tsúuca tájívámé walléemú tsá múu íhvéjtsotú ájyúmuke. Ehdu Píivyéébe táúhbaju néehíí. Tsá oore ámuéhake o néétune.

¹¹ Áronáa tsáijyu múúne tsáápille ájyúke íhvéjtsóhájchíí tsáhájuco múu tájívájúcootúne. Tsá tene ímytú tsíjpiikyéréjucu dílle tájíváne. Áánetu tsiíñe ityájíváné ímilléhájchíí óví tsiíñe óómille ájyú éllévure. Téhdure idyé wajpi ityáábáválleke tsá múu íhvéjtsotúne.

¹² Aane icyooca Píivyéébe táúhbaju néétune oore táicyanéjcutu ámuéhake o néé tsaapi cahcújtso múnáájpi taaba cahcújtsótúrolle ímí díbyema jcyáhájchíí tsá díbye dílleke íhvéjtsóityuróne.

¹³ Áhdure tsáápille cahcújtsóllé taji cahcújtsótúroobe ímí díllema jcyáhájchíí tsá dílle díbyeke íhvéjtsóityuróne.

¹⁴ Muurá ímíbáavyéíyoobe dílle ímí jcyáneri. Áhdure idyé cahcújtsóóbé taaba ímíbáavyéíyá díbye ímí jcyáneri. Aane muurá ímí jcyáromútsí íhvétsócatsíhájchíí tsáijyu múúne ítsiime ílluréjucu tútávaavéne.

¹⁵ Aane ihdyu cahcújtsóllé taji cahcújtsótuube dílleke íhvéjtsóné ímílléhájchíí óví íhvéjtsóhi. Téhdure idyé cahcújtsótulle cahcújtso múnáajpi ájyu jcyáábeke íhvéjtsóné ímílléhájchíí óví íhvéjtsóhi. Aane tsá Píivyéébeke cahcújtsómé hallúrí jcyatúne. Muurá ímíllebe tsaímíyé metáábávajcátsímeyema méijcyane.

¹⁶ Muurá tsá mewáájacutú cahcújtsóllé taji dílle jcyadu cahcújtsóhájchííjy. Áhdure tsá mewáájacutú cahcújtsóóbé taaba díbye cahcújtsódú cahcújtsóhájchííjy.

¹⁷ Áronáa ihdyu óví muhdú pamévaré méijcyá Píivyéébe ímillédú meke pícyohdu. Áánéllí óví tehdújucu tsaate íyíéejtéé jcyane. Téhdure idyé óví tehdújucu tsaate méwámyuma jcyane. Ehdu pámeere cahcújtso múnáake ó nehíjcyá dítye tehdú íjcyaki.

¹⁸ Muurá kíhdyahírótsámeímyeke Píivyéébe ujchíi. Áhdure tehdú meénúmeítyúrómeke díbye újcume ihdyu óví éhduréjucu.

¹⁹ Muurá tsá muhdú tene néétu tehdú meméénúmeítyúne. Áhdure tsá muhdú tene néétu tehdú meméénúmeítyóne. Muurá ihdyu apááñéré muhdú díbyé táúhbajúúné néhdú méijcyane ímílleébe.

²⁰ Áánéllí Píivyéébekeé mecáhájtsótujkénújy muhdú méijcyaduré múu ijcyáhi.

²¹ Tsaate hójtsí pañe jcyame díbyeke cahcújtsómé tsá múu íjyáacunútu diityédítýú íjchívyéíyóneri. Áronáa ihdyu múu ípíivyetéhájchíí diityédítýú íjchívyéhi.

²² Muurá tsíjtye hójtsí pañe jcyámema tsíjtye hójtsí pañe jcyátúrómeké Píivyéébe újcume tsaaduré ijcyá díbyéjte. Aame tsaméhjí ijcyá Críjtó ícúve múnáa.

²³ Muuráhjáa tsúuca Píivyéébe mééma meenu mepájtyetéíñe. Áánéllí tsá múu míamúnáá íjtsaméí cahcújtsójúcootúne.

²⁴ Ehdu teene, ámuúha táñahbému. Áhdícyane tsá múu íñerí íjyáacunútu. Óví ihdyu Píivyéébekeé mecáhájtsótujkénújy muhdú méijcyaduré méijcyame díbyeke méúraavyéhi.

²⁵ Ehdu íñe ámuéhake ó úúballé éhnée ámuha oke muhdú táábavatúmé jcyáiyóné medíllone. Ténejcútu Píivyéébe tsá muhdú meke néétune. Áronáa ihdyu oke díbye píáábóneri o

wáajacúné o néé ditye táábávajcatsítúné téhdure ímí nééené. Ehdu ímí dílbyeke o úráávyeebe ámúhake o nééhí.

²⁶ Aane ó íjtsúcunú ímí tehjújuco ditye íyéejteré íjcyáiyóné íñe Críjtoke meuráávyenénjú íhnáhó néénéllíihye.

²⁷ Áronáa ihdyu tsúuca táábavámé tsá múu íhvéjtsotú méwake. Áanetu iye íjcyame tsá múu íjtsámeityú ityáábaváiyóneri.

²⁸ Aane tsaate ityáábaváhajchíí ihdyu óvi táábaváhi. Téhdure tsáápille ityájíváhajchíí óvi tájíváhi. Tsá tene ímityúné íjcyatúne. Áronáa ihdyu íhnáhóóné táábavámeke íññjí ickyánéjcuene dómajcóné. Áánéllíi ámúhake o néé ámuha ténéhjívú metáhjátsámeityuki.

²⁹ Ahdícyane, ámuúha táñahbému, muurá lléváhréjuco tsííñe Críjto tsááíñe. Áánéllíi ihdyu méwámyuma íjcyámeke o néé ditye íhnáhóóróné pañe íyéejte wákímyeyíódú Píívyéébé wákímyeí imyéénuki.

³⁰ Téhdure ámúhake tsaatéké kímóóve pájtyerónáa tsá múu kehdóvémhjíúvú nééetune. Téhdure wáñehjívátéhíjcyámé tsáhájucó téeneri íjcyáiyúné. Áhdure tsíeméné áhdome tsá téeneri íjívéityúne. Ténéhji íjcyarónáa méíhvéjtsodí Píívyéébé wákímyeí.

³¹ Tsá múu íññjírí muhdú íjcyáiyóneríyé itsúúráméíñe íhvéjtsotú dílbyé wákímyeí. Muurá íñe íjí hallúrí íjcyáné tsíeméné ímímu meíjtsúcunúróné níjkévaáhi.

³² Áánéllíi ó ímíllé ámuha téeneri meíjyacunúhíjcyánetu meíhveténe. Muurá íyéejte íñnerí íjcyatúmé ímí Píívyéébeke íícúvéíñeríyé íjtsáméíhi.

³³⁻³⁴ Téhdure muurá walléémú tájívátúmé íjyacunú tsaímíyé dílbyeke íícúvéíyóneri. Aame ímíááné ténéjúrí íjívémé tsá tsíñéhjírí íjtsámeityúne. Áanetu tájívámé íjyacunú muhdú ájyuma íjcyáíñé wákímyeí imyéénúñeríyé. Téhdure wajpímú méwámyuma íjcyame íjyacunú íjí wákímyeíyíyé muhdú díityéké ípícyóóíñeri.

³⁵ Ehdu íñe ámúhake o néé ámuha wáiyuri ímí Píívyéébeke ámuha meíícúveki. Tsá idyé ávyeta ámúhake taabávatu o bóijcyúné ehdu o nééetune. Ámúhake ihdyu o néé tsaímíyé ámuha Píívyéébeke meíícúvéné wákímyeí meméénuki.

³⁶ Áhdure idyé tsaate tsúuca ityáábávajcatsííñe éévevu úújetémé iye íjcyane ípíívyetétúhajchíí óvi táábávajcatsíhi. Tsá tene ímityúné íjcyatúne.

³⁷ Aane tsaate ípíívyetéhajchíí óvi íyéejteré íjcyáhi.

³⁸ Áhdure ditye táábávajcatsíhahchíí ímí teéne. Téhdure ditye táábávajcatsítúhahchíí awáá éhnííñevu ímí teéne.

³⁹ Muurá tájívalle íjcyá ájyú wáábyutálle. Áronáa tsáijyu múúne ájyu dííllédívú dsíjívéhajchíí píivyételle ímílléhajchíí tsíjpiikyéréjuco ityájíváne. Áronáa ihdyu tsá dílle tájíváityuró íhdícyáabeke cahcújtsó múnáajpi íjcyátúúbeke.

⁴⁰ Áronáa ó íjtsúcunú iye íjcyalle íñé ímíjyaú íjcyáiyóné. Ehdu íñe ámúhake o néé Píívyéébé Apííchó oke túkévéjtsóneri.

8

Níjcyotájte ícúve

¹ Aane ícyooca ámúhake ó úúballé éhnéé oke ámuha níjcyotájteke íícúvémeíñé iyámeke medóónetu medíllone. Muurá tsúuca ténéjcu méwajácúhi. Áronáa žíveekí panévaré mewáájacújúcóóneúvuri mémítyákímyeíhíjcyáhi? Árone tsá íñnetú meke píáábotúne. Apááñeré ihdyu mewájýjycatsíñé meke píaabóhi.

² Muurá panévaré iwáájacúné íjtsúcunúmeíyómé tsá ímíááné wáájacutúne.

³ Muurá ihdyu Píívyéébe waajácú caatyé dílbyeke wáiyune.

⁴ Aane níjcyotájteke íícúvémeíñé iyámeke tsaate dóóne muurá tsá muhdú nééturóne. Atéréenéré íjcyane míamúnaa cáánívahíjcyaróné tsá díityéké íñnetú píáábotúne. Muurá ihdyu íjcyaaabe tsáápiye Píívyéébebe.

⁵ Muurá caame íévéhóowarii, íññjíríi, íjcyanéhjí ickyáánívahíjcyánéllíi itsúcunúhíjcyámé mítyame Píívyéébedu némehji íjcyane.

⁶ Áronáa ihdyu íjcyaaabe tsáápiye apáábyeré Méécááni Píívyéébe páneeréé ípívyéjtsóobe. Muuráhjáa meke ípívyéjtsóobe dílbyeke maávyéjýjtsoki. Áhdure tsáápiye Ávyéjuube Jetsocríjtoj tééveri páneere íjcyáabe tájpiyé meíjcyáhi.

7 Árone muurá tsaate cahcújtso múnaa íjcyájúcoorómé tsá ímí wáájácutúne. Muurá itsúcunúhíjcyámé ímiááné nǐjcyotájté íbóhíma íjcyámeke íícúvehíjcyáne. Áánéllíi ténéhji íícúvémeíñé iyámeke idyóóiyóné múhdurá itsúcunúhíjcyáme.

8 Muurá teene medóórone tsá Píívyéébedívú muhdú néétune.

9 Áronáa ihdyu tsá múu dóótu eene dííbyeke ímí wáájácutúmé teene medóóne múhdurá itsúcunúhíjcyámeke ityútávájtsootuki.

10 Muurá tsaate ténéhji dóóneri tsíjtye teene dóótu me íúmúúpívyéne díityé életu idyóóneri íjtsaméi tútávájtsoiyáhi.

11 Ehdú muurá ámúhá nahbému ténéjcu ímí wáájácutúmeke ámuha teene medóóneri metútávájtsoiyá ímí Píívyéébeke dítye úráávyéiyónetu téhdurée díityé wájuryi Críjto dsǐjívemeke.

12 Aane díityé íjtsaméi metútávájtsoñeri ímityúné meméénune tsá Críjto ímí méhdivu íjtsúcunúttúne.

13 Áánéllíi díityéké o tútávájtsootu tsá mújyú téeménéhji o dóóityúne.

9

Uwáábojte íáhdó újcune

1 Muuráhjáa Píívyéébe oke picyóó uwááboobe o íjcyaki. Aabée Máavyéjuube Jetsóoke o ájtyúmíibé uwááboju ámúhake o úwaabóné ámuha mecáhcújtsoñetu muurá méwaajácú ímiááné ténéjcu uwááboobe o íjcyane.

2 Áronáacábú tsaate tsá cáhcújtsoú uwááboobe o íjcyane. Áánetu ihdyu ámuha mecáhcújtso ópée o úwáábóneri Ávyéjuube Críjtoke ámuha mecáhcújtsoñéllíihye.

3-4 Aane eene múhdurá óhdityu itsámehíjcyámeke o néé uwááboobe o íjcyáábeke oke dítye íícúvéiyóné panévatúre.

5 Muurá téhdure o táábávállema uwááboobéré ó pehíjcyáiyá eene tsíjtye uwáábojte Péédooro, Jetsóó nahbému, íjcyame pehíjcyádu. Áábeke muurá idyé ámuha oke meíícúvéiyá díityéké ámuha meíícúvehíjcyádu.

6 Áronáa žíveeki muhtsi Benabéema múhtsiye mewákímyeíñé tájpi méúwáábohíjcyáhi?

7 žAca múúne tsodáhó iye íáhdóne tájpi íjcyáhi? žAca óova bájtsome tsá íñéévá lléénetúne? žAca obééjámuke éénume tsá díityé mujpáñejpácýó ádotúne?

8-9 Ehdú ámúhake o nééne meíjtsúcunúdí míamúnáa íjtsaméi tene íjcyane. Muuráhjáa Píívyéébe Moítsééúvuj tééveri íwaajácuháámitu nééhí: “Trígó tátsoujcori íjcyáábeke ócájkýe tsá múu tsíeménevu íhju wátájtótu díbye ímájchótuki.”

10 Ehdú Píívyéébe néé dííbyé wákímyeí meénume tééne áhdó újcúiyóne íñééiyóne. Tsáháa apáámyéré iyámedítý díbye néétune. Muurá tsaate úmíhe bájtsone kéémene tsíjtyeréjuco ááhívetsoñe. Áronáa téhdure teenée bájtsómedívú tsane coévá tsaahdúre dítye újcuki.

11 Ahdu muurá Píívyéébe ícyanéjcu ámúhake muha meúwáábohíjcyámeke žaca tsá ámuha múúhake mepíáábóityuró tsíeménetu tééne tájpi muha meíjcyaki?

12 Áánerá tsíjtye uwáábojte ámuha mepíáábóne tájpi ícyahíjcyáhi. Téhdure muurá múúhake ámuha mepíáábóiyáhi. Áronáa ihdyu muha tsá tééneri meíjyácutúne. Tsájyju múu míamúnáa teene múhdurá íjtsúcunúne tsá ímílléityuró icyáhcujtsoñé muha meúwaabóne.

13 Muurá ámuha méwaajácú duurúvájá pañe wákímyeímyé tééjá wáabyuta dítye tsátyehíjcyánetu újctúne tájpi ícyahíjcyáne. Téhdure muurá Píívyéébeke dítye iyámedi íícúvehíjcyánetu újcune dohíjcyáme.

14 Ahdu ívane muurá Píívyéébe néé uwáábojte íjcyaiñé cahcújtso múnaa díityéké píáábóne tájpi.

15 Ehdú íñe ámúhake o néé pevénéré ámuha mewáájácuki. Tsá píáábó ámúhake o táúmetyúne. Aabe ihdyu óvii o dsǐjívéhajchíí ó dsǐjivé ámuha oke mepíáábótuubére. Muurá ímí ó íjtsúcunú oore o wákímyeíñé tájpi o íjcyaaabe o úwáábohíjcyáne.

16 Muuráhjáa ihdyu Píívyéébere oke picyóóné wákímyeí o meéúnneri tsá o mítyájkímyeíityuróne. Aane muurá tsíjtyeke o úwáábótúhahchíí ídátso oke pajtyéiyóne.

17 Íhya ihdyu oore tájtsaméiyi tééné wákímyeí o meénuca tééneri ó mítyájkímyeíiyáhi. Áronáa tsá oore o ímílléne tééné wákímyeí o meénutúne. Píívyééberée oke picyóó téénevu.

18 Áánéllíi ó ímíjyúú tééné uwááboju pevénéré áhdótsótuube o úwáábóneri. Tsá o íjyácutúne tééne áhdó oke dítye píáábóne tájpi o íjcyáiyóneri.

¹⁹ Aabe múiicúve múnáajpi ó Ijcyáityúroobe pamévá iicúve múnáajpi ó Ijcyá téenej téeveri tsijtye Críjtoke icyáhctjtsoki.

²⁰ Muurá ihdeéne taúhba ju o úraavyéjúcóótúroobe tamúnaa jodíómú muhdú icyahíjcyádú idyé ó icyahíjcyá diityémá o Ijcyácooca téenej téeveri ímíñeúvú diityéké o úwáábo Críjtoke ditye icyáhctjtsoki.

²¹ Áánetu Píivyéébeke wáájácútúmema o Ijcyácooca téhdure ditye Ijcyadu ó Ijcyáhi. Ároobe ihdyu tsá múhdurá ditye Ijcyáné pañévu o úcáávetú Críjtoéjpiyéjuco o Ijcyánéllíihye. Ehdú diityé pañe ó icyahíjcyá téenej téeveri diityéké o úwáábo Críjtodityú Ijcyáné uwááboju.

²² Áhdure Píivyéébeke cáhcujtsójucoorómé ímí téneju wáájácútúmema o Ijcyácooca ó Ijcyá muhdú ditye Ijcyadu téenej téeveri diityéké ímíñeúvú o wáájácútso téneju ditye ímí iúráávyeki. Ehdú ihdyu pamévamáyé ímíáábéré ó nahbévahíjcyá téenej téeveri diityéké o píaabómé ipájtetyeki.

²³ Aabe pamévakéré o úwáábohíjcyá tsaméhjí diityémá ímí mejjcyame meímijyuúki.

²⁴ Muurá táhjajcátsiyi dsínémedityú tsáápiye táhjaabe téene áhdó ujcúhi. Ahdu íivane ímíñeúvú méuráávyé Píivyéébeke íáhdó ámuha meújcuki.

²⁵ Áhdure muurá iicu íáhdoma Ijcyanévu úcááveímýé téene ihde pííñúmeímýé tsá iiná dómájcotú diityéké tútávátsoiyóne. Ehdú muurá pííñúmeímýé téene áhdó ímíwu néerone múhachótá Ijcyáityúné iújcuki. Áánetu ihdyu mépííñúmeíhijcyá múijyú muhdú Ijcyáityúné meújcuki.

²⁶ Áánéllíi tsá pevénére Píivyéébeke o úráávyehíjcyatú éhne múúne tsaate kíávú ipyééne wáájácútúmé dsínehíjcyádu. Aabe tsá ténejcúri o bañúmeíityú éhne múúne meénújcatsíbyé bañúháñe pevetsíhjíre cátyetyehcúdu.

²⁷ Áánéllíi muurá Píivyéébedívú o íhvéjtsámeíbyé ó ícúbáhrámeíhijcyáhi. Aabe ó téhmémeíhijcyá keená oke ténejcútú mújtátsóiyónetu ímichi awáá téneju o úwáábohíjcyaaabe o bañúmeíityuki.

10

Níjcyotájteke Píivyéébedi medíllóityuróne

¹ Ámuúha táñahbému, cáhawáá méjtsúncunu muhdúhjáa méihde múnáaúvuke Píivyéébe ojtsoóri tükévejtsómé Tújpañe Móóá pájtýene.

² Ehdúhjáa dibye diityéké píaabómé íhvéjtsámeí Moitséé hójtsí pañévu dibye diityéké ityúkévéjtsoki.

³ Aaméhjáa ihdyu icyahíjcyá Píivyéébere diityéké píáábóne tájpi.

⁴ Díbyeréhjáa muurá diityéké ácuhijcyá majchóvu, adóvu, Ijcyane meénúráityuróné diityémá imyéénúneri. Áamemáháa téijyújuco nééwayúdu néébe Críjto Ijcyaaabe diityéké tükévétsohíjcyáne.

⁵ Ehdúhjáa panévatúre ímílyéjúcooro Píivyéébe diityéké tükévéjtsórónáa ímunáajte ímityúné dáriivémeíhijcyáhi. Ááné déjúcotúhjáa mítyame dsíjivé ínéubárá píivyéétúné íñújivu.

⁶ Ahdu meke tene ipájtýetu tsá ímityúnéhjiri meúmúúpíivyéityúne.

⁷ Tsá dityé meénuhíjcyádú níjcyotájteke mecááníiváityúne. Muurá Píivyéébe waajácúháámitu nééneé: “Níjcyotájteke idyúúrváné wañéhjíné pañe ímájhóné hallúvú ádohíjcyáme.”

⁸ Ahdicyane tsá medómácójcatsíityú íhdícyáméhjíma dityéhjáa meénuhíjcyádu. Téene déjúcotúhjáa muurá tsajcójíre diityédityú dsíjívémé 23,000-meva.

⁹ Áánéllíi tsá Píivyéébeke mepátsárijcyóityú ímityúné meméénune dibye íaabúcuhijcyaa tsaatéhjáa diityédityú meénuhíjcyádu. Tehdúhjáa muurá meénúmeke téene déjúcotu íñíimýmú íhdome dsíjíveíhijcyáhi.

¹⁰ Aanéjji tsá múu diityé díivame ímityúné íhjuvatú Píivyéébedityu. Tehdúhjáa néemeke muurá téene déjúcotu díbyere Píivyéébe wáloobe ‘Dsíjíve’ némeíbyé níjkyéji múnáajpi dsíjívetsóhi.

¹¹ Ehdúhjáa nénehji éjyuuúvú méihde múnáake pátyehíjcyáné muurá Píivyéébe waajácúháámitu caatúvá íñe icyooca mejjcyámema íñúji níjkévaríjyuco Ijcyame teene meévéne tehdu medáriivémeíityuki.

¹² Áánéllíi ímí Píivyéébeke iúraavyéné íjtsúncunúme téiibúwá méjcyaco ámuha ímityúneri memújtátuki.

¹³ Muurá eene ámuha ímityúneri meúmúúpíivyéehíjcyáné mávaríjchojúúné tsá apáámyekéré ámúhake dómájcotúne. Muurá ihdyu pámeekéré patyéhijcyáne. Áronáa mecátsípáávé

Píivýéébedívu. Díbye íjcyátúcoocájíí; tsá néhi ávyétá ihnáhó nééné mávaríjchoju meke dómájcóityúne. Dílbye ihdyu tehdíiváné mávaríjchoju meke dómájcóiyu meke piááboó maáábúcku.

¹⁴ Ehdú teéne, ámuúha táñahbému. Áanéllí tsáhájucu níjcyotájteke ámuha medúúrúváyíúne.

¹⁵ Ehdú íñe ámuúhake o néé ámuúhá íjtsaméima ámuha meíjcyámeke. Aane cáhawáá ihdyu ímíñeúvú méíjtsaméí ámuha mewáájácuki.

¹⁶ Muuráhjáa Píivýéébe meéema mepájtyetéíñe meénune meítsáávéne májchó meméénúcooca maádome météhdútsohíjcyá teene dííbyeke. Aame méduurúvahíjcyá mewájuryí Críjtó tujpácýo páwachákevu wágóovéne. Téhdure pááaho memájchóneri méduurúvahíjcyá mewájuryí díbye ícúbáhrámeíñe meítsaavéne.

¹⁷ Muurá mítyame meíjcyarómé tsahóóré pááaho memájchome ímí ménahbévájcatsíhi. Ahdu muurá tsáapiye Críjto íjcyáabejté mítyame meíjcyarómé méíjcyá tsáápihydúre.

¹⁸ Muuráhjáa tamúnaa íjraéémú Píivýéébé íicúvé dóhíjcyámé tsame íjcyá téénejte.

¹⁹⁻²⁰ Muurá dííbyeke wáájácútímé naavémukéré dooháñevu íicúvehíjcyá ímúbáané dítye íicúvéíyoobe Píivýéébe íjcyánaáaca. Áanéllí ámuúhake o néé tehdú ámuha naavémuke meíicúvétuki. Tsá ámuúhake o néhíjcyatú níjcyotájte meke piabóne.

²¹ Ahdícyane tsá tene ímityú tsúúca Píivýéébema maádóneri, memájchóneri, menáhbévácatsíhíjcyámé Naavéneke íicúvehíjcyámema menáhbévane.

²² ¿íveekí Píivýéébeke mepátsáríjcyóiyá ehdu medáíivémeíñeri? ¿Aca dííbyé ehnúíñevu meé?

Críjtoéjté wájyújcatsíyóne

²³ Muurá ímíáané panévaré meímilléné meméénúiyáhi. Áronáa tsá panévaré ímí néétune. Tsá páneere meke piáábotú Píivýéébeke meúráávyénéjcutu.

²⁴ Áanéllí tsá múu tsúúráméityú íiye tsaímíyé íjcyáiyóneri. Téhdure múu íjtsáméí tsíjtyeke ípiáábóiyóneri pámeere ímí meíjcyaki.

²⁵ Áhdure dítye dooháñe náhjíhénuhíjcyánetu múu cúúvéhulléré íáhdone dóó tsáijyu múu íicúvé íjcyane ámuha medóóne múhdurá meíjtsúcunúiyónéllíihye.

²⁶ Muurá íñíjiri páneere múhdúné tsíeméné íjcyane Píivýéébe éhne díbyéé ípívyejtsóne.

²⁷ Áanéllí múu cahcújtsó múnaa íjcyáturómé ámuúhake majchóvú píúváhajchíí cúúvéhulléré majchó ínehjí dítye pícyoone ámuha múhdurá meíjtsúcunúituki.

²⁸ Áánetu tsaaete idyóótune 'íñe níjcyotájte íicúve' néhajchíí tsá múu dóótu díityéké ámuha múhdurá meíjtsáméichótuki.

²⁹ Ehdú o néé ihdyu ámuha medóórone ímityú meíjtsúcunúitúrónáa díityéké múhdurá ámuha meíjtsáméichóiyónéllíihye.

Áronáa tsáijyu múu ámuha téénetu ménééiyáhi: “¿Aca muhdú íñvane mewáájácudú meméénune tsíjtye múhdurá íjtsúcunúiyáhi?”

³⁰ Muurá íñá memájchóné hallúvú météhdútsohíjcyá Píivýéébeke díbye ímillédu. Aanéjii ¿íveekí tsíjtye íhíjyúváyá ímityúné íjcyáneríjivari?”

³¹ Ihdyúhde tehdújúcooro. Áronáa ihdyu múu panévaré íñá imyéénúneri, ímájchóneri, íádóneri, bóhówajtsó Píivýéébeke.

³² Ánehjiri ihdyu tsá múu tútávajtsotú jodíómuu, jodíómu íjcyáturóme, íjcyámeke pámeere cáhcújtsótúróméhíimájucu.

³³ Muurá ihdyu ó ímíllé pamévamáyé ímí o íjcyane dítye téhdure ípájtyetéki. Tsá oore ímí o íjcyáiyóneri o íjyácunúitúne.

11

¹ Ahdu múu íjcyá muhdúhjáa Críjto ícyahíjcyané o wáájáne dííbyeke o úraavyédu.

Muhdú walléemú píhcyáávé pañe íjcyáiyóne

² Ahdícyane, ámuúha táñahbému, mítyane ámuúhake o duurúvá Píivýéébe icyánéjcutú ámuúhake o úwaabóné ímí ámuha meúráávyéne oke meítsáávehíjcyánéllíihye.

³ Aane ó ímíllé ámuúhake o úúballéné Píivýéébe Críjtó túkevéjtsóobe íjcyane. Áánetu Críjto wajpímú túkevéjtsóobe. Áánetu díitye wajpímú mewámyú túkevéjtsóote eene Críjtó túkevéjtsóobe Píivýéébe íjcyadu.

⁴ Aame wajpímú íñhíwaúúné íwátájcómeíñe Píivýéébe uwaáboju úwáábóhajchíí núcójpítsó teéne. Téhdure tehdú imyéénúmeíñe dítye Píivýéébema íhíjyúváhajchíí núcójpítsó teéne.

⁵ Áanetu walléémú ihñíwaúúné wátájcómeityúmé úwáábóhachíí téhdure núcójpítsó teéne. Téhdure tehdu méénúmeityúmé Píivyéébema ihjyúváhachíí núcójpítsó teene ibyéérómeíñe dítye íjcyáiyódu.

⁶ Aane iwátájcómeíñe ímíletúmé óví illure béerómeíhi. Áanetu tehdu imyéénúmeityóné núcójpítsó íjtsúcunúhachíí óví wátájcómeímye.

⁷ Áanetu wajpiímú tsá Píivyéébe pihcyááve pañe wátájcómeityuró díbye nááve íjcyame díbyeke iáveyjúúlléébeke íbóhówátsohjycyánéllíhye. Áhdure walle ájyúke iáveyjúúlléne bóhówajtsóhi.

⁸ Tsáháa muurá wájpikye Píivyéébe ípívyéjtsotú wállehdtýú tsátsii iújcúnetu. Muuráhjáa ihdyu wálleekéré ípívyéjtsóobe wájpíhdítýú tsátsii iújcúnetu.

⁹ Tsáháa muurá wálleeke tujkénú ípívyéjtsólleke díbye náhbénutú wájpíhdívu. Muuráhjáa ihdyu wájpíkyeré tujkénú ípívyéjtsóóbeke nahbénuube wállehdtýu.

¹⁰ Áánéllii mú walléémú wátácámeíhijcyá ihñíwaúúné ájyúmuke iáveyjúúlléne uubállé nýjyéji múnaa ímí íjtsúcunúki.

¹¹ Muuráhjáa Píivyéébe ípívyéjtsó wajpi wálleema iújcúcatsíñe ímí ípíáábócatsiki.

¹² Muuráhjáa ímiááné wájpíhdítýuré walle ípívyeevéhi. Áronáa ihdyu ícyooca díbyere Píivyéébe méénune wállehdtýuréjucu míamúnaa ípívyeevéne.

¹³ Aane çmuhdú ámuha méjtsúcunú dítye walléémú dobééve pañe ihñíwaúúné wátájcómeityúmé Píivyéébema íhgyuváne? çA tehdújucu teénej? çMityá tsáhaáj?

¹⁴ Muuráhjáa ihdyu mepívyedújucu íjcyane wajpi ihñíwácoma íjcyáiyóné múhdurá núcójpítsóhree.

¹⁵ Áanetu ihdyu wállehdtýú uuvéné ihñíwácoma dille íjcyane ihñíwá wátájcódú tene néénéllíhye.

¹⁶ Aane íñe páneere ámúhake o néene tsaate múhdurá íjtsúcunúhachíí óví muhdú néé ténetu. Áronáa ehdu muha méúwáábóhijcyá pahúllévaré íjcyané cahcújtsó múáake.

Jetsóópe mepajtyeté méénúne májchó múhdurá dáríivemeíñe

¹⁷ Áanetu íjcyané tsane ámuha meméénuhijcyané múhdurá ámúhadívú o íjtsúcunúne. çÍveekí ámuha medóbéévéne pañe múhdurá médáríivécatsíhijcyá ímiááméré íjcyatúme?

¹⁸ Muurá oke úúballémé ámuhává metáhjácatsíhijcyané medóbéévécoóca. Ímiáánéubá tehdu ámuha méicyahijcyáhi.

¹⁹ Áronáacáubá çmityá tsánejcútú tehdújucu teene, ténetu mewáájácu caatyé ímiááné Críjtoke cáhcujtsóne?

²⁰ Muurévá ámuha Ávyéjuubée Jetsóó mewájjyuri mééma méénune méitsáávéne májchó memájchorómé tsá ímí meméénuhijcyatúne.

²¹ Ámuhává muurá tsaatéjtane memájchome ídátsó ájyábari íjcyánáa múhdumé ámuha teene mekéwáñehdúmé illuréjucu mellíyíicyávehijcyáne.

²² çAca íveekí ehdu ámuha méméénuhijcyáhi? çA tsá ámuhá jaaháñevúré ámuha memájchóityuróne? Muurá ehdu ámuha meméénúneri tsá maáveyjúúllétú Píivyéébeéjté ámuha meíjcyame medóbevéne. Íllure ámuha ménúcópívétsohjycyá idáátsojtéke. çA ehdu ámuha meícyahijcyámeke ó duurúváiyáhi? Tsáhaá.

Jetsóó mewájjyuri méénune méitsáávéne májcho

(Mt 26.26-29; Mc 14.22-25; Rc 22.14-20)

²³ Páñetúhjáa Ávyéjuube Jetsóó úwaabóné íñe ámúhake o úúballéhi. Jóódáhjáa díbyedívú ékéévétsóipyéjco pááaho iújcúne téhdújtsóobe Píivyéébeke.

²⁴ Átsihdyúhjáa teeho idyóhdahíróne neebe ímamyémuke: “Íñe tájpi nááve íjcyane memájcho. Ehdu pajjyuvaré méméénuhijcyaco ámuha mepájtyeté o ícúbáhrámeíñe ámuha méitsaavéne.”

²⁵ Átsihdyúhjáa idyé ado iékéévéne neébe: “Íñe tátyujpácýo ícúbáhrámeíñe tééveri Píivyéébema tsíhdýuréjucu ámuha meíjcyáíñe uubáalle. Aane ámuha méitsaavéné tehdu méméénuhijcyaco.”

²⁶ Áhdícyane óví ámuha tehdu meméénúneri mébóhówátsohjycyá díbyéé míamúnáa wájjyuri dsíjivéné mújjyú tsiíñe díbye tsááíñévújucu.

Jetsóoke méitsáávéne májchori menáhbévájcatsíñe

²⁷ Aane muurá Ávyéjuubée mewájjyuri méénune méitsáávéne májchó tsaate múhdurá néeme meéletu májchome ímityúné meenúhi. Tehdu méénune tsá áveyjúúllétú díbyéé ícúbáhrámeíñe ítyujpácýo wáágoóne.

²⁸ Áánéllii múu tujkénú teene imyéénútúné ihde ímíñeúvú íjtsámeí muhdú íjcyane.

²⁹ Muurá peecútéré teene meméénúhachíí máhallúvúré ímityúné mémeenúhi.

³⁰ Ehdú nééné níjcaúvú muurá eene ámúhadítýú chémeme dúhcúméhjíúvú néémedítýú tsaate dsíjivehíjcyáhi.

³¹ Áánetu ihdyu ímiááméré ímíñeúvú meíjtsámeíñe teene meméénúhachíí tsá Píivýéébe ííne hallútú méhdi ícúbáhráitýúne.

³² Muurá ihdyu tsáiyu meke íhvétsohíjcyaaabe meícúbáhrámeí téenetu meillíjkyvéne ímiááameréjuco meíjcyca cáhcújtsótúmema mewágóóóvétuki.

³³ Ehdú teéne, ámuúha táñahbémej. Áánéllii múu téhméjcatsí pámeeréí pihcyáávécooca ámuha ímíñeúvú memájcho teene Ávyéjuubéé mewájyuri méénune ámuha meítsáávéne májcho.

³⁴ Áánetu tsaate íájyabáávatéhajchíí óví ihjyávu májchóhi. Tsá dítye teene dómájcóitýuró Píivýéébe díityéké tééné hallútú ícúbáhrátuki. Áánetu eene tsíñehjí ámuha meméénuhíjcyané óví ámúhake yó ááhívetéjyju méímibajchóhi.

12

Píivýéébe Apííchó piááboríyé meméénuhíjcyanéjhi

¹ Ámuúha táñahbémej, ó imíllé ámúhake yó úúballéné ímíñeúvú ámuha mewáájácu muhdú Píivýéébe Apííchó meke piáábónej tééveriyé ínehjí meméénune mepíivýeténe.

² Muurá ámuha mewáájácú dílbyeké ámuha mecáhcújtsótúcooca níjcyotájtekéré medúúrúvahíjcyané íbóhíima íjcyátúmeke.

³ Aane ámúhake yó néé tsá muurá tsaate Píivýéébe Apííchó túkevýtso níééitýuróne: “Jetsóó nehníjyau.” Áhdure tsá múha Ávyéjúúbedi Jetsóoke díllóitýuró Píivýéébe Apííchó díityéké túkevýtsooca.

⁴ Muurá ihdyu Píivýéébere meke piáábónej tééveri mépiivýeté páhdúváré nénehjí meméénune. Áronáa ihdyu íapííchoj tééveriyé meke piááboobe ténehjí meméénuni.

⁵ Muurá dílbye wákimiyéí páhdúváré nénehjí meméénúróneri tsaapíikyéré méíicuvéhi.

⁶ Muurá dílbyere Píivýéébe tehdu mééma meenu íhñéjté meíjcyámema.

⁷ Aane muurá dílbyé Apííchóré meke piáábóneri mépiivýeté tehdu nénehjí meméénune mejtééveri téhdure tsíjtye cahcújtsó múnáake díbye ípiááboki.

⁸ Muurá tsaate téenere piáábónej tééveri piivýeté tsíjtyeke itýúkévýtso. Áané piááboríyé tsíjtye piivýeté ímí íúwaabóne.

⁹ Áhdure muurá tsaate téenere piáábónej tééveri ímí Píivýéébeke cáhcújtsóhi. Áané piááboríyé tsíjtye piivýeté chéméméhjíke íbóhíitsóne.

¹⁰ Tsaate piivýeté méénuráitýuróné imyéénune. Tsíjtye piivýeté íiná pájtyeíñe íhdéjuco iwáájacúné íúúballéne. Tsíjtye piivýeté iwáájacúné caatyé pañe ímiáané Píivýéébe Apííchó íjcyane, caatyé pañe Naavéné apííchóré íjcyane. Tsíjtye piivýeté tsíjtye íhju ílléébótúrójuri ílhjyuváne. Tsíjtye piivýeté tsíjtye íhjuváne ílléébótúróné íhñéjjuvú ípájtýso.

¹¹ Ehdú muurá Píivýéébe Apííchó piáábónej tééveriyé mépiivýeté páhdúváré nénehjí meméénune.

Páneere Críjtoéjté tsáápihdyuré íjcyane

¹² Muurá méjpi pívátsihjívá íjcyané dobéévé méijcyá tsáápiye. Ahdu téhdure Críjtoéjté mítyame páhdúváré menéérome méijcyá tsáápihdyúre.

¹³⁻¹⁴ Muurá pamévaré jodíómuu, gríéégomuu, tsíjtyé hójtsí pañe íjcyamee, tsíjtyé hójtsí pañe íjcyatúmee, éhdume páneere méijcyá dílbyeéjte. Muuráhjáa Píivýéébe Apííchó mépañévu úcaavémé méijcyá tsané múnáaréjuco. Aame Críjtoma tsáápihdyuré méijcyá Cáání Apííchó mépañe íjcyanéj tééveri íñe méjpi pívátsihjívá íjcyaróné dobéévé tsáápiye meíjcyadu.

¹⁵ Muurá méjtúha ílhjývaca tsá nééitýuró méjpiene íjcyatúné hójtsí íjcyatúnéllíihye.

¹⁶ Téhdure ménúúmiho tsá nééitýuró méjpiene íjcyatúné máhálluu íjcyatúnéllíihye. Áronáa muurá páneere méjpiene.

¹⁷ Muurá páneere méjpi hálluúré íjcyaca íñnerí mélléébóiyáhi? Téhdure páneere ménúúhejúrú íjcyaca íñnerí máarahjúciyá tsíeménej cúva?

¹⁸ Ehdúhjáa tene múhdurá nééíyonéllii ihdyu Píivýéébe méjpi ípíveyjtso muhdú íjtsúcunúdu ténéhjíma.

¹⁹ Muurá tsáneere méjpi íjcyaca múhduréiyó teéne.

²⁰ Aane muurá pívátsihjívá íjcyaróné dobéévé tsáápiye.

¹¹ Muuráhjáa tsíimene o íjcyácooca ó ihjyúvahíjcyá tsíimene íhjuváu. Aabée ihdyuhacáa múhdurá néerone ó itsúcunúhíjcyá tehjújuco. Aanée o kéemebe tsáhájuco tehdu o néjúcootú tsúúca o wájácúúvénéllíhíhe.

¹² Ahdu muurá íne ícyooca tsátsíhuútsáré méwaajácú Píivyéébé icyánécjú éhne múúne mícúmí paíe tsíeméne náávé meítene mewáajácúdu. Áronáa ihdyu íjcyáíñéi éhníñíevu ténejuco mewáajácúne. Muurá íne ícyooca tsátsíhuútsáré o wáajácúné téjyju botsíi ó waajácúú ímíñéúvú muhdú Píivyéébe oke wáajácúdu.

¹³ Aane muurá dífbyeke mecáhcújtsóne mewájújycatsímýe meítsohíjcyáné tsá mújyú níjkéváityúne. Áanetu ímichi páñétúene teene mewájújycatsíñe.

14

Tsíjtye íhjuúri tsaate íhjuváné píivyeténe

¹ Ahdícýane mú tsúúrámeí pamévamáyé ámuha mewájújycatsímýe Píivyéébé Apííchó tükévýjtsómé panévare ámuha meméénúyóneri. Múu tsúúrámeí íhdétújuco díbye ámúhadívú bóhówajtsóné ámuha mewáajácúné meúúbálléyóneri.

² Muurá tsaate tsíjtye íhjuu ílléébótúrójuri íhjuvámé Píivyéébemáyé íhjuváu tééjuri. Aane tsá múha lléébóityuró íná dítye nééne Píivyéébé Apííchóré díityéké tükévýjtsóneri dítye íhjuvánéllíhíhe.

³ Áanetu ihdyu díbye íuwaáboju bóhówajtsóné úúbálléhíjcyámé cahcújtsó múnáake tsápíjtsó éhníñíevu ímí dífbyema dítye íjcyaki.

⁴ Muurá tsíjtye íhjuu ílléébótúrójuri tsaate íhjuvámekéré píaabóné Píivyéébeke dítye úráávýénéjcutu. Áanetu ihdyu díbye íuwaáboju bóhówajtsóné úúbálléhíjcyámé éhníñíevu tsíjtyeke píaabóhi.

⁵ Aane ihdyu ímí ó íjtsúcunú tsíjtye íhjuu ámuha melléébótúrójuri meíhjuváiýóne. Áronáa éhníñíevu ó ímíllé ámuha meúúballéné Píivyéébe íuwaáboju ámúhadívú bóhówajtsóne. Teene ihdyu éhníñíevu píaabó cahcújtsó múnáake. Áanetu tsíjtye íhjuúri ámuha meíhjuvaróné tsaate díityé íhjuvú pájtyétsótúhájchíí tsá díityéké tene píaabótúne.

⁶ Ámuúha táñahbému, muurá ámúhake o ááhíveebe tehdu tsíjtye íhjuúri ámúhama o íhjuváhájchíí tsá ámúhake tene píaabóityú ámuha melléébótúnéllíhíhe. Áanetu ihdyu Píivyéébe óhdivu bóhówajtsóné ámuha melléébójuri o úúbálléhájchíí ámúhake píaabóíñe.

⁷ Cáhawáá méíjtsúcunuj, muurá míamúnaa íjcyáturoné cúúmúbama chíyóro ímíñéúvú mellíjchúcooca melleebó ímíwu tsanéécú íhjuváne. Áanetu múhdurá mellíjchúhájchíí tsá ímí melléébotúne.

⁸ Áhdure meénujcatsí íjcyácooca ímíñéúvú rojrócó llíjchúmeítyúhájchíí tsá múha íjcyátsíívyetúne.

⁹ Ahdu muurá tsaatémá dítye lléébótúrójuri meíhjuváhájchíí tsá dítye lléébotúne. Pevénére meíhjuváu éhne múu pevetsíima íhjuváu.

¹⁰ Muurá ííñjújiri míamúnaa páhdúvare íhjuvámé tsá wáajácúratúné íhjuvátúne. Muurá ihdyu dítye íhjuváné waajácúmeíhi.

¹¹ Muurá tsaate óoma tehdu o lléébótúrójuri íhjuvaca tsá ínetú oke tene píaabóityurone. Áamedítýú ó nééiyá tsíjtye múnaaré dítye íjcyane. Áhdure óhdivu nééiyómé tsíjtye múnaajpíyé o íjcyane.

¹² Aane Píivyéébé Apííchó ámúhake tükévýjtsóneri páhdúvare nénehji ámuha meméénúyóneri meíjýacúnúhíjcyámé múu íjýacúnú ámúhake díbye píaabóneri cahcújtsó múnáake ámuha metükévýjtsóyóneri.

¹³ Áanetu tsíjtye íhjuúri íhjuváné píivyetéme múu Píivyéébeke píaabó táumeí díbye tükévýjtsóneri teene ípájtyétsó tsíjtye íllééboki.

¹⁴ Muurá tsá oore tájtsaméiyi tsíjtye íhjuu o lléébótúrójuri Píivyéébema o íhjuváhíjcyatúne. Dífbyé Apííchóré ihdyu tápañétú íhjuváhíjcyáhi. Áanéllíi o íjcyároobe tsá o wáajáchíjcyatú o íhjuváne.

¹⁵ Aane íne zkééjuri meíhjuváiýá Píivyéébema? Meíhjuváiýá tsajúúcuri melléébótúrójurii, melléébójurii, íjcyane. Áhdure dífbyeke medúúruváne memátsíváiýá tsajúúcuri.

¹⁶ Muurá tsíjtye lléébótúrójuri dífbyeke medúúruváhájchíí tsá múha meke náhbénúityú ílléébótúnéllíhíhe.

¹⁷ Ímí tehjújucooro Píivyéébema tééjuri meíhjuvaróné tsá tsíjtyeke píaabótú dífbyeke dítye úráávýénetu.

¹⁸ Áronáa ihdyu ímí tehdújuco teene melléébótúrójuri dífbyema meihjyuváne. Muurá ámuhá ehníñevu ó ihjyúvahjycá Píivýéebema oore o íjcyácooca. Áánéllíi ó téhdujtsó dífbyeke.

¹⁹ Áronáa ihdyu tsame cahcújtsu múnáa mepíhcyáávécocoo ó ímíllé pámeere lléébójuri báhríñéwuúré o íhjuívaróné diityéké píaabóne. Tsá muurá diityéké tene píaabóityuró cááménécóbaúvú tsijtyé ihjyúrí o íhjuváné ditye lléébójuríjívári.

²⁰ Ahdícycane, ámuúha táñahbémuj, tsá múu ímiájíjtó ámuha meúraavyémé tsimédú néétune. Ímíñevúvú múu íjtsámei kéemejte íjtsámeidy. Áánetu ihdyu ímityúné icyánéjcutu múu íjcyá diitye tsime ína wáájacutúmé íjcyadu.

²¹ Muurá Píivýéébé waajácúháámitu nééneé: “Tahñéjté jodíómuma ó ihjyúváá tsijtye múnáaj tééveri diityé ihjyúri. Áronáa tsá oke ditye cáhcújtsóityúne. Ehdu íñe o néé Píivýéébe o íjcyáábe.”

²²⁻²³ Aane muurá tsijtyé ihjyu melléébótúrójuri Píivýéébé Apííchó meke íhjuvátsóneri cáhcújtsótúmeke meúújsetsó íhstútuube Píivýéébe íjcyane ditye iwáájacuki. Áronáa muurá medóbeevémé téjúhjeri meihjuváne ílléébone méhdityu nééiyómé illure meméivátene. Áánetu ihdyu cahcújtsu múnáa wáábyuta méhdivu íuwaáboju bóhówájtsoobe diityéké meutúbálleki. Tsá cáhcújtsótúmé wáábyuta tene íjcyatúne.

²⁴ Áronáa tsáijyu múúne tsáame meúwaabóné íllééboki. Aame muurá teene ílléébone waajácúiyá ímiááné ímityúmé íjcyane.

²⁵ Aane múhduúvúrá íjtsúcunúne botsíi Píivýéébe mééma íjcyane iwáájacúne dífbyeke duurváiyómé ímíhmóúbánema.

Muhdú pihcyáávé pañe meijcyáiyóne

²⁶ Ahdícycane, ámuúha táñahbémuj, ámuha mepíhcyáávécocoo Píivýéébeke ámuha medúúrúváne májtsi méénuhíjcyámee, tsaatédivú díbye íuwaáboju bóhówájtsóné útbállehjycámee, tsijtyé ihjyu ílléébótúrójuri íhjuvahjycámee, ditye íhjuváné melléébojúvú pátyétsohíjcyámee, éhdume múu ímíñevúvú meenu cahcújtsu múnáake tene ípiáboki.

²⁷ Aane tsaate tsijtyé ihjyu ílléébótúrójuri íhjuváné píivyetéhajchíi óvíi mútyétsiye íhjuváhi. Téhdure ímílléhajchíi tsijpi píivyeté íhjuváne. Áronáa ihdyu tsá múu tsané tujkéveri íhjuvatúne. Tsáápiitsádi múu íhjuvá llééboobe ípátyétsoki.

²⁸ Áánetu díbye íjcyátúhajchíi tsá múu ámuha mepíhcyáávéné pañe tééjuri íhjuvatúne. Iiye múu íjcyácooca Píivýéébamáyé tééjuri íhjuváhi.

²⁹ Áhdure díbye íuwaáboju tsaatédivú bóhówájtsómé múu tsané dobéévé pañe mútyétsiuba, 3-meváuba, úwaabó tsijtye ílléébúcutúki.

³⁰ Áronáa tsáijyu múúne Píivýéébe lléébúcutúmedívú téhdure íuwaáboju bóhówájtsóhajchíi óvíi tujkénú úwááboobe íhveté diityéréjuco íuwaáboki.

³¹ Ehdu múu Píivýéébe íuwaáboju ámuhádivú bóhówájtsóné tsáápiitsádi ímíñevúvú úwaabó tsijtye ílléébone dífbyedívú icyátsípááveki.

³² Dífbyé úwááboju múu imyéénune píivyetémé ímíñevúvú meenuhi.

³³ Tsá díbye ímíllétú múhdurá dífbyé úwááboju medáriivéne.

Ímíllebe tsaimíyé pámeere metúkévétsojcatsíñe.

³⁴ Aane ihdyu óvíi ámuha mepíhcyáávécocoo Píivýéébé taúhbaju néhdu walléémú ímiááméré íjcyáne cúúvéhulléré úwáabó lleebúcutúhi. Tsá ehdu nétsihjívú ditye íhjuváityuróne.

³⁵ Tsane ídillone ímílléhajchíi óvíi íhjáhañévúré dillómé ájyúmuke. Tsá tene ímityú Píivýéébé pihcyáávé pañe walle íhjuváiyóne.

³⁶ ¿Mityá tsá ehdu tene néétune? Cáhawáá méjtsúcutunuj, tsáhái muurá ámuha pahdu díbye íuwaáboju méhdivu bóhówátsohíjcyáné mewáájacutúne.

³⁷ Aane cáhawáá óvíi tsaate díbye íuwaáboju diityédívú bóhówátsohíjcyámé pañe dífbyé Apííchó íjcyáhajchíi waajácú dífbyé taúhbaju néhdújuco o néhíjcyáne.

³⁸ Áánetu tehdújuco néerone ditye múhdurá íjtsúcunúhajchíi muhdú idyé meméénuhi.

³⁹ Ehdu teéne, ámuúha táñahbémuj. Ahdícycane óvíi ámuha meúwáábohíjcyá Píivýéébe íuwaáboju méhdivu bóhówájtsóne. Tsá múu tsaate tsijtyé ihjyu ílléébótúrójuri íhjuvánetu diityéké bóljcyutúne.

⁴⁰ Ímiááméré múu íjcyáne panévaré ímíñevúvú meenuhi.

15

Críto dsíjiveebe bóhúne

¹ Ámuúha táñahbémuj, cáhawáá méitsáávé muhdúhjáa pajtyéteju ámuhákye o úwaabóné ámuha mecáhcujtsóne. Aane muurá ímí ámuha meúraavyéhi.

² Aame tsúuca ámuha mepájtýeté ímiáané ámuha mecáhcújtsóhahjíjyu. Áánetu ámuha ímí mecáhcújtsótúhahjíí illure ámuha mebáñtúméíli.

³ Muurárhjáa Píivýeébé waajácúháámitu tene néhdjúco méimítýú iwáágóo Críjto dsíjívénetu íjcyané uwááboju oke ditye úwaabódújuco ámúhake o uwáábohíjcyáne.

⁴ Muurárhjáa tene néhdjúco dsíjívéebeke ditye cúúuube pápíhchúúj coojívatu bóhíine.

⁵ Aane íne ó uwáábohíjcyá muhdúhjáa Péedoródívú íbóhówáávéne boone tsijtye ímamyemudívú dibye bóhówaavéne.

⁶ Áané boonétúhjáa muurá bóhówááveebe ihñéjté 500-mevá ehniíñevu íjcyámedívu. Áamedítýúú tsúuca tsaatétsáhjí dsíjívénetu muurá íjcyáméi mítýame.

⁷ Áhduréhjáa muurá bóhówááveebe Jacóóbodívu. Áané boonétúhjáa bóhówááveebe pámehdívúréjuco.

⁸ Áané boonécobaúvutúú téhdure óhdivu dibye bóhówaavéné ó íjtsúcunú éhne múúne walle itsímáváyotsíhjí pájtyelle tsíimavádu.

⁹ Áánéllíi tsá o íjtsúcunúmeítýuró dífbyedítýú íjcyané uwááboju uwáábóméré péhíjcyáméejpi o íjcyane. Muurá ímiáané tsá o íjcyáítýuró tenejctú uwááboobe cahcújtsó múnáakée o ícúbáhrahíjcyanéllíihye.

¹⁰ Áronáacáhjáa ihdyu Píivýeébe pámeekéré iwájyudu íjcyaae óhdi ídáátsóvéne oke ímbajchóhi. Aabe ihdyu óvíi tehjújuco o íjcyane dífbyé icyánéjctú uwááboobe. Áánéllíi muurá ímiáané tsijtye uwáábojte ehniíñevu ó méénuhíjcyá tééné wákímyéi. Tsá idyé oore. Dífbyere ihdyu Píivýeébe méénuhíjcyá tajtyéeveri.

¹¹ Áronáa tsá muhdú tene néétu tsaate ehniíñevu tééné wákímyéi méénune. Aane ihdyu ímí tehjújuco ámúhake muha meúwáábohíjcyané ámuha mecáhcujtsóne.

Dsíjívémé bóhííñe

¹² Muurárhjáa Críjto dsíjívéebe bóhíine muha meúwáábohíjcyané ámuha mecáhcujtsóhi. Áronáa jíveeki tsaate ámúhadítýú nehíjcyá dsíjívémé bóhíjúcóóítýúne?

¹³ Muurárhjáa ímiáané tehdu tene néeca Críjto dsíjívéebe tsáhájucó bóhííítýuróne.

¹⁴⁻¹⁵ Aaca muurá tenejctú uwáábojte muha méíjcyáiyá állíu múnaa dífbyé bóhíítúnéré muha meúúbállehíjcyanéllíihye. Aaca téhdure tééné uwááboju mecáhcujtsóné tsá ínetu meke píáábóítýuróne.

¹⁶ Muurárhjáa tehdu tene néeca Críjtoke ditye cúúuube tsá bóhíjúcóóítýuróne.

¹⁷ Aacáa muurá íjcyáiyóné máhallúri méimítýuháñe.

¹⁸ Aamée dífbyeke ímí mecáhcújtsorómé medsíjívémé ávyetá wágoóóoveréjuco meméénúiyóne.

¹⁹ Muurá dífbyeke mecáhcujtsóné apááñéré ííñújí hallúri meíjcyánetu meke píááboca tsíjtyéhljí ehniíñevu ávyetá ídáátsó méíjcyáiyáhi.

²⁰ Áronáacáa ímiáané Críjto idsíjívétsihdyu bohíí medsíjívémé mebóhííñé mééma déjucóónuúbe.

²¹⁻²² Muurárhjáa tsáápiye Adáa ímítýúné méénúné déjucotu médsíjívéhíjcyáhi. Áhdúú íivane tsáápiye Críjto ímiáábé íjcyaae méénúnéj téeveri medsíjívémé mebóhííñe.

²³ Áronáa tsá íhdícyáiyu mebóhíítýúne. Dífbyéi tsííñe tsáácooca mebóhíí dífbyeéjté meíjcyame.

²⁴⁻²⁵ Ájyu páme avyéjuubéré íjcyaa dífbyeke múnáátsohíjcyámeke ityáhljáné hajchóta. Áané boone páneere Cááni Píivýeébé hójtsi pañévu íhvéjtsóíbye dífbyeréjuco páne avyéjuube íjcyaki. Téijyu páneere níjkévaáhi.

²⁶ Dsíjívé meke múnáátsohíjcyané tsáhájucó íjcyáítýúne.

²⁷ Muurárhjáa dífbyere Píivýeébe pícyóó Críjtoke páne avyéjuubéré dibye íjcyaki. Ehdú muurá nééne dífbyé waajácúháámitu. Tsá tene néetu Cááni dífbyé túkevéjtsójú pañe íjcyane.

²⁸ Muurá ícyooca páneere Críjto túkevéjtsójú pañe íjcyarooobe téijyu íjcyaa Cááni Píivýeébé túkevéjtsójú pañeréjuco. Muurá Píivýeébe ávyeta páne avyéjuubéré ímichi dífbye tájpi páneere íjcyaa. Áánéllíi téijyu páneere dífbyé túkevéjtsójú pañeréjuco íjcyáíñe.

²⁹ Áánetu íjcyané tsane. Ehdú idyé medsíjívémé mebóhíjúcóóítýúné néhíjcyámé jíveeki tsójtsómehíjcyá ímúnaa dsíjívémé mémeri 'ditye ípájtýeteki' néémere muhdú idyé medsíjívémé mebóhíjúcóóítýúnáa ínetú díítyéké tene ípíááboki?

³⁰ Aane idyé ehdu tétsíhjí dáiháñeréjuco medsíjívéíñáa jíñe muha uwáábóméré mépehíjcyá tsáijyu tsaate múúhake tééné hallútú dsíjívétsóhahjíí muha mepájtýetékíííivari?

31-32 Áánelliihyéacáa bañúháñé tééne hallútú Éépetsó cóomi múnaa ápíchó éhne múúne meke dóóné iyámédú néemema ó táhjacatsíhijcyáhi. Aanéjjiiva, ané metsu ímiáané tehdu tene néhachíí meijcyané hajchótá mewáñehjivaténé pañe panévaré meóóvehljyca tétsíhjí daihañéréjucu medsjívéíñéllíhye. Árónaa muurá ímiáané medsjívéimé mebohíime o úwáábohijcyané hallútú oke ditye dsjívétúsóllehijcyároobe ó icyahijcyáhi. Áróneri íllure ó ímijyúúvehljyca eene ámuha Jetsocríjtoke meúráávyeneri o ímijyúdu.

33 Ahdícyane máállitsámeidí múhdurá ítsámeihjcyámédívu. Ámúhake mújtátsodímé ímí ámuha meijcyáiyómeke. Muurá tsaate néehí: “Átéréjítédívú menáhbevámé íllure meke mújtatsóhi.”

34 Ahdu ámuha meijcyáyónéllí ímíñeúvú meúráávyé ímiááju. Óvjycacóóné ímityunéjcu. Muurá ijcyáméubá tsaate ámúhadítý Píívyéébeke wáájacutúme. Ehdu ámúhake o néé núcójpítsoróné pañe ámuha téénetu mewájacúúveki.

Muhdú dsjívémé bóhiñe

35 Árónaacáubá tsaate ámúhadítý néehi: ¿Aca íhya muhdúíiváj píhjmá medsjívétsihdyu mebohííhi?

36 ¿Aca muhdú ámuha méjtsúcunúhi? Íllu muurá teéne: Muurá tsiéméné pañévu mebjátsou tsíhdyuréjucu icyápáyóóvétsihdyu íñeú botsí páneevé úmehéréjucu.

37 Tsá muurá apáhachíí teeu mebjátsónemáyé pahéjucu íjcyáityuróne. Tsáijyu muurá tríígo pañéváuma tsíñéhjí pañévahúúné mebjátsócooca tsáhái téuhjitu ipáhé bóhówáávetúne.

38 Píívyéébere íhdyu ímíllédú píívyetsóné tsáimiyé keemévé íñéhé neeváúhjáa íjcyahéjucu.

39 Tsá muurá panévaré tsahturé néétune. Muurá úmehééne tsíhdyure. Áánetu mee míamúnaa tsíhdyure. Áhdure iyámé tsá tsahturé néétune. Muurá baari úlléné iyámé tsíhdyure. Wahpéjté tsíhdyure. Amómé tsíhdyure.

40 Téhdure caame íévéhóowari íjcyanéhjí, íñújiri íjcyanéhjí, tsíhdyure.

41 Muurá cóójíejpi núhba ájchú péjócójpima mícúru ájchúné tsíhdyure. Áhdure mícúruj péeté tsá tsahturé néétune.

42-43 Ahdu muurá idyé tsíhdyuréjucu meijcyane medsjívétsihdyu mebohííime. Muurá medsjívémeke ditye cúúume mechájááverómé tsiñe mebohííicooca tsíhdyuréjucu néjpiima meijcyame tsáhájucu mújyú muhdú meijcyájúcóóityúne. Muurá íñe icyooca meijcyáne j pí átéréenére.

44 Aane muurá íñújiri meijcyáné j piima meijcyame téhdure méjicyaá tsíhdyuréjucu néénej pí mújyú medsjívéjúcóóityúné j piima.

45 Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Tujkénúejpi Adáake Píívyéébe ípívyétsóóbé pañévu pícyóó míamúnaa díbye íjcyáíñe bóhi.” Áábé boonétú Críjto bóhówááveebe íhdyu meke ajcú mújyú muhdú meijcyájúcóóityúne bóhívu.

46 Árónaa tujkénú meijcyá íñe icyooca meijcyáné j piima. Ááné boonétú botsí méjicyaá tsíhdyuréjucu néjpi mújyú medsjívéjúcóóityúné j piima.

47-48 Muuráhjáa tujkénú Píívyéébe meenu íñúbatu Adáake íñújiejpi íjcyáábeke. Áánellíi tééj hallurí meijcyame méjpiháñema mee díbyeé ípívyéjtsóobédújucu. Áánetúhjáa íhdyu Ávyéjube Críjto tsáá níjkyéjitu. Áánellíi díbyema meijcyácooca tsíhdyuréjucu meijcyaiñé díbye íjcyadújucu.

49 Muuráhjáa Píívyéébe íñúbatu méénuube íjpiíma íjcyadújucu mee méjpiímaá. Áhdure idyé níjkyéjiri íjcyaae Críjtoduréjucu meijcyaiñé díbyema meijcyácooca.

50 Ámuhá táñahbému j, muurá íñe icyooca meijcyáné j piiháñema tsá meijcyáityú Píívyéébé avyējuri. Muurá íñe dsjívéíñé j piiháñé tsá múhdutú dsjívétúné íjcyáityuróne.

51 Cáhawáá ámúhake o úúballe múha mewájacutúne. Tsá muurá páneere míamúnaa dsjívéityúne. Muurá dsjívétúmé j piiháñé cápáyóóvé tsíhdyuréjucu néénej piiháñevu.

52 Muurá ávyeta ícúúwuuré tsáneere metámihjycacóné hallurí méjpiháñe cápáyóóvé páneere tsíhdyuréjucu ímíabáavye níhñéré rojrocó lljchúmeícyooca. Tene muurá íhjuvácocooca cahcújtsu múnaápe dsjívéhijcyámé tsiñe bóhiime tsáhájucu dsjívéityúne. Ááné tujkéveri téijyu íjcyame dsjívétúmé j piiháñé tsíhdyuréjucu cápáyóóveíñe.

53 Muurá íñe icyooca medsjívehijcyané j piiháñé téijyu cápáyóóvé dsjívéityúné j piiháñevuréjucu. Áijyu íhdyu botsí méjicyaá Píívyéébé avyējuri.

⁵⁴⁻⁵⁵ Ehdú muurá iñe medsjívehíjcyánéj piiháñe tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñe Píivyéébe waajácuháámitu illu tene nehjújuco: “¿Aanéhaca kiávújuco teene dsijivé meke wáágóóiyóne? Tsúuca táhjátsámeíñe tsáhájucó jcyatúne.” Ehdú Píivyéébe waajácuháámitu néeneé.

⁵⁶ Muurá ímityúme mejjcyáné déjúcotu médsjívéhíjcyáhi. Aanée méhdivu Píivyéébe taúhbaju bohówaajtsó ímityúme mejjcyane.

⁵⁷ Áronáacáa ihdyu tehdújuco Píivyéébe méhdi ídáátsóvone Máavyéjuube Jetsocríjtoj téeveri ímityúne méema táhjane mewágóóóvétuki.

⁵⁸ Ahdícyane, ámuúha táñahbému, méihvéjtsodí Píivyéébe icyánécjú ámuha meúraavyéne. Óóchévetúméré méméenuhíjcyá Máavyéjuube Jetsocríjto wákimyéi. Muurá méwaajácú dííbyé wákimyéi meméénume mebáñúmeítyúne.

16

Cahcújtso múnáa wáabyuta dsíidsi píhcyúmeíñe

¹ Áánetu dsíidsike cahcújtso múnáallii ámuha mepíhcyuhíjcyáné múu ímíñeúvú meenú iñeé Garáatsiá íñújiri jcyáné cahcújtso múnáake o néhduú.

² Ténevá tsemáánádú múu wáyeeévejcóójí idyóbéévecooca ámuhá wákimyéi hallúvú ámuha meújucúnetu tsánéhwu dówacárohíjcyá ámuhádivú o úújetécooca botsi ámuha mepíhcyútuki.

³ Aane o úújetécooca tsaatéké ámuha metújkevééllémeke mewáallo Jerotsaréeri jcyáné cahcújtso múnáa éllévu ámuha mewáalloóné waajácúhaaminema ditye teene itsájtjyeki.

⁴ Áámema téhdure muhdú o néhajchíi ó peéhi.

Muhdú ipyééíñe Páávoró íjtsámeíñe

⁵ Áronáa ihdyu tujkénúí ó peé Matsedóóniá íñújivu. Átsihdyu botsi ámuhákye ó aahívéteéhi.

⁶ Aabe tsáijyu múúne ámuháma úúnjyá hajchótá ó jcyá tsúcájahreé. Átsihdyu óví kiávú o péébeke ámuha oke mépiáabóhi.

⁷ Tsá o ímíllétú ámuhákye íccúíye o ááhíveíñúne. Ó ímíllé tsuucájááneúvú ámuháma o jcyane Píivyéébe ímílléhajchíjyu.

⁸⁻⁹ Aabe íchihvúré Éépetsóvú Pejtecójté wañéhjí ó pájtjyee téené pañe íchíi múnáake o úwááboki. Tsáijyu múúne tsate díityédítúy o úwaabóné cáhcujtsó tsijtye oke téené hallúvú tsáííllérónáacáa.

¹⁰ Áánetu Timotéó iñe o jcyadu Píivyéébe wákimyéi méénuhíjcyaaabe ámuhádivú úújetéhajchíi ímíñeúvú méwaatsúcúpéjtsoco díbye ímí íjtsúcunúki.

¹¹ Áábeke ihdyu métsíménééllédíñe. Ímíñeúvú dííbyeke mépiááboco elle iúlléjéne oke díbye iúújévaki. Muurá dííbyeke ó ítsohíjcyá tsijtye ménahbénuma oke ditye iúújévaki.

¹² Téhdurée ménahbe Apóóroke ó neerá díbye ámuhákye iááhíveté tsijtye menáhbémuma. Áronáa tsá díbye péétune. Óví múijyú ímíllécooca ámuhákye aahívetéébe.

Páávoró pítyajcóné

¹³ Ahdícyane ímíñeúvú Píivyéébeke méuraávyé ténejcútú ámuha íhtsutúme mejjcyame ímityunévú metáhjátsámeítyuki.

¹⁴ Múu iñá imyéénune ímíñeúvú meenú pamévakéré iwájyúnema.

¹⁵ Ámuúha táñahbému, muurá ámuha méwaajácú Ejtéépanáké éhneé Acááyá íñúji múnáadítú íhyájkímuma tujkénú Píivyéébe icyánejcúvú pájtjyébeke. Aabe muurá díitye íhyájkímuma ímí piáábohíjcyá téhulle jcyame ménahbénume.

¹⁶ Áámeke múu avyéjuulléhi. Áhdure tsijtye Píivyéébe wákimyéi méénuhíjcyámeke múu avyéjuulléhi.

¹⁷ Muuráhjáa díibye Ejtéépanaa, Potonáátoo, Acáicoo, éhdume tsaimíyé oke piabó ílle ámuha mejjcyaca oke mepiáábóiyónetu.

¹⁸ Aame oke tsápitsohíjcyá ámuhákye itsápijtsódu. Aane ímí ó ijtscunú tehdújuco. Tehdu néemeke múu avyéjuulléhi.

¹⁹ Áhdure ámuhákye ó úúballé Áátsiá íñújiri jcyáné cahcújtso múnáa ámuhákye dúúruváne. Téhdure Akíframútsí Piritsíírama ámuhákye duurúváhi. Áhdure díityétsi javú píhcyáávehíjcyámé ámuhákye duurúváhi.

²⁰ Pámeere íchíi múnáa ménahbému ámuhákye duurúváhi. Téhdure tsamééré méduurúvajcátsi.

²¹ Aane iñe ámuhákye o pítyajcóné pañetu oo Páávoró ó caatúnúhi.

²² Aabe o nées Ávyéjuube Jetsocríjtoke wájjútúme hallúrí tsúuca ímityúne íjcyane. Aabe ihdyu óvi tsájucóó Máavyéjuúbe.

²³⁻²⁴ Muurá mítyane ámúhake ó wajyú díbyeéjté ámuha mejcyámeke. Ahdícyane ihdyu óví díbyeréjuco ámúhake píaabóne. Áyu tehdújuco.

2 CORÍNTIO

Hállúvúeháámí Coríntori Íjcyáme éllevu Páávoroo cáátúnuháámí

Duurúvaju

¹ Oo Páávoroo o Íjcyáábekée oke Píívyéébe picyóó Jetsocríjtodítýú Íjcyáné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki. Aane íñe ícyooa muhtsi íhyaami mécaatúnú ménahbe Timotéoma elle Coríntori ámuha meíjcyáné cahcújtso múnáa éllevu. Téhdure pámeere Acááyá iññújiri Íjcyáné cahcújtso múnáa wáabyuta téhaami.

² Ahdícyane óví Píívyéébe Íli Jetsocríjtoma ámuhákye píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Páávoroo ícúbáhrámeíñe

³ Áánéllii metsu Máavyéjuube Jetsocríjtó Caani Píívyéébeke medúúrúvaki. Muurá meke ídaatsólléne Íjcyaae pájyuvaré meke bóhítsóhíjcyáhi.

⁴ Muurá meícúbáhrámeíñetu meke íbóhítsóne píáabóhíjcyaae téhdure tsíjtyeke mepíáábo muhdú meke díbye píaabódu.

⁵ Ehdú Críjtoéjéte meíjcyame díbyeé ícúbáhrámeíhíjcyádújuco meícúbáhrámeíhíjcyane. Áámeke dílbyej tééveri Píívyéébe meke ímíjyuuvo ácuíhíjcyáhi.

⁶ Muurá muhtsi meícúbáhrámeíyómútsikye ímíjyuuvo ácuíhíjcyaae téhdure ámuhákye muhtsi meúwáábóneri mebóhíjtsómé tehdííwáné ícúbáhráméí ámuha maáábúccúne mepájtyetéki.

⁷ Muurá muhtsi méwaajáccú ámuha ímí Píívyéébeke meúráávvehíjcyáné panévare ámuhákye pájtyérone páne. Muhtsi meícúbáhrámeídyú ámuha meícúbáhrámeíñéllii téhdure ámuhákye bóhítsóhíjcyaae múhtsikye íbóhítsóhíjcyádu.

⁸ Ámuúha táñahbému, ó ímíllé ámuhákye o úúballéné muhtsi Áátsiá iññújiri meícúbáhrámeíñe. Ávyetáa muhtsi meícúbáhráméí múha áábúccútyuróne. Tsáhájucóo muhtsi meíjtsúcunútu mepájtyetéíñe.

⁹ Idátsóhrée muhtsi éhne múune dítye dsíjívétsoímýé Íjcyadu. Ehdúu múhtsima pájtyéné Píívyéébedívú muhtsi mecátsípááve panévaturé íhtsútuube Íjcyaae dsíjívérómeke bóhítsóóbedívú.

¹⁰ Aabée íhdyu múhtsikye pájtyetétsó téjyju muhtsi medsíjívéíyónetu. Áánéllii dílbyedívú muhtsi mecátsípáávehíjcyá éhniíñevu Íjcyarónéhjitu díbye múhtsikye ípájtyetétsoki.

¹¹ Aane óví ámuha píaabó métáúmeí díbye éhniíñevu múhtsikye píaabóné tsíjtye íájtyúmíne dílbyeke ítyéhdújtsoki.

Coríntó cóómivú Páávoroo péétune

¹² Muurá muhtsi méwaajáccú ímí tehdújuco muhtsi meíjcyane míamúnááj píne ímichi ámuháma. Píívyéébere múhtsikye píáábóneri ímí muhtsi méícyahíjcyáhi. Tsá múhtsiye tehdú meíjcyatúne. Ááneri mítyane muhtsi méímíjyúúhí.

¹³ Aane íñe ámuhákye muhtsi mecáatúnúhíjcyáné tsá túhú íhjúvatúne. Cáhawáá óví ámuha méwaajáccú téhaamíjí meéévéneema.

¹⁴ Muurá ámuha méwaajáccú Máavyéjuube Jetsocríjtó tsáácooca ámuha múhtsidi meímíjyúúveíñe ténejcúvú ámuhákye muhtsi mewáájáccútsónéllííhye. Áhdure ámuha méwaajáccú ámuhádi muhtsi meímíjyúúveíñe múhtsi uwáábóo ámuha melléébónéllííhye.

¹⁵⁻¹⁶ Aaneé ámuhádivú ímí o íjtsúcunúéllii tujkénú ó ímíllera Matsedóniá iññújivu o péébe ámuhákye o ááhíveíñúne. Aabée téhullétú o óómíbye o ímíllera tsiíñe ámuhádítyú o pájtyene Jodéa iññújivu o péébeke ámuha oke mepíááboki. Árónaacáa tsá tehdú tene néétune.

¹⁷ ¿A téénetú ámuha meíjtsúcunú pánehíjídú o pítyácámeíhíjcyáne? ¿A ámuha meíjtsúcunú cahcújtso múnáa Íjcyatúmé pánehíjídú ímyéénútyúné íhjúvahíjcyádú o íhjúvahíjcyáne?

¹⁸ Tsáhaá, muurá Píívyéébe múhtsikye waajáccú tehdú muhtsi menéétune. Áánéllii muurá muhtsi menéhdújuco meméénune.

¹⁹ Muurá Críjto Píívyéébe Hajchí Íjcyaae tsá mújyju íjtsaméí cápáyóóvéítyuróne. Muurá muhdú íñéhdújuco díbye meéénune. Áábedítýú Íjcyáné uwááboju íñe muha meúwáábóhíjcyá oo Páávoroo, Tsibáánoo, Timotéoo, éhdume.

²⁰ Áábej tééveri muurá páneere Píívyéébe meéma meenu muhdúhjáa íñéhdújuco. Áánéllii dílbyeke medúúrúvane météhdútsóhíjcyáhi.

²¹ Téhdure dílbyere Críjtoj tééveri díbye meke ímíbjachómé meíjcyá dílbyeéjéte íhtsutúme.

²² Aabe meke ítsíimedi idíllómé pañévu Íapííchó pícyóóneri ímiááné méwaajácú meke íñéhíjycanévu díbye ájcuíñe.

²³ Aabe waajácú íñéllihyéikyé elle Coríitori ámuha meijcyámeke o ááhívetétúne. Ímiááné o imíllérá ámúhake o ááhíveténe. Áronáacáa tsáhái o péétu ámúhake uhbádúré o túkévéjtsotéiyónéllíhíhe. Áánéllíhíhíe tsáhái ámúhake o ááhívetétú ámúhake o kímóvéjtsóiyónéllíhíhe.

²⁴ Áronáa tsá ámúhake o táúhbáityuró íñe mecáhcújtsónejcúvu. Muurá tsúúca ámuha ténejcu méwaajácújucóóhíí.

2

¹ Apááñéeré ó imíllé ámúhake o tsápíjtsóneri o píaabóné ámuha meímíjyuúki.

² Muuráhjáa díityédíjyucó ámúhadi o ímíjyúúvéiyómeke o kímóvéjtsoca çmúhdí ó ímíjyúúvéiyáhi?

³ Áánéllíhíhíe muurá ámuha éllevu íhde o cáátúnúháámí pañe ámúhake o úwaabó ámuha meímíbbáavye ellévu o péécococa oke ámuha meímíjyúúvétsóiyótsihvu íllure oke mekímóvéjtsótuki. Muurá ó waajácú oke ámuha meímíjyúúvétsoca tsaméhíjyucó meímíjyúúvéiyóne.

⁴ Muuráhjáa tujkenú ámuha éllevu o wáalloháámí ó caatúnú múhdurá ámuha meicyahíjycané kímóhcó oke pájtyéneri táábere. Áronáacáa tsá ámúhake o kímóvéjtsó o cáátúnutúne. Mítyané ámúhake o wájyúnéllíi ámúhake ó caatúnú ámuha meímíbbáavyeki.

Ímityúné méénúmedi meídáátsovéne

⁵ Áánetu eene ímityúné imyéénúneri oke kímóvéjtsóobéubá awáá éhniíñevu ámúhake kímóvéjtsóhi. çMityá tsá ámúhake díbye kímóvéjtsótúnej?

⁶ Áábeke téhdunéjucó ámuha tééné hallútú meúwaabóne.

⁷ Ílluréjucó dííbyedi meídáátsovéne maábajíivé teéne. Ááne mecánaajánú díbye íjtsaméi icyátóróóvéne ímíbbáavye ávyetá tútaváaveréjucó Píívyéébedítý díbye imyéénútuki.

⁸ Áánéllíi ámúhake o néé ámuha tsiíñe ímí dííbyema menáhbévaki.

⁹ Ehdúu ámuha meijcyane o wáajácúne éjyú tééné uwáábó o cáátúnúháámí ámuha éllevu ó wallóo ámúhake o nééne ámuha mecáhcújtsóhájchíí o wáajácuki.

¹⁰ Muurá ímityúné méénúmedi ámuha meídáátsovéne teene maábajíivéné ímí ó jtsúcunúhi. Áánéllíi téhdure táicyanéjcutu ámuha meídáátsovémedi o ídáátsovéhíjycá Críjto mémeri.

¹¹ Ehdú mépiáábócatsí Naavéné meke imújtátsótuki. Muurá tujkévee meke imújtátsoki.

Tóróóá cóomíyí jcyaae Páávoro múhdurá íjtsámeñe

¹² Tóróóavúu muurá o úújetéébé tétsíi múnáake Críjtotítýú jcyané uwááboju o úwááboca mítyame cáhcújtsóiyá Píívyéébé píáaboríe.

¹³ Áronáacáa técoomíyí ménahbe Tíito jcyatúné múhdúvúrá o íjtsúcunúnéllíi o péé díityédítýú Matsedóóníá ííñújivu dííbye néhcovu.

Críjto íhtsutúmé meijcyane

¹⁴ Áronáa ihdyu Píívyéébeke ó téhdútsóhíjycá Críjtoj tééveri panévaré metáhjahíjycané hallúvu. Muurá mejtééveri íuwááboju pahúllevávú tsújaucuhíjcyaae éhne múúne pácuúcuçj cúvá pahúllevávú tsújaavédu.

¹⁵ Ahdu Críjtoj tééveri meímíbbáavyémeke Píívyéébe ímí íjtsúcunúmé dííbyé uwááboju métsújaucuhíjycá pámehdívúré pájtyetéímyema wágóóóvéímíyédívu.

¹⁶ Ááné uwááboju muurá wágóóóveímíyé íjtsúcunú éhne múúne meke dsíjívétsóiyóné meijtsúcunúdu. Áánetu pájtyetéímíyédívu íñe ímíjyaú teene bohíivú díityéké ájcune. Aanéhaca íñe çcaatyé úwáábóiyá tééné uwááboju?

¹⁷ Muurá tsá teene muha meúwáábohíjycatú tsaate méénuhíjycadú muha medsíídsívakiye. Áhdure tsá tsíhdyuhíjé muha meúwáábohíjycatúne. Muurá tene néhdújucó muha meúwáábohíjycané Píívyéébé múúhake níwáávéné wákímyeí Jetsocríjto múúhake píáábónej tééveri dííbyeke muha meíçcuvénéjucó.

3

Béhné píhtyájcoju

¹ çAanéubá ámuha méjtsúcunú íllure muhtsi memítyájkímyeí ehdu ámúhake menéhíjycáne? çÁhduréubá ámuha méjtsúcunú tsaate méénuhíjycadú uwáábojtétsí muhtsi meijcyané

waajácúháámivu ámúhake muhtsi meúújétsoíñe? ¿Panéubá ámuha méijtsúcunú téeméháámí ámúhake muhtsi metáúmeíñe?

² Áánerá ihdyu ámuháye teene waajácúháámí tujkévééjte múhtsí uwááborí tsíhdyuréjuco ámuha mecápáyoovéme. Áámeke ámúhake pámeere ííténe waajácú ímiááné tehjújuco ámúhake muhtsi meúwaabóne.

³ Aame ámuha Críjtóo múúhaj téeveri cáátúnúné waajácúhaamídu. Áronáa ihdyu tsá ámuha mecáátuvatú caátúnújpácyori. Áhdure tsá ámuha mecáátuvatú éhnéhjáa néwáyuwáacutu cáátúvanédu. Muurá ihdyu íhtsútuube Píívyéébé Apííchóré ámúhá pañévu úcaavéné ámúhake ímjpyetétsómeke tsijtye ííténetu waajácú dííbyeéjté ámuha mejjcyane, waajácúháámí cáátúvané íéévéne iwáájácúiyódu.

⁴ Ehdu íñe ámúhake o nééne ímiááné tsá álliu íjcyatúne. Muurá Píívyéébere Críjtoj téeveri múhtsikye piáábohíjcyánéllii ó waajácú ímiááné tehjújuco o néhijcyáne.

⁵ Tsá múhtsí waajácúríyé muhtsi meúwáábohíjcyatúne. Píívyéébere ihdyu múhtsikye tükévéjtsóneri muhtsi meúwáábohíjcyáhi.

⁶ Áhdure dííbyere múhtsikye piáábohíjcyá íñe muhdú mejjcyaiñé béhné pityájcoju muhtsi tsíjtyeke meúwááboki. Muurá dííbyé Apííchó mépañe íjcyanéj téeveriyé mepájtyetéhi. Tsá íhdééné taúhbaju meuráávyéneri mepájtyetétúne. Muurá teene meuráávyerómé illure mewágóóóvíyáhi. Áánetu ihdyu Píívyéébé Apííchó meke ajcú medsjívejúccóityúne bóhíívu.

⁷ Muuráháa teene tujkénú Píívyéébe pícyóóné taúhbaju meke pájtyetétsótyuróné néwáyuwáacutu cáátúvané tamúnaa íjraéémudívú wajtsí dííbyé íhtsútuma Moitsééuvj téeveri. Ááne ámítsaráhcóhjáa dííbyeúvú húmiri íjcyánéllii tsá imúnaa íítehíjcyatú dííbyeke. Aanéikyéhjáa chooco dííbyedítýú áabanúhi.

⁸⁻⁹ Ehdúhjáa muurá meke pájtyetétsótyuróné taúhbaju tujkénú Píívyéébe pícyoone íné ímjyaú bóhówaavéhi. Aanéjii mítyáubá awáá mepájtyetéíñe uwááboju dííbyé Apííchó mépañétú bóhówajtsóíñe. Ááne pityájcoju íñe ícyooca mééma díbye méénune muurá meke ímjpyetétsóhi.

¹⁰⁻¹¹ Áánevu tujkénú díbye méénúné taúhbaju ímí néérone tsá úújetétúne. Áánetu íñe ícyooca mepájtyetéíñe pityájcojú díbye méénune awáá éhniíñevu meke piáabóné tsá múijyú níjkéváityúne.

¹² Aane muha mewáájácúnéllii meúwáábohíjcyá íñerí núhnévetúme.

¹³ Tsá muha meméénuhíjcyatú éhnéhjáa Moitsééúvú dítye íájtyúmitu Píívyéébé ámítsaráhcó íhyúmiri íjcyane áabanútúné hajchótá wájyamubávú wátácámeihijcyádu.

¹⁴ Téijyúhjáa íjcyané míamúnaa tsá wáájácúpityúne. Áhdure ícyooca íjcyané míamúnaa teene íhdééné pityájcoju éévéjúcoorómé tsá wáájácúcutúne. Aame íjcyá éhne múúne tsane tsíménevu maávohjácóné íjcyadu wáájácúmeityúme. Muurá ihdyu apááñéré Críjtóo mééma méénune mecáhcújtsóneri mewáájácúiyáhi.

¹⁵ Aane ícyoocápi tsaate téenere Moitsééúvú cáátúnuhíjcyanehjíré icyáhcújtsóne ítsúcunúhíjcyá ípájtyetéíñe. Tsá dítye wáájácúpityú Píívyéébé muhdú mepájtyetéíñe Jetsóoj téeveri méénune.

¹⁶⁻¹⁷ Árome muurá dííbyé icyánejcúvuréjuco pájtyémeke piááboobe Íapííchoj téeveri dítye iwáájácú muhdú ípájtyetéíñe.

¹⁸ Muurá Píívyéébeéjté mejjcyame tsúúca dííbyé icyánejcú meúwaajácúhi. Aame mícumídú menémedítýú dííbye ímí bóhówaucunúhijcyámé icyóhodu méijcyaa Críjtodu Íapííchoj téeveri meke díbye ímjpyetétsóme.

4

¹ Aane téenetu íjcyané uwááboju ímiáájú íñe muhtsi meúwáábohíjcyáhi. Áánetu tsá muhtsi meóóchévéityuró mekéé íídaatsólléne Píívyéébe múhtsikye pícyóóné wákimyéityu.

² Áánéllii muurá páneere núccójpítsó nénehji muhtsi meíhvéjtsóne dííbyé uwááboju meúwáábohíjcyá muhdú tene néhdújuco. Tsá muhtsi tsíjijtóríyé meúwáábotúne. Aane Píívyéébe waajácú muhtsi maállityúne. Aane téhdure míamúnaa waajácúiyáhi.

³ Aane íñe meke pájtyetétsóíñé muhtsi meúwáábohíjcyané tsá bóhówáávetú wágóóóóvéímyedívu.

⁴ Íjij caani Naavéné díityéké túhútsóhíjcyá dítye icyáhcújtsótu Píívyéébere íjcyaae Críjtodítýú íjcyané uwááboju.

⁵ Muurá tsá múhtsidítýú muhtsi meúwáábohíjcyatúne. Muhtsi meúwáábohíjcyá Jetsocríjtó Máavyéjuube íjcyáábedítýu. Áábeke muhtsi mewájyúnéllii méijcyá ámúhá ícúve múnáajétsi.

⁶ Muuráhjáa Píivýéébe néhdújuco peete Ijcyane. Áábere muurá ifne icyooca mépañéví tééenedu néene iuwááboju picyóó téénej téeveri dílbyé ámítsaráhcó Jetsocríjtotídyú bóhówaucunéné mewáájácuki.

Mecáhcujtsóné meke tükévejtsóhi

⁷ Aane muurá Píivýéébe ámítsaráhcó núpájkíhllódu menééromé pañe tsúúca Ijcyánetu ámuha méwaajácú dílbyé iñnáhooriyé muhtsi meúwáábohijcyáne. Tsá muhtsi iñnáhoori muhtsi meúwáábohijcyatúne.

⁸ Muurá muhtsikye tsíñehji páhduvaré dárííverónéví tsá muhtsi metáhjátsámeityúne. Tsáijyu muhtsikye iñnáhó tene Ijtsámeichóronáa tsá muhtsi íñneri maáábimyeihijcyatúne.

⁹ Tsáijyu muurá muhtsikye ditye méénúrónáa tsá muhtsi meihvétsohijcyatú tééné uwááboju. Ehdu múhtsidi ditye ícúbáhráromúhtsikye Píivýéébe piáábohijcyáhi.

¹⁰⁻¹¹ Muurá pajyuva kiávú muhtsi mepéhulléví muhtsikye dsíjívétsohijcyarómé Jetsóokée imyéénudu. Ehdu muhtsi dsíjívetu mépátyetéhijcyá dílbyeke muhtsi meícúvéné wákimyeí meméénúné déjúcotu Jetsóó muhtsikye panévatúré téhmene iwáájácúmeiki.

¹² Ávyeta múu dsíjívénetu muhtsi meúwáábohijcyá teene ámuha mecáhcujtsóne múijyú medsjívéjúcúóityúne bóhi ámuha meújucuki.

¹³ Muurá Píivýéébe waajácúháámitu nééneé: “O cáhcujtsónetu ifne ó ihjyúvahijcyáhi.” Ahdu idyé muhtsi mecáhcujtsónéllii ifne ámúhake ménehijcyá íñneri núhnévtumútsi ímiááné panévatú Píivýéébe meke piáabóné muhtsi mewáájácúnéllíihye.

¹⁴ Muurá muhtsi méwaajácú muhdúhjáa Ávyéjuube Jetsóoke íbohíitsódu medsjívémeke íbohíitsóne díbye meke tsájtyeíñé íúniúvu.

¹⁵ Aane muhtsi mewáájácúnéllii meícúbáhrámeihijcyá ími ámuha Píivýéébeke mecáhcujtsó mityame meijcyame dílbyeke metéhdújtsó díbye meke piáábohijcyáné hallúvu.

¹⁶ Áánéllii tsá múijyú meihstunútyuró tééné wákimyeí meméénúnetu. Muurá ídátso menéérome Píivýéébeke meúráávyénéjcutu íhtsutúme meijcyámeke téjcoojívádú meke piáábohijcyáabe.

¹⁷⁻¹⁸ Aane ifne icyooca páhduvaré nénéhjiri meícúbáhrámeihijcyaróné tsá múhajchótá Ijcyáityúne. Áánetu ihdyu ténéhjiri meícúbáhrámeiyómé nihñévíré Píivýéébema meijcyame tsá múijyú muhdú meijcyáityúne. Áánéllii meere tsaímíyé meijcyáiyóneri tsá meijyáacunútyuróne. Apáañeriyé meijyáacunúiyá múijyú níjkéaváityúne Píivýéébe avyéjuvu meújjetíyóneri.

5

¹ Muurá méwaajácú méjpi jahdu néjpiima múhajchótá meijcyáityúne. Aane wágóóóvéné boone ihdyu Píivýéébe mééma tsíhdyuréjuco méénúnéj piima méjcyáá níjkyéjiri múijyú muhdú Ijcyáityúne.

² Ááneri ifne métsúúrameihijcyá téénéj piivu mepátyeiyóneri ídátso meícúbáhrámeihijcyánetu mewáyéééveki.

³ Muurá téhulle tsá méjpiíma Ijcyatúme meijcyáityúne.

⁴ Múhdutúiyó ifne icyooca meijcyáne j píiyé cápáyovéné múijyú medsjívéjúcúóityúnéj piivu. Tsáhátyuro ihdyu medsjívécooca múhajchótá méjpiíma Ijcyatúme meijcyáityuróne.

⁵ Áronáa ihdyu Píivýéébere méénudújuco méjpiíhañe tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñe. Aanée mewáájácú mépañéví picyoobe Íapíícho.

⁶ Aane ehdu méúmiwa Ijcyane tsúúca méwaajácúhi. Áronáa ifne icyooca meijcyánéj piimáyéi meijcyáné hajchótá tsáhái Ávyéjuube Jetsóó únuri meijcyatúne.

⁷ Aane ímiááné íñéhdújuco Píivýéébe mééma méénune muurá maájtyúmituróné mecáhcujtsóhi.

⁸⁻⁹ Aame medsjívévúné hajchótá métsúúrameihijcyá muhdú díbye ímillédu meijcyáiyóneri medsjívécooca tsaímíyé dílbyema meijcyaki. Áánéllii tsá meíllityeityú dsíjívéri. Aame ihdyu médsjívéjúcúóiyá Ávyéjuube Jetsóomáyejuco meijcyaki.

¹⁰ Muurá dílbyedívú pámeere míamúnaa mépíhcyááveé díbye meke idílo muhdúhjáa medsjívévúné hajchótá íññújiri meicyahijcyáne. Áijyu meke áhdóiibye muhdúhjáa meicyahijcyáne. Imiááméé icyahijcyámé tééne áhdó íñé ímíjyaú Ijcyáhi. Áánetúu ímityúné méénuhijcyámé tééne áhdó ícúbáhrámeíhi.

Píivýéébema ími meijcyane

11 Áánéllii muhtsi Píivýéébeke maávyeyúúllédú íjcyamútsí méimíllé tsijtye cáhcujtsóné díibyeke. Aane waajácuube ímiááné tehdu muhtsi meméénuhíjcyáne. Áhdure cáhawáá óví ámuha méwaajácúhi.

12 Ehdú ámuhákye muhtsi menééneri tsá memítýájkímeyítýúne. Íllure ámuhádivú muhtsi mébóhówátsohíjcyá múhtsidi ámuha meímíjyúúveki, teene ámuha mewáájácúne eene ííbúuri icyáhcújtsóturoné míamúnaa íitíerokíyé úwáábóneri mítýákímeyihíjcyámédívú téhdure ámuha mébóhówájtsoki.

13 Ehdú íñe ámuhákye muhtsi menééne méjtsúcunúdí muhtsi meméívatémútsí meihjyúvahíjcyáne. Ehdú muhtsi meúwáábónej tééveri éhnííñevu Píivýéébeke máávyéjujtsó ámuhákye tene ipiááboki.

14-15 Muuráhjáa Críjto pámeekéré meke iwájyúne ídsíjívétsihdyu bóhiine mewáájácúne díibyedívú méihvéjtsáméí díbye meke ityúkévéjtsó meimíllédú meíjcyájúcóótuki. Aame díibyeke mecáhcujtsómé medsíjívéjúcóóítýúne bóhíime meíjcyame ímítýúnehjívú dsíjívemédú meíjcyáhi.

16 Aame tsá meíjycunútyuró tsaate muhdú íjcyáneri eene cáhcújtsotúmé ténéhjíré íitéhíjcyádu. Ehdúikyé Críjtoke o cáhcújtsótúné ihde tájtsáméí néébe díibyeke ó itsúcunúhíjcyá íhdícyaabédúre. Áronáa ícyooca tsáhájucó tehdu o íjtsúcunújúcootúne.

17 Muurá íñe tsúúca díibyeéjté meíjcyame íhdéé múhdurá meícyahíjcyánetu tsíhdyuréjuco mecápááyóóvémedítýú ímiáájuréjuco bóhówaúcunúhíjcyáne.

18 Ehdúu muurá Píivýéébe meke ímibáavyetsó Críjtoj tééveri tsáimíyé díibyema meíjcyaki. Áámeké meke níwáávebe tsíjtyeke meúwaabómé téhdure ímibáávyeki.

19 Muuráhjáa Críjtoj tééveri Píivýéébe meímítýú ímibajchó ímí díibyema meíjcyaki. Aabée múhtsikye níwaaé tééné uwáábovu.

20 Aamútsí íñe Críjto mémeri díibyé uwáábójuma muhtsi meúllehíjcyá múhtsj tééveri ámuháma díbye íhjíyúvaki. Aane díibyere Críjto mémeri ámuhákye muhtsi menéé ámuha meímibáávyéne ímí Píivýéébema meíjcyaki.

21 Muuráhjáa Críjto ávyétá ímiáábé íjcyaae mújyú ímítýúné méénútúróóbeke Píivýéébe ímítýúúbedi dílló meímítýú déjúcotu díibyeéjté meíjcyámeke ímiáámedíyéjuco ídíllóki.

6

1 Áánéllii íñe muhtsi díibyé wákimyéí meméénuhíjcyamútsí ámuhákye menéé ámuha mebánúmeítýu díibyé piááboju mééma íjcyane ámuha mewáájácújúcóóme.

2 Muurá díibyé waajácúháámítu nééneé:

Míamúnáaké o pájtyetétsóíñeri o íjycunúnáa piáábó oke ámuha metáúmeíñéllii ámuhákye ó piabóhi.

Ehdú néénetu méwaajácú ícyooca tsúúca mepájtyetéíñe mééma íjcyane.

3 Áánéllii muurá íñe muhtsi díibyé wákimyéí meméénuhíjcyamútsí météhmémehíjcyá múhdurá muhtsi medáíívémeíñeri tsíjtyeke metútávájtsoótuki.

4 Muhtsi méimíllehíjcyá Píivýéébé ícúve múnáajtétsí muhtsi meíjcyamútsí ímiáámútsíyé meíjcyane. Muurá muhtsi íñá néétumútsí máaabúcuhijcyá panévariýé meícúbáhrámeíyonéhji.

5 Muurá tsáijyu muhtsi cuwáháñeri, ájyáháñeri, méícúbáhrámeihíjcyá 'wayéé' néétune mewákímeyéícyooca. Áámútsikye tsáijyu múhtsikye ícúbáhráne iwátsíhcyúmútsikye cuvéehoójánuhíjcyáme.

6-7 Áronéhjí muhtsi máaabúcuhijcyá Jetsocríjtodítýú íjcyané uwááboju muhtsi mewáájácúnej tééveri Píivýéébe ímíllédú muhtsi meícyahíjcyanéllíihye. Aamútsí tsíjtyeke muhtsi mépiáábohíjcyá díibyé Apííchó múhtsí pañe íjcyáne tééveri. Ehdú muhtsi díibyé wákimyéí meméénumútsí díibyé íhnáhoori meícyahíjcyá tsáimíyé. Áánéllii tsáijyu tsaate múhtsí hallúvú ímítýú íhjíyúvaróné tsá pánéévehíjcyatúne.

8 Áronáa íhdyu tsaate múhtsikye ímí íjtsúcunúne duurúvahíjcyáhi. Áánetu tsíjtye múhtsidi úúhívatémé nehíjcyá állíu múnáajtétsí muhtsi meíjcyane.

9 Ááne múhtsikye wáájácúromé tsá múhtsidi ícúvehíjcyatúne. Muurá tsáijyu ávyétá íhnáhó múhtsidi dítye ícúbáhráromútsí tsá muhtsi medsíjívéhíjcyatúne. Ároné pañe muhtsi meícyahíjcyá ídátso múhtsikye dítye dsíjívétsóllehíjcyáromútsí.

10 Ídátso muhtsi meíjcyáromútsí mítýámeke mépiáábohíjcyá Píivýéébé avyéjújte dítye íjcyá íhtsutúme. Ááneri muhtsi meímíjuhíjcyá íñéúbamá íjcyátúromútsí tsáijyu kímóhcó múhtsikye tene pájtyérónáaaca.

¹¹ Ámuhá Coríto múnaa muhtsi nahbému, ámuhákye muhtsi mewájuúne méúúbállé muhdú muhtsi mejjcyane tóónútumútsi.

¹² Tsáháturo mútsi icyánéjcutu ímityúne ámuhádytú muhtsi mejjtsámeityuró tsáijyu múúne ámuhá icyánéjcutu múhdurá ámuha múhtsikye mejjtsúcunúrónááca.

¹³ Áronáa ihdyu ámuhákye muhtsi mewájuúne méúwáábohijcyá éhne múúne ítsíimeke cáani iwájuúne úwaabódú ámuha téhdure múhtsikye mewájuuki.

Pívyéébe jádú menéemeé

¹⁴ Aane tsá menáhbéváityuró cahcújtso múnaa íjcyátumema tsahdúré diityémá mejjtsaméi néétúnéllíhye. Cáhawáá mejjtsúcunuj, tsá muurá pejco cóójíma tsahdúré néétune. Ahdu íivane tsá tene ímityú ímiáájú meúraavyémé ímityúmema menáhbévane.

¹⁵ ¿Aca Críjtoma Naavéné íjtsaméi tsahdúre? Aanéhjíiva tsá tene ímityú Críjtoéjté íjcyame Naavéné icyánéjcutémá náhbéváiyóne.

¹⁶ Áhdure ¿aca ímíyóné ímiá Piivyéébeéjté mejjcyame díbye jáhdú menéeme menáhbévane níjcyotájté íbohíima íjcyátumeke dúúrúvahijcyámema? Muurá illu méhdityu neébe:

Tahñéjté íjcyámé Piivyéébé o íjcyaae tsá kíá dítyédítýú o íjcyatúne.

¹⁷⁻¹⁸ Téhdure tsiíne neébe:

Médowáávé ímityúne míamúnáadítýu. Ááne mémeenújúcohdi ímityúne dítye méénuhijcyádú ímí ámuhákye o íjtsúcunú ámuha tahñéjté Caani o íjcyaae. Ehdu o néé Pívyéébe panévatúré íhtsútuube o íjcyaae.

7

¹ Ehdu íne Pívyéébe nehijcyá meke újcuííne, ámuhá táñahbému. Áánéllii illuréjuco metsu meihveté panévaré ímityúne méjpiíyíi, mejjtsaméiyii, meméenuhijcyánéhjitu. Ááne metsu meihvéjtsaméi díbyedívu.

Corító cóómiyi íjcyame cahcújtso múnaa ímjpyeténe

² Ahdícyane óvjyucu múhtsima méimibáávyé tsaimíyé mejjcyaki. Muuráhjáa tsáháturo ííneri ámuhákye muhtsi metútávajtsotúne. Áhdurée tsáháturo ámuhákye muhtsi maállííne hallúri ámuhá tsíeméné meékéévetúne.

³ Tsá íne ehdu ámuhákye o néetu ímityúme ámuha mejjcyánéllííhye. Éjyúu ámuhákye o néhdu mítyane ámuhákye o wájuúnéllii ó nehijcyá ímí tsaméhjí mejjcyá mújyú medsjívétsihvújuco.

⁴ Aane ó waajácú ámuha tehdújuco mejjcyane. Áánéllii mítyane ó ímjyúú ámuhádi panévaríyé o ícúbáhrámeíyoobe téénevu o cátóróóvenema.

⁵ Muuráhjáa Matsedóóniá iiñújivu muhtsi meúújetémútsi ávyetá íhnáhó meícúbáhrámeíneri muhtsi mítyane meíllityéhi.

⁶ Áronáacáa Pívyéébe ímyéenuhijcyádú píáábónej péévé Tíito múhtsidívú 'bohíbohíúvú' úújeteneri muhtsi méimíjyuuvéhi.

⁷ Áronáacáa tsá apááñéré díbye múhtsidívú úújeteneri muhtsi méimíjyúúvetúne. Ímichíi muhtsi méimíjyuuvé muhdú ámuha mejjcyane díbye múhtsikye úúbálléneri. Múhtsikyéé úúbállebe ámuhává ímityú meícyahijcyánetu tsúúca meihvetémé mejjyáacunúhijcyáné ámuhákye muhtsi maááhívetéíyóneri. Áhdurévá ámuha ímí o íjcyáíyóneri méjyáacunúhijcyáhi. Ehdúu díbye múhtsikye úúbálléneri mítyane muhtsi méimíjyuuvéhi.

⁸ Áronáacáa tsánejcúvú ámuhádi ó ídáátsové éhne tujkénú ámuhá éllevu o wállóháámí paíe íhnáhó ámuhákye o úwaabóné kímóhcó ámuhákye pájtyeneri. Áronée óvjyucu múhahjótáwuurá ámuhákye tene kímóvejtsóné ámuha méimíjpyetéki.

⁹ Áánéllii ó ímjyúú téeneri. Áronáa tsá ámuhákyé kímóhcó tene pájtyeneri o ímjyúúne o néétune. Ó ímjyúú ámuhákyé kímóhcó tene pájtyétsihdyu ímí tsíhduréjuco ámuha mejjcyáneri. Aane ámuha maáábúcuhijcyáné ímí Pívyéébe íjtsúcunúhi. Aanée tsá téeneri ámuhákye o tútávajtsotúne. Muuráhjáa illure ámuhákye téeneri ó píaabóhi.

¹⁰ Muurá tsáijyu díbyere Pívyéébe meke íhvejtso tsáné kímóóvé meke ípájte téenetu meíllíkvíyéne ímityú meícyahijcyáné meihvéjtsóne díbyé icyánejcúvuréjuco mepájte mewágóóóvétuki. Áánéllii tsá múu kímóóve íjcyácooca ínná íjtsámeityú díbyedítýu. Áanetu ihdyu cahcújtsotúmé ehdu nénehji dítyéké pájtyeneri kímóóverómé wágóóóvéhi.

¹¹ Muuráhjáa Pívyéébe ímillédú ámuhákye íhnáhó o úwaabóné kímóhcó ámuhákye pájtyeróné ámuha máaabúcuhi. Aanée ímiáánéjuco múhdurá ámuha meícyahijcyánévú ámuhákye wáajácútsóné tsáí ámuhákye pájtyeróné ámuha meíllityéne méimíllérá ámuháma teene

o imibáichoténe. Áronáacáa ámuha tsamééréjuco eenéé imityúné meénúubeke íhnáhó meúwáábóneri meímibáichónéllii tsáhájucó ámúhá hallúri tene íjcyátúne.

¹² Ehdúu ámúhake ó caatúnú Píivýéébedívú o bóhówájtso ímiáané ámuha múhtsikye mewájujune. Tsáháa apáámútsikyéré imityúné dáríivéjcatsímútsikye tene ipiáábo o cáátúnutúne.

¹³ Aane muurá muhdúhjáa ámúhake muhtsi menéhdújuco ámuha mejjcyánetu muhtsi meéwaajácú ímiáané múhtsikye ámuha mewájujune.

Ááneri mítyane muhtsi méimíjyuuvéhi. Áhdurée Tíito ámuhávaa panévatúré dífbyeke meíicúvénéllii imíjyúwu múhtsidívú wájtšíneri éhniíñevu muhtsi méimíjyúúhií.

¹⁴ Áábekée muhdú ámuha mejjcyane o úúballéné ímí íjtsúcunúúbe. Tehdu tene íjcyátújítori mújyú o íhgyúváyónejíivari. Muuráhjáa o néhdújuco ámuha dífbyeke meíicúvéné tehdujuco.

¹⁵ Áánéllii mítyane éhniíñevu ámúhake wájujube ámuhávaa díbye nénehji mecáhcújtso né ímí dífbyeke meíicúvehíjcyánélliihye.

¹⁶ Téhdure mítyane ó ímíjyuuvé ímí ámúhama menáhbévéjcatsííne o wáájácúneri.

8

Piáábojcatsi

¹ Téhdure ó imíllé ámuha táñahbémuke o úúballéné muhdú Matsedóóniá íiñújiri íjcyáné cahcújtso múnaa ícúbáhrámeímyeke Píivýéébe piáábohíjcyáné díityé dííáátsóvénema.

² Aame muurá tsaimíyé íjcyane mítyane piáábohíjcyá tsijtye ménahbémuke.

³ Aane ó waajácú ímiáané ditye piáábohíjcyáné íjcyátúrónetu díityéké ipiáabóné íimíllénélliihye.

⁴ Aamée múhtsikye néé téhdure Jerotsaréeri íjcyáné cahcújtso múnaake ditye piáábóne dsíídsí muhtsi díityé éllevu metsájtjeki.

⁵ Ávyetáa tsá muhtsi mejjtsúcunúú ditye tsijtyeke piááboíñe. Áronáacáhjáa ihdyu muhtsi meúwaabóné illéébóne Píivýéébe ímíllédú ícyahíjcyámé dífbyedívuréjuco íhvéjtsámeíñema.

⁶ Ehdúu Matsedóóniá íiñújiri íjcyáné cahcújtso múnaa ménenune imíwu muhtsi mejjtsúcunúne Tíitóke menéé ámúhadítú tsiíne díbye dsíídsike íjucuté íhdée imyénenu.

⁷ Muurá ámuha tehdujuco meméénuhíjcyáné íñe Píivýéébeke meúráávyenéjcu. Aame ámuha ímí téjítóríjyucó meúwáábohíjcyámé múhtsikye mewájujúhi. Áhdícyane óví ámuha meméénuhíjcyadú dsíídsí mépiáábojcatsíhi.

⁸ Áronáa ihdyu tsá ámúhake o táúhbatúne. Íllure ámúhake ó waajácútsó muhdú ménahbému piáábócatsíhíjcyáné tehdu ámuha tsijtyeke mepiáábónetu mewáájácú ímiáané ámuha díityéké mewájujune.

⁹ Muurá tsúúca ámuha meéwaajácú Máavyéjuubée Jetsocríjtó íhtsútuube íjcyároobe mewájujuri íhdícyaabedú ícúbáhrámeíñe téénej tééveri tsaimíyé dífbyema maávyéjuutéki.

¹⁰ Áánéllii ó imíllé ámúhake o úwaabóné éhniíñevu ámuha meúráávye dsíídsí mepiáábócatsíhíjcyáné muhdúhjáa éhne píjcyábari ámuha metújkenúdu. Áronáa tsá múu íimíllétúróné pañe piáábotúne. Múu piáabó ímiáané ipiáabóné íimíllénema.

¹¹ Áhdícyane óví ámuha tsaimíyé mépiáábojcatsí muhdúhjáa tujkénú ámuha meméénudu.

¹²⁻¹³ Áronáa tsá ámúhake o néétu ámuha mepiáábóne bóónétu ílluréjuco mepihtóveki. Muurá Píivýéébe ímí íjtsúcunú múhduná mejjcyátsodúneri tsaatéké mepiáabóne. Tsá meke díbye éhniíñevu táúmeítúne.

¹⁴ Muurá ámuha mepihtótújyju tsijtyeke mépiáábohíjcyá tsájyju téhdure ámuha mepihtónetu ditye ámúhake ipiáábo tsahtúré ímí ámuha mejjcyaki.

¹⁵ Muurá Píivýéébe waajácúháámitu nééneé: “Mítyane újcúmema áyánéwu újcúrómedívú tsahtúré újjeténe.” Ehdú néene Píivýéébe waajácúháámitu.

Tíitóke tsatétsi náhbenúne

¹⁶⁻¹⁷ Muurá íñe ámúhadi o íjyácunúduré Píivýéébe túkévéjtsóneri Tíito ámúhake ipiáábóíyóneri íjyácunúhi. Áánéllii muurá ávyeta imíllebe ámuha éllevu o wáalloóne. Aabe cáhawáá óví ámúhake aahívetéhi. Áánéllii mítyane ó téhdújtsó Píivýéébeke.

¹⁸ Áábema ó wallóó tsijpi dífbyeke náhbénúífbyeke dífbyedítú cahcújtso múnaa ímí díbye úwaabóné néhíjcyáábeke.

¹⁹⁻²⁰ Áábeke téhdure meménúme mepiáábojcatsííne dsíídsí Jerotsaréevu muhtsi metsájtjécooca díbye múhtsikye íñáhbénu tsaimíyé muha teene metsájtjye míamúnaa

íjtsúcunútu muhtsi menánliyóne. Aane ímí muha meúújetétsóneri Píivýéébeke muha maávyéújtsoki. Áhdure diityéké muha mepiáábóiyóneri meijyácunúhijycáné téénetu ditye iwáájácuki.

²¹ Áanéllii muha méimíllé tsaímíyé teene metsájtýene ímí Píivýéébe múúhake ijtsúcunúki. Áronáa tsá apáábyéré dílbye ímí múúhake ijtsúcunú ímí muha metsájtýéityúne. Téhdure muha méimíllé míamúnaa ímí múúhake ijtsúcunúne.

²² Aane íñe Tíítómútsima ó wallóó ménahbe panévaré Píivýéébé icyanéjçú wákimyéí tsaímíyé méénuhijycáábeke. Aabe téhdure waajácú ímí ámuha meijycane.

²³ Aane tsáijyu múúne tsaate muubá Tíito íjycane díllóhajchíí múú nées tápiááboobe díbye íjycane. Áhdure tsíjtýétsikye ditye díllóhajchíí múú nées Críjtoke ímí úráávyehíjycámútsikye íllé cahçújtsó múnaa wáalloóne.

²⁴ Ahdícyane óvíi ámuha diityéké mewájtýúne méíçuvé ímí ámúhake muhtsi meijtsúcunúmedi idyé tsijtye cahçújtsó múnaa ímíjyúúve teene iwáájácúnema.

9

Cahçújtsó múnáá wáábyuta dsíidsi píhcyúmeíñe

¹ Áánetu dsíidsike mepihcyúneri mepiáábócatsíhijycánéjçuto tsáhájúco ámúhake íiná o néétyuróne.

² Áronáa ó waajácú ímiááné ámuha Acááyá íñújí cahçújtsó múnaa méimíllehijycaróné mepiáabóné tsijtye cahçújtsó múnáake éhné píjcyábatújuco. Ááneri mítyane o ímíjyúúvéne Matsedóóniá íñújí cahçújtsó múnáake ó úúballéhi. Aane diityéké ímíwu pájtýeme éhnííñevu ímí piáábócatsíhijycáhi.

³ Aane o nééne íñe icyooca ó wallóó ménahbémuke ditye ámúhake íñéé apáhajchíí ámuha mepihcyújçúo dsíidsi bañúháñé ámúhadítýú diityéké o úúballéhijycátuki.

⁴ Tsáijyu múúne tsájíubáreí ámuha meújçútúnáa ellévú o péébema muurá tsaate diitye Matsedóóniá íñújí múnáadítýú péhajchíí tsaméhíjjuco menúçójpíveíñé tééneri.

⁵ Ááné íhdétú ó ímíllé ménahbé mú Tíítomu ámúhake ááhíveténé ámúhake ditye piáábóneri ámuha meúújetétsójuco múhdúneríhjáa ámuha diityéké mepiááboíñé menéhijycáne. Ahdícyane óvíi ámuha meúújetétsó ímiááné ámuha mepiáabóné méimíllénema. Tsá idyé muha menééne íijyeveríyé ámuha meméénútyuróne.

⁶ Cáhawáá méijtsúcunuj, íllu muurá tsaate nééhií: Áyanéwu bájtýsome áyanéwu ujçúhi. Áánetu mítyane bájtýsome mítyane ujçúhi.

⁷ Ahdícyane íhdyu óvíi tsáápiitsa mepiáábohíjycá ímiááné mepiáabóné méimíllénema. Tsá méimíllétúné pañe mepiáábóityuróne. Áhdure tsá tsijtye meke néénéllíihyeré mepiáábóityuróne. Muurá Píivýéébe ímí ijtsúcunú ímiááneturé méimílléne mepiáábómeke.

⁸ Aabe íhdyu íhtsútuube íjcyaae óvíi meke panévatúré piáabó íiná méhdítýu ípíhtótu téhdure tsíjtýeke mepiááboki.

⁹ Muurá dílbyé waajácúháámitu nééneé:

Ídátsojtéké piáábómedítýú tsá mújyú tene ábájíivémeítyúne.

¹⁰ Aane muurá íñe dílbyere panévaré bajtsóháñé píivýétsóne tájpi meicyahíjcyaae ámúhake piáaboó ámúhá wákimyéityu.

¹¹ Ehdú ámúhake éhnííñevu panévatúré piáábóiibye tsíjtýeke ámuha mepiáábohíjycaki. Aane ámúhake muha meúwaabódújuco ámuha ménahbémuke mepiáábónéllii téhdújtsóimýé dílbyeke.

¹² Tsá pevénéré diityéké ámuha mepiáábotú ditye píhtónetu. Muurá ámuha mepiáábóné hallúvú idyé téhdújtsóimýé Píivýéébeke.

¹³ Aane diityéké ámuha mepiáábóneri méwaajácútsó ímiááné Críjtodítýú íjycáné uwááboju ámuha mecáhcujtsóne. Áánéllii Píivýéébeke íávyéújtsóne duurúvahíjycáimýé pamévakéré ímí ámuha mepiáábohíjycánéllíihye.

¹⁴ Aame ámúhake iwájyúne ámúhá hallúvú piáabó táúméíi ámúhaj tééveri díbye diityéké piáábohíjycánéllíihye.

¹⁵ Ahdícyane metsu metéhdújtsó Píivýéébeke ávyetáa méijtsaméí píruúvé íjycáné piáabó Jetsocríjtoje tééveri díbye mééma méénúné hallúvu.

10

Páávoro míamúnáake túkévejtsóne

¹ Ehdu íñe ámuhákye ó úwáábohíjcyá ímíñeúvú Críjtóo meke ídaatsólléne úwáábohíjcyádu. Áronáa muurá ó waajácú óhdityu ámuha múhdurá meihjyúvahíjcyáne. Muurévá ámuha ménéhíjcyá ámuháma o íjcyácooca íñá ámuhákye o néétyuube tsiéleturé waajácuháámí o cáátúné pañe núhnévétyuube íhnáhó ámuhákye o úwáábohíjcyáne.

² Aane ámuhákye o ááhívetécooca tsá o ímíletú ámuha óhdityu menéene cáhcújtsotúmé íjcyadu o íjcyane. Ehdu íhgyúvámema íhnáhó téeneri ó íhgyúvaáhi.

³ Muurá íhdyu oo míamúnáajpi. Áronáa tsá ehdu nénehji tatsíjpariyé o méénúityuróne.

⁴ Muurá Naavéné icyánéjctú ó tájhahíjcyá íhtsútyuube Píívyéébé íhnáhooríye.

⁵ Muurá míamúnaa Píívyéébeke íéhdíiválléduré íivame imítyájkímyeíñe óhdityu íhgyúváronéhjí ó tájhahíjcyáhi. Áameke ó úwáábohíjcyá Críjtdítýú íjcyané uwááboju ditye icyáhcújtsóne úmbáávyekei.

⁶ Ahdícyane tsúúca dííbyeke ámuha mecáhcujsóyjúcóórómedítýú tsaate díbye ímillédú íjcyátúmeke íhnáhó ó úwáábohi.

⁷ Muurá ámuha méjtsúcunú átéréejpi o íjcyane. Áronáa táíjtsaméí tsá ámuha mewáájácútúne. Muurá Críjtoéjpi o íjcyaae díbye mémeri ó úwáábohíjcyá tsijtye díbyeéjé téénuhíjcyádu.

⁸ Aabe mítyájkímyeítyuubéré dííbyeke meúráávvyénéjcutu ámuhákye ó túkévétsohíjcyá íñeri núcójpívétyuubére. Áaneri tsá ámuhákye o tútávájtsotúne.

⁹ Ehdu ámuhákye waajácúháámí pañe o nééne méjtsúcunúdí o méénúityúné o íhgyuváne.

¹⁰ Muurá ó waajácú tsaate óhdityu néhíjcyané átéréejpívá o íjcyaae ámuhádvú o úújétecooca íñá ámuhákye o nééityuube waajácúháámíríyé ámuháma o íhgyúvahíjcyáne.

¹¹ Áánéllii ámuhá éllevu o péécooca íhnáhó ámuhákye ó úwááboó muhdú waajácúháámí pañe o néhíjcyádu. Ájyju botsíi waajácúímýe óhdityu íhgyúvahíjcyáne.

¹² Áronáa tsá o némeítyú ímiáábé o íjcyane eene tsaate íhgyúvahíjcyádu. Muurá páme ehnúñevu ímiáámé íjcyane íjtsúcunúmeíyómé íllure bāñúmeihíjcyáhi.

¹³ Áánéllii tsá mújyju tehdu o íjcyátúnéri o mítyájkímyeítyuróne. Muuráhjáa íhdyu Píívyéébere oke néhdújuco íñe dííbye íhgyu o úwáábohíjcyáne. Aabée elle Coríitori ó úllejé dííbyere oke túkévéjtsóneri.

¹⁴ Aane ímichíi ámuhákye Críjtdítýú íjcyané uwááboju o úúbállétujkénúnéllii ámuhákye ó nehíjcyá ámuhá túkevéjtsóobe o íjcyane.

¹⁵ Áronáa tsá o néétyu apáábyeré ámuhá túkevéjtsóobe o íjcyane téhdure tsijtye ámuhákye úwáábohíjcyámé íjcyánaáaca. Apááñeré ó imíllé ámuha ímíñeúvú mecáhcujsóné Píívyéébé uwááboju díbye nééné hajchótá ámuháma o íjcyaae o úwaabóne.

¹⁶ Aabe bóónétu téhdure tscycóomíji múnáakéréjuco o úwáábotéíñe pajtyeté uwááboju. Áronáa íhdyu ó úwáábotéé tsáijyubái tsaate úwáábohíjcyátúsíji múnáakéréjuco tsíjtyé wákimyéí o cáávácútuki.

¹⁷ Áané wákimyéiyi tsaate imítyájkímyeíñé ímillémé íhdyu óví dííbyekéré mítyátsohíjcyáhi.

¹⁸ Áronáa íhdyu tsaímíyé tééne wákimyéí méénume tsá iye némeítyuró ímiáámé íjcyane. Muurá íhdyu Píívyéébere díityéké bóhówajtsó ímí ditye íjcyane.

11

Múhdurá tsaate úwaabóne

¹ Ehdu íñe ámuhákye o nééne íhdyu óvíjyjuco ehdícyároné pañe mélleebúcunu.

² Muurá ávyeta ámuhádi ó íjyácunúhíjcyá muhdú Píívyéébe méhdi íjyácunúdu. Áabekée oke Críjto níwaavé ámuhákye o túkévéjtsó díbye ímillédú ámuha mejcyá éhne múne wájpiikyéí úújétyúné badsíjcaja ájyju íjcyáíibye ímillédú íjcyadu.

³ Áánéllii ámuhádi mítyane ó íjyácunú Naavéné ámuhákye Críjtdítýú mújtsósiyóneri éhnéjháa Éébake íñímyejé tééveri ímyéénudu.

⁴ Muurá Jétsocríjtdítýú íjcyané uwááboju ámuhákye o úwáábóné únútu tsíhdyuréjuco ámuhákye tsaate úwááboróné ímí ámuha mélleebúcunúhíjcyáhi. Áhdure ámuha méimíllehíjcyá mélleebúcunúné Naavéné apíchotu ámuhákye ditye úwaabóné tsúúca Píívyéébé Apííchó ámuhá pañe íjcyaróme.

⁵ Muurá tsá táehníñevu ditye íjcyatú eene ímí ditye úwaabóné ámuha méjtsúcunúróne.

⁶ Íhdyúhde ímiáané tsá eene ditye imíwu 'cáto' néétyu úwaabódú o úwáábótoróne. Áronáa muurá ámuha mewáajácú ímiáánéjuco íjcyane ámuhákye o úwáábohíjcyané panévaré ámuháma o méénuhíjcyánetu.

⁷ ¿Mityá ámuháa méijtsúcunú átéréepi o Ijcyánellii ámuhákye áhdótsótuube pajtyéteju o úwáábóneri ímityúné o méénune?

⁸ Muuráhjáa ihdyu tsijtye cahcújtso múnaa oke píáábóne tájpi o Ijcyaae ámuhákye o úwáábohijcýá áhdótsótuube.

⁹ Aanée óhdivu óúúvérónáa tsá ámuhákye íínerí o pátsárijcyotúne. Tehdu muuca íínerí o pátsárijcyotííneíivari. Áróobekée Matsedóóniá ííñújitu tsááné nahbémú tsiíne oke píaabóhi.

¹⁰ Ehdu íñe ímiáájú Críjtodityú Ijcyáné uwááboju tapanne Ijcyaae muhdú o ícyahijcýané o úúbálleé Acááyá ííñúji múnáake.

¹¹ ¿Aanéhaca íñe ámuhákye o wáiyútúne Ijcyaae ehdu ámuhákye o nehijcýáhi? Muurá Píivyéébe waajácú mityane ámuhákye o wáiyune.

¹² Aabe o méénuhijcýádú éhniíñevu o úwááboó áhdótsótuubére. Áánetu eene o úwaabódú úwaabóné nehijcyarómé tsá pevénéré úwáábóityuróne.

¹³ Muurá álliu múnaa Ijcyame Píivyéébe uwáábojtédí idíllómeíñe pánehjídú méénuhijcýá ímiáámé Críjtó wákimyéi múnaa méénuhijcýádu.

¹⁴ Aane ehdu némejhi tsá píhtotúne. Muurá díbyere Naavéné ímiá uwáábóóbedi idíllómeíñe méhdivu bóhówáávehijcýáhi.

¹⁵ Áánellii muurá díbyé ícúve múnaa ímiá uwáábojte méénuhijcýádú méénuhijcýáhi. Árone ídátsó díityémá níjkévaáhi.

Páávoró ícúbáhrámeíñe

¹⁶ Áánetu tsiíne ámuhákye o née ámuha óhdityu menéétu mééídyu o íhjuvuhijcýáne. Ehdu ámuha óhdityu méijtsámeiyóné pañe ihdyu óvijyuco ámuháma o íhjuvuhijcýané eene tsijtye múhdurá úwáábóóneri mityákímyeíhijcýádú téhdure o mityájkímyeíki.

¹⁷ Áronáa tsáháturo tene ímityú Píivyéébeéjpi o Ijcyaae o mityájkímyeíñe. Áronáa íñe muhdú o mityájkímyeí mééídyu o íhjuvúné pañe.

¹⁸ Íñetúro mityá íjenéré imyéénúroneri tsaate mityájkímyeíhijcýáhi. Aanéjii muhdú tsá o mityájkímyeítityú awáá Píivyéébe wákimyéi o méénuube.

¹⁹ Áánetu idyéjuva ámuha panévaré mewáájacumé ¿iveeki máállítsámeíhijcýá iwáájacutúnéré íhjuvuhijcýámeídyu?

²⁰ Ditye muurá ámuhádi páhduvaré ícúbáhraróné ámuha máaabúcuhiijcýáhi. Muurá ámuhákye íúnu múnaádú íjtsúcunúmeke ityáúhbáne ámuhá tsieméné ihñeriyéjuco ditye díllóhijcýáne. Ááne ámuhákye méénuhijcýámé íávyejúúllétúnema.

²¹ Áhdúwu muuca o méénutúné muhdú núcójpítsó o íjtsúcunúhi. Óubá o íhtsúhi. Ároobe ihdyu téhdure mééídyu o íhjuvúné pañe o mityájkímyeí eene múhdurá imyéénúroneri ditye mityájkímyeíhijcýádu.

²² Muurá mityájkímyeíhijcýámé heeberéomú Píivyéébeéjte Aavaráaúvúj tsiiménémúhaabe íjcyáneri. Áronáa muurá téhdure oo díityé múnáajpi.

²³ Áhdure mityájkímyeíhijcýámé Críjtó ícúve múnaa íjcyáneri. Muurá téhdure díbyé ícúve múnáajpi o Ijcyaae díityé ehniíñevu tééné déjúcotu o ícúbáhrámeíhijcýáhi. Muurá oke iwátsíhcyurónee, icyúvéhoójanurónee, dáriívehiijcýáme. Ánehjitu píváijyúvájjuco o pájtyeténé dsijívetu.

²⁴ Muuráhjáa oke 39-neva wátsihcyúmé tamúnaa Ijcyarómé imyéénuhijcýádújuco. Aane tsáhojtsíijyúvájjuco tehdu oke ditye méénune.

²⁵ Áhdure pápíhchúúijyúvájjuco oke ditye úméhéiyi wápáajcóne. Áánetu tsáijyuréi néwayúúnevu oke aamúme. Áhdurée pápíhchúúijyúvájju wá cúújúwami óoma pámaáveebe tsáijyu nújpácýo pañe o Ijcyá tsájcoóji, tsápejcoo, Ijcyane.

²⁶ Ehdúu úlleebéré o péhijcýáábeke patyéhijcýané pahúllevávú nújpácýój píinévuu, cómiíñevuu, múubará Ijcyátútsihvuu, Ijcyane. Aabe tsáijyu ápíchó néeróméhjij píine o ícyahijcýá naní múnaa, tsíjtye múnaa, tamúnaa, Ijcyáméj píine. Téhdure o ícyahijcýá cahcújtso múnaa Ijcyáturómé ménahbémudi díllómeímyéhjij píine.

²⁷ Ehdúu nénéhjiri o ícúbáhrámeíbyé ídátsó o májchóiyónéhjiri, o ádíoyónéhjiri, o ícyahijcýáhi. Áhdurée tsáijyu cúwátuube tsuucórí o ícúbáhrámeí o wáiyamúúvátuube.

²⁸ Aabée tsánejcúvú muhdúívané tsijtye cahcújtso múnaa Ijcyáneri o íjtsámeíñé oke múhduúvurá patyéhijcýáhi.

²⁹ Muurá tsaate ímityúné Ijcyáneri o ídáátsóvehijcýáhi. Áhdure ditye ténejcúvú nútátsójcatsíñeri o ídáátsóvérónáa tsátsii tsárí oke patyéhijcýáne.

³⁰ Aabe muurá o mityájkímyeifné o ímillega ó mityájkímyeifná ídátso o néeróóbej téeveri Píivyébe bóhówájtsoemeifneri.

³¹ Muurá Máavyéjuube Jetsocrijtój Caanikyé mújyú níjkéváityúné medútúrúvahíjyaabe waajácú ímiáánéjuco o néhijyáane.

³² Muuráhjáa tsáijyu Damájcori o íjcyácooca ávyéjuube Aréetá tsíjpiikye pícyoobe téhmetso tsaatéké técoomi llehówaanévu okévaa dítye iékééveki.

³³ Áronáacáa técoomí mijcótú cáametu páheju néenetu oke tsaate úvérútsiyi niityétsó áachívújuco. Ehdúu téijyu ó pálojcohi.

12

Píivyébe Páavoróké úujetsone

¹ Aane tsá ínetú oke tene piáábóityuró o mityájkímyeifné. Áronáa ámúhake ó úúbálleé ínhájáa néeyíoné Píivyébe oke úujetsóné naavédu néené pañe.

²⁻³ Muuráhjáa ihdyu oke tsajtyéébé pañétúéhullévu níjkyeívú dílyeéjpi o íjcyáábeke. Aane muurá tsúuca tétsihdyu 14 píjcyábájuco pájtyene. Áronáa ihdyu tsá o wáájacutú páneeréé tájpiíma o péhachííjyu, íhyyáa mityá apááñéré táííbuu péehí. Tsá o wáájacutúne. Apáabyeré ihdyu Píivyébe waajácúhi. Áronáacáa ihdyu ímiááné ó úllejéhi.

⁴ Aabée muurá téhulle tsaímíjyúco meíjcyáítsihyi o íjcyaaabe ó lleebúacunúhijycá tsaate íhyyuváné tsáijyúubaré melléébohíjcyátúnéhjiri. Áanetúu oke bóijcyúmé muuca ó úúbállétuki.

⁵ Áaneri o mityájkímyeifnyóné muurá tsá o ímilletúne. Apááñeriyé ihdyu ó mityájkímyeifná íñe ídátso o néeróóbej téeveri Píivyébe bóhówájtsoemeifneri.

⁶ Áronáa tsá pevénéré o mityájkímyeifnyuróne. Ó mityájkímyeifná ímiáánéjuco o méénuhíjcyáneri. Áronáa tsá o ímilletú oore o bóhówájtsoemeifné. Óvíi ihdyu o úwaabóné ílléébonetu míamúnaa waajácú muhdú o ícyahíjcyáne.

⁷ Muuráhjáa téeneri o mityájkímyeifnyóné íhdétú Píivyéébere íhvéjtssoobe Naavéné oke tútávájtsoobe ó ícúbáhrámeí ehne múúne metójááveneri meícúbáhrámeídyu.

⁸ Áánéllíihyée Píivyéébeke 3-íjyúvú ó táumeíyá díbye oke íbóhíísóroki.

⁹ Áronáacáa oke neébe: “Óvíi uke o piáábóneri ú aabúcuhi. Muurá ehdu ídátso íjcyámej téeveri ó bóhówájtsoeme íhtsútuube o íjcyane.” Ehdúu oke díbye néenéllíi íñe ídátso o néeroobe ó ímjyuhíjycá tajtyéeveri díbye míamúnáake íhnáhoovu íúújétsoki.

¹⁰ Aabe íñe ícyooca panévariyé o ícúbáhrámeíyoobe ó ímjyúúhíí. Muurá Críjtoke o cáhcújtsóné hallútú óhdi míamúnaa ícúbáhráabeke nehníwu úbhahíjcyáhi. Aabe panévatúrú ó píhtóhi. Ehdu panévari o ícúbáhrámeifneri o íhtsunúroobe Críjtodívú ó cátsípáávehíjycá o íhtsútúveki.

Coríntó cahcújtsu múnádi Páavoro íjyácutúne

¹¹ Ároobée ihdyu ímiááné mééídyu o íhyyúváné pañe ó mityájkímyeíhi. Ámuháa oke mityájtsoótumé tsíjtyéhíkéké maávyéjútsohíjcyánéllíi oore ó bóhówájtsoemeíhi. Árome ámuha maávyéjútsooromé íñe oke ámuha meéhdíivállehíjcyáábé ehnníínevu tsá íjcyatúne.

¹² Muuráhjáa ámuháj píñe uwáábori o íjcyaaabe panévariyé o ícúbáhrámeíyonéhjí ó aabúcuhijcyáhi. Áijyúu páhdúváré nénehji méénúrátíyúronéhjí o méénúneri ó bóhówájtsoemeí ímiááné Píivyébé uwááboobe o íjcyane.

¹³ Ároobée tsá ámúhake tsíeméné o táumeifneri o íjyévéjtsotú tsíjtyekée o méénudu. Aanéubá ámuha méíjtsúacunú ámúhake ó ehdiiválléne íná o táumeítyúne. Árone ihdyu óvíjyacóone.

¹⁴ Aabe ícyooca tsííñe ó íjcyátsíivyé tsúuca pápíhchúújyúvájjuco ámúhake o ááhívetéki. Aabe tsá íñerí ámúhake o íjyévéjtsóityúne. Tehdu ámúhake dsíídsike néhcotéébé o pééíñejíivari. Íllure ihdyu ámúhake o piáábo ó peé ehne múúne téene tájpi ítsíime íjcyáíñe cáánímutsi méénudu. Tsá muurá ítsíime wákímyeítyuró cáánímutsi téene tájpi íjcyáíñe.

¹⁵ Aane ihdyu óvíi o ícúbáhrámeíyoné pañe ámúhake ó piáábo ímityúné pañévu ámuha memújtátuki. Mítyane muurá ámúhake ó wajyú ihya ihdyu oke ámuha mewájyútúrónáacáa.

¹⁶ Muurá ó waajácú tsaate ámuha óhdityu menéhíjcyáné íllurévú o állííne íñerí ámúhake o íjyévéjtsotúné o néhíjcyároobe íñe hallúvúrá o dsíídsívahíjcyáne.

¹⁷ ¿Acáa íllure ámúhake o állííne ó wallóó tsaatéké ámuha éllevu?

¹⁸ ¿Mityá téjyúu ámuhákye álliibe Tíitoó? Áánerá tsahturé muhtsi díbyema meíjjáacunúhijyá ámuhákye mepiáábóiyóneri. Áánéllihiyé díbyeke o néé tsijpi ménáhbema dityétsi ámuhákye iááhivetéki.

¹⁹ Ámuháuba méjtsucunú ámuha oke mewájjukyíe ehdu ámuhákye o néhijcyáne. Muurá Píivyéébe waajácú Críjto mémeri ámuhákye muha mepiáábo ehdu ámuhákye o néhijcyáne. Aane muurá ámuhákye táñahbémuke éhníñevu ó piááboó díbyeke ámuha ímí meuráávyeki.

²⁰ Muurá tsá ímí oke tene pájtyétyuró ámuhákye o ááhivetéébé múhdurá ámuha meíjcyánaa o úújeténe. Áhdure tsá ámuhákye ímí tene pátyétyuró tééné hallútú ámuhákye o nééneé. Áánélli ó ijyáacunúhijyá ámuha meúhbájcatsítyúróneri, ámuha menómíutáávájcatsítyúróneri. Áhdure ó ijyáacunúhijyá iye tsaate ímí ijcyáiyóneri tsúúráméítyúróneri, ámuha maállíuúnújcatsítyúróneri, ámuha memítyájkímyeítyúróneri. Tehdu ámuha medárhívécatsíñé níjcaúvú ámuha mewáchájánújcatsítyónélli ihdyu ámuhadí ó ijyáacunúhijcyáhi.

²¹ Aane tsáijyu múúne tenehji ámuha meíhvejtsótúnáa ámuhákye o ááhivetéhajchíí muurá Píivyéébe úmíwávú kímóhcó oke tene pájtyéneri ó núcójpíveéhi. Muurá ámuha ímíñeíí ihdícyáméhjima medómácócatsíhijcyáne tsá meíhvejtsópityúne. Áhdure tsíñehji panévare ímityúné ámuha méméénuhijcyáhi.

13

Páávoró pítyajcóné

¹ Muurá pápíhchúúijyúvájucó ámuhákye o ááhivetéíñe. Áijyu eene ímityú ícyahíjcyámé hallúvú mítyétsiuba, pápíhchúúmeváuba, úúbálléhajchíí tehdújúcoo teéne.

² Muuráhjáa éjyu ámuhákye o ááhívéejebe tsúúca íhnáhó ámuhákye ó úwaabó pámeere ímityúné meénuhijcyámeke. Aane íñe tsiíñe piéhduré tsíhyullétú ámuhákye ó úwaabóhi. Aabe ícyooca ámuhákye o ááhivetéébé tsaate páhdure néémedi tsáhájucó ó ícúvéityúne.

³ Áijyu ámuha méwaajácú muhdú tajtyéeveri Críjto íhjyúvahijcyáne ámuha mewáájácúiyóneri meíjjáacunúhijcyáne. Díbye tajtyéeveri nééne álliú íjcyátúnélli imíleebe muhdú díbyé íhtsútú íjcyane ámuha mewáájacúne.

⁴ Díbyekée ímiáané páwachékevu dsíjjívetsómé áterééjpidi idíllónema. Áróobekée Píivyéébe íhnáhoori bóhítssoobe íjcyá ícyooca íhtsútuubéréjucó. Aane díbyekée pájtyedu ívane tsáijyu ó ícúbáhrámehijcyáhi. Áronáa díbyedívú o cátsípáávehíjcyánélli oke piáábohíjcyaae téhdure ámuhákye o piááboki.

⁵ Aane cáhawáa ihdyu ámuháye ímíñeúvú méjtsaméj. ¿A ímiáané tsúúca ímí ámuha mecáhcujtsó Píivyéébeke? ¿A ámuha méwaajácúrá Jetsocríjto pájyuvaré ámuháma íjcyane? ¿Mityá íllure ámuha maállíñe ménehíjcyá díbyeéjté ámuha meíjcyanej?

⁶ Áronáa íhya mityá ícyooca tsúúca ámuha méwaajácú ímiáané díbyeéjpi o íjcyane eene álliú múnáájpidi oke ámuha medíllöhíjcyáme.

⁷ Muurá Píivyéébeke piáábó ó táúmeíhijcyá ámuhá hallúvú ímityúné ámuha meíjcyátuki. Aane tsá teene o méénuhijcyatú míamúnaa ímí oke íjtsucunúki. Muurá oke dítye múhdurá íjtsucunúroobe ó imíllehíjcyá ámuha ímiááméré meíjcyane.

⁸ Aabe tsá mújyú álliuri o íhjyúvatúne. Ímiááneríyé ó íhjyúváhi.

⁹ Áánélli íllure ó imíjyuhíjcyá oke dítye éhdiávalléroobe. Ehdu oke dítye íjtsucunúroobe ámuhákye o piáábohíjcyá ímí ámuha Píivyéébeke mecáhcujtsoki. Ámuhá hallúvú piáábó ó táúmeíhijcyá ímí díbyeke ámuha mecáhcujtsoki.

¹⁰ Ehdu íñe ó caatúnú ámuha meímibáávyé ámuhákye o ááhivetécooca íhnáhó ámuhákye o úwáábótuki. Píivyéébé muurá íhnáhoovu oke ajcú díbyeke meuráávyénéjcutu ámuhákye o piááboki. Tsáháa téénevu oke díbye ajcutú ámuhákye o tútávájsoki.

¹¹ Aane óvíi ámuha táñahbémú ímí meíjcyame métsúúrámé Píivyéébema ámuha tsaímíyé meíjcyáiyóneri. Aane óvíi díbyeréjucó ámuhákye iwájjyudu íjcyaae piáaboné tsaímíyé ámuha meíjcyaki.

¹² Áánélli ámuhákye o néé ámuha ímiááméré meíjcyáne medúúrúvájcatsíki.

¹³ Téhdure pámeere ílle íjcyame ménahbémú ámuhákye duurúváhi.

Áhdícyane ihdyu óvíi Píivyéébe pámeekéré iwájjyudu íjcyaae Jetsocríjtoj tééveri Íapííchó mépañévú ípícyóóneri meke tehméhi. Áyu tehdújucó.

GÁÁRATA Garáátsiári Ijcyáme éllevu Páávoru cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoru o Ijcyáábekée Píivyéébe oke picyóó uwáábóóbedivú Jetsocríjtoke ibóhíitsóóbej tééveri. Tsáháa miámúnaa oke picyootú téénevu.

² Aabe íñe ílle óóma Ijcyámema íhyaami ó caatúnú elle Garáátsiá iññújiri ámuha cahcútjso múnaa meíjcyáme éllevu.

³ Áámeke óví ámúhake Méécááni Píivyéébe píaabó Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri íbúwájí ámuha meíjcyaki.

⁴ Muuráhjáa díbye ímillédújuco mewájyuri Jetsocríjto dsíjivéné íjí imítýú meke mújtatsójúócóórnetu meke ípájtyetésoki.

⁵ Áánéllii metsu díbyeke maávyéjújtsu mújyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

Tsá tsiíñe Ijcyatú meke pájtyetésóiyóné uwááboju

⁶ Áronáa múhdurá oke pajtyéné Píivyéébeke ámuha mecáhcuýtjso netu tsíhdyuréjuco meíjtsámeíñe. Ááneráhjáa tsúuca ámuha ímí mecáhcuýtjso mekée iwájýúne Críjtoj tééveri méema díbye méénune. Ááné mutsíenéréjuco ámuha tsíjijtojiríyé meúwáábócatsíhijcyáne.

⁷ Áánerá tsá tsiíñe Ijcyatú meke pájtyetésóiyóné uwááboju. Íllure ámúhake tsaate íállíñe tsíjijtojiríyé íúwáábóneri máváríchohíjcyá Críjtotídítýú Ijcyáné uwáábójutu ámúhake imújtátsóroki.

⁸ Ehdu úwáábóhíjcyámé hallúrí apíchó teéne. Muurá o Ijcyáaroobe tsíjijtojiríyé o úwááboca téhdure Píivyéébe óhdi ícúbáhráiyáhi. Áhdure níjkyéji múnáajpi Ijcyáróóbedi ícúbáhráiyóobe tehdu díbye méénuna.

⁹ Aanée tsúuca éjyju ámúhake o úúbálleroné íñe tsiíñe ó úúballé tsaate Críjtotídítýú Ijcyáné uwááboju tsíjijtojiríyé úwáábóhájchíí Píivyéébe díityédi ícúbáhraíñe.

¹⁰ Ehdu íñe ámúhake o nééne méjtsúcunúdí miámúnaa ímí oke íjtsúcunúrokiyé o íhjúváhíjcyáne. Píivyéébere ihdyu óhdivu tújkevélélléneríjyuco o tsúúráméíhijcyáne. Muurá miámúnámáyé tsaimíyé o Ijcyane o ímílleca tsá Críjto ícúve múnáajpi o Ijcyáityuróne.

Páávoru uwááboobe Ijcyane

¹¹ Aane ihdyu ó imíllé ámuha táñahbémú mewáájacúné íñe díbyé uwááboju miámúnáá íjtsaméí Ijcyatúné o úwáábóhíjcyáne.

¹² Tsáháa múha oke úwáábotú teéne. Díbyerée ihdyu páñetu Jetsocríjto óhdivu bóhówajtsóné íñe ó úwáábóhíjcyáhi.

¹³⁻¹⁴ Muurá ámuha méwaaajácú muhdúhjáa tujkénú o dáríívéméíhijcyáné tamúnaa múhdurá Píivyéébeke úráávyehíjcyajjító o úráávyéjyju. Téjijtóo ávyéta ímí ó waaajácú tsijtye tátyujkévéejte Ijcyárómé ehniíñevu. Aabée téjyju ímiáánéhacáa Críjto cahcútjso múnaa Ijcyámedi ó ícúbáhraíjcyá dítyéváa téénetu íihvetéroki.

¹⁵ Áronáacáhjáa ihdyu pámeeke iwájyudu Ijcyabe Píivyéébe tsúúcajátújuco ói o tsíimávámeítyúné íhdéjuco oke íújcuíñé wábyujtsóne.

¹⁶ Aabée oke waaajácútsó ílli Jetsocríjtotívú díbyedítýú Ijcyáné uwáábojúvú ámúhake jodíómú Ijcyatúrómeke o wáájácútsoki. Ááneríi tsá múúmá o íhjúvatúne.

¹⁷ Muuráhjáa Jerotsaréeri díbyé uwáábo múnaa táíhdéjuco Ijcyaróme éllevu tsá o péétu díityémá tééneri o íhjúvaki. Araábiá iññújivúree o péébe téhulle íñeubará píivyéétúsihiyí o ícyahíjcyátsihdyu tsiíñe ó oomí Damájcovu.

¹⁸ Átsihdyúu bótjii Jerotsaréevu tsiíñe pápíhchúú píjcyábatu o wájtjsiibe o péé Péédoró éllevu díbyema o íhjúvaki. Áábemáa técoomíyí ó Ijcyá 15 coojíva.

¹⁹ Ájyúu tsá tsijtye Jetsóó uwáábo méénuhíjcyámeke o ájtyúmitúne. Apáábyekéréé o ájtyumí íñahbe Jacóóboke.

²⁰⁻²¹ Átsihdyúu o péé Tsíiríamá Tsiríítsiá íñújícúvu. Ehdu íñe ámuha éllevu o cáátúnúné pañe o nééne Píivyéébe waaajácú ímiáánéjuco Ijcyane ámúhake o úúballéne.

²² Áábekée oke tsúuca téhulle múnaa waaajácúhi. Áánetúikyée tsá Jodéa iññújiri Ijcyáné cahcútjso múnaa oke wáájácútuéne.

²³ Apááñéreváa lléébohíjcyámé tsaate óhdityu néhijcyáne: “Éhnée éjyju Críjtoke mecáhcújtsóné hallútú ávyétá ícubáhrá méhdi méénuhíjcyaabéva muhdú ícyooa teene úwááboobéré pehíjcyáhi.”

²⁴ Ehdúvára tsaate óhdityu néhijcyáné illéébóne mítyane Píivýéébeke duurúvahíjcyáme.

2

Páávoroké uwáábojte wáájacúne

¹ Átsihdítu tsúuca 14 píjcyá pájtyéné boone tsiíñe Jerotsaréevu o péébema Benabéemútsí Tíitóma pééhií.

² Áamútsímáa o péé téhullévú Píivýéébere oke túkévéjtsóneri. Áijyúu tsamééré técoomí cahcújtsó múnáa túkévéjtsoje píhcyáávemeke ó úúballé íñe ámuha jodíómú íjcyátúrómeké o úwáábohíjcyánetu muhdú oke ditye íñéékí.

³ Áronáacáa oke nééme tehdújuco o úwáábohíjcyáne. Aamée tsá íiná néétu Tíito óoma íjcyaae kíhdyahírótsámeítýnetu. Tsáháa díbye kíhdyahírótsámeítý jodíómuube íjcyátúnéllíihye.

⁴ Áronáacáa íjcyámé tsaate íllure íállíñe ímiáámédú múúhake náhbévahíjcyáme. Aamée ímíllé Críjtoéjté muha meíjcyame tééné taúhbaju meméénújúcótúrómeké tsiíñe múúhake téénevu ííwúwajtsóne.

⁵ Áronerí tsá muha meícúvetú Críjtoédítý íjcyáné uwááboju mecáhcújtsóneríyé mepájtyeténetu ámuúhake muha memújtátsótuki.

⁶ Aamée táehníñevu íjcyarómé túkévéjtsoje tsá oke béhné uwáábó téénetu méénutúne. Áronáa tsá o íjyáacunútu ditye táehníñevu íjcyáneri. Muurá Píivýéébe tsaíhduré meke íjtsúacunúhi.

⁷⁻⁸ Aamée ímí íjtsúacunú Pééedoroké tamúnáa jodíómú uwáábóobédívú ípícyohdu téhdure oke Píivýéébe pícyooone ámuha jodíómú íjcyátúrómé uwááboobe o íjcyaki.

⁹ Aanée páñétúejte Pééedoroo, Jóoáa, Jacóóboo, íjcyame ímí íjtsúacunúne múhtsikye Benabéema mítyane dúúrúvaméré néé muhtsi tééné wákimyéí meméénu jodíómú íjcyátúmé pañe téhdure tamúnáa pañe tééné wákimyéí ditye méénúné tujkéveri.

¹⁰ Áánemáa múhtsikye nééme muhtsi mepiáábohíjcyá ídáátsóméhjike. Aanée ímí ó íjtsúacunúhi.

Pééedoroké Páávoró úhbane

¹¹ Áronáacáa Pééedoroké Ajiokiíavu ó tsijpájúu díbye múhdurá íjcyáné hallútu.

¹² Muuráájáa ámuha múnáa jodíómú íjcyátúmema díbye májchórónáa tsaate múúha múnáa Jacóóbo hájkímú íhdééné taúhbaju úráavyehíjcyámé técoomívú wájtsímédítý waabe díityédí íllítýnema.

¹³ Áábédítýúu ííwáne tsijtye tamúnáa tsúuca cahcújtsó múnáa íjcyarómé téhdure wááhií. Áhdurée táñahbéébé Benabée díityédítý ííwáne wááhií.

¹⁴ Ehdúu tsúuca cahcújtsó múnáa íjcyarómé dáríívemeíñé hallútú Pééedoroké pámeere píhcyááve múnááj píñévú o nééhií: “Muúbej, uu muurá jodíómuube u íjcyároobée tsúuca ú íhvejtsó íhdééné taúhbaju u úráavyehíjcyáne. Aabe živeekí téénevu u taúhbahíjcyá memúnáa íjcyátúmeké teene u úráavyécóóbejívvari?” Ehdúu o néé Pééedoroké.

Mecáhcújtsóneríyé mepájtyeténé

¹⁵⁻¹⁶ Muurá muha jodíómú páñétúejte Píivýéébeéjté meíjcyame tsúuca méwaaajácú Moitsééuvuj tééveri múúhá íhdé múnáatvuke díbye ájcúné taúhbaju muha meúrúávveróné múúhake pájtyetétsótyuróne. Apááñéré íhdyu Jetsocríjto mewájyuri dsíjívéné pamévaré mecáhcújtsómeké ímiáámedi díllóobe.

¹⁷ Aane díbyej tééveri Píivýéébema meímíbaávyéíyóneri metsúúrámehíjcyámé méwaaajácú ímiáané ímityúmé meíjcyane. ¿Áánéllíihyéhaca Críjto nééjuríyé ímityúmé meícyahíjcyáhi? Tsáháa. Tsá tehdu tene néétyne.

¹⁸⁻¹⁹ Muurá teene taúhbaju o úráavyéroobe tsá Píivýéébema ímí o íjcyátyuróne. Áánéllíi ténejcútú ó íjcyá dsíjíveebédú teene o úraavyéjúcótúnéllíihye. Aabe íhdyu ícyooa ó tsúúrámehíjcyá muhdú Críjtoj tééveri tsaimíyé Píivýéébema o íjcyáíyóneri. Muurá o íhvejtsójúcooróné tsiíñe o úráavyéhajhíí oore o tútávajtsáméíhi.

²⁰ Áánéllíi tsá o ímíllédú o íjcyájúcootúne. Ícyooa ó íjcyá Píivýéébé Hajchíi tawájyuri dsíjívéébeke o cáhcújtsóobe oke túkévéjtsóné pañe.

²¹ Aane tsá mújyú o íhvéjtsóityuró mekéé ídaatsólléne mééma díbye méénune. Muuráhjáa teene taúhbaju néhdu mejjycánej tééveriyé ímiáámedi meke díbye dílloca Críjto dsijivéné tsá íinetú meke piáábóityuróne.

3

Críjtore meke pájtyetétsóne

¹ ¡Áyu ámuuha Gáaratá cahcújtso múnaaj! ¿Múamí ámuhakye tútávajtsómé tsáhájucó ímí ámuha meúraávyetú Jetsocríjtóo mewáyjuri páwachékevu dsijivéné mecáhcújtsóneriyé mepájtyeténé ámuhakye o úwaabóne? Ááneráhjáa tsúuca ámuha ímí méúraavyé tééné uwaáboju.

² ¿Acáa tsá Píivyéébé Apíichó ámuhá pañévu úcáávetú teene ámuha mecáhcújtsóijyu? ¿Mityá ítyaúhbajúree ámuha meúraávyenélii ámuhá pañévu úcaavéne? Áyu cána oke menej.

³ ¿iveekí ayájú allíurá ámuha menéeme múhdurá médáráíivémei tsúucájáa Píivyéébé Apíichó túkevéjtsó pañe ámuha mejjycame? ¿Aca ámuha méijjtsúacunú ámuhá íhnáhooríyé tsaimíyé díibyema ámuha mejjycáiyóne?

⁴ ¿Muhdú bañúháñé ámuha tééné hallútú meícúbáhrámeíhijycané íveekí méihvejtsóhi?

⁵ ¿Mityá ámuha méijjtsúacunú Píivyéébé taúhbaju néhdu mejjycánélii díbye mééma méénuráiyúronéhjí méénuhjycáne? Muurá ihdyu Críjtóke mecáhcújtsómé pañévu Íapíichó ípicyóonej tééveriyé mééma méénuhjycyaae ténéhji.

⁶ Muuráhjáa Aavaráaúvu ímí díibyeke cáhcújtsónélii ímiáábédí dílloobe díibyeke.

⁷ Áánélii ímí Píivyéébeke mecáhcújtsómé díibyeúvuj tsiménémúhaabe mejjycáhi.

⁸ Tsúucájátújucóhjáa muurá mee pámeere ámuha jodíómú mejjycátúrómema tsaimíyé díibyema mejjycáiñe Aavaráaúvuke díbye íllu nééneé: “Ímí oke u cáhcújtsónélii díjtyéeveri pámeere íññújiri jycyameke ó piááboóhi.” Ehdúhjáa neebe Aavaráaúvuke.

⁹ Aane muurá téhdure Jetsocríjtóke mecáhcújtsómeke piááboobe díibyekeé ípiaabódu.

¹⁰ Áánetu eene taúhbaju íuráávyeneriyé ípájtyetéiyóné ítsúacunúhijycámé hallúrí ápíichó teéne. Muurá Píivyéébé waajácúháámitu nééneé: “Píivyéébé taúhbaju múhdurá úráávyehijycámé hallúrí ápíichó teéne.”

¹¹ Aane muurá méwaajácú teene taúhbaju néhdu íjycáiyóneri tsúúrámeiyómé tehdu jycyátúmeke Píivyéébe ímiáámedí díllóityúne. Íllu tsiíñe nééne díibyé waajácúháámitu: “Píivyéébeke ímí cáhcújtsómeke ímiáámedí díbye díllome pájtyeteéhi.”

¹² Árónáa teene taúhbajutu Píivyéébe Moitsééuvuj tééveri meke íajcúnetu neeráhi: “Páneere taúhbajúúné néhdu tsaimíyé jycyame ihdyu pájtyetéiyáhi.”

¹³ Árónáacáa tehdu mejjycátúné déjucotu méhdi díbye ícúbáhráiyóné íhdétú tsúuca Críjto meke iwájyúne pájtyetétsóhi. Muurá díibyé waajácúháámitu nééneé: “Ímityúmé átéréejtéké cáámetu úmáhájcutu pícyóome.”

¹⁴ Ahdújucóhjáa muurá Píivyéébe Críjtoj tééveri pámeekéré píaabóné jodíómú jycyátúrómhjima Aavaráaúvuke íñéhdújucó. Áhdure Críjto pámeere díibyeke cáhcújtsómeke ájcuú Íapíichotu ípyée íñéhdújucó.

Píivyéébe Aavaráaúvuke pítyajcóne

¹⁵ Aane cáhawáá ámuha táñahbémeke o néé muhdú maállityu meméénune. Muurá tsaatémá tsáné wákimyéí meméénu tééné waajácúháámitu memémé mecáátúnúné boone tsáhájucó múha tsíhdyuréjucó mejjtsaméí cápáyoacóityuróne.

¹⁶ Ahdúhjáa muurá Píivyéébe Aavaráaúvuke néé díibyéj tsiménémúháábédítú tsáápiikye ípicyooíñe míamúnáake pájtyetétsóíibyeke. Tsáháhjáa díbye íwaajácúháámitu néénu pívamévaké ípicyooíñe. Neebéhjáa tsáápiikyéré ípicyooíñe Jetsocríjtóke.

¹⁷ Muuráhjáa díibyeúvuke Píivyéébe ípityajcóné boone 430 píjcyábatu ítyaúhbajúvú jodíómuke ajcú Moitsééuvuj tééveri. Árónáacáa tsá tééné hallúhcuri díbyéé Aavaráaúvuke pítyajcóné wáájácúratúné jycyátúne.

¹⁸ Muuráhjáa teene taúhbaju meúraávyeneriyé mepájtyetécá álliureiyó teene díibyeúvukée Píivyéébe pítyajcóne. Árónáacáa muurá díibyeke íñéhdújucó díbye méénune.

¹⁹ ¿Aanéé íveenévurá ájcuube teene taúhbajúvú meke tene ípájtyetétsókíjívarí? Muuráhjáa ihdyu teene níjkyéjí múnáaj tééveri pícyoobe mewáájacu múhdurá meicyahijycané Jetsocríjtóí bóhówáávétúné hajchóta.

²⁰ Árónáacáa tsá tehdu Píivyéébe Aavaráaúvuke tsíjtyej tééveri pítyajcotúne. Muuráhjáa ihdyu ávyeta díibyere díibyeúvuma íhijyúváhi.

Píivýébé taúhbaju

²¹ ¿Áánélliihyéhaca Moitséeúvuj tééveri díbye meke ítyaúhbajúvú ájcune tútávajtsó díbyeé méema imyéenuíñé néénee? Tsáhaá. Muuráhjáa tene néhdu mejjcyáneriyé mepájtyetécá ímiáámedi meke dillóiyooobe teene meúraávyémeke. Aacáa tsá mepájtyetéíñe tsíjítóriyéjuco díbye méénúityuróne.

²² Áronáa muurá díbyé waajácúháamitu néene ímityúné pañe mejjcyame Jetsocríjtoke mecáhcújtsómeke díbye pájtyetétsoíñe.

²³⁻²⁴ Muuráhjáa ímiááné ehne múúne tsíméké metúkévjejtsódú taúhbaju meke túkévjejtsóné pañe méicyahjycyá Jetsocríjtóí méhdivu bóhówáávéttúné ihde. Aabée méhdivu bóhówáávéébeke mecáhcújtsómeke bótsíí Píivýéébe ímiáámedi dillóhi.

²⁵ Aame icyooca tsáhájucó taúhbájú túkevjejtsó pañe mejjcyájúcootúne.

²⁶ Icyooca méijcyá Píivýéébej tsíimeréjuco pámeere Críjtoke mecáhcujtsóme.

²⁷ Muuráhjáa ímiááné díbyeéjté mejjcyáné uubállé metsójtótsáameímýé méijcyá díbyedúréjuco.

²⁸ Áanéllii tsá menééityuró tsíjtyere jodíómú íjcyane. Téhdure tsá menééityuró tsíjtyere gríéégómú íjcyane. Ahdure tsá menééityuró tsaate ímí íjcyánáa tsaate tsíjtyé hójtsí pañe íjcyane. Muurá ihdyu pámeere tsííñé míamúnaa íjcyároméhjima wajpíímuma waalléémú méijcyá tsamééré Críjtoéjte.

²⁹ Ehdú paméváré díbyeéjté mejjcyame méijcyá Aavaráúvuj tsíménémúhaabe. Áanélli téhdure méwáábyuta teene díbyekée Píivýéébe íajcuíñé néénee.

4

¹ Cáhawáá méjtsúcunuj, muurá tsaapi tsíimene cáani dsíjívéné boone díbyé tsieméné aabájaabe íjcyáiibe íayáné hajchótá ihdícyaabédú íjcyá tsaaté hójtsí pañe.

² Aabe íbúwajíí ícyahjycyá cáánívúvu dítyeké téénevu níwaavémé díbye kéémécooca díbyeke ájcúíibe.

³ Ahdúu muurá éjyú méicyahjycyá taúhbaju meke túkévjejtsóné pañe Críjtóí méhdivu bóhówáávéttúné hajchótá. Aamée méitsúcunúhijcyá teene meúraávyéneriyé mepájtyetéiyóne.

⁴ Áronáacáa Píivýéébe Íllíkye meéllevu wállóóíñe éévé újjeténéllii bóhówááveebe wállé íbúwá déjucóvú ípívyéévéneema. Áábekée dille tsíímávaabe keemévé téenere Moitséeúvuj tééveri díbye ájcúné taúhbájú pañe.

⁵ Ehdúu Jetsocríjtó méhdivu íbóhówáávéne meke ímjpyetétso taúhbajúu meúraávyerómé ímityúme mejjcyámeke botsíí Píivýéébe ítsíímedi idillóki.

⁶ Aane ímiááné díbyej tsíímé mejjcyane méhdivu íbóhówacúnú mépañévu pícyoobe Ípííhó Íllij tééveri. Áanere muurá meke túkévjejtsóneri díbyeke mecáánivámé ménéhjycyáhi: “Llíhíyo múúháj Caánij.”

⁷ Aane icyooca díbyej tsíímé mejjcyámé hallúrí tsáhájucó íná íjcyatúne. Áanéllii meke ájcúíibe íavyéjuvu Jetsocríjtoke mecáhcújtsónej tééveri.

Chacújtsó múnáadi Páávoró íjycunúne

⁸ Muuráhjáa ihdyu éjyú ámuha Píivýéébeke mewáájácútúnéllii ihdícyanéhjí mecáánivámé méíícúvehjycyáhi.

⁹ Áánetu icyooca tsúúca ámúhake díbye wáájacúmé ámuha méijcyá díbyeéjte. Áronáa ¿íveekí ámuha méimíllé tsiíñe íhdééné taúhbaju meúraavyéne? ¿Mityá ámuha méimíllé tsiíñe tééné pañe mejjcyane?

¹⁰ Muurá ámuháí méjtsúcunúpi eene ténevá pijcyábádú, ténuhbavadú, kéjcoojíí ámuha Píivýéébeke medúúrvahjycyánetu ámúhake díbye ímiáámedi dillóiyóne.

¹¹ Ehdú ámuha múhdurá medáráíívemeíñetu ámúhadítúyó o néé bañúháñéubáhjáa ámúhake o úwáábóhijcyáne.

¹² Áronáa ihdyu ámuha táñahbémuke o néé íhdéé ámuha méicyahjycyáné meúraavyéjucóótuki. O íjcyadúréjuco mejjcyane. Muuráhjáa tujkénú ámúhake o úwáábócooca tsá oke ámuha metsárilletú tsíjítóréjuco o úwáábórónáacáa.

¹³ Muuráhjáa téjyú ámúhake ímiáájú ó úwáábóhijcyá táhálluúúneri o chéméroóbe.

¹⁴ Áróobekée muurá ámuha oke éhdiválletúmeré tsaimíyé mewáátsúcúpéjtsóóbeke méíícúvehjycyá muhdú Jetsocríjtomútsikye níjkyéji múnáájpiima ámuha méíícúvéiyódu.

15 Muuráhjáubáhjáa ámuha mepíívyetécá táhálluúúcu oke mecápáyoácóiyá ámúhá hálluúúnetúrējuco. Áameke žiná ámúhake pájtyeme íveeki tsáhájucó óhdi ámuha meíícúvetúne?

16 Ž Ámuhábá méjtsúcunú ámúhake o tsárílléne ehdu o néhijcyáne? Muurá ihdyu ímiááné tehjújuco ámúhake o néhijcyáne.

17 Muurá eene ámúhake íiné ímíjyaú úwáábohijcyámé tsá ímiá uwáábó meénuhijcyatúne. Íllure muurá ámúhake óhdiyty ímújtátsóro úwáábohijcyámé diityé uwááborējuco ámuha meuráávyeki.

18 Áronáa ihdyu tehjújucooíoyó ímiá uwáábó ámúhake imyéenu ámúhadi ditye tsúúráméíne. Tsá idyé ámúhama o íjcyánéllíihyéré ámúhadi ditye tsúúráméíhijcyáítyuróne.

19 Aane ámuha áatsímédú menéeme tsiíne múhdurá medáíívémeíne ídátso oke pajtyé éhne múúne walle itsímáváne ávyeri ícúbáhráméídyu. Aabe ámúhadi ó ijyácunúhijcyá Críjtokerējuco ámuha mecáhcújtsóne díbye íjcyadu meíjcyáíyóneri.

20 Múhduúvúrá ó íjtsúcunú ehdu ámuha meícyahijcyáne. Áánéllí ihdyu múhdutúiyó ícyoocáre ámúhama o íjcyane ímííneúvú ámúhake o úwááboki.

Agáama Tsáarámúpidítýú íjcyané uwááboju

21 Muurá ámuha méjtsúcunú Moitséeúvuj téeverí Píívyéébe meke ájcúné taúhbaju néhdu meíjcyáneri mepájtyeténe. Ž Ca tsá ámuha mewáájácutú muhdú dílbyé waajácúháámitu tene cáátuváne?

22 Muurá téhaamítú néene Aavaráaúvúhjáa mútyétsikye tsíimaváne. Páñétúelle mewadívúhjáa tsíimávaabe tsáápiikye. Áánetúhjáa tsíjpiikye tsíimávaabe íúniú múnáálledívu.

23 Aanéhjáa íúniú múnáálle Agáadívú díbye tsíimávaabe íhdícyaabéré íne meíjcyadu. Áánetúhjáa páñétúelledívú díbye tsíimávaabe díbyejúco Píívyéébéhjáa diityétsikye íájcuíne néhijcyáabe.

24 Ehdúhjáa tsíimávamúpí Píívyéébe míamúnáake mójjótócuri túkévétsoíne. Diílléhjáa muurá Agááj tsíiménémúhaabe tsíjtyé hójtsí pañe ícyahijcyádújuco Moitséeúvukée Tsinaíí caméhbaúvú Píívyéébe ítyaúhbajúvú ájcúné pañe íjcyame ícyahijcyáne.

25 Áánéllí muurá téhbau Aráábíá ííñtújiri íjcyahbaú memévá dílleúvu déjutu. Muurá Jerotsaréeri íjcyame taúhbajú pañe ícyahijcyá dílleúvúj tsíiménémúhaabé tsíjtyé hójtsí pañe ícyahijcyádújuco.

26 Áánetu ihdyu níjkyéjiri íjcyané Jerotsarée múnaa meíjcyame tsáhájucó téené pañe meíjcyatúne.

27 Muurá Píívyéébe waajácúháámitu néene Tsááradityu:

Ajchíbá u íjcyárolle kímóóvétulléré ímíjyuuri díicya. Muurá úi ú tsíimávaahi. Aame díítsiime ávyetá mityámé lílyáateé díúniú múnáállej tsíimé lílyaaténé éhniínevu. Ehdu néene Píívyéébe waajácúháámitu.

28 Ámuúha táñahbému, Píívyéébéhjáa néhdújuco Itsáake cáánímutsi tsíimaváne. Áhduréhjáa díbye néhdújuco íne tsúuca dílbyej tsíimé meíjcyane.

29 Árómeke íne tsaate meke muhdú dáíívehijcyá íhdéené taúhbaju íúráávyéneri éhnehjáa Píívyéébere píáábóneri Aavaráá páñétúelledívú tsíimáváábeke íúniú múnáálledívú díbye tsíimávaabe tsáríllehijcyádu.

30 Téénetu muurá Píívyéébe waajácúháámitu néeneé: “Díúniú múnáálleke dijchívyetso dihjyátú íllímájucó. Tsá páñétúelle dítyáabadívú u tsíimáváábé waábyuta íjcyane dílbye éhné íjcyatúne.” Ehdu néene Píívyéébe waajácúháámitu.

31 Ahdícyane, ámuúha táñahbému, tsá meíjcyatú íúniú múnáálledívú Aavaráaúvú tsíimáváábéj tsíiménémúhaabe íjcyadu. Muurá ihdyu meíjcyá páñétúelle Tsááradívu díbye tsíimáváábéj tsíiménémúhaabe íjcyadu tsúuca páñétúejpi Píívyéébe Hájchikye mecáhcújtsónéllíihye.

5

Jetsocríjtokeré meúraavyéne

1 Muuráhjáa Jetsocríjtó tsúuca meke íjchívyetso taúhbaju meke túkévétsoóné pañe meícyahijcyánetu. Áánéllí metsu dílbyekéréjuco meuráávye ímíínevu. Óvíjycóóné ámuha téeneri metsúúráméíhijcyané meke pájtyetétsoíyóneríjvári.

² Aane cáhawáá ímíñeúvú melléébo ámuñhake o neéneé. Muurá ámuha mekihdyahírótsameíñetu ímiáámedi Píivýéébe ámuñhake díllóiyóné ámuha meíjtsúcunúne tehdu meméénúmeñhachíí tsá Críjto ámuñhake pájtyetésóityúne.

³ Áronáa ihdyu o neé tehdu imyéénúmeíñe ímí Píivýéébema íjcyáiyóneri tsúurámeñhijcyámé óví ávyeta muhdú teene taúñbaju néhdu íjcyáhi.

⁴ Áronáa íllure ámuha téeneri memújtátsámeí Píivýéébe meke iwájýune Críjtoj téeveri mepájtyetéíne méénúnetu.

⁵ Muurá ihdyu ímiáámedi meke dílloobe Íapííchó meke túkévýjtsóneri Jetsocríjtoke mecáhcujtso meke.

⁶ Áánéllii mekihdyahírótsameítyúne tsá muhdú neétune. Áhdure mekihdyahírótsameítyúne tsá meke piáábotúne. Apááñéré ihdyu ímiááne Jetsocríjtoke mewájýune mecáhcujtsoné meke piáabóhi.

⁷ Aanée muurá tsúuca tehdújucu ámuha meúraavyéne. Ááné mutsihdyúñháa íveeki tsáhájucu ámuha téene úwááboju ímí mecáhcujtso tú muha neéjuri?

⁸ Ááneráñháa tsúuca Píivýéébe ámuñhake íjchívyetsó ténéjucútu Jetsocríjtoj téeveri. Aane tsá díbyedítýú tene íjcyatú eene piéénéré ámuha meúraavyéne.

⁹ Muuráñháabá ihdyu ámuñhadítýú tsáápihdítýuré íjcyane ehdu ámuñhake dáriivé éhne múne haríñallíjýú metátsajcóné pañévu íoorícho tu áyánéwu mepícyooróné páneeríjýucu mújtađu.

¹⁰ Áronáa ó waajácú Píivýéébe tsiíñe ámuñhake piááboíñé ámuha meíñveté taúñbaju néhdu ámuha meíjcyáneri mepájtyetéiyóné ámuha meíjtsámeñhijcyánetu. Áánetu ihdyu íhnáhoóíñé díbye ícúbahráné ámuñhake mútátsoñhijcyámedi.

¹¹ Muurá téhdure óhdityu nehíjcyámé oova mekihdyahírótsameíñeríyé ímí Píivýéébema meíjcyane o úwáábohíjcyáne. Áronáa teene o úwááboca tsá oke dítye tsarílléítyuróne. Muurá ihdyu Críjtoj téeveríyé mepájtyeténé o úwáábohíjcyánéllii oke tsarílléíhijcyáme.

¹² Aame ihdyu óví ílluréjucu ámuñhadítýú dówaavené téeneri ámuñhake pátsarícyohíjcyáme.

¹³ Muuráñháa tsúuca Píivýéébe íjchívyetsó téenetu. Aame ámuha tsaimíjýucu meíjcyame tsá ímityúne meméénújúcóóityúne. Ímíñeúvú pamévamáyé mewájýujcátsíñe mepiáábojcatsi.

¹⁴ Muurá tsane díbyé taúñbaju neéhií: “Pamévakéré múu wájýu muhdú u wájýumeídyu.” Ehdu muurá pamévakéré mewájýuhajchíí tsúuca mémeenú páneere díbyé taúñbajúñé muhdú meíjcyáiyóné meke nehíjcyane.

¹⁵ Áánetu tehdu ámuha mewájýujcátsíñe mepiáábojcatsíyótsihvu íllure ámuha meícúbáhrájcatsihajchíí muurá íllure ámuha métútávátsojcatsílihi.

Píivýéébe Apíicho meke túkévýjtsóne

¹⁶ Áánéllii ámuñhake o neé Píivýéébe Apííchó túkévýjtsó pañéréjucu ámuha meíjcyane ímityunéñjí ámuha meméénújúcóótuki.

¹⁷ Tsá díbyé Apííchó ímíllétú meímíllédú meíjcyane. Téhdure ténéñji méhdivu cátuhtsó teene meke túkévýjtsóné pañe meíjcyáiyóne. Ehdu panéjcuwávú ténéecu cátuhtsojcatsíñéllii éhniíñevu métsúúraméí Píivýéébe Apííchó túkévýjtsó pañe ámuha meíjcyáiyóneri. Óvíjcyacóné ámuha meímíllédú meíjcyane.

¹⁸ Aane ímiááne ámuha díbyé Apííchó túkévýjtsó pañe meíjcyáhajchíí tsáhájucu ámuha íhdééné taúñbájú túkévýjtsó pañe meíjcyájúcootúne.

¹⁹ Muurá ímíllédúré ícyahíjcyámé tsá téévetúne. Panévare muurá ímityunéñjí méénume íhdícyáméñjima dómácócátsihijcyáhi.

²⁰ Aame níjcyotájtekéré duurúvahíjcyáhi. Nomíuuváwu neéme tsané úñbajcatsíyíyé íjcyane ítsarílléjcatsíñe waabyenúcatsihijcyáhi. Iiye ímí íjcyáiyóné ímílléme. Ehdu idyáñíjéjcatsíñe ílluréjucu dítye dóhwábahíjcyané íhdyúeháhjíréjucu.

²¹ Aame nomíutáváwu neéme dsíjívétso múnaa, líyíicyáve múnaa, íjcyame majchó ávyetá mityáne. Áhdure tsiñehji panévare ímityúne méénuhíjcyáme. Aane éjýúu ámuñhake o néhdu tsá múu tehdíñvanéñjí méénutúne. Muurá tehdu nénehji méénume tsá Píivýéébe avyéjéjte íjcyatúne.

²²⁻²³ Áánetu ihdyu Píivýéébe Apííchó meke túkévýjtsóné pañe meíjcyame mewájýujcátsíhi, méímíjýúñíhi, tsiñehji meke pájtyeróné máaabúcuhi, tsaimíyé pamévamáyé meíjcyáhi, tsíjtyeke mépiabóhi, panévare óchevéllétumé mémeenúhi, idaatsómé meíjcyáhi, tsá ímityúnehjívú

metáhjatsámeityúne. Ehdu Píivýéébé Apííchó meke túkévéjtsóné pañe meijcyame tsá íhdééné taúhbaju nééné tsíjítórijé meijcyatúne.

²⁴ Muurá Críjtoke mecáhcujsómé ímityúne icyánéjcutu méijcyá dsíjívemédú ténéhji éllevu meijcyájúccóótúnéllíihye.

²⁵ Aame méijcyá Píivýéébé Apííchó meke túkévéjtsóné pañe. Áánéllii metsu meihvéjtsámei téeneréjucu meke túkévéjtsóné pañe meijcyaki.

²⁶ Tsáhájucu ávyéjuuháñe mellííñéityuróne. Tsá íñnerí menómítuáaváityuróne. Tsá ímityúne medárhívéjcsítityuróne.

6

Mepíáábójcatsíñe

¹ Aane tsaate ámúhadítýú ímityúne pañévú mújtáhajchíí mepíáábó ditye tsiíñe íimíjpyeteki. Áronáa ihdyu ímíñevú chooco méuwaábó diityeke. Ááne téibúwá meijcyá ámuhájéjucu tehdu meijcyátuki.

² Ehdu mepíáábójcatsí múhdurá ámuha meicyahíjcyánéhjitu Críjto ímillédú ámuha meijcyaki.

³ Muurá iiye ihtsutúmé ijcyane íjtsúcunúmeimyé tsíjtyeke ipíáábóiyónéhji éllevu íjcyatúmé állímyeíhi.

⁴ Cáhawáa ihdyu ámuha tsáápiitsa métsúúraméí Críjtoke ámuha meúraavyémé tsaímíyé meijcyáiyóneri. Áronáa ihdyu tsá múu íjtsúcunúmeityú tsíjtyé ehnííñevu ímí íjcyane.

⁵ Muurá ijcyánéi pámeere ímityúne meméénuhíjcyané meméénujúcóóityuróne.

⁶ Áhdure ámúhakey o néé íñe Píivýéébé ihjyu ámúhakey úwáábohíjcyámeke ámuha mepíáábo panévaturé íñe tájpi ditye íjcyáíñetu.

⁷ Aame tsá múu állímyeityúne. Méijtsámeidí Píivýéébe wáájácúityúne ímityúne ámuha meméénuhíjcyáne. Muurá ímityúne méénuhíjcyámeke téene áhdovu ájcuííbye.

⁸ Aame íllurájucu wágóóveíñe ímillédú ícyahíjcyáme. Áánetu Píivýéébé Apííchó meke túkévéjtsóné pañe meicyahíjcyámé méújcuú múijyú medsíjívéjúcóóityúne bóhi.

⁹ Áánéllii metsu óóchevélletúmé ímiáánéré meméénuhíjcyaki. Ehdu muurá ímiáámé meijcyáhajchíí téene áhdó tsaímíyéjucu meijcyaiñe.

¹⁰ Áánéllii metsu pamévamáyé ímiááméré meijcyaki. Tsá Críjtoke mecáhcujsómé tsané nahbémú meijcyame ímityúne medárhívéjcsítityuróne.

Páávaro pítyajcóné

¹¹ Aane íñe ámúhakey o pítyajcóné ooréjucu páñetu o cáatunúne.

¹² Muurá eene tsaate Críjtoke úraavyémé tééné hallútú diityeké tsíjtye ímityú íjtsúcunúiyónéllíihyeré ámúhakey taúhbahíjcyá ámuha mekíhdyahírótsámeíki.

¹³ Árome muurá tsá panévare teene taúhbaju nénehji méénuhíjcyatúne. Muurá íllure ímityájkímyeí ámúhakey téenevu taúhbahíjcyáme.

¹⁴ Áánetu ihdyu tsá o ímíletú íñnerí o mityájkímyeíiyóne. Apááñéré ihdyu ímí o íjtsúcunú mewájrurí Críjto páwachékevu dsíjívéébeke o cáhcújtsónéllii táimityú táhallurí íjcyájucóotúne. Aabe téené pañe o íjcyájucóótúnéllii tenejcutú o íjcyá dsíjívéebedú.

¹⁵ Áhdícyane tsá muhdú tene néetu mekíhdyahírótsámeityúne. Áhdure mekíhdyahírótsámeiyóné tsá íñnetú meke píáábotúne. Áánetu ihdyu Críjtoke mecáhcujsómé tsíhdyuréjucu mecápáyoovéné meke píaabóhi.

¹⁶ Aane óví Píivýéébe meke ídaatsóllédú íjcyaaabe pámeere pahúlevaré ihñéjté íjcyámema ámúhakey píaabó íbúwajíí ámuha meijcyá muhdú ámúhakey o úwáábohíjcyádu.

¹⁷ Óvijyacóóné ámuha oke múhdurá medárhívéhíjcyáne. Muurá íñe Máavyéjuube Jet-socríjtoke o cáhcújtsóné hallútú oke ditye méénuhíjcyané matyáwááné tájpiíyi íjcyánetu méwaaajácú dílbyé wákímyeí múnáajpi o íjcyaaabe ímiááné ámúhakey o néhíjcyáne.

¹⁸ Áhdícyane óví dílbyeréjucu ámúhakey pámeekéré panévatu píaabóne. Áyu tehjújucu.

EPÉÉTSIO

Éépetsóri Ijcyáme éllevu Páávoró cáátúnuháámi

Duurúvaju

1 Oo iñe Páávoró iħyaami ó caatúnú elle ámuħa Éépetsóri meijcyame Jetsocríjtoke meuráávyéme éllevu Píivyééberée díbyedítýú Ijcyáné uwááboju o úwáábóíñéú oke pícyoóbe.

2 Áámeke óví ámúħake píáábohíjcyamútsí íbúwajíi ámuħa meijcyaki.

Críjtoke mecáħcújtsóne áħdo

3 Aħdícyane íħdyu óví Máavyéjuube Jetsocríjtó Ćaani Píivyéébeke méduurúváħi. Muurá ímí Máavyéjuube Jetsocríjtoma meijcyámeke tsaímíyé níjkyéjítu panévatúré píáábohíjcyaaħe.

4 Tsúúcajátújucóħjáa íñújii ípíivyéjtsótúné íħdéjuco díbye wábyujtsóné Jetsocríjtoj tééveri meke újcuħeke ímíbájchoíñé méímítýú máħallúrí íjcyájucóótu díbyeéjté meijcyame íñetu menéétsámejtyuki.

5 Mítýanéħjáa meke íwájýúnéllii íjtsámeíbyé díbyej tééveri meke ípájtyetétsómeke ítsíimedíyéjuco ídílloíñe. Aħdújucoo díbye meke tsíimavámé díbyeéjté meijcyane díbyéħjáa méħdítýu íjtsámeídyújuco.

6 Áánéllii pájjuváré díbyeke méduurúvahíjcyá ávyetáa méħdi ídáátsóvéne díbye meke píáábónélliiħye. Mekée muurá píááboobe ílíkye mítýane díbye wájýúbeéjté meijcyaki.

7 Muuráħjáa ávyetá íħnáħo meke íwájýúnéllii díbye dsíjívénej tééveri méímítýuháñé méema ímíbájchoobe mepájtyeteki.

8 Áánerí meke úújétsóobe mítýane meke íwájýune. Áánemáa meke ájcuube panéváré mewáájácúíñé tújkévejuvu.

9 Téħdurée meke waajácútsóobe tsúúcajátújucoo muħdú meke ípájtyetétsóíñé íjtsámeíħjcyáné tsúúca méema ípánéévtsonévu.

10 Aane ehdu ípityáćó páneere pájtyéné boone Críjtoke pícyóóiiħye pámeere níjkyéjima íñújiri Ijcyámé avyéjuube díbye íjcyaki.

11 Díbyej tééveríħjyáa muurá tsúúcajátújuco díbye meke újcuħe íavyéjéjte meijcyaki.

12 Eħdúħjáa méénuube muħdú íjtsúcunúdu íñe tújkénú muħa Críjtoke mecáħcújtsómema ámuħa bóónetu mecáħcújtsómé pámeere díbyeke maávyéjútso duúrúvamére.

13 Muurá Críjtodítýú pájtyéteju Ijcyane ámuħa mecáħcújtsómé pañe tsúúca Píivyéébé Apííćhó Ijcyame ímiááné ámuħa méijcyá díbyeéjté díbyée néħdújuco.

14 Aane muurá díbyé Apííćhó tsúúca mépañe Ijcyánetu méwaajácú ímiááné meke díbye mújýú íñéjýu pícyoóíñé íavyéjuvu tsaímíyéjuco díbyema meijcyaki. Aħdícyane metsu díbyeke méduurúvahíjcyá ávyéjútsoħe.

Caħcújtsó múnáá ħallúvú Páávoró Píivyéébeke tújkéveju táuħeíñe

15 Muurá ó waajácú téħdújuco ámuħa Máavyéjuube Jetsóoke mecáħcújtsómé ímí pamévamáyé caħcújtsó múnáama mewájýucatsíħjcyáne.

16 Áánéllii pájjuváré ámúħá ħallúvú Píivyéébeke ó téħdútsóħjcyáħi.

17 Téħdure ó táuħeíħjcyá díbyeke Máavyéjuube Jetsocríjtó Ćaani Ijcyáábeke díbye ámúħake íajcu ítyujkévé íjtsáméjtyu díbyée Jetsóoj tééveri méħdivu úújétsámeíñé ímíñeúvú ámuħa mewáájácúki.

18 Áane óví ámúħake tújkévejuvu ájcuube díbyé avyéjéjte ámuħa meijcyáímyeke díbye újcuħé úmíwa íñé ímíjyaú néene ámuħa ímíñeúvú mewáájácúki.

19 Áħdure ídyé óví ámúħake waajácútsóobe muħdívané íħtsútú Ijcyáne tájpi íñe díbyeke mecáħcújtsómé meicyahíjcyánevu.

20 Áánevu muurá meke úújétsóobe Críjto dsíjívéébeke tsiíñe íbóħítsóne íúniúvú níjkyejívú ítsájtyéébeke íavyéjútsoħe.

21 Áábekée pícyoobe íñe múħdumé ávyéjute níjkyejirii, íñújirii, Ijcyámé avyéjuube páñétúejpi díbye íjcyaki. Áábedívú muurá tsá múħa úújetétú íñe ícyooca Ijcyáné avyéjútédítýu. Áħdure bóóne Ijcyárómedítýú tsá múħa úújetéjtyú díbyedívú.

22 Áánélliiħyée muurá díbyé ħóťsí pañévu pícyoobe páneere íñe múħdúné tsíemené Ijcyane. Áħdurée díbyeke pícyoobe múħdumé díbyé caħcújtsó múnáa Ijcyámé túkevéjtsóobe díbye íjcyaki.

²³ Muurá dííbyé cahcújtso múnaa méijcyá tsané múnaa dííbyema. Aabe páneere ejécunú íñe múhdúné tsíeméné íjcyane.

2

Píivýéébe meke pájtyetétsóne

¹ Muuráhjáa dííbyere Píivýéébe ámúhakye pájtyetétsó Críjtoj téeveri ámúhá imítuyháñé déjúcotu ámuha mewágóóóvnyómeke.

² Muuráhjáa íhde ámuha imítuyúné méicyahíjcyá íñe íji éhne Naavené túkevéjtsoju Píivýéébedítú miamúnáake múhdurá ítsámeíchohíjcyánéréi ámuha meuráávyénéllíihye.

³ Ehdúu ímiááné méicyahíjcyá imítuyúmé eene ícyooca tsaate íjcyadu. Mépéé meimíllejítóré méuráávyehíjcyá méhdityúré íjchívyéné allíujúúne. Ááné déjúcotúu muurá máhallúri íjcyájúcooróné Píivýéébe méhdi ícúbáhráiyóné eene ícyooca tsíjtyé hallúri tene íjcyadu.

⁴ Áronáacáa ihdyu mítuyane meke iwájyúnéllíi méhdi ídáátsóvéne meke pájtyetétsóbe Críjtoj téeveri mewágóóóvétu dííbyedúréjucu méijcyaki.

⁵ Ehdúu Píivýéébe méhdi ídáátsóvéne meke píaabó mepájtyetéki.

⁶ Muuráhjáa Críjtoke íbóhítsóneri meke ávyejújtsoobe dííbyema méijcyá níjkyéjiri íavyéjuri.

⁷ Ehdúu mééma méénuube Críjtoj téeveri bóónétu íjcyáné miamúnáake iwáájácútsó ímiááné meke iwájyune.

⁸ Aane íñe tsúúca mepájtyeténé tsá meere méihnáhorí meméénutúne. Píivýéébere ihdyu meke ídáátsóllénéllíi pájtyetétsó Íllíkye mecáhjútsónéj téeveri.

⁹ Tsá mepájtyetétú ínehjí meméénúnéllíihye. Áánéllíi tsá téeneri memítýájkímeítuyuróne.

¹⁰ Muuráhjáa Píivýéébe Jetsocríjtoj téeveri méijtsaméi cápáyoáoó ímiááneréjucu meméénuhíjcyaki. Ehdúhjáa tsúúcajátújucu meke íimíbájchoíñé íjtsáméidyújucu díbye méénuune.

Críjtoke cáhcujtsómé ímí íjcyane

¹¹ Aane cáhawáá méijtsúcunu muhdúhjáa ámuha méicyahíjcyáne. Muuráhjáa tamúnaa jodíómú íhdícyamedíyé ámúhakye díllóhíjcyáhi. Áánemáa iiye díllómehíjcyámé ímiáámé Píivýéébeéjté íjcyane íjpiíye íkíhdyahírótsámeíñéllíihye.

¹² Téijyúikyé muurá ímiááné tsá ámuha mewáájácútu Mépájtyetétsóbe Críjtoke. Áánéllíihyé tsá ámuha Píivýéébeéjté méijcyatúne. Ídatsóhrée ámuha waagóojte méijcyame tsá mewáájácútu muhdúhjáa Críjtoj téeveri meke díbye ípájtyetétsóíñé pítyájcámeíñe.

¹³ Áronáa ihdyu ícyooca Jetsocríjtóo mewájyuri dsíjívéébema ámuha méijcyánéllíi tsúúca ámuha méijcyá Píivýéébema.

¹⁴ Áhdure muurá dííbyej téeveríyé ícyooca muuha jodíómuma ámuha méijcyá tsaímíyéjucu íhdée múhdurá medáíívécatsíhíjcyaróme. Aame ícyooca ámuha jodíómú méijcyátúrómema méijcyá tsamééréjucu.

¹⁵ Muuráhjáa Meéseeúvuj téeveri Píivýéébe ájcúné taúhbajúúné hallútu jodíómú íjcyátúmema tamúnaa jodíómú tsáíllécatsíhíjcyanéhjí Críjto ídsíjíveneri níjkévatsóhi. Ehdúu mééma méénuube íñe pamévá miamúnaa méijcyarómé dííbyeke mecáhjútsómé tsame dííbyeéjté méijcyame ímiáámeréjucu méijcyaki.

¹⁶ Muuráhjáa múhdurá medáíívécatsíhíjcyanéhjí Críjto mééma níjkévatsó páwachékevu ídsíjíveneri. Ehdúu ímíbájchoobe pamévá miamúnaa méijcyarómé tsamééréjucu méijcyame tsaímíyé Píivýéébema méijcyaki.

¹⁷ Ehdúu Críjto ítsááne muuha jodíómuke waajácútsó muhdú tsaímíyé Píivýéébema muha méijcyaiñé tsúúca dííbyeke muha mewáájácújúcoórómeke. Áhdurée ámuha jodíómú méijcyatúmé awáá dííbyeke mewáájácújúmeke muurá waajácútsóbe.

¹⁸ Áánéllíi dííbyej téeveri Méécááni Píivýéébema tsaméhjí menáhbévájcatsí dííbyé Apííchó mééma íjcyane meke píaabóneri.

¹⁹ Áánéllíi tsáhájucu ámuha tsíjtye múnaa méijcyájúcoótúne. Muurá ícyooca méijcyá tsané múnaaréjucu Píivýéébé avyéjújte tsúúca dííbyeéjté méijcyame.

²⁰ Muuráhjáa muha Jetsóó mamýmú Píivýéébé íhjúyú uubáalle múnáama uwáábó medéjúcóónúné pañévú tsúúca ámuha méúcaavéhi. Aane muurá ímichi páñétéjpi Jetsocríjtó dííbye tájpi méijcyaaabe éhne múúne jaa ímichi ápihájcúné hallúri íjcyadu néébé.

²¹ Aame íñe ícyooca éhniíñevu dííbyema méllíyaatéhíjcyá ímiááméré Píivýéébema méijcyaki.

²² Aane muurá Críjtoame méijcyame jahdu menéémé pañe Píivýéébe íjcyá íapíichoj téeveri.

3

Jodiómú Ijcyátúmé uwááboobe Páávoró

¹ Áané hallútú iñe oo Páávoró o Ijcyáábeke cuvéhoojánúmé ámuha jodiómú mejjcyátúmeke Críjtodítú Ijcyáné uwááboju o úwáábohíjcyáné hallútu.

² Tsúuca íhya ámuha méwajácú Píivyéébé meke ídaatsólléne oke níwaavéné ámuha jodiómú mejjcyátúróméke téénevu o wáájácútsoki.

³ Muuráhjáa ihdyu díbyere óhdivu bóhówajtsó ámúhake téhdure Críjtoj tééveri ipiááboíñé wáájácúratúné ipityájcámeíñe. Aanée muurá tsúuca ámúhake o úúbállé áyánéwu éhnéé ihde ámuha éllevu o cáátúnúháámí pañe.

⁴ Téhaamí ámuha meéévenetu íhya tsúuca méwajácú ímiáánéjucóo oke díbye téénevu wáájácútsóne.

⁵ Tsáháa muurá teene éjju múnáaúvudívú díbye bóhówajcárotúne. Aanée iñe ícyooca tsúuca bóhówajcároobe Ípííchoj tééveri íhjuú uubállé múnáama díbyeéjté muha mejjcyame Jetsóó mamýmú mejjcyámedívu.

⁶ Ahdícyaane ámuha jodiómú mejjcyátúrómé tsúuca méijcyá Píivyéébé avyéjújte muha mejjcyadu Jetsocríjtodítú ímiáájú úwáábómeíñé ámuha mecáhcujtsódú Ijcyame. Aame ícyooca méijcyá tsamééréjucó Píivyéébé Críjtoj tééveri íájcuíñé néene meújcuímye.

⁷ Ehdú néene iñe úwááboobéré ó pehíjcyá o méénuíturóné Píivyéébé téénevu oke pícyoonéjucó. Aane ihdyu ó méénuhíjcyá díbyé piááboríye.

⁸ Aabe oo pámeere múhdumé Píivyéébeéjté mejjcyámedítú ídáátsoobe. Áróobekée oke ityújkveélléne níwááveebe Críjtodi íñé ímjyaú mejjcyáné uwááboju Ijcyanévu ámuha jodiómú Ijcyátúróméke o wáájácútsoki.

⁹ Ahdújucó muurá o bóhówátsohíjcyáné pámehdívuré teene wáájácúratúné Píivyéébe páneere ípivyéjtsoobe tsúucájátújucó pítýájcámeíñe.

¹⁰ Aane muurá Píivyéébe meke úcuhíjcyá pamévaré díbyeke mecáhcujtsómé tsamééréjucó mejjcyá téénetu níjkyéjiri Ijcyáné íhtsútujte iwáájácu muhdúívané díbyé tujkéveju Ijcyane.

¹¹ Ehdúhjáa ímyéénuíñé pítýájcámeíbyé tsúucájájuco. Ahdújucóo muurá díbye teene méénuune Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri.

¹² Ahdícyaane díbyej tééveri tsúuca Píivyéébema menáhbéwájcatsí íñerí ílityétúmé ímiáánéjucó Críjtóke mecáhcujtsónéllíhye.

¹³ Áánéllíi ámúhake o néé ámuha meíhvéjtsótu iñe tééné déjúcotu ámúhállíi o ícúbáhrámeíhíjcyáné uwááboju. Íllure méímíjyúvúvé tééneri múhdurá íjtsúcunútúme.

Críjto meke wájyune

¹⁴ Ehdú Méécááni Píivyéébe tujkéveju mééma Ijcyánéllíi díbyé úmíwávú o mímóúúvéne ó íhjuúvahíjcyá díbyema dúúrúvaabére.

¹⁵ Áábé cahcújtso múnáa mejjcyame muurá tsúuca méijcyá díbyé dohjíba múnáa tsaate tsúuca níjkyéjiri Ijcyámema iñe íñújiri mejjcyame.

¹⁶ Áánéllíi ó táumeíhíjcyá díbyeke Ípííchoj tééveri díbye ámúhá pañévu ípícyo íhnháhó ámúhake tene itsípájtsoke.

¹⁷ Áhdure ó táumeíhíjcyá Críjto éhniíñevu ámúhake ipiáábo ímí díbyeke ámuha meuráávyeki.

¹⁸ Aame óvíi ámuha tsíjtye cahcújtso múnáama méwajyújcatsí ímiíñeúvú ámuha mewáájácu ávyeta muhdú ímiááné Críjto meke wájyune méíjtsaméí píruúvé Ijcyane.

¹⁹ Aane ámúhá hallúvú ó táumeíhíjcyá piáábó Píivyéébe ímiáábé Ijcyáábeke muhdú díbye Ijcyadu ámuha mejjcyaki.

²⁰ Áánéllíi ihdyu metsu díbyeke medúúrúva ávyéjújtsómé. Muurá meke piááboobe díbyeke metáumeíñé ehniíñevu méíjtsámeíturónemájucó. Ehdú muurá meke piáábohíjcyaaabe Ípííchó mééma Ijcyáne j tééveri.

²¹ Aane ihdyu óvíi díbyeke méduurúvahíjcyá díbyé cahcújtso múnáa mejjcyame paíjyuvaré mújyú níjkwáitýúné ípyée ípítýájcámeítýújucó Jetsocríjtoj tééveri mepájtýetéíñe díbye méénuíñéllíhye. Ehdú teéne.

4

Píivyéébeéjté mejjcyane Ípííchoj tééveri

¹ Aane muurá Máavyéjuube Jetsocríjtodítú Ijcyáné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyáné hallútú iñe cúvéhóójari oo ícyooca. Aabe ámúhake o néé tsúuca Píivyéébe ámúhake újucme ímiíñeúvú ámuha mejjcyá muhdú mejjcyáiyódu.

² Áhdure idyé ámuhákye o neé tsáíibuwaré idáátsóméhiijúvú ámuha meijjcyáne mewájúycatsí pamévamáyé. Aame ímityúné ámuháma íjcyaróné máaabúcuhiijcyá ímí ámuha meijjcyaki.

³ Ááne métsúúraméí tsané múnáaréjuco ámuha meijjcyame díbyé Apííchó piáábori tsaimiyé ámuha meijjcyáiyóneri.

⁴ Muurá íñe tsané múnáaréjuco meijjcyámema íjcyáné tsáneere Píivýéébé Apííchó meke ityúkévjtso. Áánéllii téhdure íjcyáné tsáneere díbyé avyējú méwáabyuta.

⁵ Aabe tsáápiye Máavyéjuube apáábyéré íjcyáábeke mecáhcujtsóhi. Áábe mémeriyé muurá métsójtso meihijcyáhi.

⁶ Áánéllii díbye tsáápiye Mépiivýéébé íjcyá apáábyekéré pámeere mecáánivahijcyáábe. Áábé hójtsiri pámeere méijjcyá díbye tájpiye. Aabe kiá méhdityu íjcyátúnéllii panévaré mejtééveri méénuhijcyáhi.

⁷ Áronáa ihdyu tsáápiitsa mépiivýeté muhdú nénehji meméénune Píivýéébé Críjtoj tééveri meke ájcune.

⁸ Muurá díbyé waajácúháámitu nééneé:

Naavénekée ityájháne díbyé hójtsí pañe ícyahijcyámeke íjchívyétsóne peebe cáamevu. Aame íhñéjteréjuco íjcyame díbye nééjuriyé piivýeté páhduvaré nénehji imyéénune.

⁹ ¿Aanéhaca iiná nééiyóné teene díbyé cáamevu pééneé? Téénetu muurá méwaaajácú íhtsútuubé íjcyároobe ííñujívú íñítyéne idáátsonúne.

¹⁰ Áronáacáa bóónetu tsiíñe peebe cáamevu níjkyejívú páñétúétsihvu ávyéjuube íjcyáki.

¹¹ Áábe tájpi muurá páneere íjcyaaabe meke íhñéjteke ájcúné waajácúriyé mépiivýeté páhduvaré nénehji meméénune. Muurá tsaate piivýeté díbyé íhju úwááboméé ipyéhijcyáne. Áhdure tsijtye piivýeté iwáájacúné muhdú méúmiwa íjcyane. Tsijtye piivýeté tsúúca Píivýéébeke cáhcújtso meke ímíñeúvú muhdú múúne téjijto meúraavyéné úwaaabóne.

¹²⁻¹³ Ehdu muurá Críjto meke piáábohíjcyá íhñéjté meijjcyame díbyé wákimyeí ímí meméénu éhniíñe díbyé cáhcújtso múnáa ílliyaaté pámeere díbyeke mecáhcujtsómé mewáájácu muhdúhjáa Píivýéébé Hajchi íjcyane díbyé íjcyadu meijjcyaki.

¹⁴ Áijyu ihdyu muurá tsá múha meke mújtátsóityú íhdityuré iújcúné uwáábori muhdú tsiiméké memújtátsóiyódu.

¹⁵ Aane ihdyu cáhawáá metsu ímiááméré meijjcyáne ímíñeúvú meúraávyé teene ímiááju. Áijyu ímiááné Críjto métúkevjtsoobe íjcyáábeéjté meijjcyame éhniíñe méimibáavyeéhi.

¹⁶ Áábe tájpi pámeere díbyééjté méijjcyame mewájúycatsíñe panévatúré mepiáábjócatsímýe muurá éhniíñe melliyaatémé ímí Píivýéébeke méúraavyéhi.

Críjtoke meúraavyéne

¹⁷ Áánéllii ámuhákye o neé Máavyéjuube Jetsocríjto mémeri Píivýéébeke wáájacutímé ícyahijcyádú ámuha meijjcyájucóotuki. Muurá ímityúné diityé íjtsaméí íjcyánéllii ímillédu ícyahijcyáme.

¹⁸ Tsá ditye wáájacutú muhdú ímí íjcyáiyóné Píivýéébé íjtsaméí diityé pañe íjcyátúnélliihye. Aame tsá íjcyáityú díbyema ímiánejcú iwáájacúiyóné ímilletúnélliihye.

¹⁹ Muurá éhniíñevúré 'nucójpí' néétune méénuhijcyá panévaré ímityúne.

²⁰⁻²¹ Áronáacáa ihdyu tsá ámuha teene mewáájatú Críjto ímiá uwááboju ámuhákye úwáábocoóca.

²² Áhdícyane ámuhákye o neé ámuha meihvéjtso ímíájíjtóo ámuha mewáájacutúné hajchótá ímityúné íjcyaróné ímiááneúvúdu ámuha méitsúcunúhijcyáné tsáijyu múu ámuhádi íjcyáhréi nééneé.

²³⁻²⁴ Ámúhá íjtsaméí mecápáyóóvéne ímiánejcúvuréjuco mepájtýe muhdú meijjcyáiyóné Píivýéébe ímillénejcúvú tsáimiyéjuco ámuha meijjcyánetu mebhóhówaucunúki.

²⁵ Óvijyacóóné ámuha maállicyatsíhijcyáne. Múu ímiáánéré ihjyúvá pamévamáyé íñahbémuma. Tsamééré meijjcyame tsá metútávátsójcatsíityuróne.

²⁶ Tsá múu tsaatédivú icyáyobáávatéhajchíí páñetétsójcatsíityúne. Ícúí múu ímbáchójcatsíhi. Tsá múu tsiélleréjuco íjtsúcunútu teéne.

²⁷ Tsá múu Naavénedívú táhjátsámeityúne.

²⁸ Áhdure tsáijyu múúne tsaate ámuháditýú nánihijcyámé illuréjuco méihvété téénetu. Mewákimyeíñe tsijtye víóméhiike mépiáábo.

²⁹ Áhdure tsá múu íhjuvatú ímityúneri. Ímiááneriyé múu íhjuvá éhniíñe tsijtyeke tene ipiáábo Píivýéébeke ditye uráavyénetu.

³⁰ Ahdíciane óvjiyacóóné múhdurá medárhívémeihjicyané Píivyéébé Apííchó mépañe ijcyane mekímóvéjtsótuki. Muurá teene mépañéví díbye pícyóónej téeveri méwaajácú ímiááné díbyeéjteréjuco meijcyámeke díbye újcúvaíñe.

³¹ Ahdíciane ílluréjuco méihvété ímityúné ámuha medárhívéjcatsíñe páhduvaré nehniwu meúhbácatsíhijcyánetu.

³² Ááne ímiááméré meijcyáne ténéhji méimíbáchojcatsí muhdúhjáa Píivyéébe ámúhadi ídáátsóvéne Críjtoj téeveri ámúhake ímbajchódu.

5

Píivyéébeéjté meijcyáiyóne

¹ Muurá ámuha ímiááné tsúuca Píivyéébej tsíímé meijcyámeke wájyuúbe. Áánéllii métsúúraméí díbyedi díbye ijcyadu ámuha meijcyaki.

² Ááne méwájyucátsi muhdú Críjto meke wájyudu. Muuráhjáa meke iwájyúnéllii meke ipájtyetétso íhvéjtsámeíbyeke dsíjívetsómé éhne múu obééjake dsíjívetsódu. Áánerí Píivyéébe mítyane ímíjuuvéhi.

³ Ahdíciane tsúuca díbyeéjté ámuha meijcyame tsáhájucu múu íjtsámeityú ihdícyámema idyómácójcatsíyóneri. Óvjiyacóóné panévare ímityúné ámuha meméénune.

⁴ Áhdure tsá múu áteréénéhjí úbálléjcatsityúne. Múu Píivyéébeke ityéhdújtsóneriyé ihjyúváhi.

⁵ Muurá ihdícyáméhjima dómácócatsíhijcyámé tsá Píivyéébé avyéjújete ijcyatúne. Áhdure tsíñéhjí ímityuháñe méénuhijcyámema panévare ímityúneri úmúúpívyehijcyámé tsá díbyé avyéjújete ijcyatúne. Aane muurá tsúuca ámuha méwaajácúhi. Ténéhjiriyé muurá ijcyame tsá díbyeke icyááníváiyóne éllevu ijcyatúne.

⁶ Ahdíciane máállítsámeídí múhdurá icyahijcyámé áteréénéhjí úwáábohijcyámédivu. Muurá ehdu ditye icyahijcyáné hallútu Píivyéébe ícúbáhraá ávyétá ihnáhó díityédí díbyeke ditye lléébohijcyátúné hallútu.

⁷ Áánéllii tsá múu tehdu néemema náhbévatúne.

⁸ Muuráhjáa íhde ámuha tehdu ímityúné pañe méicyahijcyá ímiáájú ámuha mewáajácútúnélliihye. Áronáa icyooca tsúuca ámuha méwaajácújucoó Ávyéjuube Críjtoéjté ámuha meijcyame. Aame ihdyu óví ámuha méijcyá ímiáámeréjuco.

⁹ Muurá téjijto mewáajácúme ímiáámeréjuco meijcyame tsíjtyeke mépiaabóhi.

¹⁰ Áánéllii ihdyu métsúúraméí Máavyéjuube Críjtoke ámuha meimíjyújtsóiyóneri.

¹¹ Aame ihdyu tsá múu náhbénutú ímiáájú wáajácútúme ímityúné méénuhijcyáne. Íllure múu úwaabó keená ímiáájú ijcyane ditye iwáajácuki.

¹² Ehdu muurá teevétari wáajácúratúné ditye méénuhijcyáneri meihjyúváiyóné nucójpítsóhi.

¹³ Aane muurá íñe Jetsocríjto uwááboju díityédívu bóhówajtsó páneere ímityúné ditye méénuhijcyáne.

¹⁴ Muurá Píivyéébé waajácúháámitu nééneé:

Muhdu éhne múu dsíjívémé ijcyadu wáajácúmeityuube u ijcyaae cána wájácúúvéne ímíñeúví díjtsaméí Críjto uke iwáajácútso ímiájjtóvu.

Ehdu néene Píivyéébé waajácúháámitu.

¹⁵ Aane cána metéibúwáávéne ímíñeúví méjtsaméí muhdú ámuha méicyahijcyáneri. Tsá múu ímiánéjcu wáajácútúme icyahijcyádú ijcyatúne. Múu ímíñeúví ijcyá tsúuca ímiánéjcu ámuha mewáajácúme.

¹⁶ Muurá ihnáhóóné Píivyéébeke meúraavyéné panévare múhdurá néenélliihye. Ároné pañe múu tsúúrameihijcyá ténéjcuríye.

¹⁷ Tsá múu ávyeta pevé íbuwáre ijcyatú wáajácúmeityúme. Múu tsúúrameí muhdú meijcyáiyóné Píivyéébe ímíléneri tehdu ámuha meijcyaki.

¹⁸ Tsá múu íllyjcyávetúne. Muurá tehdu meijcyáhajchí ílluréjuco metútávaáveíñe. Áánéllii ámúhá pañéví díbyé Apííchó meújcu ámúhake tene ityúkévéjtsoki.

¹⁹ Ááne múu ámúhá íbuúúnetu íjchívyéne májtsiyi díbyeke dúúruvaméré ihjyúvájcatsí ténéjcuri.

²⁰ Áhdure idyé múu díbyeke pajyuvaré téhdútsóhijcyá panévá hallúví Máavyéjuube Jetsocríjto mémeri.

Métaábama mewájyucatsíñe

²¹ Múu Píivyéébeke ámuha maávyéjúúllédú panéjcvávú avyéjúúlléjcatsíhi.

²² Ahdícyané óví ámúhá taabámú ámuha ájyúmuke avyējuullé Máavyējuube Jetsocríjtoke íávyējuúllédu.

²³ Muurá ájyu méwá túkevjtsoobe Mepájtyetétsoobe Críjto ihñéjté mejjycámé túkevjtsoobe íjcyadu.

²⁴ Áábeke ihñéjté mejjycame maávyējuúlléne mecáhcujtsódú óví walléémú téhdure ájyúmuke íávyējuúlléne cáhcujtsóhi.

²⁵ Áhdure idyé wajpíimú ícyánéjcutu múu méwámyuke íávyējuúlléne wajyú Críjtó meke ihñéjtoke mítyane iwájyúnéllii wájyumeityubéré dsíjívédu.

²⁶ Muuráhjáa dsíjívéebe mewájyuri díbyé uwááboju mecáhcujtsónej téeveri meke íimíbájhoki.

²⁷ Aame tsúuca méimíbaavyé íiné imítýú méhdi íjcyájúcootúmé ímiááméré díbyema mejjcyaki.

²⁸ Ahdícyané múu ímíñéúvú wajyú méwákye muhdú ámuha mewájyúmeídyu. Muurá ímí mejjycane meímíllebe métáábake méwájyúhi.

²⁹⁻³⁰ Tsá muurá méjpi meere meícúbáhráitýuróne. Muurá mewájyúmeíñéllii ímí météhméméí panévatúré muhdú Críjto ihñéjté mejjycámeke téhmehíjcyádu.

³¹ Muurá Píívyéébe waajácúháámítu nééne wajpi cáánímútsídítýú íínéne ityáábávállema tsaheécoréjucó íjcyáiñe.

³² Ehdú ámúhake o nééne pañe íjcyáné muhdú Críjto ihñéjtema íjcyáné uwááboju.

³³ Ahdícyané tsiíñe ámúhake o néé ámúhá taabámuke ámuha mewájyú muhdú ámuha mewájyúmeídyu. Áhdure idyé diitye ámúhá taabámú óví ícyánéjcutu ámúhake íávyējuúlléne wajyúhi.

6

¹ Áhdure tsíime múu lleebó cáánímuke. Ehdú Píívyéébeéjté mejjycane ímílleébe.

²⁻³ Muurá díbyé taúhbaju nééhií: “Ámúháj caánímuke mewájyúne máavyējuulle cáámene ííñújí hallúrí ámuha mejjcyaki.” Ehdú muurá ítyaúhbaju néhdú íjcyámeke píááboóbe.

⁴ Áánéllii cáánimu tsá múu uhbádúré úwáábotú íítsíimeke. Muurá tehdu nééne uwáábó diityéké ímítýúnejcúvúré íjtsámeíchóiyáhi. Áánéllii múu ímíñéúvú choocóré úwáábó diityéké Píívyéébe ícyánéjcutú díbyeke ditye ícyáhcujtsoki.

⁵ Áhdure idyé tsíjtyé hójtsí pañe íjcyame múu diityéké íávyējuúlléne ditye taúhbáné meenú Críjtoke ííícúvéiyódu.

⁶ Tsá múu íávyéjute ítécoocaré ímí wákímyeítýú ditye ámúhake ímí íjtsúacunúrokiye. Múu ditye ámúhama íjcyátúrónáa tsaímíyé wákímyeí ímiááné Críjtó ícúve múnaa ámuha mejjcyaki. Ehdú mejjycane ímíllebe Píívyéébeé.

⁷ Áánéllii múu ímiááméré meenú íwákímyeí Máavyējuube Jetsocríjtoke ííícúvéjucó.

⁸ Muurá tsaaté hójtsí pañe íjcyámema tehdu íjcyátúrómeke tsahtúré áhdóiibye muhdú ditye íjcyadújucó.

⁹ Áánéllii múu íávyéjute ícyánéjcutu ímíñéúvú pícyóó ícúbáhratúmeré íúnú múnáake. Cáhawáá méjtsúacunuj, muurá pámé Avyējuube Píívyéébe níjkyéjiri íjcyabe tsá tsaatéké éhñííñevu ímí íjtsúacunútúne. Muurá tsahtúré meke wájyuube pámeekére.

Ímítýunéhjí metáhjane

¹⁰ Ámuúha táñahbému, ícyooca ihdyu méítsutúúvé Máavyējuube Jetsocríjtoj téeveri díbyé íhnáhoóri.

¹¹ Aame Píívyéébe ámúhake tújkévejsódú ímíñéúvú météhméméí Naavéné ámúhake mújtátsóiyóné ámuha metáhjaki.

¹² Tsá muurá míámúnáama memúnáátsócatsíhíjcyatúne. Muurá ihdyu mémúnáátsócatsíhíjcyá díibye Naavéne ájkímú íjpiíma íjcyátúné míámúnáa ímítýumé íjcyame Píívyéébeke wáájácútúmeke ímillédú dáíívehíjcyámema.

¹³ Áánéllii ámúhake o néé muhdú Píívyéébe ámúhake túkévejsódú ímíñéúvú ámuha mejjcyá tehdíívanéhjí ámuha maáábúcué íhtsutúme mejjcyaki.

¹⁴ Ahdícyané ímíchi mejjcyáne ímiáájú ímíñéúvú ámúhá pañévu mepícyó éhne múúne cóhpene ócájmíñé méhdityu chíícunúdu. Ááne ímiááméré mejjcyá ímítýunévu ámuha metáhjátsámeítýu éhne múúne méénujcatsi múnaa ityáhjátsámeítýu túémíihóvu pícyámeídyu.

¹⁵ Ímíñéúvú mejjcyátsíívyéne méúwáábohíjcyá tsaímíyé mejjcyáné uwááboju éhne múúne tsodáhó íjtyúhápaajínevú íjácámeíñe íjcyátsíiivyédu.

¹⁶ Aame ímíñeúvú mécahcújtsó ámuhá watájcódú nééne téénej tééveri ámuhákye Naavéné mújtátsóiyóné ámuha metáhjaki.

¹⁷ Aane íñe tsúuca pajtyété mééma íjcyane tsáma méíhvéjtsodí éhne múúne tsoadáhoke íwatájcoji píaabódú nééne ímítyúnéhjitu meke téhmehíjcyáne. Áhdure Píívyéébé ihju méníitsúwádú nééne Íapííchoj tééveri mééma íjcyane ímíñeúvú meújcu ámuhá pañévu.

¹⁸ Aane ámuhá pañe íjcyáne tééveri óóchevéletúmé dííbyema pajjyuvaré méihjyúvahíjcy. Métáuméí dííbyeke píáábó ímí ámuha meíjcyaki. Áhdure métáuméí pahúllevaré dííbyeéjté íjcyámé hallúvú díbye díityéké ipíááboki.

¹⁹ Téhdure táhallúvú métáuméí díbye oke ityúkévétso muhdú mepájtyeténé úwáábojvú pamévakéré o wáájácútsoki.

²⁰ Muuráhjáa tééné wákimyéivu oke Píívyéébe pícyoobe íñe tééné déjúcotu ícyooca oo cúvéhóójari. Áronáa ihdyu táhallúvú métáuméí píáábó núhnévétuubéré o úwáábohíjcy ímíñeúvú muhdú tene néhdújuco.

Páávoró pítyajcóne

²¹ Aane cáhawáá ihdyu óví ménahbe Tííkico tééné wákimyéityu oke píáábohíjcyaa ímíñeúvú ámuhákye táuubállé meenúhi. Díbye waajácú páneere muhdú o íjcyaa íná o méénuhíjcyáne.

²² Áánéllii dííbyeke ámuhá éllevu ó wallóo díbye ámuhákye iúúballe muhdú muhtsi meicyahíjcyané ámuha mewáájácúne metsájpínúki.

²³ Áhdícyane óví Méécááni Píívyéébe Máavyéjuube Jetsocríjtoma ámuhákye píaabó ímí ámuha dííbyeke mecáhcujtsómé mewájyújcatsíñe íbúwajíí meíjcyaa íñerí íjtsámeíjyúcootúme.

²⁴ Áámeke ihdyu óví ámuhákye píáábohíjcyaa múhdumé ímiáané ámuha Máavyéjuube Jetsocríjtoke mewájyúmeke. Áyu tehdújuco.

PIRIPÉÉTSE

Pirípori íjcyáme éllevu Páávoró cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoroo, Timotéoo, íjcyamútsi Jetsocrijtó iicúve múnáajtétsi íhyaami ámuha éllevu muhlsi mécaatúnú elle Pirípori dílbyé cahcújtso múnaa Píivyéébeéjté ámuha meijcyáme éllevu, áhdure ámuhá uwáábojtémá túkevétsojté éllevu.

² Áámeke ihdyu óví ámúhake píáábohíjcyamútsi íbúwají ámuha meijcyaki.

Cahcújtso múnáá hallúvú Páávoró píáábó taúmeíne

³⁻⁵ Muurá pajyuvaré ámúhake o ítsáávécocaa ímíyuuuri Píivyéébeke téhdújtsoobéré ámuhá hallúvú ó taúmeíhíjcyá píáábó ímiáájú mecáhcújtsoné wákimyéityu icyoocápi oke ámuha mepiáábohíjcyánéllíhíye.

⁶ Aane muurá ó waajácú Píivyéébe ámúhake tsaímíyé píáábohíjcyáné ímí dílbyeke ámuha meuráávye mújyú tsiíne Máavyéjuube Jetsocrijtó tsááínevújuco.

⁷ Ehdu íne ámuhadítýu o néé oke ípíáábódúré Píivyéébe ámúhake píáábohíjcyámeke o wájuynema. Muuráhjáa ihde oke ípíáábohíjcyadúré íne cúvéhóójari o íjcyaróobeke oke píáábohíjcyaaabe tsíjtyeke o úúbálehíjcyá dílbyé ihjyu tóónútuubére.

⁸ Muurá Píivyéébe waajácú ímiááné ámúhake o wájuune muhdú Jetsocrijtó meke wájuudu. ⁹⁻¹⁰ Aabe ámuhá hallúvú ó taúmeíhíjcyá píáábó ámuha mewájyúcatsíne mewáájácu muhdú dílbyeke tsaímíyé meuráávyeíyóne. Ááme ímiáámeréjuco ámuha meijcyame ínerí menéétsámeityu Jetsocrijtó tsiíne tsáácoóca.

¹¹ Ehdu dílbyere Jetsocrijtó píáábori tsaímíyé ámuha meijcyame Píivyéébeke máávyejútsohíjcyááhi.

Críjtokéré iicúvéiyóné Páávoró íjtsaméi

¹² Ámuúha táñahbémuj, ó imíllé ámuha mewáájacúné íne páneere múhdurá oke pátyehíjcyarónéhjí illure oke píaabóné éhníínevu ímiáájú pajtyéteju Críjtodítýu íjcyane o úwáábohíjcyaki.

¹³ Áábeke tsúúca oke pámeere páñétúejpi avyéjúbé já tehméjté íjcyámema tsíjtyehji íjcyame waajácújuccó Críjtoéjpi o íjcyáné hallútú cúvéhóójari o íjcyane.

¹⁴ Aabe teene cúvéhóójari o íjcyaróobe ímí o úwáábohíjcyáné tsaate ménahbémú iwáájácúne téhdure úwáábohíjcyá ínerí nuhnévetúme.

¹⁵ Áronáa íjcyámé tsaate tsíjtye ímí méénuhíjcyáneríyé iñómútaáváne íhnáhó úwáábohíjcyáme. Áanetu ihdyu tsíjtye úwáábohíjcyá ímiááné téhdújuco.

¹⁶⁻¹⁷ Ímí úwáábohíjcyámé oke iwájuýne íne tééné déjúcotu cúvéhóójari o íjcyane iwáájácúnéllíhíye. Áanetu tsíjtye úwáábohíjcyá illure oke éhníínevu ityútávjtso íne cúvéhóójari o íjcyáábeke. Tsá dítye ímiá uwáábó méénuhíjcyatúne.

¹⁸ ¿Aanéhaca idyé muhdú o méénuíyónejíivari? Áronáa eene ímityúné íjtsáméíne ímiáájú Críjtodítýu íjcyane dítye úwááboróné tsúúca míamúnaa lléébúcnúhíjcyánéllíi ó ímíjuhíjcyáhi.

¹⁹ Áhdure ó ímíjuhíjcyá íne panévaré ímityunéhji oke pátyehíjcyaróné tsaímíyé óoma níjkévaíñé o wáájácúnema. Ehdu óoma tene níjkévaíñé ó wáajácú ámuha táhallúvú píáábó metáúmeíhíjcyánéllíi Jetsocrijtó oke píááboíñé Íapííchoj tééveri.

²⁰ Aabe ihdyu ó imílléhíjcyá tsáneetu o núcójpívétsáméítyuróné íná táhallúrí íjcyátuube panévaríyé Jetsocrijtóke o bóhówátsohíjcyá díbye íhtsútuube íjcyane pajyuva o bóhówátsohíjcyádu. Áábeke tééné hallútú oke dítye dsíjívétsohájchíí óví ó dsíjívéhi.

²¹ Muurá íne o bóhíibe dílbyeke o úraavyéné o ímilléduré idyé ó imíllé o dsíjívéné tsaímíyéjuco awáá dílbyema o íjcyaki.

²² Áronáa ihdyu ó imílléhí o íjcyane éhníínevu dílbyedítýu íjcyáné uwááboju tsíjtyeke o úwááboki. Áhdícyane tsá o wáájácútu muhdú o íjcyáíñe.

²³ Muurá íhtsútú óhdivu teene muhdú o íjcyáiyóne. Tsánejcútú ímí téhdújucooro teene ílluréjuco o dsíjívéné tsaímíyéjuco Críjtoma o íjcyaki.

²⁴ Áronáa idyé ímí óhdivu teene ói o íjcyane éhníínevu ámúhake o píááboki.

²⁵ Aane tsúúca ó waajácú ói o íjcyáíñé ámúhake o píáábo ámuha ímíñeúvú Críjtóke mecáhcújtsonéri meímíjyuúki.

²⁶ Ehdu muurá ámúhake éhniíñevu ó ímíjyúúvétsoó tsiíñe ámuha éllevu o péjyu dííbyere Jetsocríjto oke piáábóneri téené hallúvú ámuha maávyéjútso dííbyeke.

²⁷ Ahdícyané ihdyu ámúhake o néé ámuha tsaímíyé mejjya muhdú dííbyé uwaáboju meke úwáábohíjcyádu. Áánéllii ó imillé ámuha éllevu o péétúroobe o wáájacúné tsaímíyé ámuha mejjcyáné uubáalle. Áronáa idyé tsá ámúhama o íjcyánélliihyéré ímiáámé ámuha mejjcyáityuróne. Ó imillé ámuha tsaméhjí ímíñéúvú téené uwaáboju mecáhcújtsóne ímí mejjcyane.

²⁸ Aame tsá múu íllityétú ámúhake múnáátsohíjcyámedi. Muurá eene Críjtoéjté ámuha mejjcyámeke ehdu ditye dáriívehíjcyánetu méwaajácú ditye wágóóóveíñe. Áánetu tsúúca méwaajácú Píívyéébé piáábori ámuha mepájtyeténe.

²⁹ Aane tehdújúcooro ímí ámuha dííbyeke mecáhcújtsóne dííbyedívú mecátsípáávehíjcyáne. Áronáa íjcyáné téhdure téené déjúcotu ámuha meícúbáhrámeíñe.

³⁰ Aane ihdyu óvíi ámuha máaabúchíjcyá páneere ámúhake pájtyenéhjí muhdúhjáa o áábúchíjcyádu. Ááneriyéi muurá íñe icyoocápi o íjcyane ámuha méwaajácúhi.

2

Muhdú Ávyéjuube Jetsocríjto íjcyane

¹ Ahdícyané ímiááné oke ámuha meídaatsólléne mewájuyhajchíi óvíi oke ámuha éhniíñevu méimíjyúúvétsoó ímí tsajíjtóré ámuha mejjtsámeímíyé mewájujycatsíñe mepiáábócatsíhíjcyáne.

² Óvíi Críjto ámúhake wájuýneri ámuha meimíjyúúvéme pañe dííbyé Apííchó íjcyane ámúhake tsápitsohíjcyáhajchíi ámuha oke méimíjyúúvétsoó ímiááméré mejjcyáne.

³ Aame ihdyu tsá múu tsaate tehdíivane méénúne ímíyíyé idyé méénutú íllure tééneri ímityájkímyeki. Tsáíibuwaré múu íjcyáne piáábócatsi panéjcvávú íávyéjútúlléjycatsíñema.

⁴ Tsá múu íyee tsaímíyé íjcyáíyóneri tsúúrámeítyúne. Téhdure múu tsúúrámeí muhdú tsíjtyeke ipiáábóíyóneri.

⁵ Múu íjtsámeí muhdú Jetsocríjto íjtsámeídyu.

⁶ Muuráhjáa Píívyéébere íjcyároobe tsá ávyeta tehdú íñeéíyóneri íjyáacunútúne.

⁷ Muuráhjáa íhtsútuube íjcyároobe míamúnáajpídyú itsíimávámeíñe íhdícyaabéduréjuco íjcyane meke ipiááboki.

⁸ Aabée íhtsútuuháñé lííñétuube íiná néétuubéré ídátso íhvéjtsameíbyeke nucójpítsó wátyétyehcúmé páwachekevu éhne múu áteréejpi ímityúúbeke méénudu.

⁹⁻¹¹ Ehdúhjáa méénuube 'tsíjyu' néétuubéré muhdú Píívyéébe dííbyeke néhdújuco. Áánélliihyé dííbyeke Píívyéébe íávyéjuutétsóóbeke meménú pámé éhniíñevuré díbye íjcyaki, dííbyé úmíwávú páhdube níjkyéjiri íjcyámema íñíjiri íjcyane naavémuháñemáyé ímíhmóúbáne íávyéjútsoóbeke iwáájácú ímiááné avyéjuube díbye íjcyane tééneri Méécááni Píívyéébeke íávyéjútsoki.

Cahcújtsó múnaa peetédu nééneé

¹² Ahdícyané, ámuúha táñahbému, éhnée ámúhama o íjcyaaabe ámúhake o nééne ámuha mel- léébohíjcyádú idyé oke melléébo íñe tsíhyulle ámúhadítú o íjcyároobe ámúhake o nehíjcyáne. Ááne muhdú Píívyéébe ímíllédú mejjcyá teenéjuco ámuha mepájtyetéíñe íjcyáne.

¹³ Muurá ihdyu dííbyere ámúhake áchuhíjcyá ímiá íjtsameívu muhdú díbye ímíllédú ámuha mejjcyaki.

¹⁴ Aane ihdyu méméénuhíjcyá íjyevéllétúmé úhbájcatsítýmére.

¹⁵ Ájyu ihdyu ámuha Píívyéébeéjté mejjcyane ímiá uwaáboju úwáábomére mepéhíjcyámé mébóhówaúcúnuú ímityúné míamúnáaj pínétú éhne múúne míicuru cúúvétsihdyu péétecunúdu.

¹⁶ Ehdú ámuha meméénuhajchíi mityane ámúhadi ó ímíjyúúvéé Críjto tsáácooca ópée dííbyema bañúháñé o wákímyeíhíjcyátúneri.

¹⁷ Aane mityane tééneri o ímíjyúúnéllii ámúhake o néé téhdure ámuha meimíjyúúki. Áánéllii eene ámuha mecáhcújtsóné hallúvú ihdyu ó dsíjíveyíá éhniíñevu ímí ámuha mecáhcújtsó dííbyeke.

¹⁸ Aane ihdyu metsu tsaméhjí meimíjyúúki.

Timotéoma Epaporodítomútsikye Páávoru úwáábovu wáloóne

¹⁹ Aane óvíi Ávyéjuube Jetsóó ímílléhajchíi Timotéoke o wáloó ámúhake díbye iúújeté muhdú icyooca ámuha mejjcyane oke díbye úúballéváne éhniíñevu o ímíjyúúveki.

²⁰ Muurá apáábyéré dííbyé íjtsaméí táíjtsaméídyú néénéllíi ijyáacunúúbé ámúhake ipiáábóiyóneri.

²¹ Áánetu tsíjtyehji ijyáacunúhijcyá iye ímí íjcyáíyóneri. Tsá ditye ijyáacunúú Jetsocrijtó ímillédú íjcyáíyóneri.

²² Áánetu muurá ámuha méwaajácú diibye ávyétá mityáné oke piáábohíjcyáné ímiáájú Crijtodítýú íjcyáné wákimyéityu éhne múu cáánikye íjcyadu.

²³ Áane óví íñe ícyooa o íjcyane muhdú óoma péé o wáloo dííbyeke ámúhake díbye iúújetéki. ²⁴ Áronáa ó íjtsúcunú tsáijyu múúne Píívyéébé piáábori lléváhréjuco oore ámúhake o úújeténe.

²⁵ Téhdure ó íjtsúcunú ménahbe Epaporodítóke ámuha éllevu o wálooíñé téhdure mityane panévaturé oke piáábohíjcyáábeke éhnée ámuha oke mepiáábónema taéllevu mewállóóbeke.

²⁶ Aabe téhdure mityane imíllé ámúhake íajtyuminé díbyéé chéméné uubállé ámuha méwáajacúné múhdurá dííbyeke íjtsámeíchónéllíiye.

²⁷ Ímiáánée muurá dsíjívéroóbe. Áronáacáa ihdyu Píívyéébe dííbyema múhtsidi ídáátsóvéne bóhítsó dííbyeke íñe muhdú ícyooa kímóhcó o íjcyánáa díbye dsíjívéné oke éhnííñevu ávyénéjctúiyónéllíiye.

²⁸ Áábeke ámuha éllevu ó wáloo ámuha meímjyúúvéne tujkéveri o állíjchu eene dííbyedi ámuha mekímóóvehíjcyáné múhdurá oke ijyáacunúhijcyánetu.

²⁹ Áábeke ihdyu óví ámuha ímíjyuuri méwaatsúcúpejtsó Ávyéjútúbeéjté meíjcyáméejpi ménahbe íjcyáábeke. Áhdure tsijtye dííbyedu néméhjike idyé múu wajyúhi.

³⁰ Muuráhjáa ávyeta wájyumeityuubéré ámuháa oke mepiáábóiyóné Crijtó wákimyéí imyééuneri íllúhu dsíjiveráhi.

3

Muhdú Crijtóéjté téhmémeíyóne

¹ Ámuúha táñahbému, tsáháturo muhdú tene óhdivu néétu tsiíñe biwáánéré ámúhake o úwaabóné ámúhake tene piáábóíñéllíiye. Áhdícyane múu imíjyúú Ávyéjútúbeéjté ámuha meíjcyame.

² Aame ihdyu tsáma téiíbúwá meíjcyaco oohímýédú nééme ímityúmé íjcyame eene kíhdyahirótsámeityúmé pájtyetéityúné úwáábohíjcyámeke.

³ Áronáa tsá téénetu Píívyéébeéjté meíjcyatúne. Muurá ihdyu dííbyé Apííchó meke tükévéjtsóné piáábori díbye ímillédú dííbyeke maávyéjútsohíjcyámé ímiááné dííbyééjté meíjcyá Jetsocrijtóó mééma mééunéjuco. Áánéllíi dííbyeke ímíjyuuri méduurúvahíjcyáhi. Muurá tsá meere íná memééuneri mepájtyetétsámeítyuróne.

⁴ Muurá tehdu tene nééca oore ó pájtyetétsámeíyáhi. Aaca muurá tsá múha óhdivu úújetéityuróne.

⁵ Muuráhjáa idyé oke waháro tsíimávátsihdyu íhyojsítú pápíhchúúj coojívatu óhdivu kíhdyahírotsómé íjraééj tsíiménémúhaabe heeberéómuube o íjcyaae páñéújeju múúhá íhijyúrí o íhijyúváabedívu. Díityééjtsíi líhiyómútsi. Aabe muurá oo Bejamíí dohjíba múnáajpi. Áhdure paritséómuube oo muuháa jodíómú taúhbaju o úráavyehíjcyáábe.

⁶ Aabée ó ijyáacunúhijcyá Jetsóoéjtéhacáa íjcyámeke o ícúbáhráiyóneri. Áábekée muurá tsá múha oke íná néétyuró taúhbaju néhdújuco o íjcyánéllíiye.

⁷ Ehdúu o dáríívemeíhíjcyanéhjí ó íjtsúcunúhijcyá íhtsutúné o méénuhíjcyáne. Árone ícyooa Crijtóéjpiyéjuco o íjcyánéllíi óhdivu atéréenéréjuco íñéúbatú meke piáábóityúne.

⁸ Áhdurée panévare tsíñehji íjcyaroné dííbyé hallúhcuri o íhvejtsó díbye páné éhnííñevu íhtsútuube íjcyane o wáájacúnéllíiye. Ehdúu muurá panévare o ímilléronéhjí o íhvejtsó éhne múúne tsíeméné atéréene meíhvejtsódú Táavyéjuube Jetsocrijtókeréjuco o íicúveki.

⁹ Ehdúu ó meenú tsaimíyéjuco dííbyema o íjcyaki. Tsáháa muurá Píívyéébe oke ímiáábedi díllóityuró taúhbaju néhdu o íjcyaróóbeke. Muurá ihdyu apááñéré Crijtóke o cáhcújtsónej tééveríyé oke dílloobe ímiáábedi. Aabe apáámyéré dííbyeke cáhcújtsómeke pájtyetétsoóhi.

¹⁰ Áánéllíi ó imíllé Crijtóke o wáájacúné tsúúcajáa dsíjívéjucóóróóbeke Píívyéébe bóhítsóné íhnáhó téhdure óoma íjcyaki. Muuráhjáa díbye ímillédújuco ícúbáhrámeíñe díbye dsíjívéne. Ahdu idyé ó imíllé o ícúbáhrámeíñe díbyéé dsíjívédú íívane téhdure Píívyéébe ímillédú o íjcyane o ímílléllíiye.

¹¹ Ááne éhne múu dsíjívéebe tsiíñe bóhíbe íjcyadu o néébe ímiááberéjuco o íjcyaki.

Tsaímíyé mejcyáýóneri metsúúrameíñe

¹² Áronáa idyé tsá ámúhake o néetu panévatúré tsaímíyējuco ímiáábé o íjcyane. Muurá ihdyu éhniíñevu ó tsúúramehíjcyá múhdutú ávyeta tsaímíyé Jetsocríjtó ímillédú o íjcyáýóneri. Tehdúu dílbyema o íjcyane oke újcuúbe.

¹³⁻¹⁴ Ámuúha tañahbémuj, tsáhái muurá ávyeta ímiáábé o íjcyatúne. Áánéllii íhdée múhdurá o ícyahíjcyáné o íhvéjtsóne ícyooca ó tsúúramehíjcyá múhdú díbye ímillédú o íjcyáýóneri botsíi tééne áhdó o újcu íñe múhdumé ímí dílbyema ícyahíjcyámeke tééne áhdóllii níjkyejívú Píívyéébe piúvácoóca.

¹⁵ Áánéllii íñe múhdumé tsúúca ímí Críjtoke ámuha mecáhcújtsómeke o néé ámúhake ímí tene íbúúúve íñe ámúhake o néhíjcyáne. Áánetu tsátsii tsíhdyure ámuha meíjtsúncunúhahjchíi óvíi Píívyéébe ámúhake waajácútsó téénevu.

¹⁶ Áánéllii ámúhake o néé ímíñeúvú ámuha meíjtsámeíñe meúráávye múhdú tene íjcyane tsúúca ámuha mewáájacúdu.

¹⁷ Áhdícyane, ámuúha tañahbémuj, íñe múhdú o íjcyadu mejcyane. Áhdure tsíjtye óhdityúu iwáájáne ímí úráávyehíjcyámé íjcyadu mejcyane.

¹⁸ Áánetu ámúhake o néhíjcyádú íjcyáméi muurá mítyame Críjtóo páwachékevu dsíjíveneri mepájtyeténé uwááboju íllure tsárlílehíjcyáme. Aane íñe ídátso táabere tsiíñe ámúhake ó úúballéhi.

¹⁹ Aame muurá ímityúné ícyahíjcyámé tééne déjucotu íllure wágóóóveéhi. Muurá Píívyéébeke ítsáávetúmé múhdú tsaímíyé íñíjiri ímillédú íjcyáýóneriyé tsúúramehíjcyáhi. Ááneri íllure mítyákímyehíjcyámé múu núcópívehíjcyánaáaca.

²⁰ Áánetu ihdyu mee níjkyéíejtéréjúco mejcyame íñe météhmehíjcyá Mepájtyetétsoobe Jetsocríjtó meke újcuúváílbyeke.

²¹ Aabe muurá íñe ídátso meícyahíjcyáne pi meke cápáyoáccómé mejcyaa dílbyeduréjúco dsíjívéityúnéj piíhánema. Ehdú meke ímbájchóíbye panévaré ipíívyetédú íjcyaaabe.

4*Múu ímíjyúú paíjyuváre*

¹ Ámuúha, tañahbémú mítyane ámúhake o wáýjúmeke o ájtyumíýóneri o íjyácunúhíjcyámej, ámúhadi ihdyu mítyane ó ímíjyuhíjcyá táwákímyéi áhdódú nééne ímí ámuha táuwaábó mecáhcútsóhíjcyanéllíihye. Áámeke ihdyu ámúhake o néé tsaímíyé ámuha meúráávye Máavyéjuube Jetsocríjtoke.

² Tehdure Ebóódámúpíke Tsíítikyemá o néé dityépi ímiáámúpíréjúco íjcyane tsárlíljcatsityumúpi. Tsá ehdu mejcyáýturó Jetsocríjtoéjtye mejcyame.

³ Aane íñe uke o néé táwákímyéityu oke u náhbénuhíjcyaaabe díityépike u piááboki. Muurá mítyane oke téhdure piáábohíjcyamúpi ímiáájú Críjtó uwáábóju. Tehdure Creméétema tsíjtye oke tééne wákímyéityu piáábohíjcyáhi. Ááme mémeháñé tsúúca íjcyá mújyú medsíjívéjúccóótyúne bóhi újcuúmye mémeháñé cáátúváné waajácúháámitu.

⁴ Áánéllii ámúhake o néé ámuha paíjyuváre meímíjyú tsúúca ávyéjúúbeéjte ámuha mejcyame. Áánéllii tsáma meímíjyuhíjcyane.

⁵ Muurá piíhíjyucóóné tsiíñe Máavyéjuube tsááiñe. Áámeke ihdyu óvíi ámúhake pamévaré waajácú ímiáámé ámuha mejcyame pamévakéré mepiáábohíjcyámeke.

⁶ Aame ihdyu tsá múu ímityúné íjtsámeytyú tsíméné ámúhake pájtyeócooca. Múu paíjyuváre Píívyéébeke úúballéhíjcyá múhdú íjcyane. Áhdure múu dílbyeke téhdútsóhíjcyá panéva hallúvúre.

⁷ Ehdú ihdyu ámuha meíjcyácooca dílbyere Píívyéébe ámúhake piááboó íñerí íjtsámeyjúccóótúmé tsaímíyé ámuha mejcyane múhdumé Críjtodívú ámuha mecátsípáávehíjcyáme. Ehdú meke Píívyéébe piáábonévú meíjtsáméi tsá újjetétyuróne.

Ímiáánerlyé meíjtsámeíñe

⁸ Áhdícyane meíjtsáméi ímiáánerlyé múhdú tsíjtyema ámuha maávyéjúúlléjcatsíñe tsaímíyé mejcyáýóneri ámuha téénetu mebhóhówaúncunúmeke ímí Píívyéébe íjtsúncunúki, ámuúha tañahbémuj. Ehdú múu nénéhíjryíe íjtsáméíñe tsáhájucó átéréénéhíjryíe íjtsámeyjúccóótúne.

⁹ Áánéllii ménútsóhíjcyá ímíñeúvú ámúhake o úwáábohíjcyáné tehdú ámuha mejcyaki. Muuráhjáa tsúúca ámuha melleebó múhdú ámúhake o néhíjcyanehíjji. Áhdurée tsúúca ámuha

máájtyumí muhdú ténéhji o méénuhíjcyáne. Ahdu méméénuco Píivyéébe ámuháma íjcyame ímí ámuha meíjcyaki.

Pirípó cahcújtso múnaa Páávoróké píaabóne

¹⁰ Muurá ávyeta ó téhdujtsó Píivyéébeke íñe ícyooa tsiíñe ámuha oke mepiáábóneri mítyane o ímjyúúvénema. Aabe tsá o néétu íveeki ámuha oke meítsáávehíjcyatúne. Muurá ímiááné oke ámuha mepiáabóné meímillérónáa tsá ámuha mepiivyetéhíjcyatúne.

¹¹ Áronáa idyé tsá ámuha oke maájcúne tájpi o íjcyáiýóné o ímílléne ehdu ámuhákye o néétune. Muurá óhdi íjcyane tsúúca téhdunéjucu.

¹² Aabe ó piivyeté o íjcyane éhnevátúroobe. Áhdure idyé ó piivyetéiyá o íjcyane ehneva múnáajpi. Téhdure ó piivyeté íbúwajíí íiná májchótúroobe o íjcyane óóma tene íjcyácooca o ícyahíjcyádúre.

¹³ Aabe ó piivyeté panévare o táhjane Jetsocríjtó oke píáábóne tsíjpari.

¹⁴ Áabeke ihdyu tehdújucu ámuha oke mepiáabóné íñe idátsó múhdurá o íjcyáábedi ámuha meídáátsóvénema.

¹⁵ Aame ímiááné apáámyéré ámuha Pirípóri íjcyané cahcújtso múnaa tsúúcajátújucu meíjtsámeíñe muhdú oke ámuha mepiáábóíñeri. Muuráhjáa éhne tujkénuré Críjtodítýú íjcyané uwááboju ámuhákye o úwáábótsihdyu Matsedóóniá íñújitu tsiélevúrújucu o péébeke apáámyéré ámuha oke mepiáabó Píivyéébe íhgyúvú ámuhákye o úwáabóné tsaímíyé ámuhákye búúúvénéllíihye.

¹⁶ Téhdurée Tetsaróónicári o íjcyácooca ámuha taéllevu méwáallohíjcyá oke mepiáabóne.

¹⁷ Áronáa idyé tsá ámuha oke maájcúíýóneri o íjyáacunéllíí ehdu ámuha meméénuhíjcyatúne. Muurá ihdyu ó ímíllé ehdu ámuha meméénúneri éhnííñevu tsaímíyé Píivyéébema meíjcyane.

¹⁸ Muurá ámuha oke maácuhijcyanéhjí mítyanéjucu éhneé Eparorodítoma ámuha mewállóónema. Aane ímí Píivyéébe íjtsúcunú éhne múúne ávyéta ímyé cúvááné pacúúcú meíjtsúcunúdu.

¹⁹ Áameke ámuhákye ájcúíibye íiná ámuháditýú píhtonévú íhtsutúné íavyéjú íjcyaaabe Jetsocríjtóéjté ámuha meíjcyánéllíihye.

²⁰ Aane ihdyu óví dííbyeke méduurúvahíjcyá pájyuvaré múíjyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

Páávoró pítyajcóne

²¹ Ahdícyane Jetsocríjtó uráávyé múnaa elle íjcyámeke méuubállé mítyane díityéké muha ílle meíjcyame medúúruváne.

²² Áhdure ávyéjuube Tséétsá únú múnaa ámuhákye duurúváhi.

²³ Aane óví Máavyéjuube Jetsocríjtó ámuhákye píaabóhi. Áyu tehdújucu.

COROTSEÉTSE **Coróótsari íjcyáme éllevu Páávoró cáátúnuháámi**

Duurúvaju

¹ Oo Páávoró Jetsocríjtodítýú ímiáájú pajtyéteju íjcyáné uwááboobe Píivýééberée ihdyu oke ityújkevéléllédú íjcyaaabe tééné wákinyéivu pícyoóbe.

² Aabe íñe íhyaami o cáátúnuháámí muhtsi ménahbe Timotéoma méwallóó ámuha elle Coróótsari meíjcyame Críjtoke meúraavyémé múúhá nahbému éllevu. Áameke óví Méécááni Píivýéébe ámúhake píaabó íbúwájí ámuha meíjcyaki.

Cañcújtso múnáá hallúvú píáábó Páávoró táúmeíñe

³ Pajyuvaré Píivýéébe Jetsocríjtó Caaníkyé muhtsi météhdútsohíjcyá ámúhá hallúvú díbyema muhtsi meíhjuváoocá.

⁴ Muuráhjáa múhtsikye úúballémé ímí Jetsocríjtoke ámuha mecáhcujtsónéllí tsaímíyé mewájuycatsíhijyáné pámeemáyé Píivýéébeéjté íjcyámema. Áánéllí muhtsi météhdútsohíjcyá díbyeke.

⁵ Ehdúvá ímí ámuha meicyahíjcyá íñe ímíjyaú meíjcyaiñé Píivýéébe méwáabyuta níjkyejívú méénune ámuha mewáájácúnema. Muuréváhjáa Jetsocríjtodítýú pajtyéteju íjcyáné uwááboju ámuha melléébótsihdyújuco teene ámuha meítsohíjcyáne.

⁶ Áané uwááboju muurá tsúuca tsújaavé pahúllévávú ííñújiri. Aane mítyame icyáhcuíjtso ímí uráavyehíjcyá éhnée ámuha tujkénú meíjcyadu. Muuráhjáa Píivýéébe mítyane meke wájuyne ámuha mewáájácúne ímí mecáhcujtsóhi.

⁷ Téénevú muurá Epáápara muhtsi wájuú menéébe ímichi ámúhake úwaabóhi. Aabe ímí Críjtoke uráavyeebe múhtsikye píáábohíjcyá ámuha múhtsikye mepiáábóiyóne.

⁸ Aabée múúhake úúballé ímí ámuha mewájuycatsíñe.

⁹ Áánée muha mewáájácútsihdyu pajyuvaré ámúhá hallúvú píáábó Píivýéébeke métaúmeíhijcyá díbye ámúhake ímíñeúvú iwáájácútsó íjtsaméivu.

¹⁰ Áhdurée idyé muha métaúmeíhijcyá ámúhake díbye íajcu dífbyé icyánéjcu ámuha meíjtsóíñe waajácuvu ímí díbyeke ámuha mewáájácúne muhdú díbye ímillédú meíjcyamedítýú ímiááneréjuco íbóhówaucunúki.

¹¹ Ehdu nééné píáábó muha métaúmeíhijcyá ámúhá hallúvú Píivýéébeke díbye íhnáhoori ámúhake tsípajtsómé panévá ímityuháñé ámuha maáábúcuíhijcyaki.

¹² Aame díbye ámúhake ímíbájhóné hallúvú ímíjyuri ámuha díbyeke metéhdújtsoki.

¹³ Muuráhjáa díbyere Píivýéébe meke íjchívyetsó Naavéné hójtsí pañétú éhne múu cúúvétsíhi íjcyadu meícyahíjcyámeke. Áánemáa meke pícyoobe mítyane iwájuube ílí avyéjuvréjuco.

¹⁴ Díbyée muurá dsíjívénéj tééveri mééma ímíbájchoobe méímityuháñé méhdi ídáátsóvnema.

Jetsocríjtó dsíjívénéj tééveri ímí Píivýéébema meíjcyane

¹⁵ Muuráhjáa Píivýéébeke maájtyúmituube Ílí Jetsocríjtoj tééveri méhdivu bóhówaavé páñé píivýééberé íjcyaaabe.

¹⁶ Díbyéhjáa muurá Jetsocríjtoj tééveri ípívyéjtsoobe páneere múhdúné tsímené ííñújiri íjcyánéhjima íévéhóowari íjcyanéhjí maájtyumínee, maájtyúmitúnee, íjcyane. Téhduréhjáa ípívyéjtsoobe níjkyéji múnáama naavémuke páneere íavyéjujtéma. Ehdúhjáa panévare ípívyéjtsoobe Íllíj tééveri ténéhjiri díbye íavyéjúsámeíki.

¹⁷ Aabéhjáa ihdyu Críjto icyahíjcyá tsúúcajátújuco íjcyaduré íñéubáréikyé íjcyátúné íhdéjuco. Áabe tájpi muurá íñe páneere múhdúné tsímené íjcyane íjcyáhi.

¹⁸ Aabe muurá dífbyé cañcújtso múnaa meíjcyámé túkevéjtsoobe íñe méhníwau meke túkévétsohíjcyádú néébeé. Muuráhjáa dsíjívéebe tsíñe bohíí téhdure medsíjívémé mebóhííñé tújkénúube. Áábekée Píivýéébe pícyóó pané avyéjuubéré díbye íjcyaki.

¹⁹ Ehdúu Píivýéébe ímillé íbóhówájtsámeíñé Críjtoj tééveri.

²⁰ Muuráhjáa páwachékevu ítyujpácýo waagóoobe páneere íñe múhdúné tsímené ííñújiri íjcyánema íévéhóowari íjcyanéhjí ímíbáavyeki, téhdure tsaímíyé míamúnáa Píivýéébema íjcyaki. Aanée Píivýéébe ímí íjtsucunúhi.

²¹ Muuráhjáa ihde ámuha Píivýéébeke mémúnáátsohjýcýá ímityúné ámuha meméenuhjýcýánéllíihye. Árómeke tsúúca ámúhake iímíbájchómeke újcuube tsaimiyéjuco ámuha díibýema meijcya Críjtóo míamúnáájpidívú ípíivýéévéne dsíjívénéj tééveri.

²² Ehdúu méénuube íné ímityú máhallúrí íjcyájúcootúmé tsaimiyéjuco menéémeke iújcuki.

²³ Áánéllii ámúhake o néé ínévú táhjásámeityúmé tsaimiyé ámuha meúráávyé muhdú mepájtyetéíiné uwááboju tsúúca ámuha mewáájacúne. Áané uwááboju muurá íne úwááboobéré o péhijcýané tsúúca ífíújiri pahúllevávú tsújaavéhi.

Całcújtso múnáa piááboobe Páávoró

²⁴ Áánéllii ó ímíjyúú ámúhake o piáábóné wákimyéí o méénuñeri o ícúbáhrámeiyoóbe. Ehdúu muurá Críjto mewájyuri ícúbáhrámeidyújuco o ícúbáhrámeihijcýáne.

²⁵ Muuráhjáa Píivýéébe oke níwaavénéjuco íne całcújtso múnáake o piáábohijcýáne. Aabe ámúhake ó úwáábohijcýá tene íjcyadújuco.

²⁶ Muuráhjáa tsúúcajátújuco díbye pítyájcámeíne tsá múha wáájacúhijcýatúne. Méihde múnáaúvúhjáa íjcyarómé tsá wáájacutú teéne. Áánevu íne ícyooca tsúúca meke waajácútsóobe íhñéjté meijcýameke.

²⁷ Aane Críjto méema íjcyáneri tsúúca méwaajácú tsaimiyé Píivýéébe avyėjuri meijcýaíne. Eene muurá wáájacúratúné íjcyanévu ímíllebe téhdure ámúhake iwáájacútsóné jodíómú ámuha meijcýátúrómeke.

²⁸ Aane íne muha méúwáábohijcýá pámeekéré panévatúré tükévýjtsóméré ditye Críjtoje tééveri éhñíínevu iwáájacúne ímiááméré Píivýéébe ma íjcyaki.

²⁹ Áánéllii muurá íne ávyétá íhnáhó ó úwáábohijcýá ícúbáhrámeiýbýéré Críjto oke piáábóneri.

2

¹ Aane ó ímíllé ámuha Raodítséá cóomi múnáa tsijtye oke wáájacúturómema mewáájacúné ávyétá íhnáhó ámúhá hallúvú piáábó o táúmeihijcýané Píivýéébeke ímíñéuvú ámuha Críjtoke meúráávyeki.

² Aabe ó ímíllé ámuha tsaimiyé mewájyújcatsíne ímíñéuvú mewáájacúné muhdúhjáa Píivýéébe mééma Críjtoje tééveri wáájacúratúné méénuhjýcýáne.

³ Díibýedi ihdyu páneere ímiá tujkéveju íjcyáhi.

⁴ Ehdú íne ámúhake ó téíbúwátsohjýcýá tsaate ámúhake íállíneri ímújtátsótuki.

⁵ Muurá tsá ámúhama elle o íjcyáturóne. Áronáa ámúhama ó íjcyá táíjtsaméiyi. Áánéllii ó ímíjyúú ímí ámuha Críjtoke mecáhcujtsómé tsaimiyé meijcýáneri.

⁶ Aame muhdúhjáa ámuha tujkénú díibýeke mecáhcújtsojýju meijcýadu tsahtúré ímíñéuvú meijcýá díibýema.

⁷ Ahdícýane ímíñéuvú mecáhcújtsoóbedívú meihvéjtsámeíne paíjyuvaré Píivýéébeke metéhdútsóhjýcýá muhdúhjáa ámúhake o úwaabódu.

Críjtoke cáhcujtsómé tsíhdýuréjuco íjcyane

⁸ Téiíbúwá tsáma meijcýaco tsaate íjtsaméityúré iújcúné uwáábori ámúhake ímújtátsótuki. Muurá míamúnáa íjtsaméityúré tsááne méénuhjýcýame. Tsá Críjtdítýú tsááne íjtsaméiyi ditye úwáábohijcýatúne.

⁹ Muurá muhdú Píivýéébe íjcyane méwaajácú Críjto míamúnáájpidívú ípíivýéévébej tééveri.

¹⁰ Aabe muurá pámeere níjkyéji múnáa naavémuu, íjcyámé éhñíínevu íhtsútúbe. Áánéllii díibýema meijcýámema téhdure íjcyaae Píivýéébeé.

¹¹ Aabe tsúúca ámúhake íjchívyetsó ímityúnetu Críjto ámúhama íjcyánéllíihye. Tsá idyé mekíhdyahírótsámeíneri meímíbáávyetúne. Muurá ihdyu Críjtoje tééveriýé meke ímíbájchoóbe.

¹² Muuráhjáa metsójtsotsámeíneri ménaavénú dsíjívéébeké ditye cúúne. Áánerí meúújtsó íhdéé múhdurá meícyahíjcyané tsúúca meihvéjtsóné. Aame ícyooca tsíhdýuréjuco mee Píivýéébeé íhnáhoori bóhítsóóbeke mecáhcújtsonema.

¹³ Muuráhjáa éjju ámuha éhne múu dsíjívemédú meícyahijcýá ámuha ímityúné meícyahijcýané meihvéjtsótúnéllíihye. Áronáa ícyooca tsúúca Píivýéébe ámúhake ímíjpyetétsó téénetu Críjtoje tééveri ámúhadi ídáátsóvéne ma.

¹⁴ Muuráhjáa díibýé taúhbaju néhdu meijcýatúné déjúcotu méhdi ícúbáhráiyóóbe. Áronáacáa mééma ímíbájchoobe ílli Críjtoke ditye páwachékevu wátýtyéhuube dsíjívénéj tééveri. Ehdúu mééma ímíbájchoobe mewágóóóvéiyónetu meke ípájtyetétsoki.

¹⁵ Muuráhjáa páwachékevu ditye wátýtyéhuube Críjto idsíjíveneri tsúúca tahjá Naavéneke íhyájkímumájjuco. Áánetu méwaajácú tsúúca ditye táhjásámeíne.

Njkyéjéneri metsúúrameĩne

¹⁶ Ahdícycane meícúvedí tsaate ámuha memáchohíjcyánéhjitu íhjuváveneri. Áhdure meícúvedí eene béébe nuhba íchívyécooca ditye wánehjívátéhíjcyáneri ámuha meícúvétúneri ditye ámúhadi íhjuvavahíjcyáneri. Áhdure meícúvedí kéjcoojí Píívyéébeke idyúúrvavahíjcyáneri ditye íhjuvavahíjcyáneri.

¹⁷ Éhduhjúkyée muurá meméénúneri Píívyéébeke meúráávyehíjcyáhi. Ááneríhjáa ménaavénuhíjcyá Críjtoke díbye méhdivu bóhówáávétúné hajchóta. Áronáa ícyooca tsáhájucó tehdu meméénújúcootú tsúúca díbye mééma íjcyánéllíhye.

¹⁸ Ahdícycane tsáma máállítsámeídí eene njkyéji múnáakéva ámuha medúúrvátúhahjchíí ámuha mewágóóovéĩne tsaate ímiááneúvúdu úwáábohíjcyámedívu. Muurá iwáájacútúnéré bañúháñé méénuhíjcyámé naavévaa díityédívu bóhówáávéné pañe íájtyumíne. Ehdú imyéénúne pánehjídú ícyahíjcyámé idáátsóméhjúvu. Áronáa mítyákímyehíjcyámé iye íjtsámeĩne imyéénúneri.

¹⁹ Ááne díibyéjucó Críjto ítyúkevítsoobe íjcyáíyóóbedi tsá ditye íícúvehíjcyatúne. Muurá díbye tájpyé méijcyá dííbyeéjté meícyame. Aame meúráávyehíjcyá Píívyéébeke muhdú díbye ímíllédú dííbyé piáaboríye.

²⁰ Muuráhjáa mewájyuri díbye dsíjívéné ámuha mecáhcújtsóneri tsúúca métahjá míamúnáa íjtsaméi állíuré íjcyane. Aame ámuha ténejcu mewáájacújúcoótúnéllí méijcyá ténejcútú éhne múu dsíjívemédu. Áronáa živeekí Píívyéébeke wáájacútumé íjcyadu ámuha íjienévú métahjátsámeíhíjcyáhi?

²¹ Živeekí majchóháñetu ámuha mébóicyúcatsíhíjcyáhi? Óvíjacóóné ehdu ámuha meíllívyéébcatsíhíjcyáne.

²² Muurá ténéhjítu ámuha mébóicyúcatsíhíjcyaroné íjcyá memájchoki. Muurá míamúnáa íjtsameítyuré tsááne ámúhake úwáábohíjcyáme.

²³ Aane pánehjídú meke bañuhíjcyá ímiááné ímí Píívyéébeke ditye úráávyevúdu. Muurá itsúcunúhíjcyámé ícúbáhrámeĩne idáátsóméhjúvu íjcyáneri tehjújucó Píívyéébeke íavyéjútsohíjcyáne. Áronáa tsá díityéké tene piáábotú ditye ímímbáavyeki.

3

¹ Ahdícycane Críjtóo dsíjíveebe tsiĩne bóhíĩnej tééveri ímityúmé ámuha meícyahíjcyánetu tsúúca meíjchivyémé métsúúraméi njkyéjéne íjcyáneri dííbye ámuha meícúvémé dííbyema Cááni únítuvú maávyéjuutéki.

² Áánéllíi tééneríyé métsúúraméi. Óvíjacóóné íĩñújíene.

³ Tsúúca muurá ámuha Críjtoke mecáhcújtsómé Píívyéébeéjitérjúco meíjcyame ténejcúrí meícúvécúcoótúnéllíi ámuha ténejcútú méijcyá dsíjívemédu.

⁴ Aabe muurá tsiĩne tsáácooca dííbyema tsáimíyé méijcyáa íavyéjuri.

Tsihdýuréjucó meíjcyane

⁵ Ahdícycane ílluréjucó méíhvétso páneere ímityúné ámuha meméénuhíjcyáne. Óvíjacóóné íhdícýáméhjíma ámuha medómácócatsíhíjcyáne. Áhdure tsíñehji ámúhake tútávájtsóíyóneri ámuha meúmúúpívyehíjcyánéhjí ílluréjucó méíhvétso. Áhdure mítyane ámuha meéhnéváyóneri meítsámeíhíjcyáné méíhvétso. Muurá njcyotájteke medúúrvaváné ímityúné íjcyáné tukjévéenéré teéne.

⁶ Ehdú nénehji lléébotúmé méénuhíjcyámedi íhnáhoofíne Píívyéébe ícúbáhráne.

⁷ Tehdúu muurá nénehji téhdure ámuha méméénuhíjcyáhi.

⁸ Árone ílluréjucó méíhvétso ámuha mecááyóbahíjcyáne, ímityúné ámuha medáríívécatsíhíjcyáne, néhni ámuha menéáyócatsíhíjcyáne, núcójpítso nénehji ámuha meíhjuvavahíjcyáne. Énehji panévare ílluréjucó méíhvétso.

⁹ Ténéhjítu tsúúca ámuha tsíñecúríyéjúco meíjcyame tsáhájucó múu állíúúnújcatsítyúne.

¹⁰ Métsúúraméi éhníĩnevu ámuha meímíjpyetéíyóneri ímíñeúvu ámuha Píívyéébeke mewáájacu dííbyedu ímiáámerjúco ámuha meíjcyaki. Muurá ímiááné tsúúca ámuha tsíhdýuréjúco.

¹¹ Tsá dííbyeéjté meíjcyatú jodíómú meíjcyánéllíhíye. Muurá ihdyu pamévare dííbyeéjté íjcyá jodíómú íjcyáturómé kíhdyahírótsámeítyuróme, tsíĩne íñújíne múnaa íjcyaróme, íñéubárá wáájacúturóme, tsaaté únú múnaa íjcyaróme, tsaatéúbámáyé wákímyeítyuróme. Muurá pámeere Críjtoke mecáhcújtsómé tsaahdúré dííbyeéjté méijcyáhi.

¹² Muuráhjáa Píivýéébere ámuáhake ujcú mítyane ámuáhake iwájýúnéllii díbyeéjté ámuha mejjcyaki. Aame múu ímiánejcúvú íjtsaméi icyápáyóóvéne wajýújcatsíhi, píáábójcatsíhi, idáátsóméhjiúvú ijcyáhi, ímiááméré pamévamáyé ijcyáhi, ámuha meícúbáhrámeiyonéhji aabúúchi.

¹³ Ááne múu tsájju múhdurá ámuháma pájtyéronéhjí ímbáchójcatsí ídaatsólléjcatsííne Crijtó méhdi ídaátsóvéne meke ímbajchódu.

¹⁴ Áhdure múu éhniíínevu wajýújcatsí tsaímíyé ámuha mejjcyá íínevú táhjátsámeityúme.

¹⁵ Áámeke ihdyu óví ámuáhake Píivýééberéjuco tükévejtsóne. Muurá ímilleebe Crijtoj tééveri ámuáhake ipíaabóné ímí tsame mejjcyaki.

¹⁶ Ááne hallúvú múu díbyeke ityéhdujtsóne ímjjuuri duurúvahjcyá ámuhá íbuúúnetu íjchívyéne májtsiyi. Aame ihdyu wajácúnejcútsi mejjcyáne meúwáábohíjcyá Crijto uwááboju ámuhá paíne íjcyane tsápítsójcatsímyére.

¹⁷ Panévaré múu íiná imyéénunee, ílhjyuváne, íjcyane méénuhíjcyá muhdú ímiááné Ávyéjuube Jetsóoéjté mejjcyame meméénúiyódú téené hallúvú Méécááni Píivýéébeke díbyej tééveri téhdújtsomére.

Muhdú cahcújtsó múnaa íjcyane

¹⁸ Ámuúha walléémuj, tsúúca Ávyéjuube Crijto uráávye múnaa ámuha mejjcyame múu avyéjuullé ámuhá tajímuke.

¹⁹ Áhdure idyé ámuha wajpíímú múu wajýú ámuhá taabámuke. Tsá múu ímityúné dáriívéjcatsíyúne.

²⁰ Áhdure tsíime mécahcújtsó ámuháj caanímuke. Ehdu muurá ámuha mejjcyane Píivýéébe ímílléhi.

²¹ Áhdure ámuha cáánuu tsá múu ámuháj tsíimeke úmécójtsotú ditye ityútáváávétuki.

²² Téhdure idyé tsáne avyéjútémá wákímyeímyé múu cáhcujtsó díityéke. Tsá múu ditye íitíerokíyé tsaímíyé wákímyeityúne. Múu Píivýéébeke íavyéjúúlléne tsaímíyé wákímyeíhi.

²³ Áhdure panévaré íiná ámuhá wákímyeí íjcyane múu meenu ímíneúvú óvéheetúmé díbyeke ámuha meícuvénéjuco.

²⁴ Muurá tsúúca ámuha méwaajácú Máavyéjuube Jetsocrijtoke meícúvéne áhdó díbye meke újcuííne íavyéjuvu tsaímíyéjuco díibyema mejjcyaki.

²⁵ Áánetu ímityúné íjcyámeke téhdure ájcuíibye téene áhdovu. Muurá Píivýéébe meke pámeekéré tshdúré wájýuroobe áhdó muhdú meícyahjcyádújuco.

4

¹ Aabe níjkyéjiri íjcyaae Máavyéjuube meke íítehíjcyá muhdú mejjcyane. Áánéllii múu avyéjujite íjcyane ímííneúvú íwákímyeí múnáake pícyóó ícúbáhratúme.

² Áhdícyane múu téíibúwá íjcyáne pajjyuvaré Píivýéébeke píáábó táúmeihjcyá óochévetúmé panévá hallúvú téhdújtsomére.

³ Téhdure múhá hallúvú métáuméi díbye múúhake píáábónej péévé múúhake múha íiná néétume éhniíínevu míamúnáake muha meúwáábo Crijtóo mééma pajtyéteju méénunee. Teene o úwáábohíjcyáne hallútú muurá ííne ícyooa oo cúvéhóójari.

⁴ Áánéllii ámuáhake o nées táhallúvú píáábó ámuha Píivýéébeke metáuméi díbye oke ipíáábo míamúnáake téénevu o wáájácútsoki.

⁵ Téhdure ámuáhake o nées panévatúré ímiááméré ámuha mejjcyáne cahcújtsó múnaa íjcyátúmeke tééjuvu mewáájácútsoki.

⁶ Aame ihdyu múu ímííneúvú íhjýúvahjcyá tsaate ámuáhake díllócooca tsaímíyé díityéké ámuha meúúbálleki.

Páávoró pítyajcóné

⁷ Áhdícyane óví ménahbe Tííkico ámuáhake táuubállé meenu díbyema muhcsi Ávyéjuube Jetsocrijtó wákímyeí meméénuhíjcyaaé. Díbye muurá oke tsaímíyé téené wákímyeítyu píáábohíjcyáhi.

⁸ Áábeke ámuhá éllevu ó walló ámuáhake tsápíjtsóobéré íúúballe muhdú ílle muha mejjcyane.

⁹ Áábema téhdure tsaapi ménahbe ímiáábé íjcyaae Onéetsimo péé ámuhadítyúu tsáabeé. Aamútsí óví ámuáhake úúballé páneere muhdú ílle íjcyane.

¹⁰ Áánetu íñe dífbyema muhtsi cúvéhóójari meíjcyaaabe Arijtáácó ámúhake dúúruváné ámúhake ó úúballéhi. Áhdure Benabéé nahbe Máácó uubállé ámuha wájácú menéébe ámúhake duurúváhi. Aabe ámúhake ááhívetéhájhíí ímíñeúvú méwaatsúcuco.

¹¹ Téhdure idyé Jetsóó dífbyere 'Jójtóó' némeíbyé ámúhake duurúváhi. Éhdume tamúnaa jodíómudítýú cahcújtso múnáa íjcyame oke píáábohíjcyá Píívyéébé avyéjú wákimyéi o méénúnetu. Aame oke mítyane tsápitsohíjcyáhi.

¹² Téhdure ámúhadítýú tsáábe Epáápara Críjtó wákimyéi méénuhíjcyaaabe ámúhake duurúváhi. Téhdure ámúhá hallúvú mítyane píáábó Píívyéébeke táúmeíhíjcyaaabe ámuha tsaímíyé dífbyeke meúraávyé muhdú díbye ímillédu.

¹³ Aane ímíááné ó waajácú ámúhá hallúvú mítyane píáábó díbye táúmeíhíjcyáne. Téhdure Raoditséá cóómíyí íjcyámema Hierááporíyí íjcyámé hallúvú táúmeíhíjcyaaabe.

¹⁴ Téhdure wájýú menéébe taabóóbé Róócáma Déémámutsi ámúhake duurúváhi.

¹⁵ Áhdure táicyánéjcutu Raoditséari íjcyame ménahbémuke o dúúruváné méuubálle. Áhdure Níhpáke pámeere dífbye jávú dóbéévehíjcyáné cahcújtso múnáama o dúúruváné méuubálle.

¹⁶ Aane íhyaami ámuha éllevu o wáloháámí ámuha meéévéné boone méwálooco díitye Raoditséari íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu téhdure dítye íééveki. Áhdure téhullétú ámuha éllevu dítye wáloháámi ímíñeúvú méééveco.

¹⁷ Áánetu Akíípoke mene díbye ímíñeúvú iníjkéva Píívyéébé dífbyeke pícyóóné wákimyéi.

¹⁸ Ehdu íñe ámúhake pámeekéré o dúúruváné ó caatúnú páñetu oóre. Áábeke ihdyu oke máábájíivedí íñe cúvéhóójari o íjcyáábeke. Áhdícyane óví Píívyéébe ámúhake píaabóhi. Áyu tehdujúco.

1 TETSARONITSEÉTSE

Tujkénú Tetsaróonicári íjcyáme éllevu Páávororo cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Ámuúha Tetsaróonicá múnaa múúhá nahbému, íhyaami íñe muha mécaatúnú ámuúha éllevu oo Páávororo, Tsibáánoo, Timotéoo, íjcyame elle ámuha meíjcyame tsaímíyé Máavyéjuube Jetsocríjtomútsikyé Mécécááni Píívyéébema meúráávyehíjcyáme éllevu. Aamútsí ihdyu óví ámúhake píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Tetsaróonicá múnaa cáhcujtsóne

² Ímí ámuha Píívyéébeke meúráávyehíjcyánéllii pajyuvaré muha dííbyeke météhdútsóhíjcyáhi.

³ Áhdure muha méítsáávehíjcyá Jetsóoke ámuha mewájuúne mecáhcujtsómé tsaímíyé dííbyé wákimyéi ámuha meméénume méitsohíjcyáné tsiíñe díbye tsááíñe. Áané hallúvú muha téhdure Píívyéébeke météhdútsóhíjcyáhi.

⁴ Muurá muha méwaaajácú ámúhake táñahbému íwájyúnéllii díbye újcune.

⁵ Muuráhjáa ámúhake muha pajtyéé tsúúca mééma íjcyáné uwááboju meúwáábócooca tsá pevénéré meúwáábohíjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu Píívyéébé Apííchó múúhake píaabóneri panévare méénúráityúronéhjí muha méméénuhíjcyá ímiáánéjuco íjcyane muha meúwáábohíjcyánéllíihye. Aane muurá ámuha méwaaajácú muhdúhjáa ámúhama muha meíjcyame ámúhake mepíáábohíjcyáne.

⁶ Muuráhjáa Píívyéébé Apííchóré ámúhake ímíjuuvu ájcume tsaímíyé ámuha mécáhcujtsó dííbyé uwááboju ámúhake muha meúwaabóne. Aane muurá eene muhdú muha dííbyeke meúráávyehíjcyádújuco ámuha meúráávyehíjcyáné ámuha meícúbáhrámeíyóné pañe.

⁷ Ehdú nééróné pañe ámuha dííbyeke tsaímíyé meúráávyehíjcyámedítýú muurá Matsedóóniámá Acááyá íñújícú cahcújtso múnaa ámúhadítýú íñváne tehdu úráávyehíjcyáhi.

⁸ Áané uwááboju muurá ámúhadítýú tsújaavéné tsá apáámýéré tééné íñújícú múnaa wáájácúatúne. Muuráhjáa tsúúca pahúllevá múnaaré waajácúhi. Téhdurée waajácúme ámuha ímí Píívyéébeke mecáhcujtsóne. Áanéllii tsáhájucó muha muucá teene meúballéitýuróne.

⁹⁻¹⁰ Muurá téhdure múúhake úúbállehíjcyámé éhne ámúhake muha maááhívéjémeke tsaímíyé ámuha mewáátsúcúpejtsóne. Áhdure múúhake úúbállehíjcyámé níjcyotájtekéree ámuha mecáánívahíjcyámé ícyooca botsíi ímiáábé Píívyéébekejúco ámuha mecááníváabeke meícúvémé metéhmehíjcyáné múijyú tsiíñe Ílli tsááíñe éhne dsíjívéébeke díbye bóhítsoóbe. Dííbyé muurá tsúúca meke pájtyetétsó méímítýú hallútú meícúbáhrámeíyónetu.

2

Tetsaróonicári Páávororo úwaabóne

¹ Aane muurá ámuha táñahbému méwaaajácú bañúháñe ámúhake muha maááhívéjetúne.

² Muuráhjáa Pírípovu múúhake dítye ícúbáhrároné pañe íñerí íllyétúmé ámúhake muha meúwááboté Píívyéébedívú muha mecátsípáávénema. Áamedí múúhadi tsaate úhívatéroné pañe ámúhake muha meúwaabóné muurá ámuha mecáhcujtsóhi.

³ Tsáháa ímítýúné ámúhadítýú muha meíjtsámeíñe íllure ámúhake muha maállityúne.

⁴ Muuráhjáa ihdyu Píívyéébe pámé íjtsaméíyé wájácú néébe múúhake ítyújkevééllémekéjuco níwáavéné uwááboju íñe muha meúwáábohíjcyá ámúhake díbye ímíllédújuco. Tsá muha meúwáábohíjcyatú míámúnaa múúhake ímí íjtsúcunúki.

⁵ Aane wájácú ámuha menéene tsáháa múúhake ámuha maáhdórokiyé tsaímíyé ámúhake muha meúwáábohíjcyatúne. Aane Píívyéébe waajácúhi.

⁶ Áhdurée tsá muha meíjyácunútú míámúnaa múúhake mítyájtsoíyóneri. Muuráhjáa ihdyu ímiááné múúhake ámuha mémítýájtsoíyá Críjtorée múúhake uwáábojtédívú pícyóomeke. Áronáacáa tsá muha meíjyácunútú téeneri.

⁷⁻⁸ Muuráhjáa ihdyu ámúhake ré muha tsaímíyé mépiáábohíjcyá éhne múúne tsiíméké tsiiju téhmedu ámúhake muha mewájuúnema. Aamée ámúhake muha meúwáábohíjcyá ímiáájú apíchó nénehjí múúhake pátyehíjcyároné pañe.

⁹ Aane cáhawáá méitsáávé muhdúhjáa ámuhakye muha meúwáábo ámuháj pñine muha mejicyame mewákímyehijcyané pécohajchótá cójñhajchótá téene tájpi muha mejicyaki. Tsáháa ñinerí ámuhakye muha mejjévétsohijcyatúne.

¹⁰ Áhdure muurá ámuha méwaajácú tsaimíyée ámuháma muha meicyahijcyánéllii ñinetú muha menéetsámeityúne. Aane téhdure Píivýéébe waajácúhi.

¹¹ Áhdure ámuha méwaajácú ámuhakýee muha meúwaabómé mecánáájánuhijcyané éhne múúne tsiméké cááni méénudu.

¹² Muuráhjáa ámuhakye muha ménéhijcyá Píivýéébema imíñevúvú ámuha mejicya muhdú díbyeéjté ijcyáiyódú íavyéjéjtée ámuha mejicyáñevúvú ámuhakye díbye méménúmeke.

¹³ Ááné hallúvú muha pajjyuvaré météhdútsohijcyá díbyeke. Muuráhjáa díbye uwááboju míamúnáa ñjtsaméí jcyatúné muha ámuhakye meúwáábónéllii ámuha imí mecáhcujtsómé tsúúca méimjpyetéhi.

¹⁴ Áhdicyane ámuhá múúhá nahbému, muurá Críjtoke ámuha mecáhcujtsóné hallútú ámuhá múnáaré ámuhádi ícúbáhráhijcyádúu idyé múúhadi Jodéari muha meicyané cahcújtso múnáadi múúha múnáaré jodíómú ícúbáhráhijcyáhi.

¹⁵ Diityéree muurá dsíjívetsó Ávyéjuube Jetsóoke íhdée múúha múnáaré idyé ijcyámeke Píivýéébe ihjyú uubálle múnáake idsíjívetsódu. Aame tsá Píivýéébe imillédú ijcyáityurone. Áánéllii pamévakéré tsarilléme.

¹⁶ Aame muurá tsá ímlléhijcyatú jodíómú ijcyátúmeke muha meúwaabóne. Ááneri íhyallúvúré éhñíñevu ímityúné méénuhijcyáme. Árómeke tééne hallútú Píivýéébe ícúbáhraahi.

Pávoro imillé Tetsaróonicárl ijcyané cahcújtso múnáake íááhíveténe

¹⁷ Ámuhá múúhá nahbému, éhnee ámuháditýú muha metsátsihdyu muurá tsúcájáhréjuco meé. Aame íñe ámuháditýú tsíhnyulle muha mejjycarómé ámuhakye méitsáávehijcyáhi. Áánéllii muha méimíllerá ámuhakye maááhíveténe tsiñne maátýmíjcatsiki.

¹⁸ Éjyújucooroó o ítsámeihijcyaróné oore ámuhakye o ááhívetéiyóneri. Árónáacáa Naavéné táijtsaméí tútávajtsóhi.

¹⁹⁻²⁰ ¿Aane íñe ñnevú muha mecátóroóvéne méimjyúúveé Máavyéjuube Jetsocríjtó tsiñne tsáácooca? Muurá ihdyu diityéjuco ámuha ámuhádi téjyju muha méimjyúúveímye.

3

¹ Áámekée ámuhakye muha maátýmíyóneri mejjyácunúhijcyánéllii ámuhá éllevu tsúúca muha mepejúcooráhi. Árónáacáa muhtsi mécoévá Atéénavure.

²⁻³ Átsihdyúu ménahbe Timotéó téhdure Píivýéébe íicúve múnáajpi ijcyáábekéréjuco muhtsi mewállone ámuhakye díbye Críjtotídýú ijcyané uwááboju iúwáábóneri itsápíjtsoté éhñíñevu ímí ámuhá díbyeke mecáhcújtso tsaate ámuhá múhdurá mejjtsámeityu íñe ícyooca meícúbáhrámeihijcyánéhjitu. Muurá tsúúca ámuhá méwaajácú Píivýéébeéjté mejjycame ehdu nénéhjiri meícúbáhrámeíñe.

⁴ Muuráhjáa ámuháma muha mejjyácooca ménéhijcyá meícúbáhrámeíñe. Áhdújuco muurá meícúbáhrámeihijcyáne.

⁵ Áánerí mítyane ámuhádi o íjyácunúnéllii Timotéoke o wallóó díbye ámuhakye iúújeté muhdújuco ámuhá Críjtoke mecáhcujtsóné o wáájácuki. Ópée mítyane o íllityé bañúháñé ámuhakye muha meúwáábohijcyámeke Naavéné ícyánejcúvú llíúctúyóneri.

⁶ Árónáa Timotéó ámuhádi Tetsaróonicárl úlléjeebe múhtsikye úúballévá ímíhyeva ámuhá Píivýéébeke mecáhcujtsóne pamévamáyé mewájyúcatsíhijcyáne. Téhdure múhtsikye úúballébe ámuhádi muha mejjyácunúhijcyádúreva idyé múúhakye ámuhá maátýmíyóneri mejjyácunúhijcyáne.

⁷⁻⁸ Ááneri mítyane muha méimjyúúveé panévaríyé muha meícúbáhrámeíyómé ímí tehjújuco ámuhá Ávyéjuube Jetsocríjtoke meúráávyéneri.

⁹ Ááné hallúvú mítyane muha Píivýéébeke météhdútsohijcyáhi.

¹⁰ Muurá pajjyuvaré muha díbyeke piáábó métáúmeihijcyá tsiñne ámuhakye muha maááhívetémé éhñíñevu ámuhakye meúwáábo díbyeke mecáhcujtsónéjcutu tsátsii imíñevúvú ámuhá mewáájácúteúne.

¹¹ Aane ihdyu óví Máavyéjuube Jetsocríjtoma múúhakye piáábomútsí ámuhakye muha maááhívetéki.

¹² Áhdure óví ámúhake píááboobe íñe ámúhake muha mewájyudu ámuha pamévamáyé mewájýjatsíki.

¹³ Aane óví ámúhake píááboobe tsáimíyé dífbyeke ámuha meúraávyé mújyú Máavyéjuube Jetsocríjó ihñéjete újctvácooca íñé imítýú ámúhá hallúrí íjcyatúmé ámuha dífbyedívú meúújetéki.

4

Pívyéébe ímillédú mejjcyane

¹ Áánéllii ámúhake múúhá nahbémuke muha menéé Máavyéjuube Jetsóo mémeri panévaturé tsáimíyé ámuha mejjcyane Pívyéébe ímillédú muhdúhjáa ámúhake muha meúwaabódu. Aane óví ámuha méúraavyé éhnííñevu.

² Muurá ámuha méwaajácú Ávyéjuube Jetsóo taúhbajuré ámúhake muha meúwáábohíjcyane.

³ Muurá Pívyéébe ímillé dífbyedívú ámuha meíhvéjtsámeíñe díbye ímillédú mejjcyane. Áánéllii tsá múu ihdícyámema dómácójcatsityúne.

⁴ Múu ityáábávájcatsíñe tsáimíyé íjcyáhi.

⁵ Tsá múu Pívyéébeke wáajácútmé dáriívcatsíhijcyádú átéréénéhjí hallútú ícúbáhrájcatsityúne.

⁶ Tsá múu íñáhbé táabake pátsárijcyotúne. Muurá ehdu dáriívémeíhijcyámeke tééné hallútú ihnáhooíñe Pívyéébe ícúbahráne. Téénélliihyé muurá tsúúca ámúhake éjyju muha meúúballé teéne.

⁷ Tsáháa ímítýunéhjí meméénu díbye meke újcutúne. Mekéé újcuube ténehji meíhvéjtsóne meímjpyetéki.

⁸ Ááné uwááboju tsaate éhdiivállehijcyámé tsá míamúnáake éhdiiválletúne. Pívyéébeke éhdiivallémé mépañévúu ípííchó ípícyóóneri meke ímíjpyetétsóobeke.

⁹ Áánetu íñe muhdú ámuha tsané nahbémú mewájýjatsíñetu tsáhájucó ámúhake o cáátúnútyú tsúúca Pívyéébé túkevjtsojú pañe ámuha mejjcyane tehjújucó mewájýjatsíñéllííhye.

¹⁰ Muurá Matsedóóniá iññúji múnaa ménahbémuma ímí tehjújucó ámuha mewájýjatsíhijcyane. Áronáa ámúhake muha menéé éhnííñevu ámuha pamévamáyé mewájýjatsíki.

¹¹⁻¹² Aame ihdyu tsáimíyé íbúwajíi ámúhá wákimyéiyi mejjcyá íñá ámúhadítýú ipíhtótu muhdúhjáa ámúhake muha meúwaabódu tsijtye cahcútso múnaa íjcyatúmé ámúhake íavyejúúlleki.

Ávyéjuube Jetsóo tsiíñe tsááíñe

¹³ Ámuúha múúhá nahbémuj, téhdure muha méimíllé ámúhake meúúballéné íñe tsúúca cahcútso múnaa íjcyane dsíjívéhijcyámé muhdú íjcyáíñe ámuha ídátsó meíjtsúcutúne mekimóóvetú eene pájtyetétyúmé ídátsó kímóóvehijcyádu.

¹⁴ Muuráhjáa Jetsóo dsíjívéebe tsiíñe bóhíne mecáhcujtsómé méwaajácú téhdure Pívyéébe meke bóhíitsoíñe dífbyeke mecáhcujtsómé medsíjívéeke.

¹⁵ Muurá tsiíñe díbye tsáácooca téjyju íjcyane tsá péétyú medsíjívémé íhdéré dífbye éllevu. Ehdu Pívyéébere nééne íñe ámúhake muha meúúballéhi.

¹⁶ Aabe Jetsóoma wáalloo níjkyéji múnáa avyéjúúbeke dífbyé rojrócori díbye meke ipíúva dífbyé cahcútso múnaa mejjcyámeke. Ájyju muurá pámeere múhdumé dífbyé cahcútso múnaa mejjcyane tsiíñe mébóhíhi.

¹⁷ Átsihdyu ihdyu botsíi téjyju íjcyámema tsaméhíjucó mepééíñe cáámevu Máavyéjúúbema maátyúmíjatsíki. Aame dífbyema méjcyaa muhdú íjcyáityúmeréjucó.

¹⁸ Áánéllii téénevu mecátóróóvéne métsípátsócátsíhijcyane.

5

¹ Ehdu teene Ávyéjuube Jetsóo tsááíñe, ámuúha múúhá nahbémuj. Áronáa ihdyu tsá mewáajácútmé mújyú díbye tsááíñe.

² Muurá tsúúca ámuha méwaajácú meíjtsótúnáa díbye tsááíñe éhne múúne naní múnáajpi pejco meke ábájínejcúdu.

³ Muurá miámúnaa nehíjyaá íiné imíjyaú íjcyaiñe. Áhdure ijtsúcunúmye mújyú iná pájtyeityúne. Áronáa illuú néetútsihdyu íjcyaiñe ícúbáhaméi éhne múúne wállehdivú peecútéré tsimáva ávyé wájtside. Áanetu muurá tsá múha pállójcóityúne.

⁴⁻⁵ Áronáa tsáhájuco ámuha meijcyatú éhne múu cúúvétsii meijcyadu. Muurá tsúúca ámuha méwaajácú teene éhne múúne cóóji páneere iná maajtyumíné mewáajácúdu. Áánéllii tsáhájuco ámúhake tene abájinéjcyútyúne.

⁶ Ahdícyane metsu ímiááméré meijcyatú téiibúwaréjuco. Tsáhájuco tsaatédú wáajácúmeityúme meijcyatú éhne múúne cúwame íjcyadu.

⁷ Muurá cúwamee, líííjcyavémee, éhdume tsá wáajácúmeityú éhne múu cúúvétsii íjcyadu.

⁸ Áanetu ihdyu mee péetétsihyi múu íjcyadu menéeme tsúúca teene mewáajácúme metsu ímiááméréjuco meijcyane Píivyéébeke mecáhcújtso ímityúnehjívú metáhjátsámeityu éhne múúne tsodáhó ityáhjátsámeityu cóhpéneúvú wátájcámeidyu. Áane metsu ímíñeúvú meuráávye íñe mepájtyeténé uwaáboju éhne múúne tsodáhoke íwatájcoji wátájcódú íivane mewagóóóvívónetu meke pájtyetétsoíñe.

⁹ Tsáháa Píivyéébe meke újcutú meicúbáhrámeiki. Muuráhjáa ihdyu illure meke téénetu pájtyetétsoobe Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri.

¹⁰ Áánélliihyée dííbyeke wáalloobe mewájyuri díbye idsíjive mújyú meke díbye újcúvácooca pámeere téjyju íjcyámema medsjívíjéjucóorómé tsaméhjí dííbyema meijcyaki.

¹¹ Áánéllii ámuha meméénuhíjcyadú éhnííñevu métsípátsojcatsí tsaimíyé Píivyéébema ámuha meijcyaki.

Cahcújtso múnáake Páávoró túkévejtso

¹² Ahdícyane ámuúha múúhá nahbému, ámúhake muha menéé ámuha maávyejúúlle ámúhá túkevétsojtéke.

¹³ Ímiááméré meijcyane mewájyú díityéke. Tsá múu múnáátsójcatsityúne.

¹⁴ Téhdure ámúhake muha menéé tsaate wákimyéityu óvéhéemeke ámuha metáúhbaki. Téhdure panévatúré íhtsunúmeke mépiáábo. Ehdú múu piáábohíjcyá pamévakéré múhdurá dítye íjcyáronéhjí íáábúcnema.

¹⁵ Aame ihdyu téiibúwá meijcyaco. Tsá múu tsaate ímityúné ámúhake méénuróné piámeityúne. Ímiááméré meijcyane illure mépiáábojcatsí.

¹⁶⁻¹⁷ Pájyuvaré Píivyéébema meihjyúvane méimíjyuhíjcyá.

¹⁸ Métehútsohíjcyá panéva hallúvúré dííbyeke. Muurá íñe Jetsocríjtoéjté meijcyame panévaré meke pátyehíjcyánéhjí hallúvú dííbyeke metéhdujtsóné imílleébe.

¹⁹ Áábé Apííchó ámúhá pañe íjcyane ámúhake túkévétsohíjcyáné tsáma méíhvéjtsodíñe.

²⁰ Áhdure íñe dííbyere tsaatédívú bóhówájtsoñeri iná pájtyeíñe dítye úúbálléneri tsá múu íicúvetúme íjcyatúne.

²¹ Áronáa ihdyu múu ímíñeúvú ijtsó keená ímiááné íjcyane íuráávyeki.

²² Aame ihdyu mémeenújucóhdí ímityúne.

²³ Ahdícyane óví Píivyéébe ámúhake piáabó íné imítyú ámúhá hallúrí íjcyájúccóotuki. Aabe ihdyu óví ámúhake tehme ámúhaj pi, ámúhá íjtsaméi, ámúhá íbuúúné, mújyú tsiíñe Ávyéjuube Jetsocríjto tsáácooca ámuha íñerí menéétsámeityuki.

²⁴ Tsá muurá íñerí meke díbye báñúityúne. Muuráhjáa íñéhdújuco meke díbye újcone. Aabe muurá téhdure páneere mééma méénuú muhdú íñéhdú.

Páávoró pítyajcóné

²⁵ Ahdícyane ámuha múúhá nahbému meijcyame múúhá hallúvú Píivyéébeke piáábó pájyuvaré métáuméi múúhake díbye ipiááboki.

²⁶ Téhdure ámúhake muha menéé ámuha tsané nahbému meijcyame medúúrúvájcatsiki.

²⁷ Téhdure ámúhake muha méníwaavé Ávyéjuube Jetsóo mémeri íñe íhyaamí pañe ámúhama o íhjyuvané ámuha mewáajácútsó pámeekéré elle íjcyané cahcújtso múnáake.

²⁸ Ahdícyane óví dííbyeréjuco Máavyéjuube Jetsocríjto ámúhake piáabóne. Áyu tehdujúco.

2 TETSARONITSEÉTSE

Hállúvúeháámí Tetsaróónicárí Ijcyáme éllevu Páávoró cáátúnuháámí

Duurúvaju

¹ Ámuúha Tetsaróónicá múnáa múúhá nahbémut, ihyaami íñe tsiíñe muha mécaatúnú ámuúha éllevu oo Páávoroo, Tsiháánoo, Timotéoo, Ijcyame elle ámuha meijcyame tsaímíyé Máavyéjuube Jetsocrijtomútsikyé Méecááni Píívyéebema meuráávyehijcyáme éllevu.

² Aamútsí ihdyu óví ámúhake píaabó íbúwajíí ámuha meijcyaki.

Ímityumema Píívyéébe ímibájchoju méenuíñe

³ Ámuúha múúhá nahbémut, muurá Píívyéébeke muha météhdútsohijcyá ámúhá hallúvú ímí dííbyeke ámuha mecáhcújtsómé mewájýújcatsíñéllííhye.

⁴ Mityane muha méimijyúú ámuha meicúbáhrámeiyóné pañe ímí dííbyeke ámuha mecáhcújtsóne meuráávyéneri. Aane muha méúúbállehijcyá tsiytye dííbyé cahcújtsó múnáake.

⁵ Ehdu muurá ámuha meicúbáhrámeihijcyáneri ámúhake waajácútsóobe ímiááné tsúúca dííbyé avyéjúete ámuha meijcyane. Áánéllíi ámuha meicúbáhrámeihijcyá ímiáámeréjuco ámuha dííbyema meijcyaki.

⁶ Áronáa ihdyu eene ámúhadi ícúbáhraihijcyámeke téhdure ícúbáhraííhye.

⁷ Áánetu ihdyu meicúbáhrámeihijcyánetu meke álljchútsóoibye múijyú Máavyéjuube Jetsóó íhtsutúmé nájkyéji múnáama cúújuwádú péétecunúnéj piine tsáácooca.

⁸ Ehdu tsááiíbye íñe Píívyéébeke íehdiiválléne dííbyeditýú Ijcyané uwaáboju ímiááné Ijcyáneri íicúvehijcyátúmeke íicúbáhraki.

⁹ Aame illuréjuco wágóóóveíñé múijyú nájkévaityúné ícúbáhrámeíhullévu. Aame tsá múijyú dííbyé avyéjú íhtsutúné Ijcyane ájtyúmityúne.

¹⁰ Ehdu muurá méénuíbye Ávyéjuube Jetsóó tsiíñe itsáácooca. Ájyju dííbyéjéte meijcyame dííbyeke maávyéjutsómé méduurúvaáhi. Muurá téjyju tsaíméjji dííbyema méijcyaa dííbyé uwaáboju muha ámúhake meúwáábohijcyané ámuha ímí mecáhcújtsónéllííhye.

¹¹ Áánéllíi paíjyuvaré muha Píívyéébeke píaabó ámúhá hallúvú métáúmeihijcyá ámúhakeé díbye újcume tsaímíyé dííbyema ámuha meijcyaki. Áhdure muha métáúmeihijcyá dííbyeke ámuha mecáhcújtsómé ímiáánéré meméénúyóneri metsúúrameihijcyané ámúhama díbye ipánévétsoki.

¹² Ehdu nénéhijiri maávyéjútsó Máavyéjuube Jetsocrijtoke. Muurá meke ávyéjútsóoibye Píívyéébe meke ídaatsólléne dííbyej tééveri újcúmeke.

2

Naavénééjpi méénune

¹ Ámuúha múúhá nahbémut, muurá Máavyéjuube Jetsocrijtó tsááiíñe úmíwari páhduvaré néene mávaríjchojúúné Ijcyaaíhi.

² Áánéllíi ámúhake muha menéé íñe Píívyéébe uwaábódu nénehji tsaate naavédu néene íiténé pañe íajtyumíné úwáábóneri ámuha meillityéne memújtátuki. Áhdure tsaate múúha mémeri illure íállíñe icyáátúnúháámí pañe 'tsúúca Ávyéjuube tsájucóóhi' íñehaami ámuúha éllevu wállóhajchíí méíicúvedí tééneri.

³ Tsáma tsaatédívú máállítsámeídíñe. Muurá ihdyu ímiááné díbye tsááiíñe ihde tsaate Píívyéébe uwaáboju állíuríyéjuco díllóíñe. Téjyju muurá bóhówáávéiíbye ímityuube Naavénééjpi Ijcyáabeke Píívyéébe ícúbáhraííhye.

⁴ Aabe páhduvaré dáriíveé Píívyéébeéjteke dííbyekéré ditye dúúrúváiyóneri íjyácunúnema. Muurá Píívyéébedi idíllómeíñe dííbyé duurúvájá pañévu úcáávéiíbye.

⁵⁻⁶ Aane muurá ámuha méwaaajácú íveekí icyooca díbyéi bóhówáávétúne. Muurá ihdyu íéévéi újjetécococa bóhówáávéiíbye. ¿A tsá ámuha meítsáávétú éhnée ámúhake ehdu mééma tene pájtyeíñé o néhijcyáne?

⁷ Téene pañéjúcooro muurá mee icyooca. Áronáa ihdyu tsáhái díbye méhdivu bóhówáávétú Píívyéébere néhdújuco. Díbye ihdyu dííbyeke íhvéjtsócooca botsí bóhówáávéiíbye.

8-12 Aabe muurá Naavéné ihnáhooríyé méénúráityúronéhjí méénuú téeneri míamúnáake imújtátsoki. Ehdú imyéénúneri mújtátsóiiybe Críjtodítýú íjcyáné uwááboju ímiáájú cáhcújtsoótúmé wágóóóvéimyeke. Áánéllii Píivyéébe diityéké íhvéjtsóó ditye awáá íimillédú teene icyáhcújtsooki. Aame tééné déjúcotu ílluréjuco wágóóóveíñe. Áronáa Ávyéjuube Jetsóó itsáácooca eene ténejcúvú diityéké íbúwátsohjcyáábeke íámítsaráhcori ícúbáhráábeke íllure íbátsuhjácóneri dsíjívétsoóhi.

Muhdú mepájtyetéíñe

¹³ Áánetu ihdyu ámúhake Píivyéébe wájýúnéllii ámuha dííbyeke ímí mecáhcújtsoné hallúvú muha dííbyeke météhdútsóhjcyáhi. Muuráhjáa tsúúcajátújuco díbye meke újcune ípíííchó meke ímíjpyetátsónéj tééveri dííbyeke mecáhcújtsoómé mepájtyetéí.

¹⁴ Áhdújuco muurá íñe ámúhake muha meúwáábónej tééveri díbye ámúhake újcune Máavyéjuube Jetsocríjtoma tsaméhjí dííbye avyéjuri meijcyaki.

¹⁵ Ehdú teéne, ámuúha múúhá nahbémuj. Áhdícyane tsáma máábájíívedí éhnéé ámúhadi muha meúlléjécooca ámúhake muha meúwáábohíjcyáne. Áhdure íñe waajácúháámí pañe ámúhake muha menéhíjcyáné méíhvéjtsodíñe.

¹⁶⁻¹⁷ Aane óvíí Máavyéjuube Jetsocríjtomútsí Méécááni Píivyéébema ámúhake píaabó tsaímíyé ámuha meijcyame ímiáánéré meméénuhíjcyaki, áhdure ámuha ímiáánéré meihjýuváhíjcyaki. Muuráhjáa mítyane meke iwájýúnéllii méhdi ídáátsóvéne meke újcune mújýú níjkéváityúné meímíjyu dííbyema íavyéjuri meijcyáiñévu mecátsípáávénema.

3

Páávoró néé píááboju diityé hallúvú ditye ityáúmeíki

¹ Áhdícyane ámuúha múúhá nahbémuj, múúhá hallúvú téhdure Píivyéébeke píaabó métaúméí díbye múúhake píáábo Jetsocríjtotdítyú íjcyáné uwááboju muha pahúllevá múnáadívú metsújaúcúné ditye tsaímíyé icyáhcújtso ámuháa mecáhcújtsoódu.

² Áhdure métaúméí díbye múúhake ítyéhme ímityúmé múúhake imyéénútu. Tsá muurá pamévare dííbyé uwááboju cáhcújtsoótúne.

³ Áronáa Píivyéébe ímiáábé íjcyabe ámúhake píáábo tsaímíyé ámuha meijcyaki. Áhdure idyé ámúhake téhméiíbye ímityúnéhjitu.

⁴ Muurá muha méwaajácú ámúhake muha meúwáábohíjcyáne ámuha meméénuíñé ámúhake díbye túkévéjtsóneri.

⁵ Aabe ihdyu óvíí ámúhake píaabó ímíñeúvú ámuha mewáájácu mítyane meke díbye wájýune. Áhdure idyé óvíí ámúhake píááboobe ímityunéhjí ámuha maáábúcu muhdúhjáa Críjto áábúcuíhíjcyádu.

Muhdú mewákímyeíñe

⁶ Áhdícyane ámuúha múúhá nahbémuj, Máavyéjuube Jetsocríjto mémeri ámúhake muha menéé íñe ámúhake muha meúwáábohíjcyádú íjcyátúmema ámuha menáhbévátu eene iwákímyeíñé ímíllehíjcyátúmema.

⁷ Muurá tsúúca ámuha méwaajácú muhdú muha meijcyadu ámuha meijcyáiýóne. Muuráhjáa elle ámúhama muha meijcyácooca tsá wákímyeityúmé muha meijcyatúne.

⁸ Aaméé tsá muha mumájchó pevenéré áhdóratúne memáchohíjcyatúne. Muuráhjáa muha mécúbáhrámehíjcyá wákímyeíyi cójijahchótá pécóhachótá téene tájpi muha meijcyaki. Ehdúu muha mewákímyeíñéjcyá íñeríí ámúhake muha meijjévéjtsótuki.

⁹ Muuráhjáa ihdyu ímiáánéjuco múúhake ámuha mepíáábóiyóné íñe Píivyéébe wákímyeí muha meméénu meke. Áronáacáa ihdyu múúhake mewákímyeíñe tájpi méicyahíjcyá tehdu ámuha meijcyaki.

¹⁰ Muuráhjáa ámúhama muha meijcyácooca ménéhíjcyáhi: "Iwákímyeíñé ímíllétúmé tsá múu májchotúne."

¹¹ Áanáacává muurá ámuha tsaate pevétaré tsíñéhjiríyé méicyahíjcyáhi.

¹² Áánéllii ehdu ícyahíjcyámeke Máavyéjuube Jetsocríjto taúhaju íjcyane muha menéé ímiááméré íjcyáne iwákímyeíñe tájpi íjcyaki.

¹³ Ámuúha múúhá nahbémuj, méóóchévédi ímiáánéré ámuha meméénuhíjcyánetu.

¹⁴ Ehdú íñe ámúhake muha waajácúháámí pañe meúwaabóne tsaate lléébótúmeke mewáájaco caatyé íjcyane. Áamema ménahbévájúchohí ditye téeneri íñúcójipvéne iwájácúúve múhdurá idyaráíivémehíjcyáne.

¹⁵ Áronáa ihdyu tsá múu diityéké tééné hallútú múnáájsotúne. Íllure ihdyu chooco ímíñeúvú méuáábó ditye ímíjpyeté ménahbémújuco jcyámeke.

Páávaro pítyajcóné

¹⁶ Aane óví Píívyéébe ímiáábé jcyaaabe ámúhake túkëvejtsó íbúwajíí ámuha meíjcyaki. Aabe ihdyu óví ámúhake panévatúré píaabóhi.

¹⁷ Aane íñe ícyooca ámúhake pámeekéré o dúúruváné páñetu oore ó caatúnúhi. Ehdu muurá nihñéré ooréjuco o cáátúnuhíjcyáné páneere táwaajácúhaamínetu.

¹⁸ Ahdícyane óví Máavyéjuube Jetsocríjtó ámúhake píaabóhi. Áyu tehdújuco.

1 TIMOTÉO

Tujkénú Timotéo éllevu Páávoró cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoró o Ijcyáábekéé Mepájtyetsoobe Píivyéébe picyóó Jetsocríjtotodítýú Ijcyáné uwááboju úwááboobéré o péhijcyaki.

² Aabe Ihyaaami diéllu ó caatúnú ópée o úwáábóneri Píivyéébeke u cáhcújtsónéllii ávyeta tajtsiiménédú uke o íjtsúcunúúbé Timotéo éllevu. Aane ihdyu óvíi meke ídaatsóllédú Ijcyamútsí Máavyéjuube Jetsocríjtoma uke píaaabó íbúwajíí u Ijcyaki.

Átééréné uwáábotu Páávoró teíbúwajtsóne

³⁻⁴ Muuráhjáa Matsedóóniá íñújívju o péébe uke ó neíñú Éépetsóvú u cóéváne tétsii átéérénehjí íhdé múnáaúvúu ícyahíjcyanehjí úwáábohíjcyámeke u bóíjcyu ditye teene úwaaabójucóótuki. Muurá bañúháñé ténéhjíryé mejjcyáme tsá meméénúityuró Píivyéébé tsíjtyeke ímiáájuvu mewáájácútsóíñévu meke níwaavéne.

⁵ Áánéllii uke o néé diityéké o úwáábo íñé íjtsaméí íbuúúnéri Ijcyájúcootúmé tsaímíyé Píivyéébeke icyáhácújtsóne iwájýjýcátsí muhdú ímiááné mewájýjýcátsíhdyu.

⁶ Ehdú íjcyáiyótsihvu tsaate íñetú diityéké píáábóityúnéhjíryé ítyáhjácátsíñe tsá tehdu Ijcyatúne.

⁷ Aame muurá ímíllérá Píivyéébé taúhábúu uwáábojte íjcyane. Áronáa tsá ditye wáájácútu íñélliihyéhjáa ímichi meke téénevu díbye ájcune. Úwáábohíjcyámé íevenéré iwáájácúttúne.

⁸ Muurá íñélliihyéhjáa meke díbye téénevu ájcune mewáájácúhájchíí tehdujucu teéne.

⁹ Tsá teene taúhábaju tsaímíyé Ijcyámé wáábyuta Ijcyatúne. Muurá ihdyu meúwaabóné cáhcújtsotúmé ímityunéhjí méénuhíjcyámé wáábyuta teéne. Píivyéébeke ávyejúúllétúmé dsíjívétso múnáa, cáánímuke, tsíjímuke, dsíjívétsohíjcyámé wáábyuta teéne.

¹⁰ Áhdure íhdícyáméhjíma idyómácójcátsíñe, tsamééré wajpíímú walléémú dómácóatsíhíjcyámé wáábyuta teéne. Míamúnáadívú náhjíhénuhíjcyáme, állíu múnáa, pánehjídú ímyéénúityúné íhjúvuhíjcyáme, ímiá úwááboju íllure éhdiivállehíjcyáme, éhdúmé wáábyuta teéne.

¹¹ Ááné uwááboju muurá íñe ímiáájú pajtyéteju úwááboobéré o péhijcyá Píivyéébé oke níwaavéne.

Páávoró duurúvá Píivyéébe dííbyedi ídáátsovéne

¹² Áánéllii mítyane ó téhdújtsó Máavyéjuube Jetsocríjtoke ávyetáa múhdurá o nééróóbeke oke téénevu ípicyóóbeke díbye tsípátsohíjcyanélliihye.

¹³ Dííbyedí o úúhívaténe dííbyé cahcújtsó múnáadi o ícúbáhrahíjcyáróóbeke oke téénevu pícyoóbe. Áronáacáa ihdyu táwaajácúttubááné ehdu ó dáríívémeíhíjcyá dííbyekéikyé o wáájácúttúnélliihye. Áróóbedí ihdyu Píivyéébe óhdi ídáátsovéhi.

¹⁴ Aabe oke mítyane píáábóneri íñe Críjtoke o cáhcújtsóóbedívú o cátsípáavéne botsíi pamévakeré o wajjúhi.

¹⁵ Áánéllii ó íjycanúhíjcyá pámeere dííbyeke cáhcújtsóíyóneri. Muuráhjáa ímiááné mewájýuri tsaabe íñújívú ímityúmé mejjcyámeke ípájtyetétsoki. Aanéhjáa muurá oo pámé ehniíñevuré ávyetá ímityuúbe.

¹⁶ Áróóbedí óhdi Píivyéébe ídáátsovéne oke ímíjpyetétsó muhdú pámeere ímityúmé Ijcyáromeke iwájýune tajtyééveri úújétsoki. Áánetu mewáajácú pámeere ímityúmé Ijcyarómé Críjtoke icyáhácújtsócooca újcuíñé mújýyú ídsíjívéjúcóóityúne bóhi.

¹⁷ Áánéllii metsu Píivyéébe apáábyéré Ijcyaae mújýyú muhdú Ijcyáityuube pane wáájácúúbeke maávyéjútsohíjcyá maájtyumíturóóbeke. Ehdú teéne.

¹⁸ Áhdícyane Llíhú Timotéoj, ímichi díícyáne íhnáhóóróné pañe ímíñeúvú tsaííbuwáre díícyáne dúwááboco Píivyéébé íhjúvúu uke o níwaavéné muhdúhjáa ménahbémú dííbyere túkévéjtsóneri úhdityu néhíjcyádu.

¹⁹ Muurá tsaate ímí Ijcyáiyóné wáájácújúcoorómé tehdu íjcyane ímíllehíjcyátúné níjcaúvú ílluréjucu tútváávehíjcyáne. Ááne ílluréjucu Críjtodi ditye úúhívatéhíjcyáne.

²⁰ Tehdúu Himenóomútsí Arejáadorómá dáríívémeíñéllii diityétsikyé o íhvejtsó Naavéné hójtsí pañévu dityétsí iwáájácu Píivyéébeke múhdurá idyáíívehíjcyáne.

2

Muhdú Píivýéebema meihjyuváne

¹ Aane uke o nées pámeere míamúnáá hallúvú Píivýéebeke piáábó ámuha métáúmeihjyca panévá hallúvúré téhdújtsómere.

² Múu táúmeihjyca múhdumé méiíñújí avyéjuje íjcyámé hallúvú Píivýéebe diityéké piáábónej péévé ímí ditye meke ityúkévétso tsaímíyé díbyema meijcyame maávyejúúlléjatsíki.

³ Ehdú meijcyane ímí íjtsúcunúúbé Mepájtyetétsoobe Píivýéébeé.

⁴ Muurá imíllebe pámeere míamúnáa díbyé uwááboju icyáhçújtsóne pájtyeténe.

⁵ Muurá tsáápiye Píivýéebe íjcyáhi. Áábemáa ímí meijcyaiñé téhdure tsáápiye méema ímbajchó Jetsocríjtó míamúnáájpídívú ípíivýéévénema.

⁶ Muuráhjáa wájýumeítyuubéré dsíjivé pámeere míamúnáa ipájtyeté Píivýéébeé díbyeke néene éévé úújetétsihvu.

⁷ Áané uwáábojúu jodíómú íjcyátúrómeké uwááboobéré o péhíjyca oke díbye pícyoobe íñe ó uwáábóhíjcyá teene mecáhçújtsómé mepájtyeténe. Ehdú íñe uke ó nehíjcyá ímiáánéjuco íjcyane Jetsocríjtó cahçújtsó múnáajpi o íjcyanéllíhye.

⁸ Áánéllí uke o nées pahúllévaré íjcyané cahçújtsó múnáa ímiááméré íjcyáne íñevú táhjáçatsityúmé tsaímíyé Píivýéebema íhhyúvahíjcyca íhyójtsine cáamevu íhbcúnema.

⁹ Aane walléémú waajácútábaré ímbájkímeyíyáhi. Tsá ditye mítyane áhdómeijyahjívú íjçáméíñe páhdúvaré íñíwaúúné idyáriívéne icyáávéityuró téhdure mítyane áhdómeíñé icyáávevu.

¹⁰ Píivýéébedívúré íhvéjtsámeíñe díbye ímillédúré íjcyáiyóme.

¹¹ Aame díbyé uwááboju íávyejúúlléne cúúvéhulléré lleebúcunúiyáhi.

¹² Tsá muurá walle uwáábóityuróne. Áhdure tsá dílle wájpiike ityáhjálléne díbyeke túkévjtsóityuróne. Áánéllí o nées walléémú cúúvéhulléré íjcyca pihçyáávé pañe.

¹³ Muuráhjáa Píivýéebe tujkénú Adáake ípíivýéjtsóné boone Éébáke ípíivyejtsóhi. Ehdú néenéllí tsá walle wájpi túkevjtsolle íjcyáityuróne.

¹⁴ Tsáháa muurá Adáa Naavénédivú állítsámeítyúne. Muuráhjáa ihdyu Éébáre íállítsámeíñéllí ímityúné meenúhi.

¹⁵ Ehdú néenéllí muurá walle itsíímáváne ícúbáhrámeihjycahi. Árólleke ihdyu Píivýéebe pájtyetétsoó díbyeke icyáhçújtsóne dílle ímiáálléré íjcyáhajçíjyju.

3

Muhdú cahçújtsó múnáá uwáábojte íjcyane

¹ Áánetu cahçújtsó múnáá uwáábojte tsaate íjcyane ímílléhajçhíí téhdújuco ímiá wákimyéí íjcyane ditye ímilléne.

² Áronáa ihdyu téené wákimyéí méénume íñetú néétsámeítyúmé panévatúré ímiááméré íjcyáne uwáábóiyáhi. Aame tsáápíllekére táábáváiyáhi. Áhdure tsaímíyé íaahíve múnáake waatsúçpétsóhíjcyáiyóme.

³ Aame tsá líyíçyávéityuróne. Tsá ditye tsaatémá úhbáçatsíityuróne. Tsá mítyane ídsíídsíváiyóneri ditye íjçácunúityuróne. Ímiááméré íjcyáne piáábóiyá pamévakéré ídaatsóllénema.

⁴ Áhdure píivýetéiyóme méwamyuma ítsíímeke ímíñevúvú ityúkévejtsóné ditye ímiááméré íjcyáne pamévakéré íávyejúúlleki.

⁵ Muurá ítsíímeke ityúkévejtsóné píivýetétúmé tsá Píivýéébe cahçújtsó múnáake túkévjtsóityuróne.

⁶ Áhdure botsíi béhnere çahçújtsómé tsá uwáábojte íjcyáityuróne. Muurá béhmérei íjcyame tsáijyju múúne íllure ímityájkímeyíñeri tútáváçtsámeíyá muhdúhjáa Naavéné tútáváçtsámeídyu.

⁷ Áhdure panévatúré ímiááméré íjcyáiyá cahçújtsó múnáa íjcyátúrómé diityéké íávyejúúlleki. Áijyju tsá íñej téeverí Naavéné diityéké íçyáneçjvú lílúçúityuróne.

Muhdú túkevjtsójte íjcyane

⁸ Téhdure idyé túkevjtsójte ímiááméré íjcyáiyá pame diityéké íávyejúúlleki. Tsá ditye állíúúityuróne. Áhdure tsá ditye líyíçyávéityuróne. Tsá ditye áteréénéhí hallúvú dsíídsíváityuróne.

⁹ Tsá ditye íñetú néétsámeíityuróne. Aame íñe mecáhçújtsónéçjú ímíñevúvú waajácúiyáhi.

10-13 Áánéllii múu tujkenú diityéké tsáneeri waajácullé ímí ditye méénúhajchíi botsíi diityéké tééné wákimyéivu ipícyoóki. Aame tsáápilekéré táábáváiyaí. Téhdure piivyéteiyómé méwámyuma ítsíimeke ímíneúvú ityúkévejsóné. Áhdure méwamyu panévatúré ímiááméré íjcyáiyá ditye diityéké íavyéjúulleki. Tsá ditye álliúúnújcatsítuyuróne. Ehdu muurá tsaimíyé tééné wákimyéi múnaa íjcyámeke pame avyéjuulléhi. Aame ihdyu Jetsocríjtoke icyáhcujsóné uwááboju éhniínevu íineri núhnévetúmé úwaabóhi.

Muhdú néjito meúraavyéne

14-15 Aane lléváhréjuco uke o ááhívetéiíne. Áronáa ihdyu tsáijyu múúne íicúi o péétúnéllii ííne uke apáhajchíi ó nehíjcyá muhdú Píivyéébeéjté íjcyame dííbyé uwááboju íhvéjtsotúmé úráavyehíjcyámema u íjcyáiíne.

16 Muurá ííne meúraávyehíjcyajító ímiááné íhtsutúné íjcyánéllii íllu nééneé: Píivyéébeé méhdivu bóhówaavé míamúnáájpídívú ípívyéévéenema. Aabéé ímiáábé íjcyane Íapííchó bóhówátsohíjcyáhi. Áábekéé níjyéji múnaa íicúvehíjcyáábé uwááboju pámehdíyé tsújaavéné cáhcujtsóme. Átsihdyúu tsíiíne peebe íavyéjuvu níjkyejívu. Ehdu muurá nééneé.

4

Píivyéébeke icyáhcujsóné tsaate íhvétsoííne

1 Aane Píivyéébe Íapííchoj tééveri meke boohówáwu nehíjcyá páneere tsíhdýuréjuco cápáyóóvéeííne ihde nihíéétsíhvuré tsaate dííbyeke icyáhcujsoróné ííhvéjtsóné naavéneéjté átéréénéhjí úwaabóneréjuco úráavyeííne.

2 Aame ílluréjuco mújtaííne eene íjtsaméiúvú wáájácúmeityúmé pánehjídú ímiáámeúvúdú úwáábohíjcyáné icyáhcujsónema.

3 Muurá téeméjtéjuco úwáábohíjcyáné metáábávájcatsííne ímityúné íjcyane. Áhdure tsáneetsa majchóháñé ímityúné íjcyane nehíjcyáme. Áronáacáa muurá Píivyéébe páneere majcho ípívyéjtsó dííbyé cáhcujtsó múnaa meíjcyame tééne tájpi meíjcyáné hallúvú dííbyeke metéhdútsóhíjcyaki.

4-5 Muurájháa páneere tsaimíyé ípívyéjtsóobe. Áánéllii tééne tájpi meícyahíjcyánéhjitu tsáneetsa tsá múhdurá meíjtsúcunútyuróne. Muurá panévaré dííbyedívú ímí néénéllii ténehji méóóvéiyá dííbyeke téhdújtsómére.

Muhdú uwáábojte íjcyane

6 Ehdu ííne uke o úwaabóné ménahémuke ímí u úwáábóhajchíi ímiááné Jetsocríjto wákimyéi múnáajpi ú íjcyááhi. Aabe dííbyedítýú íjcyáné uwááboju u cáhcujtsóné ímí u úráavyéhajchíi éhniínevu ímí ú íjcyááhi.

7 Áánéllii éhniínevu ténejcúri pííínuméi ímíneúvú u wáájácuki. Tsá múu íicúvetú átéréénéhjí íhdityuré íujcune tsaate úúbállehíjcyánéhjiri.

8 Muurá íinetú meke píáábóityúnéllii meíhnáho méjpi mépiíñúhi. Áané éhniínevu muurá panévatúré meke píaabóné Píivyéébe icyánéjcuri mepíííínumeííne. Muurá meke píaabóné ííñújí hallúri meíjcyánetu. Téhdure meke píáábóné dííbyema tsaimíyéjuco meíjcyáiínetu.

9 Ehdu ííne uke o néé ímiááné íjcyane. Aane ihdyu óví páneere cáhcujtsóhi.

10 Muurá méwaajácú ííne ímíjyaú tsaimíyé Mepájtyetétsoobe Píivyéébema meíjcyáiíne dííbyeke mecáhcujtsóme. Áánéllii muurá nehniwu méhdityu míamúnáa íhýúvahíjcyámé panévaríyé meícúbáhrámeiyóné paíne tééné wákimyéi méméénuhíjcyáhi.

11 Aane páneere ííne uke o nehíjcyánéhjí óví u úwaabóhi.

12 Áronáa ihdyu uke tsáménééllédímýe ováhtsará u íjcyáábeke. Áánéllii uke o néé cáhcujtsó múnáake u újjetso muhdú múúne ímiáábé Críjto cáhcujtsó múnáajpi íjcyadu u íjcyáni, u úwáábóneri, pamévakéré u wájuíneri, panévatúré ímiáábé u íjcyáni.

13 Áámema ííne íílle o íjcyáné hajchótá Píivyéébe waajácuháámí déhvéne dúwáábohíjcyá tsápíjtsóobére.

14 Aabe ihdyu ímíneúvú méénuhíjcyá Píivyéébe uke ájcúné waajácúri íiná u méénuve u píivyeténe. Muurájháa dííbyere túkévéjtsóneri cáhcujtsó múnáá túkévéjtsóte díhýallúvú íhýójtsine ipícyoóne dííbyeke píáábó táúmeííne tujkéveri téénevu uke ájcuúbe.

15 Áané wákimyéi ihdyu ímíneúvú méénuhíjcyá páneere iwáájácú téneju ímí u úraavyéne.

¹⁶ Áánéllii uke o néé u úwáábohíjcyánéjcutu panévatúré ímíñeúvú u téhmeméñe tsaímíyé tenejcu u úráávyeki. Ehdu u íjcyáhajchíí ámuha tsaméhjí mepájtyéteé múhdumé díuwaábó illéébone cáhcújtsómema.

5

Muhdú cahcújtso múnáama meñjcyane

¹ Aabe múu kéémeke díicyáánidyu íjtsúcunúne ímíñeúvú chooco túkévejtsóhi. Tsá múu uhbádúré túkévéjtsotúne. Áhdure ováhtsámuke díñahbémúdú díjtsúcunúne ímíñeúvú túkévéjtsó.

² Kéémélleke díitsíjjudu díjtsúcunúne ímíñeúvú túkévéjtsó. Bádsíjcake díñaallémúdú díjtsúcunúne ímíñeúvú túkévéjtsó ímityúné díityédítýu íjtsámeñtyuubére.

³ Téhdure píibájyujtéké piáábó téene tájpi dítye íjcyáñnetu.

⁴ Áánetu ítsímema íaachímuma íjcyámeke óví díityéré piáabó cáánímutsí díityéké píivyétsóne áhdódú íñvane. Ehdu néene Píivyéébe ímí íjtsúcunúhi.

⁵ Áánetu ímiáané iye íjcyané piibájyulle óví Píivyéébedívú icyátsípáávéne pajyuvaré piáábó táúmehijcyá díbye díllleke ipiááboki.

⁶ Áánetu ímillédú íjcyané piibájyulle ímityúné méénuhíjcyálleke tsá múu piáábotúne.

⁷ Íllu íñe uke o néhíjcyanéhjí páneere duwáábó cahcújtso múnáake dítye íñetú íñéétsámeñtyuki.

⁸ Muurá tsaate íhyájkímuke íñahbéjteke ipiáábóiyóné ímíllétumé tsá ímiá cahcújtso múnáa íjcyatúne. Ímityúmé díitye cáhcújtsótumé ehñíñevu.

⁹⁻¹⁰ Téénéllii mepiáábohíjcyá píibájyujte walléemudítýu tsúuca 60 pijcyábájucó íjcyame ímiááméré íjcyánetu bóhówaucunúmeke, tsáapiikeré tájvámeke, tsaímíyée ítsímémeke píivyétsómeke, íaahíve múnáake tsaímíyé wáátsúchíjcyámeke, cahcújtso múnáake piáábohíjcyámeke, tsaatéké kímóhcó nénehji pájtyémeke piáábohíjcyámeke, ímiáánéré méénuhíjcyámeke. Ehdu ícyahíjcyané piibájyujtéké múu piáabóhi.

¹¹ Áánetu badsíjcaíchóméhjíúvú néene piibájyujtéké mepiáábodí tsájyju múúne bañúháñé ámuha mepiáábohíjcyánáa tsiíñe ityájíváne tútávaavémé Críjtoke icyáhcuñtsónetu.

¹² Aame téeneri ityátáváavéhajchíí íhyallúvúré ímityúné meenú téené déjúcotu íwágóóveñíe ípyéé íñéhdú íjcyátúnéllíhve.

¹³ Muurá téeméjte jááháñeri pehíjcyá tsíjyatúréjucó óvéhe múnáa íjcyame. Aame tsíjtyedi íhjuvaméré pehíjcyá átéreenéhjí úbálléjcatsímýé.

¹⁴ Áánéllii o néé dítye ityájíváne ítsímávámeke tsaímíyé ityéhme múha díityédítýu íñá íhjuvátuki.

¹⁵ Muurá tehdu néene piibájyujtédtýu tsaatétsáhjí Críjtoke icyáhcuñtsóné íñvéjtsóne Naavénekeréjucó úraavyéne.

¹⁶ Áhdícyane ámuha cahcújtso múnáadítýu ámúha hájkímú píibájyujte íjcyáhajchíí múu iye piáabó tsíjtyedívú tájpitýume. Áánetu íhyájkímuma íjcyátúmeke múu pámeere cahcújtso múnáa piáabóhi.

¹⁷ Áhdure múu túkévéjtsójtémá uwaábojtéké avyéjuulléhi.

¹⁸ Muurá Píivyéébe waajááhámítu néene: “Tríígó tátsóujcori íjcyáábeke ócájkýe tsá múu tsíménevu íhjuv wátájcotú díbye ímíjchótuki.” Áhdure néene: “Wákímýeí múnáajpi íwákímýeí áhdó ujchí.” Ehdu néene Píivyéébe waajááhámítu.

¹⁹ Téhdure uke o néé tsaapi cahcújtso múnáa túkévéjtsóobe tsájyju múhdurá íjcyane tsáapiye dííbyé hallúvú úbálléhajchíí tsá múu ícúvetúne. Áánetu íhdyu mítyétsiuba pápíhchúúméváuba úbálléhajchíí múu ícúvéhi.

²⁰ Múu pámeere cahcújtso múnáa húmíj píñevú íhnáhóónécoba úwaabó ímityúné ímýénuhíjcyané íhvejtsópítýumeke tsíjtye téeneri íñúhnévéne tehdu íjcyátuki.

²¹ Aane íñe Píivyéébeé, Ávyéjuube Jetsocríjto, níjkyéji múnáa, íjcyámé húmíj píñevú uke o níwaavéné tsáma ímíñeúvú dúwáábohíjcyá múhdí núhnévéntuubére.

²² Áronáa íhdyu tsá múu tsaatéké peecutére méménutú cahcújtso múnáa túkévéjtsóite dítye íjcyaki. Muurá peecutére tsájyju ímityúmé íjcyámeke u méménúhajchíí tsaate uke íjtsúcunúiyá téhdure ímityuube u íjcyane. Áánéllii uke o néé panévá ímityunéhjitu u téhmeméiki.

²³ Áánetu eene díñbáu uke ávyeneri u chémehíjcyánéllii uke o néé áyánéwu bíñójpácyotu u ádo uke tene ipiááboki. Tsá múu tsanééré níjpacyo ádotúne.

²⁴ Muurá tsaate imityúné méénune tsá téévetú diityémái tene ímbájchómeityúronáaaca. Áhdure tsíñehji wáájácúratúné íjcyaroné páneere ímbájchómeicyooca bóhówááveéhi.

²⁵ Muurá ímiánéhji meméenuhíjcyané tsá téévetúne. Áhdure tsíñehji wáájácúratúné íjcyaroné bóhówááveéhi.

6

¹ Áánéllii múu tsaate hójtí pañe íjcyame ímíñeúvú diityéké panévaturé avyējuullé imityúné Píivýéébedityú múha ílhjývátu muha meúwáábohíjcyánetu.

² Ahdícycane tsaate avyējujte cahcújtso múnaa íjcyáhajchíí múu avyējuulléhi. Tsá ditye cahcújtso múnaa íjcyánéllii ávyējuúletúmé íjcyáityuróne. Awáá tsame íjcyame múu ímíñeúvú píáábójcatsíhi. Muurá cahcújtso múnaa meíjcyame mewáýjúcatsíñe tsaimíyé mépiáábójcatsíyáhi. Ehdu íñe uke o néhíjcyanéhi dúwáábohíjcyá.

Píivýéébeke meúraavyéne

³ Muurá Máavyējuube Jetsocríjtó uwááboju ímiáájú meúráávyéné tsíjítóríyéjuco tsaate úwáábohíjcyáne.

⁴ Ehdu úwáábohíjcyámé atérééjte íjcyame íñeubará wáájácúturómé illure téeneri imityájkímyeiki. Áámé íñbúwari muurá tsaanééré atérééne íjtsaméí íjcyame táhjácatsíhijcyá ténéhjiri. Áamedityú ímichi dóhéjúúvehíjcyané imityunéhjí íjcyane nómutááva, úhbjáctsi, áábójcátsi, tútávátsojcátsi.

⁵ Aame ímiáájú wáájácúturómé méénúcatsíhijcyá íjtsaméí wáájácúmeityúme. Aame itsúcunúhijcyá téené hallúvú medsíídsíva meúwáábohíjcyané Píivýéébe úwááboju. Tsá múu ehdu néemedívú náhbévatúne.

⁶ Muurá ihdyu íñe méhdi íjcyadúnéwuma tsíñéhjiri íjtsámeityúme tsaimíyé Píivýéébeke meúráávyejíjtó meúraavyémé nihñéétsihvúré íñe ímíjyau méjcyaaáhi.

⁷ Tsáháa muurá ehnmá íññujívú metsíímávámeityúne. Áhdure medsíjívécocooca tsá íñá metsájtjetúne.

⁸ Áánéllii múu téene tájpijyuco memájchoma méwajyámuma, meíjcyane, ímí íjtsúcunú tehdújuco.

⁹ Muurá ehniñevúré íehnéváiyóneri tsúúrámehíjcyámé tsá áábúcutú panévá umúúpi. Aame ehniñevu idsíídsíva átéréenéhjí wákímyehíjcyámé illuréjuco tútávaavémé téené níjcaúvú wágóóóveéhi.

¹⁰ Muurá medsíídsíváiyóneriyé meíjyacunúhíjcyánetu ímichi tsááne panévare imityúne. Muurá tsaate Píivýéébeke cahcújtsojúcoorómé téeneriyé íjyacunúhíjcyámé illuréjuco teene íhvejtso. Aame idátsó íjcyáhi.

Tsaimíyé mecáhcujtso

¹¹ Áánetu ihdyu tsúuca Píivýéébeéjpi u íjcyaaabe tsá múu téeneri íícúvetúne. Ímiáábéré díicyáne ímíñeúvú dííbyeke mecáhcujtsojító duráávyé. Ááne pamévakéré waju. Aabe panévare ímityunéhjí uke pátyehíjcyaronéhjí ímiáábéré díicyáne daabúcuhijcyá. Tsá múu 'mityáhmítýá' néétune.

¹² Aabe ímichi díicyáne íñevú táhjátsámeityuubéré ímíñeúvú Máavyējuube Jetsocríjtoke cahcújtso mújyú medsíjívécúóóityúne bóhí u újcuki. Muuráhjáa téenéllii Píivýéébe uke újcúhi. Áábeke ímí u cahcújtsoné tsúuca mítyame waajácúhi.

¹³⁻¹⁴ Ahdícycane icyooca dííbye tájpi páneere íjcyaaabe Píivýéébe húmíj píñévvu, éhnée Póótsio Píráátó úmíwávú íhtsútuube íjcyane úúbállémeíbyé Jetsocríjtó húmíj píñévvu, íjcyane uke o néé íñe muhdú uke o néhíjcyádú u úwáábohíjcyá íñnetú néétsámeityuubéré mújyú tsiíñe díbye tsááíñevújuco.

¹⁵ Muurá Píivýéébe páñétúejpi íhtsútuje ávyējujte íjcyaróméhjí avyējuube íjcyaaabe Críjto tsááíñe éévé újjetécocooca wáallo dííbyeke.

¹⁶ Aabe apáabyéré Píivýéébe íjcyá muhdú íjcyáityuúbe. Áábé ámitsaráhcovu muurá tsá múha píñhívéityuróne. Áhdure tsá múha dííbyeke ájtyúmítyuróne. Áábeke ihdyu metsu íhtsútuube íjcyáábeke medúúrúvahíjcyá mújyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

¹⁷ Ahdícycane icyooca uke o néé téhdure ehnéva múnáake u úwááboki. Tsá ditye ítsieméné múhajchótá íjcyáíñevújii icyatsípáávéne mítyájkímyeítyuróne. Píivýéébe ímiáábé íjcyaaabe íñnetú meke píhtótsótúúbedívúré cátsípáávéiyóme.

¹⁸ Dúwaabo diityéké íehnevádú íjcyame tsaate píhtóméhjike ítsieméneri ipiáábóiyóneri íjtsáméki.

¹⁹ Ájyru muurá panévatúré tsaimíyé íjcyámé úmíwa ííné imíjyaú nééme újcúiyá múijyú idsíjivéjúcóóityúne bóhi.

Timotéoke Páávoró téíbúwajtsóne

²⁰ Ahdícyane uke o néé Timotéoke Píívyéébéé uke níwáávéné wákimyéí ímíñeúvú u méénuki. Tsá múu íícúvetú átéréenéhjí íjjenéré íjcyane míamúnaa iwáájácúneri táhjácatsíhíjcyáneri.

²¹ Muurá ténehjí iúráávyéne tsaate tsáhájucó Píívyéébeke cáhcújtsotúne. Aabe ihdyu óví uke píaabóhi. Áyu tehdújucó.

2 TIMOTÉO

Hállúvúeháámí Timotéo éllevu Paávoro cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Paávoro o Ijcyáabekée Píivýéébe oke ityújkevéélléne picyóó Jetsocríjtoke mecáhcujsóme múijyú medsjívéjúcóóityúne bóhí meújcúné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki.

² Aabe íñe tsiíñe íhyaami diéllevu ó caatúnú ávyeta tájtsiiménédú uke o íjtsúcunúúbeke mítyane o wáyyuube Timotéo éllevu. Aane óví uke Máavyéjuube Jetsocríjtó Caani Píivýéébe pámeeke ídaatsóllédú Ijcyaaabe píaabó ímí u Ijcyaki.

Críjtodítýú Páávoro úwaabóne

³ Áánéllii paíjyuvaré Píivýéébeke píaabó díhyallúvú ó táúmeihijcyá panévá hallúvúré téhdújtssoobére. Áábeke tsaímíyé ó ícúvehíjcyá íñnerí íjtsámeityuube méihédé múnáatúvú ícúvehíjcyáabeke.

⁴ Aabe ó ítsáavehíjcyá éhnée uke o pícyoíñúneri ídátsó u kímoovéne. Áánéllii ó imíllé uke o ájtyumíné o ímjyúúveki.

⁵ Muurá ó waajácú ímí Píivýéébeke u cáhcujtsóné dítyáállée Róóidámupí díítsíjju Eonítsema cáhcujtsódu.

⁶ Muuráhjáa díhyallúvú táhójtsicu o pícyóone díbyeke píaabó o táúmeíñé tujkéveri uke díbye píááboobe ú píivýeté díbyé wákimyéí u méénune. Áánéllii uke o néé ímíñeúvú teene u méénuki.

⁷ Tsáháa Píivýéébe Ípííchó mépañévú pícyootú meíllityéki. Mépañévú pícyoobe téénej tééveri íhtsutúmé meíjcyá íñevú táhjátsámeityúmé ímiááméré meíjcyame mewáyyújcatsíki.

⁸ Ahdícyane núcojpillétuubéré dúwáábohíjcyá Jetsocríjtodítýú Ijcyáné uwááboju. Áhdure íñe tééne déjúcotu cúvéhóóari o Ijcyáneri núcójpívétuubéré Píivýéébedívú cátsípáávéne téhdure tééne déjúcotu u ícúbáhrámeíyóné daabúcu.

⁹ Muuráhjáa tsúúca meke ípájtyetétsoámeke ímiáámedi díbye díllome méijcyá díbyeéjte. Tsáháa idyé íñá ímiááné meméénúnéllii meke díbye újcutúne. Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco íññújii Ijcyátúné íhdéjuco meke iwáyyúne díbye íjtsámeíñé Críjtoj tééveri meke íjycuíñe.

¹⁰ Áhdújucóo díbyeke iwállóóneri meke díbye úújsetsóné ímiááné meke iwáyyune. Aabée mééma ímíbachó mépée mewágóóóváyóne. Áánemáa méhdivu bóhówajcároobe múijyú medsjívéjúcóóityúne bóhí meújcúíñé uwááboju.

¹¹ Aane íñe úwááboobéré ó pehíjcyá jodíómú Ijcyátúmeke okée Píivýéébe níwaavédújuco.

¹² Aabe tééne déjúcotu páhduvaré nénéhjiri o ícúbáhrámeíyoobe tsá o núcójpívétú díbyedívú o cátsípáávénema. Muurá ó waajácú oke díbye píááboíñé tsiíñe Jetsocríjtó tsááíñévújuco.

¹³ Ahdícyane ímíñeúvú díbyé uwááboju cáhcújtsóne duráávýé muhdúhjáa uke o úwaabódu. Ááne pamévakéré waju Críjto meke wáyyudu.

¹⁴ Aabe óví Píivýéébé uke ityújkevéélléne níwáávéné wákimyéí ímíñeúvú ú meenú dífbyé Apííchó mépañe Ijcyane uke píáábóneri.

¹⁵ Áánétú Áátsiá íññújii cahcújtsu múnáadítýú tsaate oke náhbénuhíjcyarómé óhdityu péémema téhdure Píjééromútsi Hemóójenémá pééhií. Aane muurá tsúúca ú waajácúhi.

¹⁶ Áánétú Onetsípóro pívájyúvú oke aahívejé 'bohíbohíúvú' cúvéhóóari o Ijcyane núcojpillétuubére. Áábedi óví Píivýéébe ídáatsóvéne píaabó panévatúré pámeekéré ítsíímema.

¹⁷ Íllevúhjáa Róómávu wájtssiibe Ijcyátútsihdyu oke néhcoobéré ipyéhíjcyáné níjcaúvú ájtyúmité cúvéhóóari o Ijcyáabeke.

¹⁸ Aane muurá uure ú waajácú muhdúhjáa meke díbye píáábohíjcyáné Éépetsóri meíjcyámútsikyé. Ahdu óví díbyeke Píivýéébe píaabó Ávyéjuube Jetsóó ítsáacooca tsaímíyé díbyeke íjycuki.

1 Aane oví Piívyéébe uke piáabó íñe Crijtoke mecáhcújtsónéjcutu u íhtsútúúveki, Llihú Timotéoj.

2 Aabe ihdyu muhdúhjáa mítyáméj piínévú o úwaabóné u wáájane tsíjtyeke ímíñeúvú duwáábó téhdure diityéréjucu iúwáábo tsíjtyeke.

3 Áané wákimyéiyi u ícúbáhrámeiyonéhjí ímíchi díicyáne daabúcuñjcyá diibyéjucu Jetsocríjtó wákimyéi múnáajpi u íjcyaaé.

4 Tsá muurá tsodáhó ímillédú íjcyatú pevéjté íjcyadu. Muurá ihdyu íavyéjuube muhdú néhdújucu díbye íjcyane.

5 Muurá tsáne íicuri ímíñeúvú íicutúmé tsá tééne áhdó újcutúne.

6 Áánetu úmíhéneri wákímyeímyé íbájtso kéémécooca ujcú tééne tájpi íjcyaki.

7 Íllu íñe uke o néhijcyané cáhawáá ímíñeúvú díjtsó Piívyéébe páneere úhdivu íbóhówájtso.

8 Cáhawáá díjtsucunu muhdúhjáa Jetsocríjtó míamúnáa icyánéjcutu Dabíúvúvú tsiíménémúhaabe íjcyaaé ídsíjívétsihdyu tsiíñe bóhíñe. Áábedityú íjcyané uwááboju íñe méúwáábohíjcyá pajtyéteju.

9 Áané hallútú muurá éhne múúne dsíjívétso múnáajpikye icyúvéhoójánúdú oke míamúnaa cúvéhoójánuube ó ícúbáhrámeíhijcyáhi. Áronáa tééne uwááboju tsúuca pahúllevávuré tsújaavéné tsá múha muhdú méénútyuróne.

10 Áánéllii o ícúbáhrámeiyonéhjí ó aabúcuñjcyá Piívyééébe újcúmeke o úwáábo múijyú muhdú íjcyáityúmeréjucu Jetsocríjtó tééveri ípájtjetéki.

11 Íllu muurá nééne ímiáánéjucu:

Crijtoke mecáhcújtsómé medsíjívécooca íñe ímíjyaú díbyema meíjcyáhi.

12 Áhdure meícúbáhrámeiyonéhjí maáábúcuñjchíí díbyema máavyéjúúteéhi. Áánetu díbyeéjté meíjcyane metóónúmeíhájchíí téhdure tóónúíbye íhñéjté meíjcyaróne.

13 Muurá múhdurá medáíívémeiyónáa íjcyadúré ímiáábé íjcyanéllii meke piáábohíjcyaaé.

Ímiá uwáábojte

14 Áánéllii ímíñeúvú duwáábó míamúnáake Ávyéjuube Jetsóó mémeri dítye átéréénéhjiri ityhájcatsíjyúcoótuki. Muurá ténéhjíri íllure tútávátsohíjcyámé ímiá uwááboju lléébóiyómeke.

15 Áánetu ímiá uwááboobe u íjcyaaé ímíñeúvú dúwáábohíjcyá ímiá uwááboju íñeri núcójpívetuubéré Piívyéébedivú u újjetéki.

16 Átéérénehjí dítye úbállécatsíhijcyáneri díícúvedíñe. Muurá ténéhjíri éhniíñevu iyie tútávátśáméhijcyáme.

17 Áané uwááboju muurá míamúnáadi tsújaavéné íllure diityéké tútávátsohíjcyá éhne múúne cheme méjpiíyi lílyaaténé meke tútávajtsódu. Muuráhjáa Himenéomútsikye Píréétoma tééne uwááboju tútávajtsóhi.

18 Aamútsí muurá nehíjcyá meeve medsíjívémé tsiíñe mebohíjúcóóityúne. Ááneri cahcújtsó múnáake tsíñejcúvuréjucu dítyétsí íbúwátsohíjcyané tsíhdyuréjucu iúwáábóneri.

19 Áronáa méwaajácú íllu tene nééneé: “Piívyéébe waajácú íhñéjteke.” Áhdure nééneé: “Pámeere Crijtoéjté tsáhájucu ímityúné méénútyuróne.” Ehdú Piívyéébe waajácúháámitu nééneé.

20 Muurá tsájá pañe tsá apááñéré ímiáané wáabyuta óórótuú, tsítsííne uwáñewáánetuu, méénúmeíñé lílyíhllóné íjcyatúne. Téhdure muurá íjcyané átéréénéhjí wáabyuta úméhetuu, núpájkityuu, méénúmeíhllóji.

21 Ahdu muurá ímityonéhjí méénújucóotúmé ímiáámeréjucu íjcyámej tééveri Piívyéébe meénú íwákimyéi.

22 Áhdícyane ihdyu díícúvedí ováhtsámú íbúwatu ímityúné íjtsaméi tsíñáávehijcyáneri. Ímiáábéré díicyáne ímíñeúvú duráávyé u cáhcújtsójjto. Ááne pamévamáyé wajyújcatsi múhdumé ímiááméré íjcyáne díbyedi tsúúrámeíhijcyámema íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

23 Tsá múu ícúvetú átéréénéhjí míamúnaa táhjácatsíhijcyáneri. Muurá ú waajácú tééménéhjí níjkeváne úhbajcatsívuréjucu.

24-25 Tsá tene ímityú Piívyéébe wákimyéi méénume úhbajcatsíñe. Pamévamáyé ímiááméré íjcyáne aabúcuñjcyáiyá ímityonéhjí íjcyaróne. Ímiááméré mítyájkímyeítyúmé chooco úwáábóiyá tsaate ímityúné íjcyámeke Piívyéébe piáábori dítye ímíjpyeténe íwáájacu ímiá uwááboju.

26 Ááne dítye íjchívye Naavéné hójtsí pañétú ímillédú díbye diityéké dáíívehíjcyánetu.

3

Muhđiivané miamúnaa įjcyaiñe

¹ Áanetu wájácútsi díicyaco. Muurá nihñéetsihvuré páneere tsíhdyuréjucu cápáyóóvéiñé úmiwari miamúnaa ímityúné įjcyaaahi.

² Imilleimyé tsaimiyé įjcy mityane idsídsivaiyóne. Mityákímyeiłjcyaiımye. Ááne nehniwu Píıvyéebeditýú iłhıyúváne díıbyeke meuráavyejjıtó tsá ditye ávyejúúlléıtyúne. Áhdure tsá ditye cáanımu įjcyárómeke ávyejúúlléıtyúne.

³ Tsá muuca ditye wájıyúıtyúne. Miamúnáadi nehniwu ihıyúvahıjcyaiımye. Ímityúnéhjiri úmúúpvıyehıjcyaiımye. Íllure tsarıllehıjcyaiımye páneere ímiááné įjcyane.

⁴ İñáhbévahıjcyárómeke ímityúné dáriıveımye. 'Meilhmé' néeme Píıvyéébedi ícúvetúmeré iıye tsaimiyé įjcyáıyóneri tsúúrámeıłjcyaaahi.

⁵ Páneıjıdú díıbyeke meuráavyejjıtó úráavyeımye. Áronáa tsá ditye ímiááneturé cáhcúıtsóıtyúne. Áamedı tsá múu ícúvetúne.

⁶ Muurá témejítejucu miamúnáake iáhiıvéne álııré úwáábohıjcyáne. Ááneri walléemuke mıtátsohıjcyámé ímityúné įjıtsaméı įjcyame ténéhıjıré llııñemeke.

⁷ Aane díıtyé úwáábo úráavyerómé tsá mújıyú wáájácúıtyú keená ímiááné įjcyane.

⁸ Tehdúhjáa muurá ápiıchojtétsı Jáánémutsı Jááberamá Moıtséeúvú úwaabóné ehđiıválléhıjcyáhi. Ahdu néeme įjıtsaméıúvú wáájácúmeıtyúmé tsá ícúvehıjcyatú Píıvyéébe úwááboju ímiáájú įjcyáneri.

⁹ Ároméı wájácúúvetsáméıı ímityúné imyéenuhıjcyanévú díıtyétsıhıyáa ápiıchojtétsı imyéenuhıjcyanévú wájácúúvetsáméıdyu.

Timotéoke ehııñevu Páavoro úwaabóne

¹⁰ Áanetu ihdyu ími tehdújucu u įcyahıjcyáné ukée o úwaabódu. Aabe muurá ú waajácú muhdú o įcyahıjcyáne, muhdú o įjıtsámeıñe, muhdú Crıjtoke o cáhcúıtsóne, panévare oke pátyerónéhjı o áábúcuıhıjcyáne, pamévakéré o wájıyuhıjcyáne, o úwáábóné déjucotu o ícúbáhrámeıyonéhjı o áábúcuıhıjcyáne.

¹¹ Muurá ú waajácú muhdúhjáa Ajtıokııa múnaa, İcóónıo múnaa, Rııtará múnaa, óhđi ícúbáhráronéhjı o áábúcuıhıjcyáne. Áhdure ú waajácú muhdúhjáa Píıvyéébe oke ténéhıjıtu pátyetsohıjcyáne.

¹² Aane ímiááné ihnáhóóné Jetsocrıjtoke meúraavyéné meımillémé tééné déjucotu meıcúbáhrámeıñe.

¹³ Áanetu ímityúmé álııu múnaa įjcyame ávyétá tútaváaveréjucu meénume miamúnáake ehııñevuré álılıhıjcyá muhdú ímityúnéhıjıvú iállıtsáméıłhıjcyádu.

¹⁴ Áanetu ihdyu ímiñeúvú duráavyé ukée o úwaabóné tsúıca u wáájacúne.

¹⁵ Muurá ími tehdújucu tsııménédıtyuré u wáájacúné Píıvyéébe úwááboju muhdú íwaajácúhááımtı nééneé. Aane uke tükévejıtsóneri tsaimiyé Jetsocrıjtoke u cáhcúıtsóobe ú pátyéteéhi.

¹⁶⁻¹⁷ Muuráhjáa Píıvyéébe úwááboju íwaajácúhááımtı ihıyú uubáıle múnaa caatúnú díıbyere tükévejıtsóneri meke tene úwáábo keená ímiáájú įjcyane, téhdure meke tene ityúkévėjıtsó keená álııré įjcyánetu, áhdure meke tene úwáábo múhdurá meıcyahıjcyánetu meımıbáavyéne ímiáámé díıbyema meıjcyame ímiánéhjıreıjucu meméénuki.

4

¹ Muurá Ávyéıuube Jetsocrıjıtó ihıtsútuube įjcyaae tsiıñe tsaá pámeere miamúnaa dsıjıvėjıccóóróméhıjıma muhdú įcyahıjcyáné ímıbájchoki. Áánéllıı díıbyee, Píıvyéébeé, įjcyámútsı úmiwávú uke o néé díıbyeditýú įjcyáné úwááboju pájıyuvaré u úwáábohıjcyá ihdıcyajcójı įjcyaróne.

² İmıñeúvú múhdurá nééronéhjı pañe óvéhéetuubéré cáhcúıtsótúmeke chooco duwáábo muhdú tene néhdújucu. Áanetu cáhcúıtsójıccóórómé múhdurá įcyahıjcyámeke ihnáhóónécoba duwáábo ditye ímıjpyetéki.

³ Muurá įjcyaiñé miamúnaa ímiá u wááboju íhvėjıtsóne ímıllehıjcyádú átéréénéhjı úwáábojtékeréjucu néhcóıñe.

⁴ Aame úúbállénéhıjırıyéjucu įjcyame ílluréjucu íhvėjıtsóıñé ímiá u wááboju.

⁵ Áanetu ihdyu ímiáábéré díıcyáne daabúcuıhıjcyá ímityunéhjı uke pátyeróne. Ááne dúwáábohıjcyá ímiáájú pátyéteju miamúnaa įcyáhcúıtsoki. Ehdu ímiñeúvú meénuhıjcyá díwákımyéıjıyucu įjcyane.

⁶ Muurá iñe tsúuca teéneri o ícúbáhrámehíjcyánetu ó wáyéeevéhi. Aabe wahájchotarárejuco o íjcyánetu o dsíjíveíñe.

⁷ Tsúuca iñe okée Píivýéébe níwáávéne wákimyéi o méénúnetu ó nijkéváhi. Aabe dííbyeke o cáhcujtsóné tsá o íhvéjtsotúne.

⁸ Áánéllii Jetsocríjto ímiáábé íjcyaaabe tsiíñe itsáácooca teéne áhdó oke ávyéjútsoóhi. Áronáa tsá apáábyekéré oke díbye ávyéjútsoóityúne. Pámeere múhdumé ímiááméré íjcyáne tsaimíyé dííbyeke téhnehíjcyámeke téhdure ávyéjútsoóíbye.

Timotéoke Páávoró tükévejtsóne

⁹ Aane óvjyucó íícúí oke duhjáva.

¹⁰ Muurá oke náhbénuhíjcyarómé péjucóó óhdityu. Déema péjucóó Tetsaróonicávú íjienéré íimíllehíjcyánéllííhýe. Áhdure Cretséeté péjucóó Garaátsiá íiñújivu. Áhdure Tíito péjucóó Damáátsiá íiñújivu.

¹¹⁻¹² Áánétú Tííkicyóké ó wallóó Éépetsóvu. Apáábyteréjuco Róóca óhdivu cóeváne. Áánéllii uke o néé kiá Mááco íjcyáábeke u néhcóne óhdivu u tsíva oke díbye táwákimyéityu ípiááboki.

¹³ Aabe néhi u tsáácooca óhdivu tsíva Tóróóavúu Cáápo jávú tátsucócjama táwajácúhaamíné o pícyoiñúne. Tsáma dábjáíívedí ímichi tápañétúéhaamíjí íjcyane.

¹⁴ Áánetu uke ó úúballé Arejááodoro ímityúné oke dáriivéné éhne úwáñewáánetu panévare méénuhíjcyaaabe. Áábema ihdyu óví Píivýéébe ímíbjachó teéne.

¹⁵ Áábeke téibúwá díicyaco. Uke mújtátsódiíbye. Muurá iñe meúwáábohíjcyané ehdíívallehhíjcyaaabe.

¹⁶ Aanée muurá pámeere oke náhbénurómé óhdityu péené boone ímityúnéhjí ímíbjachojté úmíwávú o íhýyúváabeke tsá múha oke píáábotúne. Árómeke néhi tsá íiná pájtyéityú teéné hallútu.

¹⁷ Muuráhjáa ihdyu Píivýéébe oke píáábóneri pajtyéteju o úwaabóné tsújaavé pámeere jodíómú íjcyátúrómedívu. Áhdurée oke pájtyetétsoobe oohímýe oke dóóíyónetu.

¹⁸ Aabe muurá oke panévaturé téhmeé tsaimíyé íavyéjuri dííbyema níjkyéjiri o íjcyaki. Áábeke metsu maávyéjútso mújyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

Páávoró pítyajcóne

¹⁹ Aane óóma duubállé Píríícama Akííramútsikye o dúúruváne. Téhdure Onetsííporóké pámeere ítsíímema ó duurúváhi.

²⁰ Téhdure uke ó úúballé Coríítovúu óhdityu Eráátó cóeváne. Áánétúu Tóróópimo chéméébeke ó pícyoiñú Miréétovu.

²¹ Áánéllii uke o néé íícúí úúnjyabái íjcyátúné ihde u tsáákíí. Téhdure uke ó úúballé ílletu uke dítye dúúruváne Eobóóroo, Podéétee, Ríínoó, Cáráóódiaa, íjcyame. Téhdure pámeere tsíjtyehji ménahbémú uke duurúváhi.

²² Ahdícyane óví Píivýéébe Ávyéjuube Jetsocríjtomútsí pámeekéré ámúhake píaabóhi. Áyu tehdújuco.

TÍÍTOÓ

Tító éllevu Páávoró cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoró Píívyéébé iicúve múnáajpi o Ijcyabe íñe Jetsocrijtodítýú Ijcyáné uwááboju úwááboobéré ó pehíjcyá díbyéé tsúúca újçúmeke ditye ímíñeúvú iwáájácu téjjito meúraavyémé mújyýú medsjívéjçúóóityúne bóhí meújçune.

² Tsá muurá Píívyéébe állíuutúne. Aabée téénevu meke iájçuíñé nées tsúúcajátújuco íñújçikyéé ípívyéévéétúné ihdéjuco.

³ Áané uwáábojúu mewáájáçúíñe éévé úújetétsihýjuco muurá íñe meke díbye wáájáçutsóné téénevu. Aane úwááboobéré ó pehíjcyá Mepájtyetétsoobée Píívyéébe oke néhdújuco.

⁴ Aabe íñe íhyaami ó caatúnú, uu, Tító éllevu táuwaáborí Píívyéébeke u cáçújçtsónéllii tájçsiménédú uke o íjçsúçunúúbe éllevu. Aane ihdyu óví pámeeke údaatsóllédú Ijçyamuútsí Mepájtyetétsoobe Jetsocrijtoma uke píaabó íbúwajíí u Ijçyaki.

Caçújçtsó múnáake Tító píaabóne

⁵ Muuráhjáa uke 'Créetaa' némeíñe caapáhovu ó pícyoíñú tétsii Ijçyáçoomjçiri Ijçyáné caçújçtsó múnáake panévatúré u píaaboki. Áhdurée uke o nées diityémá túkevéjçtsotéké u méménuki.

⁶ Aame diitye túkevéjçtsoje Ijçyáiyá panévatúré ímiááméré íñetú néetsámeityúme. Tsáápillekeré táábaváiyóme. Áamej tsiímé caçújçtsó múnáa Ijçyáiyá caánimudívú íñéetsótuki.

⁷ Muurá túkevéjçtsobe páneere Píívyéébé icyánéjçú wákimyéí ejçunúhi. Áánéllii tééne wákimyéí méénume panévatúré ímiááméré Ijçyáiyáhi. Tsá ditye ávyéjuuháñé llííñéityuróne. Tsá ditye cááyóbáityuróne. Tsá ditye llíyíçyávéityuróne. Tsá ditye áteréénéhjí hallúvú dsiídsíváityuróne.

⁸ Keená ímiááné Ijçyane Píívyéébe ímilléneréjuco ditye méénúiyóné íñevú táhjátsámeityúme. Aame tsaimíyé íaahive múnáake waatsúçúiyáhi.

⁹ Tsaímíyé ímiá uwááboju tsúúca iwáájáçuné úráavyéiyóme. Ááne úwáábóiyómé téénetu ímityúné íhýjçváhíjçyameke ímí diityéké tene íbúúúveki.

¹⁰ Muurá Ijçyámé mítyame tamúnaa jodíómú ímiáájú úraavyéjçúoorómé úwáábohíjçyáné míamúnáa kíhdyahírótsámeíyónetu. Ááneri íllure míamúnáake állihíjçyáme.

¹¹ Áánéllii múu diityéké bóijçyú téénetu. Múhdurá úwáábohíjçyámé tééne hallúvú idsiídsívakiye. Muurá pívájává múnáakéjuco ditye mújçtsóné ímiájçjító ditye úráavyénetu.

¹² Aanéhjáa muurá tétsii múnáajpíyé uwááboobe néehíí: "Créeta múnáa ávyétá állíjçte iyámédú néeme ovéhe múnáa Ijçyame mítyane majçhóhi."

¹³ Ímiáánéjçúçhjáa díbye nééneé. Áánéllii uke o nées íhnáhóónécoba tétsii múnáake u uwáábo ditye ímíñeúvú Crijtóke icyáhçújçtsoki.

¹⁴ Aame tsá íççuvéjçúóóityú áteréénéhjí íjçtsámeityuré íjççune ditye úúbállehíjçyáneri. Áhdure tsá ditye íççuvéityú ímiájçjító úraavyéjçúçootúmé diityéké tsiíñeçúvúré túkévéjçtsóneri.

¹⁵ Muurá caçújçtsó múnáa ímiáánéré íjçtsámeíhi. Áánetu caçújçtsotúmé tsá mújçyú ímiááné íjçtsámeítyuró ímityúnéré diityé íbúwari Ijçyánéllíhýe.

¹⁶ Tehdu néeme muurá bañúháñé nehíjçyá Píívyéébeke iwáájáçune. Áronáa múhdurá ditye icyahíjçyánetu méwaajáçú íllure ditye állihíjçyáne. Aame ímityúmé Ijçyame tsá mújçyú ímiááné méénúityuróne.

2

Ímiá uwááboju

¹ Áánetu ihdyu ímíñeúvú dihýjçváhíjçyá muhdú ímiá uwááboju néhduú.

² Ááne dúwáábohíjçyá kéémemújuco Ijçyáné nahbémuke ditye tsaííbuwáré íjçyáne pamévakéré íavyejúúlleki, ímityúnehjívú ditye ityáhjátsámeityuki, Crijtóke ditye ímí icyáhçújçtsoki, ímityúnehjí Ijçyaróné íáábúçúne ditye pamévamáyé iwájçyúçatsiki.

³ Áhdure kéémemújuco Ijçyáné naállémuke duwáábó pamévakéré íavyejúúlléne tsíjçtyedítýú állíunéhjí ditye íhýjçvátuki. Áhdure tsá ditye llíyíçyávéityuróne. Ímiááneturé bóhówauçunúiyóme.

⁴ Aame úwáábóiyá bádásjcake muhdú múúne walle ájyúma iwáýjúcatsííne tsaímíyé ítsíimeke téhmene.

⁵ Úwáábóiyómé ímityunévú ditye ityááhjásámeityuki, panévatúré ímiááméré ditye íjcyaki, tsaímíyé ihjya ditye ityéhmeki, tsíjtyeke ídaatsólléne ditye ipiááboki, ájyumu túkëvejtsódu tsaímíyé ditye íjcyaki. Ehdú íjcyáiyómé Píívyéébé úwáábóyutu múha ímityúné íhjuývátuki.

⁶ Áhdure ováhtsámuke ímííneúvú duwáábó ditye ímiááméré íjcyaki.

⁷ Ááne panévatúré ímiáábé diityémá diicya tehdu ditye íjcyaki. Tsá múu májchjyuri díllotú diityéké úwaaabóne.

⁸ Tsaate úhdityu ímityúné íhjuýváneri díícúvedí ditye tééneri íñúcójpívéne tsiííne íhjuvavájúcoótuki.

⁹ Téhdure idyé uke o nées tsaaté hójtsí pañe íjcyámeke u úwáábó ditye ímiááméré íjcyáne íavyéjyte táuhbáné imyéénuki. Tsá tene ímityú lííínetúré diityéké ditye áñújcútyóne.

¹⁰ Tsá ditye nánítyuró diityé éhne. Panévatúré ímiááméré íjcyáiyá Mépájtyetsoobe Píívyéébé úwáábóyú diityédityú íbóhówaúacunúki.

¹¹ Muuráhjáa meke ídaatsólléne iwáýjúmeke waajácútssoobe muhdú mepájtyetéííne.

¹² Áánéllii tsúuca méwaajácú páneere íjii ímityuháñé meíhvéjtsóne tsaímíyéjuco dílbyeke meúraávveyíyóné ínevú táhjátsámeityúme.

¹³ Áhdure tsúuca méwaajácú ípyée íñéhdú íhtsútuube Mépiivyéébé Mepájtyetsoobe Jetsocríjto ííne ímíjyaú tsááííne metéhmehíjcyáne.

¹⁴ Diibyée muurá dsíjivé mewájyuri mepée mewágóóóvéíyónetu meke ipájtyetsooki. Ehdúu meke ímíjpyetsoobe dílbyeéjé meíjcyame ímiááne meímílléne ímiááneréjuco meméénuki.

¹⁵ Ehdú múu úwaaabó míamúnáake tsápíjtsoobére. Áhdure múu íhnáhóónécoba úwaaabó múhdurá ícyahíjcyámeke diityédívú táhjátsámeityuubére.

3

Muhdú múúne cahcújtso múnaa íjcyane

¹ Áhdure idyé duwáábó cahcújtso múnáake ditye pámeere íñújii avyéjujtéké íavyéjuúlléne muhdú ditye néhdú íjcyáne imyéénuhíjcyá ímiááneréjuco.

² Ááne ímiááméré íjcyáne mítyájkímyeityúme míamúnáake ídaatsólléne ipiáábohíjcyaki. Aame tsá múhdityú ímityúné íhjuvaváityúne.

³ Muuráhjáa tujkénú múhdurá menéénéllii tsá Píívyéébeke melléébohíjcyatúne. Idátsóhrée ímityúnéhacáa íjcyane páhduvaré nénehji pánehjídú ímíwu meíjtsúcunúné meúraávveyhíjcyáhi. Ehdúu ímityúnéhjii pañe meíjcyame tsíñéhjiri ménomíutáávahíjcyáhi. Áhdurée tsíjtyéhjima métsaríllécatsíhíjcyáhi.

⁴ Áronáacáa Píívyéébe Mepájtyetsoobe ímiááne pámeekéré míamúnáake iwájyune úújsetsó meke ipájtyetsoóneri.

⁵ Tsáháa íná ímiááne meméénúnéllii meke díbye pájtyetsoótúne. Mekée ídaatsóllénéllii pájtyetsoobe ípííchoj tééveri meke díbye ímbajchómé béhné íjtsaméímáyéjuco meíjcyaki.

⁶⁻⁷ Teenée ípííchó mépañéví pícyoobe Mepájtyetsoobe Jetsocríjto tééveri ímiáámeréjuco meíjcyame míjyume mėsíjívéjúcoóityúne bóhi meítsóhíjcyáne meújyuki.

⁸ Aane éhnííñevu dúwáábohíjcyá Píívyéébeke cáhcujtsómé keená ímiááne íjcyanére imyéénuíñeri itsúúrameiki. Ehdú ííne uke o nées pámeekéré piááboííne.

⁹ Áánetu eene átérénehjí meke piááboityúné muhdúhjáa méíhdé múnááuvú íhdééné táuhbáju úráávveyhíjcyáneri ditye táhjácatsíhíjcyáneri díícúvedííne. Íllure ténéhji meke mújtatsóhi.

¹⁰ Áánéllii múu tsaate ténéhji táhjácatsíhájchíi bóijcyúrá míjyúcyure. Aane ditye lléébótúhájchíi múu ílluréjuco íjchívyetsóné diityéké tsíjtyeke ditye ímújtátsótuki.

¹¹ Muurá ehdu dáíívémeímíyé tsáhájyoco ímíletú ímí íjcyane. Aame waajacurá íhyallúvuré ímityúné imyéénune.

Tíítóke Páávoro túkëvejtsóne

¹² Aane dílélevu Tíikicyómá Atéémamútsídityú tsáápíkye o wállóobe úújetécocca íícúí oke dúhjetécó Nicóoporíyí o íjcyáábeke. Técoomíyí úníjyaba o pájtyeííne ó wábyujtsóhi.

¹³ Áánetu íhdyu óví muhdú u píívyetédú ú piáabó Apóóromútsikyé ímityúné múúne méénúme hallúvú íhjuvvaabe Tséénáma dityétsí kiávú ípyéhullévú péécocca.

¹⁴Aane ihdyu óví éhnée méuwaábori cáhcujtsómé iwáájáne téhdure tsíjtyeke píaabó ímiáájú diityédítýú íbóhówaúacunúki.

Páávoró pítyajcóne

¹⁵Ahdícýane óví Píívyéébe pámeekéré ámúhake píaabóhi. Pámeere ménahbémú ílle íjcyame uke duurúváhi. Áhdure elle íjcyámeke o duurúváhi. Áyu tehdújuco.

PIREMÓO

Piremóo éllevu Páávororo cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávororo Crijtoko o úráávyéné déjúcotu cuvéhóójari o íjcyáábema ménahbe Timotéó íjcyáábema muhlsi íhyaami diéllevu mécaatúnú Píívyéébé wákimyéí muhlsi meméénuhíjcyádú téhdure tééné wákimyéí u méénúúbeke mítyane uke muhlsi mewáyyuube Piremóo éllevu.

² Téhdure idyé dihjyávu píhcyáávehíjcyáné cahcújtso múnáá wáábyuta téhaámi. Áhdure uwáábotu meke piáábohíjcyaaabe Akíípoo, ménaalle Áápiaa, íjcyamútsí wáábyuta téhaámi.

³ Áámeke ihdyu óvíi ámúhake Máavyéjuube Jetsocrijtomútsí Méécááni Píívyéébéma piáabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Piremóo ímí cáhcújtso

⁴⁻⁵ Muurá pajjyuvaré Píívyéébema o íhjúvácocoo díhyallúvú ó téhdútsohíjcyá uuva ímí Máavyéjuube Jetsocrijtoko u cáhcújtso né pámeekéré cahcújtso múnáake u wáyyuhíjcyáné uubállé o lléébónéllíhye.

⁶ Áánéllii díhyallúvú ó táumeíhíjcyá piáabó íñe Jetsocrijtoko mecáhcújtso nej tééveriyé mééma piáabó íjcyane éhniíñevu u wáájácúne tsíjtyeke u úwááboki.

⁷ Muurá mítyane ó ímíjyuuvé ímí téhdújuco ménahbémuke u wáyyúne panévariyé diityéké u ímíjyúúvétsohíjcyáneri.

Páávororo Onéétsímó hallúvú íhjuváne

⁸ Áábeke muurá uke ó píivyéterá o táuhbané íiná u méénúíñévú Crijtoréee oke uwáábóóbedívú pícyoóbe.

⁹⁻¹⁰ Aabe íñe ídátso keeméjuco o íjcyaaabe dííbyeke o cáhcújtsoné déjúcotu cuvéhóójari o íjcyaaabe úúma ó íhjúvú Onéétsímó hallúvú táuwaábori díbye Píívyéébeke cáhcújtsonéllii tájtsiiménédu o íjtsúcunúúbé hallúvu. Áánéllii uke o néé oke u wáyyúhahjíí dííbyeke u piááboki.

¹¹ Muuráhjáa ihdyu éjju díhyójtí pañe íjcyaaabe tsá ínetú uke piáábohíjcyatú áteréejpi íjcyánéllíhye. Ároobe ícyooca tsúúca ímíjpyetéhi.

¹² Áábeke íñe tsiíne diéllevu o óómíhóóbeke ihdyu ímíñevúvú waatsúcúpéjtsoco muhdú oke u waátsúcúiyódu.

¹³ Ó ímíllérá díbyéí óómaye íjcyane íñe ímiá uwáábójú déjúcotu cuvéhóójari o íjcyáné hajhótá oke díbye ípiáábo oke u piáábóiyódu.

¹⁴ Áronáa tsá o ímíllétú u wáájácútúnáa díbye óhdivu cóeváne. Ihdyu díicyánéjcutu u ímílléhajhjíí téhdújuco óhdivu icyóéváne oke díbye piáábóiyóne.

¹⁵ Muuráhjáubáhjáa ihdyu úhdityu úmívaabe íimbáávyéne úúmaye íjcyaki.

¹⁶ Aabe ihdyu tsiíne díhyójtí pañévú úújetéébeke éhniíñevu ú wáyyuúhi. Muurá téhdure dííbyeke mítyane ó wáyyuúhi. Ááné éhniíñevu dííbyeke wáyyu tsúúca Píívyéébeke cáhcújtsoobe díñahbéduréjuco néébeke.

¹⁷ Ahdícyane tsáma ímíñevúvú dííbyeke waatsúcucu muhdú oke u wáátsúcúiyódu ímiááné díñahbébé o íjcyáábeke u wáyyúhahjíjju.

¹⁸ Aabé uke ímityúné dáííivéhajhjíjju, díbyéé tsíeméné úhdityu áhdótuube újcúhahjíí néhi páneere ookéréjuco dahdóto.

¹⁹ Aane uke o áhdoíñé o nééne oo Páávororo ó caatúnúhi. Áronáa ihdyu tsá uke o nééteu téhdure oke u áhdóiyóné ukée o piáabóne.

²⁰ Ehdu teéne, muúbej. Ahdícyane óvíi Ávyéjuube Jetsocrijtoko mecáhcújtsonéjcutu táñahbe u íjcyaaabe oke ú tsipajtsóhi.

²¹ Ehdu íñe diéllevu o caatúnú panévatúré ímiáábé u íjcyane o wáájácunéllíhye. Áánéllii ó waajácú uke o néhíjcyáné éhniíñevu panévare tsaímíyé u méénuíñe.

²² Aane uke o néé táihde tsátsii u ímbájchoki. Tsáijju múúne Píívyéébeke ámuha táhallúvú piáabó metáumeíhíjcyáne j péévé ámúhadívú ó úújetéhi.

Páávororo pítyajcóne

²³ Áhdure uke o úúballé Epáápara uke dúúruváne téhdure Jetsocrijtoko iúráávyéné déjúcotu óoma cuvéhóójari íjcyaaabe.

²⁴ Áhdure uke duurúvámé Máácoó, Arijtáácoo, Déémaá, Róocaá, ehdume muha mewákímyeíhijcyáme.

²⁵ Ahdícyane óví Máavyéjuube Jetsocrijtó ámúhake píaabóhi. Áyu tehdújuco.

HEEBERÉO

Heeberéomu éllevu cáátúnúmeiháami

Pívyéébe Íllj tééveri míamúnáama ihjyuváne

¹ Éjyuuévuhjáa Pívyéébe ihjyuvahíjcyá méihdé múnáaúvuma páhdúváré nénehji íhjú uubálle múnáadívú íbóhówajcárónej tééveri.

² Áánetu ícyooca íjcyáné míamúnáama ihjyúvaabe Ílli Jetsocríjto tééveri. Aanéhjáa dífbyej tééveri páneere múhdúné tsíeméné ípívyéjtsóne dífbyé hójtsí pañévu pícyoobe téené avyéjuube díbye íjcyaki.

³ Aabéhjáa Cááni Pívyéébeke bóhówájtsóobe meke úújsetsó muhdú díbye íjcyane. Áábedítý dífbyé ámítaráhó bóhówaúcunúúbé íhtsútuube íjcyáabe tájpi páneere íjcyáhi. Muuráhjáa ídsíjíveneri méimítýuháñé ímíbájhóne Cááni éllevu níjkyéjívú ipyééne ílluréjuco díbye avyéjuuténe.

Níjkyéji múnáa ehniíñevu Pívyéébe Hajchi avyéjuúne

⁴ Aabe níjkyéji múnáa ehniíñevu íhtsútuube Cáániye Pívyéébe dífbyeke avyéjútsoóbe.

⁵ Tsáháhjáa muurá mújyú díbye tsáápiikye níjkyéji múnáadítý neétune:

Uu Hájchíwu u íjcyáabeke uke o avyéjujtsóhi.

Áhdurée tsá díbye dífbyedítý neétune:

Dífbýj caani o íjcyánéllii tájtsíméné dífbye.

⁶ Áronáacáhjáa ihdyu Íllikye apáábyeré íhtsútuube íjcyáabeke ííñjívú íbóhówajcáróóbedítý neébe:

Óvíi páneere tahñéjté níjkyéji múnáa Hájchíwúke íavyéjútsoóbeke duurúváhi.

⁷ Áánetúhjáa ihdyu díitye níjkyéji múnáadítý neébe:

Tápiáábojte níjkyéji múnáa kíjyebádu. Áhdure cúújuwádu díitye.

⁸ Téhduréhjáa tsiíñe Íllídityu neébe:

Uu íhtsútuube Pívyéébe u íjcyáábé avyéjý tsá mújyú níjkéváityúne. Aabe ímiáábé u íjcyabe muhdú tene íjcyadújuco míamúnáama u méénuíñe.

⁹ Muurá ímiáábé u íjcyánéllii tsá ímityúné u ímíletúne. Áánéllii oo Dípiivyéébe o íjcyabe uke pámé ehniíñevu ó piááboó íine ímíjyaú u íjcyaki.

¹⁰ Téhduréhjáa tsiíñe dífbyedítý neébe:

Uu íhtsútuube avyéjuube u íjcyaabé u ípívyejtsó páneere íévhóówari íjcyánéhjíma ííñjui.

¹¹⁻¹² Áronéhjí wágóóóveé wájyamu nójcanújá wágóóóvédu. Ehdú ténehji u wágóóóné boone béhnéréjuco u ípívyejtsóíñé éhne mútúne wájyamu nójcanúné boone béhjáréjuco dítye cápáyoácódu. Áronáa ihdyu díjtsaméi tsá mújyú cápáyoóvéityúne. Áhdure tsá mújyú muhdú u íjcyáityúne.

¹³ Téhduréhjáa tsá mújyú díbye tsáápiikye níjkyéji múnáadítý neétune:

Íchihvúí táúniúvú díicya dímunáake úúma o táhjáne hajchóta.

¹⁴ Muurá díitye níjkyéji múnáa Pívyéébe piáábojte íjcyame tsá íjpiíma íjcyatúne. Aame panévaturé piáábohíjcyá pájtyetéímyeke.

2

Tsá meihvéjtsóityú mepájtyetéíñe mecáhcujsóne

¹ Áánéllii metsu téñbúwá meíjcyáne ímíñevúvú meuráávyé íñe mepájtyetéíñe uwaáboju melléébohíjcyáné téénetu memújtátuki.

² Éjyuuévuhjáa muurá díitye níjkyéji múnáaj tééveri Pívyéébe úwáábohíjcyá ímí tehdújuco. Aanéhjáa tsaate lléébotúmé ímityúné méénuhíjcyámeke téené hallútú ícúbáhrahíjcyáabe.

³ ¿Aane íñe teenéjuco mepájtyetéíyóneri meícúvétúhajchíí múhdutú mepájtyetééhi? Muuráhjáa dífbyere Avyéjuube Jetsocríjto úúballé tsúúca teene mééma imyéénune. Áané uwaáboju lléébotújkénúmé méhdivu pajtyétsóhi.

⁴ Áánevuú Pívyéébe meke ímíñevúvú waajácútsó páhdúváré nénehji méénuráityuróné imyéénúneri. Muuráhjáa dífbyeke cáhcújtsómé pañévu ípíyíhó ipícyóónej tééveri páhdúváré piáábohíjcyabe muhdú íjtsúcunúdu.

Jetsocríjto míamúnáajpídýu íjcyane

⁵ Áronáacáa tsá díbye néétu béhné iññújiri meihjyúvahíjcyaji ípívyéjtsoji nǎjkyéji múnáá hójtsí pañévu ípícyooñe.

⁶ Muurá dífbyé waajácúháámitu nééneé:

¿Aca muhdú ívámédi míamúnáadi ú ijjácunúhijcyáhi? Áhdure ¿muhdú íváábedi Míamúnáájpídívú ípívyéévébedi ú ijjácunúhijcyáhi?

⁷ Muuráhjáa dífbyeke ú pícyóó wahájchotáwu díbye nǎjkyéji múnáá íhtsútú lliñévréjucó íjcyaki. Áróobekée bóónétu u ávyéjútsoóne ú pícyóó pané avyéjubéré díbye íjcyaki.

⁸ Ehdú Pívyéébe waajácúháámitu nééne páneere Críjtó hójtsí pañe íjcyane. Áronáa tsáhái panévaré dífbyé hójtsiri íjcyatúne. Íjcyañeí ihdyu mújyú páneere dífbyé hójtsirívyéjucó íjcyane.

⁹ Muuráhjáa ihdyu Pívyéébe dífbyeke wahájchotáwu pícyóó nǎjkyéji múnáá lliñévréjucó míamúnáa wájyuri díbye idsíjiveki. Ároobe ícyooca ílluréjucó avyéjuténe.

¹⁰ Dífbyej tééveri páneere Pívyéébe ípívyéjtsó téeneri íávyéjúttsámeiki. Áanéllihyée mewájyuri dífbyeke íhvéjtsóobe Mépájtjetétsóobe íjcyaae ícúbáhrámeñej tééveri meimábávyeki.

¹¹ Aame dífbyema tsané nahbémuréjucó meíjcyame tsaapíkyéré mécaanívahi. Áanéllii Pívyéébe Hajchi tsáhájucó meke núcojpiiletú tsúuca íñahbému meíjcyámeke.

¹² Muurá dífbyé waajácúháámitu nééneé:

Uke ó bóhówájtsoó táñahbémudivu. Aame tsaméhji uke muha medúúruváne mémátsívahíjcyáahi.

¹³ Téhdure nééneé:

Pívyéébedívú ó cátsípáávehíjcyáahi.

Téhdure tsiñe nééneé:

Tsúuca okée Pívyéébe náhbénúmema oó.

Ehdú nééne Pívyéébe waajácúháámitu.

¹⁴ Muurá íñe míamúnáa meíjcyadúree idyé Jetsocríjtó íjcyá íjpíma, ítyupácyoma. Ehdú míamúnáájpídívú ípívyéévéne dsíjiveebe mépée mewágóóóvéiyónejcúvú meke íbúwátsohíjcyaae Naavéneke ityáhjaki.

¹⁵ Ehdú dífbyé hójtsí pañétú meke pájtjetétsóobe mewágóóóvéiyónetu.

¹⁶ Tsáháa Críjtó tsáatu nǎjkyéji múnáake ipiááboki. Tsaabée Aavaráaúvúj tsiménémúhaabe meíjcyámeke ipiááboki.

¹⁷ Áanéllihyée míamúnáájpídívú ípívyéévebe ímiá lluuváábé íjcyaae íñe muhdú meicyahíjcyané iwáájcyané méhdi ídáátsóvéne máhallúvú Pívyéébeke piáábó ityáúmeiki. Aabée mewájyuri pájameífyedi ícúbáhrámé méimítyuháñe íábájíivémeiki.

¹⁸ Téhdurée dífbyeke Naavéné máváríjchóneri ícúbáhrámeñéllii waajácuube muhdú ténehji meke dómácohíjcyáne. Aabe piivyéte meke téenetu ipiáabóne.

3

Moitsée ehniñevu Jetsóó avyéjútúne

¹ Ehdú teéne, ámuúha táñahbému. Áanéllii Pívyéébeéjté meíjcyame metsu ímiñeúvú meuráávyé uwaáboobe Jetsocríjtóke, dífbyeke meuráávyehíjcyánéjcu lluuváábé pañétúejpi íjcyáábeke.

² Muuráhjáa Pívyéébe dífbyeke níwáávéne wákimyéi tsaimíyé nǎjkévaabe Moitséeúvukéhjáa díbye íhñéjtedívú níwáávémeke díbye tsaimíyé téhmehíjcyádu.

³ Áronáa ihdyu Moitséeúvú ehniñevu avyéjútúllémeífyé páneere díbye ípívyéjtsónéllii éhne múúne jaa méénuube tééjé ehniñevu avyéjútúllémeífyé.

⁴ Muurá míamúnáa jaa meenúhi. Áronáacáa ihdyu páneere Pívyéébere ípívyéjtsónéllii ehniñevu díbye avyéjútúhi.

⁵⁻⁶ Ehdú muurá Críjtó Moitséeúvú ehniñevu avyéjúttsámeíhi. Muuráhjáa dífbyeúvú Pívyéébeéjté jahdu néémeke ími téhmehíjcyáhi. Ároobée dífbyé ícúve múnáajpiye. Áanetu ihdyu ílli Críjtó dífbyéjté avyéjútúbe. Áábedítúú muurá dífbye Moitséeúvú meke úúballéhi. Aane ímiáané dífbyéjté meíjcyame dífbyedívú mecátsípáávéne nihñéétsihvúré ími dífbyeke meuráávyéhajchíi tsaimíyé méíjcyáahi.

Pívyéébeéjté tsaimíyé íjcyane

⁷ Muurá Pívyéébe waajácúháámitu dífbyé Apíchó túkevjtsoóneri dífbyé ihjyú uubálle múnáajpi néehí:

Pívyéébe o íjcyaae ámúhake o nééne melléébo.

⁸ Tsá múu oke táhjalletú éhnee ámúhá ihde múnáaúvú ínéubá píívyétúné iññújiri íjcyácooca oke dáriívehjicyádu.

⁹ Ehdúu téhulle íjcyame dáriívémeihjicyá 40 píjcyá hajchótá diityémá méénúráityúronéhjí o méénuhjicyané ájtyumíjúcooróme.

¹⁰ Aanée oke cáyobáavatetsoobe diityédítýú o néehíi: “Íjtsaméi tútávaavémé tsá ímilletú diityéké o túkévejtsóné illéébone.”

¹¹ Ehdúu diityédítýú o cáyobáavaténe ímiááneturé o néé diityékée tsaimíyé o pícyooíñé o nehjicyátsihvu ditye úújetéityúne.

Ehdúhjáa Píívyéébe waajácúháámitu dífbyé ihjyú uubálle múnáajpi néé dífbyé Apííchóré túkévjtsóneri.

¹² Ahdícyane tsáma téiibúwá méíjcyaco, ámuúha táñahbému. Ámúhá íjtsaméi métútávaávedí diibyéjucó ímiá Píívyéébe íjcyáábeke ámuha mecáhcújtsónetu ámuha memújtátuki.

¹³ Múu tsápítsójcatsi teenéjucó ícyooca meíjcyarááhori meíjcyané hajchótá ímityúné ámhakye imújtsótuki.

¹⁴ Muurá tujkenutújucó nihñéétsihvuré tsaimíyé Píívyéébedítýú mecátsípáávéne dífbyeke meuráávyéhajchíí íné ímíjyaú Críjtoma méíjcyaa íavyejuri.

¹⁵ Áanéllii máábájíívedí Píívyéébe íwaajácúháámitu íllu nééneé:

Píívyéébe o íjcyaaabe ámúhakye o nééne melléébo. Tsá múu oke táhjalletú ámúhá ihde múnáaúvúu oke táhjallehjicyádu.

¹⁶ ¿Acáa caatyé Píívyéébeke ímítýú dáriívehjicyáhi? Muuráhjáa Ejíhto múnáa hójtsi pañétú Moitsééúvú íjchívyetsómé Píívyéébeke ímityúné dáriívehjicyáhi.

¹⁷ ¿Acáa caatyédí Píívyéébe icyááyóbáne ícúbahrá 40 píjcyá hajchótá? Diityéree muurá ímityú níjcaúvú úújetémé ínéubará píívyétúné iññújivu dsíjivehjicyáhi.

¹⁸ ¿Acáa caatyéké neebe tsaimíyé diityéké ípícyooíñé ínéérotsihvu ditye úújetéityúne? Diityédítýurée ehdu neebe ditye dífbyeke lléébohíjcyátúné déjucotu.

¹⁹ Áhdújucóo muurá tsá ditye úújetétú dífbyé diityéké nehjicyátsihvu ípyée icyáhcújtsótúnéllíihye.

4

¹ Áhdure muurá ícyooca mééma íjcyájúcooróné Píívyéébe meke nehjicyané tsaimíyé dífbyema maávyéjuutéiyóne. Áanéllii téiibúwá méíjcyaco tééneri mebánúmeityu dityéhjáa bánúmeídyu.

² Muuráhjáa diityéké íuwaábohíjcyádúré ícyooca Píívyéébe méhdívu muhdú mepájtyetéíñé uwaáboju bóhówátsohíjcyáhi. Aane muurá dityée íjcyaduré melléébojúcoorómé mecáhcújtsótúhájchíí tsá íñetú meke tene píáábóityúne.

³ Áánetu ihdyu ímiááané cáhcujtsómé tsaimíyé íjcyaa Píívyéébema. Muurá cáhcújtsótúmedítýú neebe:

Cáhcújtsótúmedítýú o cáyobáavaténe o néé mújyú ditye úújetéityúné diityékée tsaimíyé o pícyooíñé o nétsihvu.

Ehdúhjáa cáhcújtsótúmedítýú neebe íññújíí ípívyéjtsóijyújucó pámeere míamúnaa íné ímíjyaú dífbyema íjcyaiñé íñéijyu.

⁴ Muurá dífbyé waajácúháámitu nééneé:

Páneereé Píívyéébe íwákimyéí iníjkévátsihdyu 7 coojívá úújetéjcoójí ílluréjucó wáyéeevéne.

⁵ Áhdure nééne cáhcújtsótúmedítýu:

Tsá mújyú ditye úújetéityú diityékée tsaimíyé o pícyooíñé o nétsihvu.

⁶ Áronáa íjcyámé tsaate pajtyété uwaáboju icyáhcújtsóne ímí Píívyéébema íjcyame. Áánetúu tujkenú tééne uwaáboju illéébojúcooróné cáhcújtsotomé íllure bánúmeíhi.

⁷ Áanélliihyé Píívyéébe meke íyaahóvú íajcúrááhori Dabíúvuj tééveri íwaajácúháámitu néehíi: Píívyéébe o íjcyaaabe ámúhakye o nééne melléébo. Tsá múu oke táhjalletúne.

Ehdúu Píívyéébe néé íwaajácúháámitu.

⁸ Aanée muurá méíhdé múnáaúvúke tsaimíyé ípícyooíñé ínééne Jotsoéeúvuj tééveri ímyéenuca tsáhájucó Dabíúvuj tééveri mééma díbye íhjuváiityuróne.

⁹ Áanéllii muurá íjcyanéí méúmiwari tsaimíyé Píívyéébema meíjcyaiñé. Tsáhái mééma tene panéévetú meké íajcuiñé díbye nééneé.

¹⁰ Muurá ihdyu dífbyema tsaimíyé meíjcyácooca ílluréjucó mewáyéééveíñé díbyeé panévaré ípívyéjtsóné níjcaútu wáyéeevédu.

¹¹ Áanéllii metsu tsaimíyé Píívyéébeke meuráávyé ímí dífbyema meíjcyá méíhdé múnáaúvúhjáa bánúmeídyu mebánúmeityuki.

¹² Muurá dífbyé ihjyu ihsutúné ijcyánéllí páneere míamúnáá íbúwá ijsaméí bóhówajtsó éhne múne nihsúwari tsíeméné mewáhdahíróné pañe muhdíívané íjcyane maájtyumídu.

¹³ Dífbyeré páneere ípívyéjtsónéllí tsá íiná dífbyedívú téévetúne. Páneere muurá waajácuúbe. Áábé úmíwari meijcyácooca páneere mééma ímíbájhóíibe muhdú meicyahíjcyáne.

Jetsóó páñétúejpi llúúváabe íjcyane

¹⁴ Áábé Hajchí muurá Jetsocríjto páñétúejpi méhlluuváábé ihsútuúbe. Aabe dífbyema íjcyaae máhallúvú piáábó táumeíhijcyáhi. Áánéllí metsu ímíñeúvú dífbyeke meuráávyeke.

¹⁵ Muurá meke ídaatsólléne piáábohíjcyaae mávaríjchojúúnevu metáhjátsámeityuki. Muuráhjáa téhdure íjiri íjcyácooca ténéhjiri ícúbáhrámeíñéllí waajácuube muhdú meícúbáhrámeíñe. Áronáacáa ihdyu tsá díbye ímityúné méenutúne.

¹⁶ Ahdícyane cáhawáá metsu dífbyedívú mecátsípáávéne Píívyéébeke piáábó metáúmeí méhdi ídáátsóvéne meke díbye ipiááboki.

5

¹ Muurá mee míamúnáadítý páñétúejte llúúvájte íjcyáímyeke meménuhíjcyámé itýújkevééllémeke dítye Píívyéébema tsaaté hallúvú íhjývávane dífbyeke íícúvéne iyámeke icyóvájtsó díityé ímityú íábájívémeíki.

² Áronáa llúúváabe íjcyároobe míamúnáajpi íjcyánéllí waajácú muhdú mávaríjchó íjcyane. Áánéllí tsaate ímíñeúvú wáájácútúme mújtámeke piivyéteebe chooco úuwaabóne.

³ Aabe tujkenú íhallúvú Píívyéébeke íícúvéne iyáabeke cóvajtso ímityú íábájívémeíki. Áané boonétú tsjtyé hallúvú méenuube díityé ímityú íábájívémeíki.

⁴ Tsá tsaapi iye méménúmeítyuró llúúváábedívu. Píívyéébere ihdyu itýújkevééllémeke téénevu picyóó Aróóuvukéhjáa ipicyohdu.

⁵ Ahdúu Críjtoke Píívyéébere picyóó páñétúejpi llúúváabe díbye íjcyaki. Tsáháa iye díbye méménúmeityúne. Áábedítý muurá neebe íwaajácúháamitu:

Uu Hájchíwu u íjcyáábeke uke ó ávyéjujtsóhi.

⁶ Téhdure tsiíñe neébe:

Uke ó picyóó níjkéváityúné ihsútuube llúúváabe u íjcyá Mekítsedéé íjcyadu.

Ehdu Píívyéébe néé íwaajácúháamitu Críjtodítý.

⁷ Aabéé Críjto íjiri íjcyácooca Cááni Píívyéébema ávyétá ihnáhó kímóóveebéré ihjyúvahíjcyá díbyeé dsíjvéíñetu díbye muhdú íñéhajchí dífbyeke ipájtyetésoki. Áronemáhjáa íhvéjtsámeíbyé muhdú díbye ímillédú dífbyema tene ipájtyeki. Áánéllíihyéhjáa Píívyéébe dífbyeke piáabóhi.

⁸ Aabéé muurá dífbyé Hajchí íjcyaae páñetu ícúbáhrámeíñéllí waajácú muhdú mecáhcujsóné.

⁹ Ehdúhjáa ímiáábé íjcyánéllí mepájtyetéíñe méénuube dífbyeke cáhcujsómé muhdú íjcyáityúmeréjuco dífbyema íjcyaki.

¹⁰ Áánéllíihyéhjáa Píívyéébe dífbyeke picyóó ihsútuube páñétúejpi llúúváabe díbye íjcyá Mekítsedéé íjcyadu.

Mecáhcujsóné meíhvéjtsómé úmíwa apíchó nééneé

¹¹ Íjcyaróné téénetu mítyane ámuéhake o úwáábóiyóne. Áronáa tsáhájucó ámuéhake o úwáábóityú téeneri ámuha meícúvehíjcyátúnéllíhíye.

¹² Tsáhájucó béjte ámuha meijcyájúcoóturóne. Muurá ícyooca ámuha tsjtyekéréjuco meúwáábóiyóne. Áronáa muhdú ívane ámuéhake túhuutúné piéénéréí tsiíñe ó úwáábohíjcyá éhne múne tsiímene majcho méénututsi tsanééré mújpañe óóvedu.

¹³ Aane ehdu tsiímenédú néeme tsáhái ímíñeúvú wáájácútú muhdú ímiájíjtó meuráávyeiyóne.

¹⁴ Áánetu ihdyu kéemejte tsanééréjuco majcho méénudu néeme tsúuca waajácú ímityúnetu keená ímiááné íjcyane.

6

¹⁻² Áánéllí metsu ímíñeúvú Píívyéébe úwááboju meuráávye éhnííñevu ténejcu mewáájácuki. Tsá apááñeriyé meíhjyúváityuró Píívyéébema meímíbáávye meíjtsaméí mecápáyóóvéneri, dífbyeke mecáhcujsómé ímityunéhíj meméénúné déjúcotu mewágóóóvényóneri, metsójtsótsámeíñeri, cahcújtso múnáá hallúvú méhójsine mepicyóóne dífbyeke piáábó

metáúmeíñeri, medsjíwémé mebohííñeri, díbye muhdú meicyahíjycáné mééma ímbájhóíñeri. Ehdúneri tsá apáañeriyé tsúuca Críjotodítúyú íjycáné uwááboju mewáájácúneri meihjúwáítuyuróne.

³ Aane óví meke piááboobe éhniíñevu tsíñehji mewáájácúci.

⁴ Muurá díbyé uwááboju tsúuca iwáájacúné ímí íjtsúcunúné úráavyémé pañe íjcyájucóóné díbyé Apíicho.

⁵ Aame tsúuca waajácú díbyé ihnáhoori béhjíréjuco ííñuji cápáyóóvécooca muhdú meíjcyaiñe.

⁶ Áronáa ihdyu téenetu ávyéta mújtá imyéénuhajchíí tsáhájucóo dítye mújyú tsiíñe ímbáávyéityúne. Ehdú dárííwémeímýé Píívyéébé Hájchikyé múu tsiíñe dsíjívetsódú meenú míamúnáake díbyedívú iúúhívatétsóneri.

⁷ Áánetu ihdyu ímiááné díbyeke cáhcújtsómeke ímí íjtsúcunúné éhne múúne tsáápi bájtsó níjyaba pípájchóneri ímíwu ííñene díbye íjtsúcunúdu.

⁸ Áánetu éhne ímí ííñuji néérótsihdyu tsanééré bíiva ííñedu ímítúyú Píívyéébeke meúraávyéhajchíí cúújúwá pañéwú meke waagóóíbye.

Tsaímýé meíjcyaiñé meíjtsone

⁹ Ehdú íñe ámúhake ó nehíjycáhi, ámuúha táñahbémut. Áronáacábá tsá ámuha tehdu meíjcyatúne. Muurá ó waajácú ímí tehjújuco ámuha meíjcyame mepájtýetéíñe.

¹⁰ Muurá Píívyéébe ímiáábé íjcyabe tsá ábájíwéityú tehjújuco ámuha mewákímýeíhíjycáne. Áhdure tsá díbye ábájíwéityú tsijtye cahcújtsó múnáake ámuha mewájyúne mepiáábóné raahóvú tsíñehji ímiáánéré ámuha meméénuhíjycáne.

¹¹ Áhdícyane ó imíllé ámuha óochévetúmé meítsóhíjycáne íñé ímíjyaú meíjcyaiñé meúmwári íjcyane ámuha téeneri mebáñúmeityuki.

¹² Méóóchévédí téenetu. Ihnáhóóróné pañe ímíñevú mécahcújtsó éjyúwúvúhjáa tsaate ímí icyáhcújtsóne díbyé dítyéké nehíjycádú tsaímýé díbyema íjcyadu téhdure ámuha meíjcyaki.

¹³ Píívyéébéhjáa muurá íhtsútuube íjcyanéllii Aavarááwúke pañetu iye néé ímiááné díbyeke ipiááboíñe. Tsáháhjáa tsaatéj tééveri díbyeke ipiááboíñé díbye néétune.

¹⁴ Íllúhjáa neebe díbyeke: “Uke panévatúré mítyane ó piááboóhi. Áánéllii díjtsíménémúhaabe mítyane líyááteéhi.”

¹⁵ Ehdúhjáa muurá Píívyéébe Aavarááwúke néene icyáhcújtsóne óochévetuube ítsóhíjycanéllii ímiááné íñéhdújuco díbyema díbye méénune.

¹⁶ Muurá tsáijyu tsaate ímiáánéré íñéécooca íehniíñevu íhtsútuúbe mémé dómajcó tsijtye icyáhcújtsóki. Ehdú díbye mémé dómajcómé ‘óví oke muhdú méénuube o állíhahjíjyú’ íñéénema.

¹⁷ Áhdúhjáa ímiááné imyéénuíñé pañetu iye Píívyéébe néé dítye icyáhcújtsóki. Aanéhjáa imíllebe dítyéké iwáájacutsóne ávyeta íñéhdú imyéénuíñé íjtsaméí cápáyoacótuúbe.

¹⁸ Áhdícyane muurá tsúuca méwaajácú íhtsútuube íjcyabe muhdú íñéhdú mééma méénuíñe. Tsá díbye meke állítýúne. Áánéllii díbyedívú metájpímýe tsaímýé méjycá ípyéé íñéhdú meke díbye ípájtýetétsóki.

¹⁹ Aane mewáájacúmé tsaímýé díbyeke meúraavyémé ímí méjycá éhne múúne cúújúwami dóhjíwami íoovéjúcótumi íjcyadu. Áánéllii tsúuca ícyooca mépiivyété meeréjuco Píívyéébema meihjyuváné muhdú pañétúejpi llúúwáabe duurúwájá pañéwú pañétúétsihvu díbyema íhjúwáhíjycádu.

²⁰ Ehdúu meeréjuco Píívyéébema meihjúwáiñé mééma Jetsóó ímbajchóhi. Aabe pañétúejpi llúúwáabe íjcyá Mekitsedéé íjcyadu mújyú muhdú íjcyáítýuúbe.

7

Mekitsedéé íjcyadu Jetsóó pañétúejpi llúúwáabe íjcyane

¹ Díbyéhjáa Mekitsedéé Tsáaré cóómí avyéjuube íjcyabe idýé llúúwáabe pañétúejpíhjáa Píívyéébere pícyóobe. Aabéhjáa tsáijyu cábuuvé Aavarááwúu íhtsútúroméhjike ávyéjutéké ityáhjáétsihdyu méénujcátsityu óómíbyedívú. Áábé hallúwúhjáa Píívyéébeke piáábó táúmeíbye.

² Áábekéhjáa Aavarááwúú ajcú tsánevu ípyéé ityáhjámé tsíeméné itsívánetu. Áábe mémé Mekitsedéé ‘ímíá avyéjuúbe’ nééiyóne. Áánetu díbyéé íjcyácóómi mémé Tsáaré ‘íbúwají meíjcyane’ nééiyóne. Áánéllii téhdure díbye mémé ‘tsaímýé meke pícyóóné avyéjuúbe’ nééiyóne.

³ Diibyééhjáa Mekitsedéé pevétsihdyuré bóhówaavénéllii tsá mewáájacutú díbyeé cááníma, tsííjuma, íhdé múnáama, íjcyáhajchííjyu. Tsá mewáájacutú muhdúhjáa díbye ípívyeevéne. Áhdure tsá mewáájacutú díbyeé dsíjívéhajchííjyu. Ahdúu muurá Píivyéébé Hajchi páñétúejpi llúúváabe mújijyu muhdú íjcyáítyuube bóhówaavéhi.

⁴ Aane méwaajácú ímiáané Mekitsedéé íhtsútuube íjcyane. Muuráhjáa méíhdé múnáajpi Aavarááuvú íjcyároobe díbyeke ajcú tsáneevu méénujcatsiyí íhtsutúmé íjcyáromeke ityáhámé tsíménetu.

⁵ Muuráhjáa Moitséeúvuke Píivyéébe néé Revíiúvú tsíménémúháábedítýú llúúvájte íjcyámeke imúnaa ítsíménetu íacuhíjcyaki. Ehdúu neebe Aavarááuvú tsíménémúhaabe íjcyame ipiáábójcatsíki.

⁶ Muuráhjáa Mekitsedéé Revíiúvú tsíménémúhaabe íjcyátúróóbeke Aavarááuvú ajcú itsíménetu tsáneevu. Áijyúu díbye Aavarááuvú hallúvú táumeíbyé piáábó Píivyéébé panévatúré díbyeke ipiáaboíñé nehíjcyáábé hallúvu.

⁷ Tsáháa Aavarááuvú Mekitsedéé hallúvú piáábó táumeítýúne. Muuráhjáa Mekitsedééré táumeí díbyé hallúvu. Áánéllii méwaajácú Aavarááuvú ehniíñevu díbye íhtsútuube íjcyane. Muurá tsáápi hallúvú ímí díbye íjcyáíñé piáábó táumeíbyé ehniíñevu avyējúúllémeíhi.

⁸ Muurá llúúvájteke métsíménetu maáculíjcyarómé dsíjívééhi. Áánetúu Mekitsedéé íhtsútuube llúúváabe íjcyáábedítýú Píivyéébé waajácuháámí néé díbye ícyoocápi íjcyane.

⁹ Áánéllii méwaajácú Aavarááuvúhjáa Revíj tsíménémúháábedítýú llúúvájte íjcyáímyemájucó ítsíménetu Mekitsedééke ájcune dítyé ajcúiyódú íivane dítyéi íjcyátúróónááca.

¹⁰ Téijyúikyéhjáa tsáhái díbyéj tsíménémúhaabe Reví tsímávámeítýúne.

¹¹ Aanée Revíj tsíménémúhaabe Aróodítýú llúúvájte íjcyame Píivyéébé taúhbaju meuráávyeneriyé mepájtyetéíñe ímbájchoca muurá tsáhájucó Críjtóke Píivyéébe Mekitsedééhjáa ícyáhíjcyádú íhtsútuube llúúváábedívú pícyoóityuróne. Áronáacáhjáa ihdyu tsá díbye Aróóuvú íjcyadu néébeke pícyoótýne. Tsíhdyuréjucóhjáa néébeke díbye pícyoóne.

¹²⁻¹⁴ Aabée Críjto Máavyéjyuube tsá Revíiúvú dohjíba múnáajpi íjcyatýne. Muuráhjáa ihdyu Jodáa dohjíba múnáajpíyé íjcyároóbeke Píivyéébe llúúváábedívú pícyoónéllii ityaúhbaju cápáyoové tsíhdyuréjucó. Áronáacáa tsá Móitséeúvú néétu tsaate diityé dohjíba múnáadítýú llúúvájte íjcyáíñe.

¹⁵ Áánetu méwaajácú Mekitsedééhjáa íjcyadu íhtsútuube llúúváábedívú Píivyéébe Críjtóke ípícyoónéllii tsíhdyuréjucó ityaúhbaju cápáyoacóne.

¹⁶ Tsáháa díbye llúúváábedívú mémévatú Reví dohjíba múnáadítýú tsaate llúúvájte íjcyáíñé némeíhíjcyádú díbyedítýú tene némeíñéllíihye. Muuráhjáa ihdyu memévaabe mújijyu muhdú íjcyáítyuubéréjucó íhtsútuube íjcyaki.

¹⁷ Muurá Píivyéébe díbyedítýú íwaajácuháámítu nééhií:

Uu íhtsútuube llúúváabe ú íjcyá Mekitsedéé íjcyadu mújijyu muhdú u íjcyáítyuube.

Ehdu Píivyéébe néé díbyedítýu.

¹⁸⁻¹⁹ Muuráhjáa íhdééné taúhbaju Píivyéébe Moitséeúvuj tééveri méénune meuráávyerómé mepájtyetéityurónéllii tsíhdyuréjucó mééma díbye teene cápáyoacóne. Áánéllíihyé Críjtoj tééveri meke ehniíñevu piááboobe ímí díbyema meíjcyaki.

²⁰⁻²¹ Muuráhjáa tsíjtyehjí llúúvájte pevénéré memévahíjcyáhi. Áánetúu Críjtóke páñetu Píivyéébere meménú mújijyu muhdú íjcyáítyúné lluuváábé díbye íjcyaki. Muurá díbyé waajácuháámítu nééne:

Píivyéébe ímiááneturé nééhií: “Uke ó pícyoó Mekitsedéé íjcyadu mújijyu muhdú u íjcyáítyuube llúúváabe u íjcyaki.”

Tsáháhjáa mújijyu ehdu tsíjtyedítýú díbye néétune.

²² Aabée Jetsóó mééma béhné pítýájcoju meenú íhdééné taúhbajúu meuráávyehíjcyáné ehniíñevu tsaimíyé Píivyéébema meíjcyaki.

²³ Muuráhjáa éljyuuévú mítyame llúúvájte íjcyame tsaapi dsíjívécooca tsijpi cápáyoóvehíjcyáhi.

²⁴ Áánetu ícyooca íhtsútuube Jetsóó mújijyu muhdú íjcyáítyuube llúúváabe íjcyáábeke tsá múha cápáyoóvéityúne.

²⁵⁻²⁶ Aabe píivyéte meke ípájtyetétsóné ímiáábé íjcyánéllíihye. Tsá díbye ímityuube íjcyatýne. Áánéllíihyé tsá díbye mújijyu ímityúné méénutýne. Aabée Cááni éllevu níjkyejívú ípyééne ílluréjucó ávyéjyuténe. Aabe ícyooca díbyedi tsúúrámeímyé hallúvú Píivyéébeke piáábó táumelíjcyá muhdú íjcyáítyumeréjucó tsaimíyé díbyema íjcyaki.

²⁷ Tsáháa míamúnaa llúuvájte méenuhíjcyádú díbye méenutúne. Diityéhjáa muurá Píivýéébe úmíwávú tujkénú covátsohíjcyá iyáábeke ímítýú íábájívémeiki. Áané boonétúhjáa botsí tsíjtyé hallúvú méenuhíjcyámé diityé ímítýú téhdure íábájívémeiki. Ahdúu tsá Jetsóó méenutúne. Muuráhjáa ihdyu tsáneere páñetu iyee pájámeíbyé dityéé iyámeke covátsohíjcyádú ívane pámé hallúvuréjuco.

²⁸ Muuráhjáa éjyuuvú Píivýéébe Moitséeúvuke néhdújuco ditye míamúnaa ímítýúmé íjcyárómedítýú méménuhíjcyáné páñétúejte llúuvájte ditye íjcyaki. Áronáacáa ihdyu Píivýéébe íñéhdújuco Ílli íñé ímítýú méenútúúbeke pícyoone páñétúejpi llúuváabe díbye íjcyaa múijyú cápáyoóvéityuubéréjuco.

8

Jetsóoj tééveri béhné pityájcoju íjcyane

¹ Aane íñe meihjývahíjcyánetu éhniíñevu ímí méijtsúcunú páñétúejpi Críjto mélluuváábé íjcyane. Aabe ícyooca íjcyá Cáani Píivýéébe úníuri níjkyéjiri.

² Aabe téhulle íjcyaja duurúvájá pañétú páñétúétsihdyu Cáaníkye máhallúvú piáábó táúmeihíjcyáhi. Tsá míamúnaa méenújari díbye íjcyatúne. Píivýéébere méenújari díbye.

³ Muuráhjáa míamúnáadítýú páñétúejte llúuvájte íjcyame Píivýéébe úmíwávú iyámeke covátsohíjcyá tsíjtyé ímítýuháñé íábájívémeiki. Ahdúu Críjto páñétúejpi llúuváabe íjcyánéllii meenu míamúnáama. Áronáacáa tsá díbye diityéé méenuhíjcyádú méenutúne. Muuráhjáa ihdyu iyee pájámeíbyé pámé ímítýuháñé ímíbájchoki.

⁴ Muuráhjáa íñíjjejpíyí íjcyaca tsá díbye llúuváabe íjcyáítyuró tsúúcajáa Moitséeúvuj tééveri Píivýéébe pícyoóné táuhbaju néhdújuco tsaate llúuvájte díbyeke íícúvehíjcyámé íjcyánéllíihye.

⁵ Muuráhjáa diitye lluvájte Píivýéébeke íícúvehíjcyá páñétúeja duurúvaja níjkyéjiri íjcyájádú imyéénújá pañevu. Píivýéébhjáa muurá Moitséeúvuke néehí: “Ímíñevúvú tsáma méenuco éhné ‘Tsinai’ némeihbaúvú páñétúeja náávevu uke o úújetsóné u ájtyumídu.” Ehdúhjáa Píivýéébe néé Moitséeúvuke.

⁶ Áronáa éhniíñevu ícyooca páñétúétsihyi Jetsóó llúuváabe íjcyaa máhallúvú Píivýéébeke piáábó táúmeihíjcyáhi. Díbyej téeveríhjáa muurá Píivýéébe méema béhné pityájcoju meenu tsáimíyé díbyema meijcyaki.

⁷ Tujkénúhjáa díbye méenúné pityájcoju néhdu meijcyáneríyé mepájtyetécá tsáhájuco béhné pityájcoju díbye méenútyuróne.

⁸ Tujkénúéné pityájcojúu néhdu míamúnaa ícyahíjcyátúnéllii béhné pityájcojúrjúco díbye méenune. Muurá íwaajácúháámitu neébe:

Béhné pityájcojúrjúco o méenuíñé tahñéjtema íjraéémuu, jodaámuu, íjcyámema.

⁹ Tsáhájuco o méenúítýú diityé íhdé múnáaúvukée Ejíhtó íñíjtu o íjchívyétsócooca diityémá o méenudu nééné pityájcoju. Dityéé tééné pityájcoju néhdu íjcyátúnéllii diityéké múu íhvejtsódú o meenuíhi. Ehdú o néé Píivýéébe o íjcyáabe.

¹⁰ Ahdícyane tsíhdyuréjuco nééné pityájcoju o méenuíñé íjraéémuma ditye ímíñevúvú tééné uwaáboju iwáájácune muhdú tene néhdu íjcyaki. Ájyu ímíáané tahñéjté íjcyámé Píivýéébe o íjcyáahi.

¹¹ Téjyu tsáhájuco múha óhdivu wáájácútsójcatsítýú pámeere íhtsútúróméhjimáyé ícyátújtsíméné oke wáájácúíñéllíihye.

¹² Áamedí o ídáátsóvéne ílluréjuco diityé ímítýú o ábájíveíñe. Aane tsáhájuco múijyú o ítsáávéityúne.

¹³ Ehdúhjáa Píivýéébe béhné pityájcojúrjúco bóhówajtsóné íhdééné pityájcoju pañe meijcyarómé mepájtyetéityúrónéllíihye. Aane tsúúca méema cápáyoovéhi.

9

Níjkyéjiri páñétúeja duurúvaja

¹ Teenéé tujkénúéné pityájcoju túkévétsohíjcyá íñíjuri íjcyáné duurúvájá pañétú muhdú díbyeke ditye íícúvehíjcyaki.

² Aanéhjáa teeja imyéénúcooca meenúme míhyóócu míjcohóócu ímichi tétsihvu Píivýéébeke íícúveki. Tujkénúétsíi méméhjáa ‘Ímíátsíi’. Átsihíhjáa ímíwu nééné peetéhícyú úníuri méétsáwá hallúrí páaa díbyé ícúve.

³ Áané bóunáálleríhjáa íjcyaho wájýamuwávú wátájcámeítsi mémé ‘Páñétúetsíi ímíátsíi’. Átsihvúhjáa apáábyeré páñétúejpi llúuváabe Píivýéébema íhjúvuhíjcyáhi.

⁴ Átsihyihjyáa óórótu méénúmeifñe wáiji téjji hallúvú ditye Píivýéébeke idyúúruváné imyéwu cúvaane covátsohjyáiji. Áané únúríhjáa cajóónaba imíwu téenere óórótu hallúu, pañee, méénúmeiba. Áhba pañéhjáa Píivýéébé taúhbaju cáátúnúmeifñe newáyuwáacu, Aróóúvú cuujúú béhjívaii, ‘manáa’ némeifñe pááá óóróíhlló pañe íjcyane, éhdune.

⁵ Áhba hallúríhjáa níjkyéji múnáajtétsi níjcyota ‘tétsihyi Píivýéébe íjcyane’ neéiyóne. Áámútsi nuwáacyúhjáa wállúríjjuúcumúné lliiñévu pañétúejpi llúúváabe iyáábé tujpácyó pícyohjicyá míamúnáa imítýú íabájiívemeiki. Aane óví éhdunéré téeneri méihjyúváhi.

⁶ Ehdúhjáa duurúvaja imyéénúja pañévu páijyuvaré llúúvájte tujkenúéhó pañévu íúcaávéne Píivýéébeke ícúvehjicyáhi.

⁷ Áánetúhjáa pañétúétsihvu tsáne pijcyábá lliñe tsáijyuré pañétúejpi llúúváabere úcaávehjicyá iyáábé tujpácyoma imítýuu, tsíjtyé imítýuu, íjcyane íabájiívemeiki.

⁸ Ehdúu méénuhjicyámé pamévaréi Píivýéébema meihjyúvaifñe ímíbáavyétúné hajchóta. Aane méwaajácú Píivýéébé Apííchó túkevjtso.

⁹ Muuráhjáa ihdyu Críjto mééma méénúfñe náávé iyámeke icyóvájtsóneri panévaríyé Píivýéébeke ícúvehjicyáme. Arónáacáhjáa tsá ditye teene imyéénúneri ímíbáavyéityuróne.

¹⁰ Muuráhjáa panévaré majchóháñe, dooháñe, adóháñe, téibúwáre méénuhjicyámé Píivýéébe díityéké néhdújuco. Áhdurée íjpi ityútáváávécooca nítyámeihjicyámé ímíbáavyeki. Éhdúu méénuhjicyámé imyéénuhjicyádú Píivýéébe téené taúhbaju Críjtoj téeveri icyápáyoácótúné hajchótá ímí díityéké íjtsúcumúki.

¹¹ Aabée Críjto bóhówáavebe ícyooca pañétúejpi llúúváabe íjcyá tsaimíyé meijcyáifñe mééma méénuúbe. Aabe ícyooca míamúnáa méénútuja tsaimíyé Píivýéébere méénúne duurúvájá pañétú máhallúvú píáábó táumeihjicyáhi.

¹² Tééjja pañévu úcaávebe pañétúétsihvu. Ároobée tsá llúúvájte méénuhjicyádú ténevá pijcyábádú ócájiwu, cáavara, íjcyámeke idsíjívétsómé tujpácyoma úcaávetú téeneri Píivýéébeke ícúveki. Muuráhjáa ihdyu pañetu ityujpácyoré waagóoobe tsáijyuré páme hallúvuréjuco téeneri mepájtyeteki.

¹³ Muuráhjáa éjyuuúvú imítýúúvémeke ócájimuu, cáavarámmu, íjcyámé tujpácyori wáchíyáhcuhjicyámé ditye íimíjpyeteki. Téhduréhjáa ócájimééwáwuuke icyóvájtsóné ballíjyú íúúrúnúneri wáchíyáhcuhjicyámé ditye íjpi ímíbáavyeki. Arónáacáhjáa tsá díityé imítýú ímíbáavyehjicyatúne.

¹⁴ Áánetúu ihdyu Críjto ityujpácyori meke ímíjpyetétsó méimítýutu. Píivýéébé Apííchóo mújyú muhdú íjcyáitúné dííbyeke píáábóneri pájámeíbyé mewáiyuri íñe imítýú méénútuóobe. Áanéllii dííbye tujpácyó tsúuca meke ímíjpyetétsó imítýúnéhjitu tsaimíyéjuco Píivýéébeke méicúvéébema meijcyame mewágóóóvétuki.

¹⁵ Dííbyée muurá Jetsocríjto tsáá béhne pítyájcojúrjúco mééma imyéénuki. Muuráhjáa tujkenú Píivýéébe méénúne pítyájcojú pañe íjcyámé imítýuháñe téhdure tsúuca ímíbaavyé díbye dsíjíveneri. Áanéllii ícyooca pámeere Píivýéébé tsúuca meke újcume tsaimíyéjuco dííbyema meijcyáifñe díbyée néhduú.

¹⁶ Muurá múune medsíjívétúné ihde mécaatúnú métsíméné caatyé újcuifñe úúbálléné waajácuháami. Aane medsíjívécooca botsíi újcúme teéne.

¹⁷ Áánetu méi medsíjívétúné hajchótá tsá múha dómájcóityuró téené waajácuháami mecáátúnúronáaaca.

¹⁸ Ahdúhjáa ívane Jetsocríjtoi dsíjívétúné hajchótá Píivýéébe íhdé múnáávuma tujkenúné pítyájcoju méénune néhdújuco ditye dííbyeke ícúvehjicyáné iyámeke illíhyanúme tujpácyori.

¹⁹ Téjyúhjáa Moitséeúvú Píivýéébé taúhbajúúné úúbálléhjicyáhi. Átsihdyúhjáa obééjámú íhjine túpáihdsiúvú néene úmehéi níjcautu ípícyoone ócájiwuúmuuke, cáavaráwuúmuuke, idsíjívétsómé tujpácyó nújpacyotu icyátáhbóné pañévu íeényóneri wáchíyáhcube teene taúhbaju íjcyáné waajácuháami. Téhduréhjáa míamúnáake wáchíyáhcube.

²⁰ Áánemáhjáa neebe díityéke: “Ámúhake íñe tujpácyori ó wáchíyáhcú muhdú meijcyáifñe pítyájcoju Píivýéébe mééma méénúne uubále.”

²¹ Áhduréhjáa duurúvaja wáchíyáhcube páneere tééjja pañe íjcyánéhjimájuco.

²² Muuráhjáa teene Píivýéébé taúhbaju néé páneere tútávaavéné tujpácyoriyé ímíbáhcómehjicyáifñe. Áanéllii tsá míamúnáa imítýuháñe pevénéré ímíbáavyéityuróne.

²³ Ehdúhjáa iyámeke idsíjívétsómé tujpácyori duurúvaja ímbáchohíjcyámé tééjya pañévu íucáávehíjcyaya Jetsocríjtóo mééma itujpácyori méimítýú ímbajchómé díbyema pañétúétsihvu meúújetéííne nááve.

²⁴ Tsáháa díbye úcáávetú míamúnaa méénúné duurúvájya pañévu méimítýú ímbájchoki. Muuráhjáa ihdyu pañétúéjya níjkyéjiri íjcyájya pañévúré úcááveebe máhallúvú Píivýéébe máhíjyúvaki.

²⁵ Áronáacáa tsá díbye míamúnáajpi llúúváábe méénuhíjcyádú ténéva pijcyábádú iyámé tujpácyoma pañétúétsihvu úcáávehíjcyatú míamúnáa hallúvú Píivýéébe máhíjyúvaki.

²⁶ Muuráhjáa díbye méénuhíjcyádú imyéénuca ííñujíi ípíivýéévétsihdyu múhdújyúvájúcooíyó díbye méimítýú hallúvú dsíjívéne. Áronáacáa iéévé úújetétsihvu íbóhówáávéne tsáneere pájámeíbyé pámé hallúvuréjucu.

²⁷ Téhure mee míamúnaa tsáneere medsíjívémema Píivýéébe muhdú meícyahíjcyané ímbájchoóhi.

²⁸ Muuráhjáa Críjto tsáijyúré pájameí pámé imítýuháñéré ímbájchoki. Aabe tsiíne ítsáácooca tsáhájucu téénevu tsááityúne. Tsáíbye tsáimíyé díbyeke téhmehíjcyáme ítsájtyeki.

10

¹ Muuráhjáa Moitsééúvuj tééveri Píivýéébe ájcúné taúhbaju Jetsocríjto mééma méénúííne náávére. Áánéllíihyéé ténéva pijcyábádú iyámeke illíhyanúmedi Píivýéébeke díbye íícúvehíjcyarónáa tsá díbye ímbáávyehíjcyatúne.

² Muuráhjáa tehdu tsáneere imyéénúneri tsúuca ímbáávyeca tsáhájucu tsiíne díbye tehdu méénuhíjcyáityuróne. Áácáa díityé hallúrí tsáhájucu íná íjcyáityuróne.

³ Áronáacáhjáa ténéva pijcyábádú íhyallúvú iyámeke idsíjívétsohíjcyanéllíi waajácuhíjcyámé imítýúmé íjcyane.

⁴ Áronáa tsá ócájimuu, cáávarámmu, íjcyámé tujpácyó méimítýú ímbájchóityuróne.

⁵ Muuráhjáa Críjto ííñujívú ítsáácooca néé Píivýéébeke:

Míamúnaa ímítýú hallúvú iyámeke illíhyanúmedi uke íícúveróné díityéké tsá ímbáávyétsotúne. Áánéllíi ííne oke míamúnáajpidívú ú ípíivýéévétsó o dsíjívéneri botsíi díityéké o ímbájchoki.

⁶ Muurá ímítýuháñé ímbáávyéeró díbye iyámeke cóvátsohíjcyaróné tsá díityéké píáábotúne.

⁷ Áánéllíi uke o néehíi: “Áánu oo, Tápíivýéébej. Óvíi muhdú óhdityu díwaajácúháámitu tene cáátuvádú u ímillédú ó íjcyáhi.”

Ehdúhjáa Críjto néé Píivýéébeke ííñujívú ítsáácooca.

⁸ Tujkénúhjáa neebe míamúnaa Píivýéébe taúhbaju néhdújúcooro iyámedi díbyeke íícúveróné díityéké ímbáávyétsotúne. Áhduréhjáa neebe tsíínehjiri díbye íícúveróné díityéké ímbáávyétsotúne.

⁹ Ááné boonétúhjáa tsiíne neébe: “Áánu oo, Tápíivýéébej. Óvíi muhdú u ímillédú ó íjcyáhi.” Ehdúhjáa Jetsocríjto ííneéne íhdééne pityájcoju tsíhdyuréjucu cápáyoácóne.

¹⁰ Aabéé Píivýéébe ímillédújucu mewájyuri tsáneere pájameííne pámé hallúvuréjucu. Ehdúu díbye dsíjívéne tééveri Píivýéébe méimítýuháñé tsúuca ímbajchóné tsá máhallúrí íjcyájúcootúne.

¹¹ Áánétúu éjyuuúvú íhdééne taúhbaju néhdújucu llúúvájte pájyuvaré Píivýéébeke iyámedi íícúvehíjcyáne. Áronéé tsá mújyú míamúnáa ímítýuháñé ímbájchóityuróne.

¹² Áánéllíihyééhjáa Jetsocríjto mewájyuri tsáneere idsíjívéne boone Cááni Píivýéébe únúvú ávyéjútéhi.

¹³ Aabe tétsihdyu téhmehíjcyá Píivýéébe díbyema ímunáake táhjaííne.

¹⁴ Muuráhjáa tsáneere dsíjívébe pámeere díbyeke mecáhcujtsómé téénej tééveri Píivýéébe mámbáávyeki.

¹⁵ Aanéhjáa éhniíínevu Píivýéébe Íapííchoj tééveri méhdivu bóhówájtsóobe néehíi:

¹⁶ Ícyooca tsíhdyuréjucu nééne pityájcoju díityémá o méénuííne díbye ímííneúvú tééne uwááboju íwáájácúne ímíááné ímílléne muhdú tene néhdu íjcyaki.

¹⁷ Áhdure tsiíne neébe:

Díityé ímítýuháñé o ábájíivéne tsáhájucu mújyú o ítsáávéityúne.

Ehdu muurá Píivýéébe méhdivu bóhówájtsóo Íapííchoj tééveri.

¹⁸ Áánéllíi tsáhájucu díbyeke méimítýú hallúvú tsíeménéhjiri meíícúvéityú tsúúcajáa mééma díbye teene ímbajchóné ábájíivéjucóónéllíihye.

Tsaímíyé Píivýéébema mejjycáne

¹⁹ Ámuúha táñahbéumj, icyooca tsúuca mépiivýeté pamévaré Píivýéébema meihjyuvané íineri núhnévetúmé Jetsocrijtó dsjívénéj téeveri.

²⁰ Teené nééiyóné dibye dsjívéné tujkéveri duurúvájá pañétú tsátsii pañétúétsíí watájóc wájámuwa dóchéreev wájitahnécu. Ehdúu mééma ímbájchoobe ícúbáhrámeíneri téénej téeveri Píivýéébema ímí mejjycaki.

²¹ Aabe Jetsóó pañétúejpi méhlluuváábé Píivýéébeéjté mejjycámé avyējuube íhtsútuúbe.

²² Áánéllii metsu ímiááméré mejjycáne ímíñeúvú dífbyeke mecáhcújtso tsaímíyé Píivýéébema mejjycaki. Muuráhjáa tsúuca páneere méimítyuháñé mééma ímbájchoobe idsjívénéri. Ehdúu meke ímbájchoobe Píivýéébé Apííchoj téeveri.

²³ Ahdícyane óví ímíñeúvú méúraavyé tsaímíyé Píivýéébema mejjycáiñé mééma dibye méénujjito. Muurá Píivýéébe páneere méénuu muhdú íñéhijycádu.

²⁴ Áánéllii metsu keená ímiááné íjcyaneréjucu meméénuhjycaki. Métsu ímiááné mewájýjcatsíñe panévatúré mepiáábójcatsíki.

²⁵ Tsá tsaate méhdityu icyahijycádu pihcyáávevu tsáátuméréjucu mejjycáityuróne. Métsu metsápítsójcatsíñe pajyuvaré mepíhcyáávehjycaki. Muurá mewaajácu lléváhréjucu tsiíñe Máavyējuube Jetsocrijtó tsááiñe.

²⁶ Muurá tsúuca ímiájíjtó méúraavyéjúcoorómé meímíllédúré ímityúné meméénuhjycámé tsá múhdutú meímíbbávyéityuróne.

²⁷ Tehdu néémeke Píivýéébe waagóó dífbyeke icyáhcujtsóné ímíllétúmeke ícúbáhráiñé cuujúwá ávyétá íhnáó péétécunúwá pañévu.

²⁸ Muuráhjáa éjyuvúvú Moitsééuvj téeveri dibye ájcúné taúhbaju néhdu tsaate icyahijycátúmé hallúvú mítyétsiuba, pápihchúúmeváuba, úúbálléhajchíí tsúuca dsjívétsohjycámé ídáátsóvetúmére.

²⁹ Aanéjvíva awáá muurá éhniíñevu ícúbáhrámeimye íllii mewájyuri ítyujpácyó wáágoóné icyáhcútsótúne dífbyé Apííchó meke piáábóneri úúhívatéhijycáme.

³⁰ Muurá Píivýéébe nééhí: “Ooréi ó ícúbáhraá ámuhá hallútu ímityúné ámuhákye méénuumeke.” Téhdure tsiíñe neébe: “Tahñéjteke ímityúné méénumema teene ó ímbájchoóhi.”

³¹ Muurá ápíchó teene Píivýéébe mééma ímbájchoíñe.

³² Áánéllii máábájíívedí muhdúhjáa Crijtóke ámuha mecáhcújtso tujkénúcooca ámuha meícúbáhrámeiyonéhjí maábúcu hjycáne.

³³ Muuráhjáa ámuhádi tsaatédí tsijtye nehniwu iúúhívaténe míamúnááj piñévu ícúbáhráhijycáhi. Áhdurée tsijtyeke ditye méénúneri ámuha méídáátsóvehjycáhi.

³⁴ Dityé cúvéhoonájmede ámuha méídáátsóvehjycáhi. Ámuhá tsieméne ditye dójtúrcúnáa íllure ámuha méimíjyuhijycá níjkyéjiri ímiátsíí íñé ímíjyáú mújyú níjkéváityúné ámuha mejjycáiñé mewaajáácunema.

³⁵ Áánéllii Crijtóke ámuha mecáhcújtso netu méihvetédíñe. Muurá dífbyeke ámuha mecáhcujtsóné ímí ámuháma níjkévaáhi.

³⁶ Áánéllii múu ícúbáhrámeiyonéhjí panévaré íáábúcu Píivýéébe ímíllédú íjcyá meke dibye nehijycádu tsaímíyéjucu dífbyema ámuha mejjycaki.

³⁷ Muurá dífbyé waajácúháámitu Crijtodítýú nééneé: Lléváhréjucu dífbye tsiíñe tsááiñe.

³⁸ Ahdícyane dífbyeke cáhcújtso meke ímí tehdújucu o íjtsúcunúmé pájtyéteéhi. Áánetu dífbyeke cáhcujtsójúcoorómé tsiíñe ímityúnejcúvú óómímyeke tsá ímí o íjtsúcunúityúne.

Ehdu nééne Píivýéébé waajácúháámitu.

³⁹ Áánéllii tsá tsiíñe ímityúnejcúvú meóómíjyúcoóityú tsaate ímiááné cáhcújtso túmé wágóóóveímíyé méénuhjycádu. Muurá ihdyu ímiááné dífbyeke mecáhcujtsómé mépájtyéteéhi.

11*Cáhcújtso*

¹ Muurá ímiááné Píivýéébeke mecáhcujtsómé mewaajácu muhdú íñéhdú mééma dibye méénuíñé teenéi maájtyúmitúrónáaca.

² Tehdúhjáa méíhdé múnááuvudítýú tsaate ímí dífbyeke cáhcújtso meke ímí íjtsúcunúúbe.

³ Ahdu muurá íñe páneere múhdúné tsieménéhjáa dibye meíñénaa ípívyéjtsóturóné mecáhcujtsó ímiááné dibye ípívyéjtsóné pevétsihdyuré íllure ílhjúváneeri.

⁴ Abééhjáa muurá ímí Píivýéébeke icyáhçújtsónéllii íñahbe Caíí ehniíñevu tsaímíyé dííbyeke íicúvehíjcyáhi. Aanééhjáa ímí Píivýéébe íjtsúcunúne dííbyeke dilló ímiáábedi. Ehdúhjáa ímí Abéé cáhcújtsónéllii icyoocápi dííbyeke méitsáávehíjcyá tehdu mecáhcújtsómeke Píivýéébe téhdure ímí íjtsúcunúki.

⁵ Áhduréhjáa Enóó ímí cáhcújtsónéllii dsíjívétúúbekéré díbye újçúúbeke tsáhájucu múha ájtyúmitúne. Áábedityú Píivýéébe néé ímíhyeváa díbye icyahíjcyáné díbye ímillédu.

⁶ Tsá muurá Píivýéébe ímí íjtsúcunútú dííbyeke cáhcújtsótúmeke. Áanéllii ihdyu dííbyema tsaímíyé menáhbévájçatsíñé meimílléhajçhíí mecáhcújtsó ímiááné díbye íjcyane. Áijyu meke piááboobe dííbyedi metsúúrámeyeke.

⁷ Téhduréhjáa Noéé ímí cáhcújtsóhi. Áanélliihyéhjáa Píivýéébe nújçacyo icyáájávétsoíñé dííbyeke néene cáhcújtsóobe tsáijyúubaréi tehdíivane ájtyúmitúroobe. Áanemáhhjáa múnécoba méénuube témíri ítsíímema ipájtyeteki. Ehdúhjáa icyáhçújtsódú íjcyabe pájtyeténáa tsíjtye míamúnáa íçubáhráméhi. Áábekéhjáa ímí Píivýéébe íjtsúcunú díbye ímí dííbyeke cáhcújtsónélliihye.

⁸ Téhduréhjáa Aavaráá ímí cáhcújtsóhi. Muuráhhjáa Píivýéébe kiá dííbyé íiñúji íjcyáíhullévú dííbyeke wállóónéllii iwáájçúçúçúróhullévú peebe dííbyeke icyáhçújtsónema.

⁹ Aabéhjáa úújeté Píivýéébe dííbyeke íñéhdújucu ájçúné íiñújivu. Áronáacáhhjáa ihdyu tétsii icyahíjcyabe ehne múúne ullé múnaa íjcyadu nújuwááneríye. Téhduréhjáa Itsáamútsí ílli Jacóóboma nújuwááneríyé icyahíjcyá tééné pítyáçjójú pañéré íjcyánélliihye.

¹⁰ Ehdúhjáa Aavaráá icyahíjcyabe ítsohíjcyá mújyú muhdú íjcyátyucóómí páñetu Píivýéébere méénúçoomívú íúújetéíñe.

¹¹ Téhduréhjáa mewa Tsáára ímí icyáhçújtsónéllii tsíimavá ajçhíbá íjcyalle kéémelléjucu íjçyárolle. Muuráhhjáa ihdyu Píivýéébe ímiááné dille tsíimáváiñé néene icyáhçújtsónéllii tsíimavalle.

¹² Ehdúhjáa ávyeta kéémemútsíjyucu íjçyáromútsí tsáápiwúuke tsíimáváábédityú mítyane míamúnáa llíyaaté míçúçuma néwayúúhá íjcyadu eevératu.

¹³ Aaméhjáa pámeere dsíjívé Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyame Píivýéébéé diityéké nénehji ájtyúmitúmére. Áronáacáhhjáa ihdyu cáhcújtsómé ímiááné diityéké íñéhíjcyádú díbye diityémá méénuíñé díbyéi méénúçúçóóné. Aaméhjáa nehíjcyá íiñújiri ullé múnaare íjcyane.

¹⁴ Ehdúhjáa dítye néénetu méwaaçáçú tsíiji íiñúji dítye ítsohíjcyáné tééjiri bótssi íñé ímíjyáú íjçyááji.

¹⁵ Muuráhhjáa tsáháturo muhdú tene néétu tsíiñe dítye íiñúji ítsáávéne óómíyóne.

¹⁶ Áronáacáhhjáa ihdyu ávyeta imíllémé ehniíñevu ímí dítye íjçyáíñé íiñúji Píivýéébe níjçyeyívú diityémá méénuji íajtyumíne. Áanélliihyéhjáa tsá Píivýéébe núçjçpítso íjtsúcunútú diityé Píivýéébé íjcyane.

¹⁷⁻¹⁸ Tsáijyúhjáa muurá Aavaráake ílli Itsáadityú neébe: “Daachi Itsáadityú llíyaatéme íjçyáá páñétúejte díjtsíiménémúhaabe.” Ehdúhjáa Píivýéébe íñéeróóbedi Aavaráake waajáçullé díbye ídsíjívétsóne icyóvájçsóbedi dííbyeke íicúveki. Ahdújucóhhjáa díbye méénúçúçóóné dííbyeke ímiááné icyáhçújtsónélliihye.

¹⁹ Ímiááné cáhcújtsóobe Píivýéébe íhstútuube dsíjívémeke tsíiñe bóhíçtsóne. Áanélliihyéhjáa íjtsúcunúúbé tsúúca íllíkye díbye llíhyanúúbeke Píivýéébe tsíiñe bóhíçtsóúvúdu.

²⁰ Áhduréhjáa Itsáá cáhcújtsó íllímutsi Jacóóboo, Etsaóoo, íjçyámútsi hallúvú piáábó Píivýéébeke díbye táúmeidyú diityéçsikyé díbye piááboíñe.

²¹ Áhduréhjáa Jacóóbó cáhcújtsó íáachímútsi Jotséé hájçhímútsi hallúvú piáábó díbye táúmeidyú Píivýéébe piááboíñe. Aabéhjáa ídátso dsíjívéríjyucu íjcyabe icyuújityu icyátóóóvéne Píivýéébeke duurúvahíjcyáhi.

²² Áhduréhjáa díbye íaachi Jotséé ímí icyáhçújtsónéllii ídsíjívéíñé ihde néé íhyájkímú íjraéémuke Píivýéébe diityéké íçhíçyétsoíñé Ejíhto múnáá hójçtsi pañétu. Téhduréhjáa neebe diityéké dítye téçsihdyu ipyééçooa dííbyé bajçúné tééné íiñújivu íúújeíñúçuki.

²³ Áhduréhjáa Moitsééç caanimútsi ímí Píivýéébeke icyáhçújtsónéllii tsá íllityétú tééné íiñúji avyéjuube diityéç tsíimé wapímúç tsíiméwuúçmudívú dsíjívéçtsóçneri. Aamútsíhçyáa díbye Moitséé ímíwu néébéwúuke itsíimáváábeke páátanú pápíhçhúú nuhbává hajçhóta.

²⁴ Aabéhjáa íkyéémévéne téhdure ímí Píivýéébeke icyáhçújtsónéllii tsá ímíllétú teene Ejíhto avyéjúbé ayyúwá hájçhidi ídillómeíñé diityémá ímí íjçyáíyónáaça.

²⁵ Imílleebéhjáa ihdyu imúnaa ijraeémú Píivýéébeéjté Ijcyame idátsó ícúbáhrámeihjcyarómemáyé Ijcyane. Tsáháhjáa díbye ímilletú íñe íñúújiene imityúne múnahjchótá díbyeke ímjyúúvétsóíñeríííva íjcyáiyóne.

²⁶ Waajácuubéhjáa imúnáama Ijcyaaabe ícúbáhrámeiyónáa nihñéétsihvuré Críjtona tsaímíyjuco Ijcyáiñé Ejlhto íñúújí avyējuri ímí íjcyáiyóné ehnííñevu.

²⁷ Aabéhjáa Píivýéébeke íajtyúmitúróobeke ímí icyáhcújtsóóbedívú icyátsípáávéne íjchívyé tééne íñúújí avyējuube díbyedívú cáyobáávatéroneri íllityéтуube.

²⁸ Aanéhjáa ímíáané icyáhcújtsónéllii íhyájkímuke neebe ditye obééjámuke illííhyánúmé tujpácyori íhjáháñé llehówáané iwáchíyáhu nýkyéji múnáájpyike Píivýéébe wáloobe Ejlhto múnáaj tsíímé ámlajtéké dsíjívétsóíñetu díityéj tsíímé ípájtyetéki.

²⁹ Aaméhjáa idyé ímí icyáhcújtsónéllii tsaímíyé Tújpañe Móóá pajtyé nýjpacyo dówáávéjijtori. Áame déjutúhjáa díitye Ejlhto múnáa pééromé hallúvú nýjpacyo wátáhaavémé májcanúhi.

³⁰ Áhduréhjáa ímí icyáhcújtsónéllii Píivýéébe néhdújuco ditye Jericóó hallúrí pápajtsi péhíjcyanéj pñéwé 7 coojívatu técoomí mijco cáhvyabáne.

³¹ Áhduréhjáa Raáá nahtsíwamééwá Ijcyárolle ímí icyáhcújtsónéllii tsaate díityédítýú técoomí wáájavu péémeke tsaímíyé íhjáwú waatsúcúpejtsóhi. Áánélliihyéhjáa muurá técoomí múnáa icyáhcújtsótúné nýjcaúvú úújetémé dsíjívémédítýú pájtyetélle.

³² Áánetu Ijcyarómé tsijtye téhduréhjáa ímí Píivýéébeke cáhcújtsómedítýú o úúbálléiyómé Jedeóoo, Baráaa, Tsajtsóoo, Jetéee, Dabíii, Tsamoéee, Ijcyame. Áhduréhjáa tsijtye Píivýéébé íhjáwú uubálle múnáa ímí cáhcújtsóhi.

³³ Ehdúhjáa ímí Píivýéébeke ditye cáhcújtsónéllii panévatúré díbye píaabómé tsaate tsijtye múnáa íñúújíné caavácuhijcyáhi. Aaméhjáa tsaímíyé tükévétsócatsíhijcyáhi. Tsáijyúhjáa tsaatéké bájú oohímíyé dóóíyómeke pájtyetétsoóbe.

³⁴ Áánetúhjáa tsaatéké cúújúwá pañéwú ditye wájójcóróméke pájtyetétsoóbe. Tsaatéhjáa pátyetéhijcyá nýtsumuri ditye llííhyánúyónetu. Áhduréhjáa íhnáhóoturómé ímunáake táhahijcyá díbyere Píivýéébe píáábóneri.

³⁵ Áhduréhjáa tsaate walléémú ímí díbyeke cáhcújtsónéllii ítsíime dsíjívéromé tsiíñe bóhihijcyáhi. Áánetúhjáa tsijtye Píivýéébeke icyáhcújtsóné íhvéjtsótúné hallútú ícúbáhrámeke dsíjívétsóhijcyáme. Ehdúhjáa wájýúmeityúmeré dsíjívéhijcyá dsíjívéromé Píivýéébema ímí íjcyáiñé icyáhcújtsónélliihye.

³⁶ Áhduréhjáa tsijtyeke tééne hallútú ícúbáhrámeke úwáñehíñeri íchíjchúmeke cuvéhoojánuhijcyáme.

³⁷ Tsaatékéhjáa dsíjívétsóhijcyámé néwayúúnevu íáámúneri. Tsíjtyekéhjáa tsaahdúnéhjí wáchérecóhijcyáme. Áánetúhjáa tsijtyeke ditye cáhcújtsónetu íbójcyúróne dsíjívétsóhijcyámé nýtsumuri. Áánetúhjáa tsaate idátsó íñéúbamá Ijcyatúmé úlleméré pehíjcyá obééjámuu, cáávarámuu, Ijcyámé mihénevu íbíjívánéhjíma ícúbáhrámeíyére.

³⁸ Ehdúhjáa idátsó íñéúbará píivýétúné íñúújiri, cáméhbaúneri, pevétsihjíri, páhejújí pañe cúwaméré pehíjcyá Píivýéébeke cáhcújtsótúné díityéké cáávájúcoótúnetu.

³⁹ Ehdúhjáa mítyame ímí Píivýéébeke cáhcújtsómeke ímí tehdújuco díbye íjtsúcunúrómé tsáhái újcutú díityéké íajcuíñé díbye nééneé.

⁴⁰ Muurá ímílleebe tsajyúí meke téénevu íajcune tsaímíyé díbyema meíjcyaki.

12

Jetsóópe icyahíjcyádú meíjcyáiyóne

¹ Aane tsúúca méwajácú méíhdé múnáaúvúhjáa íhnáhóóróné pañe tsaímíyé Píivýéébeke úrávveyhijcyáne. Ahdu metsu panévaré meke mújtsátsóiyonéhjí meíhvéjtsóne tsaímíyé óóchévetúmeré díbyeke meúráávyeiki.

² Muuráhjáa tsúúca Jetsóó mééma ímbajchó tsaímíyé díbyema meíjcyáiñé núcojpsító páwachekevu ídsíjíveneri. Áronéee muurá tsá díbye núcojpillétú bóónétu íñe ímíjyáú Píivýéébema íávyejuutéíñe iwáájácúnema. Áabeke ihdyu metsu ímíñeúvú mecáhcújtsóne díbyéee icyahíjcyádú meíjcyaki.

³ Cáhawáá méjtsúcunu muhdúhjáa díbye míamúnáake iwájýune ímityúmé hójtsí pañéwú íhvéjtsámeíbyedi ditye ícúbahráne. Aane múu ítsáávéne íhvéjtsótúné tsaímíyé díbyeke úraavyéhi.

⁴ Tsáhái muurá ámuha ímityúnéhjiri meícúbáhrámeíñe medsjívetúne.

⁵ ¿A tsá ámuha meítsáávetú muhdú Píivýéébe ítsiime mejjyámeke úwaabóne? Muurá íwaajácúháámitu neébe:

Tsá múu, Lli, múhdurá íjtsúcunútú Díavyéjuube o íjcyaae uke o túkëvejtsone.

⁶ Muurá áátsiime íjcyámeke íhnáhó ó úwaabó diityéké o wájjúnema.

Ehdu muurá Píivýéébe néehíí.

⁷ Ahdícyane ovli ímiááméré mejjyáne máaabúcuhiycá ehne múúne meétsiimeke meúwaabódú meke díbye úwaabóne. ¿Mityá íjcyámé tsaate ítsiimeke úwáábotúme? Pámeere muurá meétsiimeke meúwaabó mewájjúnema.

⁸ Muurá Píivýéébe meétsiimeke meúwaabódú meke úwáábótúhajchíí tsá dílbyej tsíimé mejjyatúne. Aame méjjycá ídátsó cáánivatúme íjcyadu.

⁹ Muurá tsíimene mejjycácooca meécáanimútsí meke úwaabóné melleebó diityétsikyewájjúnema. Aanéjjíwa jiveekí tsá Meécááni Píivýéébeke mecáhcujsóityú awáá muhdú mejjycáityúme dílbyema mejjycáíñéllii meke díbye úwáábohíjycáne?

¹⁰ Muurá meécáánimu meke úwáábohíjycá wahájchotaré íñújí hallúrí ímí mejjycaki. Áanetu Píivýéébe meke úwaabóné éhniñeuvu meke píaabó díbye íjcyadu ímiáámé mejjycaki.

¹¹ Muurá íhnáhó meke dítye úwaabóné ávyé meke pájtyene múhdurá téjju méjjtsúcunúhi. Áronáa téénetu meíllíjkívyéne bóónétu tsaimiyéjucu mejjycane.

Píivýéébeke éhdúvállémé hallúrí ápíchó nééneé

¹² Áanéllii ímíchi mejjycá tsaimiyé Píivýéébeke ámuha meúráávyeki.

¹³ Métsúúraméí tsaimiyé dílbyeke ámuha meúráávyéyóneri tsijtye ámúhake íiíténe íimíbáávye ímí tsaméhjí ámuha dílbyeke meúráávyeki.

¹⁴ Aame paménavamáyé ímiááméré mejjycá ímityúné dáriívcatsityúme. Muurá ímiáámé mejjycátúhajchíí tsá mújjyú Píivýéébema mejjycáityúne.

¹⁵ Áanéllii panévare ímityúnéhjitu météhmeméí ámúhake díbye ípiááboki. Tsá múu tsíjtyeke tútávajtsotú ehne múúne námijtya meke tútávajtsódu.

¹⁶ Ihdícyáméhjima medómácójcatsídíñe. Tsá múu íhvéjtsotú ímí Píivýéébema ámuha mejjycáiyóné éhnehjáa Etsaóó ámiabe píáábó újccúiyóné íbonéébedívú dójtúccútsámeidy.

¹⁷ Muurá ámuha méwaajácú díbyéhjáa újccúiyóné píáábó íñahbe újccúné boonéréjucu téénevu cááni éllevu pééroobe ílluréjucu bánúmeíñe. Áaneríhjáa ávyetá íhnáhó támeíyoobe tsáhájucu újcutúne. Ahdu ámúhake tene ípájtýetu ímíñeúvú météhmeméí.

¹⁸ Muuráhjáa méihde múnááúvuma "Tsinai" némeíhbaúvú Píivýéébe íhjuvávájju tétsii íjjyunúnaa cúújuwa peetéccunúhi. Áhduréhjáa apíchówu kíjjybama níjjyaba íjcyané tujkéveri íñíjji váátúmeíhi.

¹⁹ Ájjyúhjáa lleebómé Píivýéébe diityémá íhjuváváné tujkéveri rojrocó íhjuvávane. Áaneríhjáa íllityéne néeme éhniñeuvu díbye íhjuvávátuki.

²⁰ Íhdétújucóhjáa muurá díbye téénetu nééneé: "Tsaate íhdícyame iyáábéuba íñe cámehbáú túváámeke néwayúúneri, hójtsivari, médsjívétsoco." Ehdúhjáa íhdétújucu Píivýéébe nééne ápíchó íjtsúcunúnéllii mítyane íllityémé téjju diityémá díbye íhjuváváni.

²¹ Dílbyéhjáa Moitsééúvú íjcyároobe téjju muhdú tene pájtyene íajtyúmíne néehíí: "Muhdú íhya o íllityéneri ó uuvécunúhi." Ehdúhjáa diityéké tene pájtyedu nééne muurá tsá ámúhake pájtyetúne.

²² Áronáa íhdyu tsá ámuha Píivýéébedi meíllityéjúcootúne. Muurá mítyame níjkyéjí múnáa ámúhake náhbenúme ámuha meúújetéjucóó páñétúétsihvu Tsióó caméhbaúvú dílbye cóomí Jerotsararé níjkyéjiri íjcyácoomívu. Áanéllii ámuha tsúúca mépiivyéte dílbyema meíhjuvávane.

²³ Aame ámuha pámeere íhdéjeje cahcujsó múnááúvuma téhullétú ámuha mémeháñé tsúúca cáátuvámé ímí méjjycá Píivýéébema muhdú meicyahíjycané pámeemáyé ímbájjchóúbyema.

²⁴ Áhdure tsúúca ámuha Jetsóoma ímí méjjycá ítyujpácýo iwáágóóneri méema béhné pityájcojúrjúco méénúúbema. Tsáháa díbye pevénéré ítyujpácýo iwáágóóne dsíjívétú Abééúvúhjáa dsíjívédu. Muuráhjáa íhdyu díbye ítyujpácýo wáágóónej tééveri Píivýéébe meke ímbájjchóhi.

²⁵ Áanéllii tsá múu táhjalletú díbye meke iwájjyúne úwaabóne. Éjjyuúvúhjáa muurá Moitsééúvuj tééveri díbye úwaabóné lléébohíjycatúme ícúbáhrámeíhijycá téené déjjucotu. Aanéjjí muurá dílbyere níjkyéjiri íjcyaae meke úwaabóné melléébótúhajchíí téhdure meke ícúbáhráílbye.

²⁶ Muuráhjáa 'Tsinai' némeihbaúvú díibye Moitséeévuma díibye íhjuváiyyu ííñuji ávyetá íhnáho vááúmeíñtu neébe: "Tsiíñéi ávyetá íhnáho ííñuji ó vááúmeíchoo páneere íévéhóowari íjcyánéhjimájucu."

²⁷ Ehdúhjáa neebe páneere ípyée ípívyéjtsóné tsíeméné níjkévaíñe. Áanetu ihdyu tsane coévaá mújyú muhdú íjcyáiyúne.

²⁸ Áánevúu tsúuca meke ájcuube íavyéjuvu muhdú meíjcyáiyúme díibyema meíjcyaki. Áánéllii metsu díibye ímíllédú meíjcyáne díibyeke dúúrúvaméré metéhdújtsoki.

²⁹ Muurá íhtsútuube Mépiivyéébé íjcyaae ímítyúmeke waagóó ehne múúne cúújuwa tsíeméné áíuúúdu.

13

Pívyéébema ímí meíjcyáiyóne

¹ Ahdícyane tsáma ámuha cahcújtsu múnaa meíjcyame mewájyújcatsíñe méihvéjtsodíñe.

² Máábáíívedí tsaímíyé ámúhá aahíve múnáake ámuha mewáátúscúpétsohíjcyáne. Muuráhjáa ehdu íaahíve múnáake wáátúscuhíjcyámé wáájácúratúné níjkyéji múnáake íícúvehíjcyáhi.

³ Áánéllii cúvéhóojari íjcyámeke mépiáábohíjcyá díityémá ámuha meíjcyáiyódúré meíjtsúcunúmeíñema. Áhdure múu ídáátsové ícúbáhrámeíhíjcyámedi téhdure ámuha díityédúré meíjcyane meíjtsúcunúmeíñema.

⁴ Téhdure ámuha metáábávájcatsímyema múu wajyújcatsíhi. Tsá múu íhdícyáméhijima dómácójcatsítyúne. Muurá tehdu néémema Pívyéébe íhnáhoóíñe teene ímíbajchóne.

⁵ Áhdure tsá múu mítyane ídsíídsíváyóneri íhjáacunútyúne. Muhdú íjcyane múu ímí íjtsúcunú tehjújucu. Muurá Pívyéébe néhíi: "Oke cahcújtsómeke tsá o íhvéjtsóityúne. Aame tsá íñerí báñúmeítyúne."

⁶ Áánéllii muurá díibyedívú mecátsípáávéne íñerí áábímyeityúme ménehíjcyáhi: Pívyéébe tápiááboobe íjcyánéllii tsá o íllytétú míamúnáa óhdi ícúbáhráiyóneri.

⁷ Ahdícyane tsáma máábáíívedí muhdúhjáa tujkénú Pívyéébé íhjuváiyyu ámúhake úwaabóme ícúbáhrámeíyóne pañe tsaímíyé díibyeke úráavyehíjcyáne. Ahdu tsaímíyé díibyeke mécahcújtsu.

⁸ Tsá muurá Jetsocríjto mújyú tsíhdyuréjuco íjcyatúne. Íjcyadúré díibye paíjyuváre.

⁹ Áánéllii máállítsámeídí tsíhdyuhjiré úwáábohíjcyámeívú. Muurá Pívyéébe meke íwájyúne tsípátsohíjcyá tsaímíyé díibyeke meúráávyeki. Tsá muurá meke díibye ehniíñevu piáábóityuro téene tájpijyucu meíjcyáiyóne tsane majcho maáwahíjcyámeke. Ehdu méénuhíjcyarómé íllure báñúmeíhi.

¹⁰ Áánétúu ihdyu Críjto mewájyuri pájámeí íñe ímíjyaú Pívyéébema meíjcyaki. Muuráhjáa duurúvájá pañévú díibyeke íícúvéneri tsúúrámeíhíjcyarómé tsá ímí díibyema íjcyatúne.

¹¹ Muuráhjáa pañétúejpi llúúváabe iyámé tujpácýoma tééjá pañévú pañétúétsíhvu úcáávehíjcyá ímítyuu, tsíjtyé ímítyuu, íjcyane ímíbáávyeki. Ehdúhjáa imyéénúne díitye iyámeke tsíélllevu itsájtyéne covátsohíjcyáme.

¹² Ahdúhjáa muurá Jetsóoke cóómítyu tsíélllevu itsájtyéébedi ícúbáhráne dsíjívetsómé ítyujpácýo wágóóóvéneri pámeere míamúnáa ímítyuháñe ímíbáávyeki.

¹³ Áánéllii óvjyacoóne tsíjijtóríyé úwáábómeíñe meúráávyehíjcyáne. Métsu Jetsóokéréjuco meúráávye tsíjtye meke díibyeke ítsárllehíjcyádú tsárlíleróné pañe.

¹⁴ Tsá ííñújiri meíjcyatú paíjyuváre muhdú íjcyáiyúme. Pívyéébe ihdyu meke újcuooca botsii díibyema meíjcyáá muhdú íjcyáiyúmeréjuco.

¹⁵ Áánéllii metsu Jetsocríjtoj tééveri díibyeke medúúrúváne díibyé uwaáboju tsíjtyeke meúúballéneri díibyeke meíícúveki.

¹⁶ Ahdícyane méihvéjtsodí ámuha tsíeménetu tsíjtyeke mepiáábohíjcyáne. Ehdu meméénune ímí íjtsúcunúúbe.

¹⁷ Áhdure idyé múu ámúhá túkevéjtsotjéke íavyejúúlléne lleebó dítye ámúhake úwaabóne. Muurá Pívyéébeke úúbálleímýe muhdú imyéénuhíjcyáne. Áánéllii panévatúré ímiááméré meíjcyá díityéke ámuha mekímóvéjtsótuki. Ímítyúne ámuha medáíívémeíhájchí tsá íñetú ámúhake tene piáábóityúne.

¹⁸ Muurá ícyooca muha ímí tsaííbuwáre meíjcyámeke Pívyéébe ímí íjtsúcunúhi. Áánéllii múhá hallúvú piáábó metáuméi ehdícyarónéhí pañe ímí muha meíjcyaki.

¹⁹ Ímichi táhallúvú metáuméi ícúúí ámúhadívú o újjetéki.

Dibye pítajcône

²⁰ Ahdícyané ovíi Píívyéébe Máavyéjuubée Jetsocríjtó obééjámú tehmeébedú néébe dsíjívéébeke tsiíne bóhíitsoobe ámúhake ímbajchóhi. Muuráhjáa Jetsocríjtó ítyujpácýó iwáágóóneri mééma béhné pítajcoju meenú mújyú níjkéváityúne.

²¹ Áábej tééveri ihdyu óvíi meke túkévéjtssoobe muhdú dibye ímillédú mejjcyaki. Áánéllii metsu Jetsocríjtóke maávyéjútso mújyú níjkéváityúne.

²² Ámuúha táñahbému, íllu íñe íhyaamí pañe ámúhake o túkévejtsoné tsáma tsáríyóné pañe mellébo.

²³ Téhdure ámúhake ó úúballé ménahbe Timotéó tsúúca cùvéhóójatu íjchivyéne. Aabe óhdivu íícúí wátsíhajchíí dííbyema muhtsi ámúhake máaahívéteéhi.

²⁴ Téhdure ámúhake ó úúballé Itáaría íñúji múnaa ámúhake dúúruváne. Téhdure idyé ámúhá túkévéjtsójtémá pámeere cahcújtso múnáake ó duurúváhi.

²⁵ Ahdícyané ovíi Píívyéébe ámúhake píaabó pámeekére. Ayu tehdújuco.

TSAJTIÁGO

Tsjatiágo cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo iñe Tsjatiágo Avyējuube Jetsocríjoma Píivýéebemútsi iicúve múnáajpi o íjcyaae ámúhake ó duurúvá 12-nevá dohjíba múnaa ijraeémú mejjcyámedityú ámúhake ditye wáchájanúmé panévá iñúñnévú ámuha memújtámeke.

Píivýébedityú tsááné waajácu

² Ámuúha táñahbémut, páhduvaré nééne evéllejúúné ámúhama íjcyaróné pañe múu íllure imíjyuhíjcyáhi.

³ Muurá méwaajácú Píivýéébeke mecáhcújtsómema íjcyané evéllejúúné meke pátsárijcyoróné íllure meke píaabóné éhniñnevu ímí díbyeke meúráávyeki. Ááneri muurá mépiivýeté ímityunéhjí meke pájtyeróné maáábucúne.

⁴ Áánéllii ímíñeúvú météhmemeí ténéhji ámuha maáábucúne ímiááméré mejjcyaki. Áijyu muurá ímí ámuha mejjcyaa íñe ímityú ámúhake táhjatúmeréjucu.

⁵ Áánetu tsaate ámúhadityú muhdú mejjcyáiyóné wáájácútmé múu Píivýéébeke táumeí ámúhake díbye iwáájácútsoki. Díbye ihdyu ámúhake waajácútsóo panénavuré iñá neétuubére.

⁶ Árónáa ihdyu ámuha metáumeícyooa tsá múu íjtsámeityú díbye ámúhake píáábóityúne. Múu cáhcujtsó díbye ámúhake píááboíñe. Muurá páhduvaré ámuha mejjtsámeíhájchíí ámuha mejjcyá éhne múúne mooa kíjyébári nóhjne íjcyadu.

⁷ Aane ehdu nééme tsá íjtsotú Píivýéébeke ityáumeíñe íjcuñíñe.

⁸ Muurá ehdu páhduvaré íjtsámeimyé tsá mújyú tsajjítóré íjtsámeítyuróne.

⁹ Áánetu ihdyu idáátsóméhjivúvú ímiááméré íjcyané cahcújtsó múnaa imíjyúúhíí. Muurá téhdu néémeke Píivýéébe ímí íjtsúcunúhi.

¹⁰ Téhdure íhtsutúmé ehnéva múnaa íjcyame imíjyúúiyá ídáátsónúcoóca. Muurá diitye tsaímíyé íjcyá múhájchótáwuúrá éhne wajco íñe ímíjyau néérone wáhájchótáwuúré íjcyadu.

¹¹ Muurá núhba ájchuri íjtone ílluréjucu tsóuuvéne. Ehdu muurá diitye íhtsutúmé ehnéva múnaa dsíjivécooca diityé tsíemené ílluréjucu níjkeváne.

Ímityúné úmuupívyeháñe

¹² Áánetu ihdyu maímijyu diitye eene ímityúneri úmúúpívyeróné áábucuhíjcyámé íjcyanej. Muurá téhdu néémeke tééne áhdó Píivýéébe ajcú mújyú ditye dsíjivéjúcóóityúne bóhívu díbyeké wájyúmeke íajcuñíñe íñéhdújucu.

¹³ Áánetu tsaate ímityúné imyéénúyóneri úmúúpívyehíjcyámé tsá neéityuró Píivýéébe neéjuri tééneri úmúúpívyehíjcyáne. Tsá muurá mújyú díbye úmúúpívyéityuró ímityúné imyéénúyóneri. Áhdure tsá díbye muuca úmúúpívyétsóityuró ditye ímityúné imyéénuki.

¹⁴ Muurá ihdyu méhdityuré íjcyane meere ténéhjiri mejjtsámeíñéllii méúcaávehíjcyá tééne pañévu.

¹⁵ Aane téénevuréjucu meíbúwáávéne níjcaúvú muurá ílluréjucu mewágóóóvéiyóne.

¹⁶ Ehdu tééne, ámuúha táñahbémut. Áhdícyane tsáma ténéhjivú máállítsámeídíñe.

¹⁷ Muurá ímiááné íjcyane tsáa caame íjcyaae Píivýéébedityú iyévéhoowávúu peetéháñé ípívyéjtsóóbedityú. Aabe muurá tsá mújyú íjtsaméí tsíhdyuréjucu cápáyoácóityuróne.

¹⁸ Muuráhjáa ímíllénéllii meke imíjpyetétsoobe múhdurá menééromeke díbyeéjté mejjcyaki.

Píivýéébeke meúráávejito

¹⁹ Áhdícyane, ámuúha táñahbémut, múu ímíñeúvú lleebúcnú tsaate ámúhama íhjuváne. Tsá múu pecutére íhjuvatúne. Téhdure tsá múu cááyóbatúne.

²⁰ Muurá cááyóbámé tsá Píivýéébe ímillédú íjcyatúne.

²¹ Áánéllii ímityúné ámuha meméénuhíjcyáné meíhvéjtsóne Píivýéébedívú meídátsójkímeyíñe díbyé uwááboju ímíñeúvú méuráávyé. Teene muurá ihdyu meke pájtyetétsó mewágóóóvéiyónetu.

²² Árónáa ihdyu tsá múu teene uwáábó ávyetá lleebúcnúré meénutúne. Tene néhdu múu íjcyáhi. Muurá tene néhdu ámuha mejjcyátúhájchíí ámuháyé máállímeyéhi.

²³ Muurá tsaate ávyetá lleebúcnúré meenú éhne múúne míicúmiri méhúmi meíitémeídyu.

²⁴ Muurá meíitémeícyoocaré méwaajácúmeí muhdíivamé meíjcyane. Áánetu meíitémeíyúcooca tsáhájucó mewáájácútu muhdíivamé meíjcyane. Ehdú muurá díitye uwáábó ávyétá lleebúcumuré méénuhíjcyáme.

²⁵ Áánetu ihdyu Píivýéébe ímityúnéhjitu meke túkévejsóné ábájívetúmeré tsaímíyé meuráávyémeke piááboobe panévatúré ímí meíjcyaki.

²⁶ Áánetu 'tsaímíyé Píivýéébeke ó úraavyéhi' menéérome peecútéré ímityúné meíhjúvahíjcyáhajchíí meere máállímíyehi. Aane tsá íinetú meke piáábotúne.

²⁷ Muurá ihdyu ímiááné Méécáánikye meúraavyémé mépiáabó úújóveke. Téhdure mépiáabó píibájyujtéké panévatúré íná díityéké pátyehíjcyánéhjitu. Aame tsáhájucó meíícúvetú múhduná íjijene ímityúné íjcyánéhjiri.

2

Tsahdúré pámeekéré méíicúvéiyóne

¹ Ámuúha táñahbému, ímiáábé Máavyéjuube Jetsocríjtoke ámuha mecáhcujsómej, tsá tsaatékéré ímí meíjtsúcunútyuróne. Tsahdúré pámeekéré meíjtsúcunúiyáhi.

² Tsájyju muurá tsaapi ehnéva múnáajpi ímíwu nééné wajyámuma óoropáájí ihyójtswapáájí íjcyaae ámuha éllu úúbámyénúúbé raahóri téhdure tsijpi idáátsoobe átéréjea íwajyámuma ubámyénúiyáhi.

³ Aane díibye ehnéva múnáajpikyéré ámuha ímí mewáátsúcúne 'íchihwu ímítsihwu dacúúve' menééne díibye idáátsóóbeke 'étsihjívúré baavu dacúúve' menéhajchíí muurá ímityúné íjtsaméiyé ámúhá pañe.

⁴ Aane muurá ehdu íhtsútúúbekéré ímí mewáátsúcúhahchíí tsúúca ímityúné mémeenúhi. ⁵ Aane cáhawáá íñe ámúhama o íhjuvúné ímíñeúvú mélleebúcuunu, ámuúha táñahbému. Muurá Píivýéébe idáátsójtéké ujcú díibyeke dítye icyáhcujsóne íávyéjuutéki. Muurá neebe díibyeke wájyúmeke íávyéjútsoíñé íávyéjuvu.

⁶ Áánáa ¿iveekí ámuha díityéké meéhdíiválleneri ménúcópívétsohíjcyáhi? ¿Aca tsá ámuha mewáájácútu téhdure íhtsutúmé ámúhadi íicúbáhráne ávyéjúté éllu ámúhake tsátyehíjcyáne?

⁷ Áhdure ¿aca tsá ámuha mewáájácútu dítye túútávátuube Mepájtyetétsoobe Críjtoke meuráávyehíjcyáábedi úúhívatéhíjcyáne?

⁸ Áánetu ihdyu Píivýéébe táuhbaju íwaajácúháámitu 'pamévakéré múu wajyú muhdú u wájyúmeídyu' néhdu ámuha meíjcyáhajchíí ímiááné tehdújucó ámuha meméénune.

⁹ Áronáa tsaatékéré ámuha ímí meíjtsúcunúhahchíí ímityúné ámuha mémeenúhi. Ááneri ámuha ménéétsameí Píivýéébe táuhbaju néhdu ámuha meíjcyátúneri.

¹⁰ Muurá tene néhdújucó meuráávyerómé tsane néhdu meíjcyátúhahchíí tsúúca íjcyáné ímityúné máhallúri.

¹¹ Muurá Píivýéébe néehíi: "Tsá múu íhdíycámema dómácójcatsítyúne." Téhdure tsiíñe neébe: "Tsá múu míamúnáake dsíjívétsoótúne." Aane muurá íhdíycámema medómácójcatsityurómé tsaatéké medsíjívétsohahchíí tsúúca ímityúné mémeenú tsane Píivýéébe táuhbaju néhdu meíjcyátúnéllíhýe.

¹² Áánéllii múu ímíñeúvú íjtsámeíñe ímiáánéré meenúhi. Muurá Píivýéébe mééma ténéhji ímíbájchoó muhdú béhné pítyájcoju néhduú.

¹³ Muurá tsíjtyedi meidáátsóvétúmedí téhdure tsá díbye idáátsóvéityúne. Áánetu tsíjtyedi meidáátsóvétúmedí téhdure idáátsóvéíbye pámeere muhdú meícyahíjcyáné ímíbájchócoóca.

Píivýéébeke mecáhcujsóne

¹⁴ Ámuúha táñahbému, ¿a ímí tehdújucó teene 'Píivýéébeke mecáhcujsóhi' menéérome díbye ímíledú meíjcyatúne? ¿A ehdu meíjcyame mépájtyetéiyáhi?

¹⁵ Tsájyju muurá tsaate ménahbému ídátso ímájchoma íjcyatúmé idýe wájyamúúvátúmeke ámuha ménééiyáhi: "Ámúhá wájyamúunévú tsaímíyé meújcámeíñe memájcho."

¹⁶ Ehdu díityéké íñevú ájcutúmeré ámuha menééne ¿aca íinetú díityéké piáábóiyáhi?

¹⁷ Ehdu muurá 'Píivýéébe ó cáhcujsó' menééromedítýú ímiáánéré meméénune bóhówaucunútúhahchíí tsá íinetú meke tene piáábotúne.

¹⁸ Muurá tsaate meke nééiyáhi: "Ú nehíjcyá apááñéré Píivýéébeke u cáhcujsóneri tsúúca díibyeéjpi u íjcyane. Áánetu ó nehíjcyá téhdure díibyeke o cáhcujsóobe ímiááné o méénúneri díibyeéjpi o íjcyane." Ehdu muurá tsaate meke nééiyáhi. Aane íñe ¿muhdú meúújétsóó

Píivýéébeke mecáhcujtsóné díbye ímillédú mejjycátúhahjchíjyu? Muurá ihdyu apáañéré ímiáané meméénuneri méúújetsó díbyeke mecáhcujtsóné.

¹⁹ Aane ihya ihdyu tehdujucu ámuha mecáhcujtsóné tsáápiye Píivýéébe íjcyane. Muurá idyé naavémú díbyeéjté íjcyáturómé téhdure díbyeke iwáájácúúbeke illíhi.

²⁰ Aanéjiiwa çmuhdú ámuha méjjsúcunú pevénére díbyeke mecáhcujtsómé díbye ímillédú mejjycáturómé díbyeéjté mejjcyane? Tsá ehdu tene néétune.

²¹ Muuráhjáa méihde múnáajpi Aavarááuvuke Píivýéébe ímiáábedi dílló díbyeé díbyeke icyáhcújtsóóbeke íicúve illi Itsáake dsíjívetsóiyónéllíihye.

²² Aane muurá méwaajácú ímiááané Píivýéébe díbyeúvú ímí cáhcujtsóné díbyeéhjáa néhdu díbye méénúnéllíihye.

²³ Muurá Píivýéébe waajácúháámitu nééneé: “Aavaráá Píivýéébe ímí cáhcújtsónéllíi ímiáábedi díbyeke díllóóbe.” Ehdúhjáa díbye ímí cáhcújtsónéllíi Píivýéébe nahbévaabe díbye.

²⁴ Ahdícyané ihya tsúúca ámuha méwaajácú Píivýéébe meke ímiáámedi díllone díbyeke mecáhcujtsómé díbye néhdu mejjycámeke.

²⁵ Téhduréhjáa muurá nahtsiwamééwá Raáake díllóobe ímiáálledi dílléhjáa ijraéémudítýú waajá múnáa íhcyóómivu úújetémeke técoomí múnáa dsíjívetsóiyónetu pájyeteétsónéllíihye.

²⁶ Aane muurá Píivýéébeke mecáhcújtsorómé díbye ímillédú mejjycátúhahjchí tsá íinetú meke tene piáábotúne. Aame méjicyá idátsó wáájácúmeítýumé éhne múúne medsjíivéné boone pevénérejúco méjpi íjcyadu.

3

Methjyuváne

¹ Ámuúha táñahbému, tsá múu uwáábojtédí iye idíllómeíñe peecutére tsíjtyeke ímityúné dítye íjcyane néétune. Muurá méwaajácú uwáábojte panévaré wáájacurómé ímityúné méénúhahjchí éhniíñevu íhnáhó díityemá tene ímbájhóméíñe.

² Muurá pámeere ímityúné mémeenúhi. Áanetu ihdyu tsaate tsáijyubaráe ímityúné íhgyúvátúhahjchí ímiáámé díitye. Aame piivýeté panévatúre ítyéhmémeíñe.

³ Muurá íjýmuke métsajtyé meímílléhullévú íhgyúháñetu úwáñéíwuúné mepícyóóneri.

⁴ Téhdure muurá cújúwamíñé témíhjí túkevéjtsojte kémúúturóné ítyúkevéjtsojiiñeri ímílléhullévú túkévejtsó íhnáhó kíjyeba íjcyarónáaaca.

⁵ Ahdu muurá méjpiítýu méhniíjwa áyarówari ímityúné mémeenú méihgyúváne. Cáhawáa méjtsúcunú muhdú cújúwari tsásíhhuuré pééteróné lílyaaténé báju áiucúne.

⁶ Ehdu muurá ímityúné méihgyúváne méttúvájtsámei teene cújúwua báju tútávajtsódu. Aane tshahjcyá cújúwá pañévú wágóóóvéiibe Naavénéítýu.

⁷ Muurá pamévá íyámedítýu íñíjiri úllemee, wahpéjtee, nújpácýó pañe úllemee, íjcyámedítýu ápihó nééromeke ímí metéhmeme ívámeímýé tsá meke tútávajtsótúne.

⁸ Áanetu tsá mújyú méhju metéhméítýuro meke dsíjívetsóné námijtyádú néene néhni méihgyúvahjcyaju.

⁹ Muurá tééjuri Méécaánikye medúúrúvahjcyajuríyé idyé díbyeréé ípívyéjtsómé míamúnáake méuhbáhi.

¹⁰ Ehdu míñéécú tééjuri méihgyúvahjcyá ímiáánee, ímityúnee, íjcyane. Tsá tehdu tene nééítýuróne, ámuúha táñahbému.

¹¹ ¿Aca ímiá nujpácýó íhchívyétsihdyuré idyé nehniíwu néjpacýo íjchívyéiyáhi?

¹² Áhdure ¿aca hígyéérahe nééváiyá atseitóona? Áhdure ¿aca óovahe nééváiyá hígo? Áhdure muurá tsá tshahjctúre núpáhyéjtu ímiá nujpácýoma cánáamajpácýó meújcúítýuróne.

Ímiá waajácu

¹³ Aane ímiáané waajácu múnáa ámuha méjycáhahjchí óví ímiááméré ámuha idáátsóméhjítúvú mejjcyane ámúhadítýú bóhówaúcunúhi.

¹⁴ Áanetu ámuha tsíjtye íjcyari menómíutááváne ámuháyé ímí méjycáiyóneri metsúúrámehajchí tsá ímiá waajácu múnáa ámuha méjycatúne. Íllure ámuha máallíhi. Aame tsá íñeri ámuha memítýajkímeítýuróne.

¹⁵ Muurá ehdu nénehji tsá Píivýéébedítýu tsáátune. Íjienéré teene Naavéne éhne.

¹⁶ Muurá iye ímí íjycáiyóneri tsúúrámehjcyámé tsíjtye íjcyari íñómíutááváne panévaré ímityúné méénuhjcyáhi.

¹⁷ Áánetu ímiá waajácú Píivýéébedítýú tsáánema íjcyame ímityúné méénutúmé paménavamáyé ímí íjcyáhi. Aame tsá tsíjtyeke éhdiáválletúne. Áhdure tsá ditye álliuutúne. Pamévakéré íídaatsólléne píaabóme.

¹⁸ Ehdu ímí ícyahíjcyámema teene níjkévaá tsáímíye.

4

Ííñújíene

¹ Áánetu ¿aca kiátú íjcyane ámuha mémúnaátsócatsíhíjcyáhi? Muurá ihdyu ámuhadítýuré íjcyane ámuháyé ímityúnéhjiri meúmúúpívyehíjcyánéllii ámuha mémúnaátsócatsíhíjcyáhi.

² Muurá ámuha tsíjtye tsíeméné múhdutú diityédítýú meújcuítýuróné nomíúú tééné hallútú diityémá méméénúcatsíhíjcyáhi. Aane muurá tsáíjyu ámuha médsíjívétsohíjcyá diityéké tééné hallútú ámuhadítýú píhtone Píivýéébeke ámuha ímíñéúvú metáúmeíhíjcyátúnéllíihye.

³ Muurá ámuha dílbyeke metáúmeíyónáa tsá díbye ámuhákye ácuhijcyatú ímityúné ámuha metáúmeíñéllíihye. Muurá ámuha metáúmeíhíjcyá íllure téeneri ámuha meímíjyúúveki.

⁴ Ámuúha, Píivýéébeke ímíñéúvú úraavyépityúné míamúnaaj, ¿aca tsá ámuha mewáájácútú ímityúné ííñújíene meméénúneri íllure Píivýéébeke memúnaátsóhíjcyáne? Muurá dílbyeke wájyutúmé téeneriyé tsúúrámehíjcyámé tsá ímí dílbyema íjcyatúne.

⁵ Muurá dílbyé waajácúháámitu nééneé: “Píivýéébe íapííchó mépañéúvú pícyoone meke iwájyúne nomíuuváhi.”

⁶ Aane meke iwájyudu íjcyaaabe meke píáábohíjcyá ímityúné metáhjaki. Muurá tsiíñe dílbyé waajácúháámitu nééneé: “Píivýéébe píaabó idáátsóméhíjyúvú néémeke. Áánetu ‘mityáhmítýá’ néémedi tsá díbye íícúvetúne.” Ehdu muurá nééne Píivýéébe waajácúháámitu.

⁷ Áánéllii dílbyeke maávyejúúlléne dílbyedívú méíhívéjtsaméí Naavéné ámuhádi tsúúrámeyóneri íícúvetúmére. Áíjyu muurá ílluréjuco ámuhadítýú díbye íhvetéíñe.

⁸ Ahdícyane ímityúné ámuha meméénuhíjcyánéhjitu meímíbaávyéne ímíñéúvuréjuco Píivýéébema meíjcyá téhdure díbye ímí ámuháma íjcyaki. Téhdure míjítócu ámuha meúráávyehíjcyánetu meímíbaávyéne dílbyekéréjuco meúráávyé.

⁹ Aame mékímóóveméí ímityúné ámuha meméénuhíjcyáneri metsárívyénema. Óvíjyacóóné ámuha meímíjyuhíjcyáne.

¹⁰ Íllure méidátsójkimiyéí Píivýéébedívú díbye ámuhákye ípíááboki.

Ménahbé mudítýú meíhíjyuvané ímityúné

¹¹ Ahdícyane, ámuúha táñahbé muj, tsá múu ímityúné íhíjyuvatú íñahbé mudítýu. Téeneri muurá íllure ámuha méehdíívallehíjcyá Píivýéébe taúhbaju. Muurá meke neebe mewájyújcatsíki. Aane mecáhcújtsóíyótsihvu ímityúné meíjcyáneri dílbyé taúhbaju méehdíívallehíjcyáhi.

¹² Muurá ihdyu ápáábyéré dílbye tééné taúhbajúvú meke ájcuube nééiyá muhdú meíjcyane. Áábere ihdyu meke pájtyetósóhi. Áhdure meke waagóóbe. Aanéjííva ámuha ¿muhdú tsíjtye íjcyáneri meíhíjyuváiyáhi?

Tsá mewáájácútú meúmiwa

¹³ Cáhawáá ímíñéúvú melléébone méíjtsaméí eene ‘técoomívú mépeé tsáné píjcyábá náhíje meméénúneri medsíídsívakí’ ámuha menéhíjcyáme.

¹⁴ Muurá tsá ámuha mewáájácútú muhdú meúmiwa íjcyane. Muurá éhne cúúvénéturé íjcyáne ójtsó íícúíye kiávú péíñúdu meé. Aame tsá mewáájácútú múhahjótá ííñújiri meíjcyáñe.

¹⁵ Áánéllii múu íllure nééhií: “Óví Píivýéébe ímílléhajchíí teene mémeenúhi.” Éhdure múu íhíjyuváhi.

¹⁶ Áronáa ¿íveekí ímíñéjíí íllure ámuha metúmeíñe ménehíjcyá ámuháyé meímíllédu meméénúiyóne?

¹⁷ Muurá ímíáané íjcyane imyéénúiyóne wáájacurómé teene méénútúhahjchíí tsúúca ímityúné meenúmé téeneri.

5

Muhdú ehnéva múnáake tene pájtyeíñe

¹ Ahdícyane, ámuúha ehnéva múnaaj, mékímóóveméí ímityúné ámuhákye pájtyeíñeri.

² Muurá ámuhá tsíeméné ámuha mewájyuhíjcyaróné nójcánuúhi. Ámuhá wájyamúúné ímíájáhjí máharumú májchoóhi.

³ Áhdure ámuha dsáádsí ámúhadívú tútáááveéhi. Aane múhdurá ámúhama níjkeváme ámuha méjcyaa wáájácúratúmeréjucó éhne múúne cútújuwa tsíeméné áíúcúdu. Ehdú ámúhama níjkévaíñe nihñéétsihvuré ímityúné hallúvú bañúháñe ámuha medsídsívahíjcyáne.

⁴ Muurá ámúhá wákimyéi múnáake ámuha ímí maáhdohíjcyátúneri dítye íhjuvúvahíjcyané íhtsútuube Píívyéébe waajácúhi.

⁵⁻⁶ Áhdure waajácúube ííñújiri íné ímíjyaú ámuha méjcyame íná ámúhake píhtotúme íné ímityú ámúhake méénútúrómeke ámuha medsíjívétsohíjcyáne. Árome ámuha méníjkévaá éhne múúne ócájímuke íjcvávsómeke dítye lííhyanúdu. ¡Ehdú ámúhama tene níjkévaíñévú tsúúca meúújéteéhi!

Píívyéebema methjyuváne

⁷ Ámuúha táñahbému, óóchévetúmeré ihdyu Jetsóoke météhmejíjcyá mújyú tsiíñe díbye tsááíñévújucó éhne múúne úmíhé múnáajpi íbájtso téhmejíjcyádu. Muurá óóchévétuubéré téhmejíjcyá níjya áálléneri kéémevéne íjvcuki.

⁸ Ahdú múu íjcyáhi. Muurá Jetsóó tsááíñe tsúúca píhíjucóóhií.

⁹ Áánéllíi ímityúné médáíívéjcatsídí ámúhá hallúrí teene íjcyátuki, ámuúha táñahbému. Muurá ténehji mééma ímbájhóíbye tsúúca meke tehmeí.

¹⁰ Áánéllíi múu íjcyá íhdée Píívyéébe íhjuvú uubáalle múnáaúvú ícyahíjcyádu. Muuráhjáa panévári ícúbáhrámeíyonéhjí aabúcuíhíjcyáme.

¹¹ Aane méwaajácú ícyooca tsáimiyéjucó dítye íjcyane ípyée íáábúcuíhíjcyánéllííhye. Muurá ámuha méwaajácú muhdúhjáa Jóóvu téhdure ícúbáhrámeíyonéhjí áábúcuíhíjcyánéllíi Píívyéébe dííbyeke íné ímíjyaúréjucó pícyoóne. Muurá ímiááné mityane meke ídáátsólleébe.

¹² Ahdícyane, ámuúha táñahbému, tsá múu níjkyejíi, ííñujíi, íjcyánema tsiíñehji mémé dómájcotú ímiááné ámuha maállityúné menéécooca. Tsá múu óvíi muhdú níjkyejíma ííñují íjcyá o állíhahjíjyú néetu téené hallútú Píívyéébe ámúhake ícúbáhrátuki. Múu ímiááné tene íjcyáhajchíí 'ééé, tehdújucó teéne' néehíí. Áánetu ímiááné tene íjcyátúhahjíí múu 'tsáhaa' néehíí.

¹³ Aane ámúhadítú tsaatéké ímityúné pájtyeme ícúbáhrámeíhahjíí múu íhjuvú Píívyéebema ámúhake díbye ípiááboki. Ááne múu ímíjyuri májtsivá dííbyeke idyúúruváne.

¹⁴ Téhdure ámuha mechémécooca múu píuvá cahcújtso múnáá túkevjtsojtéké dítye ámúhake Píívyéébe mémeri dúúrúbájpácyori ípípájhóne ámúhá hallúvú piáábó ityáúmeí ámúhake díbye íbóhítsoki.

¹⁵ Ájyú muurá ámúhake bóhítsóíbye ímiááné ámuha mecáhíjcyáne dííbyeke metáúmeíhahjíjyú. Áhdure ímityúné ámuha meméénuhíjcyané ámúhadi ídáátsóvéne ábáíívéíbye.

¹⁶ Áánéllíi ímityúné ámuha meméénuhíjcyané tóónutúmeré míamúnáá úmíwávú Píívyéébeke meúúbálléne dííbyeke piáábó métáuméí ámúhake díbye ípiááboki. Muurá ímiááné ímí dííbyema íjcyame tsá bañúmeítú íná ityáúmeíñeri.

¹⁷ Muuráhjáa éjyuvúvú méhdure nééroobe Eriáuvú dííbye íhjuvú uubáalle múnáajpi dííbyeke táúmeí tene íáállétuki. Ahdújucóhjáa tsá tene álletú 3 píjcyábá píñévú.

¹⁸ Ááné boonéhjáa idyé tsiíñe táúmeíbye díbye íállétsoki. Ahdújucóhjáa tsiíñe maálléneri panévare ííñéne néévane.

¹⁹⁻²⁰ Aane ámuúha táñahbému, tsaate ámúhadítú ímiáájú iúráávyénetu mújtámeke tsi-
jtye ímíjpyetóshahjíí muurá dítyéké píaabómé Píívyéébe dítyédí ídáátsóvéne dítye
ímityuháñe íábáííve dítye iwágóóvétuki. Áyu tehdújucó.

1 PÉÉDORO Tujkénú Péédoro caátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Péédoro Jetsocrijtóo úwáaboobéré o péhíjcyáíñé wákimyéivu oke pícyoobe íñe íhyaami ámuha éllevu ó caatúnú dífbyékée ámuha mecáhcújtsóné déjúcotu méiíñújitu ámúhake ditye wáchájánúme éllevu, Póotoó, Garáatsiaa, Capadóotsiaa, Áátsiaa, Bitííniaa, éhdúné íñújínéri ámuha meíjcyáme éllevu.

² Muuráhjáa ihdyu tsúucajátújuco Méécaáni Píívyéébe ámúhake íñéhdújuco újcune dífbyéjité ámuha meíjcyaki. Aane muurá Íapííchoj tééveri ámúhake píáábohíjcyaaabe Jetsóope mewájyuri ítyujpácýo wáágóónej tééveri ámuha meímíjpyeténe díbye ímillédú meíjcyaki. Aabe ihdyu óví ámúhake panévalu píaabó íbúwajíí íñéri íjtsámeityúmé ámuha meíjcyaki.

Ímí méúmiwa nééneé

³ Muuráhjáa mítyane meke ídaatsólléne béhnétu meke tsíímávaabe Jetsocrijtóo idsíjívéne tsiíñe bóhíínej tééveri. Áánéllí íñé ímíjyaú méúmiwa íjcyane méítsóhíjcyáhi. Ahdícyane ihdyu metsu Jetsocrijtó Caani Píívyéébeke medúúrúvane metéhdújtsoki.

⁴ Muurá íjcyáné níjkyéjiri ítsíime meíjcyámé wáabyuta mújyú muhdú íjcyáityúné díbye pícyoone meke téhmené.

⁵ Ímí dífbyeke mecáhcújtsónéllí íhnáhoori meke píáábohíjcyaaabe nihñéétsihvuré téhullévú meúújetécooca teene meújyuki.

⁶ Áánéllí múu íllure ímíjyúú dífbyeke ámuha mecáhcujtsómé ámuha meícúbáhrámeiyónáaaca.

⁷ Muurá téeneri meke waajácúllebe ímiááné dífbyeke mecáhcújtsóhahjchíí éhne múúne óoro cúújúwari ditye wáájacúllédu. Muurá teene óoro meke píáábóné ehniíñevu Píívyéébeke mecáhcujtsóné meke píaabóné tsá mújyú méema níjkéváityúne. Áánéllí dífbyeke ámuha mecáhcujtsómé ínetú menéétsámeityúhahjchíí íñé ímíjyaú ámúhake ávyéjútsóibye dúúruvaabéré tsiíñe Jetsocrijtó tsáacooca.

⁸ Muurá Jetsocrijtóke ámuha maájtyúmitúróóbeke mewájyúúbedívú ámuha mecátsípáávéne meímíjyúúhíí.

⁹ Áábeke ámuha mecáhcújtsónéllí tsúúca ámuha mépájtyetéhi.

¹⁰ Muuráhjáa éjyúúvú Píívyéébé íhnyú uubálle múnaa íhnyúvájúcoorá muhdú díbye meke ídaatsólléne pájtyetétsóíñeri. Ároméhjáa tsá pahdu wáájacutú muhdú tene íjcyaiñe.

¹¹ Áánéllíihyéhjáa díllócatsíhíjcyámé caabyé Crijto íjcyaaabe mújyú muhdú íícúbáhrámeíñe ávyéjútéíñe Píívyéébé Apíícho dítyéké néhíjcyáne.

¹² Áánéllíihyéhjáa Píívyéébe dítyéké waajácútsó ditye íjcyáiyúú tene pájtyéityúne, bóónétú tene pájtyeíñe. Ááné muurá tsúúca ámúhake tsaate úúballé muhdú mepájtyetéíñe Píívyéébé Apíícho níjkyéjitu tsáane píáábóné tééveri. Aane muurá idyé níjkyéji múnaa téhdure ímíllérá páñetu iwáájacúiyóné muhdú mepájtyetéíñe.

Ímiááméré meíjcyáiyóne

¹³ Aane ímiááméré meíjcyáne métsúúraméí tsiíñe Jetsocrijtó tsáacooca Píívyéébe ámúhake ídaatsólléne ájcuíñeri.

¹⁴ Aane tsúúca Píívyéébej tsíímé ámuha meíjcyame múu díbye ímillédú íjcyáhi. Tsá múu dífbyéké ámuha mewáájacúúcooca ímityúnéhjiri meúmúúpívyehíjcyádú néjúcootúne.

¹⁵ Muurá meke újcuube ímiááméré meíjcyaki. Áánéllí múu ímiáámé íjcyá díbye íjcyadu.

¹⁶ Muurá dífbye waajácúháámitu nééneé: “Ímiáámé meíjcyá ímiáábé o íjcyadu.”

¹⁷ Aane dífbyeke ámuha mecáánívhíjcyámé múu íñújiri ámuha meíjcyáne hajchótá díbye ímillédú íjcyáhi. Muurá tsaahdúré méema ímbájhóoibye muhdú meíjcyahíjcyáné téene áhdovu meke íajcuki.

¹⁸ Muurá ámuha méwaajacú mépée mepájtyetéityúrojító méíhdé múnáaúvú úráávyehíjcyánetu meke díbye pájtyetétsóne. Áronáacáa ihdyu tsá meke díbye pájtyetétsotú dsíídsídívú íáhdóneri.

¹⁹ Muuráhjáa ihdyu méema áhdooobe mítyane iwájyuuube Crijto tujpácýo wáágóóóveneri éhne múúne obééjáu ímíwu néébeke míamúnáa ímityuháñé hallúvú ditye dsíjívetsódu.

²⁰ Píívyéébéhjáa ihdyu tsúucajátújuco dífbyeke mémenúné íñúji ípívyéjtsótúné íhdéjuco díbye mewájyuri idsíjíveki. Ahdújucóhjáa díbye tsáane meke ípiááboki.

²¹ Áánéllii dífbyej tééveri Píívyéébeke mecáhcujtsómé dífbyedívu mecátsípáávehíjcyá díbyéé dsíjívéébeke íbóhítsóne ávyéjuutésónéllíihye. Aame méwaajácu dífbyema meíjcyame ínerí meháñúmeítýúne.

²² Ahdícyane tsúúca Píívyéébé Apííchó ámuéhakye píáábónej tééveri ímiáájú ámuha mecáhcujtsómé óví ámuha méwajyújcatsí ámuhá ííbúuri.

²³ Muurá Píívyéébeke mecáhcujtsómé tsíhdyuréjucó meíjcyane. Tsáhájucó meuráávyetú meécáánímú meke tsíimávátsihdyu meíjcyajító illure níjkévájító. Áánetu ihdyu Píívyéébé ihjyu mecáhcujtsóné tsá mújyú níjkéváitýúne.

²⁴⁻²⁵ Muurá dífbyé waajácúháámitu nééneé:
Pámeere míamúnaa wahájchotaré íjcyá tsójcómují íjcyadu. Téhdure íjcyámé wahájchotaré ííne ímíjyaú wajco íjcyadu. Áánetu ihdyu Píívyéébé tsá mújyú níjkéváitýúne.
Ááné uwááboju ímiáájú muurá tsúúca ámuéhakye úwáábóméihí.

2

¹ Ahdícyane óvíjyacóóné ímityúné ámuha meméénuhíjcyáne. Tsá múu állíuutúne. Tsá múu pánehjídú ímiáámé íjcyatúne. Tsá múu nómiutáávatúne. Tsá múu ímityúné íhjuvátú tsíjtyedítýu.

² Ímiá uwááboríyé métsúúraméí éhne múúne tsíimene ñohñórí íjyáacunúdu. Ááne tééneé uwáábó ímíñeúvú méuráávyé ámuha mepájtyeteki.

³ Aane óví ehdu meíjcyá Jetsocríjtó ímiáábé meke wáyyune tsúúca mewáájacúme.

Críjto páñétúejpi

⁴ Aame ihdyu ímíñeúvú meíjcyá dífbyema nééwayúdú néébe meke bohíívú ájcuúbema. Muuráhjáa dífbyeke míamúnaa éhdiiválléróóbeke Píívyéébe picyóó ávyeta íhtsútuube páñétúejpi díbye íjcyaki.

⁵ Ahdu óví meke téhdure nééwayúdú menéemeke pícyoobe ihjyádú meíjcyaki. Téhdure óví meke llúúvájtedívú pícyoobe díbye ímillédú meíjcyame dífbyeke meícuvémé ímí dífbyema meíjcyá Jetsocríjtoj tééveri.

⁶ Muurá dífbyé waajácúháámitu nééneé:
Tsióó cóómi múnáa pañéúvú ó pícyóó ávyeta wáyyúmeífybeke éhne ímichi tééutu jaa éjkeu nééwayúdú néébeke. Áábeke cáhcujtsómé tsá ínerí bahñúmeítýúne.
Ehdu nééne Píívyéébé waajácúháámitu.

⁷ Aane dífbyeke cáhcujtsómé dífbyeke wajyúhi. Áánetu dífbyeke cáhcújtsotúmé tsá wáyyutú Píívyéébé waajácúháámitu íllu tene néhdújucó:
Tsaúpe nééwayu jááháñé wákimyéi múnáa íñéhnílléne waagóórou pícyámeí ímichi tééutu jaa éjkeú.

⁸ Téhdure tsiíñe nééneé:
Díibye muurá éhne múúne nééwáytu ávyé mecábóhcámeímyé maáákityeúdu néébeé.
Ahdújucó muurá dífbyé uwááboju ímí cáhcújtsotúmé mújtámeke tene pájtyene.

Píívyéébeéjte

⁹ Áronáa ihdyu tsá ámuha ehdu menéétune. Muuráhjáa ihdyu Píívyéébere ámuéhakye íjcuúmeke picyóó llúúvájtedívú dífbyé wákiméí ámuha ímiááméré meíjcyáne meméénu dífbyeke dúúrúvamére. Aane ímillebe míamúnáake ámuha meúúballéné muhdú díbye ámuéhakye ímityúnetu ímiánejcúvú íjchívyetsóne.

¹⁰ Muuráhjáa íhde ámuha íhdícyaméréi meíjcyame tsá dífbyé píáábójú pañe meíjcyatúne. Áronáa ícyooca tsúúca dífbyeéjte ámuha meíjcyame tééneé pañe meíjcyáhi.

Píívyéébekéré meícúvéitýóne

¹¹ Ahdícyane tsá ííñújéjte ámuha meíjcyájúcootúne, ámuúha táñahbému. Muurá ihdyu Píívyéébé avyéjéjtéréjucó ámuúha. Áánéllii ámuéhakye o néé meke tútávátsóiyónéñjiri ámuha meúmúpívyétuki.

¹² Ímiááméré meíjcyá Píívyéébeke wáájacútúmé ímityúné ámuháditýú íhjuvárónáa ímí ámuha meíjcyáne hallúvú dífbyeke dítye íavyéjútso tsiíñe Jetsóó tsáacoóca.

¹³⁻¹⁴ Téhdure múu avyéjuullé páñétúejpi méiíñújí avyéjúúbeke pahúllevaré dífbyé píáábo múnáa íjcyámemájucó. Muurá Píívyéébere dítyéké picyóó dítye ímityúmeke íuwááboki, áánetu ímiáámeke dítye ípíááboki.

¹⁵ Muurá ímillebe ímiááméré meíjcyane tenejcu wáájacútúmé ímiáájú meuráávyénetu ímityúné íhjuvátuki.

¹⁶ Áánellii ímiááméré mejjycá tsúuca ímityúnetu ámuha mejjchivyéme. Aame ihdyu ímityúné meéenújúcohdí tsúuca Píivyéébe hójtí pañéréjuco ámuha mejjcyame.

¹⁷ Aame múu dííbyeke íllííne díbye ímillédú íjcyame pámévakéré avyējuullé méiiñújí avyējuúbemájuco. Téhdure múu pámeere Píivyéébeéjtema wajyújcatsíhi.

Muhdú ícúbáhraméí maábucúne

¹⁸ Áhdure múu tsaaté hójtí pañe íjcyame diityéké íavyejuúlléne meenú ditye táuhbáne. Tsá múu ímiáámemáyé ímí íjcyatúne. Ímityúmé íjcyáromema múu ímiáámé íjcyáhi.

¹⁹⁻²⁰ Muurá ihdyu Píivyéébe ímillédú mejjcyáné hallútú meke ditye ícúbahráné maábúcuúhachíí ímí meke íjtsúcunúúbe. Áánetu ímityúné meéenúné hallútú meke ditye ícúbahráné maábúcuúrónáa zaca meke ímí íjtsúcunúúbe? Tsáhaa.

²¹ Muuráhjáa Píivyéébe meke ujcú Críjto mewájyuri ícúbáhrámeíbyé ímiáábé íjcyadu mejjcyaki.

²² Tsáháa muurá díbye mújyú ímityúné meénutúne. Áhdurée tsá muucá díbye állityúne.

²³ Muuráhjáa dííbyeditú ímityúné íhjuvároveme tsá díbye píámeíhíjcyatúne. Áhdurée dííbyeke ícúbáhráromeke tsá díbye meénúllehíjcyatúne. Íllurée íhvéjtsámeíbyé Píivyéébedívú díbye teene diityémá ímímbájcho muhdú tene íjcyadújuco.

²⁴ Aabée muurá Críjto dsíjivé páwachékevu mépée medsíjivéiyóné tsúúcajáa méimítýú déjuco dsíjivemédú mejjcyarómé meímíbabávyeki. Ehdú mewájyuri díbye ícúbáhrámeíñej tééveri méímibaavyéhi.

²⁵ Muuráhjáa éjju idátsó méicyahíjycá Píivyéébeke wáájacutúmé ehne múúne obééjámú mújtame íjcyadu. Áronáa icyooca tsúuca métehméébe Críjtoma mejjcyáhi.

3

Muhdú métáábama mejjcyane

¹ Ámuúha walléemuj, ámuhá tajímuke máavyējuulle. Tsaímíyé mejjycá diityémá Críjto uwááboju tsaate cáhcújtsóturómé ímí ámuha mejjcyane ííténe bhotsí icyáhcújtsó ñná diityéké ámuha menéétúrónáaaca.

² Muurá ímiááméré ámuha mejjcyane ííténe imílléiyómé téhdure Píivyéébeke iúraavyéne.

³ Tsá múu ávyeta ímímbájkímyeíyóneri íjyacunúúne. Téhdure tsá múu íjyacunúú íhñíwaco idyóihdsínúmeíñe tsaímíyé ípíhdámeíyóneri, mítyane áhdómeíñe icyááveháñevu ícyáávéiyóneri, ímiá wajyámuunévú íjucámeíyóneri.

⁴ Apááñeriyé múu íjyacunú tsaíñbuwáre íjcyáiyóneri. Ehdú ihdyu íjcyámeke Píivyéébe ímí íjtsúcunúhi.

⁵ Tehdúhjáa muurá éjjuuúvú íjcyáné walléemú Píivyéébedívú íhvéjtsámeíñe díbye ímillédú ícyahíjcyáhi. Aaméhjáa ájyúmuke avyējuúllehíjcyáhi.

⁶ Tsáaráuvúhjáa muurá áju Aavaráávuke icyáhcújtsóne avyējuúllehíjcyáhi. Aane díllée íjcyadu ámuha ímiááméré ámuhá tajímuma mejjcyáhachíí tsá ámuha íñerí meíllityétyúne.

⁷ Áhdure ámuha wajpímú ámuhá táábámuma ímíñeúvú mejjcyca. Tsá múu diityedí ícúbáhratúne. Múu íjtsámeí diityéké íavyejuúlléne muhdú ípiáábóíñeri ámuhá tsíjpa tujkévevu ditye íjcyatúnéllíihye. Muuráhjáa Píivyéébe wajpii, wallée, picyóó dityétsí ípiáábójcatsíñe ímí íjcyaki. Aane ehdu ámuha mejjcyáhachíí Píivyéébema ámuha meíhjuvávacooca tsá ñná ámuhákye pátsárijcyóityúne.

Ímiááné hallútú meícúbáhrámeíñe

⁸ Áhdícyane ihdyu pámeere tsaímíyé mejjycá pamévamáyé. Tsá múu pájúvatúne. Meídaatsólléjcatsíñe mewájyújcatsi tsané nahbémú múúne wájyújcatsídý mítyájkímyeítyúmère.

⁹ Tsá múu píámeítyú ámuhákye ímityúné meénúmeke. Téhdure ámuhákye úhbámeke tsá múu úhbatúne. Íllure diityé hallútú píáábó métáuméí Píivyéébeke. Ehdú díbye ímillédú ámuha mejjcyáhachíí ámuhákye píáábóíbye.

¹⁰⁻¹² Muurá dííbye waajácúháámitu néenéé:

Ímí íjcyane ímillémé tsá ímityúné íhjuvátúne. Áhdure tsá ditye álliutúne. Muurá ímityúné imyéénuhíjcyánetu íñveténe ímiááneréjuco ditye meénune. Aame íjycá tsaímíyé pamévamáyé. Muurá Píivyéébe ímiáámeke píaabóhi. Aabe dííbyeke ditye táumeíñe lleebóhi. Áánetu ímityúmedi tsá díbye ícúvetúne.

Ehdú néene Píivyéébe waajácuháámitu.

¹³ Aane ehdu ímiááméré ámuha meijcyáhajchíí žaca íiné hallútú múha ámúhake ímityúné meénúiyáhi?

¹⁴ Muurá ehdu ími ámuha meijcyané hallútú meícúbáhrámeihajchíí maímijyu ámuha meijcyanej. Ahdicyane tsáma íínerí maáábímyeídííne. Muurá Píivýéébe ámúhake píaabóhi.

¹⁵ Múu Máavyéjuube Crijtodívú icyátšípáávéne íjcyátšíivýé ámúhake díllómeke ámuha mewáájácútošo íveekí díbyedi ámuha meijyácunúhijcyáne. Áronáa ihdyu múu ímííneúvú chooco úúballé mityájkímyeityúmére.

¹⁶ Aame téíibúwá meijcyá Crijtoke ámuha meuráávyénetu tsaate ímityúné íihjyúváneri íñúócjípíveki.

¹⁷ Aane ihdyu óvi meícúbáhrámeí ímiáánéré meméénúné hallútú Píivýéébe ímílléhajchíijyu. Muurá tééné hallútú meícúbáhrámeííne maáábúcuáhajchíí ími meke íjtsúcunúúbe. Áánetu ímityúné meméénúné hallútú meícúbáhrámeííne maáábúcúronáa tsá díbye meke ími íjtsúcunúúne.

¹⁸ Muuráhjáa Crijto mújyú ímityúné meénúúroobe ícúbáhrámeí meímityú hallúvu. Aabé tsáijyúré dsíjivé méhllí pámeere ímityúmé meijcyáme wájyuri téénej téeveri meímibaávyéne ími Píivýéébe meijcyaki. Aabé dsíjivérónáa ííibuu íbóhí íjcyáhi.

¹⁹ Aanéhjáa péé éjyuuúvú dsíjivémé íbuúúné íjcyátshvu díityéké úúwááboki.

²⁰ Muuráhjáa éjyuuúvú Noéé míínécoba meénuhíjcyánáa Píivýéébe téhnehíjcyará míamúnaa dílbyeke icyáhcújtsóne téémí pañévu úúcaáve ípájtyeteki. Áronáacáhjáa apáámyéré 8-meva pájtyeté pámeere ííñuji cáájávéneri májcanúnetu. Áameúvú íbuúúnéhjáa íjcyátshvu Jetsóó ííbuu péé díityéké úúwááboki.

²¹ Aanéhjáa téjyu núpácytu dítye pájtyeténé naavénú íne ícyooa metsójtótsámeímyé mepájtyetéíne. Aane tsá metsójtómeityú méjpi íñú íñúyááveki. Muurá ihdyu téeneri meúújyetsó Píivýéébedívú mecátsípáávéébeke metáúmeííne díbye meke ímíbájchoki. Aane ihdyu meke ímíbájchoobe Jetsocrijtóo dsíjiveebe tsiíne bóhííbej téeveri.

²² Díbye muurá ícyooa íhtsútuubéréjuco níjkyéjiri Cááni Píivýéébe úníuri íjcyáábeke pámeere níjkyéjri múnáama naavémú avyéjuulléhi.

4

Muhdú Píivýéébeke meíicuvéne

¹ Aanéé muurá Crijto íñújiri íjcyácooca ícúbáhrámeí mewájyuri. Áánéllí metsu meícúbáhrámeíyóné maáábúcu díbyeé áábucúdu. Muurá meícúbáhrámeíyóné maáábucúmé tsá ímityúné meméénújúcootúne.

² Aame tsáhájucu meúmúúpívyetú ímityúné meméénúyóneri. Píivýéébe ímíllédú meijcyáiyóneriyéjuco metsúúrameííne.

³ Ahdicyane óvójyacoóné Píivýéébeke wáájácútúmé íjcyadu ímityúné ámuha meméénuhíjcyáne. Muuráhjáa ímityúneri ámuha meúmúúpívyehíjcyáhi, ámuháa ménahtsívátéhíjcyáhi, ámuháa mewáñehívaténé pañe méllíyícyávehíjcyáhi, níjcyotájteké ámuha méduurúvahíjcyá ámuha meméénútyuróne. Ánehji óvójyacoóne.

⁴ Muurá ténehji ámuha meíhvéjtsóneri ámúhake náhbévahíjcyámé tééneriyé íjcyame íllure ámúhadi uuhívatéhíjcyáhi.

⁵ Árómea Píivýéébe muhdú dítye ícyahíjcyáné ímíbájchoóhi. Muurá pámeere dsíjivétúmema ímíbájchóíibe tsúuca dsíjivéjúcoórómhíjmájucu.

⁶ Téénéllíhyéhjáa muurá éjyuu múnáaúvuke téhdure úwáábómeííne díitye íbuúúné íbóhí ími íjcyá Píivýéébe íjcyadu.

⁷ Muurá tsúuca íñúji meéma níjkévaríjyucu. Áánéllí ímiááméré meijcyáne pájyuvaré Píivýéébe meíhíjyúvahíjcyá.

⁸ Aame múu wájyújatsíhi. Muurá tsíjtyeke mewájyume ímityúné meke meénurómeke mepiámeíyóneri tsá meijyácunúúne.

⁹ Ahdicyane múu ímííneúvú waatsúújatsí ámuha maááhívéjcatsícyooa íiná íjtsámeítyúmére.

¹⁰ Mépiáábójcatsí muhdú ámuha mepiívyetédú Píivýéébe meke ájcúné píaabóri bañúháñé díbye meke ípiáábótuki.

¹¹ Áánéllí ámuha meúwáábócooca ímííneúvú meúwáábóhíjcyá dílbyé íhjuu néhdújuco ámúhaj téeveri díbye íihjyúvaki. Áhdure ámuha tsíjtyeke mepiáábócooca ímííneúvú mépiáábó muhdú díbye ámúhake tükévejtsódu. Aane pámeere íiná ámuha meméénune múu ímííneúvú meenú

díbyeke ámuha Jetsocríjtoj tééveri maávyéjutsóne. Áábedivú ihdyu metsu meihvéjtsámeifne díbyeke maávyéjútso mújyú níjkeváityúne. Ehdu teéne.

Críjtoéjté ícúbáhrámeifne

¹² Ámuúha táñahbému, tsá múu mávaríjchojúúne ámuháma íjcyánetu íjtsámeityú tene ámuháma íjcyáityurone.

¹³ Íllure múu imíjyúú Críjtóo ícúbáhrámeidyú ámuha meícúbáhrámeifneri tsiifne íavyéjuma díbye tsáácooca ámuha meimíjyúúveki.

¹⁴ Áánéllii díbyeéjté ámuha meíjcyáné hallútú ámuhákye tsaate úháhajchíí múu imíjyúú Píívyéébé Apííchó ámuhá pañe íjcyánéllíihye.

¹⁵ Áronáa ihdyu núcójpítsóhreyó teene ímityúne ámuha tsíjtye éhné menániínee, tsaatéke ámuha medsíjivetsónee, tsíjtye ihjyú pañévu ámuha meúcaavénee, éhdúne hallútú ámuha meícúbáhrámeifne.

¹⁶ Áanetu ihdyu Críjtoéjté meíjcyáné hallútú meícúbáhrámeifne tsá núcójpítsotúne. Íllure Píívyéébeke tééne hallúvú dúúrúvaméré météhdújtsó díbyeéjté meíjcyánéllíihye.

¹⁷⁻¹⁸ Muurá tsúuca muhdú meícyahíjcyáné díbye meéema ímbájchóifne éévé újyéteéhi. Aane méhdityu tujkenúiibye ihñéjté meíjcyámedítyu. Aabéjii awáa çmuhdíivanéami ihya tsáma ímbájchoo eene díbyé uwááboju cáhcújtsótúmema, ímiáámé íjcyarómé íhtsútúnetu pájtyetéíñááca?

¹⁹ Ahdícycane díbyedívú meihvéjtsámeifne díbye ímillédú meíjcyá ámuha meícúbáhrámeiyónááca. Muurá meke ípívyéjtsóobe íñéhdújuco meénune.

5

Cahcújtsó múnáa túkevjtsoju

¹ Téhdure ó ímillé cahcújtsó múnáa túkevjtsojtéke ó úwaabóné téhdure túkevjtsoobe ó íjcyabe muhdúhjáa Críjto ícúbáhrámeifne ó ájtyúmiibe. Aabe téhdure ó íjcyaa díbyé avyéjuri tsiifne díbye tsáácooca.

² Áánéllii ámuhákye o néé ímiñévu ámuha metúkévjtso Píívyéébeéjté ámuhá hójtsí pañe íjcyámeke. Tsá múu díbyéé ámuhákye níwáavéné íjyeveríyé tééne wákimyéí meénutúne. Áhdure tsá múu tééne hallúvú ámuha medsídsívakiyé meénutúne. Múu ímiñévu meenú Píívyéébe ímillédu.

³⁻⁴ Tsá múu tsíjpanécoba diityéke úwáabotúne. Choocóré múu úwaabó páñétúejpi Métehméébé tsáácooca ámuha maávyéjuuté díbyema mújyú níjkeváityúne.

⁵ Téhdure ováhtsámú máavyéjuulle ámuhá túkevjtsojtéke. Panéjcvávú máavyéjúúlleçátsí mityájkímeityúmére. Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé:

Píívyéébe píaabó idáátsóméhjiiúvú néémeke. Áanetu 'mityáhmitýá' néémedi tsá díbye íicúvetúne.

⁶ Áánéllii mityájkímeityúmére meihvéjtsaméí íhtsútuube Píívyéébedívú díbyere ámuhákye ityúkévjtsoki. Ájyju muurá ámuhákye ávyéjútsoíibye díbye meke ávyéjútsoííne éévé újjetéijyju.

⁷ Áánéllii íñerí áábímyeityúmére díbyedívú mecátsipááve. Muurá ímillebe meke ípíaabóne.

⁸ Áronáa ihdyu téibúwá meíjcyá Naavéné ámuhákye ímújtátsótuki. Muurá mémunáajpi íjcyabe meke ímújtátsóiyóneri íjyácanú éhne múúne báju oohíbyé iyámeke idyóóiyóneri íjyácanúdu.

⁹ Áróóbeke ihdyu metáhjá Píívyéébeke ámuha mecáhcújtsónej tééveri. Muurá méwaajácú pahúllevaré íñújiri ménahbému téhdure ténéhjiri ícúbáhrámeihijcyáne.

¹⁰ Áronáa ícyooca wahájchotaré meícúbáhrámeifne níjçautu Mépiivyéébé meke ávyéjuutésoó mújyú níjkeváityúne Jetsocríjtoj tééveri. Aabe muurá mewájyuri meke ímbájchó íhtsútúme meíjcyame íñevú metáhjátsámeityuki.

¹¹ Áánéllii ihdyu metsu íhtsútuube íjcyáábeke maávyéjútso pajjyuvaré mújyú níjkeváityúne. Ehdu teéne.

Nihñéenére pityájcoju

¹² Aane íñe ihyaami o caátúnuháámí ámuhá éllevu ó wallóó ménahbe Píívyéébeke ímí úráávyeebe Tsibáánoma. Áhaamí pañe ámuhákye ó ítsáávetsó ímiááné ímí Píívyéébe ámuhákye píáábohíjcyáne. Áánéllii múu tsafimíyé díbyema íjcyáhi.

¹³ Ámúhake Babiróoniá cóómiyi íjcyané cahcújtso múnaa duurúvá ámúhakee iújcudu téhdure Píívyéébe diityéké újcume. Téhdure tájtsiiménédú néébe Mááco ámúhake duurúváhi.

¹⁴ Téhdure ámúhake táicyánéjcutu o néé ámuha Críjtoéjté tsané nahbémú méjcyame medúúrúvájcatsíki. Ahdícyane óví íbúwajíí ámuha méjcyáhi. Áyu tehdújuco.

2 PÉÉDORO

Hállúvúeháámí Péédoro cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Tsimóo Péédoro Jetsocríjtó iicúve múnáajpi o íjcyáábekée oke díbyere picyóó úwááboobéré o péhíjcyaki. Aabe íñe ihyaami ámuha éllevo ó caatúnú Mépájtjetésoobe Jetsocríjtó téeveri Píivýéébe meke ájcné uwááboju muha mecáhcújtsódú idyé ámuha mecáhcújtsóme éllevo.

² Aane óvii Píivýéébe tsúuca ámuha mewáájacuube Jetsocríjtó téeveri ámuhákye píaabó tsáimíyé ámuha mejjcyaki.

Muhdú Críjtoéjté íjcyane

³ Muurá díbye íhnháhorí meke píaabómé ímiááméré mejjcyá díbye ímillédu. Muuráhjáa meke újcuube díbye íjcyadu mejjcyá díbyema maávyéjuutéki.

⁴ Aabe meke íñéhdú píáábohíjcyá díbyedu mejjcyá ííñújiri ímityúné meke tútávátsohíjcyánéhjiri meumúúpívyétuki.

⁵ Áánéllii ímiááméré Píivýéébeke mecáhcújtsóné méwaajácú muhdú ámuha tsáimíyé mejjcyáiyóné.

⁶ Áane météhmeméí ámuha panévaré ímityunéhjí maáábúcuúne íñevú táhjátsámeityúmé díbye ímillédu mejjcyaki.

⁷ Múu wájýújcatsí pamévamáyé muhdú tsané nahbémú wájýújcatsídyu.

⁸ Ehdú ámuha tsáimíyé Máavyéjuube Jetsocríjtoke meúraavyémé ímí díbyé wákimyéí meméénúhachíí tsá ámuha díbyedi mebánúmeítyúne.

⁹ Áánetu ehdu íjcyáiyóné ímíletúmé íjcyá hállúvatúmé íjcyadu. Aame ílluréjuco ábájüvené muhdúhjáa Píivýéébe díityéké ímíjpyetétsóné ímityutu.

¹⁰ Áhdícyane ihdyu tsúucájáa díbye ámuhákye újcume métsúúraméí ímiááméré ámuha mejjcyáiyóneri ámuhadítýú tene íbóhówaúcuunú díbyedítýú ámuha memújtátuki, ámuúha táñahbému.

¹¹ Ájju ihdyu ámuhákye waatsúcúpéjtsóibyee ímíjyuri Máavyéjuube Mépájtjetésoobe Jetsocríjtó avyējuri mújýú níjkéváityúné díbyema tsáimíyé ámuha mejjcyaki.

¹² Áánéllii éhniíñevu ámuhákye ó ítsáávétsohíjcyáá muhdú Píivýéébeke meúraavyéné tsúuca ámuha mewáájácúne tehdújuco mejjcyárónááca.

¹³ Ímí ó íjtsúcuunú ói o dsíjívétúné hajchótá ámuhákye téénevu o ítsáávétsohíjcyáne.

¹⁴ Muurá tsúuca Máavyéjuube Jetsocríjtó oke úúballé lléváhréjuco o dsíjívéíñe.

¹⁵ Áánéllii ó ímillé ímíñevúvú ámuhákye o úwaabóné o dsíjívéné boone ámuha teene maábájívétuki.

Críjto ávyéjújtsámeíñe

¹⁶ Tsá muurá álliu tene íjcyatú Máavyéjuubée Jetsocríjtó íhtsútuube íjcyaae ííñújiri úlléjébedítýú ámuhákye muha meúúballéhíjcyáne.

¹⁷ Muuráhjáa ávyeta muha meíteneriyé Cááni Píivýéébe díbyeke ávyéjujtsóhi. Áhdurée muha mellebó díbye díbyedítýú nééneé: “Áánu Hájchíwúuke o wájýúúbedi mítyane ó ímíjýúhíí.”

¹⁸ Ehdúu níjkyéjitu díbye nééne muha mellebó cámeháuvú Jetsóó múuhadívú tsíhdyuréévécocaa díbyema muha mejjcyame.

¹⁹ Áánéllii Píivýéébe íhýú uubáalle múnaáhjáa díbyedítýú nehíjcyané tsá álliu íjcyatúne. Áánéllii mellebó díbyedítýú dítye úwaabóne. Muurá dítye úwaabóné meke waajácútsó mewáájácútúnehjívú éhne múúne peete cúúvétsihdyu ájchúcuunúdu. Áánetu méwaajácú ímiábé díbye íjcyane éhne múúne íñé ímíjyaú tsítsívé mícúruwa ájchúcuunúdu.

²⁰ Téhdure muurá méwaajácú Píivýéébe íhýú uubáalle múnaáhjáa díbyé waajácuháámitu cáátúnúné díityé tujkéveeu íjcyatúne.

²¹ Tsáháhjáa íjtsaméiyíyé íiná pájtyeíñe iwáájacúné dítye cáátúnutúne. Muuráhjáa ihdyu Píivýéébe Apííchóré díityéké tükévéjtsóneri caatúnuhíjcyáme.

¹ Áronáacáhjáa téhdure ijcyámé téjyú állíu múnáa iyee Píivyéébé ihjyú uubálla múnáadi díllómehijcyáme. Téhdure icyooca diityédú néeme ámuháj piine Ijcyaa ámuhákye állíuúné átéréenéhjí uwaáboímye. Aame illure ehdiíválleé Máavyéjuube Jetsocrijtó diibyéjuco ípájtjetésoobe Ijcyáróobe. Áaneri iyee iéllu Ilicyúhcoímyé Píivyéébé diityéké ícúbáhraíñe.

² Aane mityame diityéké icyáhcújtsóné imityúné méenuúhi. Críjtoke cáhcújtsotúmé imityúné ihjyúváa dílbyé uwaábotu.

³ Aane diitye átéréenéhjí uwaábojte illure ámuhákye állihijcyaa ámuhá dsíídsí iújcúroki. Áromé hallúri tsúuca Ijcyané ícúbáhraméi Píivyéébé tsúucájatújuco ehdu néeme wáabyuta méenune.

⁴ Muuráhjáa níjkyéji múnáa Ijcyárómedityú imityúné méénúmedi idáátsóvétuubéré illure diityéké waagóo ditye ícúbáhrámeiki. Aame icyooca cúúvetsii dóhjinúmeímyé téhmehijcyá mújyú Píivyéébe pámeemáyé muhdú ditye icyahijcyané ímbájhóíñe.

⁵ Téhduréhjáa muurá éjyúvúvú imityúmé Ijcyámedi tsá díbye idáátsóvetúne. Muuráhjáa ííñuji díbye cáájávetsóneri májancunmedityú apáabyekéré pájtjetésoobe dityéé ímíjpyetéro diityéké uwaábohijcyaaabe Noéke 7-meva ítsímema.

⁶ Téhduréhjáa idyé Tsodóómaa, Gomóóraa, Ijcyácoomícyu múnáake áíúcuúbe. Ehdúhjáa imyéénúneri meke úújétssoobe íñe icyooca téhdure imityúné méénuhijcyámeke muhdú ícúbáhraíñe.

⁷⁻⁸ Téhduréhjáa muhdú ímiáámeke ípájtjetésoíñe úújétssoobe ípyéé íáiúccúrocomícyutu Róoke ípájtjetétsóneri. Muuráhjáa diityéj piine Ijcyároobe ímiáábé íjcyánéllii múhdurá ítsucunúhijcyá imityúné imyéénúneri ditye ihjyúvahijcyáne.

⁹ Áánéllii muurá méwaaajácú Píivyéébe meke pájtjetétsóné meke mújtátsóiyónetu díbyedívú meihvéjtsámeímyeke. Áánetu ihdyu imityúmé tsúuca ícúbáhraméi pañe ijcyá díbye muhdú meicyahijcyané méema ímbájhóíñévújuco.

¹⁰ Muurá ícúbáhraíbye eene ímillédú imityúné imyéénúne dílbyeke ávyejúúllehijcyátúmedi. Muurá uuhívatéhijcyámé íhtsutúmé níjkyéjiri Ijcyárómedi núhnvetúmére.

¹¹ Muurá níjkyéji múnáa diitye ehniíñevu íhtsutúmé Ijcyarómé tsá mújyú ávyéjútédityú imityúné íhgyúvatú Píivyéébé úmíwávu.

¹² Áronáa diitye állíu múnáa átéréenéhjí uwaábojte nehniwu uuhívatéhijcyá iwáajácútúneri. Ávyeta iyámédú néeme wáajácúmeityúmé ímillédú dáriívémeihijcyáhi. Árome wágóóové díitye iyámé wágóóóvehijcyádu.

¹³ Muurá ímillédú íjcyáne ítsucunúhijcyámé ímí tehdujuco íjcyane. Árome múhdurá ícyahijcyáneri tsíjtyeke ítyútávátsohijcyáne áhdó újcuúhi. Aame ávyetá nucójpitso néeme ámuháma nahbévahijcyá ímiáámeúvúdu.

¹⁴ Muurá tenáhtsíré ítème. Aame tsá mújyú íhvetéityú imityúné imyéénuhijcyánetu. Muurá dúhcú íbúwámeke ténejcúvúré íbúwátsohijcyáme. Aame panévare íéhnváiyóneri úmúúpívyehijcyá imityúmé Ijcyame.

¹⁵ Muurá ímiájíjtó iúráávyerónetu imújtáne imityúné pañéréjuco ditye icyahijcyané tsaapíhjáa Píivyéébé ihjyú uubálla múnáajpi Beóóvúvú hajchi Baraáá Ijcyadu. Diibyéhjáa ímíllera ímityunéhjí imyéénúné hallúvú idsíídsiváne.

¹⁶ Áronáacáhjáa íju mújyú íhgyúvahijcyátuube íñe meihjyúvájuri dílbyeke úhbánetu íhvetéébé téenetu.

¹⁷ Aane muurá diitye állíu múnáa átéréenéhjí uwaábojte ehne múúne nújpacyo Ijcyátúné nupáhyejúdu, áhdure diitye ehne múúne ojtso kíjyeba íhdícyáhullévú tsájtyedu. Aame bañú múnáa Ijcyame tsá íñetu píáábotúne. Aame wágóóóové ávyéta cúúvé néhullévú mújyú níjkéváityúne.

¹⁸ Muurá ímityunéhjí íhgyúváneri tsúucájáa téenetu íhvetéjúcóórómeke tsiíñe íbúwátsohijcyámé ténejcúvu.

¹⁹ Muurá nehijcyáme: “Tsúuca mepájtjetémé hallúri íñá Ijcyájucóótúnéllii mépiivyeté meímillédú meijcyane.” Áronáa tsá ditye wáajácúmeityú imityúné pañe íjcyane. Muurá tsáneevu metájhátsámeíñe pañe meijcyáhi.

²⁰ Aane muurá imityúné meicyahijcyánetu Mepájtjetésoobe Jetsocrijtoke mecáhcújtsónéj téeveri meímíjpyetéjucóórómé bíwáhduré íhdée meicyahijcyádú meijcyáhajchíí ehniíñevu ídátsóréjuco meijcyane.

²¹ Aame tsáháa ihdyu ímiájító Píivyéébé taúhbaju méhdivu bóhówájtsoñejcúvú meíbúwáávéityuróne. Muurá teene mewáájácújúcooróné meéhdíiválehjicyámé úmiwa ídátsohré.

²² Ehdú méjicyá íllu tsaate néhdújuco: “Oohímýé íllímutúhúcu tsiíñe majchóhi. Téhdure méénimu nityááveromé bíwáhdúré íñújcáámiri cávilyíñúmeíhi.”

3

Jetsocríjtó tsiíñe tsááíñe

¹ Ahdícýane, ámuúha táñahbémut, íhyaami ámuha éllevu o cáátúnúháámí pañe tsiíñe ámúhake o úwaabó íhdééháámí pañée ámúhake o úwaabónere.

² Aane ihdyu tsáma máábáájívedí Píivyéébé ihjyú uubáalle múnááhjáa tsúúcajátújuco meke néhjcýane. Téhdure máábáájívedí Mepájtýetétsoobe Jetsocríjtó uwááboju dííbyé uwáábojte ámúhake úwáábohjcýane.

³ Áánéllí wájácúsi méjicyaco dityée néene Jetsóó tsiíñe tsááíñe íhdéwu tsaate ímillédú ímityúné ímyéénúne dííbyedi úúhvatéíñe.

⁴ Muurá neeímye: “¿Mújyúami tsááiíbye Críjto idyéjuváa tsááiíbyej? Muurá íñe méihde múnáaúvú íjcyájyú ícyahjcyádúré íñúji ícyoocápivu ípyée ípívyéévétsihdyu.”

⁵⁻⁶ Ehdú neeímyé Píivyéébéhjáa íñújima páneere íévéhóowari íjcyanéhjí íhgyúváneíryé ípívyéjtsóné wáájacuróme. Muuráhjáa díbye nééjuriyé nújpacyo tsatsíhvú dóbeevé íñúji íbóhówááveki. Téhduréhjáa muurá íñéhdújuco díbye éjyúvúvú íñúji ícyájáávétsoñeri míamúnáake májcanútsóné díityé ímityú hallútu. Aane wáájacuróme állíu múnáa átéréénehjí uwáábojte tsá tééneri íicúvehjcyatúne.

⁷ Áronáa muurá Píivyéébe néé ímilléjyú íñújima páneere íévéhóowari íjcyanéhjí iwáágóoíñe cúújúwari. Ájyú muhdú meicyahjcyané mééma díbye ímíbájhócooca dííbyeke cáhcújtsotúme ímityú ícyahjcyámé ílluréjuco wágóóveíñe.

⁸ Cáhawáa méjtsúcunu, ámuúha táñahbémut. Muurá Píivyéébedívú 1,000 píjcyá tsájcoojí hajchótáre. Muurá tsájcoojívudúré íjtsúcunúúbé éhdúné píjcyabá íjcyaróne.

⁹ Áánéllí tsá múu néétu íveekí Jetsóó ícúí tsáátune. Muurá ihdyu téhmehjcyaaabe míamúnáa ímityúné íjcyahjcyánetu íhveténe ímjpyeténe. Tsá díbye ímilléturó tsaatéuba wágóoovene.

¹⁰ Aabe muurá ihdyu méjtsótúnáa tsaá ehne múúne naní múnáajpi meke ábájínejcúdu. Téjyú páneere íévéhóowari íjcyanéhjí áiiyvené íhgyúvúvú ávyetá apícho. Téhdure íñúji cámaráúveé páneere tééjí hallúri íjcyánéhjimájucó.

¹¹ Ehdú páneere cúújúwari wágóóoveéhi. Áánéllí téíibúwá méjicyáne ímiñeúvú Píivyéébeke méuráávyé dííbyedívréjuco mecátsípáávenema.

¹²⁻¹³ Áane météhmehjcyá mújyú tehdu tene pájtyeíñe díbye nééne. Muurévá páneere íévéhóowari íjcyanéhjí íñújimájucó cúújúwari chócoovené wágóóóvené boonétú béhjíréjuco íñúji díbye ípívyéjtsóíñe páneere íévéhóowari íjcyánéhjimájucó. Áájí hallúriwa páneere tsaímíyéjuco íjcyaiñe. Tsáhájucóvá íñá ímityúné íjcyáiityúne.

¹⁴ Ahdícýane teene ámuha metéhméné hajchótá ímiááméré méjicyá íñetú ámuha menéétsámeítyúmeke Críjto íájtyúmívakí, ámuúha táñahbémut.

¹⁵ Muurá Píivyéébe téhmehjcyá páneere míamúnáa ípájtýetéíñe uwááboju cáhcujtsóne. Áánéllí tsáhái Críjto tsáátune. Ehdú téhdure ménahbe mítyane mewájyuupe Páávoró ámúhake caatúnuhjcyá Píivyéébe dííbyeke tükévéjtsóñeri.

¹⁶ Muurá pahúllevaré íjcyané cahcújtsó múnáa éllevu iwállóhaamíjí pañe tééneri íhgyúvahjcyaaabe. Áronáa tsane túhú díbye úwaabóné tsá páneere ímí melléébohjcýatúne. Aane íjcyámé tsaate dííbyé uwáábó wáájacuróme tsiíñejcúvúré úwáábohjcýané Píivyéébeke ímí úuráávyetúnéllííhye. Aame ehdu dííbyé íhgyú únúntúré úwááboñeri íhyallúvúré ímityúné méénuhjcýáhi.

¹⁷ Ahdícýane ámuha táñahbémut tsúúca ámuha íñehjí mewáájacúme ímiñeúvú météhmemeí állíu múnáa ámúhake ímiáájú ámuha mecáhcújtsónetu ímújtátsótuki.

¹⁸ Áánéllí éhnííñevu Mepájtýetétsoobe Jetsocríjtotívú mecátsípáávé ámúhake díbye ípiáábo ámuha mewájyújcatsíki. Ahdícýane ihdyu óví dííbyeke máávyéjujtsó mújyú níjkéváityúne. Áyu tehjújuco.

1 JÓÁA

Tujkénú Jóáa cáátúnuháámi

Mepájtyeténé uubálleju

¹ Ámúhake ó caatúnú Críjtodityú dííbyej tééverí Píivyéébe meke pájtyetétsóobedityú íjcyáné uubáale. Dííbyéhjáa ihdyu íjcyaduré ícyahíjcyá ípívyema íjcyátuube ííñují ípívyéévértúné ihdájucó. Áábekéé muha maájtyúmiibe íhgyuváné muha mélleebóhi.

² Aabéé bóhówáávéébedityú íjcyáné uwááboju íñe ámúhake ó úúbállehíjcyá mújyú medsíjvéjúcóóityúne bóhí dííbyedityú meíjcyúné uwááboju. Aabéhjáa ihdyu íjcyaduré Cááníma ícyahíjcyároobe botsíi méhdivu bóhówaavéhi.

³ Aanéé páneere díbye méénunéhjí muha maájtyumíhi. Áhdurée díbye íhgyuváné muha mélleebóhi. Aane ámúhake ó úúballé ímí tsame meíjcyame menáhbévájcatsí íñe muhdú muha Cááni Píivyéébeé, dííbye Ílilí Jetsocríjtoó, íjcyámútsima meíjcyadu.

⁴ Aane ámúhake ó úúballé tééneri ámuha meímijyúúki.

Píivyéébedi ímiáájú

⁵ Ááné uwááboju dííbyere Jetsocríjtoó múúhake úwaabóné íñe ámúhake ó úúballé Píivyéébe ímiáábé íjcyáábébedi íñe ímityú íjcyatúne.

⁶ Áábeke ‘ímí ó úraavyé’ menéérome ímityunéhjí meméénúhajchíí íllure máallíhi.

⁷ Áánetu ímiáábé díbye íjcyadu meíjcyáhajchíí ímí ménahbévájcatsí pamévamáye. Áijyu tsá íñá máhallúrí íjcyájúcootú tsúúcajáa Ílilí Jetsocríjtoó ítyujpácyó iwáágóóneri páneere méimítyú ímíbájchónéllííhye.

⁸ Áánetu ímityúmé meíjcyarómé ‘tsá ímityuube o íjcyatúne’ menéhajchíí íllure máállímyeímyé pañe tsá ímiáájú íjcyatúne.

⁹ Áronáa ihdyu Píivyéébe ímiáábé íjcyaaabe íñéhdú méénúúbeke méimítyuháñé meúúbálléhajchíí méhdi ídáátsóvéne mééma ímíbájchoobe páneere.

¹⁰ Áánetu ‘tsá mújyú íñé ímityú o méénutúne’ menéhajchíí Píivyéébeke állíu múnáájpidi médíllóhi. Aane ehdu menéeme tsá ímí dííbyé uwááboju mecáhújtsotúne.

2

Críjto mépiááboobe

¹ Ámuúha Líhíúmuj, ícyooca íñe ámúhake o cáátúnúné pañe o néé ámuha ímityúné meméénútuki. Áronáa ihdyu ímityúné meméénúhajchíí Jetsocríjtoó ímiáábé mépiááboobe íjcyaaabe meke Mééecááni húmíj pñínévú píaabóhi.

² Muuráhjáa pájameíbyé méimítyuháñé mééma ímíbájchoki. Áronáacáa tsá apáámyéllíihyéré méhllíí díbye dsíjvetúne. Muuráhjáa pámeere míamúnaa ííñújiri íjcyáméllíi dsíjíveébe.

³ Aane muurá ihdyu Píivyéébé taúhbajúúné néhdú meíjcyánetu méwaajácú ímiááné dííbyeéjté meíjcyane.

⁴ Áánetu tsaate ‘dííbyeéjté muúha’ néérome dííbyé taúhbajúúné néhdú íjcyatúmé állíu múnaa. Áámé pañe tsá ímiáájú íjcyatúne.

⁵ Muurá ihdyu Píivyéébe néhdú meíjcyame dííbyeke méwajyúhi. Áánetu méwaajácú ímiááné dííbyeéjté meíjcyane.

⁶ Áánéllíi mú tsaate ‘Píivyéébeke ímí ó úraavyéhi’ néeme íjcyá muhdúhjáa ííñújiri Jetsocríjtoó ícyahíjcyádu.

Tsííñe taúhbaju bóhówaavéne

⁷ Ámuúha táñahbémut, íñe ámuha élleu o cáátúnúné tsá béhné taúhbaju íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújucó ámúhama tene íjcyane. Áánéllíi tsúúca ámuha teene méwaajácúhi.

⁸ Áronáa béhnéuvúdu ámúhake ó nehíjcyá muhdú Críjto meke wájyudu ámuha mewájyújcatsíki. Muurá tsúúca ímityúné ámuha meícyahíjcyáné méíhvéjtsóne ímiáájuréjucó meúraavyéne.

⁹ Aane muurá ‘ímiáájú ó úraavyéhi’ menéérome ménahbémuke menéhnílléhajchíí ímityunéjúcúréí méúraavyéhi.

¹⁰ Áánetu ihdyu ímiááné ímiáájú meúraavyémé méwajyú ménahbémuke. Aame tsáhájucó ímityúné pañéwú memújtatúne.

¹¹ Áánetu ménahbémuke menéhnillémé ímityúné pañe méjicyáhi. Aame teene meke mújtatsómé méjicyá éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu wáájácúmeityúme.

¹² Aane íñe ámuha áatsímédú menéemeke ó caatúnú tsúúca Jetsocríjtoj tééveri Píívyéébe ámúhadi ídáátsóvone ámúhá ímityú ímíbájchómeke.

¹³ Aane ámuha kéemejtéké ó caatúnú tsúúca Jetsocríjtoke páneeréikyéé ípívyéévetúné íhdéjucó íjcyáábeke ámuha mewáájácúnéllíhíhíe. Áhdure ámuha ováhtsámuke ó caatúnú tsúúca ámuha Naavéneke metáhjánéllíhíhíe. Áhdure ámuha tsííméké ó caatúnú tsúúca Méécáánikyé ámuha ímí mewáájácúnéllíhíhíe.

¹⁴⁻¹⁵ Áhdícyane pámeere kéémejtémá ováhtsámú tsúúca Píívyéébeke ímí ámuha meúraavyémé Naavéneke metáhjame tsá múú íjyácunújucóotú íññújienéhjiri. Muurá tsaate ténéhjíriyé íjcyame tsá Píívyéébeke wájututúne.

¹⁶ Muurá páneere íññújiene tsá Píívyéébedityú tsáátune. Naavenedityuré tsááne méjpiíyi ímityúné meméénúyóneri meúmúúpivyéne, íñná meíténeri meúmúúpivyéne, meéhnéváneri memítyájkímyeíñe.

¹⁷ Áronéhjí muurá páneere tééjima wágóóóveéhi. Áánetu ihdyu Píívyéébe ímillédú ícyahíjcyámé tsá mújyú muhdú íjcyáityúne.

Ímiáájú

¹⁸ Áhdícyane, ámuúha Llihíúmuj, tsúúca íññuji mééma níjkévaáhi. Muurá tsúúca ámuha méwaaajácú tééne ihde Críjtoke múnáátsohíjcyaaabe bóhówáaveíñe. Muurá tehdu néeme mítyaméjucó méhdivu bóhówáávenetu méwaaajácú tsúúca íññuji mééma níjkévaíñe.

¹⁹ Muuráhjáa tujkénú meke íñáhbévahíjcyároné méhdityu íhvetémé ímiá nahbémú íjcyátúnéllíhíhíe. Ímiá nahbémúu íjcyaca tsá ditye méhdityu dówáávéityuróne. Áánetu méwaaajácú ménahbémú ditye íjcyatúne.

²⁰ Áánetu ihdyu tsá ámuha diityédú menéétune. Muurá ihdyu tsúúca Píívyéébe Apííchó ámúhá pañe íjcyánéllíi ámuha méwaaajácú ímiáájú.

²¹ Tsá idyé ámuha mewáájácútúnéllíi ámúhake o cáatúnutúne. Muurá tsúúca ámuha méwaaajácú keená állíuré íjcyane. Áánéllíi ámúhake ó caatúnú ámuha maállítsámeityuki.

²² ¿Aane caatyé íñe diitye állíu múnaa? Jetsóó Críjto Mepájtyetétsoobe íjcyatúné néhíjcyámé muurá állíu múnaa. Aame íllure dííbyeke ehdíwáállehíjcyá Cááni Píívyéébema diityétsikyé icyáhcújtsótúnéllíhíhíe.

²³ Muurá Íllíkye cáhcújtsótúmema tsá Cááni Píívyéébe íjcyatúne. Áánetu ihdyu dííbyeke cáhcújtsómema íjcyaaábe.

²⁴ Aane muhdúhjáa ámuha tsúúcajátújucó teene melléébone ímí mecáhcújtsóhahjchíí íñé ímíjyaú ámuha méjicyaá Méécááni Píívyéébeé, Íllí Jetsocríjtoj, íjcyámútsima.

²⁵ Muuráhjáa dííbyere Jetsocríjto néé mújyú mēdsíjívéjúcúóóityúne bóhíivú meke íajcune.

²⁶ Ehdu íñe ámúhake ó caatúnú tsaate ámúhake mújtátsóiyóné íhdétu.

²⁷⁻²⁸ Áronáa tsá múha ámúhake állítyuró Píívyéébe Apííchovu tsúúca Jetsocríjto ámúhake ajcúmeke. Áánéllíi tsá múha ámúhake úwáábóityuró tééneré ámúhake úwáábohíjcyánéllíhíhíe. Ááné úwááboju muurá tsá állíu íjcyatúne. Áhdícyane, ámuúha Llihíúmuj, ímíñeúwú méjicyá Críjtoma muhdú Píívyéébe Apííchó ámúhake túkēvejtsódú mújyú tsííñe díbye tsáácooca íñeri núcójpívetúmé tsáímíyé dííbyeke ámuha mewáátsúcúpéjtsoki.

²⁹ Muurá ámuha méwaaajácú Jetsocríjto ímiáábé íjcyaaabe mújyú ímityúné méénutúne. Ahdu íjcyame Píívyéébej tsíímé íjcyáhi.

3

Píívyéébej tsííme

¹ Cáhawáá méjtsúcunu muhdú Píívyéébe mítyane meke iwájyúnéllíi íñtsíímēdi díllone. Aame ímiááné dííbye tsíímé méjicyáhi. Áánetu dííbyeke cáhcújtsotúmé tsá wáájácútú dííbyeéjté méjicyane dííbyeke iwáájácútúnéllíhíhíe.

² Ámuúha táñahbémuj, ímiááné tsúúca dííbye tsíímé méjicyarómé tsáhái ímí mewáájácútú muhdú méjicyaíñe níhñéúre. Áronáa méwaaajácú Críjto meke íjcvácooca dííbyedúréjucó méjicyaíñe dííbyeke maájtyumíñéllíhíhíe.

³ Muurá ímiááné dííbyeke mecáhcújtsómé métsúúrámēhíjcyá ímiáámeréjucó méjicyáiyóneri díbye íjcyadu méjicyaki.

⁴ Áánetu ímityúné meméénuhíjcyámé Píivyéébé taúhbaju illure méehdúválléhi. Muurá tsá díbye ímíletú ímityúné meméénu.

⁵ Muurá ámuha tsúuca méwaajácú Jetsocrijtóo mújyú ímityúné méénútuube ííñujívú tsááne méimítyuháñé méhdityu iwáágóoki.

⁶ Aane pámeere ímí díbyema íjcyame tsá ímityúné méénútúne. Áánetu ímityúné méénuhíjcyámé tsá díbyeéjé íjcyatúne. Aame tsá díbyeke wáájacútúne.

⁷ Ahdícyane, ámuúha Lihíúmuj, tsáma tsaatédívú máállítsámeídíñe. Muurá ímiáánéré méénuhíjcyámé ímiáámé íjcyá Jetsó íjcyadu.

⁸ Áánetu Naavéneéjé íjcyame ímityúné méénuhíjcyá tsúucájatújucóo díbye íjcyadu íjcyánéllíhye. Áánéllíhyé muurá Píivyéébé Hajchi tsáá ííñujívú díbyeke ityáhjáne díbye tútávajtsonéhjí íimibájhoki.

⁹ Aane ímiááné Píivyéébej tsíímé meíjcyame tsáhájucó ímityúné meméénutú béhné íjtsaméivuréjucó díbye meke ájcúnéllíhye. Aame tsáhájucó ímityúné meíjcyatú tsúuca ítsíímé díbye meke díllome.

¹⁰ Aane muurá méwaajácú caatyé Píivyéébej tsíímé íjcyane. Áhdure méwaajácú caatyé Naavéneéjé tsíímé íjcyane muhdú dítye íjcyánétúre. Muurá ímityúné meméénuhíjcyámé ménahbémuke mewájutúme tsá Píivyéébejé meíjcyatúne.

Méwájyjycatsíñe

¹¹ Muurá ámuha méwaajácú tujkénú meúwáábójcatsíñe muhdú mewáyjyjycatsíyóne.

¹² Aame tsá meíjcyatú Caiíuvúhjáa íjcyadu. Muuráhjáa Naavéneéjé íjcyánéllí íñáhbeke lííhyánuube. Áneé jíveekí lííhyánuube íñáhbeke? Díbyéhjáa muhdurá méénúnáa íñáhbe ímí méénune ítsáílléne díbyeke lííhyánuube.

¹³ Ahdícyane muhdurá méjtsúcunúdí ámúhake Píivyéébeke cáhcújtsotúme néhnílléhajchíjyu, ámuúha táñahbému.

¹⁴ Muurá méwaajácú Píivyéébejé meíjcyame ménahbémuke mewájyume mújyú medsíjivéjúcóótyúne bóhíima meíjcyane. Áánetu íñahbémuke wájutúme tsá téénema íjcyatúne.

¹⁵ Muurá dsíjivétso múnáadú néeme íñahbémuke nehnílléhi. Aane muurá ámuha méwaajácú tsíjtyeke idsíjivétsóyóneri íyáacunúhíjcyámema mújyú medsíjivéjúcóótyúne bóhí íjcyatúne.

¹⁶ Muurá méwaajácú muhdúhjáa Jetsocrijtó meke iwájyune úujetsóné idsíjivéneri. Ahdu téhdure ménahbémuke meúújétsóyá dítyéké mewájyune.

¹⁷ Dítye píhtónetu dítyédí meidáátsóvéne mepiáábótúhajchíí tsá ímiáánetúre Píivyéébeke mewájutúne.

¹⁸ Ámuúha átsíímédú ámuha menéémeéj, tsá múu apááñéré íhjuíri íñahbémuke wájutúne. Múu ímiááné dítyéké iwájyune úujetsó dítyéké ípiáábóneri.

Píivyéébema ímí meíjcyane

¹⁹ Ehdu meméénu meíáánéjucó ímiáájú meúraavyéne. Aame méwaajácú ímiááné ímí Píivyéébema meíjcyane.

²⁰ Muurá ímityúné meméénu meénu méwaajácúhi. Aane Píivyéébe íiná tühúúllébejíí waajácú muhdú meícyahíjcyáne.

²¹ Ámuúha táñahbému, muurá ímityúné meméénútúcooca méwaajácú ímí Píivyéébe meke íjtsúcunúne.

²² Aabe meke ajcú páneere díbyeke metáúmeíñé díbyé taúhbajúúné mecáhcújtsóne díbye ímíllédú meíjcyámeke.

²³ Meke muurá táuhbaabe Ílil Jetsocrijtóke mecáhcújtsóne mewáyjyjycatsí muhdú meke díbye wájyudu.

²⁴ Díbye meke néhdu meíjcyame ímí díbyema méíjcyáhi. Aame méwaajácú mééma díbye íjcyane Ípííchó mépañévu ípícyóónej tééveri.

4

Ímiáájú Píivyéébedítú tsááne

¹ Ámuúha táñahbému, tsá múu peecutére cáhcújtsotú tsaae ámuháma Píivyéébe icyánéjcuri íhjuváne. Tujkénú múu ímíñeúvú íjtsó iwáájucó ímiááné díbyedítú tene íjcyáhajchíjyu. Muurá mítyame állú múnáa díbyé íhju uubálla múnáadi idíllómeíñe úwáábohíjcyáhi.

² Aane cáhawáa ámúhake o néé muhdú mewáajacúné ímiááné Píivyéébe Apííchó túvejtsori úwáábohíjcyámeke. Muuráhjáa íhdyu Jetsocrijtó Píivyéébe Hajchi íjcyaa

Míamúnáájpidívú íípvyéévéne ííñujívú tsááne cáhcujtsómé úwáábohíjcyá Píivyéébé Apííchó túkévéjtsóneri.

³ Áánetu teene cáhcújtsotúmé tsá téené túkevéjtsori úwáábotúne. Crijtó munáajpi Naavéné apííchó túkevéjtsoriyé úwáábohíjcyáme. Aane diityé úwááboju tsúúca íjcyá ííñujiri éhnée éjyújuco téené uubállé ámuha melléébone.

⁴ Ámuúha Lihíúmuj, muurá Píivyéébeéjité ámuha meijcyame tsúúca diityéké métahjá diityémá íjcyáábé ihnáho éhniíñevu ámuháma íjcyáábé ihnáho íjcyánéllíhye.

⁵ Iji múnáaré íjcyánéllii míamúnáadityúré tsááne íjtsaméi ditye úwaabóné diitye míamúnaa lleeúbucunúhijcyá téhdure tééji múnáa íjcyánéllíhye.

⁶ Áánetu ihdyu Píivyéébeéjité meijcyánéllii téhdure dífbyeke wáájacúmé meke lléébohíjcyáhi. Áánetu dífbyeke wáájacutímé tsá meke lléébotúne. Ááneturé méwaajácú caatyé ímiááne Píivyéébé Apííchó túkevéjtsori úwáábohíjcyáne, áánetu caatyé állíuré Naavéné apííchó túkevéjtsori úwáábohíjcyáne.

Píivyéébe meke wáiyune

⁷ Áánéllii metsu Píivyéébedityú tsááne íjtsaméma meijcyame mewáájycatsíki, ámuúha táñahbé muj. Muurá mewáájycatsíñeri méúújetsó ímiááne dífbyej tsíímé meijcyame dífbyeke mewáájacúne.

⁸ Áánetu tsíjtyeke wáiyutúmé tsá dífbyeke wáájacutúne. Muurá dífbyej tsíímé íjcyaca tsíjtyeke wáiyúiyá muhdú díbye meke wáiyudu.

⁹⁻¹⁰ Muuráhjáa méicyánéjcutu dífbyeke mewáájytúrónáa meke mítyane iwáiyune úújétsobe apáábýéré ílli íjcyáábeke ííñujívú díbye wálloobe dsíjivéne tééveri méimítyuháñé ábájíívéméimyé mújyú medsíjívéjúcoóityúné bóhí meújcuiki.

¹¹ Áánéllii méwájycatsíiyáhi, ámuúha táñahbé muj.

¹² Muurá dífbyeke mújyú maájtyúmíturómé mewáájycatsíhahjíí méwaajácú Íapííchó mépañe íjcyane.

¹³ Áánevu meke díbye ájcúnéllii méwaajácú ímiááne dífbyeéjité meijcyane.

¹⁴ Muuráhjáa muha Jetsocrijtóke maájtyumímé íñe méúúbállehíjcyá Méécááni dífbyeke ííñujívú wálloone dífbyej tééveri pámeere míamúnáake ípájtyetétsoiki.

¹⁵ Aane Jetsóó Píivyéébé Hajchi íjcyane mecáhcújtsóne dífbyedívú mecátsípaavémé tsaimíyé Píivyéébema méjcyámé pañe íjcyabe Íapííchoj tééveri.

¹⁶ Aane díbye meke wáiyune mewáájacúnéllii dífbyeke mecáhcújtsóne dífbyedívú mecátsípaávehíjcyáhi. Muurá ihdyu íjcyadúré meke wáiyúbe. Aane pámeekéré mewáiyune ímí dífbyema meijcyámema idyé íjcyabe Íapííchoj tééveri.

¹⁷ Muuráhjáa muhdú Jetsocrijtó ííñujiri íjcyadu meijcyáneri méúújetsó ímiááne dífbyeke mewáiyune. Aabe meke wáiyúnéllii tsá meíllityétú nihñéétsihvúré mééma díbye muhdú meicyahíjcyáné ímíbájhóíñeri.

¹⁸ Muurá meke wáiyúmedi tsá meíllityétúne. Áánetu meke wáiyútúmeke méíllí ditye meke ímityú dárívéiyónéllíhye. Muurá tsaate meke wáiyune mewáájacútúnéllii diityéké méíllíiyáhi.

¹⁹ Áronáacáa ihdyu Píivyéébe tsúúcajátújuco meke wáiyune mewáájacúnéllii dífbyeke mewáájyúhi.

²⁰ Áánetu 'Píivyéébeke ó wáiyúhi' menéérome ménahbé muke menéhnílléhahjíí íllure máallíhi. ¿Muhdú maájtyúmírómeke mewáájyumejííva Píivyéébeke mewáájyú awáa maájtyúmííbekéjíívari?

²¹ Áronáacáa meke neebe dífbyeke mewáájyúne téhdure ménahbé muke mewáájyuki.

5

Ímityúné metáhjane

¹ Muurá Jetsóó Mepájtyetétsoóbeke mecáhcújtsóóbedívú mecátsípaavémé méijcyá Píivyéébej tsííme. Aane dífbyeke wáiyune téhdure ítsíimeke wáiyúhi.

² Aane dífbyeke mewáájyúnéllii díbye meke néhdu meijcyame téhdure tsíjtye dífbyej tsíímé íjcyámeke ménahbé muke mewáájyúhi.

³ Muurá díbye néhdu meijcyáneri méúújetsó dífbyeke mewáiyune. Aane tsáháturo túhuutúne.

⁴ Muurá dífbyej tsíímé meijcyame ííñují ímityuháñé métahjá Jetsóoke mecáhcújtsóneri.

⁵ Píivyéébé Hajchi díbye íjcyane mecáhcujtsómé métahjá panévaré meke tütávájtsóiyóne.

Jetsóó Píivýéébé Hajchi

⁶ Muurá méwaaajácú Jetsóó Píivýéébé Hajchi Íjcyane díbyée tsójtsótsámeicyooca Ílli díbye Íjcyane díbyere Píivýéébe cáámetu néénéllíhýe. Áhdurée díbye dsíjívécococa úújétsoobe Ílli díbye Íjcyane. Aane muurá Ípííchó méhdivu bóhówátsohíjýcá ímiááné tene Íjcyane.

⁷ Muurá íjcyámé níjkyéjiri pápíhchúúmeva Píivýéébé Hajchi Jetsóó Íjcyane néémeé: Dílbye páñetu Ílli Jetsocríjtoó, Cááni, Ípííchoo, éhdume. Aame pápíhchúúmeva Íjcyane tsáápiiyéro.

⁸ Téhdure íñe íñújiri pápíhchúúmeva teene bóhówajtsóhi: Díbyée tsójtsótsámeicyooca Cááni nééneé, díbyée dsíjívécococa tsiíñe díbyere nééneé, Ípííchó meke néhíjcyáne, éhdune. Aane pápíhchúúmeva Íjcyane tsanééré méhdivu bóhówajtsóhi.

⁹ Muurá mecáhcujtsó míamúnaa meke nééneé. Aanéjǵí muurá mecáhcújtsóiyá Píivýéébe meke nééneé. Muurá díbyere meke néé Jetsóó Ílli Íjcyane.

¹⁰ Áánéllii pámeere dílbyeke cáhcujtsómé waajácú ííibúuri ímiááné Píivýéébé Hajchi díbye Íjcyane. Áánetu teene cáhcújtsotúmé állíu múnáájpidi dílló dílbyeke.

¹¹ Árónáa neebe Íllij téeveri meke íajcuíñe mújýú medsíjívécóóityúne bóhívu.

¹² Aane pámeere dílbyé Hájchima Íjcyane tsúúca teene ujcúhi. Áánetu dílbyema Íjcyátúmedi tsá tene Íjcyatúne.

Nihñéneré túkevǵtsoj

¹³ Ehdú íñe ámuéhakye ó caatúnú Píivýéébé Hájchikye ámuha mecáhcújtsómeke ámuha mewáájácú tsúúca ámuha mújýú medsíjívécóóityúne bóhíma meÍjcyane.

¹⁴ Muurá méwaaajácú Píivýéébe ímillédújuco tene néhajchíí dílbyeke metátúmeíñe díbye meke lléébone.

¹⁵ Áánéllii méwaaajácú díbye meke piááboíñe páneere dílbyeke metátúmeíñetu.

¹⁶ Aane tsaapi ménahbe ímytúné meénúhajchíí múu dílbyé hallúvú piáábó táumeí Píivýéébeke díbye dílbyedi ídáátsóvéne dílbyé ímytúy íábájǵíve díbye téené déjúcotu idsíjívétuki. Árónáa íjcyáne tsane ímytúné meméénúné déjúcotu medsíjívéiyóne. Aane téénééméné díbye meénúhajchíí metátúmeí piáábó dílbyé hallúvu.

¹⁷ Muurá páneere Píivýéébe ímíletúné meméénunéhǵí ímytúne. Árónáa íjcyáne tsane téené déjúcotu medsíjívéiyóne.

¹⁸⁻¹⁹ Árónáa méwaaajácú ímiááné Píivýéébeke mecáánivahíjcyámé ímytúné pañévu meúcaavéjúcootúné dílbyé Hajchi meke Naavéné mújtátsóíyónetu téhmehíjcyanéllíhýe. Áánéllii muurá tsá díbye meke mújtátsóíyuró Píivýéébeéjǵé meÍjcyámeke. Áánetu íñe múhdumé íñújiri Íjcyáne míamúnaa Píivýéébeke cáhcújtsotúmé díbye Naavéné hójtsǵí pañe.

²⁰ Muurá méwaaajácú Píivýéébé Hajchíí tsáane íñújívú meke iwáájácútsó muhdú ímiáábé Cááni Íjcyane dílbyema ímí meÍjcyaki. Aame ícyooca ímí dílbyema meÍjcyá Ílli Jetsocríjtoma meÍjcyanéllíhýe. Aane ímiáábé Píivýéébe Íjcyabe meke ajcú mújýú medsíjívécóóityúne bóhívu.

²¹ Áhdícyane, ámuúha Llihíúmuj, óvíjyacóóné dílbyedítýú ámuéhakye mújtátsóíyonéhǵí ámuha mecáánivahíjcyáne. Áyu tehdújuco.

2 JÓÁÁ

Hállúvúeháámí Jóáa cáátúnuháámí

Muhdú mewájjune

¹ Muúllej, Píivýéébé cahcújtso múnáá túkevýtsoobe o íjcyaae dítsíimema ámuáhake o wájýumeke tsúúca Píivýéébe újcúme éllevu íñe íhyaami ó caatúnúhi. Aane tsá apáábyéré ámuáhake o wájýutúne. Pámeere ímiáájú úraavyémé ámuáhake wájýúhi.

² Aane ímiááné ámuáhake ó wájýú ímiáájú mújjýú muhdú íjcyáityúné mépañe íjcyánéllíihye.

³ Ahdícýane óví Méécááni Ílli Jetsocríjtoma ámuáhake wájýumútsí ámuáhadi ídáátsóvéne píaabó íbúwajíí ámuha mejjcyaki.

⁴ Mítýane ó ímjýuuvé tsaate dítsíimedítýú ílle ímí tehđújuco ímiáájú úráavyémeke o íténema. Muurá Píivýéébé taúhbaju néhdújuco ditye íjcyane.

⁵ Aane, muulle, uke o néé mewájjýcátsíki. Tsá béhné taúhbaju tene íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco Píivýéébe meke taúhbáné mewájjýcátsíki.

⁶ Muurá ímiááné dííbyeke mewájjýuhajchíí díbye meke néhdu méjjcyáhi.

Állú múnáa

⁷ Aane téibúwá méjjcyaco állú múnáake. Muurá mítýame íjcyá ííñújiri Jetsocríjtóo ííñujívú itsááne ímiááné mehdu míamúnáajpi íjcyane cáhcújtsotúme. Aame íllure dííbyeke ehdíivállehíjcyá icyáhcuútsótúnema.

⁸ Ahdícýane téibúwá méjjcyaco ámuha mebañúmeítýu ámuhá wákimyéi áhdori Píivýéébe meke ájcune ámuha mejjcuki.

⁹ Muurá ámuha Críjtó uwááboju íjcyané tsíjjjtoréjuco meúráávyéhajchíí tsá Píivýéébé icyánéjcuri ámuha mejjcyatúne. Áanetu tééné uwáábóré ímí ámuha meúráávyéhajchíí Píivýéébeé, Ílli Jetsocríjtóo, íjcyámútsima ímí ámuha méjjcyáhi.

¹⁰ Aane tsaate Críjtó uwááboju cáhcújtsotúme ámuhá éllevu ámuáhake iúwáábo péhajchíí tsá múu ihjýávú wáátsúcúpéjtsotúne.

¹¹ Muurá díityéké ámuha mepiáábóhajchíí tsúúca ímityúné ámuha mémeenúhi.

Jóaa pítyajcóne

¹² Aane íjcyaroné mítýane ámuáhake o nééiyóne. Áronáa tsáhájuco ó ímíllétú éhniíñevu íhyaami pañétú o cáátunúné lléváhréjuco ámuhá éllevu o pééíñéllíihye. Téjjýu botsíi ámuáhake ó neé éhniíñevu meimíjyúúki.

¹³ Aane díñaalle ímí Píivýéébeke úráávyéllej tsíímé mítýane ámuáhake duurúváhi. Áyu tehđújuco.

3 JÓÁA

Nihñéeháámíré Jóáa cáátúnuháámi

Gááyo ímiáábe

¹ Oo Píivyéébe cahcújtso múnáá túkevjtsoobe o íjcyabe íhyaami diéllevu o caatúnú uke o wáyyuube Gááyo éllevu.

² Aane Píivyéébeke, muube, piáábó ó táumeíhijcya díhyallúvú panévatúré ímí u íjcy muhdú tsaímíyé dífbyeke u úraavyédu.

³ Mítýane ó ímíyyuuvé uuva tsaímíyé ímiáájú u úraavyéné tsaate ellétú tsáame oke úúbálléneri.

⁴ Téhdure ávyétá mityáné ó ímíyyuuvé ópée ímiáájú o úwaabómé ímí úraavyéné oke ditye úúbálléneri.

⁵ Aane, muube, ímí tehdújuco u piáábohíjcyané ménahbémuke ímichi tsiélletu tsáame Píivyéébe íhju úwáábomé ré péhíjcyámeke.

⁶ Muurá íllevu ménahbému dóbévémeke úúballémé muhdú diityéké u wáyyúne u piáabóne. Aane ímí tehdújuco diityéké u piáábohíjcyané Píivyéébe ímillédújuco.

⁷ Muurá dífbyé íhju úwáábori úllehíjcyámé tsá ímilléturo cáhcújtsoótúmé diityéké piáabóne.

⁸ Áánéllii metsu meere mepiáábohíjcy diityéké ditye ímiáájú iúwááboki.

Dióóterépé ímityuné íjcyane

⁹ Muuráhjáa éjju waajácuháámí ó wallóo elle íjcyané cahcújtso múnáa éllevu diityéké o túkevjtsoháámi. Áronéva tétsí túkevjtsoobe Dióóterépé iye íhtsútuube íjcyane ímillénéllii tsá lléébotú táuwáábo. Imílleebévaa iye iúwaabóne.

¹⁰ Áánéllii téhullévú o péecooca dífbyeke ó dílloo táhallúvuváa díbye álliñe. Aabévá muurá tsá wáátsúcuíhíjcyatú Píivyéébe íhju úwáábo múnáa téhullévú úújetémeke. Muurévá ímí diityéké wáátsúcuímeke íbóíjcyúróné tsaméhíjkéjuco díbye íchívyétsóhíjcyáne.

¹¹ Tsá múu íhdyu, muube, ehdu ímityuube íjcyatúne. Ímiáábéré múu íjcyáhi. Muurá ímiáánéré méénume Píivyéébejje. Áánetu ímityúné méénume tsá dífbyeke wáájacutúne.

Deméétrio ímiáábe

¹² Áánetu pámeere nehíjcyá Deméétrio ímiáábé íjcyane. Téhdure o íjcyároobe ó waajácú ímí díbye íjcyane. Aane ímiááné tehdújuco dífbye. Muurá uure wájácú u nééne tsá múijyú álliu o íhjuvátúne.

¹³ Aane íjcyaróné mítýane uke o nééiyóne. Áronáa tsá o ímíllétú éhniíñevu o cáátunúne.

¹⁴ Muurá lléváhréjuco maájtyúmíjcatsíñe botsíi ímíñeúvú meíhjuvájcatsíki.

¹⁵ Ahdícyane óví íbúwajíi ú íjcyáhi. Ílle íjcyame ménahbému uke duurúváhi. Áhdure óóma duubállé ménahbémuke diityéké o dúúrúváne. Áyu tehdújuco.

JÓÓDAÁ

Jóóda cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Jóóda Jacóóbó nahbe Jetsocríjtó iicúve múnáajpi o íjcyaaabe íñe íhyaami ó caatúnú ámúhakyé Méécááni íimibájhóne újcúmeke Jetsocríjtó téhmehíjcyáme élevu.

² Aane ihdyu óví ámúhake ídaatsólléne píááboobe íbúwajíí ámuha meíjcyame mewájýjcatsíki.

Állíu uwáábo múnaa

³ Ámuúha táñahbému, ó imíllérá éhniíñevu ámúhake o cáátunúné muhdúhjáa mepájyeteíñe Píívyéébe mééma méénunetu. Áronáa tsaate ámúhake pátsáricyohíjcyánéllii ó imíllé íllure ámúhake o tsápijtsóné Píívyéébe meke ájcune ímiáájú icyánéjcutu ámuha meítsútúveki.

⁴ Muurá íjcyámé tsaate ímityúmé Píívyéébeke cáhcújtsótúromé íllure íállíñe ámúhá pañévu úcaavéme. Aame Máavyéjuube Jetsocríjtóke íehdiiválléne nehíjcyá Píívyéébe meke iwájýúnéllii muhdú meke méénútyúné ímityúmé meíjcyáromeke. Tehdu neéme muurá wágóóové Píívyéébe waajácuháámi pañétú tsúúcajájucó tene néhduú.

⁵ Aane ó imíllé tsúuca ámuha mewáájacújucooróné ámúhake o ítsáávetsóné muhdúhjáa Píívyéébe íjraéémú íñéjté íjcyáromeke méénune díbyeke ditye cáhcújtsótúnéllíñe. Muuráhjáa Ejíhtó íñíjji múnáá hójtsí pañétú diityéké díbye íjchívyétsórónáa diityédítý tsaate díbyeke cáhcújtsótúmeke dsíjívétsoóbe.

⁶ Téhduréhjáa muurá níjkyéji múnaa ímí díbyema íjcyatúmé múhdurá dáriivémeímyeke waagóoobe íjcyátsihdyu. Áamekéhjáa pícyoobe cúúvétsíí pañévu úwáñehííñeri íchíhjúmeke ditye tétsii íjcyá díbye muhdú meícyahíjcyáné ímibájhóíñévuújuco.

⁷ Téhduréhjáa muurá Tsodóómaa, Gomóóraa, ímíñécomíji múnaa, íjcyámeke ícúbáhraabe cúújúwari íhdiycáméjhima ditye dómácócátsíhíjcyáné déjúcotu. Áánetu méwaajácú Píívyéébe ímityúmeke ícúbahráné cúújúwari mújýú níjkéváityúne.

⁸ Ehdúhjáa íhdé múnáaúvuke díbye ícúbáhránáa ¿íveekí díbyé taúhbajúúné íehdiiválléne ímityúné íhýúvahíjcyámé níjkyéjiri íhtsútujte íjcyámedítý? Aame ímityúné íjcyáneri íjpiíhañe íllure tútávátsohíjcyáhi.

⁹ Muuráhjáa íhtsútúube níjkyéji múnáa avyéjuube íjcyároobe Migyééré tsá ímityúné íhýúvatú Naavenedítý díbyema Moitsééúvú ítéméhó hallúvú itýáhíjácátsícyoóca. Tsáháa díbye díbyedi íúúhíváténe néétu díbye ímityúube íjcyane. Ílluréhjáa neebe díbyeke: “Óví ihdyu muhdú Píívyéébe uke nééhí.”

¹⁰ Áronáa muurá diitye állíu múnaa tsá tehdu néétune. Muurá ímityúné íhýúvahíjcyámé iwáájacútúnéhjiri íúúhívaténema. Aame iyámédú dáriivémeíhíjcyáhi. Ehdú ímílléú íjcyáneri íyee íhyallúvú íllyúhcohíjcyámé iwágóóovéñe.

¹¹ ¡Máidáátsoju ihdyu diityéké tene pájtyeíñej! Éhnehjáa Caíí íñáhbeke dsíjívetsó díivane muurá méénuhíjcyáme. Áhdure éhnehjáa Baraáa ímityúné méénu díivane idsídsíváyóneri íjýacúnéhíjcyáme. Aame muurá múhdurá idyáriivémeíhíjcyáné níjcaúvú wágóóové éhnehjáa Coréé ílleebótú níjcaúvú dsíjívéebe wágóóovédu.

¹² Muurá eene ámuha menáhbévcátsíñe wañéjhínévu nucójpitsówu ímiáámeúvúvú múubaké áveyúúllétmé ípyéene majchóháñé íyee óróhcohíjcyá tsíjtyéjtane diityéké ítsáávétúme. Aame éhne múne maállétyúcooca ojso kíjyeba pevénére tsájtyedu. Áhdure diitye éhne úmehééne íñééváyótsihvu néévátúnéllii ílluréjuco meíllone tébajkýejímájucó mewáágoódu.

¹³ Áhdure diitye éhne nohji páné íhdéene móóá úniúvú íjchívyetsódu. Áhdure diitye éhne míicuru wáájacúráyúmeréjuco íjcyáíhullévu áakityédu. Aame wágóóové cúúvétsíí pañévu mújýú níjkéváityúne.

¹⁴⁻¹⁵ Muuráhjáa Enóó Adáaúvú tsíiménémúhaabe 7-íjýúvájucóo díbyeúvudítý ditye lílyaaténáa íjcyaaabe Píívyéébe tükévéjtsóneri néé ehdu néémedítý: “Ávyéjuube tsájucóo mútyame íhñéjtema pámeere míamúnáama muhdú ditye ícyahíjcyáné ímibájhóki. Muurá pámeere ímityúné méénuhíjcyámema ímityúné díbyedítý íhýúvahíjcyámé íáhdó újcúuhi.” Ehdúhjáa Enóóúvú nééhíí.

16 Aame muurá tsá múijyú íjtsúcunútú tsíeméné ímí tehjújoco íjcyane. Páneere múhdurá íjcyane nehíjcyáme. Ááne íimillédú ímityúné íjcyáne mityákímyeíhíjcyáme. Aame ímíáameúvúdú tsaatémá tsaímíyé ihjyúvahíjcyá díityé tsíeméné díityédítýú iújcúroki.

Cáhcújtso múnáá túkevétsoju

17 Ámuúha táñahbému, cáhawáá méitsáávé éhnehjáa Jetsocríjtó mamýmú nééené:

18 “Muurá Jetsocríjtó tsiíñe tsááíñe píhícooca íjcyáimyé tsaate íimillédú ímityúné íjcyane íllure dííbyedi úúhívatéimye.”

19 Aaméjoco muurá eene míamúnáake páhdváré íjtsámeíchóne ímityúneríyé tsúúrámehíjcyáne. Áámé pañe tsá Píivyéébé Apííchó íjcyatúne.

20 Áánetu ihdyu imíchi meíjcyáne Píivyéébema méihjyúvahíjcyá dííbyé Apííchó piáábori ámuha metéhmémeí Críjtoke mecáhjútsónetu ámuha memújtátuki, ámuúha táñahbému.

21 Ahdícyane ímíááméré meíjcyá díbye ámuhakye iwájyúne ípííáboki. Óóchévetúmeré météhmeíjcyá Jetsocríjto meke ídaatsóllédú íjcyaae múijyú medsíjivéjúcúóítyúne bóhívu íájcuiki.

22 Múu tsaate páhdváré íjtsámeímyeke úwaabó ditye iwájacúúvéne ímíñeúvú icyáhjútsoki.

23 Ehdu múu pájtyetéso cúújúwá pañévú ditye wágóóóvéíyónetu. Áronáa ihdyu múu téíibúwá íjcyá ditye ímityúné méénúnetu ámuha meíívatuki.

Duurúvaju

24-25 Aane ihdyu óví Píivyéébe Mepájtyetétsoobe Jetsocríjtoj tééveri ámuhakye tehme ámuha dííbyedítýú memújtátuki. Áhdure óví ámuhakye túkevétsoobe íínetú ámuha menéétsámeityu dííbyedívú ámuha meúújetécooca ímíjyuuri ámuha meíjcyaki. Áánéllí metsu Píivyéébeke apáábyekéré maávýéjújso panévatúré íhtsútuube íjcyaae múijyú níjkéváítyúúbeke. Áyu tehjújoco.

APOCARÍHTSI Muhdú pájtyeíñéhjí Jóáa ájtyumíne

Jetsocríjtó úúballéné tújkeváne

¹ Oo Jóáa Jetsocríjtó íicúve múnáajpi o íjcyaaabe íñe íhyaami o caatúnuube ó úúballé muhdú lléváhréjucó tene pájtyeíñe. Píivyéébéhjáa Jetsocríjtóke néé díbye íicúve múnáadívú teene íbóhówájtso. Áanéé óhdivu bóhówájtsoobe naavédú nééne pañe níjkyéji múnáájpij tééveri.

² Aane íñe ícyooca o úúballéné muurá ímiáané Píivyéébe íhjuu Jetsocríjtóo óhdivu bóhówájtsoóné o ájtyumíne.

³ Aane íhdyu maímijyu teene éévevej. Áhdure maímijyu teene ílléébone cáhcujtsómej. Muurá lléváhréjucó téhaami úúballenéhjí pájtyeíñe.

7-hava cahcújtso múnáa íjcyáme éllevu Jóáa cáátunúne

⁴ Aane íñe ó caatúnú ámuha 7-hava elle Áátsiá íñújiri meíjcyané cahcújtso múnáa éllevu. Aane óví Píivyéébe ípíivýema íjcyátuube íjcyaduré íjcyaaabe ámúhake píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki. Áábé Apíchó 7-nevádú nééne óví téhdure ámúhake píaabóhi.

⁵ Téhdure óví Jetsocríjtó páñétúejpi dsjívétú bóhíujkenuube ámúhake píaabó pámeere íñújiri íjcyané avyéjúté avyéjuube íjcyaaabe. Díbye ímiáábé íjcyaaabe méhdivu ímiáájú bóhówájtsohíjcyáhi. Muuráhjáa mítyane meke iwájýúnéllii ítyujpácyó waagóoobe téénej tééveri méímítýú méhdityu iwáágóoki.

⁶ Aabée meke pícyóó Cááni Píivyéébe avyéjuejte meíjcyaki. Áhdurée meke pícyoobe llúúvájte meíjcyame dííbyeke meícúveki. Aabe íhtsútuube ávyéjuube íjcyáabeke íhdyu metsu maávýéjútsohíjcyá pájyuvaré mújýú níjkéváityúne. Ehdú teéne.

⁷ Ámuúhaj, muurá pámeere míamúnáa dííbyekée cáváájómema maájtyumíí ojtsó pañe tsáabeke. Aane dííbyeke cahcújtsotúmé íájtyumíne taáhi. Ehdú pájtyeíñe ímiááne.

⁸ Muurá Píivyéébe néehíí: “Oo panévaturé íhtsútuube tapiivýema o íjcyátuube íjcyaduré o íjcyaaabe muurá ímichi téhijpi oo páneeré o ípívýéjtsóobe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsóíibye.” Ehdú muurá Píivyéébe néehíí.

Críjtóke Jóáa ájtyumíne

⁹ Aane íñe ámúhá nahbe o íjcyaaabe ámuha meícúbáhrámeídyuré ó ícúbáhrámeíhijcyá téhdure dííbyé avyéjuejpi o íjcyaaabe. Áhdure ámuha teene maáábucúdúré o aabúcuíhijcyá Jetsocríjtó oke píáábóneri. Okée muurá waagóomé móóáj píñétú páhbau ‘Páhmoó’ némeítsihvu Píivyéébe íhjuu Jetsocríjtóditýú íjcyane o úwáábohíjcyané hallítu.

¹⁰ Aabée tétsihyi o íjcyaaabe Píivyéébe wáábyuta íjcyajcójí dííbyeke o dúúrúvahíjcyánáa tsaapi táhallú éhnéjcutu kévánécoba óoma íhjuvává éhne múúne rojrócó mellíjchune íhjuvávádu.

¹¹ Okée neébe:

—Ímichi oo téhijpi páneeré o ípívýéjtsóobe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsóíibye. Áhdícyane páneere ícyooca o ájtyumíne waajácúháámitu u cáátunúné ú wálloó Áátsiá íñújiri 7 coomívá Éépetsoo, Ejmíínaa, Péégamoo, Tiatííraa, Tsáadíí, Píradéépiaa, Raoditséaa, éhdú coomívari íjcyané cahcújtso múnáa éllevu.

¹² Ehdú oke díbye nééneíllii ó révoové múha óoma íhjuvavané o wáájácuki.

¹³ Aabée ó ájtyumí 7-íhcyává óórótu méénúmeíñé peetéíhcyúnéj píine tsaapi míamúnáajpidýú néébe íjtyúháacyú hallúvú íwajyámú íjcyaaabe íjyóconúúbeke. Áábé píñétú óóro mííhé chíucunú íjpíujívújuco íjcyamííhe.

¹⁴ Áábé núwacóo ávyéta tsísi obééj íhjinédu. Áánetú íhyálluúúcú éhne múu cúújuwa péétecunúdu.

¹⁵ Téhdurée íjtyúhaacyu ávyeta ‘rutúrútu’ éhne múúne cúújúwari úwááñewa péétecunúdu. Áánetú díbye íhjuvavané keeváwu téhiñe níváconúné íhjuvávádu.

¹⁶ Aabée ímiánécúéhójtisiri ejécunú 7-meváké míicúruke. Áánetú íhjuvútu nítsúwá kéhíucunú ‘pajtyo’ nééwa panéjcvaré tsúhjíwawa. Áábé húmí ámítsaráhcóo nuhba ájchúconúdu.

¹⁷ Áábekée o ájtyumíne dííbyé lííínevú ó áákityeíñú múu dsjívédu. Áronáacáa íhyójtis ímiánécúéhójtisí táhallúvú ípícyóone oke neébe:

—Díhllyédííñe. Muurá ímichi téhijpi oo páneeré o ípivyéjtsóobe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsóíbye.

¹⁸ Muuráhjáa o dsíjívéebe tsiíñe ó bohíí. Aabe tsáhájucó mújyú o dsíjívéityúne. Aabe míamúnáake cújúwá pañéwú ó waagóóhi.

¹⁹ Ahdícyané páneere íñe ícyooa tsúuca íjcyánema bóónétu pájtyeíñe u ájtyumíné caatúnú waajácúháámitu.

²⁰ Muurá táimíánéjúcúéhójsiri 7-meva míícúruke u ájtyumíné 7-hava cahcújtso múnáa uwáábojte íjcyane nééiyóne. Áánetu 7-ihcyúwá peetéihcyúné u ájtyumíné diitye 7-hava cahcújtso múnáa íjcyane nééiyóne.

2

Éépetsóri íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu cáatúnúmeíñe

¹ Ahdícyané Éépetsóri íjcyáné cahcújtso múnáa uwáábóobe éllevu illu caatúnu: “7-meva míícúruke íimíánéjúcúéhójsiri éjécunúwé 7-ihcyúwá óórótu méénúmeíñe peetéihcyúnéj piñe úllehíjcyaaabe ámúhake nééhií:

² Ó waajácú muhdú ámuha meíjcyame ímí táwákimyéí meméenuhíjcyáné panévaré ámuha maáábúcnema. Téhdure ó waajácú ímí tehdújucó ámuha meúwáábohíjcyáné ímityúmeke. Muurá Píivyéébe uwáábo múnáadi iyye díllómeíyómeke ámuha méwaajácuhíjcyá állíu múnáaré ditye íjcyane.

³ Aane ímíááné ó waajácú táwájyuri ámuha meícúbáhrámeíhíjcyáné oke íhvéjtsotumére.

⁴ Áronáa íjcyáné tsane ímityúné ámúhá hallúri: ¿Íveekí tsáhájucó oke ámuha mewájyutú tujkénúu oke ámuha mecáhcújtsóijyu mewájyudu?

⁵ Aane meítsáávéne méíhvété ímityúné ámuha meméenuhíjcyánetu. Áane méimibáávyé éjyúu ámuha meícyahíjcyádu. Muurá ámuha meímíjpyetétúhajchíí illuréjucó ámúhake o íhvéjtsóíñe wáajácúratúmeréjucó ámuha meíjcyaki.

⁶ Áronáa tehdújucó ámuha metsárllehhíjcyáné nicoraítámú ímityúné méénuhíjcyanéjhi téhdure idyé o tsárrilléne.

⁷ Aane ihdyu óví ímíááné lléébome cáhcujtsó Píivyéébe Apííchó cahcújtso múnáake néhíjcyáne. Muurá ínerí táhjátsámeityúmé ímí ícyahíjcyámeke nihñéétsihvuré ó ájcuú mújyú ditye dsíjívéjúcóóityúne bóhívu Píivyéébe avyéjuri tsáimíyé ditye íjcyaki.”

Ejmúnari íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu cáatúnúmeíñe

⁸ Téhdure Ejmúnari íjcyáné cahcújtso múnáa uwáábóobe éllevu illu caatúnu: “Ímichi téhijpi páneeré ípivyéjtsóobe téhdure níjke íjcyaaabe páneere níjkévátsóíbye éhné dsíjívéebe tsiíñe bóhíbe ámúhake nééhií:

⁹ Ó waajácú ídátso ámuha meícúbáhrámeíhíjcyáné oke ámuha meúraávyéné déjucotu. Muurá tsaate illure iállíñe Píivyéébeéjtedi díllómeíyómé nehniwu ámúhadityú ihjyúvahíjcyá Naavénééjteré íjcyánéllíhnye. Ehdú ídátso ámuha íññjiri meíjcyáronáa ámúhá avyéjú níjkyéjiri íjcyáhi.

¹⁰ Ahdícyané mááábímeyéí éhniíñevu ámuha meícúbáhrámeííñeri. Muurá ámúhadityú tsaatéké Píivyéébere wáajácúllémeke Naavéné cúvéhoojánutsómé ámuha meícúbáhráméí pahójsícúj coojíva. Áronáa ihdyu íhvéjtsotúmé tsáimíyé oke meúraávyeco ámuha medsíjívétsihvújucó ámúhake o avyéjutsómé ámuha meíjcyá mújyú dsíjívéityúmeréjucó.

¹¹ Aane ihdyu óví ímíááné lléébome cáhcujtsó Píivyéébe Apííchó cahcújtso múnáake néhíjcyáne. Muurá ínerí táhjátsámeityúmé tsá nihñéétsihvuré wágóóóvéityúne.”

Peégamóri íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu cáatúnúmeíñe

¹² Téhdure Peégamóri íjcyáné cahcújtso múnáa uwáábóobe éllevu illu caatúnu: “Nítsúwá ‘pajtyo’ néewa panéjcvaré tsúhjívawama íjcyaaabe ámúhake nééhií:

¹³ Ó waajácú ámuha muhdú meícyahíjcyáné Naavéné avyéjúkímyeíñe íññjiri. Árome ímí tehdújucó oke ámuha meúraávyehíjcyáné oke ámuha mecáhcújtsónema. Muuráhjáa táuubállé méénuhíjcyaaabe Atúipake ditye dsíjívétsóronáa tsá oke ámuha meíhvéjtsotúne.

¹⁴ Áronáa íjcyáné tsane ímityúné ámúhá hallúri: Ámúháj piñe íjcyámé tsaate Baraáa uwáábó cáhcujtsómé. Muuráhjáa diíbye Baráake úwááboobe íjraéémuke ímityúnéwú íbúwajtsómé níjcyotájté ícúvé máchohíjcyáhi. Téhdurée íhdícýámema dómácócatsihíjcyáme.

¹⁵ Áhdure idyé íjcyámé tsaate ámúháj piñe nicoraítámú uwáábó o tsárrilléne cáhcujtsómé.

¹⁶ Aane ímityúné ámuha meméenuhíjcyáné ihdyu meíhvéjtsóne méímibáávye. Muurá ámuha meímibáávyétúhachíí lléváhréjucu ámúha éllevu o pééíne ílluréjucu ámúhadi o ícúbáhraki.

¹⁷ Aane ihdyu óví ímiááné lléébome cáhcujtsó Píívyéébé Apííchó cahcújtsu múnáake nehíjcyáne. Muurá íneri táhjátsámeityúmeke ó ájcuú ímiáájvu wáájácúratúné majchódú néénevu. Áhdure diityéké ó ájcuú tsítsij nééné neewáyuvu wáájácúratúne mémé tééutu cáátúvaávu. Aane apáámýéré teeu újcume waajácuú mumémé íjcyane.”

Tiatíirari íjcyáné cahcújtsu múnáa éllevu cáátúnúmeííne

¹⁸ Téhdure Tiatíirari íjcyáné cahcújtsu múnáa uwáábóobe éllevu íllu caatúnu: “Píívyéébé Hajchi cúújuwa péétécunúdí íhyálluúúcu néébéj tuháácyu ávyeta ‘rutúrutú’ éhne múúne cúújúwari úwááñewa péétécunúdí néébe ámúhake nééhií:

¹⁹ Ó waajácu páneere muhdú ámuha meíjcyame tehdújucu mewáýúcatsíhíjcyáne, ímí oke ámuha mecáhcujtsóne, ímí táwákímyéí ámuha meméénúné déjúcotu ámuha meícúbáhrámeíyóné maábúbcuhíjcyáne. Áhdure ó waajácu táwákímyéí ímí tehdújucu ámuha meméenuhíjcyáné tujkénú ámuha meméenuhíjcyáné éhniíínevu.

²⁰ Áronáa íjcyáné tsane ímityúné ámúhá hallúri: Ámúháj píine Jetsabéé íjcyalle Píívyéébé ihjúy uubálle múnáálledi díllómeílleke íiná ámuha menéétulle táíicúve múnáake íuwáabori állíhíjcyáhi. Muurá nehíjcyalle íhdícyáméhjima ditye dómácójcatsíyóné ímityúné íjcyatúne. Áhdure nehíjcyalle ditye níjcyotájté íicúvé májchoróné ímityúné íjcyatúne.

²¹ Aane ó téhmehíjcyare dílle múhdurá ícyahíjcyáné ííhvéjtsóne ímiáálleréjucu íjcyaki. Áronáa tsá dílle ímílettú ímíjpyeténe.

²²⁻²³ Áanéllíi ó íhvéjtsóo dílleke dílle chemerí ávyetá íhnáho ícúbáhrámeíki. Téhdure díillej tsíímé dsíjíveéhi. Áhdure díillema ímityúné meéenuhíjcyámé ícúbáhráméíi teene ííhvéjtsótúhachííjju. Áánetu pámeere cahcújtsu múnáa waajácuú ímiááané míamúnáa íbuúúné íjtsaméi o wáájacúne. Aabe ámúhake ó ájcuú muhdú ámuha meícyahíjcyáne áhdovu.

²⁴ Áronáa íjcyámé tsaate ámúhadítú Tiatíirari dílle Jetsabéé uwáábó uráávyetúme. Aame tsá wáájacutú állíuré íjcyane Naavénedítúré tsááne íhtsútúneri ídílíone ditye uráávyehíjcyáne. Áyu éhdunéré téeneri ámúhama ó íhjýúváhi.

²⁵ Áhdícyane tsúuca oke ámuha meúraavyémé ímííneúvú météhmémeícyó tsiíne o tsááiínevújucu.

²⁶ Muurá íneri táhjátsámeityúme ó ímillédú nihéétsihvúré ícyahíjcyámeke ó pícyoó íñújíiné avyéjute ditye íjcyaki.

²⁷ Aame míamúnáake íhtsútú táúhbaá éhne múúne núpájkityu meénúmeííne líiyíhllóné úmehéiyi mewápájuhcódú. Ehdu ávyéjuutéimye Líhíyóo oke ávyéjujtsódú.

²⁸ Áámeke ó ájcuú éhne tsítsívé míicúruwa ímíwu ájchúacunúdí néébedívu.

²⁹ Aane ihdyu óví ímiááané lléébome cáhcujtsó Píívyéébé Apííchó cahcújtsu múnáake nehíjcyáne.”

3

Tsáádíyi íjcyáné cahcújtsu múnáa éllevu cáátúnúmeííne

¹ Téhdure Tsáádíyi íjcyáné cahcújtsu múnáa uwáábóobe éllevu íllu caatúnu: “Píívyéébé Apííchó 7-nevádú nééne dííbyedi íjcyaaabe 7-meváké míicúruke éjécunúhíjcyaaabe ámúhake nééhií: Ó waajácu muhdú ámuha meícyahíjcyáne. Muurá ámuha mékévaucunúhíjcyará Píívyéébeke ámuha meúraávyénetu. Áronáa tsá ámuha ímí meúraávyetúne.

² Áanéllíi téíibúwá meíjcyáne métsúúraméí ímí dííbyeke ámuha meúraávyéíyóneri dííbyedítú ámuha memújtátuki. Muurá ó waajácu díbye ímillédú ámuha meíjcyatúne.

³ Méítsáávé éíjyúu ámúhake ditye úwaabóné tsúuca ámuha mecáhcujtsóne. Ááne meímibáávyéne tsiíne ímííneúvú dííbyeke meúraávye. Muurá ámuha meímibáávyétúhachíí éhne múúne naní múnáajpi wáájácúratúné tsáhdu o tsáabe ámúhake ó tuvááóvaáhi.

⁴ Áronáa íjcyámé tsaate ámúhadítú ímityúné meénutúme. Aame ímiáámé íjcyánéllíi óoma íjcyaa tsaimíyé tsítsij nééné wajyámuunévú íujcámeííne.

⁵ Íneri táhjátsámeityúme ehdu íjcyaaíhi. Ááme memeháñé tsá o páácyúityú wágóóóvéityúme memeháñé cáátúvané waajácúháámitu íjcyane. Áámeke ó bóhówájtsoo Líhíyodívu, téhdure níjkyéji múnáadívu.

⁶ Aane ihdyu óví ímiááané lléébome cáhcujtsó Píívyéébé Apííchó cahcújtsu múnáake nehíjcyáne.”

Píradéepíarí íjcyáné cahcújtsu múnáa éllevu cáátúnúmeííne

⁷ Téhdure Piradéépiári Ijcyané cahcújtso múnáá uwáábóobe éllevu illu caatúnu: “Ímiáábé állíúútuube Dabiúvú avyéjú dífyedi Ijcyaaabe pááyucúné tsá múha wátájcóityuróne. Áhdure díbye wátájcóné tsá múha pááyucúityuróne. Aabe ámúhake nééhií:

⁸ Ó waajácú muhdú ámuha meicyahijcyáne. Muurá dúhcú íbúwá ámuha menéérome ímí táuwáábó meúraávyehijcyá oke tóonutúmere. Áánéllii ámuha meúwáábóíñe uwááboju ámúhama o pááyucúné tsá múha wátájcóityúne.

⁹ Áronáa ijcyámé tsaate jodiómú Ijcyarómé Naavéné icyanéjcuré úraavyémé illure iállíñe tahñjétedi díllómeímye. Árome ícúbáhrámeíñetu ámúhá lliiñévu imíhmoúbáne ámúhake avyéjútsoo ámúhake o wáyyune iwáájácúnema.

¹⁰ Muurá íhnáhóoróné pañe ímí oke ámuha mecáhcújtsónéllii ámúhake o téhmeé íñújiri ícúbáhraméi Ijcyánetu.

¹¹ Aane lléváhréjucó o tsááíñe. Áánéllii múu muhdú ámuha meicyahijcyádú tsaímíyé ijcyá ámúhá wáábyutájucó Ijcyáneri ámuha mebánñumeítyuki.

¹² Muurá íñerí táhjátsámeítyúmeke o pícyoo Tápiivyéébe duurúvájá apíhajcúnédú néeme dítye ijcyaki. Aame tsá mújyú dífyedítýú íñéityúne. Áámedítýú o caatúnuú dífbye mémema íhcyóómi béhne Jerotsaréé níjkyéjiri Ijcyácóómi méme. Áhdure o caatúnuú béhne tamyéme díityédítýu.

¹³ Aane ihdyu óví ímiááné lléébome cáhcujtsó Píivyéébe Apííchó cahcújtso múnáake néhijcyáne.”

Raoditséari Ijcyané cahcújtso múnáa éllevu cáatúnúmeíñe

¹⁴ Téhdure Raoditséari Ijcyané cahcújtso múnáá uwáábóobe éllevu illu caatúnu: “Píivyéébe páneeréé ípívyéjtsóobe Ijcyadúré icyahijcyaaabe allíútuube ámúhake nééhií:

¹⁵ Ó waajácú muhdú ámuha meicyahijcyáne. Muurá ímí oke ámuha meúraávyeturómé tsá oke meíhvéjtsotúne. Aane ihdyu o ímíllera tsaímíyé oke ámuha meúraavyéne. Aane ámuha meímíllétúhajchíí óvíjycóóne.

¹⁶ Ehdu múhdurá oke ámuha medáíívénéllii ílluréjucó ámúhake o wáágóoíñe.

¹⁷ Muurá ámuha ménéhijcyá íhtsutúme ámuha tsaímíyé meíjcyame íñetu mepíhtotúne. Áronáa tsá ámuha mewáájácúmeítyú nucójpítsówu íevejte múúne Ijcyadu ámuha meíjcyane. Áhdure tsá ámuha mewáájácúmeítyú hállúvatúme múúne Ijcyadu ámuha meíjcyane.

¹⁸ Áánéllii oke métáuméi ámúhake o ímíbájcho núcójpítsó nénéhjitú ámuha mebohówaucunújucóotuki. Muurá ámúhake o piáábóneri botsíi ámuha mewáájácúúveé ímiánejcúvú éhne múúne íhyálluúné ímityúme ityáábótsámeíñe botsíi ímííñéúvú ítedu. Óhdi ímiá uwááboju Ijcyane ímíñeúvú mecáhcújtsóne meímíjpyeté éhne múúne óoro cúújúwari chócóóvetu íñéhní wágóóóvéne boone íñe ímjyaú tene Ijcyadu ámuha meíjcyaki.

¹⁹ Muurá o wáyyúmeke o úwaabó dítye óoma ímíbáavyeki. Áhdiycane ímiááméme meíjcyáne meímíbáavyé múhdurá ámuha meicyahijcyánetu.

²⁰ Ámúhake o píúvahijcyá éhne múúne llééhówatu mepiúvadú oke ámuha mecáhcújtsóhajchíí ámúhake o ímíbájcho tsaímíyé menáhbéwájcatsíki.

²¹ Muurá íñerí táhjátsámeítyúme ímí icyahijcyámeke o pícyoo táúniúvú muhdú llihyó oke íúniúvú íavyéjjuvú pícyohdu.

²² Aane ihdyu óví ímiááné lléébome cáhcujtsó Píivyéébe Apííchó cahcújtso múnáake néhijcyáne.” Ehdúu oke neebe Jetsóo.

4

Píivyéébe avyéjúttsámeíñe

¹ Átsihdyúu idyé o ájtyumí níjkyéjitu llééhowa pááyucunúne. Ááné pañétúu oke tsiíñe éhneé íhde rojrócó mellíjchúnej kéévádú íhjúvaabe nééhií:

—Cáhawáa taéllevu dícha muhdú pájtyeíñehjívú uke o úújétsoki.

² Ájyúu Píivyéébe Apííchó piáábori o ájtyumí teene níjkyéj pañe avyéjú ijyáwá hallúri tsaapi ácuúcutúnúúbeke.

³ Áábé ámítsaráhcóo jájpeé, conarínaa, Ijcyané neewáyúúcu ‘rutúrútu’ nééné ámítsaráhcódu. Aanéé teewa íjyáwá hallútu tuuhi pajtsícunú ímíwu ‘ejmeráada’ némeíñe neewáyú áchaucunúdu.

⁴ Áawá úniúúcurí tsíwahji 24-wava Ijcyane idyé o ájtyumíhi. Áwáhji hallúri téhduméré 24-meva túvejétsoje óóró चाहिवाánema Ijcyane ácuújcatyéme wajyámúúné tsítsíjáhjúvu.

⁵ Aanée pañétúewatu rórihcyóné ihnáhó ihjyúvá éhne múúne chijchi ihjyuvádu. Áánetúu tééwá úmíwari 7-neva peetéháñé 7-nevadáu nééne Píívyéébé Apíichó Ijcyáne nááve.

⁶ Téhdurée tééwá úmíwari nǎjpacýódú 'rauráú' nééneé. Átsihyí 4-meva iyámédú néémé hálluúúné panéjcvátú Ijcyame tééwá hallúrí panéjcvári.

⁷ Áámedítýúu tsaapi bájú oohúíbyécobádu. Áánetúu tsjipi jééú ocájidyu. Áánetúu tsjipi húmí míamúnáájpi húmídu. Ááne tsjípí méwáájicobádú néébe wállúríjýucunúhi.

⁸ Áámedítýúu 6-wava ihñúwaane tsáápiitsádítýú Ijcyámé hálluúúné patsihjivátúre. Aamée 'dáj' néétune cójñahjchótá pécóhahjchótá nehíjcyáhi:

Panévatúré íhtsútuube Píívyéébe ímiáábé u Ijcyaae íjcyadúré ú ijcyá dipívyema Ijcyátuúbe.

⁹ Ehdúu diitye 4-meva íavyéjú ijyáwá hallúrí ácuúcumúúbe mújýú dsíjivéítýúúbeke durúvahíjcyá téhdújtsomére.

¹⁰ Áhdurée idýe diitye 24-meva túkevéjtsoje dííbyé úmíwávú ímíhímóubáne dííbyeke durúváhi. Aamée íchahíwááné dííbyé líiñéúwá iwájójcöne nééhií:

¹¹ Píívyéébe múúhá avyéjuube u Ijcyaae ihdyu tehdújuco panévatúré íhtsútuube u Ijcyaae u ávyejúúne. Áábeke ihdyu uke muha máávyéjútsohíjcyá páneerée u ímillédú u ípívyéjtsónéhjí dityájpíve Ijcyáábeke.

Ehdúu nehíjcyáme.

5

Obééjáuúúú néébeé

¹ Áhdurée ó ájtyumí diibye íavyéjú ijyáwá hallúrí ácuúcumúúbe panéjcvaré cáátúvaháámí wáájacuháámí éjécunúne ímiánéjúcúéhójtsiri. Áhaamí 7-neva wáumíñúmeiháámí ténevádú ejké múha íhdícyame téhaami ipááyútuuki.

² Ájýúu nǎjkyéji múnáajpi íhtsútuube kéévánécoba nééhií:

—¿A Ijcyámé tsaate ímiáámé téhaami pááyúcuíyóme?

³ Tsá muurá tsáápiúba nǎjkyéjima íñújiri Ijcyámedítýú ímiáábé Ijcyatú téhaami ipááyúcuíne éévéyóme. Téhdure tsúúcajáa dsíjívemedítýú tsá tsáápiúbaré Ijcyatúne.

⁴⁻⁵ Ehdúu díbye nééneri o táhíjcyárónáa tsaapi diitye túkevéjtsojtédítýú oke nééhií:

—Tahdíne bóhoj. Muurá Ijcyaae tsaapi Jodáá dohjiba múnáajpi Dabíúúvúj tsíménémúhaabe bájú oohíbyédú íhtsútuube Ijcyaaé. Aabe ihdyu óví téhaami paayúcu ímiáábéé Ijcyane újétsóobe.

⁶ Ehdúu oke díbye néerónáa teene ávyéjú ijyáwá únuri diitye túkevéjtsojtémá 4-meva iyámédú nééméj píne ó ájtyumí obééjáuúúú néébe íyócumúúbeke. Áábekée boohówané dítyée idsíjívétso dííbyeke méénunéhji. Áábejtóóné 7-jtoova Ijcyáábé hálluúúné téhdunéré 7-uva Píívyéébé Apíichó 7-nevadáu nééne páneere íñújívú wállómeíñe nááv Ijcyane.

⁷ Aabée diibye obééjáuúúú néébe íavyéjú ijyáwá hallúrí ácuúcumúúbe éllevu ípyéene ujcú téhaami dííbyé ímiánéjúcúéhójtsiri Ijcyaháámí.

⁸ Aabée téhaami újcúúbe líiñéúwá diitye 24-meva túkevéjtsojtémá 4-meva iyámédú nééme míhímóubáhi. Aamée ítyujkévevu Ijcyumúbánema Ijcyámedi téhdure óróihlólone. Áihllóji pañée tsanééré pácuúcu wahpécunú muhdú Píívyéébema dííbyeéjte meihjyuvané dííbyedívú újétehíjcyáne nááve.

⁹⁻¹⁰ Aamée dííbyeke idyúúruvané béhju májtsjýú májtsívaju íllu nééhií:

Apáábyéré ímiáábé u Ijcyaae ihdyu ú píivyété téhaami u pááyucúne. Úpée muurá múúhá wájyuri u ícúbáhrámeíñe ú dsíjívéhi. Aabée dítyujpácýó u wáágóónej téeveri múúhake panévá íñújíne múnaa páhduvaré íhjyúvámema ú ímbajchó ímí Píívyéébema muha meíjcyaki. Áánemáa múúhake ú pícyóó dííbyé avyéjéjte muha meíjcyaki. Áhdurée múúhake ú pícyóó llúúvájte muha meíjcyame dííbyeke meíccúveki. Aame muha meíjcyaa ávyéjute íñújiri.

Ehdúu nééju májtsíváme.

¹¹⁻¹² Áámekée o ítehtéjcyánáa ávyétá mityámé nǎjkyéji múnaa eevératu Ijcyame téhdure kéévánécoba íllu nééju májtsíváhi:

Obééjáuúúú néébeé ícúbáhrámeíbyé ihdyu tehdújuco panévatúré íhtsútuube Ijcyaae pane wáájacúne. Áhdure tehdújuco díbye ávyejúúne. Áábeke ihdyu metsu maávyéjútso dúúúrvámére.

Ehdúu nééju májtsíváme.

¹³ Tēhdurée idyé ó lleebo páábé ihdeejpi níjkyėjiri, ííñújiri, ííñújí pañe, nújácýó pañe, íjcyame illu néēju májtsiváne:
Eene ávyėjú íjyáwá hallúri ácuúcnúúbee, obéėjáwuúdu néébeé, íjcyamútsi panévaturé íhtsútujétsi íjcyamútsikye ihdyu tehjújuco metsu maávyėjújtso dúúrúvaméré mújyú níjkéváityúne.

¹⁴ Ehdúu néēju ditye májtsiváne boone diitye 4-meva iyámédú nééme néehíi:

–Ehdu teene tehjújuco. Áánetúu diitye túkevjtsojte imíhmoúbáne diityétsikye duurúváhi.

6

Waajácuháámi páyuuvéne

¹ Átsihdyúu ó íiténáa tsúuca diibye Obéėjáwuúdu néébe teene waajácuháámi éjketa tukjénuene idyóváajcárone paayúcuhi. Áánaacáa ó lleebo chijchi múu íhjuvádú oke tsaapi diitye 4-meva iyámédú néémedityú nééneé:

–Éje, cáhawáa dihtécunuj.

² Ahdújucoó o íitécunúne díbye pááyúcuháámi pañe tsítsíibeuvú íjju hallúri tsaapi tubóowama íjcyáabeke. Aabée íhtsútuube méénucátsityu íjcyáabeke cháhiwávú ditye ávohjácoobe péé méénucátsivu tsíjtyeke ityáhjaki.

³ Áané hallúvúeháámi éjketa idyóváajcárone díbye pááyúcnúna idyé oke tsijpi diitye 4-meva iyámédú néémedityú néehíi:

–Éje, cáhawáa dihtécunuj.

⁴ Ahdújucoó o íitécunúne téhaamí pañe tsijpi íju tújpáábyeuvú néébeke. Áábé hallúri íjcyáabeke némeíñé díbye pámeere ííñújiri míamúnaa íjcyámeke ityútávjtso ditye ilííhyánújcátsiki. Áábedíi ávyétá íhtsútú néené cávaájco.

⁵ Áané hallúvúeháámi éjketa idyóváajcárone díbye pááyúcnúna idyé diitye 4-meva iyámédú néémedityú tsijpi oke néehíi:

–Éje, cáhawáa dihtécunuj. Ahdújucoó o íitécunúne téhaamí pañe tsijpi íju cúuvéébeuvú néébe hallúri íjcyabe eevéjí éjécunúúbeke.

⁶ Áánaacáa ó lleebo diitye 4-meva iyámédú nééméj piínétú tsaate nééneé:

–Ícyooa tsájcoojí wákimyéi hallúvú tsáne áámuréjuco tríigo újcúmeíñe. Áánetu tsebáadá 3 áámuréjuco újcúmeíñe. Áánéllii tsáhájco múu íjyácnújúcootú bíínojpácýoma dúúrúbajpácýo újcuúyóneri.

⁷ Áané hallúvúeháámi éjketa idyóváajcárone díbye pááyúcnúna idyé diitye 4-meva iyámédú néémedityú nihñéjpiyé oke néehíi:

–Éje, cáhawáa dihtécunuj.

⁸ Ahdújucoó o íitécunúne téhaamí pañe tsijpi íju llíjcyáabeuvú néébe hallúri Dsjívé imyéme íjcyáabeke. Áábe déjutúu tsijpi tsáabe mémé ícúbáhaméi. Áámútsikyéé némeíñé tsahdúnéécuéllé míamúnaa ííñújiri íjcyámeke dityétsi idsíjívétso méénucátsii, áyabaa, chemee, íjcyáneri. Áhdurée diityétsikye némeíñé iyámedi diityéké dityétsi idsíjívétso téhdure tsahdúnéécuélle.

⁹ Áané hallúvúeháámi éjketa idyóváajcárone díbye pááyúcuháámi pañe idyé ó ájtyumí Píívyéébe ícúvé wájí líiíñe díbyé íhjuú íhvéjtsotómé ímí úwáabohíjcyané hallútú ditye dsíjívétsóméhjike.

¹⁰⁻¹¹ Áámé wajyámúnéne tsítsijáhjí íjcyame wáníjcyámei kéévánécoba illuú:

–Ávyéjuube Píívyéébe ímiáábé u íjcyabe muhdú u néhdújuco u méénúúbeke uke muha menéé çmújyú ííñújiri íjcyame míamúnaa múúhakyéé dsíjívétsómeke téené hallútú u ícúbáhraíñe? Áánélliihyéé diityéké némeíñé diityéké idsíjívétsódú téhdure íñahbémú Críjtó ícúve múnáake dityéi dsíjívetsóné ditye ityéhmeki.

¹² Áané hallúvúeháámi éjketa idyóváajcárone díbye pááyúcuháámi pañe ó ájtyumí ávyétá íhnáhó ííñuji váúmeíñé tujkéveri cóójíejpi nuhba cúúvenúné ávyeta kímóóvé wajyámuj cúúvédu. Áánetúu péjcoejpi tújpacýoduréjuco íjcyane.

¹³ Áánaacáa mícuru dojco ííñujívú éhne múúne hígyéérahe néévá tsijpané kiijyébari dójcodu.

¹⁴ Áijyúu caame íévehóowá pevétsíiyéjuco éhne múúne waajácuháámi mepívíyoácódu. Áhdurée cáme wájúnema móóáj piíne íjcyáhbaújí íiné tsíéllévúréjuco.

¹⁵ Áijyúu pámeere míamúnaa ííñújiri Ijcyame ávyéjutee, ehnéva múnaa, tsíjtyé hójtsí pañe Ijcyamee, tsíjtyé hójtsí pañe Ijcyatúmee, éhdume páátánúmei nEWáYúcobáné raahóvú wáhyejúné pañévu.

¹⁶ Aamée teene nEWáYúcobáneke, cáméwajúneke, nééhií:

—Múuhá hallúvú méuhnóbá Iavyéjú ijjáwá hallúri ácuúcunúúbé múúhake Iájtyúmituki, áhdure Obééjáuúdu néébe múúhadi ícúbáhráiyóné íhdétu.

¹⁷ Muurá tsúúca múúhadívú ícúbáhraméi wajtsí múha áábúcuityuróne. Ehdúu nééme téhaamí pañe o íite.

7

Ijraéemudítýú tsaate Píivýéébeéjte

¹ Átsihdyúu idyé tsiíne naavédú nééne pañe ó ájtyumí 4-meva níjkyéji múnaa ííñújiri patsíhjáwari Ijyóújcatyémeke. Téhmehíjcyámée ííñúji, móañe, bájune, Ijcyane kíjyeba ívááútuki. Áámekée némeíñe ííñújima nújpacyo ditye ityútávájtsoki.

² Áronáacáa tsijpi diityédítýú nuhba tsáhíycánéjcutu Píivýéébe mémé cáátúnúmeíñema tsáabe néé kéévánécoba:

³ —Métútávájtso díñe ííñúji, móañe, bájune, Ijcyane Píivýéébe ícúve múnáá úmicóónetu dífbye mémé mepicyóótúné hajchóta.

⁴⁻⁸ Aanée oke tsaate néé 12 dohjíba múnaa ijraéemú Ijcyámedítýú 144,000-mevá úmicóónetu teene Píivýéébe mémé tsúúca pícyámeíñe: Jodáá dohjíbatu 12,000-mevaa, Robéé dohjíbatu 12,000-mevaa, Gáá dohjíbatu 12,000-mevaa, Atséé dohjíbatu 12,000-mevaa, Netaríí dohjíbatu 12,000-mevaa, Manatséé dohjíbatu 12,000-mevaa, Tsimeóó dohjíbatu 12,000-mevaa, Revíí dohjíbatu 12,000-mevaa, Itsacáá dohjíbatu 12,000-mevaa, Tsaaboró dohjíbatu 12,000-mevaa, Jotséé dohjíbatu 12,000-mevaa, Bejamíí dohjíbatu 12,000-mevaa, ehdu.

Tsítsíjáhjima Ijcyame

⁹⁻¹⁰ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tétsihyí dílbye Iavyéjú ijjáwá hallúri ácuúcunúúbee, Obééjáuúdu néébeé, Ijcyámútsí umíwari ávyetá mityáné míamúnaa eevératu panévá íñújine múnaa Ijcyame páhdváré íhjuvámeke. Áámé wajyámúúnée tsítsíjáhjúúvú nééme wájuhóónema Ijcyame kéévánécoba nééhií:

Muurá pajtyéteju tsáá Iavyéjú ijjáwá hallúri ácuúcunúúbee, Obééjáuúdu néébeé, Ijcyámútsídítýu.

¹¹⁻¹² Téhdurée idyé tétsihyí diitye túkevjtsojtémá 4-meva iyámédú nééméj piine pámeere níjkyéji múnaa Ijcyame imíhmóóbáne Píivýéébeke dúúrúvamé nééhií:

Tehdújucu ihdyu Mépiivýéébe múijyú níjkéváítyuube panévaturé íhtsútuube ávyéjuube Ijcyaaabe pane wáájacúne. Áábeke ihdyu metsu maávýéjútso dúúrúvamére. Ehdu teéne.

Ehdúu nééme níjkyéji múnaa.

¹³ Áánáacáa tsaapi túkevjtsojtédítýú oke nééhií:

—¿Aca aatye eene tsítsíjáhjima Ijcyámeke ú waajácú kíátú ditye tsáanéé?

¹⁴ Áánéllihyéé o nééhií:

—Tsáha, Ávyéjuúbej, u ihdyu ú waajácú diityéke.

Áánéllihyéé oke neébe:

—Íjtyée imíbaavyé Obééjáuúdu néébe tujpácýó wágoóóvonej teéveri. Aamée ávyetá íhnáhó nééne ícúbáhraméi ííñújiri Ijcyánetu pajtyéhi.

¹⁵ Áánéllii icyooca Píivýéébema Ijcyame dífbye ícúvehíjcyámeke ííne imíjyáú pícyoóbe.

¹⁶ Aame tsáhájucu múijyú ájyabáávatéityúne. Téhdure tsáhájucu ditye ádópiyenúityúne. Tsáhájucu múijyú nuhba diityéké áñúityúne.

¹⁷ Muurá ávyéjú ijjáwá úniri Ijcyaaabe diitye tehmeébe Obééjáuúdu néébe tsaimíyé diityéké túkevjtsojmé ííne imíjyáú ijcyáhi. Áámedítýú Píivýéébe kímoóve wáagoómé tsá ínerí kímoovjúcootúne. Ehdúu oke túkevjtsojtédítýú tsaapi néé naavédú nééne o íiténé pañe.

8

Nihñéeháámíré waajácúháámí páyuuvéne

¹ Áijyúu idyé nihñéeháámí éjketaré idyováajcaróne dílbye Obééjáuúdu néébe pááyúcuháámí pañe ó íté níjkyeji dáilhañéréjucu Ijcyane wahájchotáwu.

² Áánaacáa ó ájtyumí 7-meva nįjkyęji múnua ityujkévevu rojrócoónema įjcyame Píıvyéébé úmıwari įjcyameke.

³ Áánetúu tsaapi díıbyé #cúvé waiji úniúvú įjyócuuvévá díıbyejté díıbyema įhyúvahįjcyáne náávę mıtıyane pácúúcu óóróıılló paęe įjcyánema teene icyónávıtsóneri díıbyeke ıııcúveki.

⁴ Aanée teene pácúúcu dibye cówávıtsóne ójtsó úújeté Píıvyéébedıvu.

⁵ Átsihdyú díıbyeke ıııcúvéįjıtu teene llıyıılló paęévú cųjúwayúúhá įjcyane dibye ııńjıjı hallúvú wááónemáyę apıchówu chįjchımuba ‘rorıhróri’ dówáıjavehi.

Rojrócoóné llıjchúmeııne

⁶ Áánaacáa diıtye 7-meva nįjkyęji múnua tsúúca ımıbąjkımyeį rojrócoóné ıllıjchuki.

⁷ Aanée tujkénú tsaapi įrojróco llıjchúnę tujkéveri cųjúwama tųpacyo úmevánę páwahji neéne dójcońeri tsaıdúnęécuéllé ııńjıjı áııvyé bąjúnemájucu.

⁸ Ááne boonétúu idyę tsįpi įrojróco llıjchúnę tujkéveri căméıhbáucóbádú neéne peétęcunúnę móóá paęévú áákityéne nųjpacyo tsaıdúnęécuéllé pııvyetętsó tųjpacýovuręjucu.

⁹ Áánerıı tsaıdúnęécuéllé tęjpacýo paęe įjcyame dsįıjvéhi. Áıhdurée tsaıdúnęécuéllé tęjpacýóri úllénej cųjúwamııne wágoovóvęhi.

¹⁰⁻¹¹ Ááne boonétúu idyę tsįpi įrojróco llıjchúnę tujkéveri nįjkyęjıtu ‘Paapáwa’ nemeııne mııcúrúwacoba áákityé peétęcunúúberé páneere téhııne paęėvu. Áánerıı tsaıdúnęécuéllé nųjpacyo páapańjıpacyó mıtıyame mıámúnua iádóne dsįıjvéhi.

¹² Ááne boonétúu idyę tsįjpi įrojróco llıjchúnę tujkéveri nuhba cóójıejpii, pęjcoejpii, mııcúruu, įjcyame tsaıdúnęécuéllé áabatémę tsá ımı ájchújucóotúne.

¹³ Áıjyúu méwaaıjıdú neébe ıévéhóówari wáıpeebe kéévánęcoba neéhiı:

–ıMáıdaátsoju ihdyu ııńjıjı hallúri įjcyáne mıámúnáake tene pájtyeııne nihńęejteré 3-meva nįjkyęji múnua įrojrócoóné llıjchúcoócal

9

¹ Áróne ıllúhuwúrée tsúúca tsįpi įrojróco llıjchúnę tujkéveri mııcúruwa nįjkyęjıtu ııńjıjıvú áákityé wáhyęjúcoba ávyéta páńe néhejı wátajcó ipááyucuki.

² Aabée téhejúcoba pááyucúnetu mıtıyane ojtsó įjchıvyé ehne múúne wájcyoha peétenę ójtsodu. Aanée cóójıejpi núhbake wátajcó cųúvénécbatuvuręjucu.

³ Aanée teene ojtsó pańétú tséreemu căjtume tsúıjave páneere ııńjıjıri óóıımu núúodu mıámúnáake ıńúúoki.

⁴⁻⁵ Áámekée nemeııne apáámyekéré Píıvyéébe mémę úımicóónetu įjcyátúmeke dıtye ııcúbáhra 5 nuhbáva hajchótá diıtyéké dsįıjvetsoótumere. Téıhdurée diıtyéké nemeııne ııńjıjıri páneere úmehéenema bąjtsóháńe įjcyane dıtye ııcúbáıhrátuki.

⁶ Eıdu tene pájtyęcooca mıámúnua ıdsįıjıvęjyóneri įjyácunúrómę tsá dsįıjıvęıtyúne.

⁷ Aamée diıtye tséreemu panęjucu mıámúnáá humınédú įhyúııne neéme óóró chahıwaanédú neénema įjcyame tsúúca įjcyátıııvyé ehne múúne méęnųjcatsııııı ııjumu įjcyátıııvyédu.

⁸ Áámé nıwacóóneę walléemú nıwacóóneę hajchónęhji įjcyámę ihwájııne bąjı oohıbyęcóbá ihwájıınédu.

⁹ Áámęj pııjııneę úwáńe mııhónédú neénevu wátajcámeııyę wáıpene įhyúvá apıchówu ehne múúne méęnųjcatsıııııvı įjchıemııne ııjumu llıcyuhcónę įhyııvadu.

¹⁰ Áámé nuówááne óóıımú nuówaanédú téeneri dıtye mıámúnáake tsáhojtsı nuhbáva hajchótá ıcúbáıraııne.

¹¹ Áámé avyęjııbeę įjcyabe téıdure wáhyęjúcoba ávyéta páńe néhejı avyęjııbe įjcyáabe mémę heeberéomú ihjyúri Abadóo. Áánetúu grıéęgómú ihjyúri Aporıı ‘tútavąjtsó múnáajpi’ neéıyóne.

¹² Eıdıú ó ájtyumı téhaamı paęe ıcúbáıramęj pájtyene. Árónaacáa nemeııne tıııneı mııneécu įjcyane.

¹³⁻¹⁴ Átsihdyú idyę tıııne téhaamı paęe tsįjpi diıtye nįjkyęji múnáadıtıų įrojróco llıjchúnę tujkéveri Píıvyéébé ııcúvé waiji óórótu méęnúmeııjı hallúri ócájıj tóónédú neénej pıınétı tsaapi díıbyeke neéhiı:

–Tııńácó aatye 4-meva naavémuke eene Eoparáatej téehı úııtu dóhįvameke.

¹⁵ Áıdújucóo dibye tııńáacómę tsaıdúnęécuéllé mıámúnáake dsįıjıvetsónę ııchıı ihdyu tęjıjı wááııytájucu pıcyámeııyę.

¹⁶ Áıjyúu nemeııne diıtyé tsodáhómú ııjıımudı úlleme 200 mıllóóne įjcyane.

¹⁷ Ááméj puijinetúu imyéénujcatsí miihóné chiácatyé páhdváré némiihóji tújpaámiihójiúvuú, lljcyámiihójiúvuú, ajtyúvámiihójiúvuú, ljcycane.

¹⁸ Áánetúu diityé iijúmú níwauúné báju oohimyé níwauúnédú néémé ihjyúháñetu cúújuwaa, ojtsoo, atsoópere, ljcycane lchivýeneri tsiíne mítane míamúnaa dsíjivé tsahtúnéécúelle.

¹⁹ Muhdú ihjyáa ihjyúháñema íbowaañe ííñimyé mú níwauúnédú néeneri míamúnáake lli-ihyánuhijcyáme.

²⁰ Áronáacáa dsíjivetúmé tsá ímityúné imyéénuhijcyané íhvéjtsotúne. Tsáháa ditye naavémuke icyáánivahijcyané íhvéjtsotúne. Áhdurée tsá ditye íhvéjtsotú íbóhíubamáyé ljcycátúmeke óórotu, úwááñéwatu, nééwáyutu, úméhetu, méénúmeimyéhjiké icyáánivahijcyane.

²¹ Áhdurée tsá ditye íhvéjtsotú idsíjivétsócatsihijcyáne, iwáábyénúcatsihijcyáne, íhdícýámema idyómácócatsihijcyáne, íñánicyatsihijcyáne. Ehdúu ó ájtyumí téhaamí pañe.

10

Níjkyéji múnáajpi waajácúháámima ljcycane

¹ Átsihyúu idyé tsiíne naavédú néené pañe ó ájtyumí tsijpi ihtsútuube níjkyéji múnáajpi íhyallútu tuuhi cápátsiúcnunúbé ojtso pañe cáámetu nítyéébeke. Áábe húmíi ajchúcnunú cóójiejpi nuhba ajchúcnunú. Áánetúu ljcycúbaacu peetécnunú cúújuwa peéetécnunú.

² Aabée waajácúháámíwu wájhítúcnunúháámí éjécunúbé ímiánéjcéjtúhá túvaúcnunú móóatu. Áánétúu náníñéjcéjtúhá túvaúcnunúbé ííñújitu.

³ Aabée éhne múúne báju oohíbyécoba íhjyuvádú ávyétá íhnáhó íhjyúváné tujkéveri 7-meva chíjchimu íhjyúvá ávyétá íhnáho.

⁴ Aanée ditye muhdú nééne o cáátúnúyónáa tsaapi oke cáámetu nééhí:

—Caátúnudí ditye íhjyuváne. Téhdure muuca dúúbállédí teéne.

⁵ Áané boonétúu diibye níjkyéji múnáajpi eenée móóama ííñújitu tárívajaúcnunúbé ímiánéjcéhótsi cáamevu íhbúcuhi.

⁶ Áánemáa mújyú dsíjivéityuube páneere íévéhóowari ljcycánéhjima ííñuji, nújpacyo, múhdúné tsíeméné ljcyanéhjí ípívyéjtsóóbe némeri neébe:

—Ímiááné tsúuca páneere níjkévaíñe éévé úújetéhi.

⁷ Muurá 7-meva níjkyéji múnáa ljcycámedítú níhñéepjyó írojrócó lljchúcucooca páneere ílluréjucó níjkévaíñe Píivýéébé múha wáájacutúné íhjyú uubáalle múnáake néhdújuco. Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi eenée móóama ííñújitu tárívajaúcnunúbe.

⁸ Áánetúu cáámetu óoma íhjyúvaabe tsiíne oke nééhí:

—Aadi níjkyéji múnáajpi eene móóama ííñújitu tárívajaúcnunúbedítú íhaami waajácúháámíwu dúucu.

⁹ Ahdújucóo o pééne o táúmeíñe téhaamíwu díbyeke. Áánéllihyée oke neébe:

—Áju, májcho téhaámí. Muurá u májchone íimúwu néérone díhbáu pañévu páápáñúhi.

¹⁰ Ahdújucóo o újcúháámíwu o májchone ímiááné íimúwu néérone táhbáu pañévu páápáñúhi.

¹¹ Átsihvúu oke neébe:

—ljcycánéi díhyallúrí tsiíne pámeere míamúnáake u úúballeíñe íñá diityéké pájtyeíñe panévá íñújine múnáa páhdváré íhjyúvámeke pámeere íavyéjútémájucó.

11

Mítýétsi uubáalle múnáajtétsi

¹ Ehdúu oke íñéené boonétu eevéivu oke íajcúne neébe:

—Íiyi dehvété Píivýéébé duurúvájama dílbyé ícúvé wáji. Áhdure ú éévéé múhdúmevá tééjari dílbyeke dúúrúvahijcyámeke.

² Áánetu íhdyu tééjá llahájtí tsúuca tsííñe ííñúji múnáa hójtí pañe ljcycane tsá u éévéityúne. Muurá 42 nuhbáva tétsii Píivýéébé cóómíyi ljcycame técoomi tútávájtsóóhi.

³ Ájju ó wáallo mítýétsi kímóóvé wajyámuma ljcycamútsi táuubállé méénúímútsikye dityétsi tamýemeri 1,260 coojívá hajchótá íúúbáalle íñá pájtyeíñe. Ehdúu oke neebe cáámetu óoma íhjyúvaábe.

⁴ Aane diityétsi ljcycane nééiyóné eene pané ííñújí avyéjuubéré Píivýéébe ljcycáábé úmíwari orívohéécuma míñéécú peete ljcycane.

⁵ Áámútsikye múnáajtsóóromeke dsíjivétsóimútsi cúújuwa diityé hallúvú íířipácóneri.

⁶ Ehdu ñiná pájtyeíñé iúúbálléné hajchótá nééimútsí tene iállétuki. Téhdure nújpacyo tújpacyoúrjúco dityétsí pívyetétsoíñé íññújiri íjcyámeke páhduvaré nééne chémeháñeri ichémétsoki.

⁷ Áronáa teene iúúbálléhíjcyané dityétsí níjkévacooca iyáábécobádú néébe teene wáyéjúcobá déjúcotu íjchívyeebe diityétsima imyéénújcátsímútsikyé dsíjívétsoóhi.

⁸ Áámútsí itémehóócú dómájcóratuné ícyahíjcyaa íhtsútu cóómí Máavyéjuubé wátýyéćúmeícyóómí uulléjítónéj píine técoomíyé Tsodóoma, Ejilto, némeícóómí pañe.

⁹ Áhóocúwuke pápíhchúúj coojíváj píinévújuco panévá íññúíne múnáa ítéhíjcyáhóócúke tsá múha ímíllétyú tsaate cúúne.

¹⁰ Aame ávyeta téeneri ímíjyúúvéne iwáñehjíváténé pañe tsíménehjívú bohbanújcátsíhi. Ehdu ímíjyúúvémyé íjyévéhreváa dityétsí diityéké Pívyéébe íhjuu iúwáábóneri pátsárcyohíjcyánéllíihye.

¹¹ Áronáa téhdune 3 coojíváj píinévú Pívyéébe tsiíñe diityétsikyé bóhítsómútsikyé íajtyúmíne míamúnáa ávyetá íhnáhó íllítyeéhi.

¹² Áámútsikyé tsaapi cáámetu kéévánécoba neéhi:

–Métsa íllevu. Áhdújuco diityétsí pééíñe cáámevu ojtsó pañévú ímunáa diityétsikyé íténáaáca.

¹³ Ájyú ávyetá íhnáhó íññúji vááúmeíñeri técoomítyú tsátsii jááhañe cáhvyábáneri 7,000-meva míamúnáa dsíjiveéhi. Ááneri cóejte ávyetá íhnáhó íllítyéne Pívyéébe níjkyéjiri íjcyáábeke ávyéjútsóóhi.

¹⁴ Ehdu míjyúćújuco ícúbáhrameí pájtyeíñe. Áronáa íjcyanéi tsiíñe íćúíye tééné boonétú pájtyeíñe.

Níñéejpýé írojróćó llíjchune

¹⁵ Aanée níñéejpýé níjkyéji múnáajpi írojróćó llíjchúné tujkéveri cáámetu tsaate kéévánécoba neéhií:

Naavéné avyéjú íññújiri íjcyaroné Mépívyééberéjuco cáavacúné iyéjuco Críjtoma íavyéjuutéki.

Ááberéjuco tééji avyéjuube íjcyaiñé mújyú níjkéváityúne.

¹⁶⁻¹⁸ Áanáacáa 24-meva túkevétsoje Pívyéébe úmíwari íavyéjú íjyáwáané hallúrí áćújcatyémé díbyé lílínévú ímíhmóúbáne díbyeke dúúruvámé neéhií:

Tehdújuco Ávyéjuube Pívyéébe íhtsútuube íjcyaduré u ícyahíjcyaae dííhnáñeri u ávyéjuuténe.

Aabe íññújiri íjcyané míamúnáa úhdivu cááyóbahíjcyámeke u ícúbáhráíñe éévé úújetéhi.

Áhdure tsúuca dsíjívéćúćóórómema muhdúhjáa dítye ícyahíjcyané u ímíbájhóíñe éévé úújetéhi. Aabe díiicúve múnáa íhtsútujtémáyé ídáatsoje uke íavyejúúlléne ímí

díwákimyéí méénuhíjcyámeke tééne áhdovu u áćuúhi. Áánetu íllure íññújiri míamúnáake

tútávátsohíjcyámedi u ícúbáhraáhi.

¹⁹ Ehdúu Pívyéébeke dítye dúúrvánáa níjkyéjiri íjcyaja díbyé duurúvaja páyúćúvéné pañe ó ájtyumí díbyé pítyájcoju téhbá pañe íjcyané cajóónaba. Áanáacáa chíjchímuba dóvajaavéné ávyeta 'roríhrorí' neénaa íññúji vááúmeíhi. Áhdurée mityane nújpacyowáané dojćóhi.

12

Wálleemútsí apíćhó neéne iyáábema

¹⁻² Áané boonétúu idyé tsiíñe muhdú tene pájtyeíñe uubállé ó ájtyumíhi: Tsáápillée éévéalle íévéhoowávú óhdivu bóhówaavé cóójiejpi núhba ájchúdú íwajyámú neéllée. Aallée péjćóejpi núhbá hallúrí íjyóćunúllé चाहीwá 12-meva mícúru. Aallée íhjućunúhíjcyá íavyéneri.

³ Áanáacáa idyé apíćhówu níhbácobádú néébe tújpáábyécoba bóhówaavéhi. Áábé níwáúúnée 7-uva íjcyánetu íchahíwáané ávójcatyéhi. Áánétúu íjtyóóne 10-jtoova.

⁴ Aabée íbówari tsaíhdúnéćuélle mícúruke wájoćó íññújí hallúvu. Átsihdyúu íjyóćúvvetéébe díille eenée ítsímáváiñeri íjcyállé úníúvú dílle tsímávátstike idyóókíi.

⁵ Áanáacáa tsúuca tsímáváalle wájpíwúuke páné íññújné avyéjuube íhtsútuube íjcyáiíbyeke. Áábekée Pívyéébe íavyéjuvu ućú díbye díbyemáyéjuco íjcyaki.

⁶ Áané boonée tsíjju úmívá íñéubará pívyétúné íññújivu tsátsii Pívyéébe dílléma íhdénútsihvu. Átsihyíi íjcyálleke díbyere tehme 1,260 coojívá hajchóta.

⁷ Áané boonée níjkyéjiri níjkyéji múnáa avyéjuube Mígyéére íhyájkímuma díbye apíćhówu níhbácobádú néébe téhdure íhyájkímuma íjcyáábema méénújcátsíhi.

8-9 Aabée Migyééré díbyeke ityáhjáne waagóó tétsihdyu íĩñújí hallúvú pámeere ihyájkímumájuko éhnéhjáa éjyjuúvú íĩñimyédí miamúnáake tútávátsohĩjcyaae Naavéneke.

¹⁰ Ááné boonétúu tsaapi nĩkyéjitu kéévánécoba néehíi:

—Tsúuca Pívyéébe íhtsútuube ĩjcyaae íavyéjújéteké pájyeteťsoíne éévé úújetéhi. Muuráhjáa ĩli Crijtoke pĩcyoobe tééne avyéjuube díbye ĩjcyaki. Aane tsúuca díbyeke díbyé cahcújtso múnáa hallúvú pajyuvaré cójĩhajchótá pécóhajchótá álliúunuhĩjcyaae wágóoovéjucóó nĩkyéjitu.

¹¹ Díbyéé tsúuca táhjátsamei Obééjáuúú néébe tujpácýo wágóóóveneri. Aanée díbye Obééjáuúú néébe uwaáboju cahcujtsómé téhdure tsúuca díbyeke tahjáhi. Áánéllihyéé tsá ditye illityétú idsjívéíñeri.

¹² Ahdícýane méimíjyúú pámeere nĩkyéjiri ĩjcyame. Áánetu ihdyu máidáátsoju tene pájyteíñé íĩñújiri ĩjcyámeke. Muurá tsúuca Naavéné wahájchotáréjuko íúmiwa ĩjcyane iwáájácúne ávyétá íhnáhó icyáyobáávaténe nihñéréjuko miamúnáadi ícúbáhraíñe.

Ehdúu tsaapi kéévánécoba néé nĩkyéjitu.

¹³ Aabée díbye níhbácobádú néébe tsúuca íĩñujívú iwágóóóveíñé iwáájácúne imíllerá eenée wájpíwúuke tsímáválleke idsjívetsóne.

¹⁴ Arónáacáa Pívyéébere nééjuri méwáájí núwácobácúdú nééne díllédítýú ĩjcyaneri wááménelle ípyé ĩcyahĩjcyáhallévú ĩnéubará pívyétúné íĩñujivu tsiíne íĩñimyédiyéjuko díbye díllleke ipátsarĩjcyótuki. Aallée 3 pijcyábáj pĩnénvú téhulle ĩjcyálleke díbyere Pívyéébe téhmehĩjcyáhi.

¹⁵ Áánéllihyéé idýé díbye níhbácobádú néébe díbyere íĩñimye ĩjcyaae íllímútuahjácó nũjpacýo páneere icyáájávétsoñeri díllleke imájanútsóroki.

¹⁶ Arónáacáa íĩñuji wácaavéné nũjpacýo adúcúhi.

¹⁷⁻¹⁸ Áánetúu awáá éhniíñevu díllédívú icyáyobáávaténe dílle hájkímumáyéjuko díbye méénújcatsíñé Jetsocrijtó uwaáboju tsaimíyé úravýémé Pívyéébé táuhbaju néhdújuko ĩcyahĩjcyámema.

13

Ápíchó nééne iyáábemútsícýobácu

¹ Átsihdyúu móóá únúvú díbye ĩjyóúúveténáa téémó pañétú apíchówu nééne iyáábécoba ĩchivýéhi. Áábé níwauúnée 7-ua ĩjcyáuhjitu nehniwu Pívyéébedítýú ĩhjuváné caatúváhi. Áánetúu ĩjtyóóne 10-jtoova ĩjcyánetu íchahíwááne.

² Aabée báju oohíbyécobádú néébéj tuhááñé báju ĩjúj tuhááñédú néébe ĩhju apíchówu. Áábekée díbye níhbácobádú néébe picyóó ávyéjuube díbye ĩjcyaki.

³ Áábé níwauúnetúu tsau tsaate cáváájcou dsjívérouru tsiíne bóhíneri panévá íñújíne múnáa mityane iúllévúnúne díbyeke ávyéjujtsóhi.

⁴ Áhdurée díbye níhbácobádú néébeke ávyéjujtsómé díbye iyáábécóbake ávyéjuutťsoñéllíihye. Áánemáa díbye iyáábécóbadiťú néémeé:

—¿Aca ĩha ĩjcyaae tsaapi áadídívú úújetéébe? Tsáháubá muurá múha ĩjcyatú díbyeke táhjáiyóme.

⁵⁻⁷ Áábekée díbye níhbácobádú néébe picyóó díbye íĩñújí avyéjuube ĩjcyaa 42 nuhbává hajchóta. Áánemáa táuhbaabe díbye ímityúné Pívyéébedítýú ĩhjuváki. Áhdújucóo ávyéta néhni díbye ĩhjuváné dílbyedítýu, dílbyé duurúvájatuu, nĩkyéjiri ĩjcyámedítýuu, ĩjcyane. Áánemáa díbyéejtema imyéénújcatsímýeke táhjaábe. Áábé hójtsi pañée pámeere pané íñújíne múnáa páhduvaré ĩhjuvámé.

⁸ Aamée pámeere díbyeke ávyéjujtsó dúúrúvamé. Áánetúu apáámýéré tsá díbyeke ávyéjujtsotú íĩñujíkyéé ípívyéévetúné íhdéjuko idsjívéíñé pítyájcámeíbyé Obééjáuúú néébedi ĩjcyáháámitu imyéemeháñé ĩjcyame.

⁹ Aane ihdyu óví ímiááné llééboome cahcújtsóhi.

¹⁰ Muurá tsjtyeke cúvéhoojánúmeke téhdure cuvéhoojánúmye. Tsjtyeke dsjívéťsoomeke idýé dsjívéťsoímýe. Ahdícýane tsúuca Pívyéébeéjté ĩjcyame múu ímíñevúvú díbyeke icyáhújtsóne ehdu nééronéhjí aabúcúhi.

¹¹ Átsihdyúu idýé ó ájtyumí tsjipi iyáábécoba íĩñújí pañétú ĩchivýéné obééjáuúj tódú ĩjtyóócu néébeé. Aabée ĩhjuvá ávyéta apíchó níhbácobádúu néébe ĩhjuvádu.

¹² Aabée iħtsútuube éhnée tsau iħńíwau cáváájcámeú tsiĩne bóhĩibe iyáábécoba iħtsútuube ĩjcyadu. Aanée diĩbye obééjáuuj tódú ĩjtyóocu néébe táuhbá pámeere míamúnaa íĩńjĩri ĩjcyámeke ditye diĩbye eenée iħńíwau tsau cáváájcámeú tsiĩne bóhĩibeke idyúúrvaki.

¹³⁻¹⁴ Áánemáa díĩbyé úmíwáwú méénúráıtyuróné méénuhıjcyaa. Aabée míamúnaa ĩténeryé cáámetu nııtyétsó cúújuwa íĩńjııvu. Áánerıı míamúnáake íállııne táuhbaabe ditye diĩbye iħńíwáu cáváájcámeú tsiĩne bóhĩıma ĩjcyáábé nıjcyota imyéénuki.

¹⁵ Ahdúıjucóo ditye nıjcyóné pańéví díbye iħnáhoori íbóhı pıcyoobe ihjyúváhi. Áánemáa neebe pámeere múhdumé diĩbye nıjcyotáábeke dúúrúvatúmeke idsıjıvıtsofıne.

¹⁶ Téhdurée táuhbaabe pámeere idáátsojte tsıjtyé hójtsı pańe ĩjcyamee, tsıjtyé hójtsı pańe ĩjcyatúmee, iħtsutúmé éhnéva múnaa, ĩjcyámeke úmicóónetu ĩmıánéıjucúéhojtsıjıúbatu díıbye mémé ĩjcyaki.

¹⁷ Áıjyúu teene díıbye mémema ĩjcyatúmé tsá píıvyetétú ĩná íñáħjıhenúne. Apáámyérée díıbye mémema, díıbyé nóómerómá, ĩjcyame píıvyeté tsıeméné íñáħjıhenúne.

¹⁸ Aanée díıbyé nóómero 666 ĩjcyane ihdyu óví wájácıneıjucúmé waajácú ĩmıchi cáábyé nóómeró teene ĩjcyane, ĩná nééıyóne.

14

144,000-meva májtsıváne

¹ Átsıhdyúu idyé ó ájtyumı Obééjáuúúú néébe Tsióó caméwájú hallurı ĩjyóconúúbeke. Áábemáa 144,000-meva míamúnaa ĩjcyámé úmicóónetu díıbye mémema Cáanı mémé caatúváhi.

² Áánáacáa nıjkyéjıtu tsane ihjyúvá éhne mú teeħı níıvácunúné ihjyúvádu. Áhdurée ó lleebó chıjchi ihjyúvádu. Áronáacáa botsıı ímıfıneúví ó lleebó éhne múu cúmubááné ditye áámune ihjyúvadáú tene ihjyúváne.

³⁻⁴ Áánáacáa Pııvyéébe íavyéjı ĩjyáwá hallurı ĩjcyáábé úıııri 4-meva iyámédú néémema túkevıtsojte ĩjcyámé úmıwari díıtye 144,000-meva ĩjcyame májtsıvá béħju majtsıjy. Aajúu tsá múha tsıjtye píıvyetétú imájtsıváne. Apáámyérée tsúúca Pııvyéébe ĩjcyame tsáımıyé Obééjáuúúú néébeke úraavyémé ímıtyúné méénúıjucóotúmé píıvyeté teeju imájtsıváne. Muuráħjáa díıbyej teéveri íĩńjııri ĩjcyáné míamúnáadıtyú tsúúca pájtyetámeke Cáanı Pııvyéébeima ímı ĩjtsúcnúmútsı tehđııjucó ímıá ĩcúvédu.

⁵ Aamée tsá állııutúne. Áhdurée tsá ditye ĩınerı néétsámeıtyúne.

Nıjkyéjı múnaa úúballéne

⁶ Átsıhdyúu idyé ó ájtyumı tsıjpi nıjkyéjı múnáajpi íévéhóowari wáħpéébeke. Aabée panéva íñıjııne múnaa páhdıvare ihjyúvámeke ímıáájú pajtyéteju múıjyú nıjkeváıtyúné úwaabóhi.

⁷ Aabée kéévánécoba nééħıı:

—Pııvyéébeke ímıfıneúví mecáħcúıtsóne máavyejıjıto. Muurá tsúúca míamúnaa muhdú ĩcyahıjcyáné díıtyémá díbye ímıbájchóıfıne éévé úııjetéħı. Ahdıcyane díıbyeke méduurúvá páneerée íévéhóowari ĩjcyánéhjıma íĩńjıı, móañe, téħıwuúné, méénuúbeke.

⁸ Aané boonée idyé tsıjpi bóhówááveebe nééħıı:

—Tsúúca Babıróonia iħtsútu cóómı ĩjcyárocoómı wágóoové panéva íñıjııne múnáake técoomı múnaa ímıtyúneıjucúvúre íbúwátsoħıjcyáné déjucotu.

⁹⁻¹¹ Átsı ehóowari ĩjcyánéhjıma íĩńjıı, móañe, téħıwuúné, méénuúbekehdıyú idyé tsıjpi bóhówááveebe téhdure kéévánécoba nééħıı:

—Téhdure pámeere múhdumé diĩbye iyáábécóbama íĩńjcyota dúúrúvahıjcyámé úmicóónetu, ihyóıtsıneúbatu, díıbye mémé caátúnútsámeımyedıvı Pııvyéébe ávyetá íhnáħı ĩcyáyobáavaténe cúújuwa atsóóperémá péétécuntúwá pańéví díıtyéké waagóóohı. Aame ícúbáħráméıı múıjyú nıjkeváıtyúné Obééjáuúúú néébe ma nıjkyéjı múnaa ĩjcyámé úmıwávu. Aane ditye teéwá pańe ícúbáħráméııne ójtsó tsá múıjyú nıjkeváıtyúne.

¹² Ááné ihđétú múu pámeere ífıne múhdumé tsúúca Pııvyéébeéjıté ĩjcyame díıbyé táuhbaıu néħdu ĩcyahıjcyámé ímıfıneúví Jetsóoke úraavyé panévaré mávarıjchojıúné íáábúcúnema.

¹³ Átsıhdyúu idyé tsaapi oke nıjkyéjıtu nééħıı:

—Íılu nééne caatúnu: “Maımıjy ihdyu díıtye Ávyéııube Jetsocrıjıtoe cáħcúıtsómé dsıjıvémé ĩjcyanej. Muurá Pııvyéébe Apııchó néé íwákimyéıtyu ditye wáyéeevéne. Ááné wákimyéı ímı díıtyémá nıjkeváhi.”

Íĩńjııri ĩjcyame úıjucúmeıfıne

¹⁴ Átsihdyú idyé ó ájtyumí iévéhóowari tsítsiwu nééne ójtsó hallurí tsaapi míamúnáajpídyú néébe ácuúcnunúbeke. Aabée imíwu óoró चाहिीwama íjcyaae ejécunú tsuhjíváwu nééwa niitsúwa.

¹⁵ Áanáacáa tsijpi níjkyéji múnáajpi Píivýéébé dúúrúvájá pañétú íjchíivyeebe kéévánécoba dífbyeke nééhií:

—Tsúúca íññújiri bajtsóháñe íjcyane keeméhi. Aaneaajpídyú néébe ácuúcnunúbeke. Aabée imíwu óoró चाहिीwama íjcyaae ejécunú tsuhjív ílluréjucu wáhdáhinúne daahívetsó. Tsúúca teene u ááhívetsóíñe éévé úújetéhi.

¹⁶ Ahdújucóo díbye iwáhdáhinúné ááhívetsóne.

¹⁷ Ááné boonée idyé tsijpi Píivýéébé duurúvaja níjkyéjiri íjcyájá pañétú íjchíivýé téhdure tsuhjíváwu nééwa niitsúwá ejécunú.

¹⁸ Áábekée tsijpi cúújúwá tehmeébé Píivýéébé ícúvú wáji íjcyátsihdyu tsáabe kéévánécoba nééhií:

—Tsúúca óova nééva naamé íññújiri. Aane ílluréjucu pééne daahívetsóte.

¹⁹ Ahdújucóo díbye ipyééne iújcune wájojcné tééne dotsúhcúihcyú pañévú muhdú Píivýéébe ímityúmedívú icyáyobáávaténe diityéké ícúbáhráíñe nááve.

²⁰ Ahdújucóo díbye míamúnáake Jerotsarée tsíéllévuré ícúbáhrámé tujpácýo caajávé tétsii íjsumu íjcyámé ihjyúháñe tujkévevu 300 kiróómetró hajchótá íññújí hallurí.

15

Nihñééne 7-neva ícúbáhrámé íjcyane

¹ Átsihdyú idyé ó ájtyumí tsiíñe apíichówu nééne iévéhóowari. 7-meváa níjkyéji múnáa bóhówaavé Píivýéébe icyáyobáávaténe nihñéré míamúnáadi páhduvaré ícúbáhráíñéhjima tsáameé.

² Ahdurée ó ájtyumí éhne múúne tsane nújpacýo ávyeta 'rauráú' néhdu nééne pañétú cúújuwa péétécunúne. Ááné únurí diitye iyáábécóbá níjcyotáa dúúrúvahjicyatúmé téhdure dífbye mémema íjcyatúme.

³⁻⁴ Aamée Píivýéébe diityéké ájcúné cumúbáánema íjcyame májtsivá dífbyé ícúve múnáajpi Moitséúvú májtsijyú Obéjájwuúdu néébedítýú íllu nééjuú:

Panévátú íhtsútuube Píivýéébe apáabyéré ímiáábé u íjcyaae u állíútuube páné avyéjuubéré ú íjcyáhi. Áábeke uke panévá íññújine múnáa íávyejúúlléne duurúvahjicyáhi. Muurá waajácúmé ímiáábé u íjcyánéllii muhdú u néhdújucu u méénune.

Ehdúu nééju májtsiváme.

⁵ Ááné boonée idyé ó ájtyumí Píivýéébé duurúvájá pañétú pañétúeho mójcoho páyúcuuvéné dífbyé taúhbajúúné cáátuváné tééhó pañe íjcyaho.

⁶ Téhdurée tééjá pañétú diitye 7-meva níjkyéji múnáa íjchíivýé Píivýéébe míamúnáadi ícúbáhráíñéhjima. Áámé wajyámúúné ávyéta 'namínámi' néémé ocájimíihéné óórómíihéné diityéké íjpiújínevújucu íjcyane.

⁷ Áámekée diitye 4-meva iyámédú néémedítýú tsaapi ajcú diitye tujkévevu óorótu méénúmeíhllójivu. Áihllóji pañee teene Píivýéébe mújijyú muhdú íjcyáityuube míamúnáadi ícúbáhráíñe.

⁸ Áanáacáa dífbyé íhtsútú ojtsódú nééne wahpécunú duurúvájá pañe. Áijyúu tsá múha tééjá pañévú úcáávetú diitye níjkyéji múnáa míamúnáadi ícúbáhráné níjkévátúné hajchóta.

16

Ícúbáhráméíhllóne

¹ Áanáacáa tééjá pañétú tsaapi kéévánécoba diitye 7-meva níjkyéji múnáake nééhií:

—Íññújívú mepééne eene éihllóji pañe íjcyane Píivýéébe míamúnáa wáábyuta méénune mécahpiñú dífbye ícúbáhrámeíki.

² Ahdújucóo tsaapi ipyééne íhñéíhlló pañe íjcyane cáhpíoneri pámeere iyáábécóbá níjcyotáa dúúrúvahjicyámé téhdure dífbye mémema íjcyame áhllávatéhi.

³ Ááné boonétúu tsijpi íhñéíhlló pañe íjcyane móóacóbá pañévú cáhpíoneri éhne múúne dsjívémé tujpácýódú nújpacýo íjcyáneri pámeere téjpacýo pañe íjcyane dsjívéhi.

⁴ Ááné boonétúu idyé tsijpi íhñéíhlló pañe íjcyane íayáhlíjí pañévú cáhpíoneri nújpacýo píivyeté tujpácýóvuréjucu.

⁵ Áánemáa neébe:

—Tehdújuco ihdyu Píivýeébe ímiáábé íjcyaduré u íjcyaaabe míamúnáake u ícúbahráne.

⁶ Muuráhjáa díhjúu uubáale múnáama tsijtye ímí uke cáhcújtsómé tujpácýo waagóome. Áánéllíi tehdújuco díityéké tújpacýóvú u íjchone.

⁷ Ááné boonée tsijpi Píivýeébé ícúvέ wáíí íjcyátsihdyu néehíí:

—Tehdújuco ihdyu Píivýeébe panévatúré íhtsútuube ávyéjuube u íjcyaaabe míamúnáake u ícúbahráne.

⁸ Átsihdyúu idyé tsijpi ihñéíhlló pañe íjcyane cóójiejpi núhbá hallúvú cáhpíóneri nuhba éhñííñevu állóocoténé míamúnáake áíucúhi.

⁹ Ááneť tsárl í nehníwu Píivýeébedítýú íhjúvúvane ímityúné imyéénuhíjcyánetu tsá ditye ímílletú íhveténe. Áánemáa tsá díbyeke ditye ávyéjútúlletúne.

¹⁰ Átsihdyúu idyé tsijpi ihñéíhlló pañe íjcyane díibye iyáábécoba eenée móóá pañétú íjchíivýeébé avyéjú íjyáwá hallúvú cáhpíóneri dííbyé avyéjú tútávaavéhi. Áíjyúu míamúnáa ávyeta ícúbáhrámeíñe ávyeri ihñíjwááñé íhdóhi.

¹¹ Áamée éhñííñevuré nehníwu íhjúvúv níjkyéjiri íjcyaaabe Píivýeébedítýú ahlháháñema tsíñííñevu ícúbáhrámeíñé déjúcotu. Áánemáa tsá ditye íhvéjtsotú ímityúné imyéénuhíjcyáne.

¹² Átsihdyúu idyé tsijpi ihñéíhlló pañe íjcyane Eoparááté pañéwú cáhpíóneri teehi áraave ávyéjútje nuhba tsáhícyánéjcutu ítsodáhómuma méénujcátsivu tsáame tsíñeícúcehívú ípájtyeki.

¹³ Áánáacáa díibye níhbácobádú néébeé, tsijpi iyáábécobádú néébeé, Píivýeébé íhjúu uubáale múnáájpidi díllómeíbyee, éhdúmé íhjúháñetu naavémú ahcómúdú nénehji cájtume méénuráítýúronéhjí méénuhíjcyáhi.

¹⁴ Áamée panévá íñújine múnáake íavyéjútémá pihjúcú íhtsútuube Píivýeébe muhdú ditye ícyahíjcyáne díityémá ímibájchócooca dííbyema imyéénujcatsíki.

¹⁵ Áánáacáa Jetsóo oke néehíí:

—Pecútétsihdyuré muurá ó bóhđí múha íjtsótúnáa éhne múúne naní múnájpi tsáhdúu. Aane ihdyu íjtsome maímijyu tsá íínerí núcójpivéityú éhne múúne íevejte íjcyame núcójpívédu.

¹⁶ Áanéé díitye naavémú tsúuca pihjúcú pámeekéré míamúnáake íavyéjútémájucó tsátsíhvu heeberéomú íhjúurí ‘Amagedóo’ némeítsíhvu.

¹⁷ Átsihdyúu idyé níhñééjpiyé íhñéíhlló pañe íjcyane íévéhoowávú cáhpíóné tujkéveri Píivýeébe níjkyéjitu idyuurúvájá pañétú kéévánécoba néehíí:

—Áyu ícyooca ihdyu tsúuca páneere níjkéváhi.

¹⁸ Áánáacáa ávyétá íhnáhó chíjchímuba dówájaavéné ‘roríhróri’ nééné tujkéveri ávyétá íhnáhó íñúji váumeí íhdée ívááumeíhíjcyáne éhñííñevu.

¹⁹ Áánerí Babiróonia íhtsútu cóómí íjcyárocóómí wáhcabá 3-neva panéjcvávú. Ehdúu técoomí múnáa ímityúné méénuhíjcyáne déjúcotu Píivýeébe ícyáyobáavaténe ávyétá íhnáhó díityédí ícúbahráhi. Áhdurée páneere íñújiri íjcyácoomíjí wáhcávabáhi.

²⁰ Áhdurée páneere móáñéj píine íjcyáhbaújima íjchí íñújí caméwajúné tsáhájucó íjcyatúne.

²¹ Áíjyúu Píivýeébedítýú nehníwu míamúnáa uhbá díbye díityé hallúvú nújpacýówácobáné dójcótsóneri ícúbáhrámeíñé déjúcotu.

17

Nahtsíwamééwa ícúbáhrámeíñe

¹ Átsihdyúu tsaapi díitye níjkyéjí múnáa 7-meva íjcyámedítýú oke néehíí:

—Dícha uke o úújeto aalle eene nújpacýó hallúrí íjcyalle íhtsútulle nahtsíwamééwá muhdú ícúbáhrámeíñe.

² Muurá panévá íñújine múnáa íavyéjútémáyé ímityúné dííllemá imyéénuñeri íjtsaméí tútávajtsóhi.

³ Ehdúu naavédú nééne o ííténé pañe oke íñééne tsajtyeébé íñéubará píivýétúné íñújívju. Áhullée ó ájtyumí tújpáabyécoba néébe iyáábeke íhñíwáúúné 7-úva íjcyáábej tóóné 10-jtoova íjcyáábeke. Áábédítýúu mityane meméháñé caatúvá nehníwu Píivýeébedítýú íhjúvúvane.

⁴ Áábé hallúrí díille walle ácuúcunúllé wajyámú ávyéta ímí duujínúudú nééja tsánííñe tújpájávú. Aallée ícyaaevé tsáímýé óórótu, péérátu, páhdúváré ímíwu nééné newáyúúnetu, méénúmeíñehjívju. Aallée ejécunú óóróíhlló pañe páhdúváré nééné ímityuháñé imyéénuhíjcyanéhjí wáhpécunúne.

⁵ Áállé úmícotúu caatúváné íñáhjáubáhjáa nééíyóné íllúu: “Íhtsútu cóómí Babiróonia páneere nahtsíwamééwámúj tsíjju; téhdure páneere ímityunéhjí íñújiri íjcyánéj tsíjju técoómí.”

⁶ Áállekée o íiténe ó waajácú Píivýéébeéjté ímí Jetsóoke iúráávyéné déjúcotu dsíjivehíjcyámé tujpácýori dille lílyícyavéne.

⁷ Ááneríi mítýane o úllévenúúbeke oke níjkyéji múnáajpi nééhíi:

—jíveekí ayájú ihnáhórá u úllévenúne? Cáhawáá eene díbyé hallúri dille íjcyané iyáábé 7-uva ihníwauúné íjcyáábej tóóné 10-jtoova íjcyáábema diityétsidítýu uke o úúbálleki.

⁸ Muurá díbye tsáhájucó íjcyájúcootúne. Ároobe tsiíne íbóhíine wáhyéjúcóbá pañétú íjchívyéé mújýú tsiíne íbóhíjúcóóítýuhullévú iwágóóóveki. Áábedi míamúnaa ullévenúú íñújji ípívyéévíjýújucó pájtyetéme mémeháñé cáátúváné waajácúháámitu imyémeháñé íjcyatúme.

⁹ Aane ihdyu óví wájácúnejcúme waajácú íneri tene íhjuváne. Muurá eene 7-baúvá cámehábaúné hallúri díille walle ácuucunúhbaúji nééiyóné eene 7-uva ihníwauúné.

¹⁰ Áhdure 7-meva ávyéjute íjcyane nééiyóné. Áámedítýú ícyooca tsaapi ávyéjuube íjcyáhi. Áánetu 5-meva tsúúca téénetu pájtyéhi. Áánetu tsijpi nihñéepíyé ávyéjúúteé wahájchotáwuúre.

¹¹ Áábedítýú díbye iyáábécoba tsúúcajáa dsíjivéroobe tsiíne bóhíibe cámaáveéhi. Áábema 8-mevájúcooí teene 7-neva íjcyané avyéjutu pájtyeíne. Ároobe bóónétu avyétá wágoóóoveréjucó méénuíne.

¹² Áábema tsijtye 10-meva wahájchotáwu avyéjuutéine nééiyóné eene 10-jtoova íjtyóóne íjcyane.

¹³ Aame ípítýácójcatsíne díbyeke píááboó díbye éhniíñevu íhtsútúúveki.

¹⁴ Aame Obééjáuúúú néébema méénújcatsíyómeke tsanéjcuúré táhjáiíbye pámeere ávyéjúté éhniíñevu íhtsútúube avyéjuube íjcyáabe. Áánetu ihdyu ípyé ityújkevéllemeke díbye újcume ímí díbyeke úráávyehíjcyámé díbyema íjcyáahi. Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi.

¹⁵ Átsihdyúu idyé tsiíne oke neébe:

—Muurá eene nahtsíwamééwá nújpácýó hallúri ácuucunújpácýó ú ájtyumí mítýane míamúnaa panévá íñújine múnáa páhduvaré íhjuvámé dóbééveíne nééiyóné.

¹⁶ Áánetu eene iyáábé 10-jtoova íjtyóóne íjcyáábema téhduméré ávyéjute íjcyame díille nahtsíwamééwake nehnílleéhi. Aame díilleke ityútávájtsóne íhvéjtsolle íjcyáá ícúvérátulléréjucó. Áálleke bóónétu ílluréjucó dítye covájtsóíne.

¹⁷ Píivýéébere diityéké tééné íjtsaméivu ájcuú díbye muhdú néhdújucó tene ípájtyeki. Áánéllii diitye ávyéjute 10-meva iyáábeke íhtsútúúvétsoó díbyere Píivýéébe néhdújucó.

¹⁸ Áánetu díille wálleke u ájtyumíné panévá íñújine avyéjú comíne nééiyóné. Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi.

18

Babiróonia wágóoovéne

¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsijpi íhtsútúube íjcyaae cáámetu nítyéébé ámítsaráhcó íñújji ájchúacunúbeke.

² Aabée kéévánécoba nééhíi:

—Tsúúca Babiróonia íhtsútú coómí íjcyárocóómí wágóóóóvéne boone téápajyúri naavémuréjucó nehníwu nééné wahpéjtema. Aane ihdyu óvi téhdújucó técoomi wágóoovéne.

³ jíveekí panévá íñújine múnáake ímítýunévú íbúwátsohíjcyacóómí? Téhdure jíveekí técoomíyí állíuré úwáábómeíne íñújine avyéjute icyáhcújtsóne avyétá ímítýuné méénuhíjcyáhi? Áhdure técoómí múnáa mítýane íéhnéváíyóneri íjýácumúne panévá íñújine nahjíne múnáake mítýane dsíidsínuhíjcyáhi.

⁴ Ehdúu díbye néénaa idyé tsijpi téhullétúré cáámetu nééhíi:

—Méjchívyé écoomítýú múhdumé tahñéjté íjcyame técoomí múnáa ímítýuné méénuhíjcyané ámuha méméénútki, áhdure tééné hallútú dítye ícúbáhrámeídyú ámuha méicúbáhrámeítýuki.

⁵ Muurá técoomí múnáa ímítýucoba éhniíñevúré líyaaténé oo Píivýéébe múhdurá o íjtsúcunúnéllii tééné déjúcotu diityéké ó ícúbáhraahi.

⁶ Áhdícyane óvi ihdyu diityéké ó ícúbáhra múhdúhjáa dítye tsíjtyeke ícúbáhrahíjcyáne áhdó dítye iwáájácuki.

⁷⁻⁸ Muurá íbúwá pañe ímítýájkímyeíne nehíjcyámé íhtsutúme íjcyámeke mújýú kímóóve pájtyéityúne. Áhdure nehíjcyámé mújýú muhdú íhcyóómí íjcyáityúne. Áámeke ihdyu tééne áhdó óvi o kímóvejtsómé ícúbáhrámeí áyáháñema dsíjiveri. Muurá panévaturé íhtsútúube Píivýéébe o íjcyaae diityé ímítýú déjúcotu diityéké o ícúbáhráme coómí áíivyeéhi.

⁹ Aane muurá panévá iñújíné avyéjuchte técoomí múnáama ímityúné meénuhíjycámé tsaimíyé imíjyuuri íjcyarómé técoomi ámópácyoovené íájtyúmícooca kímóóveéhi.

¹⁰ Aame téeneri iillityéne tsíhulléturé ítème neéhi:

—¡Máidaátsoju muhdú íveekí íhtsú cóomijíí Babiróonia iná pajtyej! ¡Ávyeta muhdú meíjstótútsihdyu peecútéré tsúúca wágóóovecóomi! Ehdú neeímye.

¹¹ Áaneri panévá iñújíné nahjíhe múnáa mityane kímóóveé ihñénéhjí kiá iñáhjíhenújúcóóityúneri.

¹² Muurá técoomi nahjíhénuhíjycámé óoroó, páraátaá, bóroótseé, iéeroó, péeraá, tsíñehji panévare mityane áhdoméíñé néwayúúnee, íjcyane. Téhdure nahjíhénuhíjycámé ímiá wajyámúúné rínoó, tséédaá, íjcyane tújpááhjíuvú néenema duujínuúdúnéjahji. Áhdure nahjíhénuhíjycámé páhduvaré nénehji imyéwu cúvááné uméhéénema ímíwu néené néwayúúnetu meénuímeíñéhji.

¹³ Áhdure páhduvaré néené pacúúcuháñé imyéwu cúvanéhjí míraá, íjtsiéétsoo, íjcyane nahjíhénuhíjycáme. Majchóháñé nahjíhénuhíjycámé bínoó, dúúrubaá, haríinaa, trígoó, íjcyane. Téhdure teene majchó uménú nahjíhénuhíjycámé canéerama tsíñehji. Téhdure nahjíhénuhíjycámé jéemú ocájímuu, obééjámuu, íjjuumu, íjchíemíínee, míamúnáa, íjcyane. Ánehji kiá iñáhjíhenújúcóóityúneri kímóóveímye.

¹⁴ Aame técoomíúvutu neéhi:

—¿Kíavújucóo ícyooca técoomíúvú íhtsútuj? Tsúúca páneemáyé técoomi wágóóovené tsá mújyú maájtyumíjúcóóityúne.

¹⁵⁻¹⁶ Aame téeneri iillityéne técoomíúvú íjcyátsíí kémuélléturé ítème ikímóóvéne neéhi:

—¡Máidaátsoju íveekí íhtsú cóomijíí Babiróonia muhdú íjcyá ehne múúne walle ímíwu néené wajyámúnema íjcyalle tsaimíyé icyáavéllédú nécoóomi! ¡Ávyeta muhdú meíjstótútsihdyu peecútéré tsúúca wágóóovecóomi! Ehdú neeímye.

¹⁷ Aane muurá muhdú técoomi wágóóovené cújúwamííneri úllehíjycámé pámeere íavyéjuchémá iwákimyéi múnáa ájtyúmiíhi.

¹⁸ Aame técoomi áiiyvéne ámópácyoócunúné ííténe neéhi:

—¿A íjcyacóomí tsícyoomi écoomíuvúú nécoómij?

¹⁹ Aame ikímóóvéne ihñíwauúné íbállííñúmeíñe neéhi:

—¡Máidaátsoju muhdú íveekí écoomi íhtsú cóomijíí iná pajtye técoomíúvucóo múúhá wákimyéi cújúwamííneri muha metsájtyéne hallúvú medsídsívahíjycacóomi! Ácoomi jíveekí peecútéré tsúúca wágóóoveéhi?

²⁰ Ehdú ditye kímóóvéne pámeere níjkyéji múnáama múhdumé tahñéjéte íjcyame táuwaáboju úwáábohíjycámé imíjyuúhi. Áanetu técoomí múnáadi ó ícúbáhraa tahñéjéte díbye ímityúné dáríívehíjycáné déjúcotu. Ehdú Píívyéébe nééhí.

²¹ Átsihdyúu idyé o íténáa tsijpi íhtsútuube níjkyéji múnáajpi nééwayúúcoba móóá pañévu iwááóne nééhí:

—Eene móóá pañévu nééwayu o wááodu muurá íhtsútu cóomí Babiróonia wágóóovecóomí tsáhájucóo mújyú maájtyumíityúne.

²² Tsáhájucóo mújyú técoomí múnáa iwáñehjívaténe cúbubáánema chíiyóro líjchune mel- léébóityúne. Téhdure tsáhájucóo técoomíyí ípyéé imyéénuhíjycádú panévá wákimyéi ditye meénune maájtyumíityúne.

²³ Tsáhájucóo mújyú técoomi tsaimíyé péétécunúityúne. Tsáhájucóo técoomí ditye ityáábavájcatsíñé wáñéhjíne meénúityúne. Páneere técoomí íhtsútú níjkeváahi. Muuráhjáa técoomí nahjíhe múnáa íhtsutúme tsíjtyé nahjíhe múnáa ehníínevu íjcyame panévá iñújíné múnáake mútátsohíjycá waabyenujúneri.

²⁴ Áhdurée técoomí Píívyéébe íhjúu uubáalle múnáama pámeere dííbyejéte dsíjívetsóme. Ehdú níjkyéji múnáajpi neé naavédú nééne o íténé pañe.

19

¹ Átsihdyúu idyé téené pañéré o lleebó cáámetu mityame míamúnáa kéévánécoba nééneé:

Métsu Mépivyéébe íhtsútuube ávyéjuube íjcyáábedítú pajtyéteju tsáábeke maávvyéjútsoki.

² Muurá muhdú tene íjcyadújucóo díbye muhdú míamúnáa ícyahíjycáné ímbajchóne. Muuráhjáa nahtsíwameéwá panévá iñújíné múnáake ímityúneri ityútávájtsóne dííbye ícúve múnáake dsíjívetsóné déjúcotu dííllédi ícúbáhraabe.

³ Átsihdyúu idyé tsííñe néémeé:

—jMétu maávyéjũtso Píívyéébeke! Muurá técoomi ĩhtsútu cóómí áíívyéne ójtsó tsá múijyú ĩhvetéiyúne.

⁴ Áhdurée idyé diitye 24-meva túkevéjtsójtémá 4-meva iyámédú néeme Píívyéébe İavyéjú ijyáwá hallúrí ácuúacunúúbé lliiñévu imihmóúbáne néehií:

—jMétu maávyéjũtso Píívyéébeke!

⁵ Áhdurée idyé tsijpi tétsihyi İjcyaaabe néehií:

Métu pámeere ídáátsojtémá ĩhtsútuje múhdumé Mépiivyéébé ĩcúve múnaa mejjcyame dibye ĩmillédú mejjcyame díbyeke maávyéjũtso.

Obééjáwuúdu néébe wáñehjíváténe

⁶⁻⁸ Átsihdyú idyé tsiĩne ó leebó éhne múúne teehe níívácunúné tujkéveri mítyane chjĩchimu ĩhjuvádú míamúnaa ĩhjuváne. İllu néemeé:

Panévatúrú ĩhtsútuube Ávyéjuube Píívyéébe İjcyáábeke ihdyu metsu maávyéjũtsoñeri meimijyuúki. Muurá Obééjáwuúdu néébe tsúuca ĩhñéjtema wáñehjívátéé éhne múúne tsaapi ityáábáváne wañehjĩ méenudu. Áánéllii tsúuca İjcyátsiivyéme ímiá wajyámúnúné tsĩtsijahjívú újçameñema.

Ehdú néemeé. Aane teene tsĩtsijahjĩ Píívyéébeéjéé ímiáámé mejjcyane nééiyóne.

⁹ Átsihdyú tsaapi níjkyéji múnáajpi oke néehií:

—İllu caatúnu: “jMaĩmijyu ihdyu Obééjáwuúdu néébe méwadyu néeme ĩhñéjteke ĩmĩñútsómema wáñehjíváténej!”

Átsihdyú oke neébe:

—Ehdu ímiáané Píívyéébere néehií.

¹⁰ Áánélliihyéé díbyé lliiñévu ó mí móúúvéne díbyeke ó dúúrúváiyónáa oke neébe:

—jOke duurúvadĩñe! Muurá ámuhadúrú oo Píívyéébé ĩcúve múnáajpi eene ámuha díñahbémuma Jetsocrĩjtoke ímĩ meúraavyémé mejjcyadu. Áánéllii ihdyu díbyekéré Píívyéébeke duurúvá díbyé uwááboju Jetsóodi İjcyane ámuha meúwáábohjicyáábeke. Ehdú oke neebe níjkyéji múnáajpi.

Tsĩtsĩbeúvú nééne ĩjũ hallúrí İjcyáábe

¹¹⁻¹³ Átsihdyú idyé ó ájtyumĩ níjkyéjiri ĩju tsĩtsĩbeúvú néébeke. Áábé hallúrí ácuúacunúúbe mémé İmiáábé Állíúútuúbe. Tsiĩñé díbye mémé Píívyéébé İhju. Aabe muurá míamúnaa muhdú meıcyahjıcyáné mééma ímıbájchoó muhdú meıcyahjıcyádújuco. Aabéé íchahıwáánema İjcyáábé hallúúúcuú cúújúwayúduú peetéacunúhi. Áánétú imyémé díbyedıtyú caátúnúmeñé ĩná nééiyóné tsá múha wáájacutúne. Apáábyéréé díbye waajácúhi.

¹⁴ Áábekéé mítyame míamúnaa tsĩtsijte ĩjũmudi úraavyé ímiá wajyámúnúné tsĩtsijáánema İjcyame.

¹⁵⁻¹⁶ Aabéé tsuhjívawu nééwa náıtsúwá díbeúacunú téewari panévá ĩñújĩne múnáake ĩcúbáhráıwa. Áábédıtyú İwajyámutuu, İjcyúbatuu, caatúváne ĩllu nééneé: “Páne avyéjujéé éhniñévu ĩhtsútuube avyéjuúbe.” Aane muurá díbyé hójtsı pañe panévá ĩñújĩne múnaa İjcyáahi. Áhdure díbyej tééveri ĩhtsútuube Píívyéébe İcyáyobáavaténe míamúnáadı ícúbáhráá éhne múne óova İjtyúhari dıtye dótsuhcúdu.

¹⁷⁻¹⁸ Átsihdyú idyé ó ájtyumĩ níjkyéji múnáajpi cóójiejpi núhbá hallúrí İjyóacunúúbeke. Aabéé wahpéjteke kéévánécoba néehií:

—Píívyéébe néé pámeekéré ídáátsojtékee, ĩhtsútujekee, ĩjũmuke diityédí méénújçatsımyéhjimáyé ámuha medóókií. Áámeke wa metsááne medóóvaj. Ehdú neebe níjkyéji múnáajpi wahpéjteke.

¹⁹ Átsihdyú idyé ó ájtyumĩ díbye iyáábécóbama İhyájkımú panévá ĩñújĩné avyéjujéé pıhcyaaené díbye ĩjũ hallúrí İjcyaaabe téhdure İhyájkımuma İjcyáábema İmyéénújçatsıki.

²⁰ Áronáacáa díbye iyáábécóbama Píívyéébé İhju uubálle múnáajpidı díllómeıbyé méénúráıtyuróné méénúúbema tsúuca diityétsıkye ékeevéme. Díbyéé eene Píívyéébé İhju uubálle múnáajpidı díllómeıbyé ĩllure állıhıjcyá míamúnáake díbye iyáábécóba mémema İjcyame díbyé njıcyota dúúrúvahjıcyámeke. Áromútsı bóhiımútsıyé wágóoové avyétá ĩhnáhó atsoóperémá péééacunúné cuujúwá pañévu.

²¹ Áánétú tsijtye İmunáajtéké díbye ĩjũ hallúrí ácuúacunúúbé ĩnıtsúwari dsıjıvétsómeke diitye wahpéjéé dóohií.

20

Jetsóó ávyéjuube íĩńjiri ijcyane

¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsjipi nĩjkyéji múnáajpi cáámetu íĩńjívú nĩtyene ápíchó néheju wáhyéjúcóba lláávee, úwááńhéhícyobaa, ijcyánema.

² Aabée nĩhbácobádú néébeke díbyere íĩńmye ijcyaae Naavéneke tééhiyi idyóhínúúbeke waaó teene wáhyéjúcóba pańévu.

³ Áábé hallúvú còhpéj wátájcoobe díbye míamúnáake 1,000 píjcyá hajchótá iálljyúcóótuki. Ááné boonétúu tsiĩne ácádsííveebe wahájchotáwuúrjúco.

⁴ Áhdurée ó ájtyumí muhdú míamúnáa icyahíjcyáné dítye ímíbájchóĩńéví Píívyéébe níwaavémé íavyéjú ijyáwááné hallúrí ácjycatyémeke. Téhdurée idyé ó ájtyumí Píívyéébe ihjyu Jetsóodi ijcyane úwáábohíjcyámeke tééné hallútúu dítye íhńíwaúúné kípíyúúcuhijcyámeke. Díityé muurá tsá mújyú díibye iyáábécóbake íńjicyotámá dúúrúvatúne. Áánéllíihyé díibye mémé tsá díityéké íumicóónetu íhyójsínéúbatu ijcyatúne. Aamée tsiĩne bóhĩme Crĩjtomá ávyéjuuté téhdune 1,000 píjcyá hajchóta.

⁵ Aane cahcújtso múnáa dsjívémé bóhítujkenuĩńé nééiyóne. Áánetúu tsijtye cáhcújtsotúmé téhdune 1,000 píjcyá boonéturéjuco bóhĩne.

⁶ Maímijyu ihdyu tsaimíyé Píívyéébema icyahíjcyámé tujkenú bóhĩcunúĩńej. Áámeke tsáhájuco bóónétu ijcyáné ícúbáhraméi dómájcoityúne. Aame Píívyéébema Crĩjtomútsi ijcyánéjcu lluuvájté ijcyame ávyéjúúteé íĩńjiri téhdune 1,000 píjcyá hajchóta.

⁷ Ááné boone tsiĩne Naavéné ácádsíjcaáyóméíhĩ.

⁸ Aabe ípyée imyéenuhíjcyádú tsiĩne páné íńjĩne múnáakeré iállĩne mújtátsoóhi. Ááne Góóo, Magóoo, ijcyáné íńjĩcu múnáa ávyétá mityámé eevératu ijcyame Crĩjtoke néhńlilhíjcyámema íucújcatsíĩne díiyyema méénújcatsímeye.

⁹ Aanée naavédú néene o íiténáa pahúllevátú tsáame Píívyéébe íhcyóómi wájyú nécoomi tsúúca mícaavéná pámeere díibyeéjteke ípírújtsóroki. Arónáacáa Píívyéébe cúújuwa cáámetu díityé hallúvú íjcaáyóné pámeekéré áiúcu tsáápiúbá coéváratu.

¹⁰ Áánetúu díibye Naavéné míamúnáake állihíjcyáábeke waagóoobe cúújuwa atsóoperémá péétécunúwá pańévu tééwá pańe tsúúca iyáábécobaa, iye Píívyéébe ihjyú uubálle múnáájpidi díllómeihíjcyáábee, ijcyamútsi ijcyáwá pańévu. Aamée tsúúca tééwá pańe ícúbáhraméi mújyú nĩjkéváityúne.

Ímíbájchoju

¹¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsítsij néené avyéjú ijyáwá hallúrí tsaapi ácuúcunúúbeke. Áábedityúu íĩńjijma íévéhóowari ijcyánéhjí peĩńú pevétsiyéjuco.

¹² Ájyúu díibye úmíwari íhtsútúméhjimáyé idáátsojte dsjívéhíjcyámé tsiĩne bóhĩmedívú pááyube muhdú dítye icyahíjcyáné cáátúváné waajácúhaamíne. Áhdurée paayúcuube pájtyeteme mémeháńé ijcyaháámí. Áánemáa díityémá ímíbájchoobe téhaamíjí pańétú muhdú dítye icyahíjcyáné cáátúnúmedyújuco.

¹³ Téjyúu pámeere dsjívémé íjchívyécunú móáńé pańétuu, íĩńjij pańétuu, ijcyane. Áámemáa ímíbájchoobe muhdúhjáa dítye icyahíjcyánéhjí.

¹⁴ Ájyúu tsáhájuco dsjívé ijcyájúcootúne. Téhdurée ímityúmé dsjívémé úújetéhíjcyatsíi tsúúca wágóoové cúújwá pańévu dítye wágóoóvéwá pańévu.

¹⁵ Ááwá pańévu wágóoovémé íĩne múhdumé pájtyeteme mémeháńé ijcyaháámitu imyémé ijcyatúme.

21

Béhné íĩńjijma nĩjkyéji

¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí béhné íĩńjij íévéhóowari ijcyánéhjíma bóhówaavéné íhdéénéhjí tsúúca wágóoóvéné boone. Arónáacáa tsáhájuco móáńé ijcyatúne.

² Ájyúu o íiténáa béhné Jerotsarée níityé nĩjkyéjitu Píívyéébedityu. Ácoomíi tsaimíyé íĩné imijyau éhne múúne walle ityájíváné wańéhjí pańe ímíbájkímeyédyu.

³ Áánáacáa tsaapi nĩjkyéjitu kéevánécoba néehíi:

–Ícyooca Píívyéébe íhńéjéj pĩne ijcyaabéréjuco díityéké tükévéjtsóĩne. Áábema ijcyaimyé tsaimíyéjuco.

⁴ Áámema tsáhájuco kímóóve, dsjívé, panévá ícúbáhraméi, ijcyájúcoóityú tsúúca díbye páneere tsíhdyuréjuco cápáyoácónéllíihye.

⁵ Ehdúu dibye nééné boone íavyéjú ijyáwá hallúrí ácuúncunúúbé nééhíí:

—Panévaré béhnéréjuco o ípívyéjtsóne.

Átsihdyúu oke neébe:

—Cáátunu íñe úuma o íhjuváne. Tsá álliu tene íjcyatúne. Muurá ímiáánéré teéne. Aane múu cáhcujtsóhi.

⁶⁻⁷ Átsihdyúu tsiíñe oke neébe:

—Áyu tsúuca páneere muhdú o néhdújuco pájtyene. Aabe panévatúre íhtsútuube tapíívyema o íjcyátuube íjcyadúre o íjcyaae ímichi téhijpi oo páneere o ípívyéjtsóobe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévatsóíibye. Aabe áatsiimédú néeme ímityunévu táhjátsámeítýmé tsaimíyé íjcyáíyóneri tsúúrámeímyeke o ájcuú ímiá bóhiivu áhdóratúne. Áámé Piivyéébé o íjcyaaíh.

⁸ Áánetu oke iúráávyéné déjúcotu ícúbáhrámeíyóneri íllityéne cáhcújtsotúmee, dsíjivétso múnaa, íhdcýámema dómácócatsíhijcyámee, níjcyotájteke dúúrúvahijcyámee, waabyénu múnaa, álliu múnaa, éhdume wágóóové cúújuwa atsoóoperémá péétécunúwá pañévu. Ehdú botsíí ávyétá wágóóoveréjuco ditye méenuíñe. Ehdúu oke Píívyéébe nééhíí.

Béhcóomi Jerotsaré

⁹ Átsihdyúu tsaapi níjkyéji múnáajpi éhnée 7-mevádítýu nihñéneré ícúbáhraméí íjcyáíhlloma íjcyaae oke nééhíí:

—Cáhawáá uke o úújétsó Obééjáuúúú néébé uráávye múnaa éhne múúne tsáápi taaba íjcyadu néémédívu.

¹⁰ Aanée teene naavédú nééne o íténé pañe oke tsajtyéébé caméhbáú níjcaúvu. Átsihdyúu oke úújétsóobe Píívyéébe cóomí Jerotsaré ímíwu nécoomi níjkyéjitu íññujívú níityécoomívu.

¹¹ Ácoomítyúu ávyeta Píívyéébé ámitsaráhcó cádiúncunú éhne ‘jájpeé’ némeíñe neewáyú ‘rauráú’ nééu ímíwu ‘rutúrútu’ néhdúu.

¹²⁻¹³ Ácoomí míjcóo cáámé míjcócoba ávyéta píímí némijcótú 12-wava lléhowááne. Panéjcuvatúu 3-wavátsá 4-tshíjvatu. Áwáhjítúu íjraéémú dohjíbá 12-neva íjcyáne mémeháñe caatúvá téwávádu. Áwáhjí níjkyéji múnaa tsáápiitsa tehméhi.

¹⁴ Áhdurée idyé témijcótú 12-ua newáyúcobáné ímichi témijco éjkeuhji. Áuhjítúu idyé téuvádú tsáápiitsa Obééjáuúúú néébé mamyému mémeháñe caatúváhi.

¹⁵ Ájyúu dílbye níjkyéji múnáajpi óoma íhjuvávábedi óórówa eevéwá díbye tééwari técoomi íééve páneere témijco íllehówáánemájuco.

¹⁶⁻¹⁷ Ácoomí ávyeta tsahdú cóomíyé páhijyáwá nécoomi muhdú míamúnaa meéévehíjcyádú panéjcuvaré icyáámema íwatyúúve éhnéjcu éévebe tsahájchotáré 2,200 kíróómetro. Áánetúu técoomí míjcój píímí éévebe 64 ééveta.

¹⁸ Ámijcóo méénúmeí tsanééré ‘jájpeé’ némeíñe newáyúúnetu. Áánetúu ípácóomí tsanééré óórótu méénúmeícyóomí míícúmíjídú íñé ímíjyaú ‘rutúrútu’.

¹⁹⁻²⁰ Ácoomí míjcóo ímichi éjkéné newáyúcobáné ícyáávátsámeí ‘jájpeé, tsapííroo, áágataa, ejmeráádaa, óónitsee, coonariínaa, critsóóoríto, berííroo, topáátsioo, critsopráátsaa, jatsíjto, amatíjtaa’, némeíñe newáyúúné ímíwu páhdúvaré néuhjítu.

²¹ Áánetúu técoomí míjcóo lléhowááné 12-wava méénúmeí téhdunéré 12-ua péerá newáyúúnetu. Áánetúu pañéúejjító técoomí ulléjító téénere óórótu méénúmeíjító míícúmíjídú ímíwu ‘rutúrútu’.

²² Áronáacáa íhdyu tsá o ájtyúmitú duurúvaja técoomíyí panévatúre íhtsútumútsi Obééjáuúúú néébema Píívyéébe mútsi tééjadu néémútsi íjcyánéllíihye.

²³ Ácoomí muurá tsáhájuco núhbumútsi ájchúnej tééveri íjcyáityúne. Muurá íhdyu Píívyéébé ámitsaráhcoréjuco Obééjáuúúú néébedítýu ájchúncunéj tééveri técoomí íjcyaiñe.

²⁴ Áábej tééveri páneere míamúnaa panévá íññujíñé avyéjújtemá tsaimíyé íjcyame técoomí avyéjújtsóhi.

²⁵ Ácoomí lléhowááné tsá wátáhájcatyéityú tene mújyú íjyunúityúnéllíihye.

²⁶ Muurá técoomíyí panévá íññujíñé avyéjú dóbééveéhi.

²⁷ Ácoomíyí tsá íñá ímityúné íjcyáityúne. Tsá núcójpítsó nénehji méénúmema állíúúmé téhullévu úújetéityúne. Apáámyéré íhdyu múhdumé pájtyetéme mémeháñe Obééjáuúúú néébedi íjcyáháámítu cáátuvámé técoomíyí úújéteéhi.

22

1 Átsihdyúu diibye níjkyéji múnáajpi oke úújetsó téehivu Obééjáuúúú néébema Píivýéébéemútsí avyéjú íjcyátsihdyu íññecunúhí pañétúejíjtó técoomí ulléjijtój piñétú níivahívu. Aahí nujpácýoo ávyéta ímí 'rauráú' néjpacyo meke bohíivú ajcúhi.

2 Ááhí úníuríi tsanéjúcúri umehééné meke medsíjívéjúcúóóítyúne bóhíivu ajcuhéjji ténuhbávádú néévahíjcyahéjji. Áhéjjihaaminéé panévá íñjiiíne múnáake bohíivú ajcúhi.

3 Aane Obééjáuúúú néébema Píivýéébéemútsí avyéjú técoomí pañe íjcyánéllii tsá ííne ímityú íjcyáityú téhulle. Aane téhulle Píivýéébé ícúve múnáa íjcyame dííbyeke duurúvaáhi.

4 Aame dííbyeke ájtyúmií múhdumé dííbye mémé ímicóónetu cáátuváme. Aame ávyéjúúteé dííbyema mújyú níjkéváityúne.

5 Tsáhájucó mújyú téhulle íjyunúityúne. Áánéllii tsáhájucó peetéháñé íjcyáityúne. Áhdure tsáhájucó nuha íjcyáityúne. Píivýéébe íhtsútuube íjcyaabéréjucó peete íjcyáiñe.

Jetsocríjtó tsááiñe píihjucóóne

6 Átsihdyúu diibye níjkyéji múnáajpi oke nééhií:

—Íñe uke o nééne muurá ávyeta ímiááne. Tsá álliu tene íjcyatúne. Aane múu cáhcujtsóhi. Píivýéébe ípííchoj tééveri íhjúyú uubálle múnáake íñná pájtyeíñé íhdétújucó wáájácútsóhíjcyabe oke wallóó téhdure dííbyé ícúve múnáake o úúbálle muhdú lléváhréjucó tene pájtyeíñe.

7 Muurá Jetsóó nééhií: “Ílléváhréjucó o tsááiñe! Áhdícyane íhdyu maímijyu dítye íjcyáiñé íñe íhyaamí pañétú muhdú tene pájtyeíñé cáátuváné cáhcujtsóme.” Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi.

8-9 Aanéé ó ájtyumí ehdu páneere muhdú pájtyeíñé oke úúbállémeíñéjji. Áánélliihyéé diibye níjkyéji múnáajpi oke ténehjívú úújétsóóbé líiñévéú o mímóúúvéne dííbyeke o dúúrúváyíónáa oke neébe:

—Íjoke duurúvadíñe! Muurá ámuháduré oo Píivýéébé ícúve múnáajpi ámuha díñahbémuma dííbyé íhjúyú uubálle múnáa meíjcyame íhyaamí pañe íjcyané uwááboju ímí ámuha mecáhcujtsómé meíjcyadu. Áánéllii íhdyu dííbyekéré Píivýéébeke duurúva.

10 Átsihdyúu idyé oke neébe:

—Tsá múu íñe u cáátúnuháámí páátánutúne. Muurá muhdú téhaamí pañe tene nééne lléváhréjucó pájtyeíñe.

11 Áhdícyane óví Píivýéébema ímí íjcyáíyóneri tsúúráméimyé ímíñeúvú íjcyá dííbyema. Áánetu íhdyu óví ímityúmé íimillédú íjcyáhi. Ehdúu níjkyéji múnáajpi oke nééhií.

12 Ááné boonétúu idyé Jetsóó oke nééhií:

—ÍMuurá lléváhréjucó o tsááiñe! Aabe ó ájcuú pámeekéré muhdú dítye ícyahíjcyáne áhdovu.

13 Aabe panévatúré íhtsútuube o íjcyabe tapíivýema o íjcyátuube ímichi téhijpi oo páneeré o ípívyéjtsóobe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsóíbye.

14 Áhdícyane maímijyu dítye íjcyáiñé tsáimíyé ícyahíjcyáme. Muurá béhné Jerotsaréevu íúújetécococa bohíivú ajcúné uméhe néévá llééneímýe.

15 Áánetu ímityúmé waabyénu múnáa, íhdícyámema dómácócátsíhijcyámee, dsíjívétso múnáa, níjcyotájteke dúúrúvahíjcyámee, álliu múnáa, íjcyame tsá técoomívú úújetéityúne.

16 Aane íñe níjkyéji múnáajpikye díéllevu ó wallóó díbye úhdivu íbóhówájtso páneere muhdú pájtyeíñéjji uuréjucó tácahcújtso múnáake u wáájácútsoki. Muuráhjáa páneere o ípívyéétsóroobe Dabííuvúj tsáiménémúhaabe ó íjcyá tsítsívé mícúruvádú o néébéé. Ehdúu Jetsóó oke nééhií.

17 Áhdícyane Píivýéébé Apííchó íhjúyú uubálle múnáaj tééveri míamúnáake píuváhi. Áhdure Obééjáuúúú néébé cahcújtso múnáa ehne múúne tsáápí taaba íjcyadu nééme míamúnáake píuváhi. Aane íhdyu óví lléébome itsááne adová bohí nujpácýotu áhdóratúne.

18 Aane íñe tsúuca íhyaamí pañe cáátuváné uwááboju lléébómeke o néé dítye éhnííñevu íiyéjucó tsíñehjí íáméjtsókú. Muurá téhdu méénúmeke Píivýéébe ávyetá íhnáhó ícúbáhraá muhdú téhaamí pañétú tene néhdújucó.

19 Áhdure idyé tééne uwáábójutu tsane wáágóóme mémé páácýúíbye tsúuca pájtyetéme mémeháñé cáátúváháamítu. Aame tsá dííbyé cóómivu úújetéityú íñe íhyaamí pañétú úúbállémeícyoomívu.

20 Aanéé diibye íhyaamí pañe dííbyé uwááboju íjcyabe nééhií:

—Ímiááne lléváhréjucó o tsááiñe.

Áánélliihyéé dííbyeke o nééhií:

—Juújuj, tehdújuco Ávyéjuube Jetsóoj, wa íícúí tsaácoj.

²¹ Aabe ihdyu óvíí ámúhake píaabó páíjyuváre. Áyu tehdújuco.